James Walker și America
Coperta de
ANAMARIA SMIGELSKI
Malcolm BRADBURY
Stepp 11 g W *estward*
Seeker că Warburg
© 11965 by Malcolm Bradbury
Toate drepturile reunite Editurii UNIVERS
Ma holm BR APB UR Y
JAMES WALKER şi AMERICA
În românește de
Liana DOBRESCU

Notă asupra romanului

James Walker, serii tor provincial englez, măcinat de proteste confuze, nemulţumiri vagii și răzvrătiri nebuloase. Întruchipează, într-un fel, aspiraţiile „Tinerilor furioși”, din a căror generaţie spirituală face pante Malcolm Bradbury (n. 1932), creatorul lui Walker,

Dar provincialul James Walker este purtătorul elanului moleșit al unor tineri furioși, care au încetat de a mai fi tineri, și a căror furie, la rându-i, dă semne de calviţie și obezitate.

Walker este un liberalist și un nonconformist de tip britanic, cu tentă de tradiţionalism victorian – pentru care liberalism înseamnă o integritate individuală neasociată cu nicio atitudine politică.

Cu mult umor, Bradbury își transplantează eroul în pitorescul vest american. Parcurgând în sens invers drumul lui Henry James, scriitorul american venit să se adape la tradiţia bătrânei Europe, James Walker reprezintă de astă dată „inocenţa europeană în căutarea experienţei americane”. Liberalistul rutinier caută în America „adevărata libertate”. Și găsește în schimb libertinism – infecţios, de care se molipsește pe dată – găsește noi automatisme și un nou tip de conformism: conformismul nonconformismuluă.

Până la urmă, „eliberarea” se limitează la sfera

aventurilor extraeonjugaţie, la încercări anarhice, dezorientate, minore.

Și în momentul opţiunii, furiosul obosit se dă bătut, realege rutina comodă, cuminte, căldicică.

Malcolm Bradbury privește însă cu furie lipsa de furie a lui James Walker. O furie exprimată cu subtilă ironie, cu umor englezesc, cu pătrundere de bun psiholog. Odiseea lui James Walker se desfășoară pe o multitudine de platnuri universitare, familiale, mondene, politice, boeme – și înscrie un arc de mare amplitudine, de la grotesc la tragic.

Mânuite cu dibăcie, planurile alcătuiesc o imagine, trasata cu mult haz, a Americii de azi.

EDITURA

FLAUTUL NU ESTE UN INSTRUMENT MORAL, E PREA TULBURĂTOR

Aristotel

Nota autorului

Personajele acestui roman sunt întru totul inventate, universitatea unde se desfășoară o parte din acţiune este prea ireală pentru a putea fi asemănată cu vreo instituţie de învăţământ existentă; statul american căruia îi aparţine universitatea nu există, deși a fost situat, în mod necesar, într-o zonă unde se află în realitate alte state, după cum nici America înfăţișată în roman nu corespunde, în multe amănunte ce privesc geografia, politica, legile și obiceiurile, cu reala, ca să zicem așa, autentica Americă.

Prolog

Orășelul Party se află în inima pământului american, în apropierea punctului unde se întâlnesc fruntariile diferitelor state din vest, acolo unde vestul mijlociu întâlnește vestul îndepărtat, iar sud-vestul, nord-vestul.

Nesfârșit grânar care pornește din Ohio, unduiește lin și se preface în șes cu iarbă măruntă, în văi și viroage, cu sol arid, purtător de minereuri, cu puţin înainte de a ajunge la Munţii Stâncoși, ce izbucnesc într-un masiv sălbatic, semeţ, cu piscuri zimţate.

În acest ţinut pârjolit, lipsit de apă și de copaci, se

ridică Party, un oraș crescut din nimic, într-una din zonele cele mai puţin atrăgătoare ale frontierei.

Pare întemeiat de acei pionieri care, prea istoviţi pentru a-și putea urma drumul, au spus, zărind înaintea lor grandiosul lanţ al Munţilor Stâncoși, că nu vor să facă un pas mai departe.

Indienii stabiliţi înaintea lor prin acele părţi erau sleiţi și degeneraţi, niște viteji-lași fără cai, cu mocasinii găuriţi, fără colibe, neîndeletnicindu-se cu niciun meșteșug, nepăsători chiar și faţă de confecţionarea vârfurilor de săgeţi, o adevărată plictiseală pentru antropologi. Orașul propriu-zis pare neterminat. O perdea de copaci plantaţi cu grijă îl ferește de soarele verii și se pleacă sub zăpada iernii. Peluzele, stropite zilnic în perioada de creștere a gazonului, sunt nefiresc de verzi, plesnind de clorofilă, cu excepţia iernilor când dispar sub mantia de nămeţi și sub stratul de gheaţă. Totul lasă impresia că ar putea pieri în orice clipă. Party face parte din categoria orașelor de frontieră, cu puţine șanse de a câștiga vreo competiţie, de a lansa pe orbită propriul lor satelit sau de a fi prezentate în vreun articol din revista Life.

Numai două lucruri contribuie la modesta sa reputaţie: rodeo-ul *anual, însemnat eveniment turistic, când motelurile și cabanele sunt ticsite de vizitatori, iar cete de* cowboy *trec în trap săltat pe trotuare, și universitatea cu numele Benedict Arnold, o fundaţie ciudată, jumătate particulară, jumătate proprietate de stat, ale cărei ziduri crenelate și clădiri gotice se înalţă la marginea celui mai distins cartier de locuinţe, un de cultură, dominând plin de noblețe șesul arid măruntă.*

zigurat* 2 *cu iarbă apropierea de frontieră nu a Modernul crematoriu care face preţuri accesibile a fost proiectat de un fost încă reclamă*

În Party, dată uitării, incinerării la fervent miesian, dar, în sezonul de vară autobuzul turistic îi duce pe vizitatori tocmai afară din oraș, la vechiul cimitir, ai cărui locatari par să fi avut cu toţii parte de o moarte violentă

mai înainte de a fi atins vârsta de treizeci ani. Deşi necrologurile apărute în ziarul local „Trâmbiţa din Party” înregistrează cauze moderne, burgheze, de deces ca: infarct, ulcer, accidente de automobil datorate stării deşi crucile din vechiul cimitir – cat”, „ucis”, „spânzurat”, „linşat” fac să retrăiască o lume pe care şi-o pot încă aminti, şi mulţi alţii îşi închipuie că pot. Chiar şi azi căruţe cu coviltir trec pe străzile din Party, cu membri ai „Clubului Camerei de Comerţ a Juniorilor” care fac reclamă pentru rodeo. *Motelul Wigwam este compus în întregime din colibe de piei roşii, dar dotate cu paturi rabatabile şi televizoare. Băncile, ale căror casieri poartă veste „Stackolee” şi cravate-şnur, fac plăţile în dolari de argint, în cel mai autentic stil western, iar magazinul cu autoservire „Piggly Wiggly” eliberează oricând, în schimbul unui cec de zece dolari, un săculeţ cu pulbere de aur. Pentru* rodeo, *locuitori paşnici îşi lasă bărbi de căutători de aur, pentru a preamări moştenirea vremurilor de glorie ale colonizării, provocând uriaşe probleme de conştiinţă* beatnicilor *de la Benedict Arnold, care, încolţiţi între două feluri de conformism, nu ştiu niciodată dacă să-şi radă bărbile sau nu. Anul trecut, în perioada rodeo-ului s-a petrecut un incident nefericit, când un traficant de droguri din Berkeley, vrând să ia legătura cu un ghitarist de la „Lucky’s Place” s-a trezit oferind o doză tocmai preşedintelui Băncii Naţionale care îşi lăsase de curând barbă. Preşedintele, un conservator, reacţionar de frunte, încercase să obţină închiderea universităţii Benedict Arnold pe motiv că educaţia este subversivă prin însăşi natura ei. Acuzaţia nu contribuise cu nimic la îmbunătăţirea relaţiilor dintre universitate şi oraş. De altfel nimic nu contribuise vreodată. Permanentele ostilităţi ocupau coloanele „Trâmbiţei din Party”, cetăţenii încercând să despartă universitatea de oraş, iar studenţii, oraşul de universitate.*

ebrietate etc. pietrele care glăsuiesc „împuşşi „mort de ciumă” – unii cetăţeni din Party

Dar dacă oraşul cu clădirile lui joase şi încă, în unele

locuri, trotuarele lui de lemn lasă o impresie de efemer, complexul universitar, dimpotrivă, creează simţământul opus – de prea multă soliditate. Clădirile sale sunt masive, tradiţionale într-un stil lipsit de orice graţie. Exteriorul celui mai mare cămin pentru fete, Thrump Hall, este copiat după Hampton Court, cu măciulii verzi de bronz pe turnuri dar, după cum atrage atenţia rectorul, „mai puţin sumbru”; și are dreptate, fiindcă în zilele meciurilor de fotbal drăgălașe perechi de pantalonași atârnă la creneluri. Clubul studenţesc, pe de altă parte, este copia fidelă a capelei de la King’s College-Cambridge, deși necesităţile impuse de teren l-au făcut ceva mai îngust și de două ori mai lung. Ye Bookshoppe *este o versiune mărită a căsuţei Annei Hathaway. Cea mai izbitoare dintre toate rămâne însă clădirea administraţiei, înzestrată de către un arhitect eclectic, cosmopolit, cu un turn de la un château franţuzesc, un bastion de la un* Schloss *german, o turlă de la un* castello *italian și un minaret de la* Taj Mahal. *Când Dr. Styliapolis – șeful catedrei de arhitectură –*

face cu studenţii obișnuitul tur al acestor clădiri, le atrage atenţia asupra nepotrivirii dintre teren și stil, apreciind că simbolizează perfect capacitatea tipic americană de a asimila cultura universală; apoi, furios peste măsură, se dezlănţuie și le descrie ca pe „un triumf al cârpăcelii în artă”.

— Fiţi atenţi, aveţi în faţa voastră o manifestare a demenţei arhitecturale. Feriţi-vă, feriţi-vă!

Pe de altă parte, elogiază cu tărie celălalt gen de arhitectură, modernismul internaţional, care recent și-a pus pecetea asupra complexului universitar. Există o aulă, construită în formă de crenvurșt, care poate fi în întregime demontată, în funcţie de necesităţi, și reconstruită în formă de chiftea. Capela, de forma unui clopot suspendat, nu atinge pământul decât atunci când începe să se învârtească din pricina vântului prea puternic. Fiecare gen de construcţie își are propriii ei partizani în sinul corpului didactic care, ca peste tot, este împărţit în conservatori și radicali și care, ca în toate universităţile, fierbe în clocot

cel puţin o dată pe an, revărsând nenumărate plângeri, reclamaţii și calomnii.

Dar există un om căruia fiecare cărămidă îi este dragă, indiferent de stilul clădirii, există un om care poate îmbrăţișa toate cauzele și credinţele și stilurile inimii și să rămână calm și cu judecată sănătoasă. Numele acestui om este Coolidge – Ralph Zugsmith Coolidge, rectorul, de cinci ani încoace, al universităţii Benedict Arnold. Un bărbat cu trăsături colţuroase, cu sprâncene stufoase, de vârstă mijlocie dar cu optimismul și naivitatea și curajul celor foarte tineri. Rectorul Coolidge este acel rar exemplar de fiinţă total eclectică. De aceea se află acolo, de aceea reușește.

Dacă tradiţia whitmaniană de acceptare a realităţii pare să se stingă, Coolidge dovedește cu propria lui persoană că această tradiţie este încă vie.

Un membru caustic al corpului didactic, om cu purtări alese, decanul French, a spus odată despre Coolidge, în singura ocazie când rectorul a întârziat la o ședinţă (tocmai își fracturase braţul încercând niște aparate de educaţie fizică), că forţa morală a lui Coolidge încreme nise la vârsta de șase ani și că tot ce mai rămăsese era simplă vorbărie, numai cuvinte, fără gândire. Dar chiar decanul French știa că este nedrept, era limpede că Coolidge e omul care se dăruiește. Venise în acest post dintr-o funcţie administrativă pe care o deţinuse într-una din marile societăţi de asigurare; venise, văzuse și fusese cucerit; inima îi tresărise și pe loc făcuse universităţii propuneri de căsătorie. Sosit într-o perioadă dificilă, când rectorul precedent își dăduse demisia și nimeni altcineva nu părea dispus să preia o funcţie care presupunea ostilităţi imediate cu statul și corpul profesoral, Coolidge trecuse peste toate dificultăţile, dintr-o săritură, în ovaţiile universităţii. Tot ce privea universitatea se bucura de grija și atenţia lui; angaja portarii cu aceeași grijă faţă de regulile și implicaţiile mondene, analizând persoana cu același discernământ ca și în *cazul angajării profesorilor. Culoarea fiecărei lăzi de gunoi era pentru el o chestiune*

tot atât de importantă ca instalarea noului ciclotrón. Era plin de bunăvoinţă faţă de corpul profesoral, plin de bunăvoinţă faţă de stat, plin de bunăvoinţă faţă de întregul univers. Pe orice scară imparţială a evaluării universităţilor americane, Benedict Arnold cu greu putea fi situată către vârf; pentru Coolidge însă, universitatea lui era mai erudită decât Harvard, mai frumoasă decât Yale, mai selectă decât Princeton și cu posibilităţi de parcare mai bune decât toate la un loc. Corpul studenţesc, corp în adevăratul înţeles al cuvântului atunci când fetele și băieţii forfoteau în șort prin incinta universităţii, privit de el de la fereastră, simboliza tânăra Americă, cei mai dotaţi tineri americani cu putinţă. Nicio dovadă de ignoranţă sau viciu nu-i putea zdruncina iluziile. Sentimentul răspunderii faţă de ei și faţă de lumea întreagă îi stătea pe cap ca o pălările mult prea largă. Era cit se poate de serios, gemea până și noaptea în somn de îngrijorare și neliniște. Făcea reclamă universităţii în revistele lunare de calitate: „Viitorul asigurat cu o „B. A. de la B, A”. 1 *Se înfiora când Harvard recruta un Reisman sau un*

Toronto Frye, se înfiora pentru că vedea cum un presupus cadru bun pentru universitatea Benedict Arnold este atras pe căi greșite.

Lipsa oricărei experienţe universitare anterioare îl ferea de o rutină stânjenitoare. Dar chiar și în aceste condiţii, Benedict Arnold izbutea să se dezvolte și să prospere. Poate mai degrabă decât eforturilor rectorului Coolidge, aceasta se datora climei deosebit de sănătoase și pantelor înalte până la cer ale Munţilor Stâncoși, aflaţi la o distanţă de numai patru ore cu mașina. Benedict Arnold continua să atragă un corp profesoral și studenţesc numeros și suficient de pregătit. Reușea să deţină concomitent reputaţia de „play school” 1 *și de regiune bună de locuit. O mulţime de studenţi veneau la Benedict Arnold din cauza sănătăţii lor șubrede, la recomandarea doctorilor. (Coolidge, abil, făcea reclamă și în revistele medicale.) Motive similare de sănătate sau geografice, precum și o salarizare ridicată îi îngăduiau să pretindă*

profesori universitari de valoare. Biologi ftiziei, fizicieni reumatici, sociologi astmatici și geologi rahitici mișunau la catedrele sale, croindu-și drum prin laboratoare sau de-a lungul coridoarelor, tușind sau schiopătând. Dar, așa cum remarca adesea rectorul Coolidge, privind afară pe fereastra apartamentului său la spectacolul oferit de incinta universităţii, o mulţime de intelectuali sunt suferinzi. În plus, existau și alte atracţii. Se presupune că deosebitele calităţi ale catedrei de fizică explică de ce, în timpul unei scurte perioade a istoriei postbelice, Party a rămas în afara „razei de acţiune" a rachetelor. Chiar și catedra de engleză, într-un stat care nu se remarcă de fel prin nivelul culturii generale, avea o înaltă reputaţie, în primul rând datorită unui membru întreprinzător al corpului didactic, intrat între timp în afaceri publicitare, care avusese ideea de a lua legătura cu poeţi și romancieri în viaţă și de a le propune, nu achiziţionarea manuscriselor lor abandonate, care ar fi costat scump, ci a hainelor lor, ce pot fi văzute atârnând pe manechine,[1]

Într-un mic muzeu al bibliotecii; și, în al doilea rând, pentru că exista tradiţia ca, în fiecare an, un tânăr scriitor, poet sau romancier să fie invitat să locuiască în incinta universităţii. De obicei după, sau chiar înaintea expirării termenului, respectivul scria un roman în ale cărui pagini, universitatea și mulţi dintre membrii corpului didactic apăreau doar sub o foarte vagă deghizare. Scrierile au făcut o reclamă enormă universităţii.

Rectorul Coolidge păstrează în biroul său o colecţie a acestor opere și trimite prietenilor săi extrase litografiate din pasajele care se referă, de obicei nefavorabil, la persoana sa.

— Știţi, cred că ne creăm faimă cu acest mic experiment, obișnuiește să spună. Părerea mea e că în felul ăsta au sporit înscrierile aproximativ cu douăzeci la sută. Puștanilor le place să vină aci după ce citesc cărţile astea. E ca atunci când îţi vine poftă să vizitezi Dove Cottage în regiunea lacurilor, după ce-l citești pe

1 Școală dotată cu atracții (engl.).

Wordsworth.

Anul acesta, ședința care fusese convocată pentru a desemna pe noul bursier al cursului de creație literară, a avut loc într-una din sălile de conferințe din aripa Taj Mahal, *a clădirii Administrației, la ora prânzului, spre sfârșitul lunii martie. Consiliile la ora prânzului, una din inovațiile rectorului Coolidge, reușiseră să învioreze simțitor ritmul activității corpului profesoral. Rectorul precedent, o fire comodă, un bonom care ajunsese în această funcție avansând după regulile ierarhiei interne, din simpla dorință de a prelua orice îndatorire administrativă care să-i dea posibilitatea de a nu mai preda cursuri, susținuse întotdeauna că marea calitate a unei universități ar fi posibilitățile de răgaz pe care le oferă pentru gândire, pentru a studia de plăcere, pentru un puișor de somn după-amiază. Dar Coolidge... ei bine, Coolidge dobândise faima că nu doarme niciodată. Plimbăreții nocturni care treceau prin complexul universității vedeau lumina aprinsă în biroul lui și o siluetă încovoiată la masa de lucru; dar deși gurile rele susțineau că folosește pe cineva ca să joace acest rol, activitatea pe care o desfășura era fenomenală. Când nu avea nimic de făcut, inventa. Sub conducerea lui se*

15

Înmulțiseră problemele și hotărârile și nevoia de a se ocupa de ele. La consiliile de la ora primului se adăugau ședințele de lucru la sfârșit de săptămână, sus în cabanele de lemn din Munții Stâncoși, și conferințe de cite șapte zile în șir la Reno sau Denver.

Comisia care se ocupa de numirea scriitorului bursier se întruni puțin înainte de ora treisprezece. La sosire, una din numeroasele secretare ale lui Coolidge instala magnetofonul cel mare, pe care rectorului îi plăcea să se înregistreze cu evlavie întreaga desfășurare a ședinței.

— Poftiți, poftiți, totul e gata, îi invita tânăra, și să vorbiți clar. În jurul mesei de consiliu lucitoare, luară loc mai mulți membri ai catedrei de engleză, care aveau

legătură directă cu desemnarea scriitorului; actualul scriitor, o ființă umilă cu ochelari și cravată-șnur; decanul French, care nu vorbea niciodată; Dr. Wink de la Facultatea de Științe Administrative, care ridica întotdeauna obiecţiuni dificile; și o asistentă de la catedra de Educaţie Fizică cu numele de Selena May Sugar. Se așezară cu toţii la masă, înșirând în faţa lor cutiile de carton cu lapte, crenvurștii și sandviciurile cu salată de pui. Unii, neacomodaţi încă acestui gen de experienţă, priveau fix pe fereastră, palizi la faţă, forfota studenţilor care treceau prin curtea universităţii în drum spre tentaţiile restaurantului cu autoservire.

— Nu-și dau seama cit sunt de norocoși, făcu Dr. Hamish Wagner de la catedra de engleză. Doamne, de-aș putea minea acum un cotlet la casa universităţii! Mă rog bunului Dumnezeu ca nu cumva să-mi chiorăie burta, și să se imprime pe bandă.

— Ia-o binișor, Hamish, interveni Selena May Sugar. Să nu ne pierdem cumpătul.

Afară era o zi frumoasă și soarele dădea zăpezii nuanţe roșietice; în ea, prin ea, studenţii se plimbau, îmbrăcaţi cu haine de iarnă viu colorate; ici-colo, ghipsul datorat vreunui accident de ski, adăuga scenei un plus de culoare (decorarea ghipsurilor făcea parte din arta folclorică locală a studenţilor). O mică haită de câini alsacieni se zbenguiau mușdind scoarţa copacilor înţepeniţi sub crusta de gheaţă și erau la rândul lor fugăriţi de siluetele în uniformă ale poliţiștilor din zona universităţii, veșnic gata să prigonească manifestările anarhice. Aproape că se auzea zgomotul cascadei ce se prăvălea din Munţii Stâncoși, aflaţi departe, la orizont. Gâzele zumzăiau afară și aruncau priviri fugare, prin fereastră, comisiei.

— Ce frumos e afară! exclamă Selena May Sugar.

Campanila, așezată chiar în mijlocul cetăţii universitare, un fel de imens monument falie, venerat de altfel în fiecare noapte prin șanţuri, grote sau locurile de parcare, porni să se clatine zguduită de cele treisprezece

bătăi ale ceasului, urmate, în chip de desert, de imnul statului.

În timp ce bătea ceasul, ușa se deschise și rectorul Coolidge își făcu apariţia. Folosea, după ras, o loţiune care-l caracteriza și care parfuma întreaga încăpere, întotdeauna se știa pe unde a trecut. Luă loc în capul mesei și chemă adunarea la ordine, bătând în lemn cu o cheie mare Phi Beta Kappa, pe care o purta anume, în acest scop.

— Okay, făcu el. Ei bine, această adunare trebuie să hotărască pe care, pe cine, nu știu cum să zic, o să numim pentru bursa de scriitor pe anul acesta la cursul de creaţie literară. Sunt prezenţi la ședinţă, oh, la naiba, cred că toţi. Acum, doar un mic punct înainte de a începe discuţiile și de a-i da cuvântul lui Harris; nu uitaţi, dacă nu vorbiţi drept în microfon, Rosemary din cabina ei stenografică n-o să priceapă niciun prăpădit de cuvânt din ce-o să spuneţi, și n-o să figuraţi în procesul-verbal. Așa, okay, *acum am să-i dau cuvântul profesorului Harris Bourbon. Ei, dar unde-i?*

— Cred că s-a dus până la restaurantul studenţesc să soarbă o ceașcă de cacao, răspunse un profesor, membru al catedrei de engleză, pe nume Bernard Froelich.

Rectorul Coolidge își arătă enervarea:

— Vreau doar să reamintesc că toate aceste ședinţe sunt fixate, cel puţin în ce mă privește, după un program riguros și este imperios necesar să pot conta pe punctualitatea dumneavoastră.

— C. 1154

Atunci se deschise ușa împinsă de Dr. Harris Bourbon, șeful catedrei de engleză, care intră poticnindu-se. Ceașca de cacao pe care tocmai o băuse lăsase urme pe mustaţa lui căruntă. Era un bărbat corpolent, dar complet șters, crescut la o fermă din partea locului și care se ridicase în lumea universitară prin pură perseverenţă. Purta în permanenţă, pe toată durata iernii americane bogată în ninsori, o bonetă bizară, un fel de căciulă de eschimos cu cele două clape pentru urechi fluturând în vânt, pe care acum şi-o scoase încet, scuturând un fulg,

doi de zăpadă de pe blană, și o așează pe masă în faţa lui, în timp ce magnetofonul inregistră zgomotul produs de această operaţie.

— E încă frig bine, făcu Bourbon, așezându-se și scoţând din buzunar niște notiţe ferfeniţite. Vreţi să-i pun eu în temă?

— Te rog, Har, răspunse Coolidge.

Harris Bourbon îi puse în temă în timp ce toţi ceilalţi ședeau tăcuţi în jurul mesei. El atrase atenţia asupra faptului că scopul înființării unei burse pentru cursul de creaţie literară era de a transmite studenţilor înaltele idealuri și trăsăturile tipice ale unei vieţi creatoare. Dar exista o problemă. Scriitorii nu mai erau ceea ce trebuiau să fie. De fapt, era epoca în care viaţa literară se prezenta mai curând ca o formă a delicvenţei, și tot felul de întrebări se cereau formulate în legătură cu comportarea scriitorilor. Bernard Froelich, dezvelind un crenvurșt din hârtia cerată, își reaminti că Bourbon nu se împăcase prea bine cu cele câteva descrieri ale persoanei sale, apărute în romanele scriitorilor angajaţi pentru cursul de creaţie literară; ţinuta lui ștearsă și conservatorismul său instinctiv fuseseră imortalizate pentru posteritate cam prea dibaci pentru a-i fi pe plac.

— O altă problemă, urmă Bourbon, o constituie faptul că Benedict Arnold nu este una dintre cele mai bine cunoscute universităţi americane, și

— Asta poate a fost adevărat până acum câţiva ani, dar nu vreau să cred că așa stau lucrurile și azi, îl întrerupse rectorul Coolidge. Bourbon își dădu seama că făcuse o gafă și încercă să retracteze.

— Adevărata problemă, explică el, constă în dificultatea de a găsi pe cineva destul de lipsit de succes pentru a fi dispus să primească o bursă atât de departe de New York, de editori și de vasta reţea de televiziune, și care totuși să fie destul de bun.

Însă toţi scriitorii de frunte dar ocoliţi de succes fuseseră smulși cu mult înainte de facultăţile Wellesley, Bennington, Kenyon și Hillesley. Ceilalţi poeţi și

romancieri fără succes erau fie atât de cumplit de proști încât își meritau soarta, fie din aceia care n-ar fi primit numirea pentru nimic în lume, socotind succesul ca pe un semn al eșecului și traiul în incinta unei universităţi o soartă mai rea decât moartea.

— Okay, bine, făcu rectorul Coolidge când vocea tărăgănată, cu accent din vest se opri, dar am impresia c-ai zugrăvit un tablou puţin cam sumbru, Har. Eu am crezut că ţara noastră e plină de tineri scriitori talentaţi care abia așteaptă o ocazie ca acea pe care Benedict Arnold a hotărât să le-o ofere.

Actualul bursier, vizibil deprimat de faptul că avea clipele numărate, își ridică privirea și spuse:

— Oh, eu sânt sigur că există o mulţime de scriitori care ar fi bucuroși să vină aici.

— Ei bine, făcu rectorul Coolidge, el e omul cel mai în măsură să cunoască situaţia și cred că trebuie să profităm de faptul că se află printre noi pentru a-i adresa domnului Turk un ropot de aplauze drept mulţumire pentru munca depusă anul acesta.

Domnul Turk înclină din cap în timp ce comisia îl aplauda.

— Buun, urmă Harris Bourbon cu încăpăţânare, când aplauzele luară sfârșit, noi am făcut până acum o mulţime de propuneri.

— În aceste împrejurări, interveni Dr. Wink de la Facultatea de Ştiinţe Administrative („Dobândiţi o B.A. în B.A. de la B.A”. Coolidge făcuse reclamă și în revistele comerciale), aș vrea să propun adunării să desființăm definitiv această bursă pentru scriitori și să alocăm fondurile altui scop. Nu am a mă plânge împotriva actualului scriitor, domnul Turk, și sunt bucuros să-l văd astăzi aici, dar nu toţi predecesorii lui au fost oameni pe care să-i fi dorit neapărat în mijlocul nostru. În multe cazuri, domnule rector, concepţiile lor politice și valoarea lor literară au lăsat într-atâta de dorit încât au ajuns să constituie o amenințare împotriva ordinii stabilite. Unul avea obiceiul să se întindă gol pe peluza din faţa casei pe

care o închiriase în cartierul de elită al orașului. Chiar soţia mea mi-a atras de mai multe ori atenţia asupra lui. Mi s-a spus că preţurile imobilelor au scăzut simţitor în anul când a locuit în cartierul acela. Și se spune că cel care a fost înaintea lui nu era normal din punct de vedere sexual.

— Aceasta e o obiecţiune etică faţă de bursă, doctore Wink? întrebă Coolidge ca de la înălţimea catedrei.

— Nu, dar ceea ce vreau să semnalez e totalul eșec al acestei iniţiative. Aproape niciunul dintre scriitorii aceștia pe care i-am angajat, n-a adus vreun folos universităţii.

— Au scris despre ea.

— Nu prea favorabil – și majoritatea lor nici nu s-au deranjat să cunoască grupele de studenţi ce le-au fost repartizate. Cit privește influenţa pe care au exercitat-o asupra studenţilor de aici, nu pare să fie tocmai genul de educaţie pe care-l urmărim noi. Unul mi s-a lăudat la Clubul corpului didactic că și-a petrecut trei săptămâni într-o debara din Thrump Hall, căminul fetelor. Se intimplă și așa destul de rar să putem acorda diplomă vreunei virgine și fără prezenţa unor astfel de specimene prin preajmă.

— Asta-mi sună tot ca o obiecţiune etică, interveni Coolidge. Nu că aș avea vreo obiecţiune faţă de obiecţiunile etice, dar mai ai vreo altă obiecţiune în afară de cea etică?

— Mi se pare suficientă, domnule rector.

— Rosemary, vrei să consemnezi această obiecţiune etică a doctorului Wink? Da, așa, bravo, mulţumesc. Are cineva vreo altă obiecţiune care să nu fie etică?

Bernard Froelich, care-și petrecuse ultimele câteva minute străduindu-se ca zgomotul provocat de masticarea crenvurștului să fie înregistrat de banda magnetofonului, se aplecă spre Selena May Sugar și-i șopti:

— Frumos pus la punct.

— Coolidge e la înălţime.

— Oh, Bernard, Selena, cred că n-avem nimic de spus la aceste ședinţe care să nu poată fi auzit de toată lumea,

observă Coolidge. Ne străduim să gândim în grup pentru că știm că în grup gândim mai bine. Vreţi să repetaţi?

— Tocmai o întrebam pe Selena dacă nu vrea niște ceapă de la mine, răspunse Froelich.

— I-am răspuns că am destulă, adăugă Selena.

— Rosemary, te rog să nu consemnezi aceste cuvinte. Okay, *așa, are altcineva vreo propunere de lansat în spaţiu pentru a vedea dacă se înscrie pe orbită? S-ar zice că așteptăm cu toţii ideea salvatoare.*

— Aÿ vrea să pun doar o întrebare doctorului Bourbon, spuse Bernard Froelich: socotește că e neapărat necesar ca un scriitor să fie conformist pentru a putea fi invitat în sânul acestei universităţi? Gândesc că ar putea fi o politică foarte periculoasă.

— Ei bine, răspunse Bourbon, cred că acesta este adevăratul nod al problemei. Vreau să zic, da așa e, vrem pe cineva care să se poarte cum trebuie, să se-mpace bine cu studenţii și așa mai departe, și să preia și o parte din sarcinile predării. Și asta nu-i tocmai ușor.

— Poate că din cauza asta mi găsim omul potrivit? Eu cred că majoritatea scriitorilor mai însemnaţi din vremea noastră nu fac faţă acestor cerinţe.

— Nu văd de ce n-am căuta totuși un tip în genul acesta. Ne-am descurcat bine anul trecut; Hen Turk a predat șase ore pe săptămână și un băiat i-a scris un roman despre Madison Avenue pe care Turk l-a trimis editorului său de unde așteaptă un răspuns, probabil favorabil.

Froelich privi peste masă la actualul titular, un om destul de vârstnic, deprimat, care scria romane despre vestul sălbatic, romane istorice meticuloase, în care cel mai mic amănunt al unui harnașament, fiecare nod al cravatelor-șnur de la gâtul cowboy-Zor *figura pe larg deoarece fuseseră găsite în materialul documentar. Era un fapt îndeobște cunoscut că își plictisea grupele de creaţie literară purtând discuţii de cite două ore asupra colonizării. Ședea de cealaltă parte a mesei, pasiv și gânditor, cu pălăria de* cawboy *tip Stetson în faţa lui cu*

ochelarii cu rame de aur licărind verde în lumina orbitoare, exact genul de om pe care Froelich spera să nu-l mai vadă vreodată ca titular al bursei.

— Ei bine, spuse, eu cred că este o greșeală să ridicăm astfel de pretenţii dar, în definitiv, e catedra ta, Harris. Totuși, pentru că am dat greș până acum, poate că am putea încerca altceva. Aș vrea să fac o propunere, domnule rector.

— Sigur, Bern, da, dă-i drumul!

— Ei bine, iată ideea mea, de ce n-am invita un scriitor străin? Știţi, acest gen de bursă nu e prea obișnuit peste ocean, în Europa, și studenţii ar putea învăţa multe dacă le-am aduce pe cineva din străinătate.

Rectorul Coolidge încuviinţă din cap și spuse:

— Asta-i o idee bună, Bern, pe cinstea mea. Putem să verificăm, dar cred că nu greșesc afirmând că nu există nimic în statut care să limiteze numirea la persoana unui cetăţean american și, în definitiv, așa cum știm cu toţii, Europa a produs al naibii de mulţi scriitori mari…

— Nu văd de ce n-am putea găsi vreun american debutant în ale literaturii care, venind aici, la noi, să facă ce i-am spune, stărui Dr. Wink.

— Credeam că s-a lămurit că toate posibilităţile reale de acest fel au fost epuizate, replică Froelich. Ce-aș spune eu în această privinţă e că europenii au convieţuit cu artele ceva mai mult decât noi cei din partea asta a lumii. Ei și-au format acolo un stil al vieţii literare și cred că ar putea fi o lecţie pentru unii dintre studenţii universităţii, dac-am reuși să ispitim vreun scriitor de acest gen.

Rectorul Coolidge dădu din cap aprobativ, iar Froelich constată că începe să se înfierbânte.

Era o fire complicată, ambiţioasă, care privea cu totul altfel calitatea de bursier al cursului de creaţie literară, în comparaţie cu ceilalţi colegi. Considera că menirea acestor scriitori era să dovedească superioritatea creaţiei asupra criticii, lucru pe care catedrele de engleză îl uită repede și fiecare exces săvârșit de bursieri, fiecare șoc, pe care i-l dădeau lui Bourbon, îi provoca lui Froelich

o deosebită plăcere. Când își scoteau hainele la reuniunile bobocilor, sau seduceau nevestele membrilor corpului didactic, jos, lingă lacul universităţii, Froelich nu putea face altceva decât să se bucure: era lecţia despre frivolitatea lumii pe care o dădeau unei comunităţi ce-și închipuia că poate face din artă o simplă chestiune de ordine.

Froelich se simţea indignat și pentru alt motiv; deslușea o nuanţă de enervare și conservatorism în protestele ridicate la ședinţă și liberalul din el începea să se zbârlească. Froelich, educat în est, era veșnic uluit de nota de precauţiune care se făcea mereu simţită în aceste ţinuturi ale pionierilor vestului și, pentru că era din est cuvântul „Europa" suna dulce în gura lui, îi plăcea să-l repete printre oamenii care șterseseră de mult din mintea lor acest continent sau chiar își închipuiau că nu mai există. Așa că, privind de jur-împrejurul încăperii, care reflecta lucirea albă a zăpezii, continuă să demonstreze cit succes obţinuseră întotdeauna scriitorii europeni când vizitaseră universitatea pentru a ţine conferinţe. Aminti de câţiva care în ultimii ani înflăcăraseră universitatea până la entuziasm. Auden, Simone de Beauvoir, Dylan Thomas. Când menţiona ultimul nume, Bourbon se cutremură vizibil, iar Froelich, care nu era doar susţinător al acestei idei ci și un abil politician, își dădu seama că a mers poate cam prea repede. Nu toată universitatea se dovedise receptivă la ideile expuse de Thomas, în schimb unii se dovediseră prea receptivi; poetul venise și plecase, lăsând în urma lui o stare de tulburare, o stare, într-adevăr, de frenezie.

— E un scriitor foarte interesant, dar nu cred că ar fi omul potrivit pentru un an întreg, Bernard, spuse Bourbon.

— Eu credeam că a murit, făcu Selena May Sugar.

— E adevărat, aprobă Froelich. M-am folosit de numele lui doar ca un exemplu. Dar dacă cineva de genul lui pare prea avangardist, ei bine, eu cred că niciun alt popor nu a dat naștere unor scriitori atât de respectabili,

ca englezii.

— Ei, da, Bern, asta așa e, admise rectorul Coolidge. Sunt și altfel de scriitori europeni. Am cunoscut eu însumí o mulţime, aș putea zice, și mulţi erau oameni teribil de drăguți și politicoși. Multă lume crede că europenii sunt imorali dar eu am constatat că o mulţime pe acolo sunt la fel de morali ca dumneata sau ca mine. Ce spui la asta, Har?

Bourbon era, în mod evident, foarte puţin convins. Froelich, care cunoștea toate cusururile și ezitările șefului său de catedră, și de mult învăţase arta de a le exploata, știa că nici nu putea fi altfel; dar știa la fel de bine că în faţa hotărârii unei adunări, Bourbon era lipsit de orice punct de vedere personal, și că, deci, cauza lui era ca și câștigată. Succesul îi provoca o mulţumire considerabilă și pentru că îi plăcea să câștige întotdeauna dar și pentru că de data aceasta mai avea și alte scopuri în vedere. Eforturile lui nu luaseră încă sfârșit și se pregăti pentru cea de a doua parte a companiei.

— Buun, făcu Bourbon, dacă nu-s niciun fel de restricţii pentru acordarea bursei…

— Nu, sintern absolut liberi în privinţa asta, Har, tocmai am verificat, putem să interpretăm textul cum vrem, spuse rectorul Coolidge.

— …Buun atunci, la naiba, cred că sunt de acord. Riscăm al dracului de mult, dar de ce nu? Totuși aș vrea să mai spun ceva. Cred că ar fi bine dacă am încerca să găsim un englez, și am să vă arăt motivele. Un francez sau un neamţ sau altcineva de felul acesta ar fi strașnic, și n-aș vrea să par că am prejudecăţi, dar dac-am alege pe careva de prin părţile acelea ar exista un risc mare ca bobocii să nu-l priceapă.

Froelich observă că atitudinea lui Bourbon se însufleţise și își dădu seama de ce. Fără îndoială, gândea Bourbon, fără îndoială că în Anglia, mai de grabă decât în orice altă parte, domnea încă vechea idee despre omul de litere manierat. Un Gosse, un Saintsbury, chiar și un Forster i se părea genul de care Benedict Arnold avea cea

mai mare nevoie, un om de cultură, cu o influenţă binefăcătoare. Froelich, care simţea că stârnise aceste frânturi de gânduri în imaginaţia lui Bourbon, își savura din plin satisfacţia.

Coolidge ceru să se propună câteva nume, iar Froelich, examinând posibilităţile de a decide în funcţie de sentimentele adunării, juca următoarea carte: propuse numele lui James Walker.

Era un nume care nu le spunea nimic. Harris Bourbon, fermier dar gentleman, nu citea nicio carte apărută după 1895 și considera Jude Neștiutul *ca o culme a îndrăznelii literare. Își afirmase această părere în cartea sa* The Bucket of Tragedy1, *scrisă în anul 1947, mărturisindu-și interesul pentru dramaturgii din epoca regelui Jacob I, care-i ocupau acum tot timpul, îndemnându-l să condamne orice literatură fără o structură vădit tragică. Dr. Hamish Wagner, alt membru al catedrei de engleză, care preluase de curând sarcina îndrumării zilnice a seminarului de compoziţie, pentru boboci, fusese expert în opera lui Auden, dar aceasta se întâmplase în 1955 și din anul acela lectura lui, cu excepţia lui Auden bineînţeles, luase sfârșit cu desăvârșire. Tot ce-l preocupa acum era poziţia complementului faţă de cuvântul determinant, greșelile crase de ortografie și caligrafie, principiile de bază ale compunerii.*

Mustaţa lui roșie strălucea viu în lumina orbitoare a zăpezii; voia să spună ceva, să-și exprime aprobarea sau dezaprobarea, dar nu-i venea nimic în minte pentru că pierduse în mod irevocabil contactul cu actualitatea literară, devenise un adevărat rebut academic. Decanul French, un bărbat masiv, cu maniere elegante, se declară de acord în principiu; Dr. Wink, împotrivă. Selena May Sugar, pe care o interesau „furioșii”, păru să recunoască numele propus. Rectorul Coolidge dădu cu înţelepciune din cap.

— Acesta e, urmă Froelich, romancierul James Walker care a scris Ultimul lord. *Este un tânăr care*

promite mult. Revista „Time” a publicat acum vreo două luni un articol despre el... Froelich nu-l cunoștea pe Walker și îi aflase numele absolut din întâmplare. Dar deși nu-l cunoștea, îi plăcea în general poziţia și spiritul său. Numele lui apăruse în reviste literare și mici publicaţii, legat de al altor scriitori ca Amis, Wain, Murdoch. Totodată era considerat ceva mai provincial,[2]

un scriitor cu rezonanţe locale, un om care descria personaje sensibile ce locuiau departe de locurile unde pulsează viaţa. În noua formă a acestui gen intim al romanului englez, eroii sunt retrogradaţi cu o jumătate de clasă, revolta este sporită proporţional, semnificaţia rezultă de la sine. Dar Walker realiza toate acestea cu multă forţă; avea un fel elegant de a critica tocmai acel gen de educaţie și cultură pe care Bourbon le admira atâta, ceea ce-l făcea să prezinte, pe ici pe colo, un interes cu totul deosebit pentru Froelich, care voia un revoltat, dar îl voia interesant. Ca mulţi americani, Froelich, democrat convins, era fermecat de sistemul social englez. Și Walker – intuise Froelich – era un om cam în aceeași situaţie – un om cumpănit între vechea ordine și cea nouă, privind înainte, cu ochii înapoi, suspendat undeva între revoluţie și restauraţie. În orice caz, era destul de probabil că ar putea să semene confuzie și să-l îndrăgească pe el, pe Bernard Froelich. Așa că Froelich continuă să sublinieze avantajele propunerii sale, alegându-și cuvintele pentru a fi pe placul lui Coolidge, al lui Bourbon și al întregii comisii. Le spuse că Walker este destul de bine cunoscut pentru a prezenta interes pentru cei care se pricep, dar nu destul de cunoscut pentru a fi înfumurat. Era o onoare pentru ambele părţi, iar Benedict Arnold putea să-l tempereze dacă s-ar fi dovedit necesar.

— Oare ar vrea să vină aici, în sălbăticia asta? întrebă decanul French, îndreptându-și cravata de altfel bine potrivită.

— Cred că da, răspunse Froelich. Îi oferim o adevărată șansă. De aceea totul e perfect.

---

2 Cupa tragediei (engl.).

— Ascultă Bern, mai spune-mi pe scurt câte ceva despre omul acesta, zise Coolidge.

Bourbon interveni ca să întrebe dacă e „destul de demn de consideraţie”.

— Păi, făcu Froelich, putem să zicem despre el: nu e chiar o carte, e doar un capitol.

Comparaţia îi venise în minte deoarece pentru Froelich, James Walker chiar asta și era Froelich scria o carte, Impasul, care trata despre impasul secolului XX, cu referire specială la impasul postbelic. Era o carte lungă și cu o sferă amplă (există multe impasuri în secolul XX), iar Froelich includea tot ce era de inclus: alienarea, dilema existenţialistă, revolta și angoasele, în toate manifestările lor posibile, atât în America cât și în Anglia. Era o carte deosebit de importantă pentru Froelich deoarece de succesul ei depindeau șansele lui de avansare. Și din multiplele capitole, unul, intitulat: „Anomie contra Bonomie în romanul englez contemporan” urma să trateze pe larg despre romanele lui James Walker – atât de splendid tipice, atât de abil pline de: Dilema Liberală, Pierderea Eului și Noi contra Celorlalţi. Acesta era încă un motiv de a-l dori; putea să-i alimenteze cartea cu propria lui viaţă, putea fi ţinut sub o permanentă observaţie. Șablonul părea atât de izbutit – liberalismul lui Walker, caracteristicile sale de englez și însăși existenţa lui, gata pentru biograful atent – incit Froelich se înfierbântă de-a binelea.

— El reprezintă ceva, spuse. Noua literatură engleză de cea mai bună calitate. Formă și fond. Stil și conţinut. Sunt sigur că noi toţi o să avem multe de învăţat. Nu e nici proletar, nici diletant. Walker navighează în viitoarea contemporaneităţii. Eh, vedeţi, aș zice că e o afacere!

— Pentru 49 de cenţi pe zi se poate spune că e un furt, făcu Selena May Sugar, așa că, okay, hai să-l furăm.

Dr. Wink protestă energic, dar magnetofonul fâlfâi la capătul benzii iar rectorul Coolidge, cu gândul la o altă ședinţă cu Comitetul absolvenţilor prieteni ai fotbalului, spuse în încheiere:

— Așa, bine, Bern, hai să facem o încercare! Vrei A-i afli adresa și să-mi redactezi un fel de invitaţie, Har? Și eu am s-o semnez.

Froelich se lăsă pe spate, în scaun, cu un sentiment plăcut de împlinire. După ce alte câteva nume fură propuse, rectorul Coolidge declară ședinţa terminată. Froelich părăsi încăperea cu un simţământ ciudat; intuiţia i dădea certitudinea că Walker va accepta, că anul viitor va fi un an bun, că viitorul său personal și planurile lui pentru liberalizarea universităţii erau bine pornite. Un tablou mental al genialului englez furios, atât de diferit de cel al lui Henry Turk, îi copleși mintea. „Cit ești de abil!", își spuse.

Ședinţa comisiei avusese loc la sfârșitul lunii martie când plugurile de zăpadă curăţau o ultimă ninsoare târzie de pe aleile incintei universităţii, iar trosnetul gheţii în matca șuvoaielor de munte prevestea brusca izbucnire a primăverii. La două zile după aceea, rectorul Coolidge, oprindu-se în drum spre un banchet cu 10 dolari tacâmul, dat de soţiile membrilor corpului didactic, în memoria lui Chopin, semnă scrisoarea concepută de Harris Bourbon și nu peste mult timp mesageri înaripaţi o purtară grabnic peste Atlantic până în Anglia, până la James Walker pentru care, de asemenea, anul însemna o cotitură.

Cartea întii

Da, pornești către soare-apune? Departe de casă, în ţară străină, Noi cei hoinari, ce facem, spune, Dacă norocul ne lasă din mână?

Dar cine din drum, de teamă se-oprește, Chiar fără casă sau acoperământ, Dacă deasupra noastră lucește

Cerul albastru care ne dă avânt.

WORDSWORTH

Poșta sosea întotdeauna târziu la casa din Nottingham unde familia Walker ocupa un apartament la ultimul etaj. La ora când apărea poștașul, croindu-și drum printre straturile învălmășite de rododendron care năpădeau grădina neîngrijită, ceilalţi locatari ai casei – obișnuiţii studenţi la belle-arte, bibliotecari care în

perioada alegerilor lipeau în fereastră afișe ale partidului laburist și apoi, pe neașteptate, îi votau pe liberali – erau, cu toţii, de mult plecaţi. Elaine Walker se sculase devreme, pregătise fetiţa pentru școală, o dusese până acolo cu bicicleta, într-un coș de copil fixat de șa, și își începuse activitatea în tura de dimineaţă la spital, la ora când scrisorile cădeau foșnind în cutia fixată pe ușa principală, cu panouri de sticlă. Doar un singur om se afla în clădire, doar un singur om auzi foșnetul acela care-l făcu să tresară. Omul era James Walker, abia trecut de treizeci de ani, o persoană corpolentă, ușor tiroidiană, cu un mfers târșâit, victimă a nevoii nesatisfăcute de a dormi douăsprezece ore pe zi; întotdeauna sărea din pat la auzul acelui zgomot promiţător de noroc, vreo nouă editare, vreo invitaţie.

De ce se consuma? Era un om plictisit, trândav, destul de departe de prima tinereţe pentru ca ivirea unei noi dimineţi să-l încânte. Numai deprinderea scrisului și indignarea îl ţineau treaz; cărţile pe care le scria în liniștea apartamentului erau mesaje violente, disperate, ale impulsului său de a se însoţi cu lumea înconjurătoare, cu care se descurca destul de greu în traiul de zi cu zi; dar mica deschizătură din cutia de scrisori reprezenta o portiţă prin care neprevăzutul putea să pătrundă în universul său. Așa încât coborî scările împleticindu-se, cu o înflăcărare ivită pe faţa rotundă și sumbră, și se îndreptă, în papucii săi de catifea maro, să întâmpine fericita eventualitate.

Când văzu scrisoarea* din America, își dădu seama de aspectul ei impresionant. Atârna în cutia din plasă de sârmă, un plic din hârtie albastră foșnitoare, cu marginile tivite cu dungi albastre și roșii, francat cu un timbru imens, înfăţișând o creastă de cocoș, emblema universităţii *(Benedictus Benedice),* într-o nuanţă discretă de cenușiu. Luă cu el plicul și se întinse din nou în pat, învelindu-se cu cuverturile ca să-i ţină cald. Elaine îi lăsa întotdeauna un termos cu cafea; își turnă puţină cafea în paharul de metal, luă o sorbitură ca să se învioreze, apoi deschise plicul cu degetul mare și scoase foaia de hârtie dinăuntru. Era o

foaie de hârtie scumpă, foșnitoare, bătută la mașină cu acele caractere noi, ciudate, pe care doar mașinile de scris foarte moderne le posedă și care îi spunea pe scurt că este dorit în America. Era o solicitare din partea lumii înconjurătoare! Se ridică în capul oaselor în pat și exclamă: „Dumnezeule!” Se simţea încălzit, emoţionat pentru că, deși rămăsese încă de mult credincios celei mai fundamentale dintre toate convingerile literaţilor, anume că omenirea îi datora mijloacele de trai, se simţea ciudat de tulburat acum când lumea părea să i le ofere. Se dădu iarăși jos din pat, cu părul ciufulit, și-și aprinse o ţigară, întrebându-se ce trebuie să facă. I se păru, la prima gândire, că este pregătit pentru așa ceva. O spărtură în tăcerea universală, o ocazie! Iată-l invitat în calitate de scriitor ceea ce, în mod secret, el se socotea de mult timp. Deși era departe de a putea fi considerat un om harnic, scrisese până acum trei romane, toate prezentate ca promiţătoare de către criticii literari ai revistelor de sfârșit de săptămână. Fusese pomenit în câteva articole și era evident că exista un mic număr de cititori pentru care însemna ceva. Problema era că nu avea idee cine erau acești cititori, nu fusese niciodată solicitat de ei în mod direct. Romanele îi produseseră ceva bani, mai mult decât îndeajuns ca să acopere costul hârtiei pe care le bătuse la mașină și al ţigărilor fumate în timp ce le scria. Tratau despre eroi asemăluitori lui, tipuri de provinciali sensibili cărora soarta t dăduse o lovitură crudă, pentru care viaţa era prea prozaică și mediocră ca să merite cit de cit a fi trăită. În ultimele pagini, eroii, prinși în cursa distanţării lor Faţă de istorie, mureau sau perorau vehement despre e erupţia socială. Vorbeau despre impulsul de a fi mai buni, de a duce o viaţă plină de sens și, scrise pe masa din bucătărie pe care o folosea drept birou, în timp ce privea pe fereastră la un copac singuratic, romanele izvorau drept din inima lui.

Aceste cărţi apăruseră atât în Statele Unite cât și în Anglia și adesea îl frapase ciudăţenia faptului că cele mai multe din puţinele scrisori pe care le primea, cele mai

multe din îndemnurile de a continua să-și aș learnă pe hârtie teoriile despre literatură sau nenorocirile personale care-l făcuseră ceea ce era, veneau din America. Revistele americane de mare tiraj, cu coperte lucioase și reclame pentru corsete extrem de complicate, tipăreau, printre corsete, nuvele la care în Anglia nimeni nu voia să se uite, iar manualele de școală cu litluri ca „Cele mai bune nuvele sociale engleze” le retipăreau și îi expediau cuvenitele onorarii. Ediţia americană (nu cea engleză) a revistei „Vogue” îl menţionase iii coloana „Lumea vorbește despre...”, și ajunsese să
readă că în acea ţară străină (nu în Anglia) lumea v orbea despre el. Ce spunea? N-avea importanţă, vorbea. „Time” îl lăudase, îi publicase fotografia, vorbind despre „privirea sa de pasăre de pradă și predispoziţia la calviţie”.

Biblioteca publică din Buffalo îi cumpărase manuscrisele, motiv pentru care fusese nevoit să le scrie din nou, deoarece pe primele le distrusese. Primea scrisori de la fete și un tânăr ambiţios din Idaho îi propulse să compună o dizertaţie despre el.

Ellis Tilly, reprezentantul intereselor sale în America, îi scria că redactori și editori erau nerăbdători să-l cunoască. „Și ăsta sunt eu, obișnuia uneori să-și spună pe când căra cărbuni, în sus pe scări, până la etajul doi, chiar eu”. Scrisoarea transforma acum toate aceste păreri și promisiuni în ceva mai cuprinzător: o ofertă.
spunea: „Contezi”; „Exiști”. Venea exact la timp;

» – c. 1154

era conștient, când zăcea în pat dimineaţa, că foarte curând trebuia să înceteze de a mai fi o promisiune, că trebuia să devină important, altfel focul se va stinge. Trebuia să înflorească, să înmugurească.

Din toate punctele de vedere momentul era prielnic. Cele două slujbe de câteva ore pe zi cu care-și umpluse existenţa până nu de mult, luaseră sfârșit pe neașteptate.

Timp de doi ani predase unui grup de preoţi liberi în timpul zilei, un curs potolit, plat, despre literatura modernă, în clădirea în stil georgian a Centrului de

învăţământ pentru adulţi din strada Shakespeare. Peste drum se afla Colegiul universitar, acum părăsit, unde studiase Lawrence; Walker putea vedea de la fereastră clădirea, în timp ce discuta în contradictoriu despre imaginile artistice morbide din *Women în Love1.* Dar, treptat, grupul se redusese și, până la urmă, din plictiseală, sau poate chiar jigniţi, membrii se risipiră. De asemenea, purtase, în schimbul unei sume ridicole, șosete pentru o firmă locală de tricotaje, dar o inovaţie tehnică făcuse experimentul inutil. Acum se îndeletnicea doar cu scrisul, singur în apartament, până când Elaine se întorcea, târziu după masă, aducând-o pe Amanda cu ea. Când se gândea, propria lui viaţă i se părea lipsită de perspective și meschină. Realităţile în mijlocul cărora trăia nu-i ofereau nimic, iar el visa un univers plin de energie, în care să poată trăi la largul lui. Acum stătea la fereastră și privea jos, printre coșurile fumegânde, centrul orașului, cu turlele și acoperișurile lui, cupola rotundă a Consiliului Municipal, forma scundă a castelului, lespedea în formă de dinte a Institutului tehnic, macaralele înalte care se ridicau ca o pânză de păianjen, acolo unde clădiri administrative luau locul librăriilor.

Orașul zăcea ca într-o vază, asemenea florilor veștede, și Walker simţea că píela provincială i se strecurase în suflet și se cuibărise acolo, stătută, permanentă. Ploua în inima lui ca și dincolo de ferestre. [3]

O mierlă, proptită în pomul înmugurit de peste drum, cânta un imn primăverii; Walker simţea și el nevoia să înmugurească. Dar înlăuntrul lui seva încetase să mai pulseze. Luă scrisoarea și trecu în camera de zi, plină de fumul de ţigară al serii precedente. Se aflau acolo toate realizările sale vizibile: aparatul de radio, lămpile de citit, găleata de cărbuni, fotoliul lui. Un urs tibetan, de jucărie, zăcea cu faţa în jos pe covorașul din faţa căminului, de parcă ar fi fost bolnav, l. şi reaminti de vechea lui vitalitate și simţi că mediul înconjurător i-o strivise, de parcă ar fi suferit de boala somnului, sau de ofilire, ca plantele din

3 *Femei îndrăgostite* — roman de D. H. Lawrence.

glastrele de pe pervazul ferestrei.

Dar, prin contrast, scrisoarea din mâna lui se zbăt ea plină de viaţă. O solie! îi oferea promisiuni de stimă, gustul libertăţii și un salariu acceptabil pentru a se simţi liber. Și libertatea *asta* însemna mare lucru pentru Walker. În inima lui împărtășea cu tărie convingerea intelectuală care ne spune că avem o datorie mare de plătit anarhiei, din pricina civilizaţiei acumulate în jurul nostru, și primea dezordinea cu braţele deschise. Pentru că se simţea nu numai plictisit de ceea ce făcea, dar și vinovat. Arta era aidoma vieţii, nn produs al progresului; ori el nu progresa de fel. Și oare libertatea și anarhia și progresul nu se înmănuncheau atunci când era pomenit cuvântul „America”?

O mulţime de scriitori tineri plecau acum în America; de fapt, aproape toţi; făceau o ucenicie necesară.

Era indicat oare să pierzi ocazia sau măcar să nu i e lași în voia curentului? El aparţinea, în definitiv, unei generaţii de literaţi care, toţi, datorită unui sistem de educaţie comun și unei experienţe sociale comune, aveau exact același creier, unde bâzâiau exact aceleași gânduri. Faptul că alţii fuseseră în Statele Unite constituia deci adevărata garanţie a succesului. Lăsă scrisoarea pe biroul acoperit de primele cinci capitole ale unui roman vădit neizbutit și începu să se plimbe prin cameră, într-o explozie de exaltare, întrezărind peisaje noi în care înalte podișuri stâncoase se amestecau cu zgârie-nori într-o confuzie puţin probabilă. „Dăruiește-te, îi spunea inima, cheltuiește puţin spirit! „Dar ce avea de cheltuit? Și ce va face, zi de zi, acolo? Nu, se simţea pierdut; trebuia s-o întrebe pe Elaine.

Gândul, o dată formulat, complica problema.

Era știut, o știa chiar și el, că e om însurat. Or Elaine, cu o mamă bolnavă pe care o îndopa conștiincios cu Licoarea lui Brand, s-ar fi împotrivit s-o părăsească, de asta era sigur. Tentaţiile intelectuale nu formau hrana lumii ei.

Dar Walker simţea că fără ea s-ar descurca greu, pe

de altă parte, își dădea seama, cu oarecare surprindere, că ar fi vrut să încerce. Cei opt ani de căsnicie fuseseră pentru el exact ca viaţa unui turist în Anglia, totul fusese confortabil, familiar, tihnit; dar spiritul lui reacţiona și se revolta ori de câte ori se gândea la lumea adevărată din afară.

În anii tinereţii, Walker fusese un tânăr cam nestăpânit, care își petrecea timpul prin cafenele, purta o barbă mică, de revoltat, și, când și când, cunoștea și seducea tinere fete ce bâjbâiau prin viaţă, plictisite de părinţi. Participa la chefuri monstre și se întorcea acasă noaptea târziu, prin suburbii, izbind cu piciorul în sti-l dele de lapte. Toate trecuseră dar nu fuseseră uitate. O întâlnise pe Elaine cam la trei ani după ce-și luase diploma la universitate, o întâlnise la un bal.

Pe atunci mai ducea încă, clandestin, o viaţă de student; descoperise că una dintre calităţile unei universităţi este aceea că nimeni nu te oprește să intri, așa că a continuat să frecventeze cursuri, să joace *bridge* cu studenţii, să utilizeze biblioteca, și chiar să doarmă uneori în parcul universităţii. Fusese viaţa ideală de creaţie, deși pe vremea aceea nu scrisese de fapt nimic; îi era de ajuns că se socotea scriitor.

Scrisul propriu-zis venise mai târziu, o dată cu respectabilitatea, după ce o cunoscuse pe Elaine.

Era o fată masivă, surprinzătoare, care sosise, într-un autobuz încărcat cu alte infirmiere de la cămin, ca să ia parte la o reuniune studenţească. Purta o rochie dintr-un material gros, cu un imprimen încărcat, ca o stofă de mobile. Nu știa de ce-o alesese tocmai pe ea în acea seară, dar numai la câteva zile după aceea vădea faţă de Walker un adânc simţ de proprietate. îl ducea la petreceri, îi făcea cinste cu băutură prin localuri, îl silea să se bărbierească. Pe prietenii ei, oameni care jucau tenis și conduceau mașini tip sport, el îi considera dușmani personali; gustul Elainei pentru băuturi scumpe și deplasări cu taxiul îl scotea din fire, iar excursiile la ţară, când Elaine purta o geantă mare de blană care părea confecţionată din niște

vulpi păturite în două, îl plictiseau și îl înspăimântau. Avea mereu senzaţia că într-o bună zi îl va lua pe sus, îl va îndesa în sacoșă și va pocni închizătoarea peste el. Așa s-a și întâmplat în ziua nunţii. Pentru luna lor de miere, Walker închinase o căsuţă în Cornwall. Acolo, între ciocniri postmaritale și euforie sexuală, își începuse primul roman și pusese la punct o metodă eficace de a se întreţine amândoi fără vreun venit; cutreiera în fiecare noapte împrejurimile, cu un cuţit lung în mână, și reapărea cu o conopidă, un nap sau o varză.

Dar treptat, vechiul Walker, revoltatul, studentul de profesie, se transformă într-o nouă figură, Walker *pater familias,* mai gras, mai adaptat, proprietarul propriei lui tone de cărbuni. În pat, spontaneitatea erotică părea să pălească în faţa cerinţelor profesionale de igienă. „Te-ai spălat pe faţă și pe mâini?” murmură Elaine încă din prima noapte. „Ţi-ai tăiat unghiile? Mie să nu-mi vii cu șosetele în picioare”. Călătoria cu trc iul la întoarcerea din Cornwall adânci procesul de transformare. Luaseră loc într-un vagon deschis, lângă o toaletă a cărei ușă nu voia să stea închisă.

„Du-te și închide-o”, îi ceru Elaine. Se supuse. Ușa se deschise din nou, balansând. „Iar s-a deschis”, făcu Elaine. De la Truro la Londra, Walker încercă să găsească un mijloc de a ţine ușa închisă, până când, în cele din urmă, sfârși călătoria în toaleta asfixiantă, cu piciorul proptit în ușă. „Nu putem continua așa”, își spusese ieșind de acolo. Dar faptele dovediseră că puteau.

Acum gândul de a redeveni el însuși, printr-un simplu gest, i se urcă la cap; scoase impermeabilul din dulap, îl îmbrăcă peste pijama și alergă jos. Pe stradă, troleibuzele treceau pe lângă el, fâșâind prin ploaie. Se duse la o cabină telefonică de lingă băcănie, unde vecinele de etaj, ocupate cu alegerea ardeilor grași, deși lipsite de prejudecăţi, rămaseră cu ochii holbaţi la picioarele lui multicolore, în pantalonii de pijama, ce apăreau, ca o invitaţie nerușinată, de sub gabardina impermeabilului. Cabina telefonică mirosea a ceva foarte neplăcut. Walker

găsi patru monezi de un penny în impermeabil și formă numărul centralei de la spital. Când i se răspunse la apel, spuse cu o nuanţă rugătoare în glas:

— Aș vrea să vorbesc cu sora Walker, de la maternitate, e urgent.

Aproape că trebuia să spui că naști în cabina telefonică ca să capeţi legătura. Urmă o pauză și apoi vocea Elainèi, la fel de profesional ţeapănă și scrobită ca și uniforma pe care o purta, se auzi pe fir.

— Secţia de nașteri, ce doriţi? întrebă ea.

Walker şi-o putea închipui, respirând greu, un balaur în uniformă; după opt ani tot îl mai intimida.

— Sint eu, Jim, spuse.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă Elaine.

— Păi, făcu Walker, a venit o scrisoare cu poșta de azi dimineaţă.

— Zău, se miră Elaine.

— Sunt invitat în America.

— În America? repetă Elaine, și cine te-a invitat?

— Păi, o universitate de acolo caută un bursier pentru cursul de creaţie literară și bineînţeles că s-au gândit la mine.

— Adică ce înseamnă asta? se interesă Elaine după o pauză.

— O, mă duc și stau pe acolo și scriu câte ceva și ei mă plătesc cu șapte mii de dolari pentru treaba asta.

— Am crezut că un asemenea curs ţi s-a părut întotdeauna ridicol, protestă Elaine.

— Ei, da, *okay,* așa e, răspunse Walker. Dar orice om are un preţ. Al meu se pare că e șase mii nouă sute de dolari.

— Au cam exagerat, spuse Elaine.

— Așa se pare.

— Și vrei să te duci? întrebă atunci Elaine.

Aceasta era întrebarea. Walker era conștient că într-adevăr aceasta era întrebarea, așa că răspunse:

— Știu eu? și atunci își dădu seama că începe să fie enervant. „Cum naiba să știe el?” De aceea încercă altfel:

Tu vrei să mergi?

Elaine tăcu un timp. Walker simţi cum încep să-i îngheţe picioarele. Un câine cafeniu se uită pe furiș la el prin geamul cabinei și doi băieţași, de cealaltă parte a străzii, opreau, după toate aparenţele, trecătorii atrăgându-le atenţia asupra pantalonilor lui de pijama.

Elaine răspunse:

— Eu nu văd cum aș putea, tu ce crezi? Va trebui să pleci de unul singur.

— Gândește-te bine, o sfătui Walker.

— Nu, răspunse Elaine, tu ești cel care trebuie să se gândească. Eu *nu pot* merge, dar dacă tu vrei într-adevăr să pleci, motivul acesta nu trebuie să te opreas.ă. Crezi că va folosi scrisului tău?

Elaine spunea „Scrisul tău” cum ar fi spus alte soţii, cu o fire mai blândă, „băutura ta” și, probabil, în mintea ei, cele două mici păcate făceau parte cam din aceeași categorie a viciilor pe care le tolerezi, la care până la urmă consimţi. Faptul că nu făcea altceva toată ziua și se afla în subvenţia ei permanentă, fiindcă trăiau amândoi din salariul ei, nu-i schimba cu nimic atitudinea și niciodată nu o deranjase; o mulţime de femei aveau soţi care nu voiau să muncească.

Walker începu să citească instrucţiunile de pe pe-I ctele cabinei, care pentru un motiv greu de înţeles erau redactate în limba germană, și spuse încet:

— S-gr putea.

— Ei/ atunci gândește-te bine.

— Să plec fără tine?

— Pentru cât timp? se interesă Elaine.

— Pentru un an. Un an universitar.

— Păi, eu cred că un an departe de casă îţi va prii probabil de minune, spuse Elaine. Poate că așa ai înveţi să-ţi porţi de grijă și singur.

Walker încercă plin de speranţă:

— Crezi c-aș putea să mă descurc?

Elaine răspunse:

— Cel puţin ai putea să încerci.

Apoi se auziră zgomote la capătul firului și Elaine păru că strigă ceva cu o voce care bubui până în tavan.

Peste puţin vocea ei reveni pe fir:

— Ascultă, puișor, trebuie să te las. Doctorul își face vizita. Ţi-ai pus o cămașă curată azi dimineaţă?

— Nu m-am îmbrăcat încă, răspunse Walker. În timp ce rostea aceste cuvinte, își dădu seama că făcuse o greșeală fatală.

— Stai gol în cabină?

Walker răspunse:

— Am pijamaua pe mine.

— În cabină?

— Mi-am pus impermeabilul pe deasupra.

— Ești un caz disperat, Jim, spuse Elaine.

— Credeam, zise Walker, că știința medicală susţine că nu există cazuri disperate.

— Și eu am crezut la fel, înainte de a te cunoaște. Bine, du-te acasă, măi hahaleră, până nu degeri de frig. Și nu uita să-ţi pui o cămașă curată.

Walker spuse:

— Încerci să mă transformi într-un mic-burghez.

— Eu credeam că ești un mic-burghez, spuse Elaine. Walker care știa că este, și o știa amarnic, răspunse:

— Nu, nu sunt.

— Ei bine, făcu Elaine, indiferent din ce clasă faci azi parte, du-te acasă până nu degeri de tot.

— Ne vedem la patru, spuse Walker.

— Cu o cămașă curată, completă Elaine.

Pe drum, înapoi spre casă, în vreme ce ploaia îi uda partea de jos a pantalonilor de pijama, Walker încercă să-și închipuie cum ar fi viaţa fără nevastă. Nu-i veni nimic în minte. Dar ambiţia și speranţa îi încolţeau în inimă și nevoia de a pune capăt acestei păci tihnite căpătă consistenţă. Simţi mirosul de ceară din hol, care-i displăcea. Sus, pe biroul lui, scrisoarea îl chema în America, așa cum altădată scriitorii americani fuseseră chemaţi în Europa. În bibliotecă, ediţii ieftine, pline de praf, din operele lui Henry James și Henry Adams, îi

reaminteau că se formase o tradiţie a unor astfel de plecări, îi reaminteau că există oameni care văzuseră pasarela vaporului Cunard ca pe o potecă spre noi păşuni spirituale. Universul orăşelului de provincie care-i alimentase ultimele romane, universul unora ca Doici, sau Spencer şi şcoala primară din colţ, nu puteau să apară decât anemice, la fel cu liberalismul britanic, moale, necreator, care-i dăduse perspectiva asupra vieţii... La drum, trebuie s-o porneşti la drum!", îl îndemna inima. Mâncă o arahidă şi mormăi către sine. Stătea în cameră şi se simţea departe de ea. Nu exista spaţiu acolo pentru dezvoltare, pentru mai multă înţelegere, pentru comunicări superioare. „O iluminare, Doamne, exclamă el, o iluminare!" Grăbit, înainte ca Elaine să se întoarcă acasă cu altă părere, se aşeză la maşina de scris, darul ei de nuntă, şi bătu răspunsul de acceptare. Apoi se îmbrăcă, alegându-şi o cămaşă curată, şi coborî din nou ca să depună scrisoarea la micul oficiu poştal din spatele băcăniei. Acolo urmări cu privirea cum era cântărită, timbrată, gătită cu o etichetă albastră *„par avion".* Apoi ieşi, se duse la cutia roşie a poştei engleze şi, cu o mână care tremura vizibil, de vinovăţie şi emoţie, lăsă plicul să cadă înăuntru.

Săptămânile treceau şi călătoria devenea din ce în ce mai mult o realitate. Apărură primele semne: biletele sosiră de la agei-ia de voiaj, dolarii de la bancă, iar Harris Bourbon, un simplu nume scriind din inima tărâmului american, se oferea să-l găzduiască pe Walker ca oaspete, până când îşi va găsi o locuinţă potrivită în Party. Walker se duse la Londra, la ambasada americană, ca să-şi facă analiza de sifilis şi de lealitate intelectuală. Potrivi vizita astfel încât să coincidă cu o manifestaţie de protest la care participanţii se aşezau pe caldarâm în faţa ambasadei; în felul acesta, îşi afirma independenţa, şi, în acelaşi timp, împuşca doi iepuri. Stând jos pe caldarâm, ascuns vederii de un steag, privea la clădirea unde sălăşluiau toate speranţele şi temerile lui. Starea neplăcută de greaţă, care-l cuprindea dimineaţa, în primele săptămâni,

dispăruse și Walker constată că se adaptează schimbării și crește spiritualicește până la dimensiuni enorme. Avea momente rind îl stăpânea îndoiala, atunci când citea despre tulburări rasiale sau despre pustiirile vreunui ciclon de cealaltă parte a Atlanticului; dar de cele mai multe ori se simţea încântat și avea senzaţia că e pe punctul să devină un cetăţean al lumii. Apoi, ziua propriu-zisă a plecării sosi, o zi luminoasă de sfârșit de august. Orașul Nottingham se scălda în lumina plăcută a soarelui, și bătăile melodioase ale orologiului de la Consiliul Municipal sunau ora nouă, când ajunse la gara Midland, însoţit de comitetul format pentru a-l conduce la plecare: soţia și copilul.

— Știi, spuse Elaine, am să-ţi duc dorul. O să lipsești atâta timp!

Walker, acum plin de îndoieli, încercând din răsputeri să-și alunge sentimentul de vinovăţie că pleca, spuse plin de voioșie:

— Doar nouă luni.

— Multe se pot întâmpla în nouă luni, comentă Elaine.

Walker refuză să se întristeze:

— Sper că nu, răspunse tropăind în jos pe scările podului suspendat, în fiecare mână cu câte o valiză de care atâmau tichetele companiei de transport.

Rotocoalele fumului de la tren se împrăștiau peste persoane, intrându-le în nări, iar lumea care se grăbea spre locurile de muncă de prin împrejurimi se lovea de ei pentru a se înghesui în mici vagoane Diesel de culoare verde. Ceva mai încolo, pe peronul pentru Londra, oameni de afaceri în haine negre, cu serviete de piele neagră, stăteau exact în punctul unde urmau să se oprească vagoanele de clasa întâi. Walker lăsă valizele jos și-și șterse fruntea cu mâneca, în timp ce doi hamali fără clienţi îl priveau și chicoteau batjocoritor.

— Ei, acum asta e situaţia, presupun că fac bine, spuse Walker.

— Ca întotdeauna, presupui, ripostă Elaine.

În spatele lor era un chioșc de ziare, încărcat de reviste Western și de romanele altora; Elaine se duse și cumpără ziarul „Guardian” pe care i-l vârî în buzunarul hainei.

— Ca să-ţi ţii mintea trează. Nu trebuie să uiţi niciodată să-ţi iei valorile cu tine.

Simţământele despărţirii îi apăsau. Stătură un timp în tăcere, Walker, Elaine, fiica lor Amanda – o puritană mică și îndesată, care purta ochelari – și mașina lui de scris portativă.

— Să fii cuviincios faţă de America, mă auzi? spuse Elaine. Gândește-te de două ori înainte de a scoate o vorbă. Nu uita că ești un fel de ambasador.

Walker zâmbi și spuse:

— Grozav ambasador!

— Oamenii vor judeca Anglia după ceea ce vei spune și vei face tu, zise Elaine, privindu-l cu scepticism. Mulţi de pe acolo n-or mai fi văzut niciodată un englez. Procedează cu tact. Nu te amesteca în bătăi. Să nu iei parte la nicio manifestaţie, așa cum ai tu obiceiul.

— Nu pot fi decât eu însumi rosti Walker, conștient că oferea lumii o marfă de preţ.

— Oh, Jim, oftă Elaine, casa o să pară grozav de goală fără tine.

Walker se temea de povara simţământelor, pentru că nu era prea convins că ceea ce făcea era bine și nimerit, de aceea spuse:

— Oh, ai să te obișnuiești, o să-ţi placă schimbarea și, în plus, continuă el spre Amanda, silindu-se să pară radios, Amanda va avea grijă de mămica ei, nu-i așa?

— Nu, răspunse Amanda, fulgerând din ochelari, fiindcă eu plec cu tăticu în America.

— Oh, nu, nu pleci, spuse Walker, privind copilul, carne din carnea lui, cu groaza pe care i-o inspira din când în când, tu rămâi aici.

Amanda era categorică:

— Ba nu, plec.

Brusc, Walker își văzu viitorul amenințat, văzu o

întoarcere dezonorantă acasă, în apartament, pentru a lămuri această criză.

Era în esenţă un om raţional și aduse raţiunea pe primul plan.

— Vino aici, spuse ghemuindu-se în faţa ei, și tăticu o să-ţi explice deosebirea dintre dorinţele care pot fi realizate și cele care nu se pot realiza.

— Nu-mi place să mi se explice, spuse Amanda, lăsând să-i cadă din mină mașina de scris, care se izbi de pământ cu un zornăit de clape. Eu plec cu tăticu în America.

Walker își contemplă deznădăjduit fiica, o nebunie din primul an al căsniciei, concepută pe vremea când era mai dispus la gesturi faţă de posteritate și societate; acum avea altceva de oferit viitorului. Încercă să continue a fi raţional:

— Nu poţi pleca, repetă el și anume pentru trei motive: unu, tăticu n-are destui bani ca să le ia pe mămica și pe Amanda cu el; doi, mămica și bunicuţa au nevoie de Amanda lor ca să le poarte de grijă cât timp tăticu e plecat; trei, Peter Panda o așteaptă acasă pe Amanda ca să-l culce în pătuţul lui.

— Câţi ani crezi că am? făcu Amanda. Am șapte ani și plec în America.

— Vorbește tu cu ea, Elaine.

— Dă-te la o parte, Jim, spuse Elaine. Vino aici, Amanda, și taci din gură, pentru numele lui Dumnezeu.

— Bine, făcu Amanda.

— Lasă-l pe tăticu să plece și să ne părăsească, spuse Elaine. Așa poate o să înveţe să ne preţuiască mai mult. Nu știe câtă nevoie are de noi.

— Nu, admise Amanda.

— Așa că spune-i să fie cuminte cât e plecat și să nu fie lasciv. Spune-i asta.

— Fii cuminte, tăticule, repetă Amanda, și să nu fii sciv.

— Am să-mi dau silinţa, răspunse Walker, întrebându-se dacă într-adevăr așa va face.

Se simţea, ca deobicei, învins de această conspiraţie feminină, dar era ultima înfrângere pe linia asta pe care avea s-o mai sufere.

— Și scrie-ne, auzi? stărui Elaine. Povestește-ne cât de bine te distrezi. Știu că dacă n-o să te distrezi, o să scrii, dar încearcă să ne dai raportul și despre lucrurile bune.

— S-a făcut, spuse Walker.

Trenul de Londra intră în gară tras de o locomolivă neagră, care împrăștia fum sub podul suspendat, înainta de-a lungul peronului și opri la cap.

— Haide, trebuie să alergi!

Walker apucă valizele și mașina de scris şi-o rupse l i fugă. În ultimul vagon de clasa a doua era un compar-I i ment gol, cu tapiseria cafenie și împodobit cu fotogra- 111 sepia, înfăţișând hotelul Gleneagles sub rafale de vânt. Elaine deschise ușa iar Walker intră și-și aruncă bagajul în plasă. Elaine rămase afară, urmărindu-i miș-I.irile, apoi, când el se întoarse în ușă, întinse mâna și, i lelicat, cu două degete, îi ridică pantalonul dezgolindu-i piciorul până la genunchi.

— Mi-am închipuit eu, spuse. Ce șosete ai pe tine?

— Vezi foarte bine ce șosete am, răspunse Walker, de altfel cred că acum vede toată lumea.

— Amanda, spuse Elaine, simţi mirosul picioarelor lui tăticu?

— Da, răspunse Amanda, e îngrozitor.

Elaine deschise sacoșa ei din blană de vulpe și scoase o mică pereche de șosete făcute sul.

— Schimbă-te, îi porunci, ești dezgustător.

— Da, bine, făcu Walker.

Se auzi fluierul conductorului de tren și Elaine împinse ușa compartimentului, închizând-o.

— Verifică dacă e bine închisă înainte de a te rezema de ea, îl sfătui mai departe. Ai fi chiar de râsul lumii dacă ai cădea din tren, în situaţia asta.

Locomotiva aruncă aburi, roţile scrâșniră, trenul se puse în mișcare. Walker scoase capul pe fereastră, în;

oarele care îl bătea drept în creștet, și încercă un puternic sentiment de eliberare.

— Spune-i la revedere lui tăticu, zise Elaine fiicei lor, în timp ce alergau cu pași mărunţi ca să se ţină după trenul în mișcare.

— La revedere, tăticule, zise Amanda. Peter Panda îţi spune și el la revedere.

O sămânţă crescută înlăuntrul lui germină pe neașteptate, și Walker sfâșie vălul irealului în câteva cuvinte:

— Ba nu, nu-mi spune niciun la revedere, strigă el, fiindcă nu poate vorbi, fir-ar al naibii să fie! Se uită la Elaine și adăugă: Și am să-mi schimb șosetele când am să am eu chef.

— Domnul să te aibă-n pază, Jim, strigă Elaine, oprindu-se din mers.

— La revedere, dragele mele, urlă Walker, plin de simţământul vinovăţiei faţă de ce făcuse și ce făcea și de actul iresponsabil pe care-l înfăptuise plecând în felul acesta.

Le trimise câteva bezele, apoi trenul făcu o curbă și femeile dispărură din vedere. Soarele strălucea în vagon. Se așeză și urmări priveliștea de pe lângă străzile lăturalnice ale Nottinghamului, cu ceaţa lor cenușie, specifică centrului Angliei, pe lângă oborul de vite, depozitul de cherestea, brutăria cooperativei. Apoi, brusc, apăru o masă de metal estompată, o dezlănţuire furioasă de unghiuri, ca o sculptură abstractă, sălbatică; trenul traversa podul masiv de fier peste râul Trent, care, pentru Walker, marca hotarul între nordul și sudul Angliei. Acum, înapoia lui rămâneau decenţa, sinceritatea, amabilitatea; înainte, se întindeau comitatele sudice, numai pantofi din piele de antilopă și Babycham. îl cuprinse o senzaţie ciudată de rău, ca și când în partea de jos a stomacului i s-ar fi sfredelit două găuri, lăsând conţinutul să i se scurgă în picioare. Era singur, soţia și copilul dispăruseră, două valize și o mașină de scris veche era tot ce-i rămăsese. Valizele pe care le cumpărase pentru luna lor de miere nu

aveau un aspect prea atrăgător iar mașina de scris, obosită și veche, în cutia ei neagră din imitaţie de piele adăuga o ultimă notă de provincialism. Se simţea de pe acum străin în lume. Frumosul ţinut al comitatelor Angliei centrale, cu văile și fâșiile lungi de pământ, cu căsuţele de cărămidă și turlele ascuţite ale bisericilor se întindeau tihnit și domestic în píela arșiţei, dar începeau să se vadă primele deosebiri, începea să se simtă sudul. Arhitectura se transforma pe nesimţite, nume străine de sate necunoscute apăreau pe indicatoare. Oamenii începeau să arate altfel.

Cuprins brusc de un simţământ cucernic pentru aminul și casa lui, Walker ieși pe culoar, legănându-se, piuă la toaleta din capătul vagonului. Acolo, supus, i i scoase șosetele vechi, le aruncă, și trase apa după de Și le închipui minate de vânt, înspăimântând iepuri, h dumerind cintezoi. Apoi își puse perechea nouă și, i h licându-se, își surprinse chipul în oglindă.

„Cine e acest străin frumos și bine îmbrăcat?” se întrebă Walker privind stingherit la faţa lugubră, ca de fantomă, care îi întorcea privirea aţintită, la capul prelung, produsul acela bun pentru export, acel sâmbure ilc înţelepciune pe care-l transporta peste mări. Arăta \ adit ca un om lipsit de încredere în sine. Trăsăturile din partea de sus a feţei erau osoase, părând inteligente,
u ochi rotunzi, vioi, și păr rărit. Totuși, mai jos, lucrurile se cam stricau; obrajii fălcoși, de nordic, ca la prepelicari, lăsau impresia că mănâncă tot timpul și
dădeau o expresie perplexă și tristă.

— Ai plecat, spuse, te duci în Statele Unite.

Faţa refuză să se arate încântată, se uita doar sumbru spre un viitor cu bagaje pierdute, cu trenuri scăpate, cu acte necorespunzătoare, cu camere nereţinute la hotel și cu o permanentă singurătate. Walker, zdruncinat, întoarse spatele la oglindă și porni înapoi pe coridor, spre compartimentul lui, măsurând fetele din celelalte compartimente pe lângă care trecea. Viaţa domestică, fără îndoială, îl moleșise, îl slăbise, îl lăsase

dezarmat pentru un asemenea pelerinaj.

Un student cu barbă, care strângea o avere făcând negustorie în timpul vacanţei, veni de-a lungul vagonului cu un cărucior cu ceai și-i vându o ceașcă de poșircă fierbinte. O bău, și căzu într-o stare de somnolenţă, așa încât suburbiile Londrei apărură înainte de a-și da seama. Trenul trecea ca fulgerul prin faţa haltelor ai căror pereţi purtau reclame recomandând cele trei obiecte de bază ale luxului urban, spectacole, ziare de seară și corsete. Omnibuzele roșii ale Londrei umpleau străzile. Apoi trenul încetini și iată-l ajuns în St. Paneras, o gară mare ca o catedrală gotică, mărturie a unirii dintre noţiunea de călătorie și de seriozitate morală. Coborî din tren și străbătu peronul *până ţi* la staţia de taxiuri, unde găsi unul care-l transportă de cealaltă parte a râului, la gara Waterloo. Acolo atmosfera era mai veselă, mai agitată. Stilul gării, pretenţios și cosmopolit, vorbea despre un alt gen de călătorie, mai capricios. Megafoanele transmiteau muzică, stâlpii de susţinere erau zvelţi și graţioși, peste tot mirosea a ţigări de foi, a baletiste și a adulter de după amiază. Trenul pentru traversare nu era încă tras, așa că intră la bufetul-expres și comandă cârnaţi și ceai. Călători sofisticaţi hoinăreau prin sălile de așteptare. Hamalii împingeau încolo și încoace cărucioare încărcate cu valize de piele. Fete din Londra, cu decolteuri joase, se îndreptau spre peroane. Ieși din bufet și constată că trenul de traversare, un șir de vagoane maro și crem, se afla în punctul terminus al liniei.

O mulţime pestriţă se adunase pe peron. Walker își predă biletul și străbătu peronul pe lingă vagoanele Pullman, conștient de propria-i eleganţă necorespunzătoare. Un porumbel, îngrășat din ce fura prin gară, se îndreptă legănându-se spre el și i se vârî între picioare, apoi dispăru cu un fâlfâit stângaci de aripi; pasărea greoaie, destul de asemănătoare cu Walker sub acest aspect, înălţându-se, deveni ușoară, se desfătă un timp în aer și se lăsă din nou pe pământ, ceva mai încolo, în faţa unui grup de tinere americane, de o eleganţă

costisitoare, care se căutară prin genţi și începură să-i presare firimituri de pâine. „Ajutorul american”, gândi Walker și se întrebă cum o s-o ducă acolo. Se uită la fete plin de curiozitate; erau îngrijite, proaspete, fermecătoare, sporovăind radioase, având vagonul Pullman drept fundal. Erau, fără îndoială, internaţionaliste avide, cu picioare bronzate de un soare care le aflase zilnic în alte locuri; bagajele lor, pe care însoţitorii de vagon le încărcau în tren, erau împopoţonate cu etichetele hotelurilor din Viena și Roma, Bruxelles și Paris, orașe de care el doar auzise. Ochelarii lor de soare, polaroizi și absorbanţi, epuizaseră toate peisajele europene. „Am visat că fac Europa în zece zile cu sutienul meu Maidenform” gândi Walker, socotind simplul fapt de a le vedea pe aceste fiinţe internaţionale drept o tortură dar și o lărgire a orizontului. îl făceau

— şi simtă că, în definitiv, și el era în mișcare, că se ducea undeva, că făcea într-un fel parte din grupul lor, că aveau aceeași stare de spirit.

Găsi vagonul în care se afla locul său reţinut și dădu biletul însoţitorului de vagon, care îi luă valizele și mașina de scris și-l conduse în tren. Înăuntru, feţele de masă albe străluceau, lămpile cu abajur roz de pe mesele separate irizau o lumină cochetă de budoar. Ceilalţi călători, de toate naţionalităţile, ședeau la locurile lor, rezemaţi în coate, fumând ţigări fine, urmărindu-l cum trece să-și ocupe locul pentru călătoria comună. Toţi păreau cu desăvârșire și absolut la largul lor; era evident că ei știau și intuiau modul cum vaporul e tras cu odgoane în punctul terminus, la ocean, acolo la Southampton, căci cunoșteau din experienţă cele șase zile de călătorie, ţăcănitul valizelor deschise la vamă, expedierea telegramelor; ei înţelegeau chiar și America, enormă și înfricoșătoare, chemându-i spre vest. Pentru că nu cunoștea aceste lucruri, pentru că nu-și putea prezice viitorul, pentru că era naiv în materie de voiajuri, Walker devenea tot mai nervos și mai îngrijorat. 11 urmă pe *steward* prin vagon, picioarele afundându-i-se în covorul gros dintre mese. Trenul, care satisfăcea toată nostalgia lui de englez pentru

pluș și bune maniere, i se păru o înșelăciune. Evoca vremea când puteai călători prin Europa, cu toate semnalele pe liber, ca să descoperi că lumea nu era – cum ai fi putut presupune, înspăimântat – absolut diferită, ci absolut la fel: numai bună deservire, respect și confort trei-stele. Dar fiindcă lumea nu mai era sigură și stabilă și Walker știa că nu e decât un călător spre nesiguranţă, se simţea îngrijorat. Momentul când vor începe dificultăţile, când va începe să sufere și să fie jignit era doar amânat. Walker își oţeli mintea în întâmpinarea acelui moment.

— Poftiţi, domnule, spuse *steward-ul* îmbrăcat cu haină albă, dând la o parte un scaun adânc de la una din mese, pentru a-i face loc.

Pe scaunul din faţă, la masa de două persoane unde era poftit să ia loc, stătea un ziar german cu caractere mari, groase, ţinut de două mâini păroase

4-0. 1154

pe ale cănor degete sclipeau inele de aur. Walker încercă să se așeze și lovi un picior; ziarul se lăsă în jos descoperind unul din acele chipuri înţelepte, adânci, pline de experienţă, pe care Europa se pricepuse întotdeauna atât de bine să le producă, chipuri melancolice, faţă de care orice englez pare un necioplit. O pereche de ochi serioși îl priveau cercetător.

— Scuzaţi, spuse Walker.

— Oh, vă rog, nu face nimic, răspunse chipul, și Walker spuse „scuzaţi” încă o dată, înfundându-și posteriorul în pluș.

În faţa lui, totul era pregătit pentru ceai. O pereche de borcănașe minuscule cu gem, ca niște ochi de sticlă, îl priveau acuzator. „Trădătorule!” spuneau. „Hoinarule!” Walker își feri privirea și se uită afară pe fereastră la ceilalţi călători transatlantici care se urcau în tren, tineri prezentabili cu părul tuns scurt, tinere cu pălării. Mulţi păreau a fi studenţi și-i reaminteau că un an petrecut într-o universitate americană este probabil tot atât de atrăgător pentru un student ca și pentru un scriitor ca el. Cei mai mulţi dintre călători păreau a fi sau mult mai tineri sau

mult mai în vârstă decât el, ceea ce îl făcea să se simtă și mai deplasat. Era oare singurul pentru care această călătorie reprezenta ceva mai mult decât un lucru obișnuit, singurul pentru care reprezenta o aventură extraordinară?

Insul cu ziarul german îl împături deodată cu un gest hotărât.

— Așa, iată-ne adunaţi pe toţi cei cu burse Fulbright, spuse. Când începe seminarul?

— Poftim? întrebă Walker.

— Oh, în timpul verii, transatlanticele sunt în permanenţă pline de bursieri Fulbright. Presupun că și dumneavoastră sunteţi în aceeași situaţie.

— Într-un fel, spuse Walker.

— Și eu, continuă insul. Întotdeauna e așa: americanii studiază în Europa, englezii în America. De ce facem asta, nu știu. În definitiv, azi toată lumea e la fel. Ceea ce avem acasă găsim peste tot. Toate socielaţile sunt la fel, toate bibliotecile sunt la fel; ce ne închipuim că obţinem din asta?

Acest gând era deprimant pentru Walker, care spuse:

— Oh, obţinem mult.

— Bine, replică insul, acum șase ani, poate șapte, am vizitat orașul dumneavoastră de-aici. Atunci se numea Londra. Acum l-am vizitat din nou și se numește Niciunde. Jumătate l-au dărâmat și ce n-au dălâmat au restrâns cât au putut ca să treacă tot mai neobservat. Oamenii, ei bine, și-au pierdut stilul, nu mai știu cum să fie englezi, iar de mineare nu găsești altceva decât crenvurști.

— Progres, zise Walker.

— Progres, făcu insul, ăsta e cuvântul folosit de optimiști pentru schimbare. Dar oricum, îţi face plăcere când întâlnești un idealist.

— Ei bine, spuse Walker, situaţia s-a îmbunătăţit în Anglia într-o mulţime de privinţe. Oamenii au mai mulţi bani și așteaptă mai mult de la viaţă.

— Așadar după dumneavoastră totul este cât se poate de mulţumitor?

— În parte.

— Ei, eu sunt un om bătrân, așa că am să vă dau câteva sfaturi pentru a trăi pe lumea asta. Am să vă spun care e cea mai bună profesiune pe care s-o îmbrățișeze un om astăzi. Am să vă spun cum să răspundeţi dacă vor veni la dumneavoastră și vă vor spune: „Uite, ai fost un tip grozav, așa că, poftim un premiu, ia viaţa de la capăt; ce ai de gând să faci cu ea?” Prietene, ascultă-mă pe mine, alege-ţi meseria de demolator. Oamenii aceia de colo sus, de pe macaralele care dărâmă clădirile până în temelii, sunt eroi, regi, zei.

Trenul se smuci și începu să se deplaseze domol de-a lungul peronului. Urmă o explozie de lumină; ieșiseră de sub cupola protectoare a gării Waterloo. Pe cer se profilau mari blocuri-tum, cu pantalonași care fâlfâiau pe balcoanele înalte. Trenuri electrice, verzi ca niște omizi, treceau ţăcănind; locomotive cu abur, purtând denumiri militare, stăteau trase pe liniile de garaj. Printr-o spărtură dintre blocurile-turn, Walker putu zări clădirea Parlamentului, locul de unde era guvernat și el, ca orice cetăţean. Dar indiferent ce aveau de gând cu dânsul astăzi, își spuse Walker, n-aveau decât să-și păstreze intenţiile; el făcuse pasul, tăiase cordonul ombilical, adoptase un nou regim.

Un remorcher își coborî coșul ca să poată trece pe sub podul Westminster. Străzile dosnice apărură, cu copilași murdari jucându-se pe caldarâm, cu cărucioare electrice pentru transportul laptelui, care străbăteau drumuri pavate cu cărămidă, cu bebeluși urlând în cărucioarele lăsate în faţa prăvăliilor. Pe un teren bombardat, un grup de tineri, îmbrăcaţi în total dezacord cu moda, și purtând pantofi extravaganţi, fumau în picioare; Walker simţi pentru ei acel vag fior de respect pe care epoca lui îl învăţase că trebuie să-l resimtă la vederea manifestărilor de revoltă. Părţile mai triste ale Londrei se desfășurau până departe. Cineva scrisese cu vopsea pe zidul de protecţie al căii ferate: *Vagabondajul interzis.*

Arșiţa licărea tremurător pe acoperișuri și în grădinile lipsite de iarbă. Clapham, Wimbledon, Raynes

Park rămaseră în urmă; atât trenul cât și Walker câştigau viteză și geamul vagonului în mișcare îl îndepărta de toate lucrurile pe care le cunoștea bine, de toate lucrurile pe care le observase și despre care scrisese.

Walker își îndreptă atenţia în vagon, unde chelnerii se deplasau de-a lungul meselor, servind ceaiul de după-amiază.

— Firește că trebuie să oficiem acest ritual englezesc, spuse străinul, potrivindu-și cravata care avea o linie fulgerată în lungul ei. Aceasta e Anglia pentru care venim aici.

De cealaltă parte a intervalului dintre mese, o doamnă cu înfăţișare austeră de văduvă, și cu o mulţime de văluri străvezii înfășurate în jurul unui gât de lebădă, o femeie-apoteoză, tipul englezoaicei, apăsă autoritar butonul soneriei în dreptul căreia scria: *Steward.* Walker savura încântat splendorile înconjurătoare – lemnul de nuc și brocartul, lămpile roz și garniturile de alamă, ziarul străin din faţa lui, grupul de tinere

unericane sporoväind undeva în fundul vagonului. îl i. 11 eau să simtă că e cineva, îi dădeau senzaţia că situaţia lui e demnă de invidiat. I se părea firesc ca o călătorie să nu fie ceva obișnuit, ci să fie înfrumuseţată de acest gen de lux deosebit.

Două dintre tinerele americane treceau prin vagon, \ orbind. Walker le urmări cu multă curiozitate. Una din ele era voinică și blondă, cu un bust admirabil susţinut, iar cealaltă brunetă și cam tristă. Cea blondă – puse:

— Cred că fântâna trebuie să fie pe aici, pe undeva.

Chiar și ideea unei fântâni adevărate, cu tridenţi, delfini și jeturi înalte de apă, nu părea imposibilă în acest tren. Dar fetele voiau pur și simplu apă de băut; insul din faţă, care privise la fel de atent perechea, se ridică teatral în picioare, scăpând ziarul care-i căzu pe pantofi, și spuse:

— Atenţie, vă rog; eu vă recomand să nu beţi apă.

Cele două fete se opriră și se uitară la străin și la Walker.

— Ni s-a spus că în Marea Britanie apa e potabilă,

zise fata cea blondă. Ne-au dat ghidul acesta și ne-au spus că Marea Britanie e una din ţările unde e *okay* să bei apă.

— Oh, la hotel da, în tren însă e altceva. Dar mai bine să consultăm un cetăţean englez. Prietenul nostru aici de faţă ne va lămuri.

Walker, stânjenit, privi lung faţa de masă:

— Oh, zise, nu prea știu. N-am încercat niciodată să beau apă în tren, dar îmi închipui că e în regulă. N-am auzit ca cineva să fi păţit ceva vreodată. Cred, totuși, că cel mai prudent lucru ar fi să vă rezumaţi la ceai.

— Oh, Doamne, exclamă fata brunetă, ajunge cu ceaiul. Nu știu cum puteţi voi să beţi mereu chestia asta. Aș fi curioasă să văd cum arată stomacurile voastre pe dinăuntru.

— Oh, dar trebuie să beţi ceai, zise străinul, e un obicei, ceva despre care puteţi povesti la Oshkosh.

Pocni din degete și-i făcu semn însoţitorului:

— Te rog, fetele acestea ar vrea să bea din splendidul ceai englezesc pe care-l serviţi aici.

Însoţitorul îl privi și spuse:

— E-n regulă, e-n regulă, o să servim pe toată lumea la timpul cuvenit, domnule.

Walker ridică ochii și schiţă un zâmbet către fata cu bustul bine susţinut.

— Presupun că dacă te înveţi de mic să-l bei, ajungi să te obișnuiești, se adresă ea lui Walker.

— Presupun că da, răspunse acesta.

— Vindeţi multe ceaiuri din acestea minunate? îl întrebă străinul pe însoţitor, cu multă amabilitate.

— Multe, domnule.

— Asemenea prăjituri și sandviciuri o să adauge kilograme pe șoldurile acestor fete, adăugă străinul.

— Așa cum arată, nu le-ar strica, observă însoţitorul.

— Sunt americance, înţelegi, toate aceste lucruri sunt noutăţi pentru ele.

— Întocmai.

— Ei bine, mii de mulţumiri, spuse fata cu bustul și amândouă se întoarseră la locurile lor din fundul

vagonului. Dacă murim, o să vă tragem la răspundere.

Walker se răsuci în scaun ca să le poată urmări în mers. La fiecare pas, pânza fustelor strâmte părea să crape pe fundurile lor bombate. Totul era splendid și în inima lui Walker se trezi un vechi instinct, pe care opt ani de căsnicie îl ţinuseră în adormire. Găsi explicaţia: era o curiozitate firească faţă de lumea înconjurătoare. Nu exista nimic comparabil cu instinctul sexual care să poată menţine omului interesul faţă de alţi oameni; și dat fiind că în lumea modernă nu prea există chiar la îndemână vreun alt gen de relaţii admise, simţi cum se deșteaptă la o nouă viaţă.

— Drăguţe fete, comehtă străinul, așezându-se din nou. Întâlnirea părea că-l tulburase oarecum iar mica reprezentaţie pe care o regizase îi provocase în mod evident o deosebită plăcere.

— Da, făcu Walker.

— Am fost atras de o mulţime de lucruri la vremea mea, continuă el, dar nu încape nicio îndoială într-o privinţă: dintre toate atracţiile, femeile rămân cele mai atractive. Și, mai ales americancele. Știţi, aceste fete nu sunt doar fete pur și simplu. Ele sunt figurile centrale ale mitologiei americane. Sunt idolii societăţii lor.

— Înţeleg.

Străinul se aplecă, îndoindu-și gâtul peste gulerul scorţos, tare. Mirosea a loţiune de bărbierit.

— Știţi, fiecare ţară adoră ceva. Germania, carnea de viţel și *gemütlich* x. Anglia, câânii și diplomaţii. America, fetele. Fetele tinere, firește. Aceasta e cauza pentru care cele de colo sunt așa de bine dotate, de aceea au bani să călătorească și să se îmbrace atât de bine. Ţara lor natală își consumă întreaga energie pentru producerea lor. De aceea trebuie să fiţi prudent.

— O să fiu, spuse Walker.

— Și nu doar simplul fapt că sunt fete contează. Sigur că acest fapt are importanţa lui. Dar sociologia ne spune, ei da, ne spune de toate, dar una din marile ei descoperiri este că în America femeia e atotputernică. Așa că,

problema sexuală are cu totul alt aspect. E necesar să ştiţi asta înainte de a vă urca în pat cu una din acele doamne. Ceea ce, de altfel, toţi europenii doresc să facă.

— Natural, admise Walker, dacă toate arată aşa.

— Ah, dar feriţi-vă, exclamă străinul, clătinându-şi degetul ca un tată sever, sau ca un Freud. America e o societate matriarhală. Asta înseamnă că e mai bine să fii femeie decât bărbat. Viitorii taţi se roagă îngrijoraţi pe la porţile maternităţilor: „Dă Doamne să fie fată".

— Femei de care să te temi, spuse Walker.

— Da, te-ar mânca de viu şi mai multe nu, remarcă străinul. În America, Scufiţa Roşie e bărbat.

— Dar mi s-a spus că din punct de vedere sexual sunt foarte înfocate.

— Ei bine, spuse străinul, în lumea aceasta modernă ducem lipsă de motive serioase pentru stabilirea de relaţii. Prietenia este abolită. Niciun fel de grup nu prezintăi Tihnit (germ.).

destulă siguranţă. Raporturile sexuale constituie o bază solidă pentru contactul între oameni. În America este singurul mijloc.

— Da, e un contact destul de limitat, dar plăcut, făcu Walker.

— Plăcut? spuse străinul. Oh, sunt mult mai multe de spus. Sexul poartă acum toată povara pe care o purtau înainte religiile şi zeii. În dormitor, bărbatul este cel idolatrizat. De aceea în America nu e suficient să fii fată, ci fată tânără. În Anglia, o femeie arată cel mai bine şi se îmbracă cel mai bine când a trecut de patruzeci de ani. Asta pentru că englezii respectă experienţa şi raţiunea. În America, este respectat trupul...

— Trupul...? se miră Walker.

— Da, trupul omului. Cele mai frumoase haine sunt destinate tineretului. Pe strada mea locuieşte o bătrână doamnă americancă care umblă numai în şort bermuda. La Viena sau la Paris s-ar îmbrăca asemenea unei aristocrate, sau cam aşa: şi străinul făcu un semn în direcţia doamnei cu înfăţişare de văduvă, aflată de cealaltă parte a

intervalului. În America ar fi însă absolut deplasată. Dar cu tinerele fete, e cu totul altă mineare de pește.

În Walker încolţi o nouă speranţă, un alt teren propice pentru destindere apăru la suprafaţă; spuse:

— Îmi pare foarte atractiv.

— Desigur, aprobă străinul, dar numai societăţile instabile acordă atâta credit celor foarte tineri. Pe vremuri, în vechea Chină, când voiai să faci un compliment unei domnișoare, îi spuneai: „Cât de fermecător de bătrână arăţi astăzi!" în America, trebuie întotdeauna să spui: „Cât de tânără arăţi, draga mea!"

— Doriţi ceai, domnilor? Chelnerul ajunsese la masa lor.

— Ah, desigur, doar pentru asta ne aflăm aici, spuse străinul. Walker, ca un adevărat provincial, era impresionat de cosmopolitism; ori tovarășul său părea să se simtă la largul lui în cadrul plușat al vagonului. Ii amintea de acei străini manieraţi și siniștri din vechile filme englezești, obișnuiţi ai trenurilor Orient-Expres, care purtau ace cu gămălie de diamant înfipte în cravate

de culoare închisă, și murmurau câte unui călător: „îl luăm pe prietenul dumneavoastră cu noi, pentru o foarte simplă operaţie la creier".

Accentul său vag de *Mittel-Europa* îi dădea în mod automat un aer de înţelepciune. Când chelnerul începu să servească platouri cu sandviciuri pe felii de pâine cu coaja tăiată, străinul își luă șervetul și-și îndesă un colţ în gulerul cămășii scorţoase. Un adevărat Virgiliu. Avea o expresie de bonomie. Când sosi și ceaiul, porni la atac plin de energie; mâinile lui lungi se mișcau deasupra mesei, ca ale unui jucător de cărţi, împărţind când sandviciuri cu salată de creson, când felii de cozonac cu stafide.

— În Anglia, zise, ceaiul de după-amiază. În America, Martini. De ce oare aceste deosebiri?

— O deosebire de temperament, spuse Walker.

— Fără îndoială, răspunse străinul, mâncând un sandvici, dar de ce? Am să vă explic teoria mea, eu am întotdeauna o teorie. Nu se referă numai la acest aspect, e

vorba și de altceva – de ce americanii cred în progres și de ce englezii cred în situaţia existentă? Oare nu pentru că în Anglia, din motive de climă și datorită acelui temperament naţional de care vorbeam, este necesar ca zilele să pară mai scurte? Se servește ceai și prăjitură cu fructe și ce urmează? Lumea se duce la culcare, în America e necesar, din motive opuse, ca zilele să pară mai lungi. Se servește Martini și urmarea este că lumea începe o nouă zi, în timpul nopţii. Bei chestia aia și pe loc îţi vine poftă să dansezi, sau să te culci cu o fată sau, cum se zice, s-o faci lată. Englezii înghit calmante, americanii stimulante. Rezultatul? Potrivit teoriei mele, americanii au senzaţia că viaţa lor durează exact de patru ori mai mult decât i se pare unui englez.

Străinul își tăie o bucată de prăjitură cu cremă și şi-o vârî între buze.

— Care e rezultatul? Americanul pornește la schimbarea lumii, pentru că trebuie să trăiască în ea un timp atât de îndelungat. Vrea să obţină cât mai mult de la viaţă. Când moare, e foarte mulţumit de sine însuși, numai că lumea e atunci așa de schimbată încât nu mai înţelege nimic. Între timp, englezii continuă să schimbe doar garda la palat și să facă haz de necaz. Când mor, lumea poate să se fi schimbat, dar ei dau vina pe alţii.

Roţile ţăcăniră sub tren în timp ce treceau printr-o gară cu o placă pe care scria Necropolis. Dar Walker privea înainte spre acea lume plină de atracţii către care se îndrepta. Oare va face faţă? Cum se va descurca? începea să se îndoiască de rezervele lui de energie. Cea mai serioasă dificultate din viaţa lui de până acum nu fusese incapacitatea ci apatia. Adeseori, avea momente când se socotea un ratat; și, când încercase să pătrundă în miezul problemei, ajunsese la concluzia că motivele nu se datorau faptului că nu putea raţiona sănătos sau acţiona în mod înţelept, ci pentru că niciodată nu izbutise să se ridice la înălţimea unui efort susţinut. Era un om pe care cotidianul îl distrugea, pe care rutina îl vlăguia.

Spuse:

— Ei bine, cel puţin toate acestea par atractive, și își dădea seama că, de fapt, exprimase o speranţă profundă.

— Atractive? se miră străinul. Ah, doriţi lucruri atractive? Ei bine, atunci n-aveţi să vă plângeţi. America a fost întotdeauna locul ideal pentru a lua viaţa de la cap.

— Asta sper și eu, spuse Walker.

— Ah, sunteţi un Henry James în sens contrar. Experienţa europeană în căutarea inocenţei americane.

— Nu sunt prea sigur că eu aș fi cel cu experienţă, mărturisi Walker.

— Ah, da, asta e adevărat, admise străinul. Acum inocenţa europeană vine să caute experienţa americană. Astăzi, ţările tinere, tineretul, au experienţă. Numai bătrânii sunt" inocenţi. Asta au înţeles-o cei din epoca victoriană și creștinii. Păcatul originar este apanajul celor tineri. Vârstnicii depășesc repede faza corupţiei.

— Fetele acelea sunt corupte? întrebă Walker, uitându-se înapoi, spre capătul vagonului.

— Bineînţeles, răspunse străinul, au îngrozit Europa timp de trei luni.

— De ce? Ce-au făcut?

— Am să vă spun: cântă la cimpoi.

Chelnerul veni să strângă masa dar străinul îl opri:

— Așteaptă te rog. Mai vrem un ceai.

— Ce-aţi spus că fac? întrebă Walker.

— Cântă la cimpoi. Nu mă credeţi? E adevărat. Sunt patruzeci de fete în total și formează orchestra de cimpoaie de la Hillesley. Aţi auzit de Hillesley?

Walker clătină din cap.

— Hillesley este una dintre cele mai costisitoare facultăţi pentru fete din noua Anglie, unde tinere americance bogate și distinse se duc să înveţe cum să devină și mai distinse și mai bogate și mai americance.

— Dar de ce cântă la cimpoi? întrebă Walker.

— Pentru prestigiu, explică străinul. Într-o astfel de facultate prestigiul este totul și la Hillesley cercul cel mai greu accesibil este orchestra de cimpoaie. De mulţi ani această orchestră constituie una din comorile culturale ale

Americii. Și, cum au strâns ceva bani, i-au aruncat pe toţi în obrazul Europei.

— Știţi foarte multe despre ele, făcu Walker, și despre America în general.

— Firește, i-am studiat pe americani de foarte aproape. De fapt… eu însumi sunt american.

— Mă uimiţi, spuse Walker.

— Oh, există o mulţime de motive de uimire în legătură cu America. Da, sunt cetăţean american. Bineînţeles că n-am trăit mereu acolo. Când în Europa era mai bine, am trăit în Europa. Acum vin și o vizitez. Ca fetele din orchestra de cimpoaie.

— Cum a decurs turneul? întrebă Walker.

— Al meu sau al lor? întrebă străinul. Am să vă povestesc despre al lor. A fost un mare succes. Au avut un public numeros la Paris, Roma, Salzburg, Viena și Londra. Europa a fost fascinată de tinerele americance care cântă la cimpoi.

— Și Scoţia? întrebă Walker.

— Bineînţeles și Scoţia. În Scoţia există un deosebit interes pentru cimpoaie.

— Dar ei au cimpoierii lor, remarcă Walker.

— Da, bărbaţi cu genunchii goi, dar acestea sunt fete drăguţe cu genunchi goi și taţi bogaţi, și cântă la cimpoi. Fetele astea au făcut pentru cimpoi ceea ce nu cred că s-a mai făcut vreodată înainte pentru acest instrument.

Chelnerii făcură o nouă încercare de a strânge masa și de data aceasta izbutiră. Zahamiţele zornăiau pe tăvile lor pe când adunau ultimele tacâmuri de argint și vesela și strângeau feţele de masă.

Walker se uită pe fereastră și descoperi un ţinut rural. Trenul uruia peste terasament, prin văi, pe sub poduri. Bărbatul din faţă își rezemă capul de perna scaunului și se lăsă furat de somn. În curând vor ajunge la Southampton de unde începea adevărata călătorie. Căută mângâiere în ziarul „Guardian”, care evoca o lume de mult familiară, cu mobilier scandinav, centuri de siguranţă pentru automobile și un liberalism binevoitor. Pe pagina

rezervată scrisorilor, într-una expediată de la o parohie, un Nietzsche al zilelor noastre anunţa că Dumnezeu a murit. Cineva atrăgea atenţia asupra pericolului bombelor atomice iar altcineva asupra aceluia al uniformelor școlare. Walker împărtăși cu toată căldura aceste sentimente; genul acesta de radicalism decent, moderat, constituia mediul formării sale intelectuale. 11 slujise neîntrerupt de când scăpase din detenţia casei părintești; era o continuare a politicii care-l interesase ca student și la care participase tot timpul celor trei ani de universitate. Aici găsea sprijin credinţa lui modestă în anemica dar continua îmbunătăţire a lumii; când realitatea părea sumbră iar egalitarismul blând al Angliei noi începea să scârţâie, aci găsea posibilitatea să se refugieze pentru a constata că, la urma urmelor, totul merge spre bine. Îi întărea credinţa că Anglia nu e chiar atât de lipsită de ţel, nu e chiar atít de lipsită de orice fel de criteriu al valorilor, după cum era înclinat să creadă în diverse alte ocazii. Din moment ce conservatorismul era o modă intelectuală defunctă și din moment ce radicalismul extremist pretindea încredere în resursele proletariatului pentru care Walker nu găsise niciodată prea multe argumente, acesta îi oferea corabia echilibrată pe care îi plăcea să navigheze. Dar erau momente, da, erau momente când o altă viziune a situaţiei se impunea fără voia lui; când avea senzaţia că trăiește în mijlocul unei vaste de generări, a unei renunţări totale la orice fel de respect pentru calitatea de om. Toate formele sociale care menţinuseră vie aspiraţia intelectuală, morală și spirituală păreau să fi decăzut; păreau să fi apus în anii scurși de la nașterea lui. Când îi veneau asemenea gânduri, Walker își vedea viaţa ca pe reprezentarea unui fel de oportunism febril, o realizare sterilă compusă din fapte fără semnificaţie, fără scop, fără viitor. Atunci, impulsul de a face planuri și de a-și organiza altfel viaţa, impulsul de a da un sens vieţii îl cuprindea și-l îndemna spre pelerinaje. Dar ce-ar fi dacă și pelerinajul s-ar dovedi lipsit de sens? Ce-ar fi dacă nici călătoria nu va însemna decât o acumulare de întâmplări și nu de învăţăminte? Ce-

ar fi dacă n-ar dobândi niciun folos? Dacă așa ar fi, dacă i s-ar putea dovedi că așa se va întâmpla, n-ar putea exista altă descoperire mai sumbră pentru el. Dar poate că niciodată nu poţi face o atare descoperire; poate că astfel de căutări sunt în același timp și adevărate și false. Poate că, întocmai ca omul din faţa lui, acumulezi fapte, faci comparaţii, devii sociologul care vede și se documentează, dar nu poţi judeca, nu poţi afla vreun adevăr care să ajute inimii. Deci toate căile pe care le alegi, toate faptele pe care le săvârșești se datoresc numai întâmplării. Aduc satisfacţii doar pentru o zi sau pentru o oră, lucruri cu care Walker se mulţumise prea mult timp. Termină de citit ziarul și apoi, văzând că tovarășul lui de călătorie e treaz, i-l oferi.

— Foarte amabil, spuse străinul, dar am să vă refuz, mulţumesc. Întotdeauna am fost de părere că a citi ziarul altcuiva e la fel ca a te culca cu nevasta altuia. Nimic nu pare să fie chiar la locul lui și, când în sfârșit găsești ceea ce cauţi, atunci nu știi prea bine cum să reacţionezi. Dar dacă te interesează, poţi să citești ziarul meu.

— Nu cunosc nicio limbă străină, spuse Walker.

— Firește, făcu străinul. Am uitat că ești englez, noi toţi ceilalţi vorbim limba dumneavoastră. Ei bine, în această privinţă n-ai de ce să-ţi faci griji în America.

— Nu, răspunse Walker, privind pe fereastră; trenul trecea pe lângă curţi dosnice și prin suburbii unde oamenii își plimbau câinii. Aluneca pe lingă treceri de nivel, semafoare, depozite de mărfuri.

— Cred că acesta e Southampton, spuse Walker, căutând să întrezărească o geană de mare. Acum urmează vaporul.

Dar nu se vedea decât orașul posomorât, ghemuit ca o broască; apoi, pe neașteptate, observă o licărire de apă acolo unde un păienjeniș de macarale atârna în aer asemeni unor aripi rudimentare. Pescărușii fâlfâiau deasupra estuarului. Simţea mirosul mării și o auzea. Lingă șine se vedeau grămezi de lăzi cu mărfuri purtând etichete care le destinau unor porturi exotice. Simţi cum i

se usucă gâtul, cum îi revine nodul în stomac, simţi toată ameninţarea pe care o simte un englez când păşeşte afară de pe insula lui, în gol. Acesta era începutul. Gara terminus, mare ca o peşteră, îi înghiţi brusc.

Rămaseră în semi-întuneric până la oprirea trenului.

— Ei bine, o să ne reîntâlnim, fără îndoială, pe vapor, spuse străinul. Categoria turiştilor formează o castă foarte restrânsă. Oh, vă rog, am uitat prezentările. Mă numesc doctor Jochum.

— Eu, Walker.

— Îmi pare bine, spuse Jochum ridicându-se și dând mâna. Trenul se zgudui o ultimă dată pe când cei doi înclinau din cap unul către celălalt, o dată cu strângerea de mână. În vagon se porni un zgomot ca gâgâitul gâștelor. Și ani să-ţi fac cunoştinţă cu cimpoierele, adăugă Jochum.

— Cu toate?

— Cu câte o să te poţi descurca.

— Ah, asta-i problema, spuse Walker, unde să începi și unde să te oprești.

Străbătu vagonul și coborî din tren, dând bacșiș însoţitorului care-i scosese bagajul pe peron. Fumul de la tren plutea jos; la un chioșc se vindeau mici ţigări de foi. Tăbliţe indicau drumul spre Gara Maritimă și vamă. Își ridică valizele de jos, vârî mașina de scris sub braţ și urmă indicatoarele și mulţimea. La ghișeul de imigrare, în spatele lui, cineva din rând vorbea pe un ton dispreţuitor despre atmosfera de provincie a Cambridge-ului modern:

— De fapt, singurul lucru cu care m-am ales de pe urma universităţii a fost conversaţia cu fetele de la raionul de conserve al magazinului Sainsbury.

Un ins trecu în grabă mare strigând hamalului:

— Fii atent, înăuntru e un contrabas.

Un aviz spunea să te păzești neîncetat de gândacii de Colorado. Funcţionarul de la imigrare îl despărţi pe Walker de Anglia cu multă uşurinţă; îi răsfoi paşaportul, controlă conţinutul portofelului, apoi Walker se trezi deodată de cealaltă parte a propriului său ţărm, oficial plecat. Dincolo, într-un fel de hală deschisă, se afla baraca vămii unde un

agent fiscal în uniformă aruncă o privire la bagajul lui, și-l pofti să meargă înainte. Prin geamul ferestrei putea să vadă flancul negru, imens, al vaporului. O clipă mai târziu urcă pasarela și se trezi într-un spaţiu boltit care dădea spre sala pasagerilor. Pereţii de lemn străluceau; iar *stewarzi* în haine albe forfoteau; un anunţ scris cu cretă îl sfătuia să-și reţină loc la masă în salonul grădinii de iarnă. Un *steward* preluă biletul enorm de hârtie pe care Walker fusese învăţat să-l ţină în mină. Apoi îl conduse prin coridoare întunecate, cu pereţi de lemn, și în jos, pe nenumărate scări. Pe pereţi, săgeţi indicau îngrijorător direcţia spre amplasamentele bărcilor de salvare. După un drum lung, *steward-ul* se înfundă într-un coridor mic și îngust, trase o perdea și dădu la iveală cabina lui – o cutie mică, pătrată, cu patru cușete, din care trei erau ocupate, pe semne de persoane cu documente mai simple de transport. Pe perete atârna o fotografie mare, înfăţișând o fată zdravănă care se încingea peste piept cu o centură de salvare de care nu părea să aibă nevoie; purta titlul: Instrucţiuni pentru ajustarea centurii de salvare.

— Să nu deschideţi hubloul, domnule, puteţi scufunda vaporul. Aici ne aflăm sub nivelul mării.

— E-n regulă, răspunse Walker, dar era un gând ce trebuia reţinut pentru zilele cu vreme rea.

Așteptă plecarea steward-ului și apoi începu să se uite împrejur. Nu era mare lucru de văzut. Cabina în care urma să-și petreacă următoarele șase zile era într-adevăr foarte mică. Paturile erau așezate două cite două, unul deasupra celuilalt, de o parte și de alta a unei fâșii foarte înguste de podea; spaţiul din mijloc părea atât de strâmt, incit dacă două persoane s-ar fi îmbrăcat în același timp, ar fi sfârșit cu siguranţă unul în pantalonii celuilalt. Minusculul dulap era plin când îl deschise, iar partea de sus era ticsită cu centuri de salvare portocalii. Mai rămăsese un singur sertar gol în micul scrin încărcat până și deasupra cu o mulţime de obiecte, cuprinzând și un număr de cărţi: *Castelul* de Axei, *Imagine romantică, Ideologie și Utopie, Societatea și dușmanii ei* – toate ediţii

de buzunar, în limba engleză. Exista și un mic lavoar, cam de dimensiunile ombilicului unei fete mai voinice. Conţinea un bucheţel de flori albe de câmp și, uitându-se la el, Walker descoperi mesajul pe care-l purta: *„Bon voyage* și toată dragostea mea, iubitule, Elaine”. Era foarte mișcător și Walker îndesă buchetul într-unul din cele patru pahare de dinţi și reuși să-i facă loc pe scrin. Apoi se sui, cu ajutorul unei scăriţe, la singura cușetă rămasă liberă, aflată sus, la peretele dinspre mare și de aceea ușor curbat, ca să permită flancurilor vaporului să se unească într-un singur punct la ambele capete. Deasupra lui, fiindcă se găsea aproape lipit de tavan, putea auzi zgomotul de pași zoriţi ai altor pasageri, sau poate de șobolani. Vaporul se legăna ușor și Walker se simţea mai rău ca oricând. Își puse capul pe pernă și adormi.

Când se trezi, trecuse un timp, dar vaporul părea relativ nemișcat. Coborî scăriţa și se duse să-și reţină loc la masă. Când ieșeai din cabină, te puteai rătăci – mici cabine, mici camere de baie, mici coridoare duceau în toate direcţiile. În faţa lui, pe coridor, mergeau doi americani; unul din ei, cu părul tuns scurt, spuse: – Daaa, admit, e foarte civilizat, dar în esenţă nu crezi că e morbid, morbid, morbid?

— Ei da, atunci și Mozart e morbid, spuse celălalt. Cine nu e?

Mergând în urma lor, Walker ajunse sus, la următorul nivel. În interiorul unei cabine, un grup de bătrâne doamne englezoaice râdeau cu hohote și una spuse:

— Ce ziceţi ce vapor mare? Închipuiţi-vă ce problemă e ștersul prafului!

Walker își dădu seama că pătrunsese într-o adevărată instituţie. Ca majoritatea tinerilor englezi, era obișnuit cu instituţiile, trecuse prin școală, universitate, spital. Găsea, la drept vorbind, situaţia firească; avea momente când căsnicia i se părea inutil de mică, privită ca unitate; era foarte plăcut, dar de ce numai doi membri, sau trei, sau patru? Era deprins să cedeze cantitatea strict necesară de personalitate și să păstreze exact atâta cât îi trebuia

pentru a se strecura prin mulţime fără să provoace vreun exces care să tulbure sistemul. Acestea erau simple vicleşuguri moderne, iar el crescuse la școala lor. Dar vicleşugurile își aveau și subtilităţile și complicaţiile lor. Își aduse aminte de toate acestea pe când urca scara către puntea principală și văzu toate anunţurile care vesteau viitoarele distracţii de pe vas – *bingo**, vizionări de filme, baluri costumate, serate de împrietenire, concursuri pentru cea mai originală coafură, cea mai originală încălţăminte și altele asemănătoare. Astfel de societăţi cultivau spiritul de competiţie. În concepţia lor exista înrădăcinată ideea că trebuie să cucerești fata cea mai arătoasă, șezlongul cel mai bine plasat de pe punte, cel mai bun loc din sufragerie; în aceste colective, la atât se rezuma prestigiul. Se cerea abilitate și o atenţie mereu trează pentru obţinerea fiecărui avantaj; trebuia să-ţi menţii permanent antenele sociale în alarmă. Dar, cu acea retragere în izolarea căsătoriei și acea apatie care-l făcuse să aţipească exact în momentul crucial, se distrusese pe sine, se handicapase singur. Se putea socoti norocos dacă nu avea să-și petreacă restul călătoriei ca un izolat, ca un paria.

Își aruncă o privire în biblioteca vasului; exista o colecţie de cărţi și un stoc de hârtie pentru scris, cu numele vaporului, dar cărţile bune fuseseră alese de alţii și hârtia era furată sistematic de un grup de băieţași în pantaloni scurţi. În lumea modernă, viaţa în comun e o existenţă grea; viaţa privată e destul de simplă, dar locurile publice sunt un dezastru. În aceste locuri se manifestă delicvenţa, dușmănia și goliciunea sufletească; acolo omul te face să-ţi pierzi orice iluzie. Walker își aruncă apoi o privire în salonul de ceai. Scaune capitonate, cu braţe de lemn, erau fixate în podea; pe ele ședeau mătușici de vârstă mijlocie, englezoaice cu o înfăţișare triumfătoare pentru că descoperiseră posibilitatea de a-și bea ceaiul.

1 Un gen de loto.

5-0. 1154

— E foarte drăguţ aici, dar nu e ca acasă, spunea ¡ una din ele, ridicându-se și scuturându-și rochia.

Într-un colţ, lângă ușă „un american chel părea să I ţină un seminar neoficial despre Pasternak; putea fi auzit spunând:

— Poate că generalizează, dar structura de bază este o înmănunchere de simboluri sau mai degrabă de i evenimente centrale sau descoperiri în jurul cărora per. sonajele sunt concentrate într-un mod nerealist și stili- 1 zat. Nu?

Totuși, luat în întregime, vasul părea oarecum încurajator – cu decoraţia lui masivă, panourile din j lemn încrustat, efortul plin de abnegaţie al unor meștej sugari lipsiţi de gust, solemnul ritual al ceaiului, micile j orchestre și *bridge-ul,* comportarea deferentă și servia –, bilă (ce mai rămăsese dintr-o veche tradiţie) a *stewarzilor* tăcuţi. Era, firește, o falsă încurajare; ca o casă 1 de ţară transformată în azil de nebuni, presupunea mai multă bunăvoinţă și mai multe calităţi la cei ce o locuiau 1 decât aveau în realitate. Promitea o călătorie măreaţă, 1 dacă oamenii ar fi fost capabili să călătorească în stil măreţ, dar după câte își putuse da seama Walker într-o 1 singură după amiază, totul nu era decât iluzie. Se mai plimbă puţin, ici colo, și în cele din urmă ajunse la Sa- 1 Ionul grădinii de iarnă, unde se repartizau locurile pen-I tru masă. Se formase un șir lung în care Walker se j descoperi a fi, ca întotdeauna, ultimul; era probabil I singura persoană din clasa-turist care nu își dăduse sea. ma ce se întâmplă. În această încăpere, decorul arăta ceva mai strident; scaunele erau din răchită verde, pic tura murală înfăţișa o scenă pastorală libertină, și în ciubere erau așezate câteva flori cu aspect carnivor. Radioul difuza ora copiilor; un grup pop, denumit „Dușmanii", preamărea distonant o vagă revoltă a adolescenţei proletare. Stătea la rând, întrebându-se cum Dumnezeu se va descurca. Își dădu seama că unul din principalele motive ale interesului său deosebit pentru relaţii sexuale, căsătorie și indivizi izolaţi,

se datora faptului că se simţise întotdeauna în total dezacord cu acest gen de viaţă colectivă. Făcea să iasă la suprafaţă acel Shelley din el, în căutarea unicului suflet sensibil care să-l poată conduce prin haosul mulţimii.

Oare cum se va descurca pe vas? Cum va fi la serata de împrietenire de diseară? îi va veni oare pe buze vorbăria convingătoare? *Onestep-ul* pe care-l folosea ca pe o schemă de dans simplificată pentru toate situaţiile ivite într-o sală de bal, se va potrivi și în cazul acesta, salvându-l și asigurându-i companie? Stigmatul singurătăţii, singura fisură în argumentele sale de a pleca de acasă, îl apăsa greu. Începu să-și facă, mental, planuri de viitor, nu de infidelitate, dar în legătură cu vreo fată drăguţă care să-l înţeleagă, să se retragă cu el într-un loc liniștit, întunecos, în spatele coșului, unde să stea cu el până la sfârșitul călătoriei. Dar chiar și pentru atât era necesar un consum de energie și o oarecare ușurinţă, ori apatia ultimilor opt ani îi tocise chiar și această pricepere. Își dădu seama că e înfrânt, o fiinţă nenorocită, cu veșnicile, obișnuitele probleme ale existenţei

Coada se mișcă înainte și el ajunse la masa unde ședea casierul în uniformă, blond și amabil.

— Mă tem că n-a mai rămas mare lucru, domnule, spuse. Mai avem câteva locuri la seria pentru copii și un singur loc la seria a doua, la o masă de șase persoane.

— Oh, bine, am să-l iau pe acesta, spuse Walker. Primi un bilet și-l vârî cu grijă în portofel. La ieșirea din salon, avu o viziune; se văzu din cap până-n picioare într-o oglindă cu rame gravată cu delfini. În costumul său cafeniu, aspru, rezistent la purtare, cu revere late și pantaloni largi, semăna cu o mică stafie desprinsă din trecutul provincial, obosit, rupt de realitäte. Imaginea nu prevestea nimic bun pentru șansele lui; îl arăta palid, bătut de vânt, nefasonat. Se studie un timp; își netezi o șuviţă de păr rebelă, își supse stomacul, săltă nodul cravatei lucrate de mână, așa ca să acopere nasturele gulerului. Nu obţinu un rezultat prea grozav.

Sirena vaporului răsună. Găsi ușa care dădea spre

punte și o deschise cu o smucitură. Afară, se trezi ţintuit de vânt și izbit de frig. Înaintă până la balustradă, marea spumega în nările lui. Southampton, văzut de sus, avea un aer de mândrie senină, de parcă orice i-ai fi făcut, n-ai fi reușit să-l schimbi sau să-l jignești. îl făcea să se simtă aproape încântat că pleacă, deși era conștient încă de nepotrivirea lui, deși știa că se duce într-o lume mai mare decât putea el înţelege, deși o senzaţie de rău la stomac se asocia cu ușoara legănare îngrijorătoare a vasului, făcându-l apele lui. O macara de pe ţărm își răsturna încărcătura cu un zornăit de lanţuri. Jos, sub urcau pasarela acoperită cu pânză. Flancul vasului cădea perpendicular pe chei și pe apa neagră. Cârligul unei macarale prinse pasarela, îndepărtând-o ușor de coasta vasului. Walker dădu ocol punţii spre balustrada dinspre larg. Aerul sărat îl izbi în faţă; vântul biciuia valurile care săltau până la el; uriașele bărci de salvare, albe, suspendate deasupra, pârâiau încet în bătaia brizei. Apa neagră, uleioasă, plutea dedesubt; remorcherele erau atașate; soarele îmbujora partea de jos a cerului. Era un peisaj marin confuz, nedecorativ, cu macarale și docheri, cu o nuanţă prea accentuat comercială și industrială, pentru a fi romantic, prea murdar și impersonal și vast pentru ca Walker să poată simţi că-i aparţine. Deodată puntea se înclină ușor, Walker se uită din nou în jos și văzu remorcherele trăgând vasul într-un clocot uriaș de spumă. Absorbţia puternică, zvârcolirea apelor murdare i se învălmășeau nebunește în cap.

— „Numele meu e Ismael!” 1 exclamă Walker.

O sirenă mugi deasupra capului său, spărgându-i timpanele, și din coș se împrăștie pe el praf de cărbune.

1 Aluzie la personajul narator din romanul *Moby Dick* de Herman Melville, navigatorul Ismael, care se simte un exilat.

De cealaltă parte, pe acoperișul gării maritime, o mică orchestră bubuia o muzică marţială iar lumea făcea semne cu mina și striga. Urmări cum Southampton se desprinde și se îndepărtează plutind. Senzaţiile lui

ajunseră la paroxism; o multitudine de impresii îl nedumereau. Simţea mici doze de vinovăţie pentru că-şi părăsise nevasta, copilul, căminul; simţea mici izbucniri de mândrie pentru că fusese în stare s-o facă; simţea mici zvâcniri de emoţie pentru că era conştient de riscurile pe care le comporta fapta lui. Totul era un mister care-l depăşea; se afla în centrul unei vaste reţele de forţe, iar el, Walker, descoperit, la răspântie, singur în univers, fără să poată pretinde nimic, fără să ştie ce trebuie să facă. Totuşi îi rămânea speranţa.

Era frig pe punte, dar stătu acolo până la masă, urmărind vaporul la ieşirea din estuar, şi ţărmul, până ce dispăru. Remorcherele se îndepărtară; deasupra capului, coşul roşu, înalt, azvârli spre cer o trâmbă de fum iar clamele sârmelor sunau în vânt. La pupă, o trenă de pescăruşi se adunase deasupra dârei înspumate, lăsată de vas. Mai departe, în urmă, era Anglia, cu amurgul care înghiţea promontoriul, falezele, casele ghemuite, coloanele de metal strălucitor ale rafinăriilor de petrol. Un nor de ploaie, mare, negru, plutea peste Southampton, împrăştiind o răpăială tulbure de vară. Luminile bacurilor care făceau traversarea între uscat şi capurile împădurite ale insulei Wight, străluceau. Pe lângă ţărm se zăreau pânze triunghiulare de iahturi şi nave militare de un cenuşiu strălucitor, ancorate pe canal. Apoi marea reduse la scară toate dimensiunile; orice semnificaţie pieri, lumea se rezumă la cer şi la mare, aproape exagerat de multă mare, pe care doar câte o încreţitură întâmplătoare se înălţa devenind val, apoi dispărea. împărăţia constrângerii se pierdea în urmă; înainte, deci, spre împărăţia luminii. Oare se vor rupe firele subţiri, scămoşate, ale afecţiunii care-l legau de ţărm? Nu sim ţea aproape nimic; senzaţiile luaseră sfârşit; aparţinea vaporului. Nu peste mult timp, un *steward* gras, rotofei, cu o legătură de clopoţei în mână, sună imnul mesei, de-a lungul punţii. Walker se retrase jos, în confortul acestei instituţii de călătorie, nerăbdător să-şi astâmpere foamea.

II

Când începutul verii, cu zilele-i senine, strălucitoare, pune capăt anului universitar, golind sălile de cui-s mâzgălite cu cretă și lăsând cărţile să se odihnească în rafturile bibliotecii, atunci corpul didactic universitar tânjește să pornească în voiajuri.

De o parte și de alta a Atlanticului, profesorii se» string pe cheiuri; cu bagajele în jurul lor, cu mașinile de scris la îndemână, cu fișierul împachetat cu grijă în valize speciale, pornesc în călătorii mitologice, în ambele direcţii. În porturile din New York, Southampton și Cherbourg, profesorii americani care merg spre est privesc ţintă peste balustradele vapoarelor, la profesorii europeni care pleacă spre vest. Și unii și ceilalţi sunt de părere că învăţătura și înţelepciunea se află izolată de cealaltă parte a Atlanticului. În America, numărul acestora e mare, subvenţiile sunt importante, și astfel, de la Palo Alto și Boston pornesc cu sutele, profesori și asistenţi și absolvenţi, pentru a se strânge în docurile din partea de vest a New Yorkului. Se urcă pe transatlantice burduhănoase, cu prorele înfipte solid în autostrăzile de pe malul râului. Sunt cei care au mai fost, cei care pleacă pentru prima dată, cei care au venit doar până la chei cu taxiul, dar vor rămâne acasă. Remorcherele se pun în mișcare și ies domol din port, pe lângă Battery, spre larg. „Lăsaţi săracii voștri sleiţi și dezorientaţi să vină la mine”, spune statuia Libertăţii în vreme ce trec pe lângă ea, „și o să le dăm lapte acidulat, o să-i trimitem la facultăţi și o să vi-i retrimitem ca bursieri Fulbright”. Rămân înșiraţi la balustradă până când vaporul depășește farul Nantucket, apoi coboară, și viaţa de societate de pe transatlantice începe să se înfiripe, pre hol,

Există fete bune de ciupit și de scris povești desele, există cunoștinţe de scurtă durată făcute în există posibilităţi de legături între neveste și băieţi tineri. De câte impermeabile ai nevoie în Anglia? Laptele e bun la Paris? E nevoie de injecţii contra tifoidei pentru festivalul de la Edinburgh? La Viena ţânţarii sunt purtători de malarie?

Astfel, cu o oarecare nervozitate în legătură cu problemele profilactice și o nervozitate și mai accentuată privind principala teroare europeană, servilismul, plus dorinţa fiecăruia de a sluji ilustra tradiţie reprezentată de Franklin, Jefferson și James, Lumea nouă, curată, proaspătă și decentă, pornește s-o cucerească pe cea veche.

Abia ceva mai târziu, în vară, se reunesc călătorii care pornesc în direcţia opusă, un grup de pelerini mai mic și ceva mai ponosit, mult prea puţini la număr pentru a reţine atenţia istoricilor migraţiei popoarelor. Neliniștiţi de misiunea lor, se frământă cu gândul la ghinioanele ce se vor abate asupră-le. Dacă cumva se îmbolnăvesc în America, în afara sferei maternului Serviciu Naţional al Sănătăţii? Oare mama va îngriji bine câinele? Și lăptarul a priceput bine că nu trebuie să mai vină un an întreg (vai áte sticle s-ar aduna dacă n-a priceput!) îmbrăcămintea lor, în general, e groasă și călduroasă; valizele au slujit familiei timp de douăzeci de ani. Îi roade un patriotism tăcut, neafișat, și îndoieli asupra valorii faptei lor. Norocul, recentele succese pe linia înavuţirii sau puterii, au determinat călătoria în această direcţie, dar ei nu pot să nu se întrebe dacă n-au făcut cumva un pas greșit, dacă nu-și vor distruge cariera, principiile morale, aparatul gastro-intestinal. Astfel se adună cu toţii în lumina strălucitoare a gării maritime și apoi se urcă pe bord – profesori și conferenţiari care s-au luptat tot anul pentru acest concediu de studii, pe care toată lumea consideră că nu îl merită (fiindcă a pleca în America înseamnă, oricum, o vacanţă. Nu?), tineri străluciţi, proaspăt ieșiţi de la festivităţile de decernare a diplomelor, ducând cu ei dizertaţii inedite și radiografii pulmonare, sau scriitori și editori care speră să scoată încă o carte despre America fără a părăsi aparta înentul cedat de câte cineva în Greenwich

Village. Fac schimb de impresii, studiind comparativ valoarea burselor respective, (bursierii Uniunii de limbă engleză fac cunoștinţă abia pe vas, în timp ce bursierii

Harkness au la dispoziţie maşini închiriate) îşi confruntă adresele de destinaţie şi lista prietenilor care pot fi de vreun folos. Sunt dureros de conştienţi că nu există o adevărată tradiţie a acestor călătorii, afară doar de acea tradiţie, inaugurată de Dickens şi Matthew Arnold şi Mrs. Trollope, de a pleca în America şi de a nu le place acolo.

Instalat în curtea casei sale din Party, Bernard Froelich sorbea băuturi la gheaţă, urmărea aspersoarele sâsâind pe pajiştea pârjolită şi reflecta încântat că, anul acesta, el determinase o călătorie în sens opus. Contribuţia oraşului Party la contingentul celor plecaţi în concediu de studii părăsise oraşul, dar Froelich nu se simţea nenorocit că rămăsese pe loc. Pentru că perspectivele ce i se deschideau înainte îi înfăţişau un an bun, anul lui, anul când Europa venea în America. Cedase Europei oameni de care voise să scape. Dobândise din Europa omul pe care voise să-l dobândească. Era o balanţă de forţe ideală, menită să-l consoleze pentru faptul că voiajul lui de studii nu avea să se realizeze decât peste doi ani, că British Museum şi barurile de noapte din Picadilly erau încă la o depărtare de douăzeci şi patru de luni. Vapoarele spre Europa îi duseseră departe pe doi dintre oamenii pe care-i detesta cel mai mult; vaporul dinspre Europa plutea acum pe ocean aducându-i omul pe care voia cu adevărat să-l cunoască. Arşiţa sfârâia pe acoperişuri, simţea transpiraţia în pantofii cu talpă de cauciuc şi, privind în albastrul cerului, constată că anul acesta nu resimţea nimic din dorinţa arzătoare de a fi plecat, ca în alţi ani. Viitorul se arăta înfloritor, un viitor fără Wink şi Leonov, un viitor cu James Walker.

Se lipsea cu plăcere de duşmanii lui. Dr. Wink, omul de la Facultatea de Ştiinţe Administrative, care se împotrivise numirii lui Walker („Scopul nostru în această universitate nu este de a scoate un absolvent limitat la un singur domeniu, ci de a-i rotunji personalitatea aşa încât să-şi poată oferi serviciile în orice domeniu”) plecase cu o bursă Guggenheim la Perugia, unde îi fusese aprobată rotunjirea personalităţii de latinist pe timp de un an. S.

Leonov, încă unul din categoria acelor „bêtes *noires" 1* ale lui Froelich se afla de asemeni *„enroute"*[4] lăsându-i un savuros sentiment de libertate. Leonov era un bătrân corpolent, cu o faţă colţuroasă, care fugise din Rusia înainte de revoluţie și acum făcea o favoare universităţii Benedict Arnold predând istoria Rusiei, singurul curs din universitate în care Istoria F.B.I.-ului de J. Edgar Hoover era folosită ca text sacru. Leonov era un dușman implacabil al lui Froelich pe care-l denunţase o dată ca „fiind el singur în stare să submineze structura vieţii noastre universitare, mai mult decât o întreagă mișcare de protest". Locuia în Party, într-o casă părăginită unde reunea un mic cerc de emigranţi care se întâlneau serile, pentru a premări regimul prerevoluţionar; începeau (Froelich fusese invitat acolo în primele zile ale numirii sale în Party, înaintea declarării ostilităţilor) cu două ore plicticoase închinate consumului de *„blinii"* și istorisirii unor anecdote despre Tolstoi stând de vorbă cu bulgării de pământ, și se terminau cu condamnarea slăbiciunii manifestată de America faţă de Rusia actuală. În timpul perioadei maccartiste, Leonov contribuise la hotărârea de a fi îndepărtaţi din universitate trei profesori care prin anii treizeci fuseseră membrii unor timide grupuri de stânga, dar îi salvase singurul comunist activ din corpul didactic; acest om se dovedise atât de abil în arta disimulării, încât era virtual imposibil să fie într-adevăr activ din punct de vedere al unei activităţi: atât de bine izbutise să se camufleze, încât organizaţia John Pirch apelase la el pentru sprijinirea materială a activităţii ei ultrareacţionare (și, bineînţeles, plătise). Un alt dușman al lui Froelich, Henry Leibtraub, un intelectual evreu de la catedra de Artă teatrală și Deprinderea transmiterii ideilor în public, adoptând poziţia înaintată cum că liberalii moderni trebuie să se ferească cel mai mult de constrângerile lor personale care-i fac să fie liberali moderni, plecase în Anglia pentru un semestru, ca să realizeze una dintre faimoasele lui puneri în scenă statice: „Hamlet în sens contrar"; piesa

4 In sensul: aflați pe lista neagră; urgisiți (fr.).

începea cu omorârea lui Claudius și apoi parcurgea textul de la coadă la cap, în căutarea unui mobil. Forţele întunericului, confuziei și reacţiunii se împrăștiaseră, lumina soarelui învinsese; anul care urma era anul luptelor și al șanselor de izbândă. Tot ce avea de făcut era să aștepte sosirea omului care urma să-i fie aliat și admirator, omul care-l va înţelege și-l va aplauda, omul care, datorită lui, obţinuse bursa de creaţie literară. Froelich își bău ginul și tonicul și se uită la soţia lui.

— Grăbește-te, James Walker! zise.

— Pare să fie un vapor foarte intelectual, spuse James Walker când cei trei tovarăși de cabină i se prezentară în seara aceea, înainte de cină.

Se spală pe faţă și-i urmări cu privirea în oglindă: Julian, Richard și Dr. Millingham. Erau tineri vioi, a căror apartenenţă de clasă nu era evidentă, având gulere vărgate și jachete de piele, părul scurt și feţele bine spălate.

— M-ar surprinde dacă aș afla că pe bord s-a permis accesul vreunuia care să nu fi absolvit cu *„magna cum laude”,* adăugă, strecurindu-se printre ei, în drum spre sufragerie. Acolo găsi masa de șase persoane și se așeză de unul singur, primul sosit, ascultând convorbirea a doi tineri de la masa vecină despre *The Faerie Queene*[5]*.* „Nu mi-am închipuit niciodată c-o să mă simt stânjenit de ignoranţa mea *pe un vapor”,* gândi el.

— Vă salut, spuse un *steward* cu ten pământiu și înfăţișare demoralizată, care apăru de după un stâlp ca să scuture cu o cârpă murdară câteva fărâmituri de pe masă, nu vă puneţi coiful de hârtie?

— E obligatoriu? întrebă Walker observând accesoriile de bal care se aflau alături de fiecare farfurie.

— Întotdeauna procedăm așa în prima seară, spuse *steward-vd.* Distracţie asigurată, știţi. Haideţi, nu ne stricaţi cheful, daţi-i drumul.

Walker își puse o mică gambetă din carton negru, care-i stătea înfiptă pe cap într-un fel deșucheat, dându-i o

5 Baladă epică a poetxilui englez Edmund Spenser (1552—1599).

înfăţişare de funcţionar public puţin cam cherchent, după cât constata în oglinda roz de pe perete. Stătu aşa zece minute, timp în care nu apăru nimeni, în cele din urmă sosi un indian mic, rotofei şi se aşeză în celălalt capăt al mesei.

— Bună seara, spuse. Văd că sunteţi gata de petrecere.

— Da.

— E întotdeauna plăcut să porţi astfel de pălării şi să te distrezi copios, urmă indianul, potrivindu-şi un nas fals. Am mai avut ocazia să cunosc aceste obiceiuri şi înainte pe „P. şi O". Adică Societatea maritimă „Pacific şi Orient". Sunt vapoarele care fac traversarea spre India. India e ţara mea natală.

— Da? făcu Walker.

— Oho! exclamă indianul trăgând de nasul lui fals ca să vorbească mai clar, mă simt de pe acum în formă. Mă uit la meniu, caut somon afumat. E o mineare foarte fină. Dar nu pare să existe pe listă.

— Somon afumat e un *hors d'oeuvre* pentru clasa întâi, interveni *steward-vd.* Aici, jos, se serveşte hering sărat.

— Vai, ce păcat, oftă indianul.

— Ia te uită! Pălării! exclamă o voce chiar lângă Walker şi o fată de vreo treizeci de ani, cu păr roşcat cârlionţat şi o faţă lată, încercă să se aşeze. Purta un taior negru cu guler de astrahan.

— Oh, vă rog, fiţi atentă, interveni indianul ridicându-se. Scaunele acestea sunt fixate în parchet. Este o măsură de precauţiune, în cazul furtunilor mari. Dacă nu vă aşezaţi cu grijă, căderi sigur jos. A ascultat cineva dintre dumneavoastră buletinul meteorologic?

— Mi-l pun pe cap, anunţă fata îndesându-şi un fes arab. De ce, o să fie vreme rea? Am crezut că vapoarele astea sunt mult prea mari ca să le pese de vremea rea.

— Oh, nu, răspunse indianul, uneori vapoarele mari sunt într-adevăr foarte, foarte proaste.

— Foaie verde salcie, doi-ori şapte paispece, croncăni o voce de bătrână, din celălalt capăt al mesei; doamna în

vârstă cu aspect de văduvă demnă, pe care Walker o remarcase în tren, se așeza pe scaunul din faţa lui.

— Joacă cineva dintre dumneavoastră *shuffleboard?* întrebă un ins cu o cravată Brigade, așezându-se pe locul din faţa indianului.

Al șaselea scaun, între bătrâna doamnă și indian și în faţa fetei cu păr cârlionţat, mai rămase un timp neocupat, dar apoi se îndreptă spre el Dr. Jochum, europeanul-american cu care Walker călătorise în Pullman, schimbat din cap până-n picioare – purta acum un smoching.

— Ah, salutare, tinere prieten! exclamă el.

— Bună seara, răspunse Walker.

— Hei, dar asta nu-i frumos, spuse bătrâna doamnă. Unii se cunosc dinainte.

— Dumneavoastră, ăăă, vă duceţi la o universitate? o întrebă Walker pe fata cu păr cârlionţat de lângă el.

— Oh, nu, nimic atât de măreţ. O să fiu secretară în orașul St. Louis. Asta-i în Mo[6].

— Eu mă duc la o universitate, interveni indianul. E o universitate foarte mare. Se numește Harvard.

— Învăţământul începe să ne scape din mână, nu-i așa? se adresă bătrâna doamnă nimănui anume.

— Cred că vaporul a pornit, spuse fata cu păr cârlionţat.

— Hei rup, hei rup! grozavă-i viaţa de marinar! exclamă bătrâna doamnă.

— Știţi, începu Dr. Jochum, am observat din experienţă că pe vapor faci o descoperire interesantă despre lume. Constaţi că se poate trăi foarte bine și fără ea. iată-ne departe de uscat și suntem profund mulţumiţi de noi înșine. Am o teorie, o teorie foarte bizară: călătoriile pe mare reprezintă singura latură a vieţii secolului al optsprezecelea, care a supravieţuit până în ziua de azi. Aici avem servitori, avem timp liber, putem cultiva arta conversaţiei, avem chiar și gin ieftin. Aș vrea să mă duc la căpitan să-i spun: „Oprește vaporul! Asta-i tot ce ne dorim până la sfârșitul vieţii!”

6 Prescurtare pentru statul Missouri.

— Atenţie, spuse *steward-ul* în spatele lui Walker, apropiindu-se cu un castron, să nu vărsaţi supa pe dumneavoastră.

— Îmi place grozav de mult, exclamă indianul.

— Se joacă cu un fel de baston lung și cu fisele acelea rotunde de lemn, cred că fise s-ar putea numi cel mai bine, explica omul cu jocul de *shuffleboard.*

— Vorbe, vorbe, vorbe, făcu bătrâna doamnă.

Deodată vaporul se înclină și se clătină puţin în mijlocul oceanului imens. De la celelalte mese se auziră chicoteli de râs și *steward-xil* varsă un castron în poala omului cu jocul.

— Doamne sfinte, ce faci măi omule! strigă el.

— Oh, Doamne, spuse steward-ul, uitaţi-vă și la mine.

— O să fie albastru, șopti fata de lângă Walker, uitându-se speriată la el.

— Vă rog nu vă temeţi, interveni iar indianul. N-a fost de fapt nimic grav. Am călătorit o dată pe un vapor care s-a răsturnat. Dar nu cred că acest vapor se va răsturna.

— Vă curăţ eu bine și nici n-o să mai știţi că s-a vărsat ceva pe dumneavoastră, zise *steward-ul.* ștergând cu cârpa lui pantalonii omului cu jocul.

— Tot echipajul e beat, spuse bătrâna doamnă, aplecându-se către Walker și privindu-l în ochi. Să ne rugăm cu toţii!

— Și e mult mai sigur pe mare decât cu avionul, continuă indianul. Am zburat o dată într-un avion care s-a prăbușit pe versantul unui munte și mulţi pasageri au murit arși.

— Nici nu mă îndoiam c-aţi fi putut lipsi de la așa ceva, exclamă bătrâna doamnă.

Vasul părea să-și fi recăpătat echilibrul dar incidentul neliniștise pe toţi pasagerii mai puţin blazaţi, printre care se număra și Walker.

— Nu știu prea bine, dar cred c-aș prefera avionul, spuse fata de lingă Walker, întorcându-se cu faţa spre el, dumneata nu?

— Draga mea, replică doamna respectabilă, dacă

Dunr ezeu ar fi vrut ca oamenii să zboare, le-ar fi dat aripi, înţelegi?

Își îndreptă ochii albaștri, duri, spre Walker și adăugă:

— Nu-i așa, domnule Urechimari?

Walker răspunse cu destulă îndrăzneală:

— Făi, după aceeași logică, dacă Dumnezeu ar fi vrut ca oamenii să meargă din Anglia în America, ar fi unit cele două continente.

Doamna cea respectabilă deveni distantă și-i declară omului cu jocul:

— Domnul Urechimari nu cunoaște frica. Domnul Urechimari e absolut neînfricat.

— Numele meu nu este Urechimari, îndrăzni Walker timid.

— Pentru mine acesta e numele dumitale, i-o reteză bătrâna doamnă și înșfăcă de lingă farfuria ei tichia de clovn pe care şi-o puse în vârful capului. Întotdeauna dau oamenilor numele care-mi plac mie. Prietenilor mei le-am dat numele cele mai îngrozitoare. Din această cauză toţi, mă urăsc.

La celălalt capăt al mesei, Dr. Jochum care-și tuflise pe cap o tichie de carton, pătrată, de student, stătea de vorbă cu indianul despre școlile americane.

— Ce instituţii! exclamă eh Există multe relatări despre copii sălbăticiţi, despre copii părăsiţi în păduri și crescuţi, de lupi sau urși; bineînţeles că nu știu să scrie sau să vorbească sau să raţioneze logic, dar sunt în stare să prindă un iepure. Așa e și cu instituţiile astea, cu școlile astea. Îi abandonăm pe copii acolo și după ce se fac mari nu știu să scrie sau să vorbească sau să raţioneze logic dar sunt în stare să danseze foxtrot. Întotdeauna numai strictul necesar, pentru a putea supravieţui.

Fata de lângă Walker îi ceru părerea, /

— Sper că e drăguţ în America. Aţi mai fost acolo?

— Nu, răspunse Walker. Dar și eu sper la fel.

— Toţi fumează la masă între feluri, remarcă bătrâna doamnă.

— Niciodată n-aș fi crezut c-am să plec acolo, continuă fata. Pare oarecum uluitor, să mă aflu eu aici. Locuiesc în Rickmansworth și am predat într-o școală particulară. Nu mi s-a întâmplat niciodată nimic deosebit. Apoi, pe neașteptate, un prieten al tatălui meu, care era om de afaceri la Londra, a trebuit să plece în America și a descoperit că acolo secretarele englezoaice sunt teribil de căutate. Se pare că e o dovadă de rang înalt dacă funcţionarii care răspund la telefon au accent englezesc. Așa că prietenul tatii i-a spus unui industriaș din St. Louis, Mo., că am calificare de secretară. Și urmarea a fost că, așa, din senin, o surpriză colosală, am primit o scrisoare de la el în care îmi propune să fiu secretara lui particulară. Ei bine, am chibzuit în toate felurile și în cele din urmă am hotărât să mă duc. Dar nu știu, mă tem c-o să fie cu totul altfel, acolo, altfel în toate privinţele.

— Cred că da, încuviinţă Walker.

— Cred că de aceea se și duc oameni ca noi. Ajungi să te plictisești atât de îngrozitor de tine însuţi, nu-i așa?

— Da, într-adevăr, spuse Walker.

— Eu nu mă plictisesc niciodată, interveni bătrâna doamnă. Mă găsesc mereu fascinantă.

Walker se trezi din ce în ce mai ispitit să se retragă din conversaţie. Discuţiile amuzante, cu oameni încântători, pe care le așteptase oarecum în această călătorie erau departe de ceea ce obţinea și, în plus, legănarea mării îl făcea să se simtă destul de rău. Mâncarea, de asemenea, îl surprinse neplăcut, ca fiind mai puţin aleasă și, în general, nu găsea flacăra vie a unei experienţe noi și a marilor descoperiri, la care se așteptase să ardă aici, pe vapor. Unii dintre tovarășii lui de călătorie i se păreau chiar mai neinteresanţi decât el însuși. Atunci, deodată, bătrâna doamnă bătu în masă cu un cuţit:

s»

— Lăsaţi, vă x og, discuţiile în doi, spuse. Asta nu e o conversaţie adevărată. Nu sunt obișnuită cu așa ceva. Trebuie să avem, pur și simplu, o conversaţie generală strălucită. Așa cum se obișnuia înainte. Mama avea

obiceiul să spună: „Nicio vorbă între mese!” Lumea credea că e teribil de proastă; apoi lua loc la masă și era absolut scânteietoare. Vedeţi, se păstra; noi toţi trebuie să ne păstrăm. Așa cum zicea mama, masa este rezervată conversaţiei; poţi oricând să îmbuci ceva între mese.

— Oh, splendid! făcu indianul.

— Le împingi de-a lungul punţii, în niște pătrate numerotate și asta îţi dă punctajul, spuse omul cu jocul.

Bătrina doamnă îl privi indignată, apoi se întoarse spre Walker:

— Gândește-te la un subiect de conversaţie, domnule Urechimari, zise.

Walker se simţi stingherit, cum se simt adesea victimele care se știu sortite unor chinuri grele, se înroși și-și potrivi gambeta de carton.

— Am găsit, făcu bătrâna doamnă, hai să jucăm: „Cine a spus?”

— Oho! E vorba de un joc! exclamă indianul, întotdeauna m-au încântat jocurile.

— Da, ei bine, e un joc: recunoașteţi poetul? Nu cred că aveţi poezii în India.

— Oh, aici greșiţi, există multe poezii în India.

— Bine, dar vă rog să nu ne spuneţi vreuna. Încep eu. Cine a spus, cine a spus, cine a spus: „Sunt totuși de folos și cei ce stau numai și adastă?” Urmă o pauză. Știi, domnule Urechimari?

Walker răspunse în silă:

— Ei bine, da, știu.

— Păi, atunci spune. Dacă ghicești, e rândul dumitale.

— Milton.

— NU! exclamă bătrâna doamnă. Ai pierdut, eu am câștigat. Acum e tot rândul meu. Cine a spus, cine a spus?

— Milton a spus, insistă Walker.

— Domnule Urechimari, Shakespeare a spus.

C. 1154

— Bine, replică Walker, după masă putem să verificăm la biblioteca vaporului. E din sonetul: *„Cind mă*

întorc cu gândul la viaţa mea irosită”...

— Shakespeare.

— Cred că veţi găsi în...

— Stăpânește-te, domnule Urechimari, fii calm, spuse bătrâna doamnă. Cine a spus, cine a spus?

Fata de lingă Walker care se aprinsese treptat la faţă, se aplecă înainte și spuse:

— Dar domnul Urechim... domnul, are perfectă dreptate. Milton e autorul.

— Draga mea, spuse bătrâna doamnă. Nu mânca atât de mulţi cartofi, nu sunt indicaţi penltru tenul dumitaie.

— Am învăţat poezia la școală.

— Draga mea, bineînţeles că e din Milton. Dar e jocul meu. Vreau să câștig eu.

— Oh, pe cuvânitul meu... făcu indianul.

— Așa, să continuăm. Cine a spus: „Să te compar oare cu o zi de vară?”

— Ah, bine, după aceeași logică, spuse Dr. Jochum, asta trebuie să fie de Milton.

— Nu, aţi pierdut.

— Cine a spus asta? întrebă fata.

— Omar Khayyam, răspunse bătrâna doamnă. Bine, am câștigat de două ori la rând, destul cu jocul acesta, nu, domnule Urechimari? Acum gândește-te dumneata la un joc.

— Cred că vor fi multe jocuri la balul de diseară, interveni indianul. Aștept cu nerăbdare baloanele.

— Distracţie și jocuri, spuse bătrâna doamnă. Îmi plac. Acasă, organizez mici petreceri la care prietenii mei vin și fac curăţenie. Jucăm jocul de-a șters praful. E un joc foarte la modă, a prins grozav în localitate.

— Lumea se îmbracă foarte elegant? întrebă fata. Vreau să spun, pentru aceste serate pe vas.

— Sper că da, răspunse Jochum.

— Serata de împrietenire, făcu fata, sună a distracţie grozavă!

— Ah, da, să te împrietenești e o distracţie grozavă, dar întotdeauna am găisit că marea dificultate e să te

desprietenești. Ce prietenii imposibile se pot lega pe vasa poarele asitea! Ce oameni nesuferiţi ajungi să îndrăgești! în definitiv, durează numai șase zile, așa că nu e necesar să fii atât de pretenţios. Totul e splendid în momentul acela, dar peste un an sună telefonul și o voce spune: „Alo, ţi-aduci aminte de mine, de pe vapor; mi-ai promis să mă găzduiești în casa dumitale timp de trei luni de zile”. Nu trebuie să luăm lucrurile acestea în serios.

— Nu mi-ar trece niciodată prin minte să fac așa ceva, spuse bătrâna doamnă.

— Brânză sau fructe? întrebă *steward-ul* suflând greu în urechea lui Walker.

— Ce fel de brânză?

— Păi, făcu *steward-ul,* e și din cea obișnuită, și d-aia cum îi zice, care începe cu g? Avem și d-aia.

Bătrâna doamnă se aplecă brusc înainte și-și flutură geanta.

— Oh, domnule *steward,* zise, fii drăguţ și adu-mi niște smochine, vrei?

— Gorgonzola? întrebă Walker.

— Smochinele se servesc la clasa întâi doamnă, spuse *steward-ul* sprijinindu-se cu o mână pe umărul lui Walker.

— Oh, haide, domnule Vasco da Gama, du-te și spune-i șefului dumitale că Lady Hunt-Francis dorește niște smochine.

— Gouda? întrebă Walker.

— Am să văd ce pot face pentru dumneavoastră, *my lady,* spuse *steward-ul* îndepărtându-se.

Învins de privilegiile nobleţei, intimidat de această apoteoză a Angliei, Walker se uită peste masă la bătrâna lady care-și înnoda o eșarfă peste străvechiul ei piept vlăguit. Simţea că el și ea erau combatanţi într-un fel de război secular pe care dânsul se obișnuise să-t piardă întotdeauna.

— Atunci ne vedem la serată, spuse fata de – lingă el.

— Insist să nu mă inviţi la dans, domnule Urechimari, tună bătrâna doamnă. M-am uitat sub masă la picioarele dumitale. Sunt la fel de mari ca și urechile.

Steward-ul se întoarse și așeză pe masă două farfurii: pentru Walker, o bucată de brânză veche, roasă de șoareci și, pentru Lady Hunt-Francis, o farfurie mare, plină cu smochine frumos aranjate.

— Mulţumesc, făcu Lady Hunt-Francis, apoi se uită de cealaltă parte a mesei ca să capteze privirea lui Walker: Shakespeare, murmură în vreme ce înhăţa o smochină.

După terminarea mesei, Walker, profund mâhnit, stătea pe punte în! trebându-se:

„Ce nost are să călătorești? Lucrurile astea nu sunt niciodată ceea ce se spune c-ar fi”. Apa se învolbura, gândul la balul de împrietenire și perspectiva de a dansa cu fata cu păr roșcat care, înainte de a părăsi masa, obţinuse promisiunea mai multor dansuri, era la fel de atrăgătoare ca o vizită la dentist. „De ce am plecat oare?” se întreba mirat, privind în jos peste bord.

Dintr-o gaură a vaporului, reziduri se scurgeau în apă. „M-am osândit la necazuri pe care le puteam obţine mai ieftin acasă”, reflectă el. Intră și coborî, poticnindu-se din cauza balansului vaporului, în cabina lui. Richard, Julian și Dr. Miillingham se pregăteau pentru serată, ocupând tot spaţiul disponibil. Stăteau aliniaţi în faţa oglinzii, înnodându-și cravatele și discutând dacă Wordsworth în a sa *„Odă imortalităţii”* își lua adio de la forţele apuse sau le invoca pe cele noi. Walker voia să se lungească dar pe patul lui era o ghitară.

— Credeam că te-am pierdut, spuse Dr. Millingham, urmărindu-l prin oglindă. Eram gata să lansăm o barcă de salvare.

— Am ieșit puţin pe punte.

— Se vede ceva?

— Nu, trebuie să fim departe bine de ţărm. E întuneric beznă.

— Ai avut o zi grea în City? întrebă Julian.

Walker uitase de gambetă; ridică mâna și şi-o scoase, lăsând o bucată mare de carton lipită pe frunte, de năduşeală.

— Mergi la dans? întrebă Dr. Millingham.

— Mă gândesc să mă culc, nu mă-ncântă prea mult.

— Oh, haide, o să fie teribil de antrenant. După cî. te știu, sunt treizeci de baloane. Și un drapel pe care scrie „Bun venit pe vas”. Mă aștept la o adevărată orgie.

— A văzut careva buchetul meu? întrebă Walker. L-am lăsat într-un pahar pe scrinul aceia și a dispărut.

— Oh, al dumi tale era? întrebă Millingham, l-am scos afară pe coridor. Consuma tot oxigenul de aici, din cabină.

Walker ieși și-l aduse înapoi.

— E de la soţia mea, spuse.

— Oh, îmi pare foarte rău, făcu Dr. Millingham. Departe de mine gândul să mă amestec între soţ și soţie. Uite, pune-ţi o floare la butonieră şi-o să arăţi ca un adevărat *dandy.*

Walker rămase pasiv în timp ce Millingham îi potrivea floarea la butonieră.

— Acum ești pus la punct, declară Millingham. Haide, vino cu mine sus și-am să te tratez cu o băutură. Ieșiră pe coridor. Uite, toată lumea se duce, constată Millingham. Ascultă numai cum se trage apa la toate toaletele. Toţi se pregătesc să se împrietenească. Unde ziceai că are loc serata asta?

— În barul de pe puntea sporturilor.

— Atunci ce se întâmplă aid, în sala Grădinii de iarnă?

Se uitară prin ușile de sticlă; un crupier blond, jovial și asudat stătea în mijlocul unei mulţimi numeroase, așezată la mese, și striga:

— Cline, cline, cline, *soisant-six,* șaizeci și șase, ochiul lui Kelly numero un, numărul unu, ia să vedem ce număr scoatem acum…

— Scutură sacul! striga mulţimea.

— Bingo, afurisit joc, făcu Dr. Millingham.

În timp ce urcau scara următoare, auziră sunetele unui Hokey-Cokey.

— Astupă-ţi urechea stângă, făcu Dr. Millingham. Cu dansurile astea moderne…

Barul era o încăpere mică, împodobită discret cu

serpentine. Mesele fuseseră date la o parte pentru dans. Câteva perechi, majoritatea tinere englezoaice cu bust rotund, turtit, dansau asudate Hokey-Cokey, după muzica lui Jack Wilks și trio-ul său, un grup de patriarhi vârstnici, înghesuiţi într-un colţ împreună cu instru mentele. De-a lungul barului ședeau un șir de australieni, bărbaţi și femei, toţi peste șase picioare înălţime. Bărbaţii purtau pantofi negri, femeile mănuși albe. Când intrară, bărbatul din capătul rândului dădu un bobârnac în urechea fetei de lângă el și-i spuse:

— Dă-l mai departe.

Totul semăna destul de bine cu localurile pe care Walker le frecventa la Nottingham. „Când o să se termine cu asemănările astea?” oftă el pentru sine.

— Ce vrei să bei? îl întrebă Millingham croindu-și drum spre bar.

— Am să iau o bere neagră, răspunse Walker uitându-se împrejur și constattând că fata cu păr roșcat nu-și făcuse încă apariţia.

— Asta nu-i băutură, asta-i mâncare. Nu, haide, încearcă ceva american, una din băuturile astea Tom Collins. Ţi se dă chiar și un beţigaș să împungi lumea cu el.

După ee fură serviţi, Millingham luă băuturile și se îndreptă spre mese.

— Un lucru într-adevăr plăcut pe vapoarele astea e băutura ieftină, zise. Iată de ce oamenii devin sentimentali când se află în călătorie pe mare. O duc numai într-o beţie.

Trecură pe lângă o masă unde stătea un grup de tineri englezi care aruncau în aer cartofi prăjiţi și îi prindeau în gură și pe lângă altă masă, unde trei tineri americani tunși scurt și cu pantofi de tenis făceau curte unei tinere franţuzoaice cu o coafură înaltă, înșirându-i într-o succesiune rapidă titlurile cărţilor pe care He citiseră. A treia masă era goală și se așezară.

— Ei bine, să bem pentru acea ţară binecuvântată, urmă Millingham „ridicând paharul, unde hoinărește elanul și bizonul. Fără a pomeni de cluburile Rotary.

— Noroc! zise Wălker, gustând combinaţia; era bună,

dar nu ca berea neagră.

— Încotro? întrebă Millingham.

— Mă duc la o universitate care se numește Benedict Arnold.

— N-am auzit niciodată de ea. Și-am auzit de majoritatea universităţilor americane.

— De fapt nici eu, până nu am primit scrisoarea. Era pe hârtie cu *en-tête,* așa că mi-am închipuit că trebuie să existe în realitate.

— Unde e? întrebă Millingham.

— Nu m-am uitat exact. Undeva prin mijlocul continentului.

— Ţara vacilor, zona Bibliei. Unde cu ocazia raziilor organizate de ziarul „Chicago Tribune” sunt uciși englezii care călătoresc singuri. Ești un om curajos, domnule Walker. Eu nu vreau să risc, mă duc la Yale. Au o mulţime de cărţi la Yale.

La ușa barului se produse agitaţie. Elegante, de parcă tocmai ar fi fost despachetate din celofan, își făcură intrarea șapte sau opt dintre tinerele americance pe care Walker le văzuse în vagonul Pullman.

— Ce-i asta? se miră Miflbingham.

— Oh, sunt cântăreţe la cimpoi, explică Walker. Un grup de fete care au făcut turul Europei cântând din cimpoi, pe diverse scene. Sunt de la o facultate de fete din Noua Anglie.

— De ce cimpoaie când ar putea să mă strângă pe *mine* la piept? făcu Millingham.

Fetele, îmbrăcate fie cu rochii negre simple, sau pulovere din cașmir și fuste plisate, se așezară; una din ele chemă *steward-nl* și comandă băuturi.

— Știţi, e nostim, remarcă Millingham, fetele din America arată ca bărbaţii din Anglia. Părul lins, taioare, impermeabile albe, trupuri foarte drepte. Mă fascinează. Crezi că am porniri de pederast?

— Nu cred, răspunse Walker, și pe mine mă fascinează.

Steward-vd se întoarse cu o tavă încărcată de pahare

pline cu băuturi cafenii în care erau cufundate cireșe înfipte în beţişoare; fiecare dintre fete luă pe rând un pahar și cea care comandase deschise portofelul și plăti.

— Sarea pământului, fetele din America, spuse Millingham. Un singur lucru mă deranjează. Te simţi de parc-ai face cumpărături într-un magazin cu autoservire. Sunt atât de multe sortimente bune, cu deosebiri doar de amănunt, încât nu știi niciodată ce să alegi. Eşti pus în încurcătură datorită abundenţei, la fel e și cu fetele astea.

— Ai dreptate, aprobă Walker. Înainte, fetele frumoase le numărai pe degete. Gândește-te câtă energie trebuia să consumi ca să te apropii de vreuna din ele. Imbrâncindu-i pe unii, călcându-i pe degete pe alţii. Acum sunt atât de multe fete frumoase încât bărbaţii au devenit indiferenţi. Altfel era pe vremea mea. Uneori mă gândesc că am fost mereu în contratimp. Am dus o viaţă de boem când lumea era împotriva lor; mi-am făcut de cap când lumea nu privea cu ochi buni asemenea comportament. Asta mă face să mă simt ca un bătrân pionier istovit.

— Ia te rog, vorbește numai în numele dumitale, spuse Millingham. *Mie* nu mi-a trecut încă vremea.

— Eu dau vina pe sucul de portocale.

Acum toate fetele scoteau cireșele de pe beţişoare și le mâricau, în timp ce Jack Wilks cinta „Căluţule, ţinte bine”.

— Cu siguranţă că americancele astea sunt grozav de pretenţioase, spuse Millingham. Și partea proastă e că vorbesc fără întrerupere. Invită în oraș o tânără englezoaică și dacă a spus toată seara de trei ori „oh”, înseamnă o conversaţie bogată. Americancele însă, vorbesc despre orice. Sunt ca automobilele acelea sport americane cu o sută de cronometre la bord. Au în mod obligatoriu câte ceva de spus despre orice simt. Și vor distracţie în fiece clipă. Încetează doar un moment să le amuzi, și le-ai privat de unul din drepturile lor inalienabile, goana după fericire.

Walker și Millingham stăteau la masă și urmăreau fetele care acum fumau ţigări cu filtru, pe care le stingeau

după tréi-patru fumuri, până când o voce îi întrerupse:

— Ah, vechiul meu prieten!

Dr. Jochum, tot în smoching, dar cu un mic brâu purpuriu în jurul taliei, stătea în picioare lingă Walker.

— Luaţi loc la noi, îl invită Walker. Dumnealui e doctorul Jochum. L-am cunoscut în tren. Doctor Millingham, cu care împart cabina.

— Parc-am fi la o conferinţă medicală, observă Jochum.

— Chiar așa, făcu Mililingham, dacă vaporul ăsta s-ar scufunda, cultura ar fi dată înapoi cu două suite de ani. Permiteţi-mi să vă ofer una din băuturile acestea la preţ redus.

— Nu, eu am venit să-mi respect promisiunea pe care am făcut-o tânărului meu prieten în tren. Am spus, domnule Walker, că vreau să te prezint domnișoarelor cimpoiere.

Walker se înroși și răspunse:

— Oh, nu știu dacă...

— Dar nici vorbă, le cunosc bine, înţelegi!

— Nu poţi scăpa o ocazie ca asta, zise Millingham. Du-te și stabilește un cap de pod.

— Oh, Doamne, făcu Walker ridicându-se.

Jochum îl luă pe după umeri și-l conduse cordial de-a curmezișul încăperii. Walker avea senzaţia că tot corpul i se acoperă de pete de roșeaţă și că gulerul îi pocnește.

— Mi se pare că nu-ţi cunosc pronumele, spuse Jochum.

— James, răspunse Walker strident.

Fetele ridicară ochii și una spuse:

— Bună, doctor Jochum; cine-i ăsta?

— E un itânăr englez timid, prieten de-al meu. îl cheamă James Walker. Am să las domnișoarele să se prezinte singure.

— Bună, Jamie, începu una dintre fete.

Alta îi pipăi haina și spuse:

— Dacă haina asta nu este din tweed Harris, atunci eu nu sunt Perry Mason.

Walker roșiţi:

— Bună seara.

— Oh, voi ieropenii, ce politicoși… interveni altă fată.

— Acum trebuie să-l faceţi să vă distreze, zise Jochum care desprindea scaune din șuruburi și le aducea la masă. Walker se așează pe un scaun și-și privi ţintă genunchii.

— Cam cald aici, spuse după câteva clipe.

Fata de lângă el i se adresă:

— Știi, aro avut un profesor la literatura universală, vorbea exact ca dumneata. Nu putea să priceapă de ce noi nu puteam să pricepem nimic din ce spunea. Fetele ziceau, înţelegi, ori că sala nu are acustică, ori că sânit surde din fragedă pruncie. Nu le venea să-i spună că vorbește caraghios.

— Nu, desigur, făcu Walker.

— Și ce s-a întâmpdat până la urmă cu el? întrebă Jochum, așezându-se și aprinzându-și o ţigară mică de foi.

— E vorba de doctor Jeffries, știţi, explică fata.

— Ah, da, făcu JOC – hum dând din cap.

— Ce i s-a întâmplat? întrebă Walker.

— Nu i-au reînnoit contractul, explică Jochum, pufăind fumul de ţigară.

— A fost concediat, zise fata.

— Pentru că vorbea caraghios? se interesă Walker.

— Oh, nu, răspunse fata, șocată. Asta ar fi însemnat o prejudecată. Dar nu-i plăcea nici cursul despre „Opere literare importante”. Schimba mereu cărţile și ne preda despre opere mai puţin valoroase care, după părerea lui, erau mai importante. Așa că, înţelegi, nu l-au ţinut mai departe.

— Pare o măsură aspră, spuse Walker.

— Avem altă structură a sistemului de educaţie în Statele Unite, domnule Walker, după cum vei vedea, lămuri Jochum. E mult mai ușor să obţii un post dar e la fel de ușor să-l pierzi.

— Oh, făcu Walker, îngrijorat.

— De fapt acest profesor era un tip dificil. O dată i-a trântit la examen pe toţi studenţii de la cursul lui pentru a

le dovedi că toate normele sunt arbitrare. Această demonstraţie a supărat conducerea. Și într-o universitate americană poţi să superi pe oricine afară de conducere și de antrenorul de fotbal.

„Oh, oare eu am să rezist”? se întrebă Walker năduşind.

— Bineînţeles, avea și obiceiul să invite studentele la cursele de cai și la multe altele, urmă fata.

— Îmi dau seama că trebuie să fie o tentaţie serioasă, făcu Walker.

— Cred că da. Sunt însă o mulţime de fete la Hillesley cărora nu le place să fie invitate de asistenţii lor.

— Din cauză că au un prestigiu social scăzut, interveni altă fată.

— Oh, făcu Walker.

— Uitaţi-vă la el ce trist arată! remarcă Jochum.

De cealaltă parte a lui Walker, o fată care până atunci nu vorbise, îl lovi pe neașteptate, ușor, cu palma pe rever.

— Văd c-ai îmbobocit, spuse.

— Poftim?

— Văd că ţi-a crescut la butonieră un bucheţel de flori de câmp. E azi vreo sărbătoare naţională la englezi?

Walker o privi; era blondă, purta o cămașă tip Oxford, ca de bărbat, încheiată cu nasturi până jos și o fustă cu vestă din catifea reiată. Pe o mică insignă prinsă de cămașă scria: „îmi place Bach”.

— Oh, nu, răspunse Walker, nervos… Un brusc acces de șiretenie masculină întrerupse ceea ce era pe punctul de a mărturisi; formulă răspunsul altfel: O prietenă mi-a trimis pe vapor un buchet de flori de câmp. Telegrafic. E uimitor ce posibilităţi există în zilele noastre.

— Într-adevăr, făcu fata. E fantastic.

Walker aruncă o privire rapidă prin încăpere. Partenera lui nu apăruse încă.

— Ai vrea să dansezi? o întrebă pe fata căreia îl plăcea Bach.

Fata își vârî un pesmet în gură și apoi, fără un cuvânt, se ridică. Walker o conduse până la ring și

deschise braţele. Fata i le așează cu grijă acolo unde îi convenea ei, privindu-l între timp, cu ochi calmi, care-l cântăreau.

Walker puse în mișcare dansul său *one-step* și începură să se deplaseze pe ring. Lângă ei, cei trei tineri de la Ivy League dansau cu tânăra franţuzoaică.

— Ei bine, făcu fata, e drăguţ din partea dumitale că m-ai ales pe mine. Cred că a fost o hotărâre greu de luat. Sau fiindcă mă aflam cel mai aproape?

— Cred că pentru că mi-ai vorbit.

— Dar cine nu ţi-a vorbit? se miră fata.

— Am impresia că nu ţi-am reţinut numele, spuse Walker.

— Nu, pentru că nimeni nu l-a rostit.

— E un secret?

— Nu, răspunse fata după puţină gândire, e cunoscut peste tot. Eu sunt Julie Snowflake.

— E încântător.

— De ce, mă rog, e încântător?

— Oh, nu știu, e un nume proaspăt.

— Trosc!

Walker simţi că l-a pus la punct, și dansară un timp în tăcere, apoi fata întrebă:

— Mai ești cu mine?

— Da.

— Bine, atunci dă-ţi osteneala să faci puţină conversaţie.

— Păi, făcu Walker cam descumpănit, ai avut o vacanţă plăcută?

— Da, am avut o vacanţă plăcută. Dumneata ai avut o vacanţă plăcută?

— Te plictisesc?

— Nu, nu tocmai. Pur și simplu nu prea apreciez politeţea asta ieropeană. Voi toţi vorbiţi unul cu altul așa?

— Cred că da.

— Și reușiţi vreodată să vă cunoașteţi unii pe alţii?

— Probabil că nu.

— Ah, bun, făcu Julie, *okay,* asta e ceva tipic Ieropa.

presupun.

— Cum?

— Ieropa. Ieropa de unde vii.

— Vrei să spui Europa?

— Da, Ieropa.

— Oh, făcu Walker. Nu sunt european, sunt englez.

— Anglia nu e în Ieropa?

— Da, într-un fel.

— Păi, atunci…

Walker aruncă încă o privire furișă prin încăpere; partenera lui roșcată tot nu părea să fi sosit. Spuse:

— Ce studiezi la Hillesley?

— Engleza ca materie de bază.

— Presupun că ar trebui să dau onorul.

— Trosc, făcu domnișoara Snowflake, privindu-l rece.

Walker își dădu seama că trebuie să-și dea mai multă silinţă.

— E interesant? întrebă.

— Ei bine, răspunse domnișoara Snowflake, anul trecut am avut multi amici și mai-mai să cad la examene; dar anul ăsta am de gând să mă izolez și să studiez serios. În vara asta l-am dat gata pe Dickens. Acum m-am apucat de James. îl găsesc puţin cam fals; înţelegi ce vreau să spun? Ori eu nu pot să suport falsitatea și prefăcătoria, mă supără profund, acolo unde trăiesc eu. L-ai citit pe Kierkegaard?

— L-am citit acum câţiva ani și l-am înlăturat din calea mea.

Domnișoara Snowflake îl privi pe Walker pentru prima dată și, în acest scop, își înălţă capul astfel încât creștetul ei ajunse la același nivel cu ochii lui.

— Ei, ăsta începe să semene cât de cât a răspuns, spuse. Ia zi, cunoști pasajul acela despre dans din *Teamă și Cutremurare?* în care Kierkegaard vorbește despre două feluri de oameni?

— Nu, nu-mi amintesc.

— E într-adevăr grozav. Recitește-l. L-am transcris pe o fișă și am prins-o în ţinte acasă, la clo, așa-i de grozav. Ia

stai, cum sună? Domnișoara Snowflake își îngustă tinerii ochi cenușii. E ceva cam așa: „Majoritatea oamenilor trăiesc cu durerile și bucuriile lor omenești, așezaţi de jur-împrejur, la perete, și nu intră niciodată în viitoarea dansului. Dar cavalerii infinitului – ăsta e pasajul – se avântă și dansează cu măreţie. Ei cad și se ridică, dar nu e de fel o distracţie oarecare, ci una plină de graţie, ce merită a fi contemplată”. Socotesc că e extraordinar. Nu e defel o distracţie oarecare! Dansează cu măreţie!

— Există ceva asemănător în *Declin și Prăbușire* de Waugh, spuse Walker.

— Dar nu e grozav? insistă domnișoara Snowflake, nerăbdătoare. Întrebarea e cum reușești să devii cavaler al infinitului?

— Cine știe? spuse Walker. Eu, unul, nu cred că știu.

— Sau, spuse domnișoara Snowflake, ca să reformulez întrebarea, de ce sunt ieropenii așa de bățoși?

— Adică stau la perete?

— Începi să pricepi.

— Oh, înţeleg. Păi, nu știu. Poate că ne-am găsit echilibrul. Poate credem că știm la ce să ne așteptăm. Poate că am încetat să privim.

— S-ar putea, spuse domnișoara Snowflake.

— Și atunci, continuă Walker, ne dăm seama c-am pierdut ceva, așa că venim în Statele Unite.

— Pentru a deveni cavaleri ai infinitului? Ei bine, știi, nu cred că ai să reușești.

— De ce nu?

— Oh, nu știu, dar nu trebuia să spun ce-am spus. Hai să ștergem vorbele astea de pe bandă. Sunt nebună, mă ia gura pe dinainte.

Muzica încetă și se desprinseră unul din braţele celuilalt. Walker își dădu brusc seama că se simte deosebit de bine și că nu vrea să se despartă de domnișoara Snowflake. Spuse:

— Muzica s-a oprit. Uite ce, hai să mergem afară pe punte. E o noapte frumoasă.

Domnișoara Snowflake îl privi critic.

— O, nu, mulţumesc, cred c-aș prefera să stau aici pe loc dacă nu te superi, nu de altceva dar nu sunt prea tare la judo. De ce să nu mai dansăm încă o dată? Tocmai începusem să gust conversaţia noastră.

— Și eu la fel, o asigură Walker.

Jack Wilks își puse formaţia în mișcare, și începură din nou să danseze.

— Mai povestește-mi despre Hillesley, îi ceru Walker.

— Păi, nu văd ce-aș putea să spun care să prezinte interes. E o școală de fete, foarte distinsă, în

Connecticut unde se duc o mulţime de tinere foarte bogate.

— Ca dumneata?

— Ei, da, bănuiesc că sunt o fată bogată. Ușurel, mă lovești cu piciorul. Dar testul de inteligenţă la care am fost supuse e formidabil. A fost o dovadă pentru mine că poţi fi și bogat *și* inteligent. Mulţi s-au îndoit, știi?

— Serios? Eu unul nu.

— Da, socialiștii și alţii. Să stai prin preajma acestor fete, o să ai multe de învăţat. Dar la Hillesley bogăţia ostentativă este rău văzută. De exemplu, o mulţime de fete au avioanele lor personale dar nu le admitem cu ele în incinta universităţii. „Bobocii” vin cu garderobe pline de pulovere cu guler de nurcă și paltoane din stofă lama, după ultima modă de la Miami Beach, știi, dar le punem repede la punct. Uite, de exemplu, există o lege nescrisă printre studente că singura ocazie când poţi purta o blană de nurcă e pe coridor, în drum spre duș.

— Pare destul de limitat.

— Ei, da, probabil, dar nu există excepţii la Hillesley. Pot să dau un exemplu. Când vreun băiat dă târcoale prin incinta universităţii, fetele sting toate luminile ca să nu se știe cine e cea violată.

— Asta pare foarte corect, făcu Walker politicos; se întâmplă des?

— O, din când în când. Dar firește există multe alte preocupări în viaţa de la Hillesley, nu numai violuri. Știi, mai trebuie să și studiezi,

— O educaţie multilaterală, după cum văd.

— Exact, ai înţeles de minune. O educaţie multilaterală. O grămadă de fete sunt genii – dar li as cere să fie genii multilaterale. E drept că geniile sunt unilaterale, ăsta e unul din neajunsuri.

— Da, presupun că sunt multe probleme în legătură cu geniile.

— Oh, cerule, probleme! Ei bine, după cum bănuiesc că știi, majoritatea geniilor – cred că se spune genii, nu geniuri – sunt în realitate cazuri anormale. De aici și dificultatea. Toate geniile din universitatea noastră sunt supuse unei atente examinări psihologice așa incit să nu avem niciun caz într-adevăr foarte grav. De exemplu, dacă o fată pare neliniștită, trebuie să prezinte un certificat de la psihiatrul ei drept garanţie că nu se va sinucide în decursul semestrului. Pe scurt, continuă domnișoara Snowflake ironic, se admite să mai scapi cârma din mină, dar numai în timpul vacanţei. Faptul că îţi povestesc toate astea, nu te va face, sper, să crezi că eu aprob totul fără rezerve, nu-i așa?

— Nu, de loc, făcu Walker.

— De fapt eu am adoptat o atitudine critică faţă de Hillesley. Dar dumneata? Ce părere ai?

— Ei bine, răspunse Walker, eu cred că o facultate ca aceasta ar trebui să-și asume riscuri ceva mai mari în legătură cu geniile. Eu însumi, mărturisesc, am o slăbiciune pentru genii.

— Ei, ăsta-i un punct de vedere interesant și cred că sunt de acord cu el. Dar nu pot adopta o poziţie dezaprobatoare faţă de universitate decât pentru o clipă, eu trebuie să apăr numele școlii, și apoi mai e ceva. Multe din fetele de la Hillesley se mărită cu tineri într-adevăr distinși de la Ivy League, sau cu cei de la Yale, care au venituri bine echilibrate și rente substanţiale, înţelegi, ori și căsătoria este un destin pentru femeie. Ei bine, pentru acest gen de destin se cere neapărat o asemenea pregătire multilaterală.

— Da, spuse Walker, îmi dau seama.

— Cum avem de exemplu cursul acela la care se învaţă cum să dai valizele jos din plasă fără să-ţi arăţi chiloţii, explică Julie.

— Înţeleg, deci trebuie să vedem în Hillesley și un fel de agenţie matrimonială?

— Una de categoria întâi. Bine, *okay,* și de ce nu? Ba, cred că înţeleg de ce nu, dar uite cum stau lucrurile. În ziua de azi, băieţii sunt șireţi. Vreau să spun ca nu le pasă prea mult dacă ai fost violată de șaizeci de marinari, ceea ce presupun că reprezintă o experienţă culturală majoră; tot ce vor e o fată cu care să poată convieţui în mod civilizat, cineva cu care să poată schimba o vorbă. O fată cu o pregătire culturală multilaterală. Și astfel… ei bine, s-ar putea să fii și *prea* inteligentă.

— Dumneata eşti *prea* inteligentă?

— Ei, cred că ai nimeri t-o „dar nu așa cum sunt alte fete. Știi, genul acela care poartă părul lins și se opun din raţiuni filosofice etalării farmecului, și sutienelor căptușite cu buret, și cărora nu li se dă nicio întâlnire, ceea ce le stimulează să-și ia doctoratul. Eu nu cred că sunt așa, nu cred că sunt tipul doctorante! Nu, scopul universităţii Hillesley este de a pregăti fete care să fie desăvâr. ştie în toate direcţiile. Ieropeanul acela… englezul acela cu care vorbeam acolo la masă spunea că fetele de la Hillesley nu sunt altceva decât nişte tinere americance normale, dar că ele își fac mult mai multe probleme decât e cazul. Cred că are dreptate.

— Pare mai degrabă un fel de experienţă de viaţă decât un sistem de educaţie, remarcă Walker.

— Da, adevărat, și fără îndoială problema e ce atitudine trebuie să adopţi când alţii încearcă să te educe, fiindcă e greu, probabil, să înghiţi așa, educaţia cu toptanul. Când eram boboc am încercat să adopt un cinism de adolescent, purtam colanţi, m-am alăturat asociaţiei SANA și d-alde astea. Dar am ajuns într-un impas. Acum, cred că am dobândit, ei bine, da, o ironie mai rece și mai rafinată. Bănuiesc că din pricina aceasta conversaţia ţi s-a părut dificilă la început.

— Probabil că da, spuse Walker.

— Rece, fără a fi jignitoare, precizează Julie. Asta-i stilul.

— Și plină de măreţie.

— Exact.

Privind peste umărul lui Julie, Walker zări pe neașteptate perechea învecinată; era Dr. Millingham care dansa cu fata cu păr roșcat. Millingham era cu faţa spre el și-i făcu cu ochiul; fata era cu spatele. Walker o antrenă pe Julie într-o piruetă complicată și se ascunse după două cadre universitare care twistau împreună. Își dădu seama că se impuneau măsuri disperate, așa că zise:

7 **– C. 1154**

— Ascultă, sigur n-ai vrea să mergi pe punte? Mi s-a făcut îngrozitor de cald.

— Nu știu, răspunse domnișoara Snowflake, cercetându-l cu o privire atentă. Ai de gând să mă maltratezi rău?

— Păi, nu, firește că nu, dacă nu vrei.

— Nu, de vrut nu vreau. *Okay,* dar trebuie să cobor puţin până în cabină să-mi iau o haină. Așteaptă-mă în capul scărilor. Mă întorc imediat.

— Bine, făcu Walker conducând-o afară.

Trecură de cealaltă parte a ușilor de sticlă, unde domnișoara Snowflake îl părăsi și coborî scările. Walker se uită la o hartă a Atlanticului pe care un mic vapor de lemn fusese deplasat într-un punct, undeva, dincolo de limita uscatului, apoi citi un anunţ despre concursurile zilnice și despre balul mascat. Era acolo și un aviz care-l sfătuia să dea ceasul înapoi cu o oră la miezul nopţii.

— Te distrezi bine? întrebă o voce în spatele lui; era fata cu păr roșcat. Purta o rochie lungă de un albastru strălucitor, decoltată la spate și prinsă cu o bridă în jurul gâtului, și mănuși negre până la cot. Pe clavicule se vedeau pete de pudră.

— Îmi pare rău c-am întârziat, continuă ea. Doamna aceea bătrână m-a prins și m-a rugat s-o ajut să despacheteze. Dar văd c-ai găsit pe cineva cu care să stai de vorbă.

— Da, făcu Walker.

— Poate ne vedem mai târziu, spuse fata.

— Da, mai târziu am să-ţi ofer ceva de băut, făgădui Walker ușurat.

Fata intră înapoi pe ușile de sticlă și, după o clipă, Julie Snowflake apăru în capul scării.

— Bună, iată-mă din nou, totul e în ordine, spuse Julie; purta peste taior o jachetă de ski cu fermoarul desfăcut.

Walker împinse ușa care dădea afară.

— Hei, suflă vântul, nu glumă! făcu domnișoara Snowflake.

O bură fină, udă, instruise scândurile punţii. Luminile felinarelor de bord scoteau în evidenţă albul balustradelor și al bărcilor de salvare, iar coșul de deasupra era inundat de lumină, astfel încât trâmba de fum parcă apărea din beznă.

— Hai să mergem spre proră, sugeră Walker. Poate acolo scăpăm de vânt.

— Nu, mie îmi place să stau în bătaia vântului, preciza domnișoara Snowflake, rezemându-se de balustradă și privind spre larg, în întuneric; tot ce se putea vedea era luminozitatea slabă a vârtejului înspumat de la proră.

— Trebuie să fim departe în larg, acum. Hei, ia uită-te puţin la coșul acela iluminat. Parc-ar fi Coney Island pe o noapte pustie. Nimeni pe aici afară de noi. Știi ce, domnule Walker? Ar trebui să încerci să te apuci de Yoga.

— Poftim? făcu Walker privind și el peste bord.

— Să devii budist. Să porţi șosete din acelea galbene. Nu, serios, sunt o mulţime de cărţi foarte bune despre Yoga. Cu toate poveștile acelea grozave despre dascăli care-și pocneau elevii peste urechi. Cred că dobândești simţul realităţii. Ai un simţ dezvoltat al realităţii, domnule Walker?

— 1 ăi, nu prea am elemente de comparaţie, răspunse el. Dar cred că ce-mi lipsește cu adevărat e simţul irealităţii.

— Da, așa se mai explică lucrurile. Ei bine, asta e grozav la Yoga. Le obţii pe amândouă. Trebuie să-ţi povestesc despre cursul de la Hillesley care se cheamă, Echilibru și coordonare”.

— Unde înveţi cum să dai jos valizele din plasă?

— Da, și cum să cobori din mașină fără să-ţi arăţi partea interioară a coapselor – și încă multe d-astea. „Partea interioară a coapselor, domnișoară Snowflake, fii atentă la partea interioară a coapselor! „Adevărul e, că mie cursul îmi folosește, dar într-alt fel. Am învăţat cum să mă relaxez. E extraordinar. Un fel de, cum să-ţi explic, o transformare magică a eului. Dar dumneata, dumneata nu știi să te relaxezi.

O șuviță din părul lui Julie Snowflake îi atinse faţa, așa că Walker era departe de a se simţi relaxat.

— Nu, îi răspunse.

— Te istovești prea mult, ești complet încordat, spuse domnișoara Snowflake. Așadar, ai probleme, toţi avem probleme. Uite stai să-ţi arăt. Încearcă să te relaxezi. Lasă braţele moi. Nu, lasă-te complet moale, te susţin eu. Acum am să-ţi ridic braţele în aer și am să le dau drumul. Lasă-le să cadă lent. *Okay?*

Julie ridică braţele lui Walker în aer, apoi le dădu drumul. Încheieturile mâinilor îl pocniră drept în creștetul capului.

— Dumnezeule, făcu Walker.

— Ești teafăr? întrebă domnișoara Snowflake. Nu, domnule Walker, a fost departe de cum ar fi trebuit să fie. Braţele trebuie să cadă moale ca un șarpe încolăcit, înţelegi? Nu ţi-ai controlat relaxarea. Odată, la Hillesley, o fată a făcut exact ce-ai făcut dumneata și și-a spart ceasul de la mână, un ceas de zece mii de dolari. Era complet încordată, la fel ca dumneata.

— Zău?

— Haide acum, fără glumă, încearcă să te educi, trebuie să te detașezi de propriul dumitale corp. Lasă fiecare părticică să trăiască independent. Uite, am să te susţin eu. Așa, acum, lasă-te moale.

— Drept în jos?

— Da.

Walker se lăsă moale și amândoi căzură greoi pe punte.

— Eh, măi băiete! Dar știi că ești greu, m-ai dărâmat și pe mine, spuse domnișoara Snowflake, în poala căreia ajunsese, nu se știe cum, capul lui Walker. Cred că ai ajuns într-adevăr departe. Ajută-mă să mă ridic.

— Îmi place aici jos, declară Walker.

— Nu, încetează, haide, ridică-te. Lasă-mi piciorul în pace, domnule Walker. Dă-mi pantoful înapoi. Mulţumesc. Acum, haide, hopa sus!

Se ridicară și se duseră la balustradă.

— Uită-te puţin în spate la fusta mea, spuse domnișoara Snowflake. Nu e pătată pe... știi, pe fund? Puntea asta e așa de soioasă.

Walker, gâfâind încă, scoase batista și îi șterse în câteva clipe fusta.

— Acum e bine, spuse. Deci, se pare că n-am să reușesc niciodată, nu?

— Cu relaxarea? Oh, nu știu. Nu sunt expertă. Am glumit doar. Ești teafăr? gâfâi ca un ogar. Sper că n-ai să ai un atac de cord sau așa ceva?

— Nu, mă simt bine, răspunse Walker.

— Vino încoace și reazămă-te de balustradă. Respiră adânc aerul ăsta proaspăt. Bun, nu? La Hillesley, cursul ăsta se cheamă „Sac de fasole”.

— Așa? se miră Walker. De ce?

— Oh, pentru că la sfârșit trebuie să umpli un sac de fasole și antrenorul îl aruncă de perete. Dacă se sparge, ai căzut, dacă nu, ai trecut.

— Cum adică un sac de fasole?

— Un sac plin cu boabe de fasole cu care te joci cum te-ai juca cu o minge.

— Înţeleg, făcu Walker.

— Firește, spuse Julie, vârând mâna într-un buzunar al bluzei așezat în unghi drept pe sânul stâng și scoţând un pachet de ţigări americane, mai există un sistem grozav ca

să te relaxezi.

— Care?

— Cursul de creaţie literară. Cursul ăsta e grozav. Ai încercat vreodată? E într-adevăr terapeutic. Asta-i ce-mi place la scriitori. Toţi sunt oameni aşa de relaxaţi, în armonie cu tot ce-i înconjoară.

— Ei bine, pot spune că aşa ceva am încercat.

— Continuă, domnule Walker, îi ceru domnişoara Snowflake scoţând cu un bobârnac o ţigară din pachet şi bătând-o pe unghia degetului mare. Vrei o ţigară? Ai publicat vreodată ceva?

Işi făcu mâinile pâlnie în jurul brichetei marca Zippo şi aprinse amândouă ţigările deodată. Părul li se atinse. Walker spuse:

— De fapt, am publicat.

— De fapt, cred că glumeşti.

— Nu, de loc.

— Ce-ai publicat?

— Trei romane.

— Nu, haide, spune drept. Ştiu că multor bărbaţi le place să spună fetelor că sunt scriitori pentru că-şi închipuie că fetele sunt dispuse să meargă mult mai departe cu un scriitor. Dar eu preaslăvesc adevărul.

— Nu, zău, e adevărat.

Domnişoara Snowflake pufăi tare din ţigară şi dădu din cap.

— Bine, dar atunci eşti scriitor, zise. Cum ai spus că te cheamă? James Walker? Nu cumva James Walker care a scris *„Ultimul lord”?*

— Ba da.

— Ei bine, e fantastic, şi ştii de ce? Lucrarea mea semestrială tratează despre romanul englez de la război încoace şi dumneata figurezi în ea.

— Nu văd de ce, spuse Walker.

— Ascultă, termină cu astea!

— Dar n-am făcut nimic.

— Ba da, povestea asta cu modestia, explică domnişoara Snowflake. Eşti un scriitor important şi trebuie

să te comporţi oa atare, nu ca un oarecare. Îi dai zor cu „de fapt” și cu „nu văd de ce”. Ar trebui să te auzi puţin cum vorbești. Te comporţi ca un scriitor de mâna cincea, ca un autor de comicsuri, prost și contrafăcut. Nu trebuie să fii artificial și stânjenit. Trebuie să fii ceea ce ești. O adevărată fiinţă omenească.

— Să fiu măreţ, să fiu în stare să mă relaxez?

— Exact.

— Mi-ar plăcea, spuse Walker, dar a fi o adevărată fiinţă omenească nu înseamnă să te comporţi așa cum ești?

— Nu sunt de părerea asta. Un scriitor n-ar trebui să fie un om obișnuit. Ar trebui să fie altfel. Trebuie să simtă mai mult, să înţeleagă mai mult, să vadă mai mult. Trebuie să fie în stare să cunoască viitorul, să perceapă stări de spirit, să prindă adevărul din aer. Artiștii sunt antenele umanităţii, domnule Walker.

— Nu pot nici măcar să mă relaxez cum trebuie, replică Walker. Pur și simplu, trebuie să fac ce pot cu ceea ce sunt. Lucru pe care, de altfel, toţi ar trebui să-l facem. Mulţi scriitori s-au ratat încercând să facă mai mult.

— Nu, nu sunt de aceeași părere, spuse Julie Snowflake. Știi, mă deziluzionezi, domnule Walker. Nu crezi în dumneata însuţi, așa că de ce-aș crede eu în dumneata? Nu cred că ai scris cărţile pe care le-ai scris.

— Dar le-am scris.

— Nu, nu le-ai scris.

— Ba da, Julie.

— Mă ţii de braţ. Nu știi nici dumneata ce și cum trebuie să simţi, atunci cum ai reușit să mă faci pe mine să simt ce-ai scris?

— Ei bine, le-am scris, insistă Walker iritat.

— Sigur că da, spuse Julie. Nu are importanţă. Sunt nebună. Toată lumea o spune. Nu trebuie să-ţi închipui că nu te admir. Te admir. Dar fii și dumneata mai altfel, domnule Walker, fii mai altfel! Dumnezeule, am aruncat ţigara peste bord. Am dat foc blestematului ăsta de vapor! Vezi ţigara?

Walker privi peste bord.

— A căzut în apă, zise.

— Slavă domnului. Zău că n-ar trebui să fiu lăsată liberă. Ei, ei, va să zică am făcut cunoștinţă cu lucrarea mea semestrială. De ce vii în State?

— Păi, făcu Walker privind în continuare peste bord, o să mă ocup de cursul de creaţie literară la o universitate, undeva departe în vest.

— Oh, ar trebui să vii la Hillesley. Aș dori să fie Hillesley universitatea la care te duci. Avem o grămadă de scriitori acolo. Sunt multe fete cărora le place să se culce cu ei, așa, ca un titlu de glorie. Pentru reputaţie, totuși, nu e un punct de vedere pe care-l împărtășesc.

— Îmi pare rău să aud asta, spuse Walker.

— Ia te rog! protestă Julie Snowflake. Și unde, în vest?

— O universitate care se cheamă Benedict Arnold.

— Oh, nu, nu la Benedict Arnold!

— De ce, e ceva rău acolo?

— Nu, nu tocmai. Doar că studenţii de acolo sunt o bandă de golani pe skiuri. N-or să te preţuiască. Știu, pentru că am un frate la Benedict Arnold.

— Sper c-am să-l cunosc.

— Poate, se pregătește să ajungă veterinar. Nu, să știi că e o școală destul de bună, zău.

— Îl vizitezi vreodată?

— Din când în când.

— Poate c-o să ne mai întâlnim.

— Nu știu, spuse Julie. Ai vrea?

— Părerea mea e că ești o persoană foarte atrăgătoare.

— Sunt convinsă că așa crezi.

— Da, cred, spuse Walker. Toate fetele din America sunt ca dumneata?

— Da, dar pe mine mă preocupă asta mai mult. Ţi-am spus. Ei, ce zici de un dans? Suntem dintre cei care stau la perete. Bănuiesc că așa l-ai cunoscut pe doctorul Jochum?

— Cum adică, așa l-am cunoscut pe doctorul Jochum?

— Păi, pentru că te duci la Benedict Arnold. El acolo

predă.

— Ei, asta-i bună! exclamă Walker. Serios?

— Momentul adevărului, spuse Julie. Nu așa îl numește Aristotel?

— Nu, nu știam. L-am cunoscut pe Jochum în Pullman. Eu credeam că predă la Hillesley.

— A predat cândva, explică Julie Snowflake, sprijinindu-și amândouă coatele pe balustradă și mișcându-și șoldurile încoace și încolo până când își stabili echilibrul.

— Dar l-au dat afară pentru că vorbea caraghios?

— Nu, pur și simplu pentru că nu avea definitivarea. A plecat la sfârșitul perioadei de probă. Știi… mie îmi place. Pentru că e așa de trist. Ca toţi emigraţii. Oamenii ăștia fără astâmpăr, care se mută de ici, colo, căutând Europa în America. Să nu ajungi și dumneata așa.

— Am să încerc.

— Mă întristează și pe mine. E puţin cam pierdut și intelectualicește, și pentru că e trist și hoinar și pierdut, nimeni nu vrea să-i acorde definitivarea. Ei bine, îţi spun că dacă eu aș conduce la Hillesley i-aș da definitivarea.

— Ești foarte drăguţă.

— Ei da, sunt, spuse Julie. Dar ce părere ai, mergem la dans?

Se răsuci ca să-l privească și-și întinse picioarele rezemându-și spatele de balustradă. Walker se uită la ea și spuse:

— Hai să mai stăm puţin!

— Încerci să descoperi un sistem ca să mă săruţi? întrebă Julie, privindu-l.

— Cred că da, răspunse Walker simţind cum îi bate inima.

— Bine, spuse domnișoara Snowflake, ești invitatul meu. Dar fii politicos.

Inima lui Walker bătea acum atât de puternic, încât era sigur că-i zgâlţâie nasturii de la cămașă. Se apropie și-și lipi gura de gura Juliei Snowflake. Mâna ei îl atingea la ceafă, o atingere de un rafinament pe care Walker îl aprecie. Buzele ei aveau gust de ruj și de cocktail

Manhattan. Sărutul dură un timp, până and ea își ţuguie buzele și-și întoarse capul.

— Ei bine, spuse Julie, dezlipindu-se.

— Ei bine, repetă Walker suflând greu.

— O ţigară? întrebă domnișoara Snowflake, scoţând pachetul de Chesterfield și bricheta ei Zippo. Știi, asta-i prima dată c-am fost sărutată de lucrarea mea semestrială.

— Despre cine ai scris în ultima lucrare? întrebă Walker, doar ușor calmat.

— Despre Tolstoi, spuse Julie și cum nu sunt necrofilă… Walker nu-și desfăcuse braţele din jurul taliei domnișoarei Snowflake și-și lipi buzele de fruntea ei.

— Știi ce? zise fata. Ar trebui să mergem înăuntru. Suntem niște spărgători de petrecere.

— Suntem ce?

— Boicotăm petrecerea de jos. Haide. Am să te târăsc înapoi. Lasă-te doar moale. *Okay?*

Walker, tânt înapoi de-a lungul punţii, se simţea abătut fiindcă trebuia să se despartă de domnișoara Snowflake dar și mai abătut din cauza cusururilor pe care ea i le descoperise. Nu încăpea nicio îndoială, domnișoara Snowflake putea să-i ofere o educaţie multilaterală. Asta era, se pare, ceea ce îi trebuia lui. Dacă mai existau cât de cât șanse să poată fi educat.

— Faci progrese, constată domnișoara Snowflake. Totuși, mai departe nu mai pot. Va trebui să umbli singur restul drumului.

O urmă de-a lungul punţii și înăuntru, la adăpost de vânt.

— Ei, a fost plăcut, mărturisi domnișoara Snowflake. Acum trebuie să mă duc și să mă aranjez și, dacă stau să mă gândesc, s-ar părea că nici dumneata n-ai face rău să te duci la toaletă. Ești mânjit cu rujul meu de buze la gură și în vârful nasului.

Walker intră la toaletă și când ieși, domnișoara Snowflake dispăruse iar fata cu păr roșcat îl aștepta.

— Ai promis că-mi oferi ceva de băut, zise.

— Așa voi face.

Deschise ușa de sticlă și-i făcu loc să treacă, aruncând o privire după Julie. Nu se vedea. Înăuntru, lumina scăzuse în intensitate și majoritatea celor prezenţi păreau să se fi îndrăgostit unii de alţii.

— Aș mai vrea un whisky sec, spuse fata. N-am băut whisky până astă seară dar îmi place foarte mult.

La bar, Walker se trezi lângă Jochum. Brâul i se desfăcuse și-i atârna la spate ca o coadă. Lumea îi călca mereu trena iar Jochum avea întipărit pe faţă un aer de totală nedumerire: nu înţelegea ce-l trage tot timpul înapoi.

— Am auzit că și dumneavoastră predaţi la Benedict Arnold?

— Așa e. Vrei să spui că și dumneata?

— Da, mă duc acolo pentru un an.

— Oh, asta-i o veste minunată, minunată! Trebuie să vii să mă vizitezi des.

— În ciuda comentariilor dumneavoastră despre pericolul prieteniilor legate pe vapor?

— O, cei de faţă fac întotdeauna excepţie, spuse

Jochum, bineînţeles afară de bătrâna doamnă. Ei n-am să-i lansez nicio invitaţie.

— Mă întreb, dacă aţi vrea, atunci când o vedeţi pe fata aceea, americanca, cu care am dansat, Julie Snowflake, să-i spuneţi că sunt puţin reţinut de cineva, dar că vreau neapărat s-o reîntâlnesc?

— Oh, partenera noastră de masă a pus mâna pe dumneata. Mi-am închipuit eu că a sucombat la farmecele dumitale. Păi, trebuie să fii neînduplecat!

— Îmi vine așa de greu, spuse Walker.

— Ei, asta-i o veche slăbiciune liberală, să te sacrifici ca să scoţi pe cineva din încurcătură. Fii tare!

— Aș vrea, dac-aș putea. Îmi permiteţi să vă ofer ceva de băut?

— Tocmai am comandat douăzeci și patru de cocktailuri Manhattan, spuse Jochum. Dar dacă ţii, oferă-mi… ca să-ţi spun drept, nu eu plătesc. Domnișoarele acestea au strâns un fond comun ca să-și plătească

băutura. Trebuie să cheltuim azi-noapte toţi banii ăştia – scoase din buzunar un teanc de dolari – chiar de-ar fi să ne înecăm în Manhattan-uri. Așa că mai bine te tratez eu pe dumneata.

— Bine, un whisky sec şi un Tom Collins, spuse Walker.

— Uf, băuturile astea ciudate!

Când Walker se întoarse la fata cu păr roșcat, aceasta ceruse de la una din mese o farfurie cu pesmeţi și-i ronţăia cu o poftă manifestă.

— Am crezut că iar te-am pierdut.

— Oh, nu, răspunse Walker.

— Nici nu știu cum te cheamă, spuse fata, săltându-și etola neagră.

— Walker.

— Walker-porker, spuse fata. Pe mine mă cheamă Miss Marrow-ca leguma. N-ai de gând să mă inviţi la dans?

— Oh, ba da, răspunse Walker. Am crezut că vrei să-ţi termini băutura.

I În limba engleză, *marrow* înseamnă dovlecel.

— O s-o termin, uite! Și domnișoara Marrow își goli paharul dintr-o înghiţitură. Așa!

— Fii atentă, ai să cazi.

— Nu-mi pasă, spuse domnișoara Marrow.

Se îndreptară spre ringul de dans; domnișoara Marrow dansa într-un fel pe care Walker îl socoti „divin”, parcurgând parchetul cu acele piruete largi, languroase, de care-și amintea din filmele vechi. În felul acesta, îndepărtară de pe ring o sumedenie de perechi și provocară mai multe accidente de dans.

— Nu ești deosebit de priceput la dans, nu? întrebă domnișoara Marrow după câteva clipe.

— Nu, răspunse Walker. În schimb am făcut traforaj.

— Ce vrei să spui, Porker? răcni domnișoara Marrow.

— La școală, trebuia să alegem între traforaj și dans. Poate că nu e mare lucru de capul meu la foxtrot dar ar trebui să mă vezi executând la traforaj un suport pentru

pipe.

În timp ce se roteau și Walker își pierdea răsuflarea, observă peste umărul partenerei sale că Julie Snowflake se întorsese în bar. Stătea lângă ușă și privea în jur; aipoi se diuse isipxe masa unde ședeau cimpoierele. Probabil că Jochum îi transmisese scuzele lui, pentru că Julie îl privi lung, un timp, apoi întoarse capul. De-ar fi putut s-o lase pe domnișoara Marrow în mijlocul ringului, dansând de una singură, iar el să se ducă la Julie! Domnișoara Marrow, care dansa cu ochii închiși și impunea cu autoritate ritmul, nici nu i-ar fi observat lipsa cel puţin cinci minute. Dar bunele maniere învinseră în faţa genului de fată cu care Walker era obișnuit să se întâinească la colţul străzii pe care se afla casa părintească. Era o fată cu desăvârșire provincial-familiară. Walker o cunoștea într-o mie de versiuni; și tocmai din această cauză știa că are drepturi asupra lui.

— Oh, Porker, spuse ea pe neașteptate, deschizând ochii; mi-ai rupt ciorapul, bestie ce ești!

— Lartă-mă, spuse Walker, ciorapii costă o groază de bani, nu-i așa?

— Cred că pot să opresc firul să nu fugă; am niște lac de unghii în geantă. Vino afară și așteaptă-mă.

Se duse la toaletă; exact genul de fată pe care Walker o așteptase întotdeauna în faţa toaletelor pentru doamne; așteptă puţin, apoi se strecură spre domnișoara Snowflake.

— Porker! îl strigă o voce; fata se întorsese. Lacul nu ajută. Vrei să mai dansezi?

— N-am nimic împotrivă, răspunse Walker, deși avea.

— De fapt, m-am cam plictisit de dans. Cum e pe punte?

— O, cam vânt!

— Am fost sigură că acolo te-ai dus! ripostă domnișoara Marrow, ei bine, condu-mă și pe mine sus!

Peste un minut, era din nou pe puntea sporturilor.

— Vântul ăsta face ravagii în pieptănătura mea; cred că arăt ca o sperietoare.

— O, nu, făcu Walker.

— Încotro o fi Anglia?

— O, la depărtare de mile, în beznă.

— Știi, nu-mi dau seama dacă simţi la fel, dar eu trebuie să recunosc că sunt puţin cam rușinată c-o părăsesc așa. Știu că fidelitate și patriotism și lealitate sunt cuvinte cam demodate în ziua de azi, dar cred că atunci când pleci cum plecăm noi acum, ele capătă, brusc, din nou înţeles pentru tine. Nu crezi?

— Nu, nu tocmai, răspunse Walker. În orice caz, eu mă duc doar pentru un an.

— Dacă o să suporţi.

— O, am să suport.

— Ei, bănuiesc că ești mai tare decât mine. Se pare că mie îmi pasă mai mult de lucrurile astea decât altora. Câţi sunteţi în cabină?

— Patru.

— Te-am bătut, spuse domnișoara Marrow. În cabina mea suntem doar două.

— Fată norocoasă!

— Da, făcu domnișoara Marrow, scoţând o ţigară din geantă. Ai un foc?

Walker scoase cutia de chibrituri, pe spatele căreia scrisese jumătate din capitolul unui roman, și încercă să aprindă un chibrit. Vântul le stingea mereu.

— Cred că ăsta s-a aprins, spuse domnișoara Marrow în cele din urmă. Ai o oglindă roz în cabină?

— Da, am.

— Credeam că oglinzi roz sunt doar la bordeluri.

— Ah. da?

— N-ai fost niciodată la un bordel, Porker?

— Nu, de fapt n-am fost. Dumneata ai fost?

— Ce vrei să spui? întrebă domnișoara Marrow, schimbând tonul.

— O, n-am vrut să spun nimic, răspunse Walker jenat. Mă miram doar de unde știi.

— Am citit.

— Nu trebuie să crezi tot ce citești.

— Nu, asta așa e. La naiba! Mi s-a stins ţigara. Vino

după ventilator și aprinde-mi-o ca lumea de data asta.

Se retraseră în spatele ventilatorului. Walker își făcu mâinile pâlnie și izbuti să aprindă un chibrit, iar domnișoara Marrow își vârî ţigara în pâlnia aceea și o apropie de flacără. Din nou Walker simţi o șuviță de păr atingându-i obrazul și din nou inima-i bătu puţin, deși de data aceasta nu cu înfiorarea cosmopolită pe care i-o provocase Julie Snowflake, ci cu o pulsaţie de stradă periferică într-un oraș de provincie.

— Tii, făcu domnișoara Marrow. Cât de palpitant e totul! Presupun că suntem foarte departe în larg acum.

— Dincolo de Start Point, spuse Walker.

— Și, gândește-te numai, există gheţari verzi-cenușii, scânteind în ceaţă... acoperiţi cu păsări adormite, și corăbii scufundate în fundul mării, visă domnișoara Marrow oftând, apoi continuă: Ai imaginaţie, Porker?

— Un pic, cred.

— Mi-am închipuit. La noi în familie eu am fost întotdeauna cea cu imaginaţie. Ai scris vreodată poezii?

— Nimic demn de menţionat.

— Eu da. O grămadă. Totuși, mi-am închipuit că ești sensibil. Ai o gură sensibilă.

Walker o privi pe domnișoara Marrow și-și dădu seama că voia să fie sărutată. Se uită în jos, la pantofi.

— Oh, au început să-mi înghеţe umerii! exclamă domnișoara Marrow.

Walker observă că rochia nu-i cădea bine, iar brídele îi atârnau dizgraţios pe umeri. Domnișoara Marrow se așează pe o barcă de salvare.

— Ia haina mea, propuse Walker.

— O, nu, ai să-ngheţi.

Așa că Walker se așează, o cuprinse cu braţul, și întrebă:

— E mai bine așa?

— E destul de plăcut, spuse domnișoara Marrow. Ascultă, crezi că sutienul pe care-l port e prea provocător? Mama așa zicea.

— Mie mi se pare foarte corect, o asigură Walker.

— Așa ¡am zis și eu. Nu crezi că doamna aia bătrână e o teroare? Ar vrea să mă învârt tot timpul în jurul ei.

— Reprezintă simbolul Angliei matriarhale, spuse Walker. Cel mai temeinic motiv de emigrare pentru orice bărbat. Și pe urmă vine ea după el.

— O, cred că o judeci puţin cam prea aspru. E foarte cultă, știi.

— Omar Khayyam, zise Walker.

Domnișoara Marrow râse:

— Ești un caraghios.

— Știu, făcu Walker, întinzându-se s-o sărute ușor pe obraz. Domnișoara Marrow observă gestul și-și întoarse faţa ca să primească sărutul pe buze. Rezultă o ciocnire; sărutul căzu strâmb și se opri în părul ei; nasul domnișoarei se propti în obrazul lui; iar vârful ţigării atinse lobul urechii lui Walker.

— Fir-ar să fie! făcu acesta sărind în sus.

— Ce s-a întâmplat? exclamă domnișoara Marrow. Ce e?

— E că mi-am ars urechea.

— Cum?

— De la ţigara dumitale.

— Stai jos și lasă-mă să văd!

Walker se așează și domnișoara Marrow îi răsuci capul spre lumina unui felinar de punte.

— O să supravieţuiești, spuse ea. S-a înroșit puţin, atâta tot. O să ai o bășică mâine dimineaţă.

— Pe ureche, se văită Walker. O să arăt ca un caraghios cu o ureche bășicată.

— Sărutatul e periculos, îl avertiză domnișoara Marrow.

— Da. Așa constat.

— Ai sărutat-o și pe ea?

— Pe cine?

— Pe americana aceea fermecătoare cu care umblai.

— N-ar trebui să pui asemenea întrebări.

— Cred că nu e frumos să săruţi două fete în aceeași seară.

— De ce? întrebă Walker. Oricum, cu dumneata am dat greș.

— Știi bine de ce.

— Vrei să spui c-ar fi trebuit să mă hotărăsc doar la una din ele.

— Ei bine, dacă așa vezi lucrurile, spuse domnișoara Marrow, am să mă duc la culcare. Totuși a fost drăguţ, dansul și conversaţia cu dumneata. Sper că n-o să ţi se bășice urechea, Porker. Noapte bună.

— Noapte bună, răspunse Walker.

Domnișoara Marrow se îndepărtă pe punte, cu rochia ei lungă, albastră, fluturată de vânt. Walker rămase pe loc și privi apa, cu mâna la ureche. Marea era întunecată și păsările dormeau pe gheţarii verzi-cenușii. Așteptă puţin, apoi coborî grăbit la bar. 11 găsi pe Jochum stând la masă cu câteva cimpoiere, dar Julie Snowflake plecase.

— Ce s-a întâmplat cu Julie? întrebă Walker.

— S-a dus în cabina ei, cred, răspunse Jochum.

— Bănuiesc că a crezut c-ai părăsit-o, mizerabilule, interveni una dintre fete, sau invers, s-a gândit să fie ea mizerabilă și să te părăsească. Și într-un fel și în altul, ai pierdut.

— O, Doamne! făcu Walker.

— Situaţie penibilă, adăugă o altă fată.

— Cine să-i spunem că a căutat-o? întrebă alta.

— N-are importanţă, răspunse Walker. Sper c-am s-o revăd.

— Nu, totul s-a terminat! declamă fata. Una din acele frumoase povești efemere! S-a distrat grozav cu un alt tip, nu-i așa, doctore Jochum?

— Oh, doar două dansuri, asta-i tot, replică Jochum.

— Bine, noapte bună, spuse Walker.

— Siringe din dinţi, îl sfătui cimpoiera.

Zilele pe mare treceau pe nesimţite; vaporul își croia drum spre vest, pe o vreme caldă. Și, treptat, Walker începea să se simtă tot mai departe de casă, tot mai *„en route”,* îndreptându-se spre o ţintă. Viaţa de pe vas devenise cu dieisăvârșire obișnuită.

În fiecare dimineaţă, Walker se trezea târziu și derutat, simţind lipsa apăsării calde a spatelui soţiei sale, lipit de al său. Dar legănarea vaporului, zgomotul chiuvetei în care apa curgea sau se scurgea, mirosul ide lanolină al cremei de ras, toate îi reaminteau unde se află, în cabina sa de troglodit de sub nivelul mării. Privind de sus, din cușeta unde stătea cocoţat, putea să vadă scăfârliile moţate ale celor trei tovarăși de cabină mișcându-se de eolo-colo în timp ce se îmbrăcam Cineva îi pusese pe stomac ziarul vaporului și chestionarul zilnic (completat, fără îndoială, cu ore în urmă de cineva cu grad mai mare decât cel de asistent).

Își aruncă ochii pe ziar, fără ţel, parcuirgând superficial știrile vagi, ireale, pe care le prezenta, despre dezastre, războaie, incendii și tulburări din lumea mare. Apoi, în sfârșit, se dădu jos din pat și se spălă, fredonând cvintetul „Păstrăvul”, vechea lui specialitate în timpul spălatului la baie. Se rase cu aparatul lui Richard, își înmuie degetele în briantină lui Julian, își șterse pantofii la repezeală cu indispensabilii murdari ai doctorului Millingham, își puse costumul și se duse în sufragerie. Ca de obicei, tovarășii lui de călătorie aproape terminaseră și, într-o dispoziţie sărbătorească, îl priveau radioși pe deasupra marmeladei. Domnișoara Marrow, cu o bluză cu picăţele și șort albastru de pânză, îi ascundea de obicei cornurile sau îl anunţa că împărţiseră între ei micul dejun.

— Nicio vorbă între mese, domnule Urechimiari, exclamă bătrânia doamnă. Oare Intrândăvia e cel mai mare păcat?

— Devine un păcat plăcut când se numește răgaz, spuse doctorul Jochum.

— Eu sper că e cel mai mare, continuă bătrâna doamnă. E singurul pe care nu-l am. Păcatele mele sunt mai mici decât ale dumitale, domnule Urechimari.

Și în felul acesta zalele treceau. Marea se lovea alene de flancul vasului, pasta lui de dinţi scădea în tub, cora meselor venea și trecea, cu Lady Hunt-Francis și fără ea,

mai târziu, când se iscă o ușoară hulă. Walker se trezi petrecându-și timpul la cinema cu domnișoara Marrow, sau plimbându-se pe punte cu Dr. Jochum, și începu să-i îndrăgească oareoum pe amândoi. Domnișoara Marrow era stridentă, făcea farse și apărea într-o îmbrăcăminte care atrăgea atenţia asupra posteriorului ei căzut, a bustului sărac sau a părului vopsit în roșu. Lipsa de gust în care nu dădea greș era fără îndoială înduioșătoare. Doctorul Jochum menţinea o vână de galanterie greoaie, care aducea cu ea parfumul de *„Linden” 1* al bătrânei Europe. Era ca la un bal într-un mic castel, și te așteptai din clipă în clipă să pornească menuetul și viaţa să înceapă cu adevărat. Când și când, de cealaltă parte a punţii, sau la masă, o întrezărea pe Julie Snowflake, indiferentă, calmă, detașată, și mereu neînsoţită. În inima lui Walker se înfiripau năzuinţe, dar domnișoara Marrow mereu voia să vadă un film, sau doctorul Jochum voia să înoate și Julie rămânea fata privită doar cu coada ochiului, o ocazie ratată. Uneori stătea pe punte şi-o urmărea. Închiriase și ei un șezlong, o pernă și un pled: se urca zilnic pe puntea sporturilor unde-și găsea șezlongul aranjat confortabil, și se alătura grupului de sibariţi care, înfășuraţi și ghemuiţi și mirosind a loţiune de bronzat, așteptau, în bătaia brizei, să iasă soarele ca să-și scoată de urgenţă hainele și să se expună. Norii treceau, marea sclipea verde. Întins între păturile albastre, semănând ou un bolnav transportat la spital, zăcea în șezlongul lui și se gândea la sine însuși. Era un vechi subiect de-al lui. Vântul puternic șuiera aprig dintr-o parte în alta a vasului, mâinile i se învineţeau și grăsi

1 Tei (germ.).

mea corpului, neobișnuită cu asemenea încercări, se lupta din greu să-i ţină cald dar, pe zi ce trecea, și sub toate aspectele, era din ce în ce mai bine, cel puţin așa simţea el. Începu să citească *Fraţii Karamazov,* o carte pe care o mai începuse de multe ori; se hotărî s-o termine de data aceasta. Accepta, într-un fel absent, cana cu supă de carne, și adesea trebuia să i se atragă atenţia că era ora de

a coborî jos la masă. Suspendat între apartamentul din Mansfield Road, mirosind a cârpe de vase și a parfumul rioeed-urilor purtate de Elaine, și între clopotnițele și balcoanele de la Benedict Arnold, pe care și le închipuia, se privea pe sine însuși și se mira de ce descoperea. Ceea ce descoperea era aproape nimic. Părinţii lui vorbiseră întotdeauna despre oameni cu caracter bun sau rău; ori caracter în sensul acesta, părea să nu aibă absolut de loc. Nimic nu-l stimula. Credea despre sine că e un om cuviincios și raţional care, fără discuţie, făcea întotdeauna lucruri necuviincioase și neraţionale. Crezuse, însă, că are o oarecare răspundere pe lume. Cu toate acestea, când se uita împrejur, fiecare colţ al minţii sale îi apărea golaș, nepotrivit și nepăsător și nu era în stare să găsească în sine însuși niciun mecanism rapid de perfecţionare. Era prea amabil, prea rezonabil, prea mediocru, prea dispus să se lase în voia soartei, pentru ca așa ceva să i se poată întâmpla. Convingerile sale nu-l legau de nimic; de altfel arareori le găsea la locul lor când avea nevoie de ele. Trupul îi era la fel de fără vlagă ca și mintea. Decădea. Stomacul lui era o umflătură mare de came. Ar fi trebuit să slăbească. Fuma prea mult. Își pierduse forţa de a se emoţiona. Emoţia, la el, era ca un lucru pe care simţim că l-am avut odată, deși nu ne putem aminti când, și atunci ne petrecem tot restul vieţii căutând. Ce era de făcut? Stătea întins pe spate și se gândea la răspunsuri. Ar trebui să se adreseze din nou filosofiei, religiei, misticismului. Ar trebui să citească lucrări mai stimulatoare. Ar trebui să pună lumii întrebări mai clare. Ar trebui să-și schimbe cămașa mai des. Ar trebui să fie mai exigent faţă de el însuși. Se veștejea; avea nevoie de discernământ și de clarviziune; ar trebui să aibă măreţie. Dar poate că nu sosise încă momentul.

La urma urmei, călătoria n-avea de ce să-l sitimuleze. Totul era atât de plăcut. Privea orizontul lung și subţire ca o poliţă, linia aceea care, despicând sistemul – solar, despărţea cerul de mare, și constata că nu-i lip. – seșste absolut nimic. Acesta era adevăratul echilibru. Puţină

ceaţă era tot ce ar fi trebuit pentru ca despicătura să dispară, și Walker nu avea nimic împotrivă.

Așa că accepta soarele și vântul și *Fraţii Karamazov* și feluritele distracţii, și timpul trecea pe nesimţite. Descoperise în prima dimineaţă, întorcându-se pe o parte, că, lăsând un mic spaţiu între păturile șezlongului și privind pe furiș, printre șipcile de lemn, cu ochiul său rotund, strălucitor, o putea zări, cu trei șiruri de șezlonguri mai în spate, pe Julie Snowflake și pe celelalte fermecătoare, americance, discutând cu voci de contralto – despre Ieropa. Erau fermecătoare, fără îndoială, îmbrăcate cu șorturi bermuda din pânză *olive* intens – care scoteau în evidenţă cafeniul pronunţat al picioarelor sănătoase și bronzate – și cu pulovere frumoase pe al căror guler erau prinse broșe cu emblema diferitelor cluburi.

În prima dimineaţă, în timp ce se îndeletnicea cu această operaţie, fusese surprins și pedepsit. Descoperitorul, doctorul Jochum, era restabilit acum după orgia nopţii precedente. îl bătu pe Walker pe umăr și exclamă:

— Oho!

Purta un șort alb și o cămașă sport subţire, care flutura în vânt, dezvăluind un stomac rotund și un ombilic negru adâncit. Se uită în jos la Walker, tolănit în șezlongul său:

— Haide, puţină mișcare! Ia uită-te la noi, suntem doi grăsani. De trei ori înconjurul punţii de promenadă și după aceea puţin înot în bazin. Asta-i reţeta mea.

— De fapt, citeam, spuse Walker, înălţând ca pe un steag *Fraţii Karamazov.*

— Ei da, spuse doctorul Jochum, eşti la fel ca toţi reformatorii. Îţi place să schimbi lumea pentru că e mai ușor decât să-ncerci să te schimbi pe dumneata. Am mai întâlnit astfel de oameni. Expresia lui Walker vădea o umbră de întristare și doctorul Jochum râse profund, din toată inima. Oh, spuse ștergându-și ochii, eşti splendid

așa cum eşti! Dar vino, trebuie să ne îngrijim de

trupurile noastre. Hai să facem o plimbare recreativă.

Walker îndoi colţul paginii și-l urmă în tăcere pe Jochum în jos, pe scara de metal, care-i scoase pe puntea îngrădită, destinată plimbărilor. Se întindea în faţa lor fără sfârșit, de la pupă la proră, și era goală, cu excepţia unor tineri americani care jucau o partidă îndârjită de ping-pong și a unui membru din echipaj, care căra o mică găleată de metal. Doctorul Jochum o porni cu pas vioi spre pupă, și curând âl făcu pe Walker să gâfâie.

— Nu așa de repede, se împotrivi el, și Jcchum se înduplecă să reducă ușor viteza, dairefuză să-și întoarcă privirea din direcţia mersului. Imediat după ce își redobândi suflul, Walker întrebă: Credeţi că o să-mi placă la Benedict Arnold?

— Ah, făcu Jochum, depinde la ce te aștepţi. Fără îndoială, dumneata aștepţi de la America eliberarea personalităţii dumitale.

— Cred că da, într-aidevăr, răspunse Walker.

— Ei bine, tinerii au datoria să plece în lume și să-și caute norocul. Poate-l vei găsi; poate te vei simţi eliberat.

— Credeţi că e un nenoroc? Eu consider că e bine ca un om s-o pornească în lumea largă și să se descopere pe sine.

— Așadar, vrei să știi cine ești? întrebă Jochum râzând, cu faţa îndreptată mereu în direcţia mersului. Ei bine, atunci eu voi fi ţiganca ghicitoare. Am să-ţi dau răspunsul. Vei ajunge în deșertul american. Aerul va fi pur. Nu va fi nimeni prin preajmă. Va fi o liniște deplină, dumneata și cerul. Îţi vei deschide pieptul în faţa văzduhului, vei întreba: *„Okay,* hai, spune, cine sânt eu? Ce sânt eu?” Și cerul va răspunde: „Băiete, ești un nimic. Acum întoarce-te și ia-o de la început/

Walker socoti povestirea cam cinică și protestă:

— Dar e știut că orice ţi se întâmplă, te schimbă.

— O, nu zic că America nu te va schimba, am vrut să spun doar că nu-ţi va fi de prea mare ajutor. Convertitul păstrează în sine mult mai mult din vechiul său cadru ambiant decât âși închipuie. Fiecare om crede că e de-

ajuns să scape din mediul său înconjurător. Dar întotdeauna rămâne cu el *asta.* Și ciocăni cu inelul de aur de pe degetul arătător în capul său brun, masiv.

„În deșert, ou un cap format în Nottingham”, gândi Walker. Jochum continua să meargă cu pași mari; cămașa îi flutura în urmă, așa că micul lui șort bermuda, din dril, era tot ce putea oferi ca pavăză contra unei totale nudităţi. Marinarul lăsă găleata jos și-i urmări, trecând în viteză pe lingă el, oarecum alarmat.

— Frumoasă zi! făcu Jochum patern.

— Asta așa e, domnule, răspunse marinarul; fiţi atenţi să nu depășiţi puntea.

— Ce grijă îţi poartă! exclamă Jochum. Câtă pace, câtă contemplare pe un vapor! Ai răgaz să faci tot ce dorești. Mintea lucrează. E ca într-o mânăstire, fără dezavantajele fundamentale ale acestor locașuri.

Cotiră brusc acolo unde puntea de promenadă întâlnea pupa și-și începură plimbarea în sens invers, spre proră, pe cealaltă parte. Marea arăta exact la fel. Nu se vedea nimic la orizont. Walker încercă în secret să-și desfacă șireturile, scuturând din mers picioarele în pantofi. Spuse:

— Așa ar trebui să fie și o universitate.

La această remarcă făcută în treacăt, pasul sigur al lui Jochum șovăi. Pentru prima dată, se uită la Walker și dădu din cap cu tristeţe.

— Oh, dragul meu tânăr prie ten, mi-e teamă că te așteaptă o cruntă dezamăgire. Frumoasă zi!

Ultimele două cuvinte erau adresate marinarului care trecuse de la babord, prin interiorul vaporului, ca să-i mai vadă o dată și care făcu remarca:

— Să nu păţiţi ceva rău, tot umblând așa, de colo, colo!

— Văd că e necesar să-ţi vorbesc despre Benedict Arnold. Jochum îl luă pe Walker de cot și-l duse până la balustradă, unde amândoi se rezemară, privind cum, departe jos, reziduurile se scurgeau din flancul vasului.

— Prietene, începu Jochum, universităţile nu sunt nici

mai bune nici mai rele decât viaţa. Sunt ca viaţa însăși. Nu eu sau dumneata le facem ceea ce sunt. Ci studenţii și administraţia și mașinile de calcul și vechii absolvenţi și echipa de fotbal. Universităţile sunt locuri unde se duc tinerii ca să facă cunoștinţă unii cu alţii. Benedict Arnold e un loc excelent pentru așa ceva. Acolo găsesc spaţiu berechet de parcaj pentru mașină. Pot să-și fixeze întâlniri. Pot să intre ca membri în organizaţiile frăţești pentru băieţi și fete. Pot să skieze. Și apoi, ei da, mai există un fleac – toţi umblă după acel petec de hârtie care le conferă titlul de licenţiat. Pentru a-l obţine, frecventează cursurile și te atacă la sfârșitul semestrului pentru calificative mai mari. Dac-am putea să desființăm petecul acela de hârtie… dar nu, iarăși visez.

Jochum privi întinderea nesfârșită a mării și dădu din cap cu ochii duși.

— De fiapt, spuse Walker, nici nu știu măcar unde e Benedict Arnold. E în vestul mijlociu?

— Păi, răspunse doctorul Jochum, nu tocmai. E la limita vestului mijlociu; e mai aproape decât vestul îndepărtat; și la nord de vestul sudic. Acum crezi c-ai putea să-l găsești?

Doctorul Jochum se rezemă cu amândouă mâinile de balustradă și-și întoarse faţa lată, oacheșă, spre Walker, zâmbindu-i cu ochii mijiţi, ca să-i ferească de vânt.

— E o atmosferă plăcută acclo? încercă Walker încă o dată. Vă place?

— Știi, cerșetorii nu pot fi pretenţioși, cunoști vechea poveste. Te duci acolo unde eşti primit. Sunt străin, un individ suspect, nu un om pe oare vrei să-l păstrezi. Benedict Arnold nu e cea mai bună dintre universităţi, dar m-a primit și până în prezent m-a ţinut. Ce-aș putea spune mai bun despre ea?

— Oe predaţi acdlo?

— O, niște cursuri de știinţă politică. Nu e un subiect ușor. Trebuie să-ţi dai multă osteneală să menţii politica în afara politicii. Dar aș preda orice. Sunt un fel de tip multilateral. Am predat până și la cursul de gospodărie,

despre decorarea torturilor. Dar dumneata ce predai?

— Mă duc în calitate de scriitor, un fel de scriitor de uz intern. N-am predat propriu-zis niciodată, adică nu la o universitate.

Jochum întoarse capul și-l privi pe Walker cu o uimire manifestă.

— Ești scriitor?

— Da.

— Eh, lasă, ești mult, prea la locul dumitale ca să fii scriitor. Au mai fost scriitori la Benedict Arnold. Cit timp au stat, s-au dezbrăcat pe ei înșiși, au dezbrăcat studentele și nevestele colegilor. Apoi, după ce au plecat, le-au mai dezbrăcat o dată în cărţi. Nu, nu ești genul ăsta.

— O, făcu Wâallker zâmbind, am calităţi ascunse.

— Ei, spuse Jochum, scoţându-și o ţigară, atunci ai, în orice caz, mai mult decât ceilalţi – tot ce aveau ei de ascuns era propria lor incapacitate!

Își aprinse ţigara cu un chibrit de carton, vârându-și capul în. interiorul cămășii.

— De ce au nevoie de un scriitor? întrebă Walker.

— Asta-i o întrebare nimerită. Ei bine, pentru asta trebuia să privești harta. Party, așa se numește orașul nostru, se află într-o regiune nouă. În apropiere, e ţara vitelor. În altă direcţie, e ţara petrolului. De jur-împrejur, ţara minereurilor. S-a găsit chiar și aur în munţii aceia cu capre sălbatice. Așa că… sunt o mulţime de oameni bogaţi acolo – și-și permit să plătească un scriitor pentru că sunt bogaţi.

— Și o. universitate? întrebă Walker.

— Da. Acum o sută de ani bizoni și indieni. Acum… universitate. Nu întreba de ce; eu cred că-și închipuie că universităţile sunt ceea ce se cade să aibă. Sunt oameni noi; vor să facă lucrurile cum trebuie; au trei religii de bază, baptismul, americanismul și filantropia. Universitatea se datorează filantropiei. Problema e că uneori o asemenea instituţie le subminează pe celelalte două.

— Atunci *de ce* fondează universităţi?

— Nu sunt sigur. Trebuie să-ncerc să ghicesc. Să zicem că în America e greu să donezi bani. Nu se știe niciodată cum pot să ajungă la vreo organizaţie care cu timpul s-ar dovedi subversivă. Cu o universitate, se presupune că nu există asemenea riscuri.

— Periculoasă presupunere, spuse Walker.

— Da, foarte periculoasă, dar și foarte plăcută. Așa că atunci când la Benedict Arnold se discută în contradictoriu dacă să fie achiziţionată o Biblie tipărită de Gutenberg, sau să se construiască un nou laborator pentru cercetări biologice, un oarecare individ, care cu zece ani în urmă călătorea fără bilet, atâmat sub vagoanele de marfă, apare și spune: „Dar vă rog, sunteţi invitaţii mei, luaţi-le pe amândouă”.

— Barem sunt încântaţi când le obţin? întrebă Walker.

— Înţeleg, întrebarea e, de fapt, dacă or să fie încântaţi de Mister Walker când îl vor avea? Ei bine da, sunt grijulii cu ce e al lor.

— Asta e drăguţ, oricum.

— Să nu înţelegi greșit, te rog, o universitate ca Benedict Arnold nu e o instituţie rea. Catedra de cultura vitelor a revoluţionat gândirea noastră despre căpușa animalelor… te-ai gândit vreodată la căpușa animalelor? Catedra de fizică e posibil să ajungă în lună înaintea Guvernului Statelor Unite. Doctorul Bourbon, șeful catedrei de engleză, este o autoritate recunoscută în materie de Shakespeare, un om eminent. Și mai sunt chiar și eu. Vezi, banii sunt o forţă. Aduc răgaz și asta poate aduce chiar și înţelepciune. Așadar… trebuie să fim optimiști. Cred că o să-ţi placă la Benedict Arnold.

— O să-mi placă răgazul, spuse Walker.

— Îţi place chiar prea mult. Hai, înainte grăsanii! încă puţină mișcare!

Welker se desprinse cu regret de balustradă și o porniră din nou de-a lungul punţii, cu picioarele tropăind pe scânduri. O expresie de nedumerire apăruse în ochii iui Walker pe când trecea în revistă cele aflate de la Jochum

și, acum, încerca să le lege de propria lui soartă. Dar lumea aceea părea de neînţeles; legătura va trebui stabilită la faţa locului.

— Sper că nu te-am descurajat, spuse Jochum, observându-i reacţia.

— Nu, sunt doar dezorientat. Nu înţeleg cum am să reacţionez. Sigur c-am să-ncerc să reacţionez cât mai bine.

— Mi-am închipuit eu că nu eşti un potlogar fără ţel, spuse Jochum. Mă înveseleşti.

— O, eu cred foarte mult în comportarea corectă. Tot ceea ce doresc este ca lumea să mă stimuleze puţin.

— Ah, aici e problema!

Străbătură prora. Vânltul se încurca în părul îmbâcsit al lui Walker și-i vântura mătreaţa. Aerul îi pătrundea

— Presupun, spuse, că trebuie să crezi că tot ce se întâmplă e spre bine.

— Nicidecum, trebuie să-ţi impui poziţia dumitale proprie.

— În cazul acesta, spuse Walker, n-am procedat prea bine în ultima vreme.

— Oh, zău?

— Am încercat să las loc viitorului, înţelegeţi. De fapt, știu ce-ar fi trebuit să fac. Știu ce-au făcut părinţii mei. Dar ce fel de principii călăuzitoare pot fi acestea pentru un om care se duce în America?

— Ah, e vechea problemă. Azi, nimeni nu mai vrea să fie ceea ce este. Fiecare se urăște pe sine. Preotul spune: „Ah, de n-ar fi turma mea nătângă, în ce n-aș fi liber să cred?” Ducele spune: „Scuzaţi-mă, vă rog, ajunge cu dările, nu mai e așa de plăcut să fii nobil în ziua de azi”. Scriitorul spune: „Cultură! Cine în ziua de azi mai crede în cultură!” Bogatul vrea să fie sărac. Englezul, Jochum făcu un semn spre Walker, vrea să fie american. Fiecare dorește să nu mai existe! Oamenii spun: „Privește cât e de drăguţă noua mea poză! Acesta e genul meu, săptămâna asta!” sau: „Uite cum mă comport – acestea sunt purtările mele, până când am să adopt altele”.

— Dar n-are niciun haz să faci ceea ce știi că trebuie

să faci. Libertatea e cea care face lumea interesantă.

— Ești așa de liber? întrebă Jochum.

— Încerc să fiu.

— Atunci de ce stai departe de domnișoara Snowflake?

— Păi, trebuia să-i ţin companie fetei aceleia din Anglia, răspunse Walker stânjenit.

— De ce adică?

— Pentru că am promis și pentru că am impresia că e cam tristă și cam singură.

— Vezi, domnule Walker, ești un liberal. Te atrage pateticul. Eu cred că un om cu adevărat liber ar fi urmat-o pe domnișoara Snowflake.

Walker, care o urmărise pe domnișoara Snowflake prin colţuri, pe după bărcile de salvare și-i fixase o întâlnire în salonul Grădinii de iarnă, la ora ceaiului, găsi că aceste cuvinte erau foarte exacte, atât de exacte încât începeau să fie neliniștitoare. Fiindcă drumul urmat nu era cel drept. Cât de liber era în realitate? Pentru a încerca să-i sugereze enormitatea situaţiei, Walker îl întrebă pe Jochum:

— Cum vă plac aceste flori de câmp?

— Frumoase, răspunse Jochum, privindu-Je. Arăţi ca un zeu al fertilităţii.

— Sunt de la soţia mea.

— Aaah, exclamă Jochum. Ce om! Ce om! E minunat pentru un om pe care nu-l interesează de loc dragostea! Acesta e diagnosticul meu în ce te privește. Ţi-ai lăsat nevasta?

— Acasă.

— Așa, deci crezi și în cămin. Consider că te afli într-o situaţie foarte interesantă.

Marinarul cu găleata apăru din nou; Jochum, nebăgând de seamă că era același care le urmărise fascinat cursa, spuse:

— Frumoasă zi!

— Stâng, drept, stâng, drept, îi îndemnă marinarul.

— Ce grijă îţi poartă pe vasul acesta! exclamă

Jochum.

— Ce echipaj! se minună Walker; în apropierea lor se afla scara care ducea spre puntea sporturilor, toată numai șezlonguri și confort.

Dr. Jochum spuse:

— Acum, puţin înot.

Walker profită de ocazie ca să se scuze.

— Nu-mi pot reface fizicul într-o singură zi; am dureri din creștet până-n tălpi, cum obișnuiește să spună domnișoara Snowflake.

— Atunci pe mâine, la aceeași oră, să mai dăm jos ceva din greutate, spuse Jochum, urmărind trupul molatic, leneș, al lui Walker, cum urca greoi scările.

Walker își croi drum printre șezlongurile pline de oameni care moţăiau sau dormeau, până când îl găsi pe al său. Păturile îi încălziră repede trupul. Farmecul trândăviei îl atrase imediat. Știa că mai poate amâna încă un timp chemările viitorului. Pipăi printre pleduri în căutarea cărţii.

— Asta cauţi? întrebă o voce deasupra lui. Un braţ bronzat îi întinse volumul; aparţinea Juliei Snowflake. Doamne, e grozav, zise ea. Cartea asta conţine o disperare cu adevărat excepţională. Am citit-o la „Literatura comparată”, dar aș putea s-o recitesc de sute de ori; e fantastică.

— Este, încuviinţă Walker.

— Pe curând, spuse domnișoara Snowflake.

— Comand brioșe pentru două persoane, la ora patru, îi aminti, Walker.

— Mulţumesc pentru carte.

Walker se uită pe furiș, printre perne, până când Julie dispăru sub propriile-i pături. Apoi răsfoi cartea până găsi locul unde întrerupsese cititul. Curând, excepţionala disperare rusească i se revărsa în plămâni; o inhală ca pe un suflu dătător de viaţă.

Marea licărea. Soarele palid răzbătuse printre nori și-l bătea blind în creștet. Cineva îi aduse supă de came într-o ceașcă. O bău până la fund și puse ceașca jos, pe

podea, lângă el. Pledurile miroseau a prim-ajutor. Paginile dinaintea ochilor începură să se estompeze. Următorul fapt de care își dădu seama fu o lovitură sălbatică peste ureche, dată cu un ziar. Lovitura îl ustură. Își ridică ochii și o văzu pe domnișoara Marrow, strânsă într-o centură de salvare de un portocaliu aprins.

— Ne scufundăm, îl anunţă ea.

— Îmi place noul dumitale sutien, îi replică Walker.

Domnișoara Marrow îl apucă de mână și încercă să-l ridice de pe șezlong; o masă total inertă. Nu reuși să-l urnească niciun centimetru.

— Haide, se fac exerciţii cu bărcile de salvare, zise. Sirena vaporului lansă un apel strident la datorie. Soarele îl bătea în ochi, ziua era pașnică; chemările de a se salva nu aveau nicio consistenţă.

— Haide, spuse domnișoara Marrow. E de datoria noastră să participăm.

Dar Walker se întoarse pe o parte și, până să-și dea seama, adormi din nou.

În cea de a cincea seară, când își potriviră pentru ultima dată ceasurile cu o oră în urmă, iar la masă sediscuta în exclusivitate despre quantumul bacșișului ce trebuia dat *stewarzilor,* a doua zi dimineaţă, clasa turist ţinu serata sa de adio. „A FOST O PLACERE SĂ VĂ CUNOAȘTEM” spunea drapelul ponosit din barul vaporului, iar nădușeala curgea gârlă de pe Jack Wilks, datorită străduniilor de a face faţă situaţiei. Oamenii aveau impresia că se cunosc cel puţin de o viaţă. Mâine, la prima geană de lumină, New York-ul se va profila pe cer ca o stivă înaltă de lăzi. Acum era necesar să-și reamintească ceea ce știau despre America. Pe vapor domnea ovagă atmosferă de dezamăgire; oamenii își dădeau seama că de fapt își petrecuseră viaţa zilnică sub influenţa unui narcotic. Acum, starea sufletească era aceea de la sfârșitul prezentării mărfurilor la unele expoziţii cu vânzare, când toată distracţia ia sfârșit; prietenii se despărţeau și fiecare trebuia acum să-și aducă aminte cum își trăia, zi de zi, viaţa lui obișnuită. În cabine, oamenii își sortau

diapozitivele pentru dejunul oficial de la Clubul Turistic, își verificau indexul fișelor, își completau actele de imigrare, cu stilouri lente, triste. În bar, picioarele tropăiau violent pe parchet, în timp ce dansatorii se angajau în ultimele lor piruete pe bordul vasului, consunând ultimele băuturi la preţuri reduse. Pe punte, tinerii bursieri Fulbright, cu trăsături proaspete, cu părul scurt:

— Știi, de când te-am cunoscut mi-am găsit cu adevărat un rost.

Peste tot abundau promisiuni de găzduire, cereri în căsătorie, declaraţii de afecţiune veșnică. În cabina ei, domnișoara Marrow, lingă o sticlă plină de whisky cumpărată în după masa aceea de la magazinul vaporului, ședea în cușeta ei, vorbind serios cu James Walker:

— Oh, Doamne, se văita. Oh, Doamne!

— Nu fi proastă, îi spuse Walker consolând-o, sunt sigur c-o să-ţi placă în America.

— Mi-e groază, răspunse domnișoara Marrow.

— O să-ţi facă nespus de bine, o să te facă om, ura adevărat bărbat.

— Sper că nu, răspunse domnișoara Marrow.

Ii era teamă de America. Stăteau unul lingă altul, pe cușetă. Aceasta era petrecerea liniștită la care-l invitase. Walker își ţinea frăţește braţul în jurul umerilor ei, gest ce făcea parte din rolul său de consolator. La capătul braţului, mâna lui ţinea paharul de dinţi pe care domnișoara Marrow îl rugase să-l ia cu el din cabina sa, plin pe jumătate cu whisky. Se simţea foarte stânjenit. Auzea, slab, prin punţile suprapuse, ritmul neobositului Jack Wilks, chemându-l la o îndatorire mult mai atrăgătoare. Julie Snowflake se afla sus la bar, știa, pentru că așa se înţeleseseră. Se gândea la asta și urmărea cu o fascinaţie îngrozită cum cealaltă mână a sa, cea liberă, făcea ceva ce nu trebuia să facă; se furișa sub fusta domnișoarei Marrow și acum ciupea cu afecţiune elasticul portjartierului, ca s-o asigure pe ea și pe el însuși că nu există nicio intenţie rea la mijloc. Domnișoara Marrow spuse:

— Totul e foarte bine, numai că, vezi, eu nu prea am

încredere în dumneata.

Walker se prefăcu mirat.

— Ce e foarte bine?

Domnișoara Marrow îi atinse ușor mâna prin fustă, și păru că se gândește mai departe la pericolele Americii. Faţa ei avea o înfăţișare sumbră, fardul de ochi era mâzgălit. Walker putea să vadă, atârnat de ușa cabinei, capotul ei de lână fără formă, un capot de doică, și simţi o adâncă indignare faţă de sine însuși, o adâncă afecţiune compătimitoare faţă de ea. îl cuprinse un sentiment de milă pentru tot ce era de mâna a doua, și-și dădu seama că zbuciumul lui se datora faptului că, în atâtea privinţe, el, un om din provincie, un om fără măreţie, un om care nu știa să se relaxeze, făcea parte din aceeași categorie. Ii păru rău de domnișoara Marrow. Domnișoara Marrow era de teapa lui, de nivelul lui. De-aceea se și afla acolo, nu-i așa, pentru că domnișoara Marrow nu-l înfricoșa ca Julie Snowflake. Un mecanism care zvâcnea înăuntrul lui îi împinse capul înainte ca s-o sărute pe domnișoara Marrow pe obraz. Ea suspină, își puse mâna pe părul lui și zise:

— Porker? Crezi în dragoste?

— E un cuvânt dificil, răspunse Walker.

— Da, e foarte dificil.

— Dumneata crezi în dragoste?

— Da, cred, spuse ea.

— Spune-mi atunci ce-nseamnă.

— Păi, făcu ea gânditoare, înseamnă să fii legat sau dăruit unei persoane. Să simţi devotament, îndatorire, lealitate. Să iei pe cineva în serios. Să-l respecţi.

— Sună ca patriotismul de care vorbeai în prima seară, remarcă Walker.

— Ei bine, există o legătură, îl asigură domnișoara. Marrow.

— N-o văd, făcu Walker aplecându-se înainte și sărutând-o pe gură.

Sărutul o răsturnă pe spate în pat, astfel că partea de sus a corpului ei se afla sub el, iar capul pe pernă, cu capul lui pe deasupra.

— Hopla! făcu domnișoara Marrow.

Ochii ei îl priveau cu încordare. Era înfricoșată. În mod evident, patul îngust nu era făcut pentru acest gen de exerciţii; era probabil făcut tocmai pentru a le împiedica. iosteriorul lui Walker atârna incomod peste marginea patului, către podea, iar o bară de lemn de la capul patului îi intra dureros în coastă. Paharul de whisky și conţinutul lui dispăruseră pe undeva. Pantalonii i se încreţiseră până sus la genunchi. Inima îi bătea puternic. O mașinărie încinsă înăuntrul lui îl aţâţa împotriva milei, a conștiinţei și a aducerii aminte. O mușcă pe domnișoara Marrow de ureche. Se uită la faţa ei devenise roșie, cu pete. Și ea respira greu. Avea ochii închiși și îi șopti:

— Porker?

— Da?

— Ești… ești măcar un pic serios, da, Porker?

— Da, foarte serios, făcu Walker, sărutând-o pe pleoape.

— Dar sincer?

— Nu știu, răspunse Walker.

Domnișoara Marrow deschise ochii.

— Spune-mi măcar, e doar de distracţie? Am să te mai revăd? Sau după aceea ai să fugi cât de repede o să te ţină picioarele?

Buzele lui Walker erau lipite de ale ei.

— S-ar putea, murmură el.

— Am crezut că ești un om cumsecade. Știi, am ajuns să mă gândesc mult la dumneata.

— Da? se miră Walker.

— Crezi că se cade? șopti domnișoara Marrow.

— Nu știu, răspunse Walker.

— Ei bine, uită-te la mine și gândește-te. Ce vârstă crezi că am?

— Stai să ghicesc, răspunse Walker încurcat, uitându-se la dinţii ei. Douăzeci și cinci.

— Ei vezi, am treizeci și doi. Și nu arăt prea superb. Nu sunt tocmai miss Rickmansworth. Și sunt virgină, pentru că, mai mult sau mai puţin, așa am vrut. Trebuie să

recunosc însă că n-am fost niciodată obiectul unui atac mai serios. Așa că, ce să fac, Porker? Gândește-te la mine, studiază-mă. Ce să fac? Ai să mă faci să sufăr? La asta mă pricep bine, dar nu-mi da ocazii în plus, dacă nu e cazul. Și ar fi timpul să mă mărit... Oftă adânc, își întoarse faţa în partea cealaltă și adăugă: Dar nu cred că ai astfel de intenţii. Oh, Porker, pot să am încredere în dumneata?

— Pentru ce?

— Pentru orice.

Walker perplex, se ridică în capul oaselor. Întinse mâna și-și turnă încă un pahar de whisky. Domnișoara Marrow îl privea.

— Eu nu pot să fiu nici propria mea conștiinţă, darmite a dumitale, spuse el. Nu știu nici eu bine ce fac. Cum pot să gândesc în locul dumitale, cum pot eu să hotărăsc ce e bine pentru dumneata? Propria mea forţă motrice morală funcţionează exact atâta cât să mă împiedice să șterpelesc mere de la fructărie. Nu pot să-i dau probleme atât de grele.

— Dar ai vrut să te culci cu mine.

— Da, știu. Asta pentru că îmi place păcatul trupesc și îl preţuiesc mult, ca pe o cale minunată de a ajunge să cunoști oamenii. Cu dumneata am afinităţi mai complexe. Te frământă gândul că te duci unde te duci și pe mine la fel. Nu ai o părere prea grozavă despre dumneata, iar eu una și mai proastă despre mine.

Și-mi pare și rău de dumneata pentru că, la fel ca toată lumea care pleacă dintr-un orășel într-un oraș mare, descoperi tot felul de lipsuri în tine însuţi; eu sunt în aceeași situaţie.

— Ne potrivim acolo unde bunătatea dumitale se întâlnește cu păcatul, spuse domnișoara Marrow luând paharul pe care Walker i-l turnase și înghiţind cu noduri, ca un copil. Avea mici globuri de lacrimi prinse pe obraji.

Sumedenie de scuze inundară mintea lui Walker, „îmi pare rău de ea, dar chiar dacă îmi pare rău, nu poate să se aștepte la prea mult. E o fiinţă de mina a doua în lumea dragostei, dar am să cobor până la ea și am s-o ajut”.

Spuse:

— Ascultă, ar trebui să plec, domnișoară Marrow.

În timp ce-o privea, văzu cum ochii ei se înecă în lacrimi.

— Nu poţi să pleci și să mă lași în halul ăsta. Ai venit să mă înveselești și sunt mai descurajată ca oricând.

— Nu mă prea pricep să înveselesc oamenii, spuse Walker.

Domnișoara Marrow urmă:

— Ascultă, te rog rămâi. Ai dreptate, eu sunt de vină. Cer prea mult. Nu sunt altceva decât o biată fată bătrână frigidă din Rickmansworth, care s-a speriat când ai început să faci ceea ce dorea și ea, și a încercat să arunce toată greutatea problemelor ei în spinarea dumitale. Am să trec eu la fapte. Am să hotărăsc eu!

Walker o urmărea cu o stânjeneală crescândă, în timp ce fata se apleca și scotea dintr-un sertar o enormă batistă bărbătească, albă, în care își suflă nasul cu putere făcând pânza să tremure.

— Ai fost foarte drăguţ și ai dreptate. Sunt o bleagă. Ar trebui să mă simt liberă. Să fiu capabilă să acţionez pe propria-mi răspundere. Nu e cine știe ce de capul meu și viaţa mi se irosește.

— Nu asta am vrut să spun, se împotrivi Walker.

— Ba da, spuse domnișoara Marrow, dar e în regulă. Te rog vino lângă mine și sărută-mă.

9 – c. 1154

Walker voia să fugă. Mașinăria încinsă încetase să zvâcnească și rămăsese doar mila și vinovăţia. Se aplecă peste domnișoara Marrow.

O furtună pe mare, o ciocnire cu un gheţar! Asemenea calamităţi se cereau invocate. Domnișoara Marrow îi strânse capul la pieptul ei:

— E băiat drăguţ, zise, ciufulindu-i părul pe frunte. Acum e ca Marlon Brando.

Domnișoara Marrow crescuse parcă în volum.

— Porker, spune-mi ceva, zise. Ai avut o mulţime de fete?

— Ei, există avut și avut.

— Vreau să spun, știi, cu care să fi făcut dragoste.

— Un număr acceptabil, răspunse Walker stânjenit.

— Mai mult de cinci?

— Nu-mi amintesc precis.

— Și erau toate mai drăguţe ca mine?

— Mai drăguţe?

— Adică mai atractive. Nu atât de nesuferite cu dumneata.

— Nicidecum, spuse Walker.

— Comparaţia mă avantajează?

— E o comparaţie imposibil de făcut.

— Dar teamă le-a fost?

— Unora.

— Ce-ai făcut ca să le dai curaj?

— Nu e o chestiune de curaj, răspunse Walker. Domnișoara Marrow spuse:

— Aș vrea să mă săruţi, dar bănuiesc c-am fost prea nesuferită cu dumneata.

— Am căzut la probă, făcu Walker, nu mai e cazul să-mi acorzi postul.

Lacrimile se iviră din nou.

— Oh, Porker, fii drăguţ cu mine, fii drăguţ!

— M-am purtat urât cu dumneata. M-ai convins. Mă simt rușinat de mine însumi. Nu trebuie să te răzgândești acum.

— Dar femeile se răzgândesc întotdeauna, protestă domnișoara Marrow. Nu știai? Are atâta experienţă băiatul, dar nu pare să știe prea multe.

— După cât se pare ne-am convins unul pe altul, făcu Walker.

— Oh, nu, se împotrivi domnișoara Marrow, întorcându-și faţa și privind peretele de lemn. Mă distrugi! îmi spui în toate felurile posibile că nu sunt atrăgătoare, că nu te aţâţ…

— Oh, sunt foarte aţâţat, răspunse Walker și, aplecându-se asupra ei, o sărută apăsat pe buze ca să scape din această situaţie imposibilă.

Sărutul domnișoarei Marrow era foarte insistent. Ii simţea pieptul zvâcnind sub pieptul lui. Răsuflarea ei era caldă și cu iz de whisky.

— Oh, Porker, spuse, ești așa de drăguţ! Și așa de blând!

11 mușcă de ureche. Mâna lui alunecă sub puloverul ei, pe nylonul lucios, o expediţie menită să urce pe Everest numai pentru că se afla acolo. Când dădu de urcușul lin, în cap i se așternu o beznă adâncă. O dorinţă de scăpare îl făcu să lanseze rachete luminoase mentale, departe, sus, în văzduh. Acestea explodară, și-și găsiră răspuns. Deodată, cineva încercă ușa; o voce sigură, familiară, tună:

— Nicio vorbă între mese!

Sub el, domnișoara Marrow se încordă. Bătrâna doamnă strigă:

— Deschide ușa, dragă, vreau să mă ajuţi să împachetez.

— Ce pot să fac? Ce să fac? exclamă domnișoara Marrow.

Walker se ridică în capul oaselor și-i trase pe bâjbâite puloverul la loc.

— Se ţine de capul meu tot timpul.

— Spune-i să plece.

— Și-a băgat o grămadă de lucruri în dulapul meu. Are cabina de alături. Dacă-i spun să plece ar ieși probabil prin exteriorul vaporului și ar intra prin hublou sau cine știe ce-ar face.

— De fapt, dacă deschizi hubloul scufunzi vaporul, spuse Walker.

— Nu-mi da idei, răspunse domnișoara Marrow, cu lacrimi șiroind din nou. Vin, Lady Hunt-Francis. Se duse spre ușă.

— N-o lăsa să intre, spuse Walker. Sunt anumite motive speciale.

— Ah, draga mea, făcu Lady Hunt-Francis când domnișoara Marrow crăpă ușa, ai o petrecere?

— Una mică, răspunse domnișoara Marrow. Aveţi nevoie de lucruri?

— Petreceri, spuse Lady Hunt-Francis, distracţie și jocuri. Mi-au plăcut întotdeauna. După toate probabilităţile, se uitase pe furiș prin crăpătura ușii fiindcă întrebă: Acela e domnul Urechimari?

— Da, răspunse domnișoara Marrow.

— Nicio vorbă între mese, domnule Urechimari.

— Nu, aprobă Walker.

— Mai e și altcineva? întrebă Lady Hunt-Francis.

— Nu, răspunse domnișoara Marow.

— O petrecere intimă, făcu bătrâna doamnă.

— Exact.

— Ce amuzant! Știaţi că se vede nesuferita aia de Americă? Trebuie să ne luăm adio unii de la alţii și să ne completăm formularele. Pe al meu l-am dat casierului să-l completeze. Un băiat așa de drăguţ. Eu îi spun Cristofor Columb. Eşti emoţionat c-ai ajuns în America, domnule Urechimari?

— Ei da, sunt, răspunse Walker, care-și revenise acum la normal. Își îngădui să iasă la vedere.

— Toţi americanii fumează între feluri, spuse Lady Hunt-Francis. N-am să accept asta. Fără fumat la masă! Și au familii numeroase prin mijloace artificiale. Totuși o să-mi lipsească primăvara din Anglia. Pot să intru să-mi iau lucrurile?

Domnișoara Marrow se dădu la o parte, îndreptându-și sutienul iar Lady Hunt-Francis intră, cu faţa ei galben-cafenie, aprinsă de curiozitate.

— Toţi trebuie să facem faptele noastre bune, zise. Fern le face. Trebuie să fii drăguţ cu Fern.

— Cine-i Fem? întrebă Walker.

— Eu, răspunse domnișoara Marrow.

— Oh, n-aţi fost prezentaţi? se miră Lady Hunt-Francis. Ce neglijenţă! Se uită la Walker și spuse, cu interes: Văd că domnul Urechimari e stropit cu whisky din cap până-n picioare. Eşti ca o budincă de Crăciun, domnule Urechimari! Să-ţi dăm foc?

— Nu cred că e cazul, răspunse Fern-Marrow.

Lady Hunt-Francis scoase niște rochii din interiorul

dulapului și spuse:

— Încheie-ţi fusta, dragă. Pe vremea mea, obișnuiam întotdeauna să ne retragem în seră. Serele sunt atât de fierbinţi, îi aduceau pe bărbaţi într-un hal fără de hal. Și florile acelea senzuale. Mi-amintesc că o dată m-a cerut în căsătorie un tânăr care s-a dovedit a fi detectivul particular însărcinat cu paza bijuteriilor. Cu totul nepotrivit. Întotdeauna am atribuit-o căldurii din seră. Știţi, aveam plante tropicale.

Walker spuse:

— De fapt ar trebui să plec. Multe mulţumiri pentru petrecere.

— Nu-ţi uita paharul, spuse domnișoara **Marrow.**

— Nu pleca, spuse Lady Hunt-Francis. Am **nevoie** de dumneata, am o grămadă de lucruri de împachetat. **A** plecat? Sper că nu noi l-am alungat.

Walker respira greu în timp ce ieșea de-a-ndăratelea în coridor, într-o stare vecină cu isteria. Stafia domnișoarei Marrow, în capot albastru de lână, părea să spânzure în aer deasupra lui, ţipând ascuţit. Îi ieșise cămașa; o îndesă în pantaloni în timp ce se năpustea cu toată viteza de-a lungul coridorului, și sus pe scări. Intră în barul vaporului, o figură răvășită, cu hainele muiate în whisky, părul năclăit. Jack Wilks se afla pe podium, semănând cu Venerabilul Bede, iar dansatorii **tropăiau** pe parchet în miros de fum, printre serpentine. **Julie nu** se vedea nicăieri. La una din mese, singur, stătea **docto**rul Jochum, cu papionul desfăcut și ochii umezi. Își înălţă privirea când Walker se apropie.

— Ce seară tristă! zise.

— Aţi văzut-o pe Julie Snowflake? întrebă **Walker.**

— Întotdeauna când te văd parcă dai buzna de la o întâlnire la alta! Pentru un om foarte leneș ești uimitor de activ. Fii atent, să nu-ţi provoci un atac de inimă. Ah, când eram de vârsta dumitale am învăţat o lecţie im portantă; Nu poţi să te culci cu toate femeile din lume, întotdeauna va rămâne una cane ţi-a scăpat.

— Nu știţi unde e Julie?

— Ah, făcu Jochum cu tristeţe, lasă-mă, continuă-ţi căutarea. Sunt abătut!

— Dar unde e?

— Nu știu. Cred că a plecat cu un tânăr ceva mai devreme. Mă tem că a fost o seară în care s-au petrecut multe schimbări. Două dintre cimpoiere s-au logodit. Una care era logodită a rupt logodna. Patru se află în cabinele lor, sub efectul calmantelor. Una n-a fost văzută de trei zile. Alta pretinde că e însărcinată. Alta, care este, susţine că nu e. Alta și-a aruncat cimpoiul peste bord. Cât despre mine, sunt trist, plângăreţ, deci o companie foarte neplăcută.

— Veniţi pe punte, propuse Walker, să luaţi puţin aer proaspăt. Se zice că se vede America!

Vestea nu păru să-l impresioneze pe Jochum.

— Oh, mila asta a dumitale! făcu el. O să te împiedice să ajungi la vreun rezultat. Du-te după domnișoara dumitale – lasă-mă pe mine în voia soartei.

— Haideţi, o să vă facă bine, insistă Walker.

— Nu, răspunse Jochum, te rog, lasă faptele bune. Walker o porni printre dansatori și se duse sus. Puntea sporturilor era slab luminată. Noaptea era rece, limpede, întunecată, și Walker inspiră adânc ca să-și limpezească mintea. Răsuflarea îi mirosea a whiskyul domnișoarei Marrow, reverele a parfumul ei, în suflet îi stăruia un gust acru, de vinovăţie. Luminile vasului săltau, apoi cădeau o dată cu valurile negre-verzui. Vaporul lăsa în urmă o dâră înspumată de lumină. Un șir de oameni stăteau la balustradă, privind drept înainte și, deodată, Walker descoperi motivul agitaţiei; în bezna bătută de vânturi, hăt departe, o lumină strălucitoare scânteia și pălea. Farul Nantucket, spuse cineva; un bursier se declară de altă părere dar cuvântul în sine avu răsunet. Rezemat de balustradă, ca să urmărească semnalul luminos rostindu-și mesajul, Walker aștepta să-l pătrundă un sentiment sărbătoresc de emoţie.

— Hello, făcu persoana de lingă el și Walker se întoarse.

Era Julie Snowflake. Purta o jachetă roșie, vătuită, cu gluga trasă, de sub care apărea, ca o pată, faţa impasibilă, uitându-se la el cercetător. Inima i se puse în mișcare; afecţiunea roia în el ca albinele.

— Cum merge cu măreţia? o întrebă.

— Splendid.

Se sprijiniră împreună de balustradă și priviră în jos la mare, cum se legăna cu mișcarea ei devenită acum familiară. Ceva mai departe încolo, în masa întunecată a uscatului, semnalele luminoase ale farului clipeau spre ei. În spatele farului se întindea o ţară pe care unul din ei doi o cunoștea, celălalt nu. Sub ei răsuna sunetul slab al viorilor; dansul continua.

— Ei, ia uită-te acolo! spuse ea deodată.

Se vedeau alte lumini, venind spre ei din întuneric, un alt transatlantic își făcu apariţia, un mare candelabru aprins, cu toate punţile iluminate. Puteau distinge siluetele de pe punte care-i priveau la rândul lor. Vaporul plutea pe ocean și se oglindea în el, o mare confuzie de lumini licăritoare, comparabilă cu propria lui minte.

— Oh, cerule, făcu Julie, știi, aș vrea să fiu pe vasul acela. Aș vrea să mă întorc în Ieropa.

— Eu mi-am imaginat că ai încredere în viitorul senin și calm, spuse Walker.

— Da, am, dar poate că ce-i America pentru dumneata e Europa pentru mine. Lucrurile astea pot acţiona în două sensuri. O mulţime de americani gândesc așa. Și-am să-ţi spun ceva, să te întorci acasă e un iad. Nu există nimic atât de îngrozitor ca întoarcerea acasă. O dată plecat, rămâi plecat, asta-i părerea mea. Bineînţeles că n-am s-o fac. Mă întorc direct acasă ca să petrec următoarele două săptămâni, înainte de începerea semestrului, cu părinţii mei. Pot să descriu totul cu precizie de pe acum. Nici nu-i nevoie să trec pragul ușii. „Julie, te-ai îndepărtat de noi. Julie, nu ne mai poţi suferi acum că ai crescut. Julie, nu te mai înţelegem. Ce-i cu tine? Mai ești fată cuminte? Mai ești virgină?” Oh, Doamne, poţi să-ţi închipui deci, cu ce nerăbdare aștept următoarele

zile! Eu personal sunt de părere că părinţii ar trebui asasinaţi înainte de le cresc copiii. Știu că e o părere crudă, dar este principalul punct al platformei **mele** electorale.

— Unde locuiești? întrebă Walker.

— Ei, doar nu te gândești să vii și dumneata cu **mine?** Nu, nu i-aș putea face o asemenea figură lucrării **mele** semestriale.

— Mă întrebam dacă ar fi posibil să te revăd. Mă **întrebam** dacă locuiești pe undeva în apropiere de Benedict Arnold.

— Nu, dar foarte aproape de aici, spuse Julie, fără **să-l** privească. În realitate e cam la două mii de mile **depărtare de** Benedict Arnold; locuiesc chiar aici.

— Aici? se miră Walker.

— New York City, acolo peste apă, drept în faţa **noastră.**

— Înţeleg, răspunse Walker, așteptând ca Julie să continue. Nu dădea însă niciun semn. Într-un târziu **îl întrebă:**

— Rămâi câtva timp la New York?

— Păi, făcu Walker, am cinci zile libere înainte de **a pleca** spre Benedict Arnold.

— Vrei să spui următoarele cinci zile? Cinci zile **începând** de mâine?

— Da, răspunse Walker.

— Nu ești în toate minţile.

— De ce?

— Păi, nu știi ce zi e mâine?

— Nu, spuse Walker.

— Mâine se sărbătorește ziua muncii. La voi nu?

— Nu.

— Ai nimerit-o! De ziua muncii toată lumea pleacă **din oraș** pentru *weekend*. Jumătate pleacă în Ieropa. Vei fi singurul om în tot New York-ul.

— Rămâi în New York?

— Nu prea știu. Avem un loc în Fire Island unde **ne** ducem. Vreau să spun că părinţii mei au aranjat probabil

ceva dar eu nu știu încă ce. Oricum, sint o groază de lucruri de făcut în New York. Presupun c-o **să** stai la Biltmore sau așa ceva?

— Nu, agentul meu mi-a reţinut o cameră într-un hotel mic, undeva în Brooklyn Heights, undeva ieftin.

— Aoleu! făcu Julie. Totuși poate e mai bine **decât** s-ar crede. Oricum, poţi să **te** duci în diverse **localuri în** Village unde se organizează seri de jazz. Poţi să asculţi cântăreţii de folclor și poeţii. E o atmosferă într-adevăr literară în Village. O să te simţi în elementul dumitale. Fac pariu c-o să te sărbătorească.

— Aștept cu nerăbdare.

— Sau poate n-o să-ţi placă, uit mereu că ești așa de normal.

— Îmi pare rău, spuse Walker, îmi dau seama că te-am decepţionat.

— Ei bine, nu, oarecum îmi dă un fel de speranţă, îl liniști domnișoara Snowflake; eu nu m-am apucat să scriu fiindcă am crezut că nu poţi fi scriitor și în același timp o persoană echilibrată. Acum văd că totul **e** mult mai simplu decât mi-am închipuit.

— N-aș putea spune că e simplu, ripostă Walker. Și nu sunt sigur că-mi place să fiu considerat normal.

— Ei, nimănui nu-i place! Dar ești, uite, cred că ești cel mai naiv scriitor pe care l-am întâlnit vreodată. Ţi-am spus, mi se pare, că după ce-am câștigat concursul acela de nuvele, inițiat de revista „Mademoiselle”, m-am gândit serios să scriu?

— Nu.

— Da, așa am vrut. Dar apoi m-am uitat în jur, la scriitorii de la Hillesley. O adunătură de anonimi nevropaţi. Știi genul – „datorez clarviziunea faptului că la vârsta de cinci ani asistam când comis-voiajorii se culcau cu mămica”, sau „sunt poet pentru că încă din fragedă pruncie ciopârţeam pisicile ca să văd ce au înăuntru”. Uneori reușesc să te convingă și simţi că poate singurul mod de a trăi cât de cât decent în lumea modernă e să devii într-adevăr corupt. Știu că o mulţime de oameni

judecă în felul acesta. Dar uneori mă întreb dacă n-ar fi mai bine să-mi înăbuș pur și simplu talentul, să mă mărit și să uit de confruntarea omului cu absurdul. De aceea te găsesc încurajator, într-un feL Ești încă normal.

— Sunt doar un bătrân provincial, oftă Walker.

— Dar știi cum să suferi? Știi cum să trăiești? Asta-i problema, domnule Walker. Știi, când stau de vorbă cu dumneata, simt că eu sunt cea cu mai multă experienţă.

— Ei bine, pentru asta poţi să-i mulţumești lui Henry James.

— Oh, lasă-l pe Henry James! mai bine ascultă ce-ţi spun. Poate că într-o zi ai să-ţi aduci aminte de asta. Atunci ai putea să-mi scrii, să mă anunţi.

Cineva apăru de cealaltă parte şi-o luă de braţ.

— *Hello,* puișor, exclamă Dr. Millingham. iată-mă, m-am întors. Am scuipat pe coșurile remorcherelor.

Millingham, afabil, cu un impermeabil italienesc cafeniu și o mică pălărie de hârtie ca o corolă, dădu din cap cu simpatie către Walker.

— Știi, ai fost foarte drăguţ că ne-ai făcut cunoștinţă cu fetișcanele astea cu cimpoaiele, zise, sunt fete grozave. Richard vrea să se însoare cu una din ele.

— E nebun, făcu Julie.

— Ei bine, ascultă domnule Walker, distracţie plăcută în America. Și mi-a părut într-adevăr bine de cunoștinţă.

— Și mie la fel, răspunse Walker.

— Ascultă, adăugă Julie îndepărtând mâna lui Millingham de pe braţul ei, adică de ce să nu mă surii la telefon, dacă ai ceva timp liber, în eventualitatea c-aș fi pe-acasă?

— Mi-ar face plăcere, spuse Walker.

— R-Bun, notează-ţi numărul meu.

Walker își scoase carneţelul cu adrese și stiloul și se uită la Millingham, care spuse:

— Las că ţi-l dau eu mai târziu.

— Nu, notează-l, făcu Julie. Walker transcrise numărul simţindu-se dezamăgit și jignit, încântat și trist.

— U-Acum, pa, spuse Millingham.

Așa că n-avu altceva de făcut decât să se ducă la culcare; cel puţin astfel se va putea scula devreme ca să iasă pe punte și să urmărească intrarea vaporului, dimineaţa, în portul New York. Dar, culcat în cușeta lui, nu dormi aproape de loc. Se gândea că e ca și ajuns în America și toată noaptea capul îi vijâi de imagini și emoţii. Avu perioade de panică și perioade de încântare, avu perioade când, treaz, asculta vuietul mării, simţind mișcarea vaporului și întrebându-se dacă Dr. Millingham se întorsese în patul lui sau era încă afară, undeva pe punte, cu Julie Snowflake. Apoi dormi agitat și avu viziunea unui oraș nebunesc, numai străzi și circulaţie intensă și clădiri înalte, ceea ce îl făcu să se trezească și să se întrebe dacă va putea să se descurce acolo.

Când ceasul lui arata ora șase, ceea ce însemna că putea să fie la fel de bine și cinci sau șapte, se strecură din pat și se îmbrăcă în liniște. Fără să se mai bărbierească, ieși în vârful picioarelor din cabina a cărei lemnărie scârţâia și unde Richard și Julian și, slavă Domnului, Dr. Millingham sforăiau monoton. Pe punte, ziua începea aurie, marea era calmă și albastră și, direct din ea, chiar în faţa prorei albe, proeminente, se ridicau turnurile înalte din Manhattan, pal cenușii în lumina soarelui. De mulţi ani Walker nu văzuse nimic demn de admirat la o oră atât de apropiată de zorii zilei, și-și dădu seama că n-ar fi putut alege o ocazie mai bună. Era o privelişte cu totul deosebită, prea complicată ca să-i îngăduie o reacţie. Aerul era proaspăt și tare. Vaporul înainta încet printre bancuri de nisip și insule, părând mult mai mare acum când existau termeni de comparaţie. Portul era aglomerat de trafic maritim. Silueta mare, de bronz, a Statuii Libertăţii stătea sus pe insula ei. În jurul coroanei de pe capul statuii mișunau mici vizitatori. Alte mici siluete se aflau în feriboturile care brăzdau apa. Americani trăindu-și misterioasele lor vieţi americane. Scânduri și lăzi pluteau pe apa murdară. Bărci roșii de intervenţie în caz de incendiu patrulau și bacuri mari, plate încărcate cu vagonete feroviare, vopsite în culorile Căilor ferate Long

Island și Chesapeake și Ohio și Tidewater Southern, străbăteau apele portului în toate direcţiile. Dincolo de Battery, cablurile înalte ale podului Brooklyn apărură și apoi, treptat, dispărură în spatele clădirilor. Pe malurile joase ale râului Hudson, pe partea dinspre New Jersey, se ivi o reclamă imensă pentru cafea.

Totul îi plăcea fără rezerve și Walker deveni un vast receptacul de senzaţii. Iată ţara în care avea să-și remodeleze propriile-i reguli de bună-cuviinţă după noi tipare. Iată injecţia stimulatoare în braţ, noul izvor de energie

Acum navigau pe ţărmul dinspre vest, în sus, pe lângă cheiuri; pe unul dintre ele, un helicopter bâzâia ca o albină supărată. În spatele barăcilor negre și murdare, pe autostradă, goneau încoace și încolo automobile mari, strălucitoare. Vârful înalt și ascuţit al clădirii Chrysler ţintea spre un cer brăzdat de avioane. Remorcherele pilotaseră vaporul pe ultima bucată de drum până la port, efectuând o curbă bruscă în apele calme ale cheiului, unde se aliniară lângă un lung șir de vase ancorate la malul insulei. În interiorul barăcilor enorme, siluete străine, cu haine viu colorate, urmăreau cum vaporul atingea debarcaderul cu prora până deasupra autostrăzii. O dată cablurile fixate, pasarela coborî, privitorii începură să facă semne cu mâna, uniforme suiră pe punte. America! Putea vedea taxiurile, mari și galbene, circulând de-a lungul autostrăzii, putea citi reclamele de pe panouri, putea vedea până în capul străzilor cavernoase care duceau spre centrul Manhattanului. Totul era numai arșiţă și învălmășeală dar, într-un fel, promiţător. Walker simţea cum i se prelinge năduşeala pe sub hainele de *tweed. Steward-ul* își făcu apariţia sunând din clopoţel și Walker își croi drum spre sufragerie, printre numeroși englezi agitaţi, smulși din calmul lor naţional. Serviciul părea și mai la voia întâmplării ca de obicei, iar la masă, Lady Hunt-Francis, cu faţa îmbujorată, exclamă:

— Am ajuns, după câte văd! Sunt sigură că facem o mare greșeală. Mai bine am rămâne pe vapor și ne-am

întoarce cu toţii acasă!

Domnișoara Marrow – Walker nici în gând nu-i putea spune altfel răţuștii lui urâte – luă loc în fotoliul de lângă el, fără să-l privească; în schimb se uita în jos, la faţa de masă pătată după cinci zile de întrebuinţare.

Spuse:

— Am terminat filmul din aparat făcând poze cu tot ce se vede. E minunat, nu-i așa?

Walker întări:

— Un oraș uluitor. O zi extraordinară.

— N-am închis ochii o clipă, continuă domnișoara Marrow.

— Nici eu, de fapt, făcu Walker.

— Ești prea surexcitată, draga mea, observă Lady

Hunt-Francis, aplecându-se spre tovarășa lui. S-ar putea să fim nevoiţi a-ţi cere să părăsești masa.

— E îngrozitoare treaba asta cu bagajele, nu? spuse domnișoara Marrow. M-am dus la casierie și mi-am înregistrat valizele ca să fie transportate la Pennsylvania Station de către o oarecare firmă de camioane, infamă, care mi-a cerut douăzeci de dolari. Asta-nseamnă șapte lire.

— Prea mult, făcu Lady Hunt-Francis. Să nu plătești. Oamenii ăștia sunt înfiorători. Nebuni după bani.

— Trebuie să plătesc, replică domnișoara Marrow. Nu există altă posibilitate.

— Da, e teribil, interveni doctorul Jochum, ceremonios și categoric cum obișnuia să fie. La New York sunt numai canibali. Dar în restul Americii, nu e așa.

— Slavă Domnului, făcu domnișoara Marrow.

— Am auzit că cei de la biroul de imigraţie sunt cei mai răi, spuse Walker.

— Știu, confirmă Lady Hunt-Francis, au dezbrăcat-o pe o prietenă de-a mea și i-au luat chiloţii. Nu i-a mai văzut niciodată.

— Sper că v-aţi completat certificatele de imigrare și aveţi cu toţii viza? întrebă doctorul Jochum, uitându-se îngrijorat în jur, în căutarea steward-ului care, influenţat

de noua stare de agitaţie cât și de arșiţa New York-ului, care puseseră stăpânire pe vas, devenise și mai nepăsător ca de obicei.

— Ar fi păcat dacă nu v-ar lăsa să intraţi în ţară acum c-am ajuns cu toţii atât de departe.

— Eu n-am completat, anunţă Lady Hunt-Francis. Nu completez niciodată formulare. Din principiu. Trebuie să ai principii!

— Din păcate, și ei sunt de aceeași părere.

— Principiile mele sunt mai bune decât ale lor, declară Lady Hunt-Francis, sprijinită pe experienţa multor generaţii. Am să le spun pur și simplu cine sunt. Am auzit că adoră titlurile.

— Daţi-mi mie formularele dumneavoastră, propuse doctorul Jochum. Am să vi le completez eu. Dacă nu cumva aveţi principii și în această privinţă.

— Nicidecum, răspunse Lady Hunt-Francis. Ce contează e să nu se știe că ţi le-ai completat tu însuţi.

— Totodată, adăugă doctorul Jochum, sunt foarte severi în legătură cu plantele și fructele. Știaţi că atunci când intri în statul California ţi se iau portocalele?

— Nu, serios? exclamă domnișoara Marrow.

— Oh, da, continuă doctorul Jochum, știţi, le e teamă de calamităţi străine.

— Adică de noi, spuse domnișoara Marrow cu voioșie.

— Exact, precizăJochum și se aplecă jovial peste masă, spre Walker.

— Mă tem, dragă prietene, că au să-ţi confiștechiar și florile de câmp ale soţiei.

— Diavoli împieliţaţi! făcu Walker la fel de voios.

Și atunci, fără să se uite măcar, își dădu seama că ceva se întâmplă cu domnișoara Marrow, aflată lângă el. Se ridicase în picioare, o figură înspăimântătoare în șortul ei roșu cu cute duble și întrebă domol, cu un șuierat:

— Ești însurat?

Walker deveni stacojiu și, cuprins de teamă, nu scoase o vorbă.

— Vorbeai despre cinste. Ești însurat? Ești?

— Cred că da, într-adevăr, răspunse el, fără să-și ridice ochii.

— Cinste, bună cuviinţă! strigă domnișoara Marrow din ce în ce mai furioasă.

— Atenţie, domnișoară, spuse *steward-ul*; castronul cu *porridge* pe care-l ducea îi scăpă din mână și se răsturnă în capul lui Walker. Sfârâi pe creștetul lui; laptele îi curgea pe faţă șiroaie.

— Dumnezeule! exclamă.

— Așa-ţi trebuie! izbucni domnișoara Marrow.

Întorcând puţin capul, o mișcare penibilă, Walker văzu prin vălul de lapte cum domnișoara Marrow, bătând din braţe, trecea pragul ușii de sticlă a sufrageriei. Dr. Jochum se scuză:

— A fost o mare prostie din partea mea.

— Un accident, se scuză steward-ul, ștergând cu un șervet foarte murdar smocul de păr al lui Walker, dar fără rezultat. Nu mi se prea întâmplă astfel de lucruri.

— Oh, domnule Urechimari, interveni Lady Hunt-Francis. Oh, domnule Urechimari, cred că înţeleg totul. Ai făcut un lucru urât, nu-i așa?

— Mă tem c-a făcut, întări Dr. Jochum, întinzându-i lui Walker șerveţelul său.

Porridge-uL începu să i se strângă în jurul gâtului. Furios, își aplică șerveţelul pe ţeasta congestionată și mormăi înciudat:

— La naiba cu toate, la naiba!

La mesele vecine conversaţia încetase, toate feţele erau întoarse spre el.

— Dumnezeu mi-e martor că am încercat să fac, ca întotdeauna, tot ce mi-a stat în putinţă, zise.

— Eu în locul dumitale m-aș duce să fac o baie, domnule, Urechimari, înainte ca băieșii să coboare pe uscat. Nu prea cred că ajunge să te ștergi.

— Mă tem că are dreptate, spuse Dr. Jochum, abătut și neajutorat.

O baie, picătura care umplea paharul, ultima jignire

în ceea ce îl privea, îl enerva peste măsură pe Walker.

— Căţeaua aia obraznică! zise, conștient că era nedrept.

Pradă unor sentimente confuze de jenă și simţindu-se obiectul atenţiei generale, se ridică de la masă.

— Rămas bun, spuse Dr. Jochum, ieșindu-i înainte ca să-i strângă mâna.

— R-La revedere, domnule Urechimari, strigă și Lady Hunt-Francis, dând din cap cu un aer regesc, și nu uita să-i dai o-m-u-l-u-i ce i se cuvine. Avem datoria să-i ajutăm cit putem pe cei mai puţin favorizaţi de noroc. Eu știu bine. Mă număr printre aceștia.

Ţâfnos, Walker își vârî mâna în buzunar și-i dădu bacșiș steward-ului lira pe care, prevăzător, o pusese acolo în acest scop.

— Bea ceva în sănătatea mea, îi spuse.

— Mulţumesc, domnule, spuse omul, a fost o plăcere să vă avem aici și să vă ascultăm conversaţia. Întotdeauna interesantă, știţi. O chestie scârboasă, lipicioasă, *porridge-ul* ăsta dar sper că o să se ia de păr.

— Ar fi de dorit, făcu Walker.

— Să n-aveţi nicio grijă, îl încurajă *steward-vl.*

După părerea mea, o să vă apropie pe dumneavoastră și pe domnișoara mai mult decât orice.

Ceilalţi comeseni îl urmăriră în timp ce părăsea sufrageria. O dată ieșit, îl izbi arșiţa de prin saloane și schimbările survenite pe vas. Transpirând în aerul închis, englezii așteptau în șiruri lungi, cu vizele și radiografiile în mână, să treacă pe la biroul de imigrare din salonul de clasa întâi. Lui Walker i se deschidea perspectiva unei zile de stat la coadă, de călcături pe picioare și de îndurat emoţia de a nu ști dacă America, pentru motive cunoscute numai de ea, îi va acorda viza de intrare.

Frământându-se și văitându-se, Walker coborî scările spre cabina lui de troglodit. Coridoarele erau acum pline de bagaje; uși noi se deschiseseră, ici, altele vechi se închiseseră, colo; echipajul părea să fi dispărut, toată fosta senzaţie de siguranţă pierise. Încăperile publice erau

închise, baloanele dispăruseră din bar. Un grup de docheri îmbrăcaţi în haine ponosite circulau pe culoare fumând ţigări proaste, creând o atmosferă nouă, înfricoșătoare. Se opriră din căratul geamantanelor ca să-l privească cu o curiozitate vădită, căci *porridge-uï* șiroia în continuare de pe el.

— Ia uitaţi-vă, băi fraţilor, la caraghiosul ăsta, spuse unul cu o cămașă în carouri. Ce părere aveţi? Pe ţipi d-ăștia ar trebui să-i trimită înapoi în Ieropa, cu un picior zdravăn în fund.

Walker trecu în grabă pe lângă ei ca să-l caute, prin coridoarele din vecinătatea cabinei lui, pe băieșul pe care-l evitase cu atâta strășnicie tot timpul călătoriei. Alt bacșiș; era cea mai grea lovitură dintre toate.

— De data asta o să daţi crusta jos, spuse băieșul pregătind baia cu apă sărată.

Walker se dezbrăcă și intră în cadă, turnându-și în cap castronul cu apă proaspătă special pregătită. De afară se auzea larma New York-ului, mașinile claxonau, circulaţia vuia, civilizaţia zumzăia; o altă viaţă îi străpungea timpanele şi-i adâncea nemulţumirea. Nu se mai afla pe mare; acum un alt gen de comportare și alte constrângeri intrau în acţiune; îl așteptau cercetări amănunţite și chinuri. Călătoria se transforma din pace în luptă, lumea se prefăcea dintr-o necesitate firească în neprevăzut. Dincolo de pereţii camerei de baie, viaţa tihnită de pe vapor lua sfârșit. Aveau să-i ia până și florile de câmp, înmugurite în butoniera lui.

III

America! Arșiţă și agitaţie! America! Se afla acolo, la îndemână, și totuși chinuitor de departe, ca un lucru dorit pe care poate nu-l vei atinge niciodată. Toată dimineaţa o întrezăriseră în imagini fugitive prin geamul hublourilor, așteptând, în rânduri lungi, să ajungă la mesele unde funcţionarii biroului de imigraţie, în cămăși de dacron, le verificau vizele de intrare, cercetau radiografiile plămânilor pe care le ţineau fiecare în mână, hotărau dacă să-i primească sau nu. Se părea că a pătrunde în America

era la fel de greu ca a intra în paradis; de altfel, gândi Walker, stând încă jilav în șirul solicitanţilor asudaţi, întrebarea era aceeași ca și în privinţa paradisului, nu puteai să știi dacă o dată ajuns acolo o să-ţi placă. Era neînchipuit de cald, picăturile de transpiraţie șiroiau pe feţele asudate, iar hainele li se lipeau de corp. Indicatoarele de pe clădiri anunţau că temperatura și umiditatea urcau neîncetat, și Walker își ștergea mereu faţa, își făcea vânt cu negativul toracelui său, și, din când în când, făcea un semn cu capul spre domnișoara Marrow aflată în rând ceva mai înaintea lui într-un taior verde cu guler de mohair și cu care, deși încă stânjenit, se împăcase. Domnișoara Marrow venise la el în acest scop.

— Îmi pare rău, spusese, dar ai meritat-o, deși n-am făcut-o intenţionat. Mă refer la *porridge.*

— Oh, nu m-a supărat, răspunsese Walker, pe care încă îl mai supăra incidentul. Presupun că s-a făcut dreptate deși cam brutal, ce e drept…

— De fapt, trebuie să recunoști că a fost destul de hazliu.

— Oh, da, a fost.

— Eram îngrozitor de furioasă pe dumneata. Dar după cele întâmplate e greu să rămâi supărat, deși te-ai purtat ca un caraghios. Când mă gândesc ce era să facem. Ai fi putut să-mi spui.

— Nu s-a ivit niciodată prilejul și mi-am închipuit că nu are prea mare importanţă.

— Ba are foarte mare importanţă și ar fi trebuit să-ţi dai seama. Totuși, ai fost foarte drăguţ. N-am să uit acest lucru. Sper c-o să-mi scrii.

— Dacă vrei dumneata, făcu Walker.

Pe când se întorcea la locul ei din coadă, o fată voinică, durdulie, sarea pământului, Walker îi remarcă tivul fustei descusut în cel puţin trei locuri, de parc-ar fi fost atacată de câini șoricari. Această priveliște îl făcu să se simtă vinovat; toată bunătatea și afecţiunea lui nu fuseseră decât o simplă manifestare de condescendenţă, o ușoară emoţie familiară în așteptarea vânatului mai mare.

Șirul înainta anevoie; era aproape ora prânzului când ajunse la biroul de imigrare. Întinse peste masă radiografia.

— Ne pare rău, nu-i bună. Va trebui să aşteptaţi acolo, pe canapeaua aceea, până când o va verifica un doctor.

„Oprit! „gemu Walker. Pe când se împleticea spre canapea, în așteptarea doctorului, îl cuprinse o dorinţă aprigă de a pătrunde în America și de a-și împlini destinul, dorinţă imperecheată cu un sentiment profund de indignare și de teamă. „Asta mi-e soarta!” gândi el. Oare era bolnav și trebuia să se interneze în spital? Oare era ceva ilegal și trebuia să fie trimis la Ellis Island? Oare era indezirabil și trebuia să se întoarcă în Anglia ca un infam, obligat poate să muncească pentru biletul de călătorie retur? Dorim și mai intens ceea ce ni se refuză, și Walker dorea acum America. Încins la maximum, dezgustător de plin de fum, holul clasei înltâi se transformase într-o închisoare. Afară, ademenitor, New York-ul bubuia de agitaţie, numai zgomot, arșiţă și lumină. Pernele de sub el spuneau minciuni despre comoditate; nu se simţea de loc comod, dar absolut de loc. Și când în cele din urmă doctorul sosi și-l eliberă (presupusele cicatrice nu erau decât amprentele degetului mare al tehnicianului), îl blagoslovi pe doctor, dori să și-l numere printre prieteni, savură din plin sentimentul victoriei. Neatins de tuberculoză sau sifilis, examinat și verificat, dovedit pur, coborî pasarela spre ţărm și pătrunse în baraca vămii, care mirosea a lemn încins. O mare de oameni, geamantane și valize. Walker și le găsi pe ale sale, depuse la întâmplare pe pardoseala de beton prăfuită.

— Fă-te încoa, cu ele, mă, i se adresă un vameș. *Okay,* deschide-le și răstoarnă-le aici.

— Vreţi să spuneţi să pun lucrurile pe jos? întrebă Walker.

Vameșul își vârî piciorul sub cea mai apropiată valiză pe care Walker tocmai o descuiase, şi-o răsturnă cu fundul în sus.

— Uff frăţioare, voi străinii ăștia, făcu el, răscolind lenjeria lui Walker cu un picior greu ca o copită.

— Ai adus ceva ce știi că nu-i voie?

— Nu, spuse Walker.

— Nu încerca să mă aiurești, nu merge cu mine.

— Sigur că nu, aprobă Walker.

— *Okay,* haide, împachetează-le, adună boarfele astea din calea mea.

— Asta-i tot? întrebă Walker acru, ceva mai circumspect acum faţă de noţiunea de democraţie absolută, de relaţiile de la om la om; dar după ce-și adună hainele de pe betonul plin de praf și le puse la loc în valize, se simţi ceva mai bine când văzu că Lady Hunt-Francis trăia o scenă similară, însă cu trei vameși.

— Fiţi foarte atenţi, spunea ea; *steward-ul.* mi-a împachetat aceste valize cu deosebită grijă. Nu vreau să mi le deranjaţi.

— Nu mă bate la cap, cocoană, deschide, răcni unul dintre vameși.

— Băgaţi de seamă ce faceţi, stărui bătrâna doamnă când valizele fură deschise; vameșul nu scoase o vorbă – în schimb înhăţă cu mâinile lui groase conţinutul unei valize și-l aruncă pe jos. Ceva se sparse.

— Bestie! gemu Lady Hunt-Francis.

Trecând cu hamalul lui pe lingă bătrâna doamnă, Walker trăi o clipă de simpatie și solidaritate naţională. Anglia era cea pe care o maltratau.

Docherul îl conduse jos, unde taxiurile, galbene și verzi, se învârteau în jurul intrării; în mijlocul circulaţiei haotice stătea domnișoara Marrow, părând la fel de pierdută cum se simţea și el.

— Luăm un taxi împreună? o întrebă.

— Oh, ce bine! răspunse domnișoara Marrow.

— Te costă un dolar, șefule, făcu docherul dând drumul valizelor în șosea.

— Poftim? se miră Walker.

— Te costă un dolar! repetă docherul.

— Am crezut că nu se plătește.

Omul era voinic, mătăhălos, cu palme bătătorite și Walker se simţi viteaz spunând ce spusese.

— De ce nu stai acasă, zgârie-brânză? se răţoi omul.

— Ei bine, chiar dac-aș fi avut de gând să-ţi dau un bacșiș, acum n-am să-ţi mai dau nimic.

Domnișoara Marrow adăugă:

— Ce bădăran!

Docherul auzind aceste vorbe, făcu un pas amenințător înainte și, proptindu-și palmele bătătorite în pieptul lui Walker, îl îmbrânci cu putere. Deși în timp ce era proiectat îndărăt își simţea buzele uscate de frică, singurul gând oare exista cu adevărat în mintea lui Walker era acela al unei imense dezamăgiri, dezamăgirea pe care o simţi atunci când descoperi că motivul pentru care copiii sunt răi este că răul există în însăși firea lor. Dezamăgirea bubuia în capul lui când se propti cu spatele de ceva moale; era pieptul opulent și primitor al domnișoarei Manow.

— Bestie ce ești! urlă domnișoara Marrow docherului.

— Lasă-mă în pace, cocoană, făcu docherul îndepărtându-se.

Violenţa nu se număra printre elementele constitutive obișnuite ale concepţiei lui despre lume, și Walker fu uimit de rapiditatea cu care putea s-o asimileze- Chiar în timp ce-și recăpăta echilibrul, i se păru ceva normal. Așadar, în felul acesta ajungeau oamenii să se deprindă cu ideea imposibil de suportat a morţii și a războiului; sosind în această societate nebună, totali căpăta alt sens; doar simţământul că se dăduse în spectacol, un spectacol complet stupid, îl făcea să simtă cu acuitate că el e cel în cauză, nu altcineva. Tremurând, se îndreptă spre un taxi galben afl. cărui șofer privea impasibil, și-i ceru să-i ia pe amândoi. Docherul zbieră:

— Nu-l lua pe zgârie-brânză ăla; n-o să-ţi dea nicio para chioară!

Șoferul era la fel de voinic și cu palmele bătătorite ca și docherul; Wa ker se temu că nu vor scăpa niciodată din

această situaţie. Dar șoferul inspecta pur și simplu cele două grămezi de geamantane și spuse sceptic:

— N-oţi fi vrând să iluaţi tot calabalâcul ăsta cu voi?

Walker constată că se petrecea un lucru ciudat; se temea de propriul său fel de a vorbi. Atât dorinţele cit și accentul cu care le exprima îi păreau absurde, exagerat de alese, limbaj bun la ora ceaiului; roșiţi:

— Îhî, ba chiar așa!

Fără să se clintească din locul său de la volan, privind drept înainte, omul spuse:

— *Okay,* dac-or intra.

Walker se strădui să calce cât mai apăsat pe când dădea ocol mașinii, dar când ajunse la spate și înălţă capacul portbagajului, șoferul aplecat pe geam răcni:

— Nu în portbagaj, amice.

— Poftim? făcu Walker. Cum adică?

— Ce nu puteţi lua înăuntru cu voi, trebe să căraţi înapoi la chei și să expediaţi expres. Asta-i legea orașului!

Walker aruncă o privire spre docher, care stătea mătăhălos și ostil în pragul intrării, scuipând abundent, și înţelese că a se întoarce era ceva ce nu se putea întâmpla niciodată, chiar de-ar fi trebuit să-și dea foc la valize, acolo pe loc.

— *Okay,* treceţi la treabă! le strigă șoferul, aprinzându-și o ţigară cu un chibrit de canton, iar domnișoara Marrow și Walker se luptară bărbătește, doar ei singuri, cu bagajele grele, izbutind în cede din urmă să le urce pe toate în spaţiul rezervat călătorilor, lăsând doar un locșor extrem de mic pentru ei înșiși.

— Aţi scos-o la capăt, așa-i? făcu șoferul întorcându-se, în sfârșit, spre ei. Încotro?

Walker dădu numele holteiului unde urma să locuiască domnișoara Marrow, dincolo de Times Square, și al său propriu în Brooklyn Heights.

— Nu trageţi amândoi la același hotel? se miră șoferul. Haide, zău, de ce nu vă adăpostiţi sub același acoperiș să ușuraţi treaba pentru toţi. Eu nu trebe să vă car așa departe, voi o să vă distraţi mai bine. Ce ziceţi de

asta, așa, ca idee?

Băgă în viteză și începură să alunece pe sub autostradă, peste pavajul de piatră și peste șine.

— Hei, ce zici cocoană?

Cotiră pe una din străzile transversale ale orașului, trecură pe lângă duhoarea de neoonfundat a abatorului, spre centrul insulei. Din cutiile de gunoi fără capac, înșirate la marginea trotuarului, zburau hârtii și praf; de pereţii clădirilor vechi, părăginite, se bălăbăneau scări de fier pentru incendiu. Oamenii, albi sau de culoare, ședeau pe pragul caselor. Soarele scânteia în ferestre, orașul părea întunecat și ostil, iar Walker se simţea învins și năucit, un animal fără suflet, un obiect inert.

Nu, răspunse domnișoara Marrow, făcând sfios cu ochiul către Walker.

Trecură pe lângă scheletele uriașe ale clădirilor în curs de construcţie, traversară bulevardele înţesate din centrul orașului, cu circulaţie rapidă, și se alăturară unei lungi coloane de camioane și taxiuri îmbulzite. Oameni se strecurau printre mașini ou mici roabe încărcate cu haine. Transformările și reconstrucţia se vădeau peste tot.

— Hamalul acela a fost foarte grosolan, comentă domnișoara Marrow pe gânduri.

— Da, răspunse Walker, e ţara violenţei.

— Tare i-am urât pe toţi cei de-acolo, continuă ea. Vameșii au fost îngrozitori, mă întreb dacă așa îi tratează pe toţi.

— Probabil, făcu Walker. Nu cred că a fost ceva personal.

— Atunci ce a fost?

— Cred că pur și simplu urăsc oamenii, răspunse Walker. Și meseria lor. Și pe străini. Dar în afară de asta, probabil că sunt oameni foarte de treabă.

— Dar de ce să se poarte așa? Vameșii noștri nu sunt ca ei, nu-i așa? Sunt politicoși. De ce nu pot să fie și ei politicoși?

— Păi, eu cred că le e teamă că politeţea ar putea fi luată drept servilism. Ei cred că noi suntem aitâit de

politicoși unii cu alţii pentru că-i considerăm pe ceilalţi superiorii noștri.

— Și așa să fie oare? întrebă domnișoara Marrow.

Șoferul se înt arse cu totul în scaunul său și-i privi pe amândoi:

— Știţi, zise, am descoperit în sfârșit ce e atât de caraghios la ieropeni. Sunteţi englezi, nu-i așa? Ei bine, o să vă spun. Vorbiţi de parcă eu n-aș fi aci. Mașina ţâșni peste un semafor care tocmai trecea pe roșu. De fapt, acolo la vamă – lumea le dă câte ceva indivizilor ălora

— Era un aviz acolo sus care spunea că bacșișul e interzis, spuse Walker.

— E un aviz acolo sus oare zice c-o să te simţi mai bine cu un sutien Maidenform, făcu șoferul.

— Au salarii mari, nu? întrebă domnișoara Marrow.

— Sigur, răspunse șoferul, dar sunt ca noi toţi. Le plac gologanii.

Se repezi cu toată viteza spre un bătrânel care traversa strada la o intersecţie; apoi frână brusc. Walker și domnișoara Marrow alunecară de pe banchetă și ajunseră pe jos.

— Fii atent, făcu domnișoara Marrow.

— Cocoană, dacă știi să conduci mai bine ca mine, treci la volan și eu am să stau în spate.

— M-ai speriat, răspunse domnișoara Marrow.

— Toţi avem nevoie de senzaţii tari din când în când, spuse șoferul.

Socotind că se apropiau de hotelul domnișoarei Marrow, Walker se întoarse spre ea şi-o întrebă ce planuri are. Părăsea New York-ul a doua zi.

— Poate ne-am putea întâlni și m-ai putea conduce la gară, sugeră ea.

Orașul devenise între timp ceva atât de formidabil, încât perspectiva de a întâlni pe cineva cunoscut îl incinta pe Walker; fixă întâlnirea cu plăcere, descoperind că anglicanismul plin de preţiozitate al domnișoarei Marrow depășea doar cu puţin propria sa nesiguranţă în lumea nouă în care pătrunsese. Va putea să suporte? Va putea să

se deprindă? Tot mai încerca să-și explice raţional incidentul cu docherul, să încerce să-l vadă prin prisma noii sale vieţi, daitot ce reușea să-și dea ca explicaţie era sentimentul că teama și aversiunea faţă de violenţă și agresiune constituie o trăsătură a burgheziei engleze, care, într-un fel supravieţuise și în el, în partea negativă a eului său. Simţea că ar fi trebuit să nu-i pese, să fi primit cu bucurie și chiar să se fi lăsat doborât la pământ, pentru adevărul ce i-l revelase despre șubrezenia modului de viaţă pe care se străduia să-l părăsească.

— Hei, lăsaţi vorba, mai bine uitaţi-vă pe fereastră, spuse șoferul. Acesta e Times Square, centrul universului. Puteţi să vă duceţi la Grand Canyon, Death Valley, în locurile alea, credeţi-mă, n-o să găsiţi nimic ca Times Square. Aici se întâmplă totul. Știţi că nu există persoană importantă pe lume care să nu fi fost în Times Square să se holbeze la tipul cu ţigara Camei care scoate rotocoale de fum. Drept acolo sus, ia uitaţi-vă. Aveţi așa ceva în Ieropa?

— Nu prea cred, răspunse domnișoara Marrow.

Taxiul se strecură prin câteva străzi dosnice și opri în faţa unui hotel, cel la care urma să stea domnișoara Marrow.

Șoferul se întoarse spre ei și-i privi:

— Ce s-a întâmplat, cucoană, ţi s-au tăiat picioarele?

— Am să-ţi deschid eu, spuse Walker; se dădu jos din mașină și duse bagajul domnișoarei Marrow înăuntru.

— Mulţumesc, Porker, spuse ea.

— E-n ordine, acum?

— Sper că da.

Se aplecă înainte și-l sărută de mai multe ori pe obraz, din vârful buzelor, dar Walker se lăsă pe spate și primi un sărut pe gură.

— Pe mâine, spuse ea.

Taxiul aștepta.

— Am crezut că poate rămâi, făcu șoferul. E prietena dumitale?

— Nu tocmai, răspunse Walker.

— E adevărat ce se spune despre englezoaice?

— Ce se spune?

— Știi, explică șoferul, cică ar fi cam reci, nu simt nimic…

— Nu prea cred așa ceva.

— Ia spune ce știi.

— Păi, în toată experienţa mea n-am întâlnit asemenea caz.

— Asta-i ce vreau s-aud. Un tip care-a avut experienţă. Experienţă ou grămada?

— Nu cine știe câit.

— Câte?

— Câte ce?

— Fete diferite.

— Nu știu.

— Așa-i, cine stă să le numere? făcu șoferul. Știi gluma asta? E o glumă evreiască. Ei bine, ascultă-mă pe mine, dacă ești un tip de-i plac experienţe d-astea, sunt din belșug pe-aici. Tot ce-ai de făcut e să caşti ochii puţin. Nu mai există fete ca americancele, o dată ce le-ai aţâţat. Pot să-ţi aranjez oricând.

— Oh, mă descurc eu și singur, răspunse Walker.

— Deeh, om cu experienţă, făcu șoferul, pătrunzând în circulaţie. Credeam că voi englejii nu vă prea daţi în vânt după d-ald-astea.

Walker își dădu seama că șoferul îl ia peste picior; în același timp percepea orașul în mijlocul căruia se afla; cel mai citadin dintre orașe, cu beţivanii lui, cu poliţiștii săi în cămașă, purtând revolverele în toc, cu încleștarea dintre rase – taxiul se deplasa acum prin partea de răsărit a orașului – și își dădu seama de indiferenţa, de ostilitatea, de violenţa lui. Toate ieșeau la iveală. Simţi – ca om cu experienţă – tentaţiile sexului, aţâţare și patimă, mai puternic decât le simţise vreodată. El era izolat fără vreo relaţie, fără fonduri; dragostea îi putea oferi compensaţie. Oare n-ar fi trebuit să încerce măcar să-și petreacă noaptea cu domnișoara Marrow? Era o femeie care, pe jumătate, consimţise; reînvierea afecţiunii părea posibilă; poate că și ea, deși mai tare, mai ușor adaptabilă,

percepea lumea cea nouă cu aceeași acuitate ca și el. Poate că-i simţea lipsa. Și era un gen de iubire care l-ar fi ajutat, caldă, tihnită, învăluitoare, confortabilă, cu sânii și cu respiraţia ei călduţă. Un om cu experienţă probabil că n-ar fi dorit așa ceva; dar experienţa pierise, nu era decât un provincial la oraș.

Circulând pe autostradă, ajunseră la Brooklyn Bridge, cu cablurile înălţate deasupra lor. Se vedeau case cu apartamente de închiriat, maidane; apoi malurile râului cu fel de fel de resturi aduse de apă. Mașinile alunecau pe lângă ei, cu viteză, șoferi albi și negri, tineri și bătrâni. Adolescenţi într-o mașină ambalată la maximum, cu MURDER INC. 1 pictat pe o parte în litere roșii, grosolane, îi depășiră și apoi le tăiară brusc drumul.

— Huligani, făcu șoferul.

Pe râu în jos, apăru Statuia Libertăţii legănată parcă de ape, și Walker întrezări vasele comerciale și bacurile brăzdând oglinda sclipitoare a portului. După ce trecură podul, ajunseră în cartierul de locuinţe de pe cealaltă parte; taxiul se strecură din bulevard pătrunzând în îmbulzeala și forfota Brooklynului, și cotind prin străzi înguste, se îndreptă din nou spre ocean.

În cele din urmă ajunseră la hotel, un mic turn, mohorât. Walker se dădu jos.

— Acum toată lumea-i a dumitale, făcu șoferul pe când Walker îi plătea cursa. Distracţie plăcută! Walker își ridică valizele de jos. Ascultă, mușchiulosule, profită de ele și apoi lasă-le baltă, auzi?

— Așa am să fac.

Înăuntru, la recepţie, un bătrânel obosit, în cămașă, verifică ce cameră era reţinută pe numele lui Walker și-l îndreptă într-acolo. Nu exista un om de serviciu și nici liftul nu funcţiona; urcă greu pe scări în sus și[7]

rătăci trist pe coridoarele întunecoase, cu covoare roșii, până când descoperi camera sa. Camerista, o negresă care asculta radioul de pe noptieră, se ridică din fotoliu când Walker intră în cameră și ieși fără să scoată o

7 Corporația Crimei (engl.).

vorbă. Mobilierul era demodat; în baie, dușul era de tip vechi, cu o mulţime de manete. „Dezinfectat pentru ocrotirea sănătăţii dumneavoastră!” scria pe banderola de hârtie trecută de-a curmezișul capacului de la closetul cu aspect infect. Walker trecu înapoi în dormitor. „Aveţi dureri de cap?” întreba radio-ul. „Simţiţi că un sfredel vă perforează creierul?” Apoi urmă zgomotul produs de un sfredel. „Vi s-ar putea întâmpla la orice oră din zi sau din noapte. De ce să suferiţi, prieteni? Ascultaţi.11 Urmă un sâsâit. „Aţi auzit zgomotul unei aspirine care se dizolvă fără să ardă mucoasa delicată a stomacului dumneavoastră, fără să pricinuiască vreun rău kilometrilor de intestine pe care le conţine orice corp omenesc…” Walker întoarse butonul și se duse la fereastră. Jos, la marginea trotuarului, se înșirau într-un lanţ neîntrerupt capotele mașinilor; copii și câini se jucau în mijlocul circulaţiei; de partea cealaltă a străzii, pe un șantier, demolarea și construcţia se desfășurau simultan. În timp ce privea, un zid se prăbuși. În depărtare, printre grinzi și clădiri, putea întrezări sclipirea* portului punctat cu insule. Lăsă în jos oblonul și se întinse pe pat, obosit de New York și de sine însuși. Fiind, în definitiv, un om sensibil, legat mai mult de propriul său eu decât de lumea înconjurătoare, tot ceea ce pretindea de la ceilalţi era o oarecare amabilitate, o anumită înţelegere, oarecare toleranţă. Walker știa cum să facă faţă lumii înconjurătoare într-un oraș mic, unde atât el cât și cei din jur își primeau cinstit partea. Dar acum contactul părea întrerupt, reţeaua defectă. Stătea culcat peste cuvertura verde, privea în sus spre abajurul roz al lămpii și simţea că toate culorile și toate experienţele vieţii căpătaseră un gust de lapte acru, se închegau la căldură ca smântâna. Zăcea în costumul său de *tweed* și-și plângea singur de milă. Își pierduse orice speranţă pentru viitor? Sau își va redobândi forţa? Putea să se întâmple „la orice oră din zi sau din noapte” sau va rămâne așa pentru totdeauna? „De ce să suferiţi, prieteni?”, spunea New

York-ul; dar Walker suferea în continuare și nu știa

câtuși de puţin a cui era vina.

„Bună dimineaţa, Mister Wuker”. spuse telefonul a doua zi de dimineaţă, rostindu-i numele cu grijă, ca să-l asigure că posedă un nume. „E ora șapte și jumătate și buletinul meteorologic promite o nouă creștere a căldurii și umidităţii. Uite și d-aia nu crește aluatul pentru gogoși și, fiindcă veni vorba despre gogoși, un cuvinţel la ureche despre avantajele bucătăriei noastre sârbești, care servește acum micul dejun, cuprinzând și specialităţi la preţuri accesibile. Tiii!” Era prea mult după o noapte în care, efectiv, nu închisese ochii. Walker puse receptorul în furcă fără să audă restul comunicării. Se dădu jos din pat, contemplă înciudat dușul și se hotărî să nu-l folosească, efectuă toaleta sa obișnuită și se îmbrăcă. În tot acest timp, înfăţișarea sa era jalnică, iar zgomotul circulaţiei care pătrundea bubuind prin fereastră îi reamintea ceea ce spiritul său știa prea bine; că nu este decât un grăunte de nisip într-un deșert ce aparţine altcuiva. Ziua se așternea înaintea lui, lungă, goală și searbădă, gata să fie irosită, aruncată. Senzaţii neplăcute îl stăpâneau; simţea că-și pierde minţile, că substanţa emoţională a vieţii se scurge din el, că nu mai există ca fiinţă. Dar jos, în hol, funcţionarul care citea ziarul, printre cheile camerelor, spuse:

— Bună dimineaţa, domnule Walker!

Dacă America se pricepea să te facă să-ţi pierzi identitatea, se pricepea însă și cum să te ajute să ţi-o regăsești, chiar dacă cea pe care ţi-o atribuia nu era exact cea pe care o pierduseși. Walker ceru și dobândi explicaţii privind drumul ce trebuia urmat pentru a ajunge cu metroul în centru.

— Aţi luat micul dejun? întrebă funcţionarul.

— Nu, răspunse Walker.

— Să nu vă atingeţi de bucătăria aia sârbească, Doamne ferește, îl sfătui funcţionarul.

Walker ieși afară în lumina zilei.

Printre clădiri, observă un mic parc pe o înălţime, ce domina portul; urcă până acolo și privi în jos, peste întinsul

apei, spre Manhattan unde clădirile se înălţau către cer. Un câine își făcu nevoile pe pantoful lui. Vântul, suflând dinspre ocean, îl ciufuli puţin și-i pătrunse pe sub haină, parc-ar fi căutat un suflu corespunzător dinăuntru. Dar în ziua aceea nu se găsea nimic acolo, trebui să recunoască. Răsucindu-se pe călcâie, se strecură printre mașini și porni de-a lungul trotuarului pe lângă drugstorurile încărcate cu mingi de plajă, până la hotelul St. George unde se afla staţia metroului. Singurătatea îl făcea să fumeze mai mult, așa că-și cumpără două pachete de ţigări și apoi coborî cu liftul, jos, pe peronul care mirosea în egală măsură a praf, urină și sânge. De-a lungul peronului, în întunericul primejdios, tineri delicvenţi forţau automatele cu gumă de mestecat. Un expres în plină viteză trecu ca fulgerul pe linia din mijloc, ticsit cu suflete omenești, luminat orbitor. Walker citi eticheta de pe cutia de chibrituri care-l învăţa cum se tratează eczema la talpa piciorului, până când sosi metroul, un șir de vagoane verzi vechi și prăpădite, își vârî capul pe ușă și întrebă dacă acesta este metroul de care avea nevoie; nimeni nu-i răspunse. Se urcă și se așeză între un pitic, care purta o pălărie de pai pe capul lui cu faţă lătăreaţă și își legăna picioarele deasupra podelei, și un negru cu un costum cafeniu elegant, cumpărat de pe Madison Avenue. Walker începu să simtă foamea și râvni la o banană. Ședea și privea prin geam la zidul tunelului în timp ce metroul se afunda în lungul canal întunecos de sub East River; atunci deasupra ferestrelor, văzu un șir de reclame: – LUPTAŢI PENTRU SĂNĂTATEA MENTALĂ – spunea una.

— SPRIJINIŢI ACŢIUNEA DE ÎNDREPTARE A TINERILOR DELICVENŢI – spunea alta.

— AJUTAŢI ȘCOALA DIN CARTIERUL DUMNEAVOASTRĂ. – spunea a treia. Mai multe se refereau la boli – PUTEŢI PREVENI CANCERUL CU UN CONTROL PERIODIC... ȘI UN CEC ÎN BANCĂ.

— BOLILE DE INIMĂ PÂNDESC LA TOT PASÜL. Alături de el, prima pagină a revistei pe care o citea piticul reproducea fotografia unui accident oribil de mașină,

înfăţișând în amănunt oameni sângerând de moarte. Simţi întorcându-i-se măruntaiele pe dos și o boală de inimă circulându-i prin tot corpul în căutarea punctului slab. Ventilatorul din lavanul vagonului îi ciufulea părul și îi vântura până și hainele lui groase, englezești. Metroul se opri din nou și se umplu de oameni. O evreică corpolentă îl călcă pe picior. Se ridică și-i oferi locul.

— Las-o baltă, făcu evreica.

Walker se așeză la loc, stăpânit de dorinţa de a fi oriunde în altă parte.

Când ajunse la Times Square se ridică, coborî și merse de-a lungul peronului, pe lângă cabine unde te puteai fotografia, o trecere de timp pentru singuratici, exact opusul a ceea ce căuta el. Barele turnante care permiteau ieșirea, aproape îl castrară. Urcă scările în aerul greu, înţepător; apoi, când ajunse în stradă, căldura New York-ului îl izbi ca o lovitură. Se afla în oraș. NU TRAVERSAŢI spunea un semnal luminos. Aerul condiţionat picura din tuburi la intrările magazinelor. Mulţimile, păduri de rochii și cămăși, treceau încolo și încoace, împrejurarea avea o valoare istorică; problema era de a întreprinde ceva care să se ridice la aceeași măreţie. Hoinări fără ţintă, uitându-se prin vitrinele magazinelor, comparând preţul cravatelor, admirând binoclurile în miniatură din vitrinele de bijuterii cu preţuri reduse. Până la urmă intră la Macy și cumpără o pereche de indispensabili cu picăţele, contra 99 centi; primul lucru pe care l-a cumpărat în America. Picioarele începeau să-l ardă; avea mai bine de o oră de umblat până la întâlnirea fixată cu domnișoara Marrow în Gara Pennsylvania; încerca mereu să-și amintească cum îl cheamă și unde s-a născut și aproximativ de ce. Bufetul automat Horn și Hardhart îi aduse aminte că nu luase micul dejun așa încât intră înăuntru, cumpără un pumn de fise de la casă și se uită prin casetele cu vitrine de sticlă la șirurile de mâncăruri apetisante dinăuntru, închise ermetic până în momentul cumpărării. Se strădui să aleagă și, în cele din urmă, băgă monezi pentru un pachet de fulgi de ovăz și o

plăcintă cu afine; uşiţele de sticlă cedară şi Walker extrase mâncarea. Existau robinete pentru ceai la gheaţă, cafea la gheaţă, cafea cu lapte fierbinte; contra zece cenţi declanşă un şuvoi de lapte într-un pahar şi duse totul la o masă. În drum, îşi zări chipul într-o oglindă fixată pe una din coloanele de marmură;

rămase oarecum surprins fiindcă începuse să uite că mai are chip. La masă, desfăcu pachetul de fulgi de ovăz într-o farfurie şi turnă laptele deasupra. În timp ce efectua această operaţie, un gând îi trecu prin minte, gândul că singurele lucruri pe care fusese capabil să le înfăptuiască, să le posede, să le includă în sfera de acţiune a propriei sale experienţe, erau trei articole alimentare şi o pereche de indispensabili cu picăţele. Tot restul rămânea exterior, tangenţial, dincolo de puterile lui, în afara imaginaţiei lui, în afara universului său activ, ca şi alimentele sigilate în casetele lor de sticlă de pe pereţii din jur.

Când termină, vârî în buzunar cele câteva bucăţi de zahăr rămase, ieşi afară în arşiţă şi găsi un poliţist care, impasibil, îi indică drumul spre Gara Pennsylvania. Străbătu Strada 42, unde mulţimi de bărbaţi şi tineri se înghesuiau sub copertinele varieteurilor, şi apoi coborî unul dintre bulevarde unde circulaţia forfotea cu viteză până când găsi gara, un edificiu clasic, impozant, cu multe etaje, ca tot restul oraşului. Domnişoara Marrow, care aştepta lângă unul din şirurile de boxe pentru bagaje, nu putea fi confundată; era voinică, sigură pe sine, englezoaică tipică. Walker, văzând-o, avu pe loc senzaţia resimţită de ofiţerii coloniali din India faţă de clubul lor. New York-ul nu-i distrusese autoritatea. Pe vapor păruse mică; aici, în mijlocul acestei nulităţi ostile şi străine, dobândea dimensiuni eroice. Simţi o dorinţă copleşitoare s-o îmbrăţişeze, s-o dezbrace acolo pe loc, să se retragă cu ea într-una din boxele pentru bagaje şi să închidă uşa după ei, pe scurt, să fie a lui. În schimb, o întrebă:

— Te-ai distrat bine?

— Strașnic, răspunse domnişoara Marrow.

— Ce-ai făcut?

— O, am cunoscut un bărbat la hotel care m-a dus la teatru, am uitat cum se chema piesa. Ceva cu niște oameni, undeva în sud, care se dușmănesc unii pe alţii, genul ăsta de piesă. Apoi ne-am dus la un fel de local și am ascultat niște negri cântând jazz. Azi dimineaţă am făcut cumpărături. Mi-am cumpărat o rochie și niște mănuși splendide. E un oraș grozav pentru cumpărături, nu? Dar dumneata ce-ai făcut?

— Mi-am cumpărat niște indispensabili, răspunse Walker.

— Să văd, ooh, cu picăţele. Indispensabili de adulter, exact ce-ţi trebuie. Hai să intrăm aici în bufetul ăsta să te tratez cu o ceașcă de cafea. Făcându-i cu ochiul peste ceașcă, domnișoara Marrow întrebă: Te distrezi bine?

— Nu, făcu Walker.

— Oh, ești o figură! E minunat! Lasă-te în voia soartei.

— Asta fac.

— Hai, bea-ţi cafeaua, îl îndemnă domnișoara Marrow; se apropie ora plecării trenului meu. E un Pullman. Am o cușetă pentru mine singură. Acum trebuie să plecăm în căutarea bagajelor.

Domnișoara Marrow găsi un hamal și-l chemă la ordine cu aplomb, spre mirarea lui Walker. Hamalul explică unde sunt trase trenurile; toate erau ascunse sub pământ. Se îndreptară spre intrare, unde paznicul îl opri pe Walker.

— Ei, asta e, rămâi cu bine, spuse domnișoara Marrow.

Pentru el, domnișoara Marrow se confunda acum cu adevărata umanitate a speciei omenești; afecţiunea faţă de ea devenise un sprijin împotriva ostilităţii generale, un omagiu adus nobleţei și echilibrului lăuntric.

— Lasă-mă să te sărut de adio, propuse el, cu delicateţe și timiditate.

— Aici? întrebă domnișoara Marrow.

— Nu, vino încoace, după boxele astea.

În spatele boxelor, domnișoara Marrow se întoarse și-l privi cu tristeţe.

— Să nu mă mânjești, spuse ea, nu mă pot urca așa într-un tren.

— Un sărut curat și apăsat, o liniști Walker trecând la fapte. Nu vreau să pleci, spuse după sărut. Abia acum ai să-mi lipsești cu adevărat. Oare cât timp am să rămân singur aici?

— Nu cred că la mine ţi-e gândul, spuse domnișoara Marrow. Am impresia că ești puţin speriat și din pricina asta ai devenit sentimental. S-au inversat rolurile, după cit se pare. Totuși, amândoi suntem cam același gen de om. Ar fi trebuit să ne încercăm norocul. Dar ţi-ai închipuit că ai să găsești ceva mai bun, nu-i așa?

— Așa e.

— Ei bine, sper c-o să reușești. Totuși, nu pot să înţeleg cum stau lucrurile cu soţia dumitale.

— Nici eu, făcu Walker.

— Ei, acum trebuie să plec, spuse domnișoara Marrow. Walker se repezi din nou cu buzele. De data asta m-ai mâzgălit, constată ea, apoi scoase batista și-și șterse colţurile gurii. Bine, să fii băiat cuminţeşi distracţie plăcută!

— Am să încerc, răspunse Walker, și dumitale la fel. În ţara asta ciudată…

— Fiecare cu drumul său, completă domnișoara Marrow.

Se îndreptară din nou spre intrare.

— Așa, ia-o binișor, cum se zice pe-aici, îl sfătui domnișoara Marrow căreia paznicul îi dăduse drumul să treacă. Noroc, Porker!

— Noroc, Fern, răspunse Walker.

O urmări coborând o dată cu scara rulantă, în subteran, acolo unde se afla trenul ei. Domnișoara Marrow îi făcu semn cu mâna, ca o Britanie magnifică, și dispăru sub pământ. Povara singurătăţii îl copleși din nou.

Singur! Năucit, pierdut, transpirând șiroaie, se întoarse și se duse în holul gării unde privi cum funcţionarii de la ghișeu vindeau bilete din casete lungi, mecanizate, ajutaţi de niște televizoare care pâlpâiau.

În timp ce se holba la acest proces misterios, un individ se apropie de el; era mic de statură, purta o cămașă transparentă, creponată, din al cărei buzunar ieșea la iveală un pachet de ţigări Lucky Strike, și o pereche de pantaloni maro cu manșete late, căzute.

— Cum îţi place cravata asta? E neșifonabilă. La 98 de centi, dar face cinci dolari.

— Poftim? făcu Walker.

— Din Boston? îl întrebă omul.

— Nu, din Anglia, răspunse Walker.

— Nu, zău, se miră omul. Cum te cheamă, cum îţi zice?

— Walker.

— Walker și mai cum?

— Walker James.

— Eu mi-s Harry Dimilo, se prezentă omul. Bate laba. Walker dădu mina. Incântat de cunoștinţă, Walk, spuse omul. În voiaj?

Walker se uită în jur, căutând scăpare; nu găsi niciuna. Bănuielile că individul se folosea de trucul confidenţelor pentru a-i câștiga încrederea deveniră mai vagi, dar Walker știa că totuși asta urmărește. Era, într-adevăr, cam îngrozit și-l liniștea doar faptul că datorită inversării numelor lui, nu era încă pe deplin identificabil. Spuse:

— Da.

— Pentru mult timp la New York?

— Nu. Plec aproape imediat.

— Nu vrei să mai rămâi pe-aici, e un orășel al dracului de mare.

— Da, știu, răspunse Walker, dar trebuie să plec.

— Ce-nvârtești?

— Sunt profesor.

— Mi-am închipuit eu că ești om cu carte, Walk. Eu nu sunt, dar serios îţi spun, zău c-aș vrea să fiu. Și cam ce predai?

— Literatură.

— Cărţi, poezii, chestii d-astea? Știu, mă omor după

ele. Am un teanc de cărţi în camera mea, d-alea de buzunar. Le iau de la librăria cu autoservire. Au acolo o grămadă de cărţi „sexy” pe cinste.

— Trebuie să plec, spuse Walker.

— Mergi departe?

— O bucăţică bună, răspunse Walker.

— Încotro, Walk?

— Madison Avenue.

— La ce număr?

— Cinci sute și ceva.

— Printre cele cu cinci sute, aha, cred că o să ne descurcăm. Merg și eu spre centru cu tine.

— Oh, găsesc eu și singur, se apără Walker.

— Nu, îmi place să stau de povești cu tine. Walk. Walker începu să transpire ușor. Când încercă să plece, stârpitura îl apucă de braţ. Nu, să nu ne paradim picioarele! E mai scurt p-aici. Străbătură holul gării împreună, individul ceva mai în urmă, rupând banderola de hârtie roșie de la partea de sus a pachetului său de Lucky Strike.

— Aș fi zis că ești din Boston din cauza accentului. Știi c-ai accent?

— Da, răspunse Walker.

— Ästa-i accentul englezesc?

— Da.

— Toţi vorbesc așa p-acolo?

— Aproape toţi, răspunse Walker.

— Tot mai aveţi regină, așa-i?

— Exact.

— I-am văzut poza în ziar, spuse tipul. Îţi place p-aici?

— Foarte frumos, spuse Walker.

— Mai bine decât acasă, hâi?

— Nu-mi dau seama; abia am venit.

— Ei, o să-ţi placă mai mult aici. E o ţară nebună în toată regula. Ce părere ai de damele din America?

— Încă nu le-am descoperit, spuse Walker.

— Să te ţii la distanţă, Walker, de femeile astea, ascultă-mă pe mine, eu sunt păţit. Vreau să zic, uită-te la

mandea, nu-s frumos, dar sunt mai bine ca alţii. Ce n-am la mutră am în altă parte. Crede-mă, mi-am petrecut cei mai buni ani ai vieţii în paturile femeilor. M-am culcat cu femei în toate cartierele din New York, în Bronx, în Brooklyn, în Flatbush și Queens, ba chiar și în Harlem. Dar m-am purtat salon. Pe una am cadorisit-o chiar cu un aparat de aer condiţionat Motorola. Și n-a fost una să nu se ţină scai după mine. Pe una am găsit-o o dată în pat cu altă muiere și nu mai puţin de patru ţipi. Chiar așa.

— Groaznic, făcu Walker.

— Ai nimerit-o, Walk, groaznic, ăsta-i cuvântul. Ţi-a căzut vreodată cu tronc un bărbat?

— Nu, făcu Walker.

— Ei, eu sunt de părere că nu se poate trăi fără dragoste. Uite, tu ești străin, să-ţi pun o întrebare, să aud și altă părere. Crezi că un tip poate trăi fără, așa ca ăia, călugării? Crezi că poţi să te descurci fără dragoste?

— Da, cred că da, răspunse Walker.

— Hm, făcu omul, e tocmai ce se zice mereu de englezi. Nu se pricep cum să se distreze. Numai cricket și carne de vită la grătar. Nu vrei să-ncerci niște senzaţii tari, Walk? Haide, încearcă. Să vedem cum te-ncingi.

Walker grăbi pasul.

— Stai locului, făcu tipul. Tu nu vezi: NU TRAVERSAŢI. Doar n-oi fi vrând să te calce vreo mașină sau să umfli o amendă, nu? Așteptară până când semaforul de cealaltă parte a intersecţiei se schimbă pe „TRAVERSAŢI”. Numai semne d-astea peste tot, făcu tipul. Ai observat câte sunt în New York? Mereu ai ceva de citit. D-aia faci o treabă bună, îţi dai seama Walk, învăţându-i pă copiii ăia literatură! Altfel cum ar putea să citească toate astea? Uite colo, ce scrie acolo?

— Interzis, spuse Walker.

— Ei, făcu omul, asta e pe englezește. Sau nu?

— Nu tocmai, răspunse Walker.

— Ehei, făcu omul, știi, îmi place să stau de vorbă cu un om educat. Am impresia că ne-apropiem de cinci sute.

Ce-ai de făcut acolo un' te duci?

— Trebuie să mă întâlnesc cu cineva într-una din instituţiile astea.

— Ce fel de instituţie e aia, Walk?

— O agenţie literară, răspunse Walker.

— Oh, ca o agenţie teatrală?

— Cam așa ceva, spuse Walker.

— Fete cu duiumu pe-acolo, modele?

— Nu, făcu Walker stânjenit de persistenţa acestui coșmar. Oare ce voia de la el? Când îl va lăsa în pace? O să-l urmeze chiar până sus în biroul agenţilor săi? Era oare un homosexual la agăţat, avea de gând să-i vândă ceva sau poate să-i cumpere sufletul?

— De ce vrei să-l vezi pe tipul ăla?

— Vinde articolele pe care le scriu.

— Ești și gazetar, Walk?

— Da.

— Un om multilateral, am dat peste un om cu școală și multilateral. Care-i numărul clădirii?

— Nimeresc eu, spuse Walker.

— Crezi că nu știu să ajut un străin? Care-i numărul?

Walker i-l comunică:

— E niţeluș mai încolo, spuse tipul. Ar trebui să scrii ceva despre mine.

— Nu scriu genul ăsta de lucruri.

— Dar ce gen de lucruri?

— Scriu în general despre cărţi.

— Ești om învăţat, Walker. Am un ovreiaș care stă mai sus de mine, un adevărat savant. Stă pe un bidon de tablă cât e ziua de lungă și citește cărţi. În casă n-are decât cărţi de jur-împrejurul pereţilor. Nu se sinchisește de mobile, cred că doarme pe cărţile alea afurisite. Uite, am ajuns.

Omul împinse ușile turnante și intră. Trebuie să cauţi numele pe tabel. Cum îl cheamă?

— Am să-mi găsesc și singur drumul, spuse Walker.

— Nu, haide, cum ai zis că-l cheamă? Walker îi spuse.

— Așa, etajul douăzeci și șase, l-am găsit eu pentru

tine. Acum trebuie luat bitul. P-aici. îl conduse pe Walker la lift. Douăzeci și șase, șefule, îi spuse liftierului.

— Mulţumesc foarte mult, spuse Walker, dar tipul intră cu el în lift.

— Vin cu tine sus. La etajul douăzeci și șase coborâră împreună.

— Uite ce, eu zic că-i mai bine să intru singur aici, începu Walker.

— Aici e? întrebă tipul, pătrunzând înăuntru.

— Aveţi musafiri, o anunţă pe secretară, o fată blondă care stătea la un birou danez. E tare drăguţ aici la dumneavoastră. Ce sunt toate pozele astea?

Pe pereţii agenţiei se înșirau fotografii cu autografe.

— Cred că domnul Tilly mă așteaptă, spuse Walker, mă numesc James Walker.

— Luaţi loc, vă rog, domnule Walker.

— N-am nicio legătură cu omul ăsta. S-a ţinut după mine până aici, urmă Walker.

— Îi voi comunica domnului Tilly că sunteţi aici, spuse secretara, punând în funcţiune legătura telefonică, dar știu că e foarte ocupat acum.

Walker se așeză. Stârpitura veni lingă el și-și aprinse o ţigară Lucky.

— Ia te uită la sânii ăia, făcu. Îmi plac fetele cu balcon la faţadă. Ce zici, Walk?

— Uite ce, răspunse Walker, va trebui să te las acum.

— Puteţi intra imediat, domnule Walker, îl pofti secretara. Tipul se ridică și el.

— Domnul Tilly așteaptă o singură persoană, accentuă fata.

— *Okay, okay,* făcu tipul, așezându-se din nou.

— Pe coridor la dreapta, apoi ușa din stânga în fund, explică fata.

— Ai pe unu care te scoate în oraș? o întrebă tipul în timp ce Walker ieșea din raza auditivă.

Găsi biroul lui Tilly și ciocăni la ușă, cu inima bătându-i încă puternic de pe urma acestei neplăcute întâlniri. Oare tipul o să-l aștepte acolo până se va

întoarce? O să izbutească să scape vreodată de el?

— *Entrez!* strigă Tilly.

Wallcer intră în biroul întunecat din cauza jaluzelelor. Tilly, un bărbat între două vârste, îmbrăcat cu o jachetă sângerie din ţesătură madras, șort bermuda de comandă, cămașă albă pe dinafară, o cravată de culoare închisă din fular de mătase și o pălărie de fetru cenușiu cu bor îngust și panglică madras, îndesa hârtii într-o servietă. Ridică ochii cu o expresie de încântare pe faţă.

— Jam Walker, în carne și oase, exclamă el. Intră Jam, încântat să te cunosc în sfârșit. O prietenie legată prin corespondenţă are nevoie de acest gen de cimentare. De fapt, Jam, tocmai plec.

— Oh, Doamne, făcu Walker, speram că putem discuta despre unele din lucrările mele.

— Nimic nu mi-ar plăcea mai mult, Jam, dar trebuie să fiu la Grand Central exact în treizeci de minute.

Mă bucur într-adevăr că ai trecut pe-aici, zău. Ar fi trebuit să sosești la New York în orice weekend în afară de acesta. Voiam să cunoști o mulţime de lume, redactori, știi. Cei de la Revista „Vogue” ard de nerăbdare să dea ochii cu iubitul lor englez. Totuși, sper că o să vii des la New York în cursul anului, nu?

— Mi-am dat seama că am nimerit prost în acest weekend, oftă Walker.

— *Weekend-ul* Ziua Muncii. Toată lumea pleacă din New York la Cape. N-ai prieteni la Cape?

— Nu, răspunse Walker.

— Băieţii pe care voiam să-i cunoști, de la „Esquire”, fetele de la „Vogue”, toţi sunt plecaţi din oraș altfel i-aș fi chemat chiar acum la telefon. Știi, trebuie să mă grăbesc; dar, Jam, mi-a părut bine că te-am văzut. O zi fericită pentru mine. Arăţi exact ca în fotografii, bătrâne. O să ne mai întâlnim, neapărat. De nenumărate ori. Bine pentru mine, bine pentru dumneata. Curând, promite-mi că în curând. Vino din nou, stai două săptămâni, să facem treaba ca lumea. O să aranjez o petrecere.

— Splendid, făcu Walker.

— O să fie, spuse Tilly. Cu hotelul e în ordine?

— Nu e rău, făcu Walker.

— Am dat pur și simplu cu banul, spuse Tilly. Ai cerut ceva departe de centru. Mi s-a părut că o să-ţi fie pe plac.

— Da, făcu Walker, merge.

— Nu pari prea încântat. O să-ncercăm în altă parte data viitoare.

— Da, aprobă Walker.

— Condu-mă până la lift, propuse Tilly. Mai vrei să vezi pe altcineva de-aici?

— Nu cred, spuse Walker. Ieșiră în holul principal.

— Leonie, se adresă Tilly secretarei, fă cunoștinţă cu James Walker. O să ajungă om mare.

— Bună, făcu Leonie indiferentă. Vagabondul care s-a ţinut după dumneavoastră a plecat. I-am spus că altfel chem poliţia.

— Cum, s-a ţinut un vagabond după dumneata, Jam? întrebă Tilly ieșind pe ușile de sticlă.

— Da, o experienţă foarte ciudată, spuse Walker. S-a legat de mine în gara Pennsylvania și nu m-a slăbit un pas până aici. N-am putut să scap de el.

Tilly, apăsând pe butonul ascensorului, spuse:

— Trebuie să fii cu băgare de seamă în New York City. Aici poţi fi atacat ziua în amiaza mare.

— Nu cred că avea intenţii rele, explică Walker. Pur și simplu… o întâlnire democratică.

— Vreun homosexual, spuse Tilly, invitându-l pe Walker să intre în ascensor. Liftul coborî în viteză, vâjâind înăbușit. În hol, Tilly îi strânse mâna lui Walker și-i spuse: Mi-a făcut plăcere. Întoarce-te curând.

— O să mă întorc, îl asigură Walker.

Din nou singur! Pe trotuar se simţi complet părăsit. Venise la New York ca să se simtă cineva, să lege toate relaţiile pe care i le promisese Tilly. Dar în loc să fie sărbătorit fusese lăsat pe dinafară; poţi să fii cineva cât poftești, dar nu în *weekend-ul* Ziua Muncii. Nu-i mai rămăsese nimic de făcut. Norocul nu îi stirîdea; un singur lucru putea fi mai rău; să nu aibă în buzunar, biletul spre

Vest care să-l elibereze de toate acestea. Dar nici măcar Vestul nu-l ademenea ci Anglia, simplă și confortabilă ca o clinică. Urmări capul lui Tilly dispărând în aglomeraţia de pe Madison Avenue, în majoritate bărbaţi, elegant îmbrăcaţi. Apoi, neștiind ce să facă, coti pe una din străzile perpendiculare care-l scoase în Fifth Avenue, aproape de Rockefeller Center. Lume și mai elegantă se revărsa în talazuri. Erau **fete** în bluze sau rochii simple, drepte și elegante, proaspete și curate ca niște trufandale, umblând cu siguranţă și graţie. Se uita lung după ele, îi aminteau că se află într-un oraș cosmopolit și-l făceau să se simtă și mai trist că e singur. Merse mai departe pe bulevard, **pe** sub clădirile falnice care îl făceau să pară un pigmeu.

Apoi, dincolo de șirul trăsurilor, apăru un spaţiu larg. Central Park, o alinare binevenită. Își regăsi dimensiunile. Își scoase haina, o puse pe braţ și traversă strada spre parcul verde, dens presărat ici colo cu grămezi de stânci. Dar un bătrân cu înfăţișare de patriarh îi tăie calea:

— Străin în oraș? întrebă bătrânul și-l preveni pe Walker să nu intre în parc – era plin de bandiţi și de derbedei. O să vă fure portofelul, poate o să vă alegeţi și cu nasul rupt.

Chiar sub ochii lui se afla iarba verde; dar, oftând, Walker se întoarse și porni din nou pe bulevard. Feţe de masă de damasc și binocluri în miniatură, la preţuri de ocazie, îl ispiteau din vitrine. Compară preţurile cămășilor și o dată se opri să urmărească o echipă de lucrători care plantau un copac înalt, în faţa unei clădiri înalte de sticlă cenușie. Admiră obiectele expuse la Tiffany. Apoi, din nou, împodobit cu steaguri, apăru Rockefeller Center, cu mese sub umbrele de soare, risipite pe terasa descoperită din faţă. Se rezemă de balustradă și privi în jos la cei care consumau băuturi. Când se căută în buzunarul hainei descoperi că-și pierduse stiloul și ochelarii de soare. În interiorul clădirii, se alătură unui grup și împreună cu un număr de vizitatori din vestul mijlociu, veniţi în metropolă, urcară până în vârf într-o viteză nebună cu două ascensoare-express, rapide ca niște mașini de curse. Pe

terasa de unde se putea admira priveliștea, sufla un vânt puternic; jos, departe sub el, New York-ul părea o uriașă tigaie încinsă. Ajuns din nou la nivelul străzii, se uită plin de nostalgie, cu inima bătând puternic, prin vitrinele agenţiei de Căi ferate britanice din Piaza, apoi își continuă drumul pe bulevard în jos. În vitrinele de la Brentano erau expuse statui grecești și romane la preţuri de ocazie, iar o bancă, clădită numai din sticlă, își dezvăluia, printr-o boltă deschisă, ca un templu despuiat astfel de orice mister, întreg interiorul.

Se așeză pe una din băncile aflate în faţa Bibliotecii Publice a New York-ului, în spatele unuia dintre lei, urmărind vânzătoarele de prăvălie și funcţionarele care se plimbau, în pauza de masă, cu pungi de hârtie de la „Lord” și „Taylor” și de la magazinul „The Tall Girl, îngrijite, elegante și, mai presus de orice, sigure pe ele, îi aminteau de Julie Snowflake. De ce n-a sunat-o la telefon? Pe una din laturile bibliotecii găsi un șir de cabine telefonice din sticlă. Sistemul de formare a numărului era complicat și mașinăria îi înghiţi mai multe monede de 10 centi, înainte să reușească. Apoi un bâzâit profund și grav parveni din vidul american și zbâmâi în receptorul lipit de ureche. Curând o voce îi luă locul.

— Aici casa Snowflake, spuse vocea. Cine-i acolo?

— Tu ești Julie? întrebă Walker.

— Aici casa Snowflake.

— Aș putea vorbi cu domnișoara Julie Snowflake, vă rog?

— Nu este nimeni acasă afară de mine. Aveţi ceva de comunicat? O să notez pe carnet, dacă l-oi găsi.

— Nu e nevoie, spuse Walker. Cât timp lipsește?

— Sunt la Fire Island. Mai e fro cinci zile până s-or întoarce.

— R-Oh, atunci n-are niciun rost, spuse Walker.

Puse receptorul în furcă cu simţământul unei pierderi ireparabile. Gândul de a nu o mai revedea pe Julie – căci la întoarcerea ei va fi el plecat – îl deprima; se chiorî prin cabina de sticlă la trecători, terorizat de singurătate, până

când își aminti că un cunoscut de-al lui deţinea un post de copist la o agenţie de pe Madison Avenue și-l chemă la telefon.

— Alo, bătrâne, exclamă Henry când se stabili legătura. Absolut fantastic să-ţi aud vocea.

Henry nu vorbea așa pe vremea când locuia la Nottingham, își reaminti Walker, dar probabil că America e în stare să schimbe un om. Walker bănuia totodată că Henry nu-și mai aducea de loc aminte de el, ci, pur și simplu, cu bonomie urbană, răspundea cu plăcere oricui știa măcar cât de cât de existenţa lui. Dar apoi Henry deveni sentimental, cu aduceri aminte a frumoaselor zile de altădată și, la un diapazon înalt, se făcu aranjamentul de a lua masa împreună, urmând ca Henry să-l conducă apoi prin Village.

— Ura, bătrâne, făcu Henry, pe curând!

Căldura cabinei telefonice, dar mai ales a convorbirii, îl făcură pe Walker să transpire. Traversă strada spre librăria Marlboro, cercetă printre cărţile la preţ redus și cumpără în cele din urmă *Fiinţa și Nefiinţa* de Sartre, cu un dolar. Apoi, dându-și seama că îi este foame, o porni din nou spre bufetul automat; era pregătit pentru încă o porţie de fulgi de ovăz și o plăcintă cu afine.

Henry Wilkins era o veche cunoștinţă de-a lui Walker cu care băuse multe halbe de bere în barul din spate al lui Severn. Pe vremea aceea Henry era un tânăr tăcut, cam trist, dintr-o familie mic-burgheză, și lucra la o bibliotecă publică, ștampilând cărţile, amendând pe cititorii care încălcau regulamentul, evacuând din sala de lectură pe bătrânii care tușeau prea des. Manșetele pantalonilor lui erau întotdeauna ferfeniţi te și avea câte un petec de chelie la amândouă tâmplele. Mirosea adesea a untură și purta o cravată stropită și pătată care, bine fiartă, ar fi dat o supă consistentă. Acum era alt om. Purta un costum elegant de culoare închisă, cămașă în carouri, o cravată din fular de mătase englezesc, imprimat de mână, iar tâmplele păreau să-i fi încolţit și părul să-i fi crescut la loc. Când se întâlni cu Walker în holul uriașului zgârie-nori

galben unde lucra, îl conduse, plin de siguranţă, ţinându-l protector de braţ, de cealaltă parte a străzii, pe Madison Avenue, într-o clădire înaltă destinată anume parcării mașinilor, unde automobilele erau îngrămădite unul lângă altul și deasupra altora, ca plăcintele cu afine de la bufetul automat. Când mașina lui Henry ajunse jos se dovedi a fi un *Triumph Sprite.*

— Trebuie să ţin sus steagul ţării, lămuri cu vocea lui mai englezească decât engleza, acum curăţată de nazalizarea tip Bulwell.

Conducea mașina cu eficienţă americană, menţinând viteza necesară, astfel încât toate stopurile treceau pe verde când se apropia de ele. îl invită pe Walker la un restaurant italienesc pe lângă cartierul Village, unde fotografiile cu autograf ale unor scriitori și actori celebri se uitau ţintă la ei de pe pereţi. Masa a fost fără cusur și la urmă Henry insistă să plătească el. Îi spuse că apartamentul său se află în apropiere, în Second Street, și-l duse pe Walker cu mașina până acolo, pe străzi întunecoase, oblonite, presărate cu mașini avariate, demontate, și beţivani care dormeau, părând să aștepte să fie filmaţi de către ţipi cu aparatul ascuns într-o pâine mare.

Henry opri în dreptul magazinului cu băuturi și ieși cu un pachet voluminos. Apartamentul, într-un bloc modern cu un vag aspect de neîngrijire, era mobilat în interior cu canapele daneze, mese joase și draperii din madras. Walker se așează într-un fotoliu-fluture, cu posteriorul suspendat în hamacul de pânză doar puţin deasupra parchetului și bău câteva pahare cu Martini[8] care era aproape gin curat.

— Regula mea în legătură cu prepararea unui Martini, spuse Henry, care n-auzise vreodată de Martini pe vremea când îl cunoscuse Walker, e să arăţi doar eticheta sticlei de vermut. Nimic mai mult, înţelegi; sper că n-am stricat ginul, nu?

— Nu cred, răspunse Walker din ce în ce mai

8 Cocteil preparat dlntr-un amestec de gin șl vermut.

impresionat.

Henry îl întrebă pe Walker dacă are vreo combinaţie, „Oameni la care să stai, milionari în Mexic, înţelegi?”

— Nu, spuse Walker, nu cunosc pe nimeni.

— Trebuie să-ţi dau adresele mele. E foarte important să ai unde să te inviţi. Americanilor le place să primească. De multe ori mă gândesc că un om destul de deștept n-are nevoie să plătească niciodată nimic. Asta până când întâlnește alt englez.

— Eu am vrut să plătesc partea mea, protestă Walker.

— Fleacuri, bătrâne, am glumit și acum presupun că vrei să rămâi aici. Improvizăm imediat un pat. De fapt mai vin aici alţi patru băieţi; nici nu-i cunosc. Trebuie să mă duc să-i iau de la Idlewild tocmai după miezul nopţii. Au fost la Denver unde au locuit la părinţii amantei unuia dintre ei. I-am spus lui Ralph: „găsește-ţi o amantă cu mașină la dispoziţie”. Dar el zice că preferă una cu avion.

— Văd că în America există o artă de a trăi, făcu Walker. Fără discuţie, nu cunosc lecţia.

— O artă, într-adevăr, întări Henry.

— De fapt, spuse Walker, am cameră la hotel.

— Unul bun?

— Nu prea.

— Păi, uite ce, dacă vrei să te muţi aici…

— Mulţumesc mult. Am să mă gândesc.

— Ce zici de-un tur prin Village? Librării, cafenele-bar, jazz?

— Splendid, exclamă Walker.

De data aceasta porniră pe jos. Beţivanii păreau și mai amenințători și unul dintre ei îl apucă pe Walker de pantaloni.

— Cerșește, explică Henry, dându-i o hârtie de un dolar.

Omul nu scoase o vorbă, dar dădu drumul pantalonilor lui Walker.

— Ţi-am spus eu, făcu Henry.

Se opriră în Washington Square ca să privească la emigranţii cu berete pe cap, jucând șah pe mesele de

piatră.

O fată cu o cămașă de doc și *blue-jeans* strâmţi zise adresă lui Walker:

— Ia uită-te niţel la sânii ăștia! și-și desfăcu cămașa.

— Foarte drăguţi, spuse Walker politicos.

— Vreau să mă culc cu tine, continuă fata.

— Frumoasă treabă, spuse Henry când fata plecă. Ai fost al dracului de calm. Asta a și vrut.

— Nu mi-a făcut impresia, ripostă Walker.

De cealaltă parte a pieţii, un bărbat în haină de piele discuta cu un pom.

— Ești cel mai dat dracului copac, spunea el, toţi ceilalţi copaci sunt niște gunoaie, tu însă…

Intrară într-o librărie unde o mulţime de bătrâni studiau cărţi ce înfăţișau diferite poziţii ale actului sexual.

— Turiști, îl informă Henry, cei de-aici, din Village, îi pungășesc pur și simplu.

Tot orașul devenea de un albastru intens în lumina înserării. Trecură pe lângă închisoarea de femei, un cvartal înalt, și se uitară în vitrinele unor prăvălii din Village, pline cu sandale din fâșii de piele și obiecte de ceramică, toate confecţionate de mână, la preţuri uluitor de mari.

— Ästa-i un local pe care-l știu, spuse Henry, se servește o cacao excelentă cu o ceapă înăuntru.

În interior se afla un mic podium unde evolua o pereche de mimi cu feţele pudrate. Deși pantomima se intitula „Leda și Lebăda”, nu se întâmpla mare lucru. Chelnăriţa, o fată cu capul complet ras, le aduse cacao clătinându-și în faţa lor creștetul dezgolit, lucitor. Apoi proprietarul localului anunţă recitalul de poezie. Poetul era un tânăr cu *blue-jeans* și *poncho*; purta ochelari negri.

— Oh, voi păsări de noapte, începu el.

Publicul aplaudă apreciativ.

— Turiști, explică Henry.

— Vouă mă adresez, păsări de noapte!

Privi publicul și ronţăi un timp capătul unui corn.

— Ești băiat frumos, răcni un tip de la una din mese.

— Dee, toţi suntem frumoși, spuse poetul. Mai ronţăi

câteva clipe, apoi își ridică ochii în tavan. Vino, pasăre măiastră, coboară, pasăre, am nevoie de tine, făcu el. Te chem să mă ajuţi! Oh, pasăre măiastră, ai de gând să vii astă-seară? Vino!

Pasărea probabil că sosise fiindcă o expresie de extaz îi lumină faţa pentru o clipă, două, apoi continuă:

— Un câine negru și-a făcut nevoile pe pajiștea mea. Dedicată lui Gregory Corso.

— Asta e poezia, șopti Henry.

Poeziile erau toate în tradiţie orală; un amestec egal de spirit și trăire intensă. Walker gustă exhibiţia dar, la plecare, Henry părea dezamăgit.

— În unele seri își scoate și hainele, spuse, dar bănuiesc că asta se întâmplă numai sâmbăta.

În următorul local unde intrară, cânta o formaţie de jazz, de care Walker avea impresia că auzise dar nu era absolut sigur. Luară loc la bar, cu orchestra în spate. Berea costa un dolar și jumătate; din nou, Henry insistă să plătească. Asistenţa era în mare măsură formată din tineri cu păr tuns scurt și haine sport corecte, din *tweed* Harris, și fete cu păr lins și rochii de culoare închisă, cu plastron plisat. Muzica de jazz, spirituală și reţinută, era executată de un grup de instrumentiști eleganţi și pricepuţi, în cămăși cadrilate din madras și șorturi-bermuda din flanelă gri. După ce-și băură berea, barmanul se apropie și întrebă:

— Ei, șefilor, mai merge un rând?

Henry dădu din cap aprobativ și-i explică lui Walker:

— Dacă nu mai comanzi te aruncă afară.

După următorul rând de bere nu mai comandară nimic.

— Ei, a sosit momentul să eliberaţi locul, șefilor, făcu barmanul.

Henry răspunse:

— Nu. Vreau să mai stau puţin să-mi tihnească.

— Ai de gând să-ţi scoţi prietenul d-aici cu binele, sau vrei s-o fac eu, îl întrebă barmanul pe Walker.

— Haide, Henry, îl îndemnă Walker.

— Huliganule, făcu Henry în timp ce se dădea anevoie jos de pe taburet.

— Huligan ești tu, cărpănos bătrân, îi strigă barmanul, ștergând zincul.

— Simt nevoia să mai beau ceva, spuse Henry când ieșiră în stradă.

Trecură două fete cu ciorapi colanţi și Walker întoarse capul după ele.

— Stai binișor, omule, îi spuse Henry, amenințându-l cu degetul.

Dinspre râu, sufla briza și sirena unui vas de linie șuiera, chemând bursierii Fulbright din Village spre Europa. Henry își aminti că are niște prieteni prin apropiere și se năpusti într-un magazin de băuturi de unde apăru cu un nou pachet. Prietenii locuiau sus de tot într-un bloc; când intrară, cele două gazde în indispensabili ședeau faţă-n faţă la un birou și băteau la micile lor mașini de scris portative, care ţăcăneau pe măsură ce cuvintele se înșirau unul după altul. Singura lumină venea de la două lămpi de birou cu suporturi șerpuitoare. Venirea lor nu părea să-i deranjeze și, pe loc. de parcă toată ziua așteptaseră prilejul, începură o discuţie aprinsă despre E. M. Forster și viaţa morală.

— Ce admir eu la Anglia, spuse unul dintre ei, profesor la Hunter College, este stabilitatea morală. Oamenii cresc în grădinile lor flori care se numesc Cinste. Așa ar trebui să fie, principii morale în orice.

Walker simţi o caldă bucurie când aceste cuvinte îi izbiră timpanele.

— În Anglia oamenii cred încă în bine și rău, urmă profesorul. Știţi, aceasta sună ciudat, dar aș vrea… oare aș vrea… să cred și eu?

— Dar cum trebuie procedat? întrebă celălalt, redactor la editura unui colegiu, stând cu coatele rezemate pe genunchii păroși.

— Păi, asta îţi intră în sânge încă din copilărie, o dată cu bătaia la popo, interveni Walker, sau cel puţin așa se întâmpla. E nemaipomenit ce se poate obţine cu metoda

aceasta dacă toată lumea o aplică. Dar mi-e teamă că a devenit ceva de domeniul trecutului.

— Ar fi trebuit s-o păstraţi, observă redactorul.

— De ce să fie englezii cei care scuipă împotriva vântului? întrebă Walker.

Profesorul de colegiu pregăti câteva pahare de Martini și discuţia continuă. Afară, vuietul orașului nu contenea și pe la ora două se duseră la un restaurant evreiesc și consumară *blinele* cu afine și smântână. Viaţa părea să se desfășoare la fel de agitată ca la oricare altă oră, și copilași așteptau în faţa băcăniilor. După ce achitară la restaurant, se hotărâră să iasă din oraș la Coney Island și să arunce o privire mării. Porniră cu Pontiacul vechi al profesorului pe străzi reci întunecoase, pe care zburau petece de hârtie, până când mirosul mării și al floricelelor prăjite îi vesti că ajunseseră. Șiruri de tonete pentru crenvurști, închise acum, și gherete cu atracţii, vopsite în culori ţipătoare, dărăpănate, cu obloanele lăsate, mărgineau calea spre promenada podită cu scânduri pe unde câte un plimbăreţ de ocazie se poticnea printre gunoaie, în întunericul de nepătruns. Oceanul ofta trist, izbindu-se de schelăria promenadei. Merseră de-a lungul promenadei până când, deodată, patru siluete întunecate apărură în faţa lor.

— Încotro, șefilor?

— Am venit să ne uităm puţin la mare, spuse Henry celor patru poliţiști.

— Hai, întindeţi-o acasă, șefilor.

— Nu obiectaţi, spuse redactorul, hai să plecăm.

— Deștept băiat, pe cinstea mea, comentă poliţistul.

— Voiam să mă uit… făcu Henry.

— Prietenului tău i s-a urât cu binele?

— Nu, răspunse redactorul, trăgându-l pe Henry, apoi se întoarseră cu toţii la mașină.

— Am tras o spaimă! declară Walker.

— Daa, făcu redactorul, ăștia sunt meii răi ca

gangsterii.

În drum îl lăsară pe Walker la hotel; urcă scările până în cameră unde era o căldură jilavă și, după ce se dezbrăcă la piele, se vârî între cearceafuri fără să-și mai pună pijamaua sa englezească. Un ţânţar îi bâzâia în jurul capului. După ce bâjbâi în căutarea lămpii de pe noptieră cu un fel de buton patent care nu voia să se aprindă, se zbătu să se dea jos din pat și se duse la valize de unde scoase sticla cu preparatul împotriva ţânţarilor, stropindu-se cu generozitate pe tot corpul. Întors înapoi în pat, își aminti brusc că valiza sa conţinea și o sticlă de cerneală. Dar nu-i mai păsa. Simţea cum năduşeala i se adună între picioare. Prin pereţi, pătrundea zvon de ceartă.

— Nu, lasă-te păgubaș, ea rămâne cu mine!

— Nici n-ai să știi ce să faci când o să fie cu tine în pat.

— Așa, bunul meu prieten, înjosește-mă în faţa ei! Asta se cheamă prietenie!

— Sunteţi amândoi nebuni de legat, eu plec. Îmi pierd timpul cu voi, se auzi glasul fetei.

— Calcă-mă-n picioare, bunul meu prieten, rupe-mi braţul.

Răsună o ciocănitură pe coridor și o voce care le acoperi pe toate urlă:

— Terminaţi o dată cu gălăgia asta, se-aude? Asta-i o casă onorabilă!

— Acu l-ai adus pe portar pe capul nostru, spuse fata.

— Să-i ard una?

— Nu, mai bine atinge-l cu cinci dolari, atunci o să plece, nu-i așa, băiete?

— Da, dar știţi, am avut niște plângeri…

Walker se dădu jos din pat și se duse la fereastră.

Lumina lunii îi lumina ombilicul și un ţânţar îl pișcă de fund; probabil că totuși cu cerneală se stropise pe corp. Afară, pe străzi, era tot atâta agitaţie ca în plină zi. Mașini lucitoare stăteau trase la bordură, dintr-o gură de canal acoperită cu grătar se înălţau valuri de abur, ţipătul strident al unei sirene de poliţie sfâșia orașul. De cealaltă

parte a străzii muncitorii de la demolare, în salopete și cu căști de protecţie din metal, scoși la iveală de lumina arcurilor voltaice, continuau fără preget să dărâme o clădire în perfectă stare. Tot New York-ul părea un imens haos; fremăta în jurul lui ca o permanentă ameninţare. Sperase să aibă o revelaţie; și asta era tot ce putea oferi lumea nouă? Opţiunea pe care simţea că ar fi trebuit s-o dea, pur și simplu nu voia să apară; prea mult din ceea ce îi aparţinea, prea mult din orășelul de provincie, prea mult din ceea ce se asocia cu noţiunea de micime, blândeţe, sensibilitate, decenţă, era ameninţat. Acum era conștient că făcuse o prostie plecând din Anglia. Păcatele lui – păcate datorate mai mult omiterii decât comiterii, pentru că era mereu întrerupt – rămâneau aceleași și le simţea aceleași. Viitorul, căruia încerca să i se dăruiască, stătea în faţa lui, dur, insistent, destructiv, foarte puţin promiţător. Departe, acolo, în ţinutul de dincolo de oraș, unde urma să plece în curând, întrezărea alte nebunii și mai mari, o și mai mare confuzie, mai puţină posibilitate de adaptare din partea acelui eu lipsit de maturitate care stătea ghemuit înăuntrul său, ca un pitic urât care crede încă, așa cum se exprimase acel profesor, în bine și în rău, care cultivă încă în grădină flori numite Cinste. Multe solicitări i se impuneau, mai multe aveau să urmeze. Dar se va întâmpla asta oare? O încărcătură de moloz se prăvăli cu zgomot într-un camion; cu un muget al motorului Diesel, camionul porni cu toată viteza pe stradă în jos. Se întoarse în pat. Vocile din camera alăturată ajunseră la paroxism; undeva în clădire, un radio cânta muzică anume pentru cei cu insomnie; iar bubuitul molozului în camioane continua. Ziduri se prăbușeau și metroul zgâlţâia hotelul. Mâine va profita de ospitalitatea lui Henry și o să scape. Deocamdată, în așteptarea telefonului care să-i rostească numele și să-l invite să ia parte la o nouă zi new-yorkeză, desfăcu un alt pachet de ţigări și-și vârî una în gură, simţind pe limbă un neobișnuit gust de melasă.

Cartea a doua *într-o poziţie de mijloc*

Situată pe istmul poziţiei de mijloc,

O ființă de-o mohorâtă înțelepciune și dură măreție, ştiind prea multe pentru scepticism,
Fiind prea slabă pentru stoicism,
Stă suspendată între…
POPE: *Eseu asupra omului*

IV

Conferenţiarul invitat din Anglia sosi într-o zi de septembrie după amiaza târziu. Bernard Froelich, amator de întâlniri, ajunse la gară cu puţin înaintea sosirii unicului tren transcontinental zilnic. Nu era nimeni prin preajmă, dar el, cu o mișcare studiată, dădu mașina înapoi în terenul de parcaj prăfuit și pustiu și apoi se întinse pe canapeaua din faţă, cu picioarele scoase afară pe fereastră. Era o zi îngrozitor de caldă, fără o adiere de vânt, și Froelich o socoti de bun augur – ziua sosirilor – și în sinea lui avu certitudinea că trenul se va opri și Walker va coborî. Era gata să resimtă senzaţii care să îmbine teama cu respectul, simţea că trăise o viaţă întreagă pregătind această zi, printr-o activitate spirituală și de compromis politic; trebuia să decurgă în bune condiţii și așa avea să se întâmple. Se uită în zare peste întinsul câmpiei, cu capul pe rezemătoarea de mină a ușii; șesul era pustiu și tăcut, dar după ce se scurseră zece minute auzi deodată răzbătând slab, peste întinderea plată și aridă, șuieratul trenului. Șinele începură să tremure, o suită de zgomote se rostogoli peste câmpie. Trenul trebuia să oprească; Walker trebuia să se afle în el. Și, ca dovadă, frânele începură să scârţâie, bolidul își încetini viteza, clipa căpătă dimensiuni istorice. Sosea Walker. Froelich urmări trenul trecând prin faţa lui. Ochiul mare ca de ciclop al locomotivei, care văzuse tot drumul celor mai bine de o mie de mile de la Chicago, licărea în soarele vestului.

Trenul se opri și ceremonialul începu. Pasagerii priveau pe ferestrele vagoanelor să vadă ce s-a întâmplat, ce eveniment special îi oprise în mijlocul pustietăţii. Hamalul negru, cu livrea albastră, lăsă scara, șterse bara cu o cârpă și-l ajută pe Walker să coboare din vagonul

înalt, pe solul vestului. Nu putea fi decât Walker. Nu putea fi nimeni altul. Iată-l acolo, cu hainele boţite, gâfâind, cu părul său lung, englezesc, atârnând; poezie pură. Froelich avu un singur gând privindu-l: „omul acesta nu e real, e o jucărie”. Părea, la prima vedere, atât de pierdut, atât de rupt de civilizaţie, încât, Froelich, stăpânindu-și imboldul de a se repezi în întâmpinarea lui, rămase pe loc, în mașină, savurând experienţa.

— Aici e Bushville, dom’le, spuse însoţitorul de vagon zâmbind. Sigur aici vreţi să coborâţi?

Walker nu părea sigur de fel. Se uită de două ori în jur, de parc-ar fi vrut să se asigure că ceea ce vede e adevărat – se afla în mijlocul neantului. Ţinutul, de jur-împrejurul lui, era cu desăvârșire plat, plat la infinit, și doar o pâclă vagă – singurul orizont îl împiedica să vadă drept înapoi, până la Chicago. În această pâclă, ca niște mari gheţari albi, se iveau forme albe imprecise hambare și ferme în depărtare. Priveliștea provoca numai două impresii – de uniformitate și uscăciune. Era ca o pictură de Buffet – linii drepte, estompate de paralelele lor, alcătuiau fiecare detaliu al peisajului. Deasupra se aflau fâșii de nori, enormi, semnificativi. Numai șinele neclintite, lucitoare, ale căii ferate reprezentau o ordine stabilă, o linie fermă, solidă, de intrare și ieșire. Froelich, observându-l pe Walker, le văzu pe toate ca pentru prima dată, în sărăcia lor stranie și provocatoare.

— Oh! exclamă Walker nervos, întrebându-se evident dacă i-ar fi posibil să se urce înapoi în tren.

Ţinutul High Plains îi surprindea întotdeauna în felul acesta pe noii veniţi. Ceea ce-l neliniștea vizibil era faptul că pe-aici nu părea să existe niciun fel de oraș, absolut nicio așezare omenească; de bună seamă se gândea că trenul oprise pur și simplu într-un punct la întâmplare pe traseu, la capriciul cuiva, care hotărâse pur și simplu să-l lase acolo. Fără îndoială, Walker presupunea că va fi lăsat să rătăcească prin peisajul pustiu, până cind, răpus de insolaţie și înfometare, se va prăbuși într-un șanţ și va muri. Froelich își putea închipui simţământul, acel fior

deosebit al străinului, acea emoţie nervoasă a oricărui englez (existau oare indieni, și dacă da, erau prietenoși?). Era un simţământ vechi pe care vestul îl provocase întotdeauna, accentuat și din pricina distanţei mari de la care venise acest om. Era prima lecţie, și Froelich stătea pe spate și privea în timp ce Walker o învăţa. Nu din cruzime proceda Froelich astfel ci din consideraţie; această clipă, pe care el o făurise, era clipa pe care o voia esenţială în viaţa lui Walker.

Hamalul coborî din nou din vagon și așeză alături de Walker, ca pentru a împodobi scena pustie, cele două valize și mașina de scris, toate acoperite din belșug cu cartonașe fâlfâitoare care explicau cine este el și unde trebuie să ajungă, pentru ca lumea să le citească și binevoitorii să-i indice drumul.

Cuvântul Fulbright ieșea în evidenţă, cu litere roșii, făcând apel la un nivel de civilizaţie și educaţie care era lesne de înţeles în statele de coastă, dar nu spuneau nimic pe aceste tărâmuri moarte din vest. Fulbright? Acum, conductorul luase cei 10 centi, pe care Walker, convins de largheţea sa, îi dăduse, și, sărind înapoi în vagon, ridicase scara. Locomotiva scoase un șuierat, roţile se învârtiră, iar trenul, anevoie și totuși lin, se puse în mișcare, în timp ce feţele pasagerilor se întorceau din nou spre interior. Lăsat singur, tăcut, descoperit, Walker rămase o clipă cu privirea dusă după tren. Apoi se întoarse și se uită din nou la întinderea câmpiei, așteptând să se întâmple ceva. Dar nu se întâmplă nimic. Froelich, prelungind clipa de aur, își trase picioarele înăuntru și-și imagină îndoiala care creștea înlăuntrul lui Walker și, în cadrul ei, încrederea profundă a englezului. Froelich îi cunoștea pe englezi și era un devotat anglofil; resimţea o fascinaţie bolnăvicioasă faţă de „cest popor. „Oamenii, gândea probabil acum mintea aceea englezească, nu erau lăsaţi la voia întâmplării în mijlocul a ceea ce era, la urma urmei, o ţară suficient de civilizată. Fără îndoială că se luaseră măsuri faţă de un bun atât de valoros ca el, aflat pe drum”. Singura întrebare era, ce măsuri se luaseră, în ce fel, ce

trebuia să facă pentru ca să iasă în întâmpinarea lor?

Nu se vedea nimic decât o casă cu obloanele lăsate și o mașină aparent goală. Nu se zăreau cabine telefonice, taxiuri, oameni. Froelich, iţindu-se, fascinat, printre spiţele volanului, observa chipul îngrijorat al lui Walker uitându-se dintr-o parte în alta. Silueta tot nu se mișca, stătea acolo pe loc, în costumul acela lăbărţat de provincial, englezul genial, omul care avea să schimbe orășelul Party. Costumul era din *tweed* Harris, gros, și Froelich putea vedea, de la distanţa aceea, broboanele de transpiraţie care îi apăreau pe frunte și îi picurau pe haină, formând stropi perlaţi pe urzeala aspră a stofei. Sub soarele vestului, ţinuta aceasta era ridicolă și, într-un sens, măreaţă. De altfel hainele erau așa de murdare și boţite de călătorie, încât era imposibil să nu ajungi la concluzia că Walker dormise îmbrăcat în Pullman. Ei bine, modestia britanică nu pretindea probabil mai mult, după cum calmul britanic pretindea curajul neliniștit cu care Walker făcea faţă situaţiei. Froelich, cu spiritul, voia să aplaude.

Și deodată, Walker păru să fi găsit o rezolvare. Își încheie până sus haina sa de *tweed,* ridică de jos valizele, strânse mașina de scris sub braţ și porni de-a lungul șinelor de parcă s-ar fi hotărât să străbată pe jos cele două mii de mile înapoi, spre răsărit, până la New York. Froelich, dominat de o fascinaţie fără margini, dar lipsit de cruzime, simţi că lăsase lucrurile să meargă prea departe. Acum voia să-l cunoască și să-l îndrăgească pe omul acesta. Deschise portiera mașinii și porni grăbit după Walker, care se îndepărta, profilat pe linia cerului, ca finalul unui film extrem de optimist. Voia să-l ajute, să-l salveze și să și-l facă prieten. Walker era un geniu, un suflet înrudit, și el, Froelich, izbutise să-l aducă în apus. Se simţea mândru de cosmopolitismul său; cu alte cuvinte, dobândise titlul universitar în Anglia și avea un adevărat cult pentru oamenii și minţile ei luminate. Froelich făcuse călătoria în sens invers; beneficiase de o bursă Fulbright la Universitatea din Londra. Acolo se dovedise aproape odios de american, așa cum Walker se dovedea acum tipic

englez; la British Museum, în tăcerea academică specifică, se apleca peste umărul vreunui cercetător englez, mirosind a mucegai la fel ca și cărţile pe care le citea, și spunea: „Ascultă, cărţile dumitale par interesante. Mai interesante decât ale mele”. Dar acum, întors acasă, purta numai pantofi englezești de import și vorbea cu accent englezesc de import; făceau parte din stilul său profesoral; Harris Bourbon, șeful său de catedră, îl oprise într-o zi în ușa cancelariei și-i făcuse complimente cu privire la înfăţișarea sa – știa să poarte sacoul sport din tweed, fuma pipă din iarbă-neagră, nu se tundea prea scurt.

— Îmi place stilul dumitale, doctore Froelich; tot ce-ţi trebuie acum sunt câteva publicaţii, îi spusese, pufăind din propria sa pipă din iarbă-neagră și scuturând fumul de pe propriul său costum de *tweed* (era născut prin partea locului dar obţinuse o bursă Rhodes în Anglia prin anii douăzeci).

Froelich era atât de fanatic anglofil încât, într-un mod sentimental, devenise oarecum monarhist. „Cred că e comunist; spune că Statele Unite ar trebui să fie conduse de un rege”, se plânsese împotriva lui o studentă înverșunată, atunci and se dusese la Bourbon cu cererea ca Froelich să fie dată afară. Froelich abia aștepta să-i dovedească lui Walker toate aceste afinităţi, și să-i arate că aici se poate simţi ca acasă.

— Hei! Hei! strigă el.

Walker se întoarse, îl văzu pe Froelich și-și iuţi vizibil pasul. Froelich îl ajunse din urmă și-l trase de pulpana hainei. Smucitura îl ţintui locului pe Walker și-l făcu să scape valizele din mână.

— Hei oprește, bătrâne, i se adresă Froelich. Îmi face plăcere să te văd. Întinse mâna în semn de bun venit.

— Bună ziua, făcu Walker fără să-i întindă mâna. Mă-ntreb dacă mi-aţi putea da unele lămuriri?

— Dumneata ești James Walker, nu-i așa? întrebă Froelich.

Nu putea fi altcineva, cu greu putea exista un al doilea englez care să hoinărească așa, pe câmp; dar exista

totuși o vagă umbră de îndoială. Walker fusese, în mod tipic, neclar în legătură cu sosirea sa; cablograma lui spunea, cu superbă simplitate: „Sosesc, gară 5 p.m. Walker”.

— Ce drăguţ! exclamase toată lumea; unul dintre preparatori, Ewart Humminghee, o luase acasă s-o înrămeze.

Între timp, Harris Bourbon desemnase diverși membri ai catedrei ca să supravegheze cele trei gări și, după o matură gândire, și cele trei autogări pe o rază de treizeci de mile, în ideea că la una din ele va sosi Walker. Așa era vestul; orașul Party nu avea gară. La catedra de engleză circula părerea că la ora cinci cerurile se vor deschide și Walker va coborî într-o caleașcă aurită, ca Junona în *Furtuna* de Shakespeare, dar deși această opinie fusese înlăturată ca improbabilă, toată lumea avea sentimentul că de la un englez te poţi aștepta la orice. Deși stăpânită, agitaţia luase amploare, așa încât chiar acum, membrii catedrei, mergând până la distinsul rang de profesor plin, se repezeau la fiecare călător străin pe care-l zăreau prin gările din tot cuprinsul statului, punând întrebarea pe care o formula acum Froelich. Dar, bineînţeles, Froelich călcase cu dreptul; faţa lui Walker se lumină de parcă un bec ar fi fost înșurubat în ea și spuse:

— Da, eu sunt Walker. Sunteţi de la Universitate?

— Exact; mă numesc Bernard Froelich, și sunt lector la catedra de engleză de aici. Ascultă, sper că nu plecai, nu?

— Oh, nu, nicidecum! făcu Walker.

Dădură mâna, apoi Froelich se aplecă și apucă cele două valize în timp ce Walker se aplecă și el și încercă să i le ia.

— Te duceai undeva anume? întrebă Froelich.

— Nu, răspunse Walker.

— Bun, asta-i splendid. Ne-ar părea tare rău să te pierdem acum c-ai ajuns pân-aici. Toţi te-am așteptat cu mare nerăbdare.

— Nu plecam, căutam.

— Căutai? se miră Froelich, pornind spre mașină.
— Unde e?
— Cine?
— Universitatea.

— Oh, așa. Păi, aici ne aflăm cam la cincisprezece – mile depărtare de oraș.

— Cam caraghios loc să plasezi o staţie aici, nu?

Froelich începu să râdă; era necesară o societate desăvârșită, douăzeci de generaţii de ceainice și civilizaţie pentru a lansa o asemenea remarcă, de fapt un produs al culturii umane.

— Vezi, nu există staţie – era o plăcere pentru Froelich să repete termenul englezesc – chiar în Party. Obiceiul vestului este să te lase undeva în pustiu. Bineînţeles că există un motiv istoric temeinic. Calea ferată s-a construit înainte ca majoritatea acestor orașe să ia fiinţă. Oamenii s-au îndreptat mai departe către vest înainte de a se stabili în Party. Ceea ce vezi de jur-împrejur este *the Great Plains* – șesul cel mare la vest de întinderile pe care Cooper le-a asemănat cu stepele tătarilor. Cât vezi cu ochii e numai o preerie cu iarbă măruntă, fără copaci, patria bizonilor; oamenii au socotit că pământul nu e propice pentru agricultură. De fapt, mai sunt încă o mulţime pe-aici care și azi gândesc la fel.

— Îmi pot închipui, spuse Walker, e foarte lipsit de variaţie. Nu seamănă a peisaj. Doar o înlănţuire de aspecte incidentale.

— Așa e, spuse Froelich, ajungând la Pontiac și deschizând port-bagajul; când vii aici trebuie să-ţi formezi un nou criteriu estetic. Eu încă dibui după al meu, sunt și eu străin aici.

— Asta e mașina dumneavoastră?

— Exact, răspunse Froelich.

De fapt mașina nu era a lui ci a lui Harris Bourbon; Harris, știind în ce hal fără de hal era mașina personală a lui Froelich, i-o împrumutase pe-a lui, anume în scopul de a-l căuta pe Walker și de a-l aduce în sala de consiliu a catedrei de engleză, unde membrii corpului profesoral

așteptau într-o tensiune crescândă sosirea lui și, la intervale regulate, își treceau unul altuia, pe deasupra capetelor, castroane cu covrigei.

— O îngrijești foarte bine, remarcă Walker.

Froelich își dădu seama că se aflau în mijlocul uneia din acele confuzii de sens, specifice graiului angloamerican, și care dădeau vieţii atâta savoare; Froelich nu intenţionase să spună altceva decât că aceea era mașina cu care venise. Dar Walker întrebase, bineînţeles, după cum ar fi trebuit să-și dea seama, dacă mașina îi aparţine. „Este proprietatea dumitale? Ergo, exiști?" Froelich își reaminti că englezii nu consideră că au descris un lucru până când nu precizează cui îi aparţine.

— Îţi place? întrebă Froelich.

— E foarte mare, nu?

Froelich se urcă la volan și observă că Walker aștepta afară, politicos, până când, pesemne, Froelich va descuia cealaltă ușă, care, bineînţeles, nu era încuiată – acesta era vestul.

— Haide, intră, spuse Froelich, întinzându-se și împingând portiera. Dacă dorești ceva și nu vezi, întreabă-mă pe mine.

Walker se urcă și se așeză aproape lipit de portieră, cu mâinile pe genunchi.

— Conduci? întrebă Froelich.

— Nu, răspunse Walker privind drept înainte prin parbriz.

— Păi, mi-e teamă că nu prea ai să te descurci prin părţile astea fără o mașină proprie. După cum ai văzut, sectorul public de deservire nu e prea bine dotat pe-aici. Noi toţi suntem individualiști. Va trebui să înveţi să conduci.

— Sunt foarte dispus s-o fac, declară Walker.

— Uite ce, propuse Froelich, încearcă acum. Nu-i nimic pe-aici prin jur de care să te lovești.

Walker se uită la el cu frică și spuse:

— Nu, mai bine nu.

Froelich apăsă un buton, geamurile se ridicară și

coborâră; apăsă pe altul și scaunul se răsuci în sus și se lăsă pe spate. Walker părea și mai înfricoșat.

— Avem toate dispozitivele practice, explică Froelich. În Anglia se fabrică mașini de-astea?

— Nu știu, eu merg cu bicicleta.

— Bine, să plecăm, făcu Froelich. Știi, te așteaptă o mulţime de lume. Sper că nu te deranjează. Pe-aici *iÿ»*

ești o adevărată celebritate, pentru că avem așa de puţini vizitatori.

— Mă cam sperie adunările mari, mărturisi Walker.

Așteptându-se la o comportare aparte și căutând indiciile genialităţii, Froelich simţi o ușoară dezamăgire, intuind că Walker nu e omul croit pe măsura destinului său. Constatarea nu-i diminua consideraţia plină de bunăvoinţă faţă de el; ba, dimpotrivă, i-o sporea. Însemna că va depinde și mai mult de el, Froelich, omul care se așteptase ca Walker să aibă o comportare aparte și era hotărât s-o determine.

— O să-ţi placă oamenii de aici; sunt mai simpli decât prin est, dar au stil și preocupări. Vestul e un ţinut special, pe aici domnește o altfel de stare de spirit, spuse el, învârtind cheia de contact și debreind. Mașina porni înapoi și se propti într-un gard cu ţepușe din spatele lor. Doamne sfinte, făcu Froelich, ce-a fost asta?

Se uită la Walker dar acesta, cu privirea aţintită înainte, spre viitorul său, părea să nu fi observat nimic. Froelich manevră schimbătorul de viteze și debreiă din nou. Gardul se clătină în oglinda retrovizoare dar mașina refuză să se miște.

— Va trebui să așteptăm o clipă, anunţă Froelich. Am încurcat-o.

Se dădu jos și se duse să inspecteze încurcătura. Bara de protecţie era frumos prinsă într-un piron de metal.

— Oh, Doamne, făcu Walker care ocolise pe cealaltă parte a mașinii.

— Ei, asta e, spuse Froelich, oricât ai fi de atent, oricând poate să te lovească altul.

— Cam încurcată treabă, nu-i așa?

— Nu-i așa? repetă Froelich.

— Probabil că eraţi în marș-arier, spuse Walker, privind serios cu faţa lui rotunjoară, de englez, acum alungită la vederea avariei, de parcă un cuvânt, două de-ale lui ar fi putut îndrepta situaţia.

— Ei, zise Froelich, nu sta așa acolo fără să faci nimic. Vrei să-mi dai o mână de ajutor? Nu crezi c-ar fi bine să ţopăi pe bară în timp ce eu am să-ncerc să urnesc mașina?

— În regulă, făcu Walker.

Îngrijorat, Froelich se urcă din nou în mașină. „Deși, din fericire sunt titular, gândi el, totuși ideea de a fi stricat mașina cea nouă a lui Bourbon nu e prea veselă”. Dar imaginea pe care o zărea acum în oglindă, Walker sărind în sus și-n jos pe bara protectoare, cu ochii rotunjiţi de uimire, cu expresia sa serioasă și ușor abătută, de parcă lăsa să se înţeleagă că aceasta nu e tocmai situaţia cu care era obișnuit – îi reaminti lui Froelich că trăiește o zi mare. Ar fi dorit o fotografie; ar fi fost o ilustraţie superbă pentru cartea sa. Dădu din nou drumul ambreiajului și lăsă mașina să meargă domol înainte. Bara de protecţie de la mașina cea nouă a lui Bourbon se ridică în sus, cum te-ai fi putut aștepta de la un desăvârșit mecanism de construcţie modernă – rod al experienţei americane – se desprinse de corpul mașinii și căzu la pământ cu un zăngănit puternic, o dată cu Walker.

— Haide, domnule Walker, sări în mașină până nu ne vede cineva, strigă Froelich prin fereastră, observând că și gardul zăcea la pământ.

Walker se urcă abătut și-și puse din nou mâinile pe genunchi, fără să scoată o vorbă; Froelich porni cu oarecare viteză.

— Ce s-a întâmplat acolo în spate, domnule Walker? întrebă când se aflară pe șosea.

— Bara de protecţie s-a desprins și gardul a căzut o dată cu mine.

— Ai căzut cu gardul? Sper că nu te-ai lovit.

— Din întâmplare, nu, răspunse Walker nemulţumit.

Froelich începu să fie îngrijorat pentru prietenia care simţea că se înfiripă între ei.

— Uite! acesta este șesul cu iarbă măruntă – ţara dumitale spirituală pe timp de un an, spuse Froelich scoţând mâna afară pe fereastră.

Pământul era plat și puţin cultivat. Porumbul, vizibil veștejit, era strâns în grămezi voluminoase, neaspectuoase; o reclamă pe un hambar spunea: „Mestecaţi tutun de cea mai bună calitate, Mail Pouch”. Ciudate, preistorice chemări la imperechere, strigăte sălbatice, răzbăteau din pâclă. Era șuieratul trenului cu care venise Walker, acum în drum spre Munţii Stâncoși. Praful începu să pătrundă în mașină.

— E tare cald pe aici, remarcă Walker.

— Cam asta e temperatura medie în timpul verii. De fapt e suportabil dacă te îmbraci potrivit climei. O să simţi căldura atâta timp cât n-ai să te dezlipești de hainele astea de pe dumneata.

— Într-adevăr, acum sunt lipit de ele, făcu Walker.

Această glumă ușoară nu-i îmblânzi chipul, care părea să deteste în continuare tot ce i se întâmpla. Froelich începu să se simtă stânjenit, ca și când l-ar fi adus aici pe omul acesta ca să-l facă nefericit. Zise:

— De ce nu-ţi scoţi cravata?

— Mi-e foarte bine, mulţumesc. Într-un loc nou trebuie să nu răcești.

— Presupun că da, încuviinţă Froelich conducând aproape de linia de centru, ca unul ce nu era prea sigur de lăţimea mașinii.

Un camion venind din sens opus îl făcu să devieze spre margine, unde, intrând în mal, mașina se aplecă împrăștiind pietrișul. Walker tresări și se apucă cu amândouă mâinile de bord. Froelich începu să spere cucernic că-l va duce pe Walker teafăr până în Party. Putea exista un vag motiv de fală în a fi găsit mort într-un accident rutier, împreună cu un distins romancier englez, dar Froelich avea planuri mult mai complicate în privinţa lui Walker. Spera că merge pe drumul cel bun în vederea

realizării lor dar, dintr-un motiv sau altul, apropierea dintre ei nu părea să ia întorsătura pe care ar fi dorit-o. Încercă din nou:

— Spune-mi, domnule Walker, ești oggsfordist?

Walker se uită lung la el și întrebă:

— Poftim?

— Ai urmat la Oxford?

— Nu, răspunse Walker. Ca să spun drept, am urmat la una din universităţile din provincie.

Froelich știa acest lucru – își studiase amănunţit subiectul și cunoștea toate detaliile esenţiale; știa chiar și despre diploma mediocră obţinută de Walker – dar

13 – c. 1154

Încercase să-l provoace pentru ca Walker să etaleze acea profundă observaţie socială care făcuse să-i apară numele în publicaţiile trimestriale.

— La care? întrebă.

— Nu cred să fi auzit de ea.

— De ce nu? întrebă Froelich, cam înţepat.

— Nu e o universitate prea cunoscută.

— Dar eu am fost în Anglia.

— Oh, îmi pare foarte bine. În ce parte?

— Peste tot, nu e așa grozav de mare.

— Ei, e destul de mare, făcu Walker.

Froelich era un om sigur de el, încrezător, neobișnuit cu eșecurile și-i venea greu să constate că se descurcă foarte prost în această relaţie, pe care o dorise intens. Se gândise la Walker săptămâni întregi, făcându-și griji în legătură cu el, făcând planuri pentru această zi mare, pentru acest an mare. Dar pe când se uita la el, strâns lipit de portieră, ca și cum ar fi ascultat un imperios impuls subconștient de a nu se afla câtuși de puţin în această mașină, își simţi insuccesul. Forţase prea mult lucrurile? Aceasta, fără îndoială, nu era pe placul englezilor; aveau ceva dur și distant în personalitatea lor, care-i făcea greu abordabili. Americanii cunoșteau de mult această caracteristică. Froelich își putea aminti cum îi spusese soţiei lui, în zilele petrecute în Earl’s Court, pe când

ședeau singuratici, ghemuiţi ca să se încălzească lângă radiatorul de gaz cu un singur element: „Sub învelișul lor de fier se află aur masiv. Trebuie, pur și simplu, să râcâi mereu, fără să pleci de la ideea că dacă n-ai stabilit o legătură în primele cinci minute, acești oameni nu vor să te cunoască. Realitatea în privinţa englezilor constă în faptul că ei într-adevăr sunt ieșiţi din comun; cuvântul «caracter» are o semnificaţie în Anglia, ei există cu adevărat, mai mult decât noi americanii. Și nu-și pierd vremea cu orice fel de relaţii, până când nu cunosc exact șansele; lungile ore petrecute ca bebeluși așteptând în cărucioare, în ploaie, în faţa prăvăliilor de zarzavat, i-au călit”.

Un timp își continuară drumul tăcuţi, în fâșâitul roţilor mașinii pe asfalt. Acum, automobile late, joase, parcă rânjind cu măștile lor strălucitoare de metal, în cepură să treacă în goană pe lângă ei. Câteva case de lemn apărură în mici grupuri, uneori câte un muncitor agricol nătâng se împleticea printre buruienile din spatele casei. Pământul, negru și arid, își schimba culoarea sub cerul cu nori călători; ici și colo, câte un porc mare, amenințător, împiedicat cu un laţ, râma în porţiunea lui de teren împrejmuită cu sârmă. Uneori vedeau câte un juncan, care amintea de întreaga etică a vestului. Acestea erau meleaguri pe care Froelich ajunsese cu încetul să le îndrăgească, dragoste pe care voia acum s-o împărtășească, dar Walker părea să le privească nedumerit, de parcă s-ar fi străduit zadarnic să descopere ce putea stârni aici imaginaţia. Încercă din nou și zise:

— Ce părere ai despre America, bătrâne?

— Nu-mi dau seama încă, răspunse Walker. Cred că te năucește. Nu știu niciodată dacă oamenii sunt prietenoși sau ostili. De cele mai multe ori par să fie și una și alta deodată. Și la New York... ei bine, la New York n-am fost niciodată sigur dacă voi fi bine primit sau ucis. Nu știi în cine să ai încredere.

„Ai încredere în mine”, ar fi vrut să spună Froelich, numai că el nu era un om demn de încredere. Zise:

— Presupun că noi avem alt mod de a stabili relaţii.

— Știu eu dacă astea se pot numi relaţii? încep să cred că în America relaţiile n-au absolut nimic de-a face cu omul în sine.

— Înţeleg. Noi întâi decidem o anumită comportare și apoi ne manifestăm atitudinea faţă de oamenii pe care-i cunoaștem. Nu ca în vesela bătrâna Anglie.

— Nu, nu tocmai.

— Vorbind de relaţii, ești însurat?

— Homosexual nu sunt, dacă asta vrei să spui.

— Nu asta am vrut să spun.

— Oh, îmi pare rău, dar mulţi americani par să-și închipuie că englezii sunt homosexuali.

— Ţi-am spus că am fost în Anglia, așa că eu știu cum stau lucrurile.

— Ei da, sunt însurat, spuse Walker de parcă i-ar fi venit greu să facă această mărturisire.

— Bravo, asta-i frumos. Ceva copii?

Din nou se așternu tăcerea până când Walker răspunse cu un efort:

— Da, unu.

— Fată sau băiat?

— Fată.

— Grozav.

— Da, așa cred, făcu Walker.

— De ce nu i-ai adus cu dumneata?

— Nu mi-au ajuns banii, spuse Walker, parcă încântat să fie din nou puţin nepoliticos.

— Ar fi trebuit să ne scrii și să ne spui. Foate am fi reușit să facem rost de o subvenţie de undeva.

— Nu, făcu Walker. De fapt, cred că voi lucra mai bine singur.

— Ai de gând să lucrezi ceva pe-aici? Vreau să spun, pe lingă orele de curs?

— Vreau să încep o nouă carte, dacă găsesc timp şi idei.

— Păi, ăsta-i locul ideal. N-ai fi putut găsi un loc mai potrivit. Există aici o atmosferă cu adevărat creatoare. Toţi

bărbaţii scriu cărţi și toate femeile rămân gravide. Un lung ritual al fertilităţii. Suntem atât de izolaţi aici, incit nu există nimic altceva de făcut. Cred că aceasta e explicaţia.

— Înţeleg, spuse Walker. Dumneata scrii ceva?

— Acum scriu o carte de critică; nu obișnuiesc să scriu romane, dacă la asta ai vrut să te referi. Am o reţinere: nu pot suporta să-i aștern pe prietenii mei pe hârtie.

— Cred că cineva trebuie totuși să stea de-o parte și să observe.

— Da, și eu fac asta, spuse Froelich.

Era încântat să vadă că Walker devenea mai prietenos; ziua se lumină din nou pentru el, ca atunci când soarele apare dintre nori deasupra unei câmpii întunecate.

— Apropo, făcu Walker puţin mai degajat. Am cunoscut o persoană pe vaporul cu care am venit din Anglia, probabil că-l cunoști.

— Zău? pe cine?

— Cineva care predă aici la Benedict Arnold, un domn pe care-l cheamă Jochum.

— L-ai întâlnit pe Jochum? întrebă Froelich.

Era un nume care nu-i prilejuia absolut nicio plăcere, și era îngrijorat la gândul că altcineva, având cu totul altă concepţie, ar fi putut să-l influenţeze primul pe Walker, prezentându-i vestul și universitatea Benedict Arnold în altă lumină.

— Da, explică Walker cu răbdare, era pe același vapor.

— E o persoană de care trebuie să te ferești.

Walker, iritat, deveni din nou distant.

— Mie mi-a făcut impresia unui om într-adevăr foarte agreabil, zise.

— Oh, nimic de spus, e agreabil. Avem o întreagă șleahtă de oameni d-ăștia pe-aici. Sunt colonia noastră de *émigrés.* Joacă șah, mănâncă *Apfelstrudel*[9] împreună și-ţi fac mustrător cu degetul: *„Ach, mein* pretin, voi americanii zânteţi așa de inoţent, așa de liberal”.

9 Ștrudel de mere (germ.).

— Așa e, încuviinţă Walker. Drăguţ om.

— Da, se pricepe să te mustre cu degetul.

Walker tăcu din nou. Trecură pe lingă alte case, alţi porci, alte viroage, alte mașini.

— Spune-mi ceva, domnule Walker, începu Froelich, după câteva minute. Care sunt motivele care te-au determinat să devii furios, acolo în Anglia?

— Furios?

Întrebarea lui Froelich se datora faptului că Walker fusese prezentat în presă drept „un tânăr furios”. Revista „Time” îl înfăţișase rezemat de un pom, în ploaie, cu un fular lung până la glezne sub titlul „Tot ce e fals mă face să vomit”. Froelich purta tăietura din revistă în portofel, împreună cu alte câteva despre Walker. Dar departe de a părea furios, Walker se purta excesiv de flegmatic. Cât despre a fi un *tânăr* furios, nu arăta de loc chiar așa de tânăr – deși englezii sunt binecunoscuţi că pot induce în eroare, deoarece niciunul nu face destul exerciţiu fizic, cu excepţia celor care fac prea mult.

Începea să chelească; avea stomacul proeminent; purta o vestă de lină împletită, ca de ramolit, iar costumul său arăta de parcă l-ar fi tăvălit o oaie. Impresia generală sugera o vârstă mijlocie. Pe de altă parte, în mod indiscutabil, nu putea fi socotit un *causeur* scânteietor, mai ales dacă acest drum cu mașina ilustra talentele sale în această direcţie; de fapt, se putea spune că nu puteai scoate un cuvânt de la el. Froelich se simţea încă în stare și era gata să-i acorde toată consideraţia dar, la drept vorbind, în drum spre gară se așteptase să vadă pe cineva cam în genul lui Tom Wolfe sau D. H. Lawrence, cineva înflăcărat de un foc lăuntric, capabil să-și expună cu claritate planul propriu de salvare a omenirii. Walker dădea impresia a fi în permanenţă gata să aţipească; arăta ca tipul acela de englez care pare să fi stat prea mult în ploaie. Froelich, cunoscând problemele englezilor, nu era decepţionat, dar mai curios ca oricând să afle temeiurile „furiei” lui Walker. Le cunoștea în calitate de critic, le deslușise în cărţi, dar unde zăceau ascunse în acest om?

Ce agitaţie avea să provoace în sânul catedrei? Cum își va îndeplini rolul pe care Froelich i-l destinase? îl întrebă:

— Nu ești un tânăr furios?

Walker, furios, răspunse:

— Nu.

— Nu pricep eu prea mare lucru din povestea asta cu tinerii furioși, reluă Froelich. După câte înţeleg eu, s-ar putea să greșesc, dar mie mi se pare că o mulţime de tineri trimiși gratuit la universitate, de către guvern, se plâng că guvernul scade nivelul lăsând tineri ca ei să intre la universitate. Cred că acesta e liberalismul englez.

— Eu nu sunt un tânăr furios, repetă Walker. Dar, fără discuţie, sunt o mulţime de lucruri care-mi displac în Anglia în prezent. Am scris despre unele din acestea.

— Ce fel de lucruri?

— Ei bine, cred că suntem supraamericanizaţi, asta una la mână.

— Ce tăios! remarcă Froelich.

— N-am vrut să fiu nepoliticos.

— Sunt de aceeași părere cu dumneata.

— Vreau să spun că preluăm numai lucrurile proaste și le folosim prost. Asta înseamnă crenvurști americani, care n-au gust de crenvurști adevăraţi, și programe prezentate de televiziunea americană, mai curând cele proaste decât cele bune… Mi-ar place dacă am prelua ceva din entuziasmul și libertatea pe care americanii par să le aibă. Dar nu sunt un tânăr furios. E o etichetă stupidă care sper că nu-mi va fi lipită. Mă face furios.

— Oh, nu-ţi face griji, îl liniști Froelich, încercând să-și șteargă din minte imaginea afișelor care anunţau conferinţa lui Walker în aula Fogle (de care încă Walker nu aflase), afișe care acopereau toţi pereţii sălii de studii umaniste și a clădirii catedrei de engleză, folosind denumirea de „tânăr furios”, după cum își reamintea Froelich acum, cu o stăruitoare repetiţie.

— Așadar ai venit în State pentru entuziasmul de aici? întrebă Froelich.

— Da, dacă există într-adevăr. Există?

— Păi, o să vezi. Cred c-o să găsești o anumită cantitate de entuziasm în Party. Este în special un oraș universitar.

— Unde e? întrebă Walker.

— Nu te neliniști, există cu adevărat. E colo după prima ridicătură. O să-l vezi peste două minute.

— Așadar e un oraș plin de viaţă, nu?

— Din punct de vedere intelectual? Da, cred că da. Mâzgăleli literare, hărţuială cu comuniștii, schimb de neveste. Programele culturale ale aulei Fogle prezintă teatre și orchestre în turneu. Există un teatru nu departe de incinta cetăţii universitare, care joacă îndeosebi piese de Sellers și Bergman. Există o librărie care oferă cea mai bună selecţie de cărţi noi apărute, unică în tot statul. La universitate se predau cursuri variate ca: educaţia conducătorului auto sau creșterea raţională a animalelor, dar la catedra de engleză, ei bine, n-or fi având ei o profesiune de credinţă bine definită, în schimb au caracter. Nu știu cum i-ai aprecia în comparaţie cu civilizaţia de unde vii. Părerea mea e că vei ajunge la concluzia că ceea ce în Anglia luaţi drept bun, aici în Party e doar spoială. Dar asta-i palpitant, cred. Oh, mai e ceva. E o universitate antialcoolică. Nu există prăvălii unde se vând băuturi în Party. Dacă te duci la baruri, nu-ţi servește mai mult de o halbă de bere. Ca să cumperi o băutură adevărată trebuie să te duci la câteva mile depărtare de universitate.

— Dar de ce asta? întrebă Walker.

— E o lege a statului. Benedict Arnold e o universitate ușor paradoxală prin faptul că e și particulară și de stat. Folosim unele fonduri de stat. Asta înseamnă că statul are oarecare putere asupra noastră și mai înseamnă că ne poate ţine la regim sec, ba mai mult, că poate impune jurământul de credinţă. În realitate, datorită constituţiei noastre, drepturile lor sunt puţin cam nebuloase și noi le înfruntăm mereu. Cred c-ai să vezi o oarecare activitate în direcţia asta cât timp vei sta aici. Ești liberal?

— Da, răspunse Walker, cred că da.

— Bun.

— Daistudenţii cum sunt?

— Și ei sunt amestecaţi. Avem o mulţime de studenţi din afara orașului, datorită atracţiilor pe care le oferă Party. Dar sunt destul de mulţi și din cuprinsul statului.

— Locuiesc acasă?

— Unii da, alţii în cămine sau apartamente. Am o fată într-una din grupele mele care locuiește cu părinţii tocmai în partea de sud a statului și vine la cursuri în fiecare zi cu avionul ei personal. Cunoști genul: „îmi pare rău c-am lipsit de la seminar, profesore, dar n-am avut vizibilitate și a trebuit să zbor mai departe până la Detroit”. Dar majoritatea locuiesc în apartamente sau în căminele asociaţiilor studenţești de băieţi și de fete. Copii drăguţi. Probabil c-ai să-i auzi dintr-o clipă într-alta, urlând furioși pe urmele cuiva. Sunt destul de liberali și se luptă cu cetăţenii orașului – care nu sunt.

În clipa aceea, mașina ajunse în vârful unei înălţimi de unde se putea Vedea orașul, așa, pe neașteptate, povârnit pe coasta din faţa lor. Părea proptit între copaci. Acum coborau spre oraș. În acest timp, puteau întrezări, pe lângă linia întunecată a orizontului, ceva nou. Acolo unde pășunile cenușii păreau să sfârșească, un șir de clinate, unele de culoare cenușiu-cafenie, altele vârstate cu verde, unele cu o tușă de alb în vârf, se înălţau, schiţate parcă pe cer. Aceste triunghiuri imperfecte posedau o calitate imensă, ceva izbitor și sumbru, care îi provocau lui Froelich un dram de plăcere ori de câte ori ajungea în vârful crestei și le vedea. îl auzi pe Walker, alături, cum i se tăia respiraţia.

— Ce-s alea? întrebă el.

— Aceia sunt Munţii Stâncoși.

Walker exclamă:

— Sunt extraordinari!

Froelich se uită la el și simţi că-l iubește pe omul acela; ochiul, ascuns în carnea aceea rece, vedea, deci; sub învelișul grăsuliu, pasiunea putea prinde rădăcini, entuziasmul putea crește. Froelich se entuziasmă pentru,

geniul omului de lângă el, așa cum intenţionase să facă de la început, și simţi că Walker crește în înălţime. Atunci când era cazul, Walker știa să reacţioneze.

— De fapt, zise, cred c-am să-mi scot cravata.

— Scoate-o, îl încurajă Froelich.

Îl urmări pe Walker în timp ce-și desfăcea nodul la cravată, își descheia nasturele de la gât al cămășii, și răsfrângea în afară, ca în filmele vechi englezești, colţurile mari ale gulerului, peste reverele hainei. Gestul îl duse pe Froelich cu gândul înapoi la zilele din Earl's Court și plaja de la Brighton, unde englezi de vârstă mijlocie, radiind de fericire paternă, își expuneau vederii publice o carne palid-rozalie, transpirată, de parcă ar fi vrut să afirme în mod vădit asexualitatea lor. Carnea lui Walker avea același gen de indecenţă și irealitate, ca și cum n-ar fi existat pentru un scop, oa și cum niciuna din funcţiile lui vitale n-ar fi avut ceva comun cu această carne. Dar gestul era mai semnificativ decât atât: era o afirmare de camaraderie și încredere; era un fel de a abandona o întreagă cultură; era o promisiune că omul acesta va ceda și va da ceva Americii și orașului Party. Froelich știa că în decursul următoarelor câteva luni Walker urma să deschidă mai mult decât un guler.

— Bravo, spuse, simţind o caldă înflăcărare de triumf și făgăduinţă, acum ești un adevărat *beatnik.*

Walker privi munţii și își dădu seama că se iviseră tocmai la timp. Fiindcă acel Walker care coborâse din bolidul transcontinental în mijlocul pustiului american, și ședea acum lângă însoţitorul său care-l înspăimânta, revărsând asupră-i un comentariu de neînţeles, ca și peisajul copleșitor din jur, nu mai era același om, nu mai era nici pe departe același om care, cu câteva zile mai înainte, navigase pe lângă Statuia Libertăţii cu o fărîmă de speranţă în suflet. Atât de multe se întâmplaseră de atunci, și totul numai rău. Ceea ce căutase, din partea lui, era sens și echilibru; ceea ce i se oferise din partea lumii era opusul – violenţă, lipsă de sens și anarhie. Aceasta era deci făgăduiala, libertatea? Dacă da, de ce să te plângi de

propriile tale lanţuri? Zilele trecuseră, adâncind dezacordul. Ceea ce începuse New York-ul, desăvârșise călătoria cu trenul spre vest. Se împlineau două zile de când, deprimat, călătorise cu trenul străbătând ţara, în timp ce orașele se pierdeau în urmă, înlocuite de șesul fără limite. Copacul dobândea valoarea unui obiect de lux european, uitat. Cu toată viteza alunecase mai departe, în bătaia clopotelor, străbătând periferiile orașelor și orășelelor din vestul mijlociu unde cupole cenușii se iviseră pe geamul ferestrei, pe deasupra prăvăliilor de băuturi și a păienjenișului scărilor de incendiu din fier, care se luau la întrecere cu cablurile de înaltă tensiune pentru a crea o senzaţie de provizorat, de dezordine și învălmășeală. Orașele arătau ca niște așezări doar pe jumătate jalonate, strâns lipite de stepă. Ridicând vârtejuri de praf, câinii sărbătoreau o inerţie somnolentă; băieţași își etalau organele genitale pe marginea gropilor de gunoi; păsări cu picioarele greoaie se mișcau anevoie pe întinsul șesului. Praful de pe canapelele Pullman se împrăștia prin vagon. America devenea tot mai vastă și tot mai puţin controlabilă. Când neantul atinse culmea, iar preria ariditatea ei maximă, când natura nu mai spunea nimic și făcea și mai puţin, atunci trenul se oprise, pentru a-l depune pe el, și numai pe el, pentru a-l așeza între cerul gol și pământul gol, pentru a-l abandona acolo unde firea sa și ideile sale plăsmuiseră imaginea deșertului arid, a mirajelor licăritoare.

Iar din deșert, întocmai unui *djinn* din nopţile arabe, se ivise Froelich, solid și exuberant, amenințător și lingușitor, un monument de distrugere bonomă, cerând socoteală. În mașină, cu ochii la șoseaua asfaltată care se întindea înaintea lui spre un viitor lipsit de făgăduinţe, gândul lui Walker se îndreptă spre casă. Un nume estompat prinse formă în mintea lui: Elaine. Walker voia să scape de el, să se simtă prezent aici, dar numele nu-i dădea pace. Intuitiv, Froelich îl prinsese din zbor și-l sfredelise cu o întrebare. Da, se simţea nevoia munţilor și ei își făcuseră apariţia. Dăduse cu ochii de Munţii Stâncoși,

wigwamuri de piatră, și sămânţa care încolţise suficient pentru a-l aduce aici, începu din nou să germineze. Dominau cerul și-l împodobeau. La poalele lor, ca un răspuns parcă, lumea începu să se transforme. Panouri începură să treacă în zbor pe lângă ei. Avertizau: „Atenţie la plugurile de zăpadă” sau „Acordă prioritate” sau „întinde mâna după o ţigară și eşti mort”. Câteva case apărură de o parte și de alta a șoselei; un indicator anunţa: „Aglomerare urbană”. Apoi apăru o vastă reţea de prestări de servicii pentru drumuri publice, bufeturi și restaurante și staţii de benzină, admiţând existenţa omului și nevoile lui. Acestea se adresau călătorului cu anunţuri laconice, știind limpede că trebuie să fie extenuat: „Mineare”, spuneau, sau „Benzină” sau „Somn” sau (ceva mai misterios) „Viermi”. Apoi apăru hotarul citadelei, nota socială: o placardă anunţa *Party: Pop. 15.000 de Oameni fericiţi și câţiva morocănoși.* Un panou alăturat făcea cunoscut că „Leii” se întâlnesc joia la prânz la Hotelul Sunshine, proprietatea lui Van der Pelt. Biserica baptistă Aleluia de pe strada principală era „Biserica lui Isus cel *adevărat”.* Motelul K.K.K. era recomandat de A.A.A. Iată viaţa și Dumnezeu și dragostea; toate acestea puteau exista, chiar și aici, atât de departe; omul cu inventivitatea sa inepuizabilă reușea să fie sociabil oriunde. Faptul în sine era dătător de speranţe.

— Iată-ne ajunși! exclamă Froelich, făcând un gest larg cu mâna, Party! Mașina execută un zigzag și

Froelich apucă repede din nou volanul. Asta-i centrul comercial din vecinătatea casei noastre; de aici ne cumpărăm articolele de băcănie. Walker văzu o întindere vastă, destinată parcajului, în jurul căreia se adunaseră câteva magazine; băcănia, având ca reclamă o labă de urs, detașată de trup, purtând o tavă cu alimente în valoare de cinci dolari, o spălătorie automată numită *„The Doozy Duds”* și un stabiliment numit *The Big n Beefy,* dominat de o firmă prezentând un voluminos crenvurșt bine îndesat cu came. Câteva fete îmbrăcate în rochiţe scurte, lăsând impresia că abia se desprinseseră din șirul de baletiste ale

unui teatru, treceau printre mașini, purtând tăviţe. Apoi apărură indicii ale unei vieţi sociale mai complicate: cazarma pompierilor, un palat de cristal cu un acoperiș nepotrivit, de cabană elveţiană; la următoarea intersecţie, tribunalul: o clădire boltită, în stil gotic elevat, cu un acoperiș de plumb, apărată de ambele părţi de câte un tun din Războiul civil, cu gura înfundată cu hârtie, și de un avion aparţinând marinei, căruia îi lipsea elicea. Pierde-vară ședeau tolăniţi pe zidurile joase din jur, mestecând tutun Mail Pouch și reflectând cu toată înţelepciunea lor de tineri băștinași la parada care le defila prin faţa ochilor.

— Putem să ne oprim la poștă? întrebă Walker simţindu-se mult mai bine, capabil să facă planuri și pronosticuri. Aș vrea să trimit o telegramă. În străinătate.

— Nu poţi trimite telegrame de la poștă, îi spuse Froelich. Se transmit prin Western Union.

— Unde-i asta? întrebă Walker.

— Oh, poţi să telefonezi de la mine de-acasă.

— Mergem la dumneata acasă? întrebă Walker.

— Îmi închipui că vrei să te speli.

— Să mă spăl?

— Știi, să te aranjezi puţin.

— Înţeleg, făcu Walker, ușurat. Bine, dacă n-am să provoc vreun inconvenient universităţii…

Într-adevăr, tare mai voia să se ducă la toaletă; în tren se abţinuse de teamă să nu piardă staţia de destinaţie, și acea mică plimbare de-a lungul șinelor, înspre deșert, care-l nedumerise atâta pe Froelich, nu fusese altceva decât căutarea unui closet public. Acum, să fie curat și proaspăt era prima ambiţie a lui Walker. Privi afară pe fereastra mașinii. O căruţă cu coviltir de prerie staţiona pe strada principală, și câţiva locuitori cu bărbi de exploratori și cravate pe elastic se plimbau pe porţiunea de viaţă activă a orașului, care se întindea de la „Penneys”, unde în vitrine atârnau salopete de fermier, până la „First National Bank”, care distribuia gratuit balonașe de reclamă. Doi călăreţi de rodeo treceau încet, călare pe stradă, blocând circulaţia spre încântarea turiștilor care se îndreptau spre

vest, cu saci de apă ajtârnând de barele mașinilor. Tema vechiului și modernului se repeta mereu până în centrul orașului: aici, un magazin în sticlă și aluminiu unde costume de ski și cizme *western* se coceau în lumina orbitoare a soarelui, iar dincolo, o clădire victoriană în stil *gargoyl,* Hotelul „Sunshine Van Der Pelt" (Cel mai rece, mai bun și mai sec Martini din Party). Nici urmă de universitate, niciun indiciu, aproape nicio posibilitate că ar putea exista.

— Unde e universitatea? întrebă Walker.

— Nu ţi se pare un loc unde ar putea exista o universitate, așa-i? întrebă Froelich. Ei bine, asta cam așa e. Totuși, Party are într-adevăr calităţile lui de oraș provincial. De fapt, trebuie să parcurgi optzeci de mile cu mașina până la capitala statului – Dimity – ca să afli ora exactă, dar timpul e, la urma urmei, un concept relativ. Universitatea e tocmai afară, la marginea orașului.

— Cum adică? De ce nu știţi ora exactă?

— Toate orașele vecine au posibilitatea să hotărască prin vot propria lor oră. Uneori există o diferenţă de două ceasuri între două așezări la numai 5 mile distanţă una de alta. Asta-i ce numim noi pe-aici *adevărata* democraţie.

— Mie îmi sună a anarhie, spuse Walker.

— Da, ai dreptate și cuvântul acesta se potrivește la fel de bine în cazul de faţă. Asta e ce uită oamenii în legătură cu Statele Unite. Își închipuie că e ţara conservatorismului și a conformismului. *Okay,* așa și este, se găsește din belșug pe-aici pe la noi şi-o să dai de așa ceva. Dar important e că în ultimă analiză America e liberală și anarhică. O să constaţi asta și la studenţi. Au toţi micul loi conservatorism. Unii virginitatea, alţii segregaţia rasială, alţii pur și simplu reforme agrare de care n-au habar. Dar acestea sunt doar puncte de sprijin vremelnice în oceanul de confuzii. Adevărata Americă însă e anarhică, e limpede? Americanii adevăraţi sunt studenţii liber-cugetători, gata să facă orice, dar care nu cred în absolut nimic decât în viaţă. Să călărească pe spinarea istoriei, în mersul, în fluenţa ei.

— Am oarecare simpatie faţă de această atitudine, spuse Walker, dar eu sunt de altă părere în privinţa stabilirii orei.

— Daa, asta-i de așteptat. Englezii consideră timpul ca pe o invenţie a Angliei... toată povestea cu ora meridianului Greenwich. Ora meridianului Greenwich... asta-i ora adevărată, ora absolut fundamentală și puteţi trăi ghidându-vă după ea pentru că nimeni n-a contestat-o încă. S-ar putea s-o conteste, dar n-a făcut-o încă nimeni, în Statele Unite avem cinci zone orare, și, local, unele variaţii. Așa că noi știm că timpul e relativ... îl poţi manevra, înșela. Froelich ocoli cu mașina trei fete în șorturi bermuda oare traversau strada și strigă prin fereastră spre cea aflată mai aproape:

— Hei, dulceaţă!

— *Hello,* băiete, răspunse fata.

— Astea sunt studente, puștoaice de la universitate, explică el. Poziţia americanului faţă de timp este asemănătoare cu atitudinea lui faţă de lege. Asta înseamnă că putem să fim de acord sau să nu ne pese. Pe-aici pe la noi ne făceam singuri legile noastre; și le mai facem încă, într-o anumită măsură. După cum vezi, ne stabilim și ora noastră proprie. Uneori mă gândesc că acesta e motivul pentru care romanele americane au o mai mare valoare de experiment decât cele englezești. În romanele voastre firul povestirii curge cronologic. De ce? Ora meridianului Greenwich. În romanele americane timpul și legea sunt talmeș-balmeș; punctul de vedere primează; asta din cauză că viziunea și experienţa noastră sunt mai fragmentate, mai individualizate. Noi trăim fie care în parte în propria noastră sferă de timp și de valori.

— Da, înţeleg, spuse Walker.

— Sunt eu omul care am fost acum zece ani? întrebă Froelich. Cred, ca american, că nu. Nu sunt nici măcar omul care am fost săptămâna trecută. Dar dumneata... dumneata știi ce ești. Rămâi același, în orice situaţie. Îţi desfășori stindardul, cravata tradiţională a școlii, costumul englezesc, tot echipamentul care te situează în rândul

dumitale. Dar ce este acest rând? Cine l-a creat? Personalitatea noastră se schimbă o dată cu hainele. Noi ne schimbăm întregul sistem psihologic și fiziologic când trecem dintr-o cameră într-alta. Numește-mă Proteu.

— Toată lumea îi vede pe străini mai statici decât sunt în realitate, observă Walker. Asta din cauză că primul lucru prin care suntem identificaţi este naţionalitatea. Dar eu nu duc viaţa morală a tatălui meu…

— Bineînţeles, aprobă Froelich. Așa e. Noi însă nici măcar nu ne aducem aminte de părinţii noștri.

Acum ajunseseră în cartierul de locuinţe al orașului. Mașină mari, americane, ca niște bărci, treceau lent pe străzi și alunecau tăcute în sus, pe alei împodobite cu plante exotice în spatele cărora se zăreau case albe, strălucind în soare. Pe verande, gospodinele sorbeau băuturi răcoritoare; aspersoare se roteau în mijlocul peluzelor verzi; plutea o aromă de pace și nimeni nu părea să se sinchisească de oră câtuși de puţin. Walker privea această viaţă și-i plăcea.

— Aici locuiesc părinţii, explică Froelich. Republicanii și pro-fasciștii. Poţi să pariezi că sub fiecare verandă există un adăpost de bombe. Garnisit și cu mitraliere ca să-i împiedice pe neciopliţii din oraș să pătrundă aici. Noi locuim puţin mai încolo.

Imediat, la prima cotitură, Froelich părăsi strada și parcă mașina în aleea unei mici proprietăţi, de mult nezugrăvită, cu o lungă verandă în paragină.

— Ei, aici e, îl anunţă, deschizând portiera mașinii. Trebuie o grămadă ca să faci dintr-o grămadă o grămadă, cum a spus o dată poetul anonim.

— Cred că da, spuse Walker coborând și el din mașină.

— Așa e. Uneori îmi vine să dau foc la șandramaua asta nenorocită și să încasez asigurarea. Dar e bună. Antidemonstraţie de bogăţie. Are stil.

O porniră pe cărare. Deodată, un anume mecanism declanșă stropitoarea de pe peluză făcând-o să se răsucească cu nouăzeci de grade, și să pulverizeze veselă,

cu stropi fini de apă, hainele de *tweed* ale lui Walker. Ajuns înainte pe verandă, Froelich deschise ușa-paravan.

— Salut! Salut! strigă.

— Salut! răspunse o voce feminină.

— Poftim înăuntru, îl îndemnă Froelich.

Walker păși pragul intrării care dădea direct într-o cameră de zi, mobilată în acel stil modern sau primitiv al cărui scop general pare să fie de a sugera că nu trebuie să cumperi mobilă adevărată din moment ce în curând s-ar putea să te muţi într-o casă mai bună. În cameră era un divan vechi și patru scaune-fluture, făcute din pânză portocalie întinsă pe un cadru metalic modelat pentru oameni cu două capete. Rafturile de cărţi de-a lungul pereţilor erau din scânduri nelustru ite și cărămizi nevopsite. Deasupra lor atârna un talmeș-balmeș de elemente decorative: măști aztece, tobe bongo, lănci și o hartă Speed a comitatului Leicestershire. Fire *hi-fi* se târau în jurul pereţilor și în cel puţin două colţuri se aflau difuzoare nevopsite; *pick-up-ul* însuși era așezat pe un raft, cu tot mecanismul la vedere. O arcadă dădea direct într-un dormitor unde era vizibil un pat nefăcut, cu o cămașă de noapte, un portjartier și două sticle goale de coca-cola.

— *Hello!* făcu Patrice Froelich ieșind din bucătărie. Purta o rochie dreaptă care lăisa impresia c-ar fi însărcinată. Avea păr negru și o faţă prelungă, delicată.

— Acesta e domnul Walker, spuse Froelich.

— *Hello!* îl salută Patrice, întinzând mina, ești ud leoarcă.

— A făcut un duș fără să se dezbrace.

— Ei bine, știi, suntem foarte încântaţi să te vedem aici, continuă Patrice. Toată lumea e înnebunită să te cunoască. Cred că nu e om în oraș care să nu fi citit cărţile dumitale.

— Ce drăguţ, spuse Walker.

— Îmi pare rău că e atâta dezordine la noi. De fapt credeam că Bernie trebuie să te ducă direct la recepţia de la catedra de engleză.

— E adevărat, spuse Froelich, așezându-se. Dar m-am

gândit că poate vrea să se împrospăteze puţin înainte. Și-am vrut și să te cunoască. O să facă cunoștinţă cu niște oameni îngrozitori și am vrut să vadă întâi ceva de calitate. E bine nevastă-mea, nu?

— O, foarte bine, făcu Walker.

— Ei, nu fi așa de înfiorător de politicos, spuse Froelich. Aici, la noi, spune ce gândești.

— Asta e exact ce-am gândit. Soţia dumitale e o femeie foarte atrăgătoare.

— E, al naibii de bine, adăugă Froelich.

— Ai vrea să te duci la baie? întrebă Patrice.

— Oh, da, răspunse Walker ușurat. De secole vreau să mă duc la toaletă.

— Condu-l, Bernie.

— Uite-aici, spuse FroeUch.

Îl conduse pe Walker la baia pe ușa căreia atârna un cartonaș pe care Froelich îl întoarse, oferind astfel privirii un mesaj: „Ocupat. Compania aeriană United States”.

Walker se așeză pe closet și, auzindu-i pe soţii Froelich râzând afară, se simţi prost. O dată îl auzi pe Bernard Froelich spunând: „Ce figură!” La un moment dat i se păru că i se strigă ceva. O clipă mai târziu ușa se deschise. Walker, așezat acolo în contemplaţie, își încrucișa mâinile acoperindu-și faţa și spuse:

— Ieși afară!

— Voiam doar să știu, Martini sau Manhattan? întrebă Froelich, adăugind: Ce-ai de ascuns?

— Martini, răspunse Walker. Când ieși din baie, îl văzu pe Froelich amestecând, cu un beţigaș de sticlă, Martini în niște pahare.

lartă-mă, îi spuse acesta, știi cum e. Aici e vestul liber și fără forme.

— Într-adevăr, făcu Walker.

— Nu-l lua în seamă pe Bernie, i se adresă Patrice. E un caz psihopatie de când se știe. Ei bine, ești aici. Asta-i grozav. Sper că-ţi place Party.

— Hai să mergem afară pe verandă, propuse

Froelich, și să începem să ne cunoaștem cu adevărat.

— Ei, ia-o binișor, interveni Patrice. Bănuiesc că – domnul Walker a avut o călătorie foarte obositoare. Cum a fost?

— Da, obositoare, încuviinţă Walker.

— Ar fi dezamăgit dacă n-am menţine ritmul ăsta rapid de viaţă despre care se vorbește atâta în Anglia, spuse Froelich. *Okay,* acum hai să-i punem niște întrebări într-adevăr de examen. Uite, așază-te acolo, la umbră. Unde nu putem să te vedem.

— Îmi place costumul ăsta, făcu Patrice, e din *tweed* Harris?

— Da, spuse Walker, dar e complet ud.

— Vrei să te schimbi cu ceva de la Bernie?

— Nu, nu vrea, se amestecă Froelich. Ce vrei să faci, să-i distrugi personalitatea? Costumul ăsta e genul lui. Nu-ţi face griji, soarele e fierbinte şi-o să se usuce repede.

— Vorbind de Harris, spuse Patrice. E adevărat că vei locui la familia Bourbon?

— Harris e prenumele lui Bourbon, explică Froelich.

— E adevărat, răspunse Walker. M-a invitat să stau la ei până când voi găsi o locuinţă potrivită.

— Foarte bine, spuse Patrice, deși te-am fi putut găzdui și noi aici. Ţi-ar fi plăcut mai mult.

— Da, și de ce nu? întrebă Froelich. Am avut intenţia să te invităm dar Harris a făcut-o înaintea noastră.

— Oh, nu mai pot primi acum, răspunse Walker.

— Ei, *okay,* dacă nu poţi, nu poţi.

— Nu, Bernie, domnul Walker are dreptate, din moment ce a acceptat invitaţia.

— Presupun că nu se mai poate, numai că Bourbon. are copiii ăia cam nebuni. O să-ţi facă o viaţă insuportabilă.

— Daaa, ar fi trebuit să-l avertizăm din timp. Atunci ar fi putut să vină aici.

— Ce e cu copiii ăia? întrebă Walker bănuitor.

— Păi, spuse Patrice, băiatul cel mai mare, adică Crispin, e un d. *j.,* un delicvent juvenil. Termină liceul

anul viitor.

— Atunci o să devină un delicvent adult, spuse Froelich. Asta-i un progres; dacă ai de gând să fii delicvent, de ce să fii juvenil?

— Ce face de fapt? întrebă Walker.

— Oh, umblă cu o bandă ciudată, fură mașini, le împinge de pe parapete în prăpastie, căutând senzaţii tari, ia droguri, genul ăsta de lucruri. Se poate spune că e un copil normal din părinţi intelectuali. Dacă intelectual e cuvântul potrivit pentru Harris Bourbon.

— E un dezechilibrat, explică Patrice. Toţi sunt, dar el e extrovertit și a devenit delicvent, pe când cei mai buni copii de pe-aici sunt introvertiţi și devin psihopaţi. Îi prefer pe aceștia din urmă.

— Așa e, încuviinţă Froelich. Ceea ce ne trebuie în ţara asta e un guvern care să declare sinuciderea preferabilă crimei.

— Apoi sunt gemenii. Soţii Bourbon s-au abţinut vreo doisprezece ani după ce l-au avut pe Crispin, au încetat cu desăvârșire să aibă relaţii sexuale. Cred c-au simţit că a fost un eșec, văzându-l pe Crispin. Uneori asta mă întristează. Dar apoi s-au apucat din nou și au apărut cu gemenii ăștia.

— Cred că dacă ar exista vreo unitate de măsură pentru astfel de lucruri, gemenii sunt și mai răi.

— Cum adică? întrebă Walker.

— Păi, s-au gândit c-au fost prea îngăduitori cu Crispin, așa că au încercat să-i domine pe gemeni, i-au făcut să-l urască pe tatăl lor și să-l venereze și așa mai departe. Doctorul Bourbon a acţionat asupra propriului său super-ego și și-a dezvoltat un buchet de trăsături autoritare. Bănuiesc că o să te roage să încerci asupra lor ceva din disciplina voastră engleză. Doctorul Bourbon și-a comandat un baston care i-a fost expediat din Anglia cu vaporul. Brandy, asta-i fata din perechea de gemeni, l-a lovit peste faţă cu el. A stat două zile la spital.

— I-am spus lui Bourbon c-ar fi trebuit să rămână abstinent sau să încerce adulterul, dar sexualitatea asta

monstruoasă l-a înfrânt.

— Ce fel de om e? întrebă Walker.

— Harris? Oh, Patty, ce fel de om e? Găsesc că e teribil de greu să-ţi aminteşti de el o dată ce-a ieşit din cameră.

— Păi, e un fel de încrucişare între Samuel Johnson şi un *cowboy* din Texas. E un fel de tip impresionant de neimpresionant.

— Nu, nici măcar. Aş zice că e neimpresionant de neimpresionant. Când m-am dus la el azi dimineaţă să împrumut maşi... malaxorul electric, era afară în curte, într-un costum „Brooks Brothers", trăgând la ţintă în nişte sticle. Asta mi se pare un fel de imagine fundamentală a lui. Şi mi-a spus: „Ho, mă băiete, ştii, fiule, chestia asta cu ereditatea devine tot mai misterioasă pen mine pe zi ce trece. Alphonse, ăsta-i unu din gemenii mei, intră în baracă azi dimineaţă în zori şi mă-sa îi zice lui cevaşilea, şi ştii, el începe să râză. Mi-am bătut capul toată ziua dar tot nu pricep de ce. Pen' că mă-sa şi eu – noi nu râdem niciodată".

— O, Bernie, îi creezi domnului Walker o imagine greşită.

— Nu cred asta.

— De ce are revolver? întrebă Walker.

— Păi, ăsta e vestul, ştii Jamie, explică Froelich. E într-adevăr un ţinut aspru. Pe aici, ei bine, omul trebuie să fie în stare să se apere. Gura ferecată şi pistolul slobod.

— Nu-l crede, făcu Patrice.

— Ştii să tragi cât de cât, domnule Walker?

— Nu.

— Ei, atunci umblă prin mijlocul străzii şi fii cu – ochii în patru.

— Nu mai e aşa, spuse Patrice. Intâmplător domnul Bourbon e *o* fărâmă din vechiul vest, până la un punct.

— Da, poţi să repeţi asta, până la un punct.

— Dar pe-aici mai dăinuie multe din trecutul vestului.

— Mda, ei bine, făcu Froelich dând duşcă băutura, e timpul s-o luăm din loc, străine. O grămadă întreagă de

indivizi te așteaptă de mult.

— E lume care m-așteaptă? întrebă Walker. Tocmai mă gândeam la asta.

— Da, așteaptă de o bună bucată de timp, spuse Froelich. Mai bine să nu le spui că ne-am oprit aici.

— Ei bine, mi-a făcut într-adevăr plăcere să te cunosc, James, îi zâmbi 1 atrice. Treci pe la noi cit de curând, să luăm masa împreună. Și, știi, dacă ai vreo problemă sau dificultate, cheamă-ne. Noi toţi de-aici te-am așteptat cu nerăbdare. Ești exact omul de care are nevoie orașul ăsta.

Afară, ţâșnitoarea, așteptând ca Walker să reapară, se învârti din nou dincolo de cursa normală și-i umplu încă o dată manșetele pantalonilor cu apă. Walker se urcă în mașină și porniră spre incinta universităţii, pe lângă căminele de băieţi și de-a lungul lacului; Bernard Froelich și cel care era exact omul de care avea nevoie orașul, străinul din est.

— Cum ţi-a plăcut Patrice? întrebă Froelich.

De data asta la vechea întrebare se putea da un răspuns pozitiv.

— Foarte mult, spuse Walker.

Între timp, în incinta universităţii, la catedra de engleză, oaspeţii adunaţi așteptau. Se reuniseră cu două ore și jumătate mai devreme, în toiul căldurii de după-amiază, care-i obligase să bea apă de la gheaţă și să-și facă vânt unul altuia ca să se răcorească. De cinci ori emisarii lor se întorseseră cu vești despre autobuze goale și trenuri lipsite de Walker; de cinci ori se orânduiseră în poziţie de bun-venit. Acum rectorul Coolidge plecase la o altă întrunire, iar domnul Bourbon, luând o hotărâre nebunească, cumpărase din fondurile catedrei coca-cola la toată lumea, ceea ce pe unii îi reînviase, pe alţii îi terminase definitiv. Doamne în vârstă, cu rochii lăbărţate, profesoare care predau literatură pentru copii, ședeau pe jos, cu pantofii scoși, îngrădite de o pădure de picioare, meditând vag la micul Hans rătăcit în pădure și la casa de turtă dulce. Tineri preparatori în costume „Ivy League”,

tineri evrei cu o pregătire strălucită, care obţinuseră titlul de doctor în filosofie la Columbia de la vârsta de optsprezece ani, discutau aprins despre tema incestului în *Ancrene Riwle. Featnik-vl* catedrei, care preda cursul „Romanul și Fascismul” stătea rezemat de perete și spunea visător: „Omule, ascultă liniștea asta!” Cindy Handlin, o absolventă blondă și mlădioasă, îi vorbea apaticului specialist în fonetică, Ewart Humminghee, despre obiceiul ei de a așterne în caiet câte o poezie, seară de seară, înainte de a se duce la culcare; făcea asta de patru ani și avea ambiţia să publice o culegere voluminoasă, cea mai voluminoasă culegere de poezii care se văzuse prin partea locului de o bună bucată de vreme. Hamish Wagner râdea zgomotos în timp ce povestea o istorioară despre un absolvent, care vrând să ia un interviu unui celebru autor american, fusese alungat de pe proprietatea acestuia și aproape devorat de câinii romancierului.

— Intâmplarea i-a influenţat aprecierile critice? întrebă interlocutoarea sa, dr. Evadne Heilman, o doamnă corpolentă cu o voce tunătoare.

— Nu, răspunse Wagner, dar cred c-a fost cel mai important eveniment din viaţa lui.

Covrigii – pretzel – se terminaseră, arahidele dispăruseră și câţiva din cei prezenţi uitaseră motivul care-i reunise. Cu toate acestea toţi admiteau, vag, că au datoria de a rămâne neclintiţi până când se va întâmpla ceva – până când cineva va avea un atac de cord sau până când doctorul Bourbon vă pleca. Bălăcindu-se în nefericirea comună, își treceau din mână în mână pahare, pe deasupra capetelor, și inhalau fum de ţigară, jurând, în secret, că nu mai doresc să-și revadă colegii cel puţin un an.

Doctorul Bourbon cu cele șase picioare și șase inci ai săi rezemaţi de peretele de lemn al clădirii catedrei de engleză, era îngrijorat. Își reamintea de scriitorul bursier pe care-l detestase cel mai mult – un poet de pe coasta de est, care purta întotdeauna pantofi de tenis și cămăși descheiate până la brâu, care reușise să dea gata 400 de

topuri de hârtie *în cvarto* din rechizitele catedrei, recordul de consum în materie, și care, între timp, fusese arestat de poliţia statului California pentru că emitea pe unde scurte mesaje obscene mașinilor poliţiei aflate în misiune. Avea simţământul stânjenitor că experienţa se va repeta. O vreme, presupusese că originea engleză reprezintă o garanţie de securitate, dar lunga așteptare și faptul că mai toţi romancierii englezi actuali aveau reputaţia de a fi proletari, iar scopul artei lor era hărţuirea burgheziei, îl făcea să se simtă întunecat și deprimat. De asemenea, nu prea știa ce va face cu acest om, dacă și când va sosi. Unii dintre membrii mai tineri ai corpului profesoral, grupul pe care doctorul Bourbon îl denumea clica „Partisan Review", tineri inteligenţi care credeau în cel mult un Dumnezeu și aveau moţiuni de semnat ori de câte ori se duceau să-i vadă, discutaseră la o ședinţă de catedră ca scriitorului-invitat să nu i se ceară să facă absolut nimic; el nu trebuia să aibă vreo menire, ci pur și simplu să existe. Doctorul Bourbon fusese silit să protesteze; nu se putea gândi decât la un singur cuvânt pentru a defini propunerea, și îl rostise:

— Socialism! strigase el.

Dar ce se petrecea? Podeaua din lemn de la intrare răsună de zgomotul pașilor și ușa se dădu de perete. Bourbon își întinse gâtul peste mulţime; în același timp o voce exclamă: „Froelich l-a găsit!" și masa de oameni se electriză, împingându-se, chicotind, ciupindu-se unii pe alţii. În faţa lor stătea o siluetă stângace, obosită, abătută. Înregistrară forma corpolentă, înfăţișarea tinerească dar extenuată, costumul din *tweed* Harris, atât de evident nepotrivit încât putea fi considerat o excentricitate. Walker, a cărui neînsemnată experienţă socială se rezuma la o izbândă într-o dispută despre avort, la obiceiul de a citi în timp ce vorbea și la dteva izbucniri efemere de desfrâu, încerca să preia comanda unor resurse pe care nu le avea. Rămase tăcut. Din întâmplare, a fost de ajuns.

— Hep, hep, bătrâne, noroc! strigă jovial un bărbat masiv care stătea mai în faţă, ou o cheie Phi Beta Kappa

legănându-se ostentativ pe șold. Mă tem că n-am pregătit ceaiul.

— Nu-l lua în seamă pe Hamish, spuse o femeie voinică, apropiindu-se și prinzându-l de cot. Eu sunt Evadne Heilman. Sunt specialistă în Chaucer.

Își cuprinse unul din sâni cu un gest intim pe care Walker îl înţelese doar o clipă mai târziu; căci, brusc, se aplecă înainte, îl înhăţă de rever, intrăgându-I într-o parte apoi în jos:

— Au! exclamă Walker.

— Doar o mică formalitate, explică domnișoara Heilman cu dinţii strânși. Acum ești gata să-i înfrunţi!

Evadne Heilman îi dădu drumul și atunci Walker descoperi pe rever un bileţel învelit în celofan care suna ca inscripţia de pe o lespede funerară: JAMES WALKER, A. B. (NOTTINGHAM, ENGLAND) INVITAT DE ONOARE. Observă că toată adunarea purta câte un asemenea bileţel. Un bărbat înalt și osos cu un *blazer* și o cămașă sport largă, care, strângând între dinţi o pipă, își etala albeaţa dentară în contrast cu bronzul cafeniu intens al pielii, își croi drum prin mulţime.

— Salut, fiule, zise. Suntem onoraţi să te vedem printre noi. Ai făcut o călătorie plăcută până aici?

— Groaznică, făcu Walker cu resentiment, credeam că m-am rătăcit în mijlocul deșertului.

— Păi, am pierdut cinci membri ai catedrei chiar anul trecut în accidente de călătorie. Zău, bine faci că ţi-e frică. Eu mi-s Bourbon, șeful acestei mici bande. Îţi transmit scuze din partea rectorului Coolidge. Trebuia să fie la penitenciar la ora șase. Dar o să-l mai întâlnești.

— Ah, splendid, înţeleg. O să fie eliberat pe cauţiune, glumi Walker.

Bourbon chicoti, apoi spuse confidenţial:

— E ceva ce-ar trebui să-ţi mărturisesc din capul locului, să știi că n-am ajuns să citesc cărţile dumitale grozave. Eu am rămas la epoca elizabetană, până la modernii ăștia mai am un drum lung, așa că-i las pe mâna lui… ah, Dar l-ai cunoscut pe doctor Froelich. Călărești

mult, domnule Walker?

— Pe bicicletă.

— Niciodată pe cal?

— Nu.

— Nici măcar pe un Pegas înaripat? întrebă Bourbon cu un suris binevoitor. lartă-mă. Trebuie să încerci o dată. P-aci prin partea locului am format o gașcă sportivă de călăreţi clasa-ntâi. Își scutură pipa în palmă; b vârî în buzunarul de sus, și se îndreptă de șale înălţându-se astfel cu încă vreo cincisprezece centimetri, apoi spuse: Hai s-o-ntindem dincolo, în partea ailaltă a camerei, să faci cunoștinţă cu doamna Bourbon; vrea tare mult să te cunoască.

— Călătorie tip-top, hai? întrebă bărbatul voinic cu cheia Phi Beta Kappa când trecură pe lângă el. Ia spune ce mai face regina? Bine, sper.

— Cred că da, răspunse Walker.

— Acesta e doctor Wagner, doctor Walker. Doctor Wagner se ocupă de literatura medievală.

— *How do you do?* îl salută Walker.

— Binișor, mulţumesc, răspunse Wagner ca la o întrebare. Ne mai vedem noi pe-aici, pa, pa.

— Un tip hazos, doctor Wagner ăsta, spuse Bourbon, itârându-l înainte.

— Mă întrebam, spuse Walker, dacă există ceva de băut?

— Mi-e teamă că ai ghinion, doctor Walker, sintern La regim sec aici. Asta-i o instituţie subvenţionată și de stat și introducerea băuturilor alcoolice în incinta universităţii e interzisă de regulament. Dar să-ţi spun ceva, bem totuși coca-cola. Domnișoară Handlin, strigă el către o fată tânără, cam de douăzeci de ani, care-l examina pe Walker cu ochi strălucitori. Domnișoară Handlin, acesta e doctor Walker, romancierul englez și oaspetele nostru de onoare, și mă-ntrebam dac-ai vrea să ne faci o favoare. Ia te rog bănuţul ăsta de 10 centi și adu pentru doctor Walker o sticlă de coca-cola de la automatul din capătul holului, ţinând seama c-a făcut tot drumul ăsta din Anglia ca să fie

cu noi azi aici. Vrei?

— Sigur că vreau, răspunse domnișoara Handlin, zâmbindu-i larg lui Walker.

— N-am știut că se poate conduce o universitate și fără *sherry,* spuse Walker încercând să păstreze un ton glumeţ.

— Ne descurcăm noi, ne descurcăm, răspunse imperturbabil Bourbon. Eu însumi am beneficiat de o bursă Rhodes la Oxford, dar unele lucruri îs la fel și unele dimpotrivă și ăsta-i unul din lucrurile care e dimpotrivă. Eu zic c-așa-i și-n viaţă. Asta-i doamna Bourbon. E englezoaică.

Așadar aceasta era femeia slabă și cu nas ascuţit care dăduse naștere gemenilor, după ce în prealabil întrerupse relaţiile sexuale timp de doisprezece anii; spuse:

— Daa, l-am cunoscut pe Harris la Oxford cu mulţi ani în urmă. Îmi amintesc încă orașul și îl iubesc. Ai fost pe-acolo? Accentul ei era hibrid, ca și persoana. Uimitor cât de repede uiţi, totuși. Rămâi aici în State și-ţi dau doar doi ani. Timp de doi ani poţi să rămâi englez și să faci toate lucrurile acelea ciudate pe care le ¡fac englezii, și toată lumea va zice: „Vai ce grozav și distins!” Apoi… devii american, sau te întorci acasă. În ambele cazuri ţi-ai pierdut privilegiile. Așa că trebuie să profiţi acum, domnule Walker, cât timp poţi beneficia de ele. Te afli într-o poziţie favorizată.

Walker se uită în ochii ei pătrunzători și-și dădu seama că-i spune ceva interesant. Răspunse:

— Dar poate fi și obositor.

— ȘL fals, adăugă doamna Bourbon. Știu, dar e o minciună plăcută, cât timp durează. Atâta timp cât nu-i acorzi o prea miare importanţă.

— Ei bine, făcu Walker cu dezinvoltură, atunci poate că voi încerca să profit de situaţie. Ar fi prima dată.

— Oh, haide, doar eșlti un om celebru.

O voce îl salvă pe Walker de răspuns:

— Coca? întrebă domnișoara Handlin. Doctor Walker,

vreau doar să vă spun că anul viitor am să particip la seminarul dumneavoastră de creaţie literară și că aștept cu foarte mare nerăbdare. Tocmai am terminat de citit ultimul dumneavoastră roman. E o carte deosebită, admirabilă.

— Mulţumesc, spuse Walker.

— O carte fascinantă.

— Mulţumesc, repetă Walker.

— Doctor Walker, voiam să vă pun doar o întrebare, dacă doamna Bourbon nu se supără, vă supănaţi doamnă Bourbon?

— Nu, haide, ia-l. Tocmai îl sfătuiam să profite de viaţă cât timp are posibilitatea.

— Ei, da, fără-ndoială, cred că toată lumea ar trebui să se bucure de viaţă atât cât e omenește cu putinţă, pentru că de aceea existăm. Așa cred.

Walker se lăsă condus de domnișoara Handlin.

— Oh, doamna Bourbon e o persoană încântătoare, spuse ea. Voiam să vă întreb, ştiţi, cum soriţi? Vreau să zic, ştiţi, soriţi direct la mașina de scris sau întâi de mână sau cum, în œ fel scriţi?

Domnișoara Handlin avea un bust oare se ridica și cobora repede în timp œ vorbea, absolut cel mai bun lucru pe care-l putea face. Purta o cămașă încheiată cu nasturi în faţă și o fustă strâmtă; avea ciorapi fără dungă și pantofi albi; era elegantă, dar nu pe măsura fetelor de la Hillesley. Walker zise:

— Am avut impresia că e o persoană cam dificilă.

— Doamna Bourbon? Fetele o adoră, nu alta. Sunt sigură că e încântată că avem un englez printre noi.

— Are vreo importanţă în ce fel scriu?

— Oh, sigur că are importanţă pentru că întotdeauna trebuie să găsești calea care îţi convine, ştiţi, trebuie să ai totul exact așa cum trebuie. Vreau să zic, și eu scriu puţin, ştiţi, și-am încercat tot felul de metode de a scrie, ştiţi, ca de exemplu așezată pe scaun, sau culcată, sau în baie, de toate, și am constatat că uneori merge strună dar alteori pur și simplu mă poticnesc. Dumneavoastră vă poticniţi

vreodată?

— Nu prea des. Ei bine, scriu de mână și apoi copiez la mașina de scris.

— Și asta-i tot?

— Da.

— Tipul care-a fost aici anul trecut nu putea să scrie decât dacă simţea miros de cai prin preajmă.

— Regret, spuse Walker, aș vrea să pot spune că scriu atâmat de tavan cu un seri pete, dar n-ar fi adevărat.

— Păcat, eu socotesc că dacă aţi putea găsi o poziţie nouă ar fi mult mai interesant.

— Te referi tot la scris? întrebă Walker surprins.

— Păi… ah, înţeleg, v-aţi gândit la relaţiile sexuale. Walker descoperi că ochii tineri strălucitori ai domnișoarei Handlin îl fixau plini de curiozitate.

— Mă bucur c-ai spus asta. Înseamnă că și dumneata ai observat analogia. Scrisul e chiar ca relaţiile sexuale. A spus Freud asta pe undeva? Trebuie să fi spus.

— Nu știu. Dar îmi dau seama c-o să avem un seminar grozav, conchise domnișoara Handlin.

— Sper că da.

Deodată Walker observă că domnișoara Evadne Heilman, al cărei umăr rotofei se frecase un timp în mod familiar de al său, și ale cărei fese se iniţâlniseră cu ale sale în timp ce stăteau spate în spate în înghesuială, fusese rotită așa încât acum se afla cu faţa spre el.

— Pat să vă smulg o clipă? îl întrebă-Să ne așezăm jos pe parchet și să stăm de vorbă. Pot să iau o înghiţitură din coca-cola dumneavoastră?”

— Cu plăcere, spuse Walker după ce găsiră un spaţiu liber la perete.

— Vă place aici?

— Nu știu.

— Vă lipsește ceaiul de după masă?

— Nu.

— Ce v-a făcut să alegeţi universitatea Benedict Arnold?

— Ea m-a ales pe mine.

— Și de oe ne-aţi preferat pe noi, de ce vestul?

— Ignoranţă, doamnă, simplă ignoranţă.

— Ca și doctorul Johnson. Adică celebrul *Samuel Johnson*; spun asta pentru că Universitatea Benedict Arnold are și ea un doctor Johnson al ei, care a descoperit niște lucruri fascinante în fermentaţia drojdiei de bere.

Ii înapoie sticla de coca-cola.

— Nu, goliţi-o, vă rog, stărui Walker.

— Știţi, sunteţi așa de *politicos!* Ei, se pane că sunteţi lin scriitor foarte strălucit. Tocmai am citit un articol despre cărţile dumneavoastră și dacă faceţi tot ce scrie acolo, atunci, frăţioare, felicitările mele.

— Oh, dar ce fac?

— Descurcarea firelor existenţei era un lucru de care îmi amintesc în mod special. Așezarea într-un context social imediat și presant a problemelor eterne ale omenirii; prezentarea și totodată contestarea anarhiei vieţii și a moravurilor moderne; dezvoltarea unei metafizici din propria dumneavoastră incertitudine și disperare. Și altele la fel, spuse domnișoara Heilman.

— Cine a scris acest articol?

— Păi, doctor Froelich al nostru.

— Froelich?

— Da, cel care v-a iniţâmpinat la gară-Articolul a apărut în *Studii asupra romanului modern.* Pot să vă dau pasajul acesta. L-aţi putea (tatua în dosul urechii.

— N-am știut că doctorul Froelich a scris despre mine.

— Da, de aceea vă aflaţi aici, este expert în dumneavoastră. Știe și ce fel de scaun aveaţi la trei ani. Nu eraţi la curent?

— Nu știam că cineva e expert în mine, făcu Walker, nici eu însumi nu sunt.

Bărbatul cel voinic cu cheia Phi Beta Kappa, doctor Hamish Wagner, se apropie și se rezemă de perete în faţa lui Walker.

— Cum merge cu cricketul, bătrâne? întrebă el.

— Anglia s-a străduit din răsputeri să obţină 165 de portiţe în ultima probă, după cum relatează presa din New York, răspunse Walker

— 165 de portiţe, eh?

— Nu, asta înseamnă că am marcat 165 de puncte.

— Deci nu prea multe, nu?

— Da, nu prea multe.

— Ei bine, făcu Wagner, mare ghinion.

Acum doctorul Bourbon venea bălăbănindu-se spre ei, împrăștiind mulţimea pe măsură ce se apropia.

— Aci erai, băiete, zise, păi se apropie asfinţitul. Ce-ai zice dacă am iniţinde-o acasă la *ranch* să ne frigem câte o halcă de cotlet gros?

— Îmi sună plăcut la ureche.

Doctorul Bourbon ridică mâna în sus, așa încât atinse tavanul și rosti cu o voce profundă, tunătoare:

— Ei, oameni buni, noi o luăm din loc; seara bună la toţi.

Adunarea tăcu și în timp ce doctorul Bourbon îi făcu semn cu capul, Walker își dădu seama că lumea aștepta ca și el să spună ceva.

— Noapte. bună, zise, și mulţumesc foarte mult. Apoi, simţind că suna puţin cam șters, adăugă ceea ce-și închipuia el că este o expresie tipic americană: „Ţineţi-vă bine! „spuse.

Privind roată la feţele celor adunaţi îl văzu pe Bernard Froelich hohotind de râs. Apoi doctorul Bourbon îl luă de un braţ, doamna Bourbon de celălalt și străbătură în marș holul de lemn, ieșind afară în aerul înmiresmat. Deși soarele apunea, seara rămânea fierbinte și înăbușitoare. îl conduseră spre o mașină care semăna în chip ciudat cu cea cu care îl întâmpinase Froelich la gară. Bourbon, cu o politeţe de *cowboy,* deschise portiera din faţă pentru cei doi pasageri ai săi. Când Walker făcu o mișcare ca să se urce în spate, doamna Bourbon îl trase de braţ.

— Putem intra toţi în faţă, zise ea.

Atunci doctorul Bourbon ocoli mașina prin spate ca să se urce la volan și cei dinăuntru îl auziră scoţând un

strigăt.

— Ei drăcia dracului! izbucni el și faţa îi apăru la geam. Iertaţi-mi expresia, oameni buni, dar un ticălos mi-a paradit apărătoarea din spate. Trebe s-aranjăm asta mâineaţă. Se urcă și porni motorul.

— Asta nu e mașina doctorului Froelich? întrebă Walker în naivitatea sa.

— Mașina doctorului Froelich e un Chewy 37 pă care nu reușește s-o urnească de câteva săptămâni. Ţi-a spus că asta-i mașina lui?

— Cred c-am înţeles eu greșit, răspunse Walker.

— El a paradit-o?

— Am avut un accident la gară.

— Ce spui, făcu doctorul Bourbon. Era atâta circulaţie în pustietatea aia?

— Nu, nu era nimeni prin preajmă.

— Cred c-ar fi mai bine să lămurim asta cu doctorul Froelich, observă doamna Bourbon pe un ton sumbru și o porniră pe aleile din incinta universităţii.

— Nu mi-a spus nimic, făcu Bourbon pe gânduri. Îi un tip grozav de ciudat, doctorul Froelich. Un om destul de deștept dar fără nicio bază etică.

— E un mincinos fără pereche, spuse doamna Bourbon.

— Dar un tip grozav de deștept.

Soţii Bourbon aveau ceva cumpătat și reconfortant, iar Walker se lăsă pe spate ca să guste plimbarea cu mașina cit mai era încă în bunele lor graţii.

— Îmi pare rău de soţia lui, reluă doamna Bourbon. E o fată drăguţă. O s-o cunoști.

— Am cunoscut-o, spuse Walker, e foarte drăguţă.

— Nu-mi dau seama cum îl poate suporta, remarcă doctorul Bourbon.

— Ar putea să se ocupe ceva mai mult de casă, sublime doamna Bourbon.

— Mie mi-a plăcut destul de mult casa, recunoscu Walker.

— Am crezut, făcu doamna Bourbon, că i-ai cerut să-l

aducă pe domnul Walker direct la recepţie?

Doctorul Bourbon se uită indispus la soţia lui.

— Așa i-am și cerut, răspunse el-Acum ieșeau din incinta universităţii.

— Ce mare e! exclamă Walker.

— O să fie și mai mare, observă doctorul Bourbon. Eu cred, zău așa, c-ar trebui să-ţi spun câteva vorbe de avertisment. Le spun tuturor noilor veniţi. O grămadă de oameni vin din est așteptându-se să găsească aici o atmosferă progresistă. În unele privinţe e-adevărat. Vestul progresează. Avem o ţară nouă, și ne făurim singuri propria noastră viaţă. Dar n-o să găsești p-aici experienţele de educaţie ultramoderne care se practică la City College, Hunter, Bennington, locuri d-astea. Cel care ne finanţează în principal, un petrolist din Texas, a ţinut acum câteva zile un discurs unde a spus că greșeala pe care p face America este aceea de a suprima sclavia, în loc de a o extinde și asupra albilor. Eu numesc asta gândire reacţionară. Da' trebe să ţii seama și de acest gen de lucruri p-aci pă la noi.

— Înţeleg, spuse Walker, ghemuit între soţii Bourbon, simţind cum aerul tare îl îmbie la somn.

— Noi locuim departe, tocmai afară din oraș, continuă doctorul Bourbon. Acum suntem la marginea orașului. Vezi magazinul acela de băuturi alcoolice? De acolo se poate cumpăra băuturi.

— Putem să oprim? întrebă Walker.

Bourbon păru surprins dar răspunse:

— Da, sigur, și trase mașina în perimetrul de parcare.

— Doar o clipă, spuse Walker.

În interiorul magazinului, un belșug de sticle, multe din soiuri pe care nu le mai văzuse niciodată, îl orbiră cu visuri de promiscuitate alcoolică. Proprietarul, cu o pălărie Stetson, trăgând dintr-o ţigară de foi lungă și subţire, apăru din fund și zise:

— Salutare!

— *Hello!* făcu Walker. Se pare că nu nimerise salutul potrivit. Omul întrebă:

— Ai peste douășunu?

— Am peste treizeci, răspunse Walker. Am copil de șapte ani.

— Ai carnet ID?

— Ce-i aia?

Omul deveni bănuitor.

— Identitate. Carnet de conducere.

— Nu conduc, spuse Walker.

— Atunci cum dracu' ai ajuns până aici?

— Am fost adus.

— Păi, făcu omul, nu pot să te servesc decât dacă depui un jurământ.

Walker, care era gata să jure, se uită la micul blocnotes pe care omul i-4. împingea în faţă. Pe el stătea scris: Depunând jurământul, atât vânzătorul cât și cumpărătorul trebuie să ridice mâna dreaptă. Vânzătorul trebuie să întrebe: „Juri că ai 21 de ani sau mai mult?" Cumpărătorul trebuie să răspundă „da11 sau în caz contrar i se refuză vânzarea.

— Ai habar ce pedepse se dau pentru sperjur? întrebă omul. *Okay,* ridică mâna dreaptă. Juri tot spanacul care stă scris acolo?

— Jur, făcu Walker.

— Semnează formularul. Ei, acum cu ce te pot servi?

„O cutie de chibrituri", ar fi vrut să răspundă Walker, dar proprietarul părea prea ameninţător, așa încât ceru sticla de *scotch* pentru care venise. Când ieși din magazin, o oferi gazdelor sale.

— Ei, asta-i grozav de drăguţ din. partea dumitale, spuse doctorul Bourbon debreind. Doamna Bourbon și cu mine nu ne-atingem aproape niciodată de băuturi d-astea, doar când avem musafiri pnacasă… grozav de drăguţ.

— A trebuit să depun un jurământ, explică Walker. Bourbon părăsi șoseaua principală care se pierdea în mijlocul pământului sterp și apucă pe un drum de zgură. Spuse:

— Asta nu-nseamnă nimic, o grămadă de studenţi vin aici și jură fals pân'se-nvineţesc.

La marginea șanţului apăru o cutie de scrisori cu numele BOURBON gravat pe o difligenţă trasă de cai, lucrată în fier. Bourbon conduse mașina prin iarba înaltă până la o porţiune netezită în faţa unei case moderne, Lungi și joase, de tipul celor pe care Walker învăţase din reclame să le numească „stil-randh”. Doamna Bourbon se dădu jos din mașină și spuse:

— Poftim înăuntru.

În timp ce înaintau pe poteca cu prundiș de undeva din imediata apropiere, răsunară împușcături și Walker fu cât p-aci să scape sticla pe care o ducea în mână.

— Crispin i-acasă, constată doamna Bourbon, pe un ton neutru și deschise ușa-paravan.

Înăuntru, locuinţa era întunecată și răcoroasă.

— Am vrea să te simţi ca la dumneata acasă, spuse doamna-Bourbon.

Invitaţia era ușor ilariantă; casa aceasta făcea parte dintr-un univers economic deosebit de tot ce cunoscuse Walker până acum. Decoraţia era modernă, se vedeau tavane cu grinzi aparente și pereţii de lemn lăcuit erau ornamentaţi de jur-împrejur cu măști și alte obiecte primitive. Dormitorul destinat lui Walker se dovedi a fi la parter; doamna Bourbon îl conduse înăuntru și se așează pe patul mare, frumos acoperit cu o cuvertură de nylon cu floricele. Netezi cu palma un prosop de baie, două prosoape pentru mâini și unul pentru faţă cu desene înflorate, asortate și declară:

— Garnitura pentru oaspeţi.

— Foarte drăguţ, spuse Walker.

La capătul patului se afla un raft de cărţi care conţinea un rând de romane de Zâne Grey și operele.com

is – o. 1164

plete ale lui Carlyle; erau legate în coperte asortate, la fel de armonios ca și garnitura de prosoape pentru oaspeţi. Dincolo de fereastra cu jaluzele, în lumina strălucitoare, se așternea priveliștea, neîntreruptă de nimic creat de mâna omului, a Munţilor Stâncoși cu formele lor asemănătoare unor wigwamuri. Walker, cu

privirea fixă, admiră un timp până când, brusc, stricând tot efectul, un tânăr în *blue-jeans* pătrunse în cadru cu o pușcă mare, trăgând ca un sălbatic rafale în tufișuri.

— Ăsta-i fiul meu, spuse doamna Bourbon pe un ton în care se îmbinau mândria și sila.

Câteva clipe mai târziu, doctorul Bourbon intră în cameră, cărând, fără să gâfâie, toate valizele lui Walker. Carpetele de un colorit neobișnuit, cu desene ce păreau neterminate, lăsând impresia că fuseseră ţesute de indieni Navajo nepricepuţi, îi alunecară sub picioare pe pardoseala din plăci de vinilin.

— La naiba, făcu el și vocea sa profundă se întoarse tunând din tavanul izolat fonic.

— Astea-s toate, băiete? Călătorești grozav de neîmpovărat pentru un străin.

— Păi, nu se știe niciodată când poţi fi obligat s-o iei la sănătoasa, nu-i așa? spuse Walker.

— Se prea poate, răspunse Bourbon, primind gluma destul de rece.

— Ei, acum poate că domnul Walker vrea să facă un duș, interveni doamna Bourbon.

De fapt, nimic nu era mai departe de intenţiile – lui Walker, dar era în stare să priceapă o aluzie.

— Oh, da, făcu el.

— Bun, după ce te speli ai să ne găsești în spaţiul destinat conversaţiei.

Walker nu înţelese, dar răspunse:

— Da.

— Baia e chiar aici, explică doamna Bourbon, deschizând prima ușă de pe culoar și aprinzând lumina. De îndată, un huruit combinat cu un bâzâit frenetic se pomi în încăpere. Walker sări ca ars. E doar exhaustorul care absoarbe aerul viciat, îl lămuri doamna Bourbon. S-a declanșat o dată cu aprinderea, luminii. Pe noi ne găsești pe-aici, înainte.

După ce plecară, Walker încuie ușa și-și scoase hainele care miroseau a Pullman. Le făcu grămadă într-un colţ al camerei de baie, se vârî sub duș și întoarse

mânerele. O rafală de apă fierbinte îl făcu să sară afară din cadă. Întinse mâna prin perdeauna de apă a dușului și răsuci robinetele până când apa curse mai încet și mai rece. Intră în cadă și stătu nemișcat în timp ce ace de apă îi sfredeleau în cap găuri ca de burghiu. Ieșind de sub duș, constată că apa udase toată baia, inclusiv hainele. Din decenţă, își îmbrăcă lenjeria și pantalonii murdari și uzi, și fugi înapoi pe coridor, în camera lui, ţinând strâns în braţe restul îmbrăcăminţii. În cameră, se dezbrăcă din nou și începu să-și desfacă valizele, căutându-și lenjeria curată și gândind că ar fi în sfârșit cazul să-i scrie Elainei. Gândul acesta stârni în el un complex de emoţii cu care nu știa ce să facă, așa că se așeză pe cuvertură și se zgâi pe fereastră, descoperind astfel o feţișoară rotundă de fată, care îl privea curios de afară.

— *Hello,* făcu Walker.

Copilul, netulburat, arătă ou degetul spre părţile intime ale lui Walker și nu zise nimic.

— Pleacă de acolo, strigă el.

La gura copilului apăru o băşică mare, rotundă, de gumă de mestecat pe care o umflă şi-o dezumflă de câteva ori, apoi fetiţa se îndepărtă. Walker trase perdelele, își termină toaleta cu oarecare stingherealã și, înainte de a reveni în societate, încercă să-și aranjeze părul, care îi stătea lipit de ţeastă ca un turtoi gros și ud. O găsi pe doamna Bourbon într-o cameră spaţioasă, mare cât o sală de dans, înconjurată de spaţiu și timp, de timp și spaţiu. Stătea pe o canapea *bergère,* mângâind o pisică siameză și citind în ziarul „Trâmbiţa din Party” reclamele magazinului cu autoservire; în faţa ei ceaiul era pregătit.

— Iată că vine domnul Walker, se adresă doamna Bourbon pisicii care dispăru. Imm, te simţi răcorit?

— Foarte răcorit, răspunse Walker.

— Bravo. Ia loc, te rog. Harris tocmai ne frige niște cotlete. Ce părere ai despre bucătăria în aer liber?

— Oh, îmi place, răspunse Walker care nu-și putea aminti să fi mâncat în aer liber altceva decât pește și cartofi pai.

— E palpitant, noi toţi o practicăm pe-aici.

În timp ce vorbea, printr-o deschizătură care în Anglia ar fi fost blocată de o ușă, apăru un copilaș, cu o pălărie de general sudist, pedalând pe o tricicletă.

— Trage, omule, trage o dată, distruge dușmanul! strigă copilul gonind dramatic de-a curmezișul camerei până când, izbindu-se puternic de peretele opus, căzu din șa sfărâmând roata tricicletei.

— Nu te da în spectacol, Alphonse, îl dojeni doamna Bourbon din spaţiul destinat conversaţiei. Ești intact?

Alphonse, fără o lacrimă, răspunse:

— Îhî.

— Vino aici să văd cât de intact ești.

Alphonse se duse și se așeză pe genunchii mamei sale, holbându-se la Walker în tot acest timp.

— De ce-ai făcut asta? îl întrebă doamna Bourbon. Nu ţi-am spus să nu umbli cu chestia aia aici, în casă?

— Am vrut să-l văd pe nebunu' de englez, răspunse Alphonse.

Walker simţi un fior rău prevestitor. Dându-se jos de pe genunchii mamei sale și apropiindu-se de Walker, Alphonse îl întrebă privindu-l sfredelitor.

— Cum te cheamă? Și răspunde repede – ori ţi-arăt eu ţie!

— Îl cheamă James Walker, spuse doamna Bourbon și a venit aici din Anglia ca să facă parte din catedra lui Harris și o să stea la noi câteva zile. Ce părere ai de asta?

— Nebunie curată, făcu Alphonse. îl cheamă James. Lui James îi plac *„dames and games and pames and mames and bames..."*[10]

— Vino aici, îl strigă doamna Bourbon pe Alphonse, care nu-i dădu nicio atenţie, în schimb îl întrebă pe Walker:

— Ești din Anglia?

Cel întrebat îndrăzni să vorbească; răspunse prudent:

— Da.

— Hm, făcu Alphonse, păi ai dinţii complet strâmbi. Dă ce ai dinţi așa dă strâmbi? Dă ce nu ţi-i îndrepţi? Dă ce

10 înșiruire de cuvinte englezești fără sens, menite să rimeze cu James.

nu porţi aparat ca mine?

— Încetează, Alphonse, spuse doamna Bourbon. Uite ce, nu crezi c-ar fi timpul s-o ștergi la culcare?

— Anglia-i o ţară caraghioasă și prăpădită, declară Alphonse.

— De unde știi? întrebă Walker.

— Așa se zice.

— E timpul să fii în pat, repetă doamna Bourbon.

— *Okay, okay,* uite că plec. Dar mi-e foame. Pot să iau o bucată de plăcintă din frigider?

— Da, dar numai o bucată și-apoi dezbracă-te imediat.

După ce Alphonse plecă, Walker își netezi eu degetul o sprinceană și întrebă:

— Aveţi și o fetiţă?

— Exact, răspunse doamna Bourbon. Gemenii mei. Ai și dumneata copii, domnule Walker?

— Da, o fată.

— Mă tem că n-am făcut o treabă prea bună cu-ai noștri.

Alphonse trecu prin dreptul deschizăturii, ţinând în mână o plăcintă întreagă și urlând:

— Englez caraghios și prăpădit!

— Întotdeauna am simţit că dacă i-aș crește în Anglia… n-ar fi, știi… așa de răi.

— Oh, nu se poate spune asta, făcu Walker, deosebit de tulburat să descopere în această părere acea Anglie idealizată la care se mai referiseră câţiva, un reazim dê cumpătare morală, o societate distinsă și echilibrată.

De afară, se auzi un gong bubuind sonor.

— Veniţi la masă, răsună vocea tunătoare a doctorului Bourbon.

— Îi adoră pe copii, preciză doamna Bourbon.

Se ridică și-l conduse pe Walker afară, în curtea interioară, unde doctorul Bourbon stătea înrtr-o atitudine de caldă așteptare, ca un câine mare binevoitor, purtând o pălărie înaltă de bucătar-șef și un șorţ pe care scria *Pericol: Nu e recomandat de Duncan Hines.* Destul de mult

fum se înălţa dintr-un grătar de tip modern, anume pentru petreceri în aer liber. Dincolo de spaţiul destinat servitului mesei, Walker observă un mic bazin în formă de rinichi, în a cărui apă albastră o fetiţă în formă de rinichi, fără nimic pe ea, stătea întinsă pe o saltea pneumatică.

— Am crezut că eşti în pat, Brandy, spuse doamna Bourdon.

— Uff, du-ite şi aruncă-te în lac, ripostă fata, pe care Walker o recunoscu drept feţişoara de la fereastră.

— E timpul să fii în pat, Brandy baby, adăugă doctorul Bourbon. Hai, vino acum, pentru tăticu.

Fetiţa se rostogoli de pe saltea, înotă spre trepte şi intră în casă lipăind pe lingă Walker.

— Ptiu, făcu ea în trecere.

Doamna Bourbon o urmă înăuntru.

— Se răceşte cotletul, drăguţă, strigă doctorul Bourbon după ea.

Apoi Walker şi Bourbon, tăcuţi, îşi mâncară cotletele împreună, în semi-întuneric, în timp ce muşte monstruoase, pătrunzând până la os, îi sugeau lui Walker sângele din vine. Cotletele servite pe farfurii de hârtie erau excesiv de aromate; după toate aparenţele, ¡doctorul Bourbon fusese exagerat de generos cu o stidlă etichetată „SMOKE la: Dă acea aromă veritabilă de SMOKE grătarului dumneavoastră”. În sfârşit, doamna Bourbon se întoarse şi începu să mănânce. Noaptea era limpede şi răcoroasă şi munţii se mai vedeau încă. Păreau să pledeze pentru o lume departe de familie, o lume cu totul departe de omenire, o lume de acţiune pură şi de existenţă. Firele şi nervii vieţii de familie de care se lovise în casa Bourbonilor îi aduceau aminte de căminul său; dar munţii sugerau ceva mai măreţ, acel ceva care-l determinase să plece. Şi, meditând în întuneric, Walker îşi concentră mintea asupra unui gând care-l urmărea din ziua când plecase de acasă şi pe care munţii îl maturizaseră. Ridică privirea şi întrebă:

— Oare aş putea trimite o telegramă, doctore Bourbon?

I Fum (engl.).

Doctorul Bourbon înghiţi și răspunse:

— Sigur, băiete, dă-i drumu’.

Întinse mâna, ridică de jos o placă mare și scoase la iveală un telefon cu prelungitor, într-o plăcută nuanţă de albastru deschis.

— Ce trebuie să fac? întrebă Walker.

— Chemi „Western Union” și le transmiţi mesajul, explică Bourbon.

— Care-i numărul?

— Stai o clipă, spuse Bourbon, vârându-și o ultimă îmbucătură pe gât. Am să chem eu pentru dumneata. Își încârligă degetele lui lungi în dispozitivul discului și peste o clipă ţipă: *Hello,* Western Union! Rămâneţi pe fir, v-am făcut rost de un client. Apoi făcu un semn spre Walker și-i trecu receptorul spunând: Vorbește aici, în chestia asta și fata de la capătul ălălalt o să-ţi ia mesajul. E destul de simplu.

— Mă gândeam că… e ceva personal, făcu Walker.

— Vrea să ne ducem înăuntru, Harris, sugeră doamna Bourbon.

După ce dispărură în casă și închiseră ușa în urma lor, Walker, calm dar ferm, dictă mesajul, fetei care se fandosea la celălalt capăt al firului. Mesajul spunea: SOSIT SĂNĂTOS STOP VREAU ACORD DIVORŢ ÎNDOIALA SUCCES CĂSĂTORIE STOP DRAGOSTE JAMES. Operatoarea, nepăsătoane, repetă mesajul unui Walker care tremura acum din toate mădularele la auzul textului.

— Asta e, spuse el.

— Presupun, din conţinutul telegramei, că doriţi și răspuns plătit.

— Oh, da, vă rog, spuse Walker.

— Adresa pentru răspuns?

Walker se gândi puţin și apoi dădu adresa catedrei de engleză de la Benedict Arnold; o înţeleaptă prevedere îi spunea că doctorului Bourbon s-ar putea să nu-i placă să primească acest gen de mesaj acasă la el. După ce așeză receptorul în furcă și puse aparatul înapoi sub lespede,

Walker se lăsă pe spate și constată că se simte într-adevăr foarte abătut și mai constată și altceva. Tânărul înalt și deșirat în *Blue-jeans,* cel care tulburase priveliștea munţilor puţin mai înainte, ședea într-un scaun de verandă, în spatele lui. Zâmbea și îndrepta spre el o pereche de ochelari de soare ostili, cu lentile-oglindă, în care Walker nu putea vedea decât două imagini micșorate ale sale proprii. Era Crispin, cel de-al treilea copil al soţilor Bourbon; Walker îl privi pierdut. Rânjind, Crispin exclamă:

— Măi băiete, măi băiete. Ce chestie… măi băiete, ce chestie!

Semestrul de toamnă nu începuse la Benedict Arnold; mai erau încă patru zile de liniște înaintea deschiderii cursurilor. Party și incinta universităţii continuau să se odihnească în lumina soarelui de vară, iar munţii vegheau liniștiţi în spatele lor. În clădirile universităţii, sălile de curs erau goale ca niște peșteri, băncile cu micile braţe curbate pentru rezemat cotul își așteptau ocupanţii. Bufetul universităţii era vizitat doar de membrii corpului didactic, cu cămăși de nylon, de îngrijitori și de poliţiști. În librăria universităţii, în spatele unei etalări de fanioane sportive universitare și maiouri cu caricaturi pe piept, un singur vânzător plictisit citea, din curiozitate. *De la liberalism pină în zilele noastre,* un text care se cerea la cursul din anul doi despre „Probleme politice internaţionale” în lumea modernă (Dr. Jochum). Doar câţiva copii de profesori se scăldau zgomotos în lac. În intrândul căminului Sigma Chi, mașina roșie a pompierilor asociaţiei studenţești, un simbol concret de bărbăţie, aștepta întoarcerea locatarilor din vacanţa petrecută în cele cincizeci de state americane, în Bermuda sau în Europa, pe unde se distraseră fiecare. Aerul curat cânta parcă. De dimineaţă, înainte ca soarele să devină fierbinte, ziua se anunţa proaspătă, strălucitoare și răcoroasă. Oamenii se trezeau devreme; în casa Bourbonilor, doctorul Bourbon se deștepta… dacă nu o dată cu ciocârlia, fiindcă poate nu existau pe acolo, atunci o dată cu vulturul. Înveșmântat într-un frumos kimono japonez, ţinând în

mână un sandvici uns cu pastă de arahide, executa timp de o jumătate de oră genuflexiuni în curtea interioară și dădea drumul aspersoarelor înainte de a intra în biroul său, unde scria, pină la micul dejun, o mie de cuvinte despre Marston: Omul, Perioada și Mediul. Clapele mașinii de scris ţăcăneau, paginile cărţilor de documentare fâlfâiau; deschizând noi orizonturi ale gândirii lui Marston, în timp ce afară aspersoarele bolboroseau. Clopoţeii din incinta universităţii atacară o versiune matinală a cântecului: „Rudolf, renul cu botul roșu”. Cotiga de gunoi coborî pe stradă în jos. În pat, James Walker își continua somnul, deși ziua înainta. Căldura se înteţea. Conturul munţilor se estompa. Bărbaţi adulteri, rămași de peste noapte, se întorceau tiptil acasă. Crispin, fiul cel neadaptat al soţilor Bourbon, se sculă, făcu duș, își trase *blue-jeans-ii* și un pulover, își turnă puţin suc de fructe, se urcă în mașina lui (căreia îi modificase motorul pentru a obţine viteze superioare), și porni bubuind într-un vârtej de praf, spre oraș, ca să-și facă de cap. Clopoţeii cântau „Aceste mici nebunii”. Walker tresări dar dormi mai departe. Soarele se înălţă mai sus iar zonele de umbră dispărură. Doamna Bourbon, într-un kimono japonez, care se asorta cu al lui Harris, se sculă și se duse în bucătărie să prepare micul dejun, un ospăţ folosit de obicei de Alphonse și Brandy drept prilej de bombardament reciproc cu alimente, în lipsa altor forme de comunicare între ei doi. Clopoţeii intonau „Binecuvântat să fii că ești un înger”. Walker tresări din nou și începu să se ridice treptat la nivelul conștiinţei. Ziua pătrundea strălucitoare pe fereastră, răzbătând prin draperiile cu motive folclorice străvechi. Lumina avea o nuanţă și o intensitate cu care nu era obișnuit și se văzu întâmpinându-o plin de speranţe – oare lumina era cea care-i provoca acest sentiment sau altceva? Visele lui erau ciudat de hotărâte, trupul său, în decursul acestor ultime zile, părea să fi dobândit o forţă nouă. Nu mai simţea atâta nevoie de somn; nu se mai simţea departe de locul unde se afla, și nu se mai trezea dimineaţa simţind lipsa prezenţei masi Ve a Elainei alături

de el. Din munţi, răsuna șuieratul unui tren și America îi părea tărâmul făgăduinţei. Se dădu jos din pat cu oarecare plăcere, gata să întâmpine ziua care-l. aștepta.

La parter, auzea sfârâitul tigăii unde se prăjeau acele felii absurd de subţiri de slănină americană, care deveneau crocante și fragile ca niște minuscule frunze de toamnă și, în același timp, o bubuială ciudată – zgomotul produs de doctorul Bourbon care cânta vesel, bătând la mașina de scris. Walker, care adoptase obiceiul american de a dormi în chiloţi și, ca urmare, acorda propriului său trup mult mai mult interes, trecu lipăind spre baie, și făcu un duș. Nu-l mai plictisea dușul; simţea că-l curăţă și-l face să pară mai îngrijit. Pentru că dușul îi uda părul, se hotărâse să și-l taie foarte scurt; poate că așa se va mai și îndesi, ca și gazonul din grădină. Nici exhaustorul absorbant de deasupra capului, cu huruitul său nemilos, nu-l mai irita. După ce făcu dușul, se urcă gol pe cântarul din baie și-și controlă greutatea; avea de gând să se supravegheze. Deschise dulăpiorul medical și luă, dintre șirurile de dezodorante, soluţii contra mătreţii, anticongestive, purgative, picături pentru ochi și talc de baie, pasta mătăsoasă de dinţi a doctorului Bourbon, acum metoda lui preferată de a se spăla pe dinţi. Apoi se așeză pe closet și aprinse una din ţigările doctorului Bouiibon, care se aflau pe rezervorul de apă și citi câteva pagini din cartea doctorului Bourbon, destinată a fi citită în acea încăpere, *Tragedia shakespeariană* de A. C. Bradley. De afară se auzeau zgomotele făcute de Alphonse și Brandy care încercau să se înece unul pe altul în apa bazinului, iar în depărtare, clopoţeii cântau: „Mă simt în al nouălea cer”. Citi: „În împrejurările în care îl vedem angrenat pe erou, trăsătura tragică, cea care constituie în același timp măreţia sa, îi este fatală. Pentru a face faţă acestor împrejurări este ncesară o acţiune de care un om obișnuit ar fi fost capabil, dar eroul nu”. Puse un băţ de chibrit ca să însemne pagina, se ridică, își termină toaleta și se întoarse în dormitor. Hainele lui zăceau grămadă prin cameră. Își puse niște pantaloni și o cămașă, privind afară,

la piscurile înalte, împădurite, din depărtare, la jeturile de apă care ţâșneau din aspersoare și la clopoţeii de vânt japonezi care atârnau sub streașină și sunau în adierea brizei. După ce se îmbrăcă, deschise ușa și se opri puţin în coridor, trăgând adânc aer în piept ca să fie pregătit pentru siropul generos al ospitalităţii americane, care știa că urmează să i se toarne în ea p.

Soţii Bourbon, de la bun început, hotărâseră să se poarte cât mai drăguţ cu el. De îndată ce ajunse în bucătărie, doctorul Bourbon, cu kimonoul japonez larg deschis, oferind privirilor un ombilic păros, apăru în ușă:

— Cred cnam înaintat cu vreo două mii de cuvinte azi dâmineaiţă, băiete, spuse el voios, spărgând două ouă în tigaie, cu o mișcare de profesionist trăriind o îndelungată practică, rezultat, în aparenţă, al faptului că se ocupa de gătit pentru întreaga familie.

— Cum îţi plac? Prăjite pe ambele părţi?

— Da, răspunse Walker.

— Bun, bun, făcu doctorul Bourbon, turnând niște suc de fructe într-o cupă. Trebuie să fii foarte iute ca să mi-o iei mie ’nainte. Citești teatru, dom’le Walker?

— Unele piese da.

— Marston?

— Nu, mă tem că nu.

— Asta-i un om tare subestimat, Marston ăsta, spuse Bourbon, azvârlind grăsime în jurul ouălor, cu un cuţit mare de bucătărie. Să-l citești, băiete, aruncă-ţi o privire. Cam imoral, totuși. Oul ăsta e pe placul dumitale?

— Mi se pare grozav.

Bourbon turnă niște sos picant peste preparatul său și i-l puse în faţă lui Walker, cu tigaie cu tot.

— Așa, bagă niște mâncare d-asta bună în dumneata și o să-ţi meargă bine toată ziua.

— Dă-i un pahar de lapte, Harris, îl îndemnă doamna Bourbon, care se îndeletnicise cu spălatul vaselor în chiuveta din celălalt colţ al bucătăriei spaţioase.

— Vrei la lapte niște pâine prăjită? întrebă Bourbon, turnându-i laptele într-un pahar.

— Nu, mulţumesc, răspunse Walker.

— Da, dă-i niște friganele, stărui doamna Bourbon.

În timp ce Walker mânca, soţii Bourbon stăteau în jurul lui, el înalt și deșirat, ea rotundă și maternă, elaborându-i planurile pentru acea zi. Dorea o zi de plimbare de udul singur, doar de hoinăreală, sau o zi cu program, cu un picnic, sau o excursie undeva? I-ar fi plăcut să asculte ceva la *pick-up* în timp ce-și lua micul dejun? (Doctorul Bourfoon se năpulsti în camera de zi ca să pună „Billy the kid” de Copeland, care împrăștie o euforie vestică bubuitoare prin cele șapte difuzoare risipite în toată casa). Sau i-ar plăcea să asculte „Știaţi că…” emisiunea postului de radio al universităţii (Doamna Bourbon răsuci butonul și vocea doctorului Lee Fichu se auzi predând un curs limpede despre fizica astrală, prezentat pentru a fi pe Înţelesul imbecililor interesaţi doar de evenimente). Clopoţeii din incinta universităţii trecură la o nouă melodie: „Mâini palide ce-am iubit nu numai pentru parfumul lor de Shalimar”; cafeaua clocotea în filtru; gemenii făceau tărăboi în camera destinată acestui scop. Aerul cald fremăta în curtea interioară. Prea nou-venit și neștiutor pentru a avea vreun plan, Walker declară în consecinţă:

— Am să fac ce credeţi de cuviinţă.

Soţii Bourbon se străduiră să-l determine să hotărască el, demonstrându-i că, de fapt, America e o ţară democratică și că fiecare om are datoria de a-și crea propria-i soartă, chiar dacă nu posedă neapărat temeiuri pe care să se sprijine.

— E la alegerea dumitale, dom’le Walker, spuse Bourbon, cu o înfăţișare demoralizată.

Bourbon propunea excursii ici, doamna Bourbon propunea excursii colo. Orașul Party era de văzut, și incinta universităţii, și împrejurimile, și munţii, și minele și ranc/i-urile și statul în întregime, și statul învecinat, și apoi statul următor.

— Las totul la alegerea dumneavoastră, repetă Walker.

— Atât de politiicoși, englezii, remarcă doamna Bourbon, adăugind apoi, ca un gând venit. ulterior, voind să restabilească trăsătura comună: Nu-i așa că sântem?

În prima zi se urcaseră sus pe munţi pentru un picnic în pădurea de pini.

— La universitate avem un curs despre cum se organizează un picnic, spusese doctorul Bourbon. Se numește Geologie, dar de fapt e un curs despre picnic.

La întoarcere, se opriseră pe creasta lanţului de coline de la poalele munţilor și priviseră în vale la Party, o întindere verde, în depărtare, ușor identificabilă după campanila falică a universităţii. A doua zi se îndreptaseră în cealaltă direcţie, spre șesurile cu iarba măruntă, până când munţii se cufundaseră sub linia orizontului iar nesfârșitul pământ plat, pe care Walker îl văzuse în ziua sosirii sale, devenise singurul peisaj. Astăzi, cea de-a treia zi, doctorul Bourbon, silit să ia el hotărâri pentru Walker, destăinui că are de fapt o ședinţă la universitate și că ar trebui să se ducă.

— Păi, mi-ar plăcea foarte mult să arunc o privire prin incinta universităţii, declară Walker.

— Bine, bravo, e-n ordine! făcu Bourbon. De fapt, oricum aveam de gând să-ţi propun, dar dac-ai fi vrut să faci altceva…

Își terminară micul dejun; soţii Bourbon se duseră în dormitorul lor și-și scoaseră kimonourile japoneze, apoi veni vremea plecării și, Bourbon în *blue-jeans,* doamna Bourbon în șort bermuda, și Walker se urcară în mașină şi-o porniră spre oraș. În incinta universităţii macarale mari înălţau clădiri noi. Trecură de-a lungul șirului de asociaţii frăţești ale studenţilor, pe lângă clădiri dintre care unele semănau a castele greu de cucerit iar altele, moderne, greu de apărat; păreau a fi un amestec interesant de lux ceremonios și murdărie vădită. Șiruri de mașini MG roșii și Corvette albe se aflau parcate afară.

— Ce multe mașini! exclamă Walker.

— N-ai văzut mai nimic, apuse Bourbon. Păi cei mai mulţi dintre studenţi nici nu s-au întors încă.

Mai departe, se aflau clădirile asociaţiilor de studente, unde fete bronzate, cafenii, doar cu două fâșii de pânză pe ele, jucau basket sau citeau, așezate afară în scaune de grădină din aluminiu.

— Ţine-l bine, recomandă doctorul Bourbon. Nu-l lăsa să sară din mașină.

Apoi străbătură aleile din grădina universităţii, lungi de câteva mile, trecând pe lângă lac („S-ar putea să vrei să înoţi puţin acolo, dar sânt o mulţime de profesori care au piscine în grădina lor. Necazu-i că trebe să faci conversaţie cu ei ”) pe lângă turnul staţiei de radio „Știaţi că…” („o iniţiativă într-adevăr stimulatoare, părerea mea-i că asta ne-a transformat într-un orășel cu adevărat cult”), pe lângă teatrul studenţesc („are anii lui buni și anii lui proști, eu zic că ăsta-i unul din anii proști, nu, scumpo?”), sala de gimnastică („suntem grozavi de mândri de Bazinul Olimpic; de fapt am putea organiza o Olimpiadă aici la noi”) și stadionul de fotbal, unde monoliţi cu forme grotești se antrenau pentru „grămadă” împingând în gard ou ajutorul unor mecanisme capitonate („echipa-i la pământ anu’ ăsta; și-au pierdut antrenorul; îi mituia pe liceenii cu mașină ca să vină la BAU”. „Și ce s-a întâmplat cu el?” „A rămas doar profesor”).

— Dar clădirea aceea ce e? întrebă Walker, descoperind o versiune a castelului Caernarvon, dar mai redusă ca dimensiuni în comparaţie cu stadionul de fotbal.

— Cred că asta-i biblioteca de care tot vorbește lumea, răspunse Bourbon.

— Știe foarte bine ce e, îl apără doamna Bourbon, doar își petrece o mulţime de timp în bibliotecă.

Bourbon opri mașina cu o frână bruscă.

— Vrei să-ţi arunci o privire? Avem niște chestii bune aici. Manuscrise rare, lucruri d-astea. „Dar nu ești un shakespearian, nu-i așa?

— Mi-ar plăcea să văd, declară Walker.

— Harris predă un curs de un semestru, pentru boboci, despre folosirea bibliotecii, spuse doamna Bourbon, pe când se dădeau jos din mașină. Nu-i așa,

Harris?

— Învăţându-i, mai ales, cum pot să nimerească aici, preciză Bourbon.

O inscripţie deasupra intrării, având litera C acoperită de iedera agăţătoare, declara: O CARTE BUNĂ CONSTITUIE ESENŢA PREŢIOASĂ A UNUI SPIRIT SUPERIOR. În capul scărilor, pe care mai mulţi studenţi ședeau fumând, se afla o statuie mare, reprezentând inocenţa, de sex feminin, goală și imensă, sorbind învăţătură dintr-o cupă de piatră. Pe posterior, în partea orientată spre vizitatori, cineva scrisese cu albastru câteva litere grecești, emblema unei organizaţii frăţești de studenţi. Intrară în sala fișierului, împrospătată cu aer condiţionat, apoi, trecând pe lângă o bibliotecară mai vârstnică, cu părul vopsit albastru, pătrunseră în depozit. O instalaţie de absorbţie purifica aerul de praf și singurul lucru neprevăzut era zbârnâitul electricităţii statice când atingeau rafturile. Văzându-se înconjurat de atâta erudiţie, Walker savură pentru o clipă gândul de a scrie una dintre aceste cărţi voluminoase, solide și de nădejde, ca un simbol al primirii lui într-o comunitate nouă. Dar mintea sa, în timp ce continua să gândească, nu părea dispusă la așa ceva. A fost o vreme când romancierii erau în stare să scrie decent, în șase săptămâni, un mic tom despre *Romanele care îmi plac* sau *Sportul și Romanul,* dar zilele acelea trecuseră; acum noul creator de tip universitar scria *Mimesis* sau *Drumul spre Xanadu* și se acomoda foarte bine genului. Dar el, Walker, nu ajunsese atât de departe; nu știa chiar atât de mult; și un fel de simţământ de vinovăţie pentru lipsa lui de competenţă începu să-l afecteze, pe când zăcea în măruntaiele acestei lumi noi.

— O groază de oameni lucrează aici, azi, îi spuse doctorul Bourbon. Asta pen’ că biblioteca-i cel mai răcoros loc din universitate. Am făcut-o anume așa. Mereu le spun studenţilor: „Folosiţi biblioteca; e cel mai răcoros loc din universitate”. În felul ăsta îi molipsim pe o mulţime de puști foarte dotaţi.

Savantlâcul zumzăitor al lui Bourbon, aerul străin al

studenţilor care se foiau prin depozit, chiar și înfricoșătoarea electricitate statică americană, conspirau cu lipsa lui de încredere în propria-i capacitate academică, pentru a-l face să se simtă un străin. Cum o să poată preda aici? Ce va face?

Doctorul Bourbon continuă turul bibliotecii, arătându-i lui Walker rafturile destinate literaturii engleze și spaţiul special rezervat, în care Walker își va pune exemplarele cursurilor pe care avea de gând să le folosească. Nici măcar la asta nu se gândise. Oare inocenţa sa universitară ieșea în vileag? Oare chiar și egocentristul Bourbon începea să se îngrijoreze în legătură cu omul pe care-l adusese aici? Dar de ce să-și facă griji? Bourbon părea să accepte totul; îl conduse pe Walker în sala de lectură a studenţilor, unde, chiar acum, câţiva studenţi și studente, sosiţi înaintea începerii cursurilor, foloseau biblioteca drept loc de întâlnire și citeau, înlănţuiţi. Bourbon rămase impasibil la vederea acestui spectacol senzual; după cum, la ieșire, nu dădu nicio atenţie faptului că cineva lipise pe statuie, în chip de frunză de viţă, o notiţă pe care scria: „Făcută în Insulele Virgine de către virgini”. Lui, lumea îi era perfect indiferentă. Se întoarseră la mașină și se urcară în ea.

— Multă lume, spuse Bourbon debreind, se zice că Benedict Arnold e o universitate mondenă, că studenţii noștri vin aici numai ca să se distreze. Sigur c-avem și destui petrecăreţi, dar ăsta-i doar un aspect al vieţii studenţilor de p-aci. Mă supără când lumea zice că studenţii noștri nu învaţă nimic. Ba învaţă multe. Noi îi învăţăm pe ei și ei pe noi. Vrem să-nveţe cât de cât, să trăiască cât de cât, și să se distreze cât de cât. Ăsta-i scopul unei universităţi.

— Cred că da, răspunse Walker urmărind cu privirea un student care trecea cu o studentă în circă.

— Și acolo, exact acolo unde atârnă pantalonașii ăia la fereastră, ăla e Thrump Hall, căminul de fete. Și colo în faţa lui, e locul de parcare al studenţilor. Coolidge a fost unul dintre primii rectori din Statele Unite care și-a dat

seama că un lucru pe care studenţii îl pretind de la o universitate e un teren bun de parcare.

Bourbon trase maşina în faţa construcţiei de lemn, sediul catedrei de engleză.

— Cred c-am să iau maşina să mă duc în oraș la autoservire, spuse doamna Bourbon.

— *Okay,* scumpo, îmbucă ceva prin oraș, pe undeva, iar noi o să luăm o gustare la Clubul corpului didactic. În felul ăsta am să-i pot face cunoștinţă domnului Walker cu câţiva profesori. După aia poate treci p-aci, ceva mai târziu, să ne iei.

Maşina porni, Bourbon o urmări plecând, și faţa i se lungi când observă avaria la bara din spate.

— Mă-ntreb dacă Froelich e azi aici, zise. Vino-năuntru şi-o să facem un tur prin clădire.

Bourbon îi semnală tot ce era demn de semnalat, îi arătă lui Walker unde se află automatul de coca-cola și unde-l poate găsi pe portar. îl duse la biroul secţiei de engleză și-l prezentă celor patru secretare, tinere fete

curăţele care stăteau la maşinile lor de scris, vopsindu-și unghiile și radiind bunăvoinţă când intra cineva.

— Vreau să dai mina cu fetele astea. Sărută-le dacă vrei. O să depinzi foarte mult de ele. Dacă ar pleca deaici, clădirea s-ar dărâma.

— *Hello,* făcură fetele.

După ce Walker le declară cât de mult îi place acolo și fetele îi declarară cât de plăcută e prezenţa lui acolo, Bourbon îl luă de braţ și-l duse spre un perete care fusese frumos împărţit într-o sumedenie de casete.

— Aici ai să-ţi găsești corespondenţa, explică el.

— Toate astea sunt casetele de corespondenţă ale corpului didactic? întrebă Walker, fiindcă păreau să fie cu sutele.

— Îhî, făcu Bourbon, încântat de uimirea lui, dar avem foarte mulţi absolvenţi-asistenţi, cu jumătate de normă. Știi, ne folosim mult de astfel de asistenţi p-aci,

băiete. Pentru Comp, și d-al d-astea.

— Ce e Comp?

— Păi, e un curs despre principiile de bază ale limbii engleze, pe care-l predăm la început tuturor bobocilor. Citire, scriere, vorbire, și audiere. Când se pune accentul, folosirea virgulei, vorbirea din diafragmă. E un curs ajutător, care-i face capabili să ia contact între ei și altfel decât sexual, așa văd eu cursul ăsta.

Walker găsi o casetă cu numele lui și rămase surprins văzând că e plină de scrisori.

— Am pus o telegramă acolo pentru dumneavoastră, spuse domnișoara Zukofsky, una din secretare.

Walker găsi telegrama deasupra şi-o vârî în buzunar. Dedesubtul ei era o scrisoare, tipărită, de la rectorul Coolidge, care îi ura bun-venit la universitate și-i dorea mulţi ani de colaborare și legături rodnice. Apoi era o invitaţie tipărită pentru a face un abonament la o serie de concerte în aula universităţii, care urmau să înceapă la începutul lunii octombrie cu o seară de muzică de cameră executată de cuartetul de coarde al universităţii, „Grupul de aur al celor patru coarde”. Era și o hartă care-i arăta cum să găsească drumul prin incinta universităţii. Apoi un exemplar de birou al unui mare dicţionar oferit gratuit de editură. Mai era o invitaţie la „Grupul studenţilor străini”, care îl rugau să li se alăture și, deasemenea, să organizeze pentru ei o cină specială compusă din alimente specifice ţării sale. Era o scrisoare care îi comunica numărul biroului său și cuprindea și cheia acestuia; mai era un plic care conţinea permisul de parcare pentru mașina sa; mai era și un carnet de identitate temporar, cu o notiţă prin care era rugat să-l păstreze până când va avea o identitate permanentă. Erau mai multe invitaţii la reuniuni și un pachet de formulare care constituiau contractul lui cu universitatea.

— Hârţoagele astea, făcu Bourbon. Avem o grămadă d-astea. Trebe să le dăm ceva de făcut mașinilor astea IBM. Și eu am fost pentru aceste IBM-uri. Ei bine „băiete, ce zici să mergem să-ţi vedem biroul? Avem încăperi

drăguţe p-aci, dar mi-e teamă c-a trebuit să cerem membrilor catedrei să împartă mai mulţi un singur birou. Ia să văd, cu cin te-am pus?

Se opriră în faţa unei uși pe care se afla scris numele lui Walker, la capătul unei liste de patru. Celelalte trei nume erau Luther Stewart, William Van Hart Junior și Dr. Bernard Froelich; Bourbon i le citi, cu oarecare emfază.

— Pare c-ar fi cineva înăuntru, zise și deschise ușa. Înăuntru erau trei persoane care jucau un joc: așezaseră un coș de hârtii deasupra unei biblioteci mari, plină de texte voluminoase, pretenţioase, și jucau un fel de basket care implica aterizarea în coș a unor mingi de hârtie făcută ghem.

— Drace, sper că nu e un student, spuse Bernard Froelich când intrară; stătea în picioare pe un birou, cu mâna vârâtă în coș. Oh, *hello,* Harris! Și Jamie, ei, încântat că te văd.

— Așadar asta faceţi voi, băieţi, interveni Bourbon, stând în ușă cu o înfăţișare cam acră.

— Încercăm să ne menţinem în formă, spuse Froelich. Prea mulţi profesori constipaţi pe aici în ultima vreme. Se dădu jos de pe masă și-l apucă de braţ pe Walker. Băieţi, vreau să faceţi cunoștinţă cu noul nostru scriitor. Toţi îi cunoașteţi numele, acum iată și chipul căruia îi corespunde. Ästa-i Luther Stewart.

Stewart era un tânăr spătos, slab, cu mustăcioară, și un batic vârât în gulerul cămășii viu cadrilate.

— Sunt foarte bucuros să vă cunosc. Am o grămadă de întrebări pe care vreau să vi le pun într-o zi.

— Splendid, spuse Walker.

— William Van Hart e dânsul, spuse Froelich.

Bună ziua, domnule Walker, i se adresă William Van Hart care era înalt, elegant și cam sofisticat. Slavă Domnului că în sfârșit ne-a venit cineva inteligent pe-aici.

Bourbon care stătea tot lângă ușă, de parcă i-ar fi fost frică să nu fie asasinat dacă făcea un pas mai departe, îi întrerupse:

— Cred c-ar trebui s-o pornim dincolo, la Clubul

corpului didactic. Voi, băieţi, o s-aveţi timp berechet să staţi de vorbă cu domnu' Walker.

— Așteptăm cu nerăbdare, spuse Luther Stewart.

— Pe curând, Jamie, făcu Bernard Froelich.

În timp ce ieșeau din clădirea secţiei de engleză și pătrundeau în arșiţa amiezii care încingea incinta universităţii, doctorul Bourbon remarcă:

— Știi, băietș tinerii ăștia vin aici din est, îl citesc pe Cassirer și pe Buber și toate chestiile astea și sunt al naibii de siguri pe ei. Își închipuie că sunt teribil de valoroși. Da' sta nu-i chiar așa. Pentru mine totdeauna e o regulă să mă păzesc de aroganţa intelectuală. Uite, eu de exemplu, sunt un om de cultură. Pentru asta pot ii și crucificat. Dar băieţii ăștia știi ce sunt?

— Nu, răspunse Walker.

— Critici! făcu Bourbon cu oarecare dezgust. Asta înseamnă că pot să circule liberi, perorându-și părerile cât le place, fără să trebuiască vreodată să controleze un fapt. N-au nevoie să folosească niciodată biblioteca.

Aleea pe care o urmaseră prin incinta universităţii îi duse chiar în faţa Clubului corpului didactic, o clădire de piatră, mică și elegantă, cu o copertină ca de hotel deasupra ușii de la intrare. Siluetele unor cadre didactice, luminate de lămpi de masă verzi, puteau fi văzute în interior, discutând savant, și Walker simţi, cu

oarecare nervozitate, că pătrunde pe sfântul tărâm universitar. Bourbon ţinu cu piciorul ușa deschisă până trecu Walker și apoi îl conduse la closet. Acolo, sprijinit cu o mână de perete, cântă *„Git Along Little Dogie";* buna dispoziţie îi revenise vizibil după scurtul răstimp de îndoială asupra propriei sale persoane.

— Oh, drace, zise deodată, am uitat să-l întreb pe Froelich de bara aia din spate. Gândul îl preocupă un timp. Bine nţeles, continuă Bourbon, să fii om de cultură în ţara asta și mai ales în partea asta a ţării, e o povară, dom'le Walker, și în mare măsură chinul se datorește faptului de a nu fi înţeles. Pe când vorbea, scoase din buzunar două

cravate și-i dădu una lui Walker: Suntem formaliști p-aci, zise. După ce își puseră cravatele, trecură în holul clubului. Ce pot să-ţi ofer de băut? întrebă Bourbon. Tot ce-avem voie să consumăm aici sunt două halbe de bere. Îţi convine cât de cât?

— Splendid, răspunse Walker.

Bourbon se duse la bar, unde un student elegant, cu cămașă albă și cravată șnur turna în pahare din cutii de metal. Walker se așeză într-un fotoliu și-și netezi dungile pantalonilor. Apoi luă de pe masa din faţa lui ziarul studenţesc; „Studenţi de la BAU trimiși în judecată pentru folosire de stupefiante” spunea manșeta ziarului. Brusc ridică ochii și în faţa lui îl văzu pe doctorul Jochum, părând mai scund, mai american și mai puţin sigur de sine. Doctorul Jochum i-o readucea în minte pe Julie Snowflake, și pe domnișoara Marrow, și o mulţime de vechi simţăminte.

— Ei bine, asta e o surpriză plăcută, spuse Jochum.

— Într-adevăr, făcu Walker.

— Ia spune-mi, cum e Party? întrebă Jochum, așezându-se. Nu e exact așa cum ţi l-am descris eu?

— Ba da.

— Și America e la înălţimea așteptărilor dumitale? Libertatea e așa cum ai dorit-o?

— O, e mult prea devreme ca să mă pronunţ. Nici n-am apucat să mă simt încă liber.

— Și ce s-a întâmplat cu micuţa noastră americancă inocentă?

— Domnișoara Snowflake? Nu știu. Am chemat-o la telefon la New York, dar era plecată.

— Ei, ceea ce-i remarcabil în America este că aici găsești de toate din plin pentru toţi. De aceea venim toţi aici. America e o gazdă bună pentru dumneata?

— Ah, la asta nu poate răspunde, spuse Bourbon care se întorcea cu berea. E musafir în casa mea.

— O, atunci e foarte bine primit, preciză doctorul Jochum, zâmbind. Desigur, când am venit eu, a fost altfel, înţelegi. Nu vorbeam englezește aproape de loc. Nu eram

decât încă un emigrant în plus. Cine să-l remarce pe Jochum? Cărţile mele nu erau traduse. Nu scrisesem romane distinse. Dar America mi-a dat ceea ce nu aveam; o patrie. De aceea îi sunt recunoscător.

— America îţi este recunoscătoare pen* c-ai venit, spuse Bourbon foarte sincer, pe când se așeza.

— Ei bine, în cazul acesta, ce-a pierdut Anglia a câştigat America, spuse Jochum, arătând spre Walker.

— Oh, mulţumesc, făcu Walker, dar eu stau aici doar un an.

— Ba nu, ai să stai mai mult, prevesti Jochum plin de siguranţă. Unde ai să mai găsești oameni atât de drăguţi? Și scaune în care să ședzi așa de comod? Se întâmplă asta atât de des?

— Dar s-ar putea să stai mai mult decât ești dorit, spuse Walker.

— Sper că nu la mine te referi.

— Nu, nici gând. Mă gândesc la mine însumi. Cred c-am să sfârșesc prin a fi un permanent navetist. Se întâmplă des așa.

— Ah, da, un om suspendat în mijlocul Atlanticului, care nu e fericit nici într-o parte, nici în cealaltă. Da, îmi dau seama că te așteaptă o asemenea soartă.

— *Hello, hello,* rosti Bernard Froelich, așezându-se lingă ei, radios. Te tratează cum trebuie?

— Ah, doctor Froelich, făcu Jochum, nu cred că ne-am întâlnit de când m-am întors din călătoria mea în Europa. Cum o duci?

— Bolile de care sufăr sunt în tratament, răspunse Froelich. Eh, cum mai arată continentul european?

— Europa, cine știe? Poate puţin cam obosită.

— Nu așa cum era pe vremea când te aflai acolo.

— Nu, cu totul altfel.

— Doctor Jochum, spuse Froelich, este un *emigré.*

— A, nu, se apără Jachum. Eu sunt numai american.

— Așa e, Jock, interveni Bourbon, privind apoi prin încăpere. Ei, cam linișite p-aci azi. Aşteptaţi să-nceapă semestrul!

— Da, spuse Jochum, eu abia aștept. Îi iubesc pe studenţi.

— Mai ales pe studente, preciză Froelich.

— Adevărat, spuse Jochum. M-aș însura cu absolut toate afurisitele astea de fete.

— Așa ar trebui, Jock, zise Bourbon.

— Oh, nu, pe rând, vă rog, nu mai sunt tânăr, spuse Jochum. De fapt mă întreb de multe ori de ce oare nu mă însor. Poate c-ar trebui să găsesc o văduvioară americană drăguţă, de pe coperta revistei „Saturday Evening Post", să-mi coase toţi nasturii ăștia. Și să-mi cârpească șosetele. Totuși, așa cum a spus Johannes Brahms, vă amintiţi: „Este imposibil să trăiești împreună cu o femeie".

— Fleacuri, Jock, făcu Bourbon. Toţi bărbaţii ar trebui să fie însuraţi. Îţi dă un echilibru în viaţă. Consoarta mea e de douăzeci de ani cu mine. Nimic nu poate fi asemuit cu căsătoria, nu-i așa, domnu' Walker?

Walker încercă să nu bage în seamă licărirea din ochii lui Jochum, pe când răspunse evaziv:

— Cred că da.

— Dar cum rămâne cu avantajele legăturilor libere? întrebă Froelich. Sunt o mulţime de avantaje și mult mai puţine dezavantaje.

— Doctore Froelich, nu-mi place s-aud un om însurat și un membru al corpului didactic vorbind așa, spuse Bourbon, și asta-mi amintește de altceva ce voiam să te întreb…

— Da, bine, făcu Froelich, dar nu vă supăraţi dacă mă duc să-mi iau bonul? Abonamentul meu de masă stă acolo și m-așteaptă la sala de mese.

— Tineretul ăsta radical! oftă Bourbon după ce Froelich plecă.

— Da, și eu trebuie să plec, spuse Jochum, ridicându-se. Ei bine, bunul meu prieten, încântat să te văd. Acum trebuie să aranjăm să ne întâlnim. Am un mic apartament drăguţ, îmi pregătesc singur mâncarea și mă tentează să extind lista de bucate când am un musafir. De aceea trebuie să mă vizitezi.

— Mi-ar face plăcere, răspunse Walker.

— Ești martor, Harris, spuse Jochum îndepărtându-se.

— Iată un mare om de cultură. Și un mare american preciză Bourbon. Ei, băiete, mai sunt o grămadă de oameni pe care ar trebui să ţi-i prezint. Uite ce…

În clipa acea, în pragul ușii se produse animaţie un pâlc de bărbaţi în costume închise, toţi umblând cu aceeași viteză și foarte aproape unul de altul, ca un corp de gardă, pătrunse înăuntru. În mijlocul lor se afla un bărbat viguros, cu o faţă colţuroasă, care era vădit conducătorul lor.

— Ei, dom Walker, ești foarte norocos, spuse Bourbon, ridicându-se de pe scaun. Vreau să încerc să-ţi fac cunoștinţă cu cineva într-adevăr important. E rectorul în persoană.

— Care rector? întrebă Walker.

— Reçtorul Coolidge, rectorul acestei universităţi, explică Bourbon, conducându-l pe Walker de-a curmezișul încăperii și pătrunzând în mijlocul pilcului.

Faţa rectorului Coolidge se ilumină automat în timp ce Bourbon îl prezenta pe oaspetele său.

— Ah, da, Walker, literatul nostru, zise el, întinzând o mână care o strivi afectuos pe a lui Walker.

— Încântat să vă cunosc, spuse Walker, cu cea mai bună comportare de care era capabil.

— Uite ce, spuse rectorul, luând o hotărâre de o evidentă importanţă politică, hai să luăm masa împreună.

— Asta-i o adevărată cinste, îi șopti Bourbon lui Walker la ureche. El nu ia masa prea des.

Procesiunea se deplasă în sala de mese, unde o chelneriţă goli repede o masă. Rectorul o apucă de braţ:

— Eu am să iau un sandvici cu pastă de arahide, zise, dar vreau să-i văd pe domnii aceștia importanţi

mâncând într-adevăr ceva gustos. Cotlet, domnilor? Cotlete pentru toată lumea.

Rectorul se așează și grupul luă loc în jurul lui, în funcţie de importanţa fiecăruia.

— Aici, Walk, spuse rectorul, netezind scaunul de lângă el. Știi? Imediat ce te-am văzut, mi-am zis: Iată un om care seamănă teribil cu englezul meu preferat. Știi despre cine vorbesc, Walk?

— Nu, răspunse Walker, nu știu.

— Ducele de Windsor. îl cunoști?

— Nu, răspunse Walker.

— Am avut onoarea de două ori. Vezi asemănărea, Har?

— Nu, nu pot spune că da, răspunse Bourbon, așezat de cealaltă parte a lui Walker.

— Eu da, interveni unul din grup.

— Dă-mi voie să te prezint acestor stimabili domni, spuse rectorul. Erau decanul-eonsilier al studenţilor, secretarul cu strângerea fondurilor și un asistent prezentat drept „omul-mașină de calculat”, și mai era un reporter de la ziarul „Trâmbiţa din Party”.

— Suntem foarte mândri, spuse rectorul Coolidge, să-l avem printre noi pe domnul Walker din Anglia, ca bursier pentru cursul de creaţie literară. Dânsul este romancier și autor al multor cărţi foarte valoroase.

Acestea fund spuse, rectorul se sculă brusc în picioare. Restul grupului de asemenea, și Walker reuși și el să se ridice exact cu o clipă înainte ca rectorul să rostească tradiţionalul *„Benedictus Benedi.ee*” după care se așează din nou. Cotletele și un sandvici imens cu pastă de arahide, încoronat cu creson, sosiseră.

— Walk, trebuie că avem noi ceva date despre dumneata, începu rectorul, dar spune-mi – ai urmat la Oxford?

— Nu, nu tocmai, făcu Walker, explorând un ciudat compot închegat în gelatină, care fusese așezat deasupra cotletului său.

— Universitatea mea preferată, continuă rectorul; adesea îmi doresc ca Benedict Arnold să-i semene mai mult.

— De ce? întrebă Walker.

— Mă gândesc de multe ori, dacă am avea aici măcar

un râu...

— Aveţi un lac, nu?

— Oh, da, un lac. Dar ce e un lac, în comparaţie cu un râu? Dacă ar trebui să alegi, pe care l-ai prefera?

— Bănuiesc c-aș prefera râul, admise Walker.

— Spender, Stephen Spender, zise rectorul, nu e un scriitor englez?

— Da.

— Sunteţi prieteni?

— Nu-l cunosc.

— Drăguţ om. Pe Durrell îl cunoști?

— Nu.

— Oh, dar pe Snow?

— Nu, nu cunosc pe niciunul din ei, spuse Walker.

— Sir Charles a ţinut o conferinţă aici anul trecut. Foarte bună. Ţi-aduci aminte, Har?

— Da, încuviinţă Har, foarte bună, dar bobocii n-au înţeles-o.

— Și din ce loc din Anglia ești, Walk? întrebă rectorul.

Walker se gândi puţin și-și aminti:

— Nottingham.

— Ei bine, asta-i o adevărată coincidenţă. Fetiţa mea cea de șapte ani are o bicicletă care a fost făcută chiar acolo, în orașul dumitale.

— Și eu am, spuse Walker.

— O bicicletă? exclamă rectorul Coolidge. Ei, știi, că e grozav?

— Da, merg peste tot zdrăngănind cu ea.

— Voi artiștii! făcu rectorul Coolidge.

— N-am crezut că bicicleta e o ciudăţenie.

— Păi, numai copiii și studenţii se mai plimbă cu bicicleta în America. Noi aici avem o civilizaţie automobilistică. Filme la care intri cu mașina, bănci la care intri cu mașina, tot felul de locuri unde intri cu mașina, nu trebuie să cobori, într-adevăr, pentru nimic.

— Chiar îi spuneam doctorului Bourbon câte mașini par să aibă studenţii. Mai ales mașini sport.

— Ei bine, spuse rectorul Coolidge, scăpărând zâmbetul său strălucitor, știi, Walk, noi, aici, avem un avantaj substanţial. Clima. Din întâmplare e foarte sănătoasă, ca în Elveţia. De fapt, faţă de oameni care au călătorit mult, am obiceiul să denumesc Party, Geneva Americii; o mulţime de profesori și studenţi vin la noi tocmai pentru acest motiv. Le place aerul nostru de aici. Cineva a spus o dată că e ca vinul.

Buzele lui Coolidge pronunţară analogia cu atâta prospeţime incit părea atunci inventată.

Insul de la „Trâmbiţa din Party” se aplecă peste masă.

— Aș vrea să vă întreb, cum vă place Party? Plăcută localitate.

— Așa pare, răspunse Walker.

— Mie-mi spui, făcu reporterul. Găsești oameni inimoși și cumsecade, cei mai buni dintre cetăţenii americani.

— Da, așa mi se par și mie.

— Așa sunt, cei mai grozavi oameni de pe pământ. Ei, daţi-mi voie să vă pun o întrebare, ce v-a adus aici în Party?

— Am fost invitat.

Rectorul Coolidge se aplecă spre ei și interveni zâmbitor:

— Domnul Walker este un tânăr englez „furios”. Am avut o conferinţă foarte interesantă despre „Tinerii furioși”. Ţinută de profesorul L. S. Caton care era în trecere pe-aici, nu-i așa, Har?

— A vorbit mai mult despre Kingsley Amis, totuși, răspunse Bourbon.

— Ei, daţi-mi voie să vă întreb ceva, continuă redactorul de la „Trâmbiţa din Party”. Tocmai ne-aţi fost descris ca un „tânăr furios”. Tot mai sunteţi furios acum că vă aflaţi aici?

— N-am fost niciodată „furios”, răspunse Walker.

— Dar nu există nimic care vă face furios în Party?

— Nu.

— Deci găsiţi că lucrurile stau mai bine aici în Party decât acasă, e adevărat?

— Nu, nu mă simt încă preocupat de problemele

acestei ţări pentru că mă aflu aici de prea puţin timp ca să am idee de ele.

— Dar există o mulţime de lucruri care nu vă plac în Anglia, just?

— Da, unele.

— Aşadar, „nicăieri nu-i ca la mine, dar aici e mult mai bine”? Ei, vă mulţumesc. Ne-aţi oferit o poveste într-adevăr bună.

— Doar n-o să daţi la ziar toate astea? exclamă Walker. Dar rectorul care-și terminase sandviciul, se ridicase.

— A fost o plăcere să te cunosc, Walk, pe curând. Nu vă grăbiţi, băieţi, terminaţi-vă cotletele astea delicioase…

— Oh, eu am terminat, spuse decanul.

— Și eu, zise omul „mașină de calculat”.

Reporterul își închise carneţelul cu un pocnet. Peste o clipă, Walker și Bourbon ședeau singuri la masă, înconjuraţi de cotlete neterminate.

— Iată un mare organizator, spuse doctorul Bourbon, și un mare american!

Walker, decupând bucăţi mari din cotletul lui, nu răspunse nimic. Se gândea cu îngrijorare la America și la el în mijlocul ei. Nu era obișnuit cu acest mod public de comportare, la alţii sau la el însuși. Nu avusese niciodată, în mod conștient, o comportare publică și când întâlnea oameni ca rectorul Coolidge îi considera actori, interpreţi de roluri. Dar astfel de oameni păreau aici în largul lor, acţionau firesc; peste tot în jurul lui se aflau oameni care îl îndemnau să fie și el actor. Invitaţia grăia: „Fii englez, fii scriitor, împărtășește-ne crezurile tale, dezvăluie-ţi gândurile!” Manifesta un fel de scepticism intrinsec faţă de asemenea comportament și-i trecu prin minte întrebarea dacă trăsătura era personală sau naţională. Era oare deplasat sau era doar englez? Evident, ar fi fost mai bine

pentru el dacă lumea ar fi crezut în cea de a doua alternativă, dar nu era pregătit nici să devină american. Aceste îndoieli în legătură cu capacitatea lui de a se adapta la această lume nouă, scoseseră la iveală problema-cheie a îndatoririlor sale aici, și posibilitatea de a le îndeplini. Se hotărî să facă apel la Bourbon.

— De fapt, zise, mă întreb dac-aţi putea să-mi daţi lămuriri despre ce trebuie să predau aici și așa mai departe?

Doctorul Bourbon despături șerveţelul de hârtie, își șterse mustaţa cu el, apoi îl aruncă în ceașca de cafea goală, fiindcă și cafeaua fusese adusă o dată cu cotletele.

— Desigur, dom Walker, spuse, m-am gândit la asta. Hai să ne-ntoarcem în biroul meu. Vorbim mai bine acolo despre lucruri oficiale.

Se întoarseră prin incinta universităţii până la construcţia provizorie a clădirii secţiei de engleză. La intrare, o studentă pe bicicletă dădu peste Walker; fata căzu de pe bicicletă și-i zâmbi vesel de pe jos. Fusta i se ridicase mult peste genunchi și Walker se uită pe dedesubt, zicând:

— *Hello!*

Imediat simţi că s-a apropiat ceva mai mult de viaţa americană și-l urmă pe Bourbon în biroul acestuia, cu mai puţină stânjeneală.

— Ia loc, dom Walker, spuse Bourbon, ridicând un vraf de formulare de pe un scaun.

Walker se așeză și privi de jur-împrejur, în timp ce Bourbon dădu ocol mesei sale mari de lucru până la capătul opus. Încăperea era capitonată cu rafturi pentru cărţi, pe care se aflau volume imense de erudiţie americană și lungi șiruri de periodice savante. Erau pline de praf și unele dădeau să cadă; pe două sau trei rafturi, volumele erau sprijinite de ghete vechi sau de vase mexicane de lut. Doctorul Bourbon se așeză pe scaunul său, trase sertarul de jos al mesei și își propti picioarele în el.

— Buun, zise, în primul rând aș vrea să-ţi urez în mod

oficial bun venit la această catedră. Sperăm că o să te simţi bine la noi. Mulţi se simt bine. Unii nu. Noi dorim să fii unul dintre cei fericiţi. Buun deci – luă un bloc-notes galben dintre hârtiile de pe birou. Aș vrea să-mi spui câte ceva despre dumneata. Despre noi, știi. O să găsești în hârtiile alea pe care ţi le-am dat tot ce trebuie să afli despre cursurile noastre aici și d-al d-astea. Acum trebuie să te cunoaștem și noi pe dumneata. Ph. D.1?

— Poftim? întrebă Walker.

— Deţii un Ph. D?

— Nu.

— Oh, am uitat, am pe-aici pe undeva o fișă cu datele dumitale; capul lui Bourbon dispăru sub birou. Ai mai predat vreodată la universitate? se auzi vocea lui.

— Nu, de loc.

— Ei, ia să vedem, făcu Bourbon, scoţând la suprafaţă o fișă și deschizând-o. În general îi cerem bursierului nostru pentru cursul de creaţie literară să predea șase ore pe săptămână. Asta nu ţi se pare prea mult, nu?

Lui Walker, care nu avea termen de comparaţie, i se păru incredibil de plăcut și răspunse:

— Nu.

— În general, îi cerem să preia un curs de creaţie literară pentru avansaţi și unul pentru începători, de câte două ori pe săptămână și încă un alt curs. Ar trebui să discutăm despre asta…

— Cum sunt cursurile de creaţie literară aici? întrebă Walker.

— În genul obișnuit.

— Care e genul obișnuit?

— N-ai mai predat nimic de felul acesta înainte?

— Nu, în universităţile din Anglia nu avem cursuri de creaţie literară, ca atare.

— Oh, așa e, spuse Bourbon. Sigur, am fost doar în Anglia, ţi-am spus. Bine, cursul pentru avansaţi constă în scrierea de poezii și romane. Piesele ţin de Arta dramatică și teatru; nu te atingi de piese. Poezele, ei bine, învaţă-i

cum să scrie poezele. Romane, păi, construcţia, intriga, caracterizarea personajelor și unitatea tematică sau planul, și știinţa de a menţine interesul cititorului. Spune-le ce-a spus James. Spune-le ce-a spus Wolfe. Spune-le puștilor cum procedezi dumneata.[11]

Noi aici acordăm gradul de M. A.1 în creaţie literară. Asta înseamnă că pot scrie un roman sau o carte de poezele terminate parţial. Spune-le despre asta. O să descoperi că avem copii buni p-aci. Fă-i oameni de seamă, dom'le Walker, fă-i oameni de seamă.

— Asta la cursul pentru avansaţi?

— Ei bine, cu începătorii trebuie să mergi cu mai multă grijă, explică Bourbon, scoţându-și pipa și aprinzând-o. În jurul capului său pluteau rotogoale de fum. În biroul de alături, mașinile de scris ale secretarelor ţăcăneau. Pentru ei, e vorba mai întâi de tehnica scrisului, scrierea la mașină și fericirea muncii de creaţie. Apoi puţin mai târziu, în cursul anului, îndeamnă-i să scrie schiţe și poezele. În felul acesta s-a procedat în trecut. Dar sunt cursurile dumitale, dom Walker. Vrem să predai cum crezi dumneata că e bine. Acum mai e ceva, în general noi îi cerem scriitorului nostru bursier să ţină în timpul primului semestru o conferinţă cu public, din universitate și din afară. O să vezi niște afișe dacă te uiţi primprejur. N-am vrut să te deranjăm pentru subiect, așa că ne-am luat libertatea de a o intitula: „Dilema scriitorului". Așa, poţi vorbi despre orice.

— Vor veni mulţi?

— Păi, dom Walker, ești un scriitor bun, te bucuri de publicitatea presei locale de când ai fost numit, s-ar putea să ai vreo mie de auditori. Este un eveniment pe care toţi îl așteptăm cu nerăbdare. Așa că ai putea să te gândești la conferinţă. Și acum ne rămâne să discutăm despre celălalt curs. Mulţi din scriitorii care au predat aici și-au ales o specialitate anume dar am discutat din nou despre asta, la catedră, dom Walker, și ne-am întrebat dacă n-ai fi dispus

11 Diplomă de doctor în filozofie.
> *Master of Arts* — doctor în litere.

să predai un curs de Comp. Ne place să-i oferim fiecărui membru al catedrei experienţa unui curs de Comp.

— Asta înseamnă Citit, Scris, Vorbit și Audiat?

— Daa, este unul din cele mai preţioase servicii pe care le putem face aici. O grămadă de copii vin la noi, dom Walker, din tot felul de școli mici, din tot cuprinsul statului. Noi sintern în parte finanţaţi de stat, adică din banii cetăţenilor, și nu impunem condiţii stricte de admitere pentru studenţii din statul nostru. Fapt e că aproape orice student care descoperă unde se află exact universitatea, este admis. Uite, am să-ţi spun, unii dintre copiii ăștia, vreau să spun că toţi sânt copii buni, dar n-au fost bine instruiţi. Unii abia pot să-și scrie numele în praf cu un beţigaș. Asta înseamnă că dacă urmează să tragă vreun profit de pe urma universităţii și prin asta înţeleg profit intelectual, trebuie să fie învăţăţi cum să comunice. Așa că aici, la catedra de engleză, ţinem aceste cursuri pentru proaspeţii boboci, spunându-le puștilor cum să vorbească și cum să scrie și să transmită mesaje și să evite să parcheze unde scrie „Parcarea interzisă”. Limba engleză îndeplinește o funcţie deosebit de importantă în lumea tehnologică de azi și nu mă sfiesc să-ţi spun, dom Walker, este uneori absolut singura cale de a prezenta avantajele englezei ca obiect de studiu universitar faţă de celelalte cursuri ca Știinţa și Comerţul. Multă lume care vine aici din Europa crede că literele au o poziţie egală în drepturi, dar nu mă feresc să recunosc faţă de dumneata că eu sunt de părere că e un punct de vedere, dar nu întotdeauna un punct de vedere ușor de susţinut. Dar spune celor din universitate că-i înveţi pe oamenii de știinţă să vorbească unii cu alţii și pe oamenii de afaceri cum să scrie borderouri și rapoarte, și atunci te vor asculta pentru că își dau seama că asta e important. Așa că m-am gândit să-ţi repartizez două ore pe săptămână de Comp, pentru c-ar fi bine să constaţi cum e cursul acesta, și pentru că, oricum, câţiva dintre preparatorii din est pe care i-am angajat s-au aranjat în altă parte și sunt nevoit să numesc membrii din corpul didactic permanent pentru opt grupe. Sper că vei

constata că acest curs e fascinant, dom Walker. Să predai unde se pune virgula și așa mai departe.

Ușa se deschise și doamna Bourbon intră. Șortul ei bermuda ar fi trebuit să pară deplasat în biroul catedrei, dar totuși nu era.

— Bună, am aranjat totul, dragă, spuse doctorul Bourbon, scoţându-și picioarele din sertar și sculându-se.

Walker îi urmă pe amândoi și, în drum spre mașină, Bourbon bătu ușor cu degetele un afiș tipărit, lipit la avizier, care anunţa: „Tânărul furios, James Walker, romancier englez, va vorbi miercuri, 1 decembrie, în aula Fogle, despre *Dilema Scriitorului”.* O mică fotografie de pașaport pe care Walker o prezentase ceva mai înainte, fusese mărită și plasată într-o parte a legendei, scoţând la iveală urme de acnee și riduri pe care nu știuse niciodată că le are. Ideea conferinţei îl sâcâia, fiindcă i se dădea atâta amploare și fiindcă nu avea nici cea mai vagă idee despre ce ar putea să spună. Lipsa de idei și crezuri literare nu constituise niciodată o preocupare pentru el, dar acum, faţă în faţă cu obligaţia de a se destăinui, simţea un gol acolo unde ar fi trebuit să se afle crezurile sale. Gândul că, în sensul contactului cu publicul, nu era de loc scriitor, prindea tot mai multă consistenţă. Era doar pe jumătate scriitor, un om care scrie pur și simplu, și acest lucru nu părea să fie suficient aici. Provocarea de a se dezvălui pe sine îl stârnea puţin, dar mai mult îl deprima. Ședea între cei doi soţi Bourbon, cu apărătoarea de soare care îl ferea de lumina orbitoare a după-amiezii, și încerca să se stimuleze. Constată că poseda undeva un impuls, un impuls ce provenea din neliniștea pe care o simţise când, vizitând această universitate, privind la studenţii ei, ascultându-l pe Bourbon vorbind, realizase că, în lumea nouă în care intrase, literatura și cultura generală nu aveau aceeași permanenţă, așa cum crezuse întotdeauna că au în lumea veche de unde venise. Vântul schimbării, vântul democraţiei și tehnologiei și al unui viitor inuman, sufla puternic peste aceste șesuri vestice, cu rare jaloane de civilizaţie. Trebuia să se destăinuie. Dar dorinţa de a se

destăinui era înăbușită de un alt simţământ – simţământul că acea conferinţă reprezenta în fond o încălcare a ospitalităţii. Ii fusese impusă în mod abuziv. Nu se așteptase, nu se putea aștepta la așa ceva și n-ar fi trebuit să i se ceară astfel de lucruri. Rămase nemișcat și nu scoase o vorbă, până când mașina ajunse la casa în stil *ranch* a Bourbonilor, unde toţi coborâră.

După ce duseră târguielile de la autoservire în bucătărie, Walker merse drept în camera lui. Abia aștepta să deschidă scrisorile, să citească telegrama Elainei, să cunoască viitorul. Teancul de hârtii din buzunar avea multe să-i spună. Dar când deschise ușa camerei, constată că se petrecuse ceva acolo. Conţinutul valizelor sale fusese deșertat pe pat și cei doi gemeni Bourbon, neîndoielnicii făptași ai acestei isprăvi, se aflau în cameră. Brandy stătea în faţa oglinzii, îmbrăcată cu unul din puloverele lui Walker, care îi atârna până la călcâie. Alphonse legase toate cravatele una de alta și le folosea ca să tragă una din valize, după el, prin cameră. Experienţele de peste zi se cristalizară brusc într-o stare de iritaţie.

— Leșiţi de-aici, diavoli împieliţaţi! urlă el.

— Îii, făcu Alphonse.

Walker îl luă de-o ureche și-l târî până afară în coridor.

— Dă-mi drumu', ţipă Alphonse, dar Walker nu-l slăbi, așa că Alphonse zise: Vrei să ajung un refulat?

— Nu cred că vreau să ajungi nimic, îi declară necruţător.

Alphonse păru înspăimântat și-l izbi pe Walker în fluierul piciorului:

— E casa mea, zise, pot să fac ce vreau aici.

— Știu că e casa ta, răspunse Walker, dar vreau să-ţi spun câteva cuvinte. Ești copil și a fi copil e un lucru destul de stupid în sine. Să nu te mai prind aici până nu devii răspunzător de faptele tale. Și asta e valabil și pentru Brandy.

Alphonse începu să plângă; deoarece nu-l mai văzuse plângând până atunci, Walker simţi o oarecare satisfacţie,

până când un pantof aruncat de Brandy îl lovi în spate. Se întoarse în cameră şi-o apucă pe Brandy de ureche.

— Șterge-o de-aici și lasă-mă-n pace, spuse, am treabă!

Se așeză la birou, aproape vesel. Era prima dată că izbutise să se afirme, chiar și pentru puţin timp, și faptul îi făcea mare plăcere. Era într-o dispoziţie foarte bună când scoase poșta de dimineaţă şi-o etală în faţa lui. De la telegramă aștepta promisiunea unui nou pas spre libertate; în timp ce o privea, nu se putea împie dica să-și închipuie că lumea era și mai a lui, că Elaine tăiase corale care-l legau. Dar n-o făcuse; mesajul spunea: „Lasă aiurelile Stop cu dragoste Stop Elaine”. Nenorocirea este că Elaine nu poate lua nimic în serios, gândi Walker cu furie, făcând mototol telegrama. Ea crede că nimic nu e făcut din convingere. Mă tratează ca pe un băieţel, nu vrea să mă maturizez. Dar pretenţiile lui erau legitime, erau pretenţii justificate. De maturizat se va maturiza și era liber să devină ceea ce intenţiona. Acum vedea situaţia ca pe o adevărată perspectivă, o infinitate de posibilităţi viitoare. Trăia într-un univers în expansiune, în America. Nu democraţia, sau educaţia tolerantă a copiilor, sau tehnologia nemiloasă a ţării erau cele care-i dădeau speranţă, ci altceva, mai măreţ, mai vag. Era acel peisaj inform, fără un stil anume, și munţii sugeraţi în depărtare. Vag, da, dar nu o aiureală.

Walker aruncă telegrama la coș, un vas mexican care se afla lângă birou, și-și îndreptă atenţia spre documentele noii sale aspiraţii, hârtiile de primire în universitate, care spuneau: „Bine ai venit” și „Salutare” și „Incântaţi de cunoștinţă”. Printre acestea se aflau carnete de identitate și chei pentru uși necunoscute și permise de parcare și cartele de masă. Frunzări prin teancuri de hârtie *în cvarto,* de dimensiuni americane, încărcate de promisiuni și instrucţiuni litografiate. Printre ele se aflau materialele care-i erau necesare predării. Cursul de Creaţie literară era prezentat printr-o listă a planului tematic de anul trecut, în special lectură de texte cu titluri ca „Scrieţi

acest roman” sau „Calea spre Poezie”. Dar predomina documentaţia asupra Cursului 101. Compoziţie – marţi-joi, 10 – 11 a.m., pentru care se cheltuise fără doar și poate o grămadă de energie intelectuală. „Nu există un curs mai important ca acesta în universitate”, spunea o scurtă expunere introductivă, prezentată de Bourbon. „Ne place să credem că toţi cei care predau sunt cetăţeni devotaţi 101%, gândind și muncind ca o echipă, convinși, asemenea unor oameni ca Sapir, Hayakawa, Wittgenstein și Margaret Mead; că a învăţa propria-ţi limbă înseamnă a te dezvolta, nu numai în gândire și organizare, dar și în emoţii și reacţii faţă de viaţă. Oamenii care au ușurinţă lingvistică trăiesc mai bine. Ei știu de asemenea cum să formuleze o scrisoare de afaceri corectă”. Primul scop al cursului, citi mai departe Walker, este de a reduce la un minim rezonabil cele mai grave greșeli de gramatică și construcţie ale studenţilor; existau șapte categorii de greșeli esenţiale (Analfabetism Grosolan) atât de dezgustătoare, incit atrăgeau în mod automat un Ins (prescurtare de la Insuficient) pe lucrarea oricărui student. Analfabetismul grosolan constă din inepţii sintactice, ca fragmentarea nejustificată a unei fraze, („Am venit la facultate. După absolvirea liceului”); fraza contopită („Autobuzul a întârziat el a perdut trenul”) și complementul prost plasat („Fierţi bine pacienţii vor savura fulgii noștri de ovăz”). Pentru a-i ajuta pe studenţi să-și scrie temele și astfel să-și dea la iveală greșelile, li se oferea stimulentul unei Antologii pentru Boboci, compusă în mare măsură din articole ca „Profesorul a cărui amintire îmi va rămâne veșnic vie” și „Prima mea zi la facultate”. Walker răscoli mai departe teancul de hârtii, întorcând colile, semnând diverse formulare contractuale, (NUME DE FAMILIE: PRENUME: GRUP ETNIC). Una dintre fișe era de natură să-l îngrijoreze. Era intitulată „Jurământ” și trebuia semnată în faţa unui notar public. Walker o citi din nou și se duse să ciocănească în ușa de la biroul doctorului Bourbon.

Acesta își pusese halatul oriental și stătea încovoiat

deasupra mașinii de scris, făcând clapele să ţăcăne, cu două degete deosebit de active.

— Salut, zise, oprindu-se din lucru.

— E vorba de asta, spuse Walker, întinzându-i formularul.

— Ah, jurământul de credinţă, constată Bourbon, uitându-se la hârtie.

— Trebuie să-l semnez?

— Păi, da, sigur, noi căpătăm fonduri și de la stat și asta înseamnă că legea statului ne poate pretinde să dăm o semnătură pentru a-l asigura de credinţa noastră.

— Chiar dacă nu ești cetăţean american?

— Păi, nu-nseamnă nimic – e doar o formalitate.

— Ca jurământul de la magazinul de băuturi?

— Exact, toată lumea semnează. Și comuniștii semnează. Singurii care nu semnează sunt liberalii din New York și de altfel ăștia nici nu știu să predea prea bine.

— Ce se întâmplă cu ei?

— Păi, nu-i putem numi. Tre' să-i rugăm să se ducă acas. Celor mai mulţi nici nu le place aici, oricum. Simt lipsa dughenelor cu *bagel,* bănuiesc.

— Așadar, trebuie să semnez.

— Păi, ai cumva intenţia să răstomi guvernul cu forţa, dom Walker?

— Nici gând.

— Buun, atunci nu prea înţeleg ce te frământă, spuse Bourbon, așezând o foaie de carbon între două coli curate de hârtie superioară.

Nimic altceva decât calitatea mea de cetăţean britanic. Nu s-ar cuveni să semnez un jurământ de credinţă pentru alt guvern.

— Crezi că n-o să-ţi mai dea voie să te-ntorci? întrebă Bourbon. Știam că suntem aliaţi.

— Oh, suntem, după câte știu. Nu e vorba de asta, dar încerc să definesc un scrupul.

— Uite, nu zic că sunt de acord cu acest jurământ, continuă Bourbon, dar pur și simplu n-are nicio importanţă. Nu, ascultă-mi sfatul, semnează și uită

povestea asta, dom Walker. Nu-nseamnă nimic.

În clipa aceea telefonul de pe biroul lui Bourbon sună; ridică receptorul și ascultă. Apoi întinse mâna și-i trecu lui Walker obiectul de bachelită.

— Pentru mine? făcu Walker mirat. Nu cunosc pe nimeni.

— Cineva întreabă de dumneata.

— Alo, spuse în receptor.

— Bună, Jamie, cum merge? zise o voce.

— Cine e, vă rog?

— Bernie, răspunse vocea.

— Cine?

— Bern Froelich.

— Oh, *hello,* Bernard.

— Bună, spuse Froelich. Vreau să vii la noi la masă diseară. Am câţiva invitaţi pe care vreau să-i cunoști.

— Oh, nu cred că pot, iau masa aici, cu familia Bourbon.

Lasă-i baltă.

— Nu cred să pot.

— Nu vrei să vii?

— Ba da, încântat, dacă aș fi știut mai din timp.

— Păi, spune-i lui Harris c-ai fost invitat la mine acasă și că vrei un bilet de voie.

— Dar doamna Bourbon e în bucătărie acum, pregătește masa.

— Ești dispus să vii dacă aranjez eu lucrurile?

Walker se uită la Bourbon care vâra hârtia în mașina de scris și se făcea că nu ascultă.

— N-am mijloc de transport.

— Aranjez eu asta, îl asigură Froelich. Spune doar că vrei să vii.

— Păi… făcu Walker.

— Harris e acolo?

— Da.

— *Okay,* dă-mi-l la telefon.

— E doctorul Froelich, îi spuse Walker lui Bourbon, ar vrea să vă spună câteva cuvinte.

Bourbon întinse mâna după telefon.

— Bună, Bernard, apoi ascultă un timp și spuse „cred că da” de câteva ori. Vrei să-l aduc eu cu mașina până la voi? întrebă la un moment dat. *Okay,* am să-l depun acolo la șapte fix, spuse la urmă. Oh, Bem, înainte să închizi, vreau să te întreb despre bara din spate… A închis, zise, întorcându-se spre Walker. Așa, vrea să faci cunoștinţă cu cineva. Zice că e important, e o invitaţie la masă. Am să te duc cu mașina acolo la șapte.

— Vă rog să mă scuzaţi, începu Walker. De fapt am încercat să scap…

— Ei, ăsta-i Bem, făcu Bourbon. Voiam să-l întreb despre bara de la mașina mea, dar a închis.

— Ar fi mai bine să mă duc să mă pregătesc, zise Walker, ridicându-se.

— Buun, băiete, nu-ţi bate capul cu jurământul ăla. Aș putea să examinez eu fișa pentru dumneata, dacă vrei.

— Da, v-aș fi foarte recunoscător, zise Walker.

— *Okay,* băiete, urmă Bourbon, fluturându-și halatul oriental și apoi adăugă, lăsându-și capul său mare în jos, ceea ce îi dădu un aer timid: Te superi dacă-ţi pun o întrebare, ca între prieteni?

— Spuneţi, zise Walker.

— Nu ești comunist, nu, dom Walker?

— Nu, de loc, mai curând liberal.

Cuvântul păru să-l deprime puţin pe Bourbon și mustaţa îi căzu o dată cu colţurile gurii.

— Nu de alta, dar știi, îţi dai seama că s-ar putea să pară cam ciudat dacă ai refuza să semnezi chestia asta.

— Ciudat pentru un cetăţean britanic? Pentru că asta-i problema. Deși trebuie să recunosc că nu-mi prea plac sensurile care se ascund în spatele acestui jurământ. Credeam că vremea lui McCarthy a trecut.

— Oh, asta n-are nimic de-a face cu nebunu’ ăla de McCarthy.

— Dar n-are de-a face nici cu mine, asta-i ceva care vă privește. În ceea ce mă privește, chiar dacă cuvântul leal n-a ocupat niciodată un loc prea important în

vocabularul meu, dacă e cazul să fiu leal faţă de cineva, ei bine, atunci sunt leal faţă de Anglia, așa cred.

— Ei bine, bravo, și vreau să știi că-ţi respect scrupulele. Mi-ai dat cuvântul că nu ești comunist, și te cred până când ceva o să mă convingă de contrariul. Dar trebe să fii atent ce impresie faci p-aci, dom Walker. Uite, de exemplu, copiii, nu trebe să baţi copiii. Alphonse mi-a spus că l-ai înșfăcat de ureche.

— Oh, v-a spus? Ei bine, n-aș fi vrut să mă plâng de el și de Brandy, dar amândoi și-au vârât nasul prin lucrurile mele.

— Buun, știi cum e, dom Walker, sunt doar copii, copii normali, sănătoși. Noi, p-aci, ne ocupăm mult de copiii noștri. E viaţa lor, dom Walker, e viaţa lor. Nu trebe să umbli cu d-astea, s-ataci copiii oamenilor, indiferent ce obișnuiești să faci acasă la dumneata. Și, din moment ce vorbim deschis, Crispin tocmai a trecut pe la mine și mi-a spus ceva teribil de îngrijorător. Bourbon se opri, cu o înfăţișare gravă, și, cu mișcări cumpănite, își aprinse pipa. Sigur, continuă el, trăgând cu zgomot din lulea, știu că scriitorii sunt oameni cu totul neobișnuiţi și, dacă-mi dai voie să spun, dumneata îmi pari unul dintre cei mai simpatici pe care i-am avut p-aci. D-asta mi-ar părea rău să te pierdem din cauza jurământului. Dar Crispin zice că a auzit că divorţezi de soţia dumitale. E adevărat, dom Walker?

Auzind o declaraţie publică despre o faptă din viaţa sa particulară, Walker se simţi foarte prost. Nu se gândise niciodată că divorţul lui ar putea deveni o chestiune publică, totuși „cred că da” fu răspunsul lui.

— Ei bine, asta-i o problemă personală, dom Walker. Eu zic întotdeauna, căsătoria-i ca pescuitul. Unii sunt întotdeauna mulţumiţi cu ce-au prins, și unii întotdeauna își închipuie că există ceva mai bun care le-a scăpat. Dar eu zic așa. Știu că o grămadă de divorţuri și combinaţii extraconjugale se-ntâmplă p-aci, și Party pare un oraș progresist în privinţa asta. Dar sunt o mulţime de oameni, cu simţ de răspundere și decenţi, care mai socotesc

căsătoria drept un angajament solemn. Cucoana mea și cu mine suntem de douăzeci de ani împreună. Așa că nu lăsa atmosfera asta să ţi se urce la cap. Dacă vrei să-mi asculţi sfatul, dom Walker, mai reflectează, de dragul soţioarei și al dumitale personal. Noi, doamna Bourbon și cu mine, ziceam chiar aseară că ești un om tare drăguţ și nu vrem să te vedem c-o pornești greșit de la-nceput. Spun toate astea din prietenie, dom Walker.

Doctorul Bourbon era acum atât de stânjenit că aproape dispăruse în spatele biroului, astfel că Walker nu spuse nimic decât:

— Bine, mulţumesc, și se întoarse în camera sa, cu jurământul de credinţă în mână, nesemnat.

Se așeză la birou și se uită la locul de pe formular unde ar fi trebuit să fie semnătura sa; apoi scoase o foaie de hârtie și scrise: „Scumpă Elaine, știu că a fost o surpriză ceea ce ţi-am scris, dar trebuie să crezi că aceasta e cu adevărat intenţia mea. Te rog să-mi redai libertatea, pentru că…” Dar nu-i mai veni niciun alt cuvânt, și se opri, și privi afară pe fereastră. Soarele se rostogolea în spatele munţilor și pe colinele de la poale le lor se desfășurau lungi fâșii de umbră. În biroul lui Bourbon, mașina de scris ţăcănea în continuare; Walker privea în sine, dar nu găsea nimic de spus.

— Și-au ales o casă grozav de curioasă, spuse doctorul Bourbon, oprind mașina la capătul aleii de intrare spre locuinţa soţilor Froelich.

În incinta universităţii, campanila bătea armonios ora; Bourbon era punctual, având un impecabil simţ al scurgerii timpului. Walker se dădu jos și urcă, poticnindu-se, scara spre verandă.

— Bună, poftim înăuntru, spuse Patrice, ieșind în ușă. îl văzu pe Bourbon, în penumbra mașinii, și strigă: Intri puţin, Harris?

— Nu, trebe să mă-ntorc să frig un cotlet, tună Bourbon. Daţi-mi un telefon când e timpul să viu să-l iau.

Rămaseră puţin în verandă, urmărindu-l cu privirea pe Bourbon, care se depărtă cu zgomot.

— Văd că cineva i-a lovit bara din spate, observă Patrice. Așa, acum vrei să-ţi scoţi haina?

— O, nu, e bine așa, răspunse Walker.

— Sunt numai eu singură, îl anunţă Patrice. Bernard i-a rugat pe soţii Naughty, adică Robert și Eudora Naughty, să-l ducă cu mașina până la magazinul de băuturi. Nu mai avem strop de băutură și mașina noastră-i la reparat. De fapt, e plăcut așa, pot să stau de vorbă cu dumneata. Ia loc.

Walker se așează pe unul din scaunele de pânză portocalie, și se uită prin încăpere.

— Mai e puţin gin și niște vermut, spuse Patrice, scuturând sticlele. Ce zici de un Martini cu proporţiile inversate? Ţi se pare atrăgător? Totuși, cred c-o să fie doar gin englezesc și un strop de vermut italienesc.

— Oh, o să fie strașnic, zise Walker.

— Noi am fost în Anglia, știi. Cum mai e?

— O, destul de acceptabil.

— Destul de acceptabil. Curios cum toţi vorbiţi la fel. Știi, ar trebui să-ţi povestesc despre soţii Naughty. Voiam să-i cunoști pentru că ne-am gândit c-o să-ţi formezi o impresie greșită despre Party, frecventându-l doar pe doctorul Bourbon și compania. Ei sunt vechea gardă, știi. Sunt aici de când lumea și trăiesc încă în vechea Americă. Doamna Bourbon m-a întrebat o dată, văzând scaunele mele din pânză, de unde am cumpărat „husele”.

— Da, sunt puţin cam învechiţi, admise Walker. Doctorul Bourbon își face griji să n-o pornesc de la început prost, pentru că l-am tras niţel de ureche pe Alphonse.

— Da, ei bine, să știi, soţii Naughty nu sunt câtuși de puţin așa. Bob e din Chicago, are o origine într-adevăr unională. Sunt liberali amândoi. Știi, genul care își fac singuri pantofii. Au un copilaș, pe care-l cheamă Buber, după Martin Buber, și nu-l înfașă pentru că nu vor să ajungă un refulat.

— Cred că înţeleg, spuse Walker.

— Bob predă științe politice. Încearcă să organizeze corpul didactic, să-i sindicalizeze. Ca să poată face grevă,

să organizeze pichete de grevă și acţiuni de protest în masă, așa cum fac toţi ceilalţi.

— Pare amuzant, zise Walker.

Patrice aduse băuturile și se așează pe divan. Era îmbrăcată cu aceeași rochie fără talie pe care o purtase prima dată când venise Walker la ei şi-o cunoscuse. Dar părul negru era pieptănat altfel, ridicat la spate într-o coadă franţuzească. Avea ochi negri, intenși. Se așează, își sprijini capul în mâini și îl privi. Ca multe americance, ședea mai aproape și privea mai insistent decât se aștepta el. Găsea că e plăcut pe de o parte, dar și jenant, pentru că-i aducea în atenţie lucruri pe care nu era încă pregătit să le observe – că are pistrui pe braţe, că rochia largă cădea bine datorită liniilor corpului de dedesubt, că are o gură foarte plină și atrăgătoare și o faţă expresivă și mobilă. Patrice spuse:

— Știi, e interesant, pentru că tocmai am citit toate romanele dumitale, de la un cap la altul. Bernie m-a pus să le citesc când a aflat c-o să vii, pentru că zicea c-ar trebui să știu ce fel de om ești.

— Și ai aflat?

— Prea multe nu, nu mi-au spus prea multe. Ei, uite, vrei să-ţi mărturisesc ce părere mi-am făcut sau nu?

— Da, m-ar interesa.

— Am să-ţi spun sincer.

— Spune.

— Ei bine, atunci, sincer. Cred că sunt grozave dar

— Dar dumneata ai fi propus pe altcineva pentru bursă.

Patrice rise.

— Ei bine, cred că sunt cam confuze, dezorientate, puţin prea evident neangajate. Nu știu. Parcă nu spun destul sau poate nu cunoști destul viaţa; știi, nu au destulă autoritate.

— O, bravo, ai descoperit o mulţime despre mine, zău.

— Și mai e ceva. Nu conţin destulă afecţiune, simţăminte. Poate, că ce spun eu e foarte tipic american,

dar cred că oamenii sunt mai puţin raţionali și comunică mai mult, dau dovadă de mai multă intuiţie unul faţă de altul, decât personajele dumitale. Cărţile dumitale îmi dau senzaţia că ești cam plictisit de viaţă, ca și când n-ai vrea să mai faci nimic sau să cunoști pe nimeni, că te-ai dat pur și simplu bătut și te-ai hotărât să te retragi într-un colţ și să te îmbeţi criţă.

— Ei bine, zise Walker, presupun că într-adevăr gândesc cam în felul acesta.

— Nu iubești oamenii?

— O, ba da, dar oamenii îţi pretind să cheltuiești îngrozitor de mult spirit. Uneori mă-întreb dacă merită efortul.

— Ei bine, n-o să te lăsăm să crezi asta aici la noi, spuse Patrice, privindu-l lung.

Walker îi întoarse privirea. Felul ei de a fi, modern, direct, însăși bunăvoinţa ei americană de a sta de vorbă și a discuta despre viaţa interioară, pe care Walker nu era obișnuit s-o redea în cuvinte, îl făcea să se simtă mult mai în largul său decât fusese toată ziua.

— De-asta am venit aici, zise.

— Ca să te salvăm? Oh, asta-i drăguţ. Și cum o să știi când ești salvat?

— Ah, păi asta nu pot să știu. Au mai fost și alte ocazii când mi s-au dezvăluit adevăruri. Și de cele mai multe ori s-au dovedit bune de aruncat la gunoi.

— Un om circumspect. Ei bine, splendid, ai picat la locul potrivit. Știu că Bernie lucrează la un plan mare pentru a te salva. Ești încântat?

— Nu știu.

— Știai că Bernie e cel care te-a adus aici? întrebă Patrice. Își săltă picioarele pe divan.

— Da, am auzit asta, răspunse Walker. Mi s-a spus că scrie o carte despre mine. Ceea ce mă face să doresc să nu fac absolut nimic.

— Oh, nu o carte, doar un capitol. Te supraestimezi. Oricum, asta ar trebui să te îndemne la acţiune.

— Da, doar un pic.

— Te place, continuă Patrice, așa că n-ai încotro. Când lui Bernie îi place cineva, s-a zis cu el. Și pe mine mă place. Să te placă Bernie înseamnă o slujbă cu normă completă, în sine. E așa de pretenţios faţă de oamenii care-i plac.

Walker sorbi din băutură şi-o privi pe Patrice. Apoi, spre indignarea lui, o mașină se opri afară. Se auziră pași pe verandă și lume intrând în hol.

— Bună, bună, făcu Froelich când intră, cărând două pungi mari de hârtie, care clincăneau. Ridică-te în picioare și fă cunoștinţă cu aceste persoane pe care le-am cărat pân-aici ca să te cunoască. Robert și Eudora Naughty intrară; erau înalţi, blonzi, arătau amândoi foarte sănătoși și purtau, amândoi, *blue-jeans* și pantofi albi de pânză. Amândoi întinseră braţe lungi ca să dea mâna.

— Încântat de cunoștinţă, spuse Bob. Am luat destule sticle ca s-o ţinem toată noaptea.

— Îmi pare rău c-am întârziat, spuse Eudora.

— Daa, e vina noastră. Ar fi trebuit ca pichetul nostru să staţioneze până la cinci în faţa frizeriei, dar patronul a ţinut deschis mai mult ca de obicei, explică Bob Naughty.

— Bravo, asta dovedește că ne luăm și noi după el, observă Eudora.

Froelich, care despacheta sticlele, zise:

— Nu vă scuzaţi. I-ar fi plăcut mai mult să stea încă o oră în plus, singur, cu Patrice.

— Daa, ai dreptate. Atunci îmi cer scuze c-am venit așa de devreme.

— Putern ridica discuţia la un nivel universitar? întrebă Froelich.

— Nu vrei să-ţi scoţi haina, Bob? întrebă Patrice.

— Sigur. Dacă mă rogi tu, răspunse Bob, scot orice.

— Dar dumneata, domnule Walker? întrebă Pattice.

— Da, acum da.

— Adică deocamdată cravata și haina, explică Froelich. Ajungem noi și mai departe.

Apoi toţi se așezară și Froelich se duse în bucătărie ca să prepare paharele cu Martini. Walker, politeţea

personificată, întrebă:

— De ce aţi organizat pichetul?

— Oh, făcu Bob, frizerului ăstuia nu-i place să taie păr creţ.

— Am trimis trei negri, pe rând, și i-a refuzat, zise doamna Naughty.

Patrice se duse la bucătărie și se întoarse cu un castron cu roșii și cremă de brânză, în care se apucară să rupă roșiile.

— În Anglia există această problemă rasială? întrebă Eudora Naughty.

— Păi, există, da, într-o mică măsură.

— Am citit cărţile dumitale, reluă Eudora Naughty.

— Nu-i vorbi despre cărţile lui, o sfătui Froelich, oferindu-le paharele cu Martini. E foarte conștient de valoarea sa, dar o să se plictisească de cărţile lui până la sfirșitul săptămânii. Vorbește-i de tine însăţi.

— *Okay,* făcu Eudora. Despre ce?

— Ar trebui să știi. Povestește-i despre copilăria ta. Povestește-i despre uterul tău căzut. Despre persoana lui știe tot. Știe cât de valoros e.

— Știi ceva despre politica americană? întrebă Bob Naughty.

— Nu știu, răspunse Walker.

— Ce politică faci în ţara dumitale? Ce listă de candidaţi votezi?

— Ghicește, spuse Froelich.

— Pe socialiști? întrebă Bob.

— Da, răspunse Walker, dar nu chiar din convingere.

— De ce? se miră Bob.

— Oh, pentru că nu-nu place niciuna din perspectivele pe care ni le oferă ei. Niciuna din ele.

— Ești membru al Partidului laburist britanic?

— Nu, nu sunt.

— De ce?

— Păi, nu cred c-aș putea fi de acord cu un partid care ar primi în rândurile lui oameni ca mine, răspunse Walker.

Froelich rise și spuse:

— Lată o definiţie a liberalismului englez.

— Un om oscilant, făcu Bob Naughty.

— Realitatea e că în Anglia toţi sunt liberali, spuse Froelich, toţi se ascultă unul pe altul și toţi cei care gândesc îi cunosc pe toţi ceilalţi care gândesc. Asta-i cauza că nu există aripă radicală de dreapta în Anglia.

— Ce înseamnă aripă radicală de dreapta? întrebă Walker.

— O, explică Bob, oamenii care cred că Dumnezeu e comunist pentru că a creat și alte ţări în afară de America. O să ai mereu de-a face cu politica pe-aici. Nu știu dacă ești la curent, dar în ţara noastră administrarea unei universităţi e considerată o problemă publică. Nu numai aripa dreaptă, dar și cea stingă și sindicatele se amestecă. Și apoi mai există o grămadă întreagă de adversari chiar în sânul universităţii. Cine a fost cel care-a definit societatea americană ca pe o diversitate de opinii contradictorii susţinute în permanenţă la nivel de urlet?

— Eu, răspunse Froelich.

— Ce fel de opinii? întrebă Walker.

— Păi, răspunse Froelich, una din caracteristicile politicii americane e tocmai spectrul variat al opiniilor.

— Un spectru cu toate culorile afară de roșu, precizează Bob Naughty.

— Astfel Yipsuls – adică Tinerii socialiști – nu vor să stea de vorbă cu Tinerii democraţi și-și petrec timpul atacându-l pe Castro. Oamenii care-ţi displac cel mai mult sunt cei care-ţi sunt cel mai aproape, și te aliezi cu extremiștii din capătul opus. Tinerii conservatori din universitate au publicat tocmai un manifest în care declară că sunt împotriva amestecului guvernului nu numai în privinţa fluorizării sau a asigurărilor sociale, dar și împotriva amestecului guvernului în relaţii sexuale premaritale, în consumul drogurilor, a homosexualităţii…

Pentru Walker toate acestea erau teribil de derutante. Nu-i plăcea politica pentru că nu-i plăcea patima politică, care provoca discordie, ură și

condamnarea altora. 11 revolta jurământul de credinţă; dar era un resentiment de ordin personal, nu politic; de fapt, a urî însemna a ataca politica, acolo unde aceasta încerca să încalce genul de viaţă personală pe care voia s-o trăiască și pe care voia s-o trăiască împreună cu alţii. Politicienii ar spune că și acesta este un crez politic; de altfel, ei susţin că totul e politică. Walker credea în democraţie și liberalism pentru că diminua patima politică și accentua individualismul și dezbaterile. Oamenii mai presus de politică, acesta era crezul lui. Societatea celor prezenţi, legăturile și afinităţile dintre oamenii pe care îi cunoștea, stimularea prieteniei, manifestarea sexualităţii și urmărirea viziunii lăuntrice, aceste lucruri păreau singura realitate posibilă. Niciuna din formele de organizare și nici unul din planurile propuse de politică pentru viitor nu îl atrăgeau câtuși de puţin; ori încotro privea nu vedea decât făgăduieli de limitare a bunăvoinţei, a sferei activităţii personale, a libertăţii individuale, care lui i se păreau adevăratul și esenţialul sens al existenţei. Ce dacă faptele lui în această direcţie erau neînsemnate și confuze și dâra pe care o lăsase în urmă era presărată cu gafe? Numai libertatea individuală și relaţiile personale au un rost. Froelich și Naughty continuau să vorbească; Walker, urmând un interes mai firesc și mai direct, se uita la Patrice, ghemuită în colţul divanului, fără pantofi, cu șuviţe de păr desprinse din coada franţuzească și se gândea la politica sexualităţii și a prieteniei. Se discuta despre un scandal la ordinea zilei în universitate; poliţia locală, cu ocazia unei descinderi la o petrecere studenţească, găsise un grup fumând marihuana.

— Jumătate erau tineri conservatori și cealaltă jumătate erau anarhiști, spuse Naughty. Ästa-i genul de alianţe care se fac.

— Chestia e că politica americană nu e bipartită, *Zweischplitten”.* Este *„Fünf”* sau *„Siebenschplitten” J.*

— Ce părere aveţi dacă am mânca? întrebă Patrice.

Afară, în incinta universităţii, clopoţeii sunau ora nouă și Walker își dădu seama că îi este într-adevăr foarte

foame. Cotletul rectorului fusese mai degrabă un canon decât un fel de mâncare și Walker nici nu gustase cine știe cât din friptură; mânca încet, în general, și dacă vorbea, rămânea în urmă.

— Oh, hai să mai bem un pahar, propuse Froelich.

— Le-aduc eu, se oferi Patrice. După aceea ar fi bine să mâncăm.

— Știi, o să trebuiască să prepari încă o cană de Martini, spuse Froelich, doar dacă nu vrea cineva altceva. Ce zici, James?

— Oh, mi-e egal, răspunse Walker, orice.

— Atunci daţi-i niște vopsea, propuse Bob Naughty.

Patrice se îndreptă spre bucătărie și Walker o urmări cu privirea, admirându-i linia delicată a gâtului. Se simţea cam stingher în lipsa ei, și-atunci scoase ţigările și oferi la toată lumea.

— Ah, astea sunt ţigări englezești? se miră Eudora Naughty. Nu fumez, fiindcă mi-e dragă viaţa, dar pot să iau una s-o păstrez?

— Poftim, oferi Walker.

— A oferi ţigări e un ritual interesant în Anglia, remarcă Bob Naughty. Știe cineva de ce?

— Sigur, răspunse Froelich. Pentru că oferi ceva de preţ. În America, ţigările sunt atât de ieftine încât ar fi echivalent cu a oferi cuiva o alună. Și, pe de altă parte, e o formă de zgârcenie. Englezii sunt zgârciţi.

— *Okay,* Bernie, îl întrerupse Patrice.

— Nu, la naiba, ce vreau să spun e important, continuă Froelich. Iată, aveţi aici un exemplar spectaculos de englez zgârcit. Sociologia pretinde să-i cercetăm valorile.

— Ce dracu', Bernie, ajunge, nu ești altceva decât un afurisit de megafon ambulant.

1 Cinci sau șaptipartltă (germ.).

— Daa, bine, cu toţii știm asta. Acum stringeţi-vă mai aproape și hai să-l ascultăm pe domnul Walker, binecunoscutul zgârcit. La naiba, tot ce vreau e să ajungem cit de cit la un pic de adevăr. *Okay?*

— Știu, Bernie, am descoperit în sfârșit ce e cu tine. Vorbești cu oamenii de parc-ar fi un grup.

— Păi, sunt un grup. Domnul Walker, aici, e reprezentantul grupului englez. Acum am să-i pun câteva întrebări, pentru că eu pun întrebări corecte și toţi ceilalţi pun întrebări greșite, care nu duc nicăieri. *Okay,* acum tot ce vreau să știu e de ce englezii își iubesc taţii?

— N-am știut asta, spuse Walker.

— Sigur că-i iubesc, întări Froelich. Istoria engleză e plină de oameni care-și iubesc taţii, iar istoria Americii e plină de oameni care-și urăsc taţii și încearcă să ardă până-n temelii tot ce-au făcut ei vreodată. Eu îl urăsc pe tatăl meu. Patrice scuipă pe tatăl ei. Bob aruncă cu pietre într-al lui. Ăsta-i modul în care transformăm noi societatea la fiecare generaţie. Se numește „Căutarea Fericirii” sau „Visul American”. De ce nu există „Vis Englezesc”?

— Nu știu, răspunse Walker, poate a existat odată.

— Exact, făcu Froelich. Vedeţi, ceea ce e necesar să știm cu toţii e că omul acesta nu crede în nimic. Și asta din cauză că e englez. Întrebaţi-l care e poziţia lui și va fi politicos și rezervat. Vezi, James, vreau să-ţi vorbesc despre deosebirea între liberalismul englez, al cărui exemplu ești, și liberalismul american, al cărui exemplu sunt eu; Bob, aici de faţă, e și el un fel de exemplu, numai că el își închipuie că-i poate determina pe oameni să acţioneze strigându-le cuvântul bunătate. Să-ţi explic de ce te afli aici.

— Se află aici ca să-i dăm ceva de mineare, zise Patrice. I-am pregătit de mineare și, la naiba, trebuie să mănânce.

Se îndreptară spre o masă de joc pe care fuseseră așternute seturi japoneze din pai împletit. Patrice le servi mușchi de vacă în sânge, cu salată; atâta tot. De băut, un vin roșu califomian. Era într-adevăr foarte bun. În timp ce mâncau, soţii Naughty discutară un timp despre problemele de parcare la tabăra de nudiști,

pe care o frecventau amândoi. După un răstimp,

Froelich întrebă:

— Ei, cum îţi poartă de grijă familia Bourbon, James?

— Oh, excelent, răspunse Walker, mă copleșesc.

— Locuiești la Bourbon? întrebă Naughty.

— E îngust la minte, zise Eudora Naughty.

— Nu, nu e, protestă Froelich.

— E îngust la minte, repetă. Eudora.

— Nu, e un neghiob.

— E un neghiob care, dacă s-ar strădui din răsputeri, ar putea ajunge îngust la minte, zise Eudora.

— E un tip bătrân dar cumsecade care n-are habar pe ce lume trăiește, spuse Froelich. A luptat foarte mult pentru catedra de engleză de aici. N-a fost niciodată o catedră căutată și asta-nseamnă că era nevoie de un om ca Bourbon ca să-i facă reclamă. E la fel ca reclamele pentru aspirină „Uitaţi-vă la aceste trei produse în aparenţă similare. Urmăriţi această simplă experienţă de laborator: Franceza depune sediment. Ştiinţele economice depun sediment. Engleza – nu.11

— Bine, dar acum de ce nu alegeţi un alt șef de catedră? întrebă Naughty.

— Oh, o să vină și timpul ăsta. El știe. De aceea îi e frică de mine. Pe oamenii de care îi e frică îi numește liberali din New York. Și mie îmi zice așa. Deși sunt din Medford, Oregon.

— Mie-mi place, zise Eudora, e ca un anus. Spun asta ca un compliment – totul la el merge ceas.

— E un babalâc pe placul tău, conchise Froelich. Nu, în fond e om de treabă.

— Ce nu pot înţelege, Bernie, e de ce te-a angajat pe tine? întrebă Bob.

— M-a angajat pentru că e pe linie. Parcă-l aud: „Avem o catedră foarte liberală aici. Avem un quaker și un neo-critic și un aristotelian catolic și un liberal din New York și un budist. Sigur că nu-l putem angaja pe omu'* acesta, pen c-avem deja un budist. Ar fi o debandadă în toată catedra. Totuși, am să-l recomand unui preten de-al meu, șeful unei catedre din Middlewest, cred că ei n-au un

budist p-acolo”.

— Oh, Harris e om de treabă, zise Patrice. Domnul Walker zice c-a avut totuși ceva neplăceri cu el.

Walker se înroși și-și coborî privirea la friptura doar ceva mai roșie decât el.

— Ce fel de neplăceri? întrebă Froelich.

— Păi, răspunse Walker, cred că am pășit cu stângul. De fapt au fost mai multe. L-am tras de ureche pe unul din gemeni și apoi, hâm, vreau să divorţez…

— Tii! făcu Bob Naughty, chiar că ai izbit în toţi idolii lui.

— Nu mi-ai spus nimic de divorţ, îi reproșă Froelich. De ce vrei să divorţezi?

— Oh, nu ne mai înţelegem, spuse Walker. Pur și simplu cred că nu suntem prea fericiţi…

— Ești englez, nu-i așa? întrebă Froelich. Englezii nu cred în fericire. Credeam că Anglia e o societate orientată spre viaţa de familie. Căsniciile rămân unite și bărbaţii frecventează casele de toleranţă.

— Păi, zise Walker, probabil că mă americanizez. Și după aceea, cred că l-am jignit în legătură cu jurământul de credinţă…

— Măi, măi, făcu Bob Naughty, tot nu s-a renunţat la chestia asta?

— Sigur că nu, dracu’ să-l ia, zise Froelich. Vrei să spui că n-ai semnat?

— Nu-mi amintesc, replică Bob.

— Toţi am semnat. Cei care nu semnează nu sunt primiţi… Și comuniștii o semnează. Și cei de dreapta semnează. Singurii care nu semnează sunt cei care socotesc că problema nici n-ar trebui pusă și pe aceia nu-i vedem niciodată.

— Și eu cred că n-ar trebui pusă, spuse Bob.

— Bine, *okay,* așadar ești ipocrit, spuse Froelich. Și eu sunt ipocrit.

— Mă gândesc că nu e corect din partea mea, în calitate de cetăţean britanic, să semnez un jurământ de credinţă către alt guvern, preciza Walker. Motivele mele nu

sunt cu nimic mai complicate.

— Știi, Bernie, spuse Bob, acesta-i într-adevăr un argument.

— Sigur că e, dacă privim lucrurile așa simplu.

— Bineînţeles, Bourbon a spus că jurământul e doar formal, o măsură de siguranţă, explică Walker.

— Asta așa e, zise Froelich. Dacă răstorni guvernul american cu forţa, au posibilitatea să revină: îţi iau slujba. Mai tranșă niște friptură și întrebă: Cine mai vrea?

— Eu, mulţumesc, spuse Walker, întinzând farfuria.

— Ei, și ce ai de gând să faci? întrebă Bob Naughty, părând deosebit de interesat.

— Păi, făcu Froelich, să ne gândim bine. Nu semnează. Nu e cetăţean american; i se pretinde credinţă în altă ţară; are un motiv absolut serios să nu cedeze.

— *Okay,* atunci lumea o să se lege de asta și o să înceapă o întreagă poveste. N-o să fie obligat să plece?

— Am putea interveni, spuse Froelich.

— S-ar putea să semnez, reveni Walker.

— Păi, singurul motiv la care m-aș putea gândi, dacă te-ai hotărî să semnezi, ar fi că ești comunist și vrei să predai niște cursuri tendenţioase, zise Froelich.

— Nu, nu sunt, tot ce e tendenţios în mine folosesc în literatură.

— De ce să nu te menţii pe poziţie? înaintezi rectorului universităţii un protest. Determină-l să-ţi dea – un răspuns, o decizie. O să-l supere, asta-i tot ce dorim.

— N-ar trebui să-i ceri așa ceva, interveni Patrice.

— Ba da, e un om decent, îi place să facă fapte morale, urmă Froelich.

— Singura problemă, spuse Walker, este că, la fel ca toată lumea, nu prea mai știu ce înseamnă o faptă morală. Sunt departe de zeii căminului meu; trăiesc într-o lume cu o etică străină; nu știu ce spun sau fac când spun sau fac ceva. În ce măsură sunt justificat?

— Ești om, asta-i tot, răspunse Froelich.

— Păi, cine nu-i? Ce am eu deosebit? Dac-aș avea o viaţă morală n-aș fi aici. Mă aflu aici din pricina propriei

mele confuzii. Așa că de ce eu? De ce tocmai aici?

— Tu nu te-ai opus, îi spuse Patrice soţului ei. De ce ar face-o el?

— Ba m-am opus. Mi-am încrucișat degetele când am semnat, spuse Froelich. Nu, uitaţi prieteni, acesta-i punctul de vedere. Tocmai pentru că ești din afară, tocmai pentru că nu există o cauză sau un stindard pe care să trebuiască să-l fâlfâi, ci doar o simplă chestiune de principiu care are a face cu unicul lucru care ești, și anume faptul că ești englez – asta-i singura existenţă pe care o ai, prietene – tu ești omul. Degetul soartei te indică, James.

— Nu știu, spuse Walker.

— E îndreptat spre tine, amice, repetă Froelich. A sosit momentul alegerii.

Patrice veni din bucătărie cu o plăcintă cu brânză.

— N-am decât un cuţit de pește ca s-o tai, e *okay?* întrebă ea.

— O, splendid în ce mă privește, admise Walker.

— Vezi că ești în stare să iei hotărâri? îl admonestă Froelich.

Tot ce i se spunea îl tulbura foarte mult pe Walker, deși încerca să nu arate. Întotdeauna încercase să menţină în sinea lui acea plăpândă mlădiţă de interes, o înclinaţie primejdioasă pentru fapta bună, umană. Era cea mai preţioasă posesiune a sa și de aceea se ferea s-o dea la iveală prea des. I se părea că trăiește într-o lume primitivă în care acest lucru, căruia el îi acorda atâta importanţă, ocupa foarte puţin spaţiu. Oamenii cred în mișcările largi ale istoriei, nu în clipe de hotărâre individuală. Walker putea accepta istoria, dar putea. să se și lipsească de ea. Era nervos acum pentru că avea de a face cu o problemă politică, cu o problemă oficială; și simţea că e silit să facă ceva incorect, să-și expună, în mod indecent, fondul său moral, pe platformă și pe scenă. Să se dezvăluie totodată într-o lume cu nuanţe politice pe care nu le înţelegea și nu le putea controla.

Toate valorile lui erau valori personale, așa credea;

dacă avea crezuri politice, le avea pentru că ele îi asigurau izolarea și independenţa și posibilitatea supravieţuirii personale și nu știuse niciodată ce înseamnă să se considere un factor într-o cauză. Era pur și simplu James Walker, gol-goluţ; tot restul era prefăcătorie și interpretarea unui rol. Dar acum provocările curgeau. „Dezvăluie-ne crezurile tale, adevărurile tale, opţiunile tale”. Demn de remarcat, în ultimele zile, începuse să simtă mantia naţionalităţii sale engleze. Mici fiori de naţionalism, aproape de patriotism, îi veneau, când și când, în momente în care gândea: „în Anglia se procedează mai bine” sau „E multă înţelepciune în felul în care rezolvăm *noi* lucrurile”.

Un fel de mândrie îl apucase uneori când doamna Bourbon vorbise de creșterea copiilor, când profesorul universitar din New York evocase viaţa morală engleză, când Bourbon îi expusese importanţa limitată a literaturii. Propriile sale noţiuni, așa primitive și personale cum erau, dobândeau o localizare și o sursă. Când lumea îi spunea: „Voi englezii sunteţi așa de politicos!”, simţea că poartă cu sine însușirea unei naţiuni. Când i se ceruse să depună jurământul de credinţă, reacţionase declarând o altă credinţă, una pe care nu știuse niciodată că o posedă.

— Sigur că trebuie să cunoști originea acestor lucruri, spuse Froelich. Se făcea uz pe vremea lui McCarthy de aceste jurăminte, pentru a-i învinui de sperjur pe membrii corpului didactic care aveau trecut. În acele zile, unele universităţi aveau microfoane ascunse prin sălile de clasă, în timpul orelor. Eu nu eram aici atunci, dar cei care au fost, au luptat serios și jurământul a fost modificat. Pe-atunci era un rector democrat și i-a susţinut. Apoi când am avut o conducere republicană în stat, el a fost îndepărtat, înţelegi? Dar acum atmosfera e mult, mult mai liberală. Avem chiar și intelectuali în guvern. Se revarsă asupra Casei Albe cu *Dombey și fiul* la subţioară.

Aceste evocări făcură brusc să vibreze o coardă din strunele inimii liberale a lui Walker:

— În ordine, am să mă împotrivesc.

Patrice îl sfătui:

— Gândește-te bine, domnule Walker. Nu-i lăsa pe indivizii ăștia să te forţeze să iei o hotărâre pripită. Hai să ne mutăm înapoi pe scaune și-am să vă tratez cu cafea și biscuiţi.

Se mutară și Froelich puse un disc cu Cynthia Gooding. Sârmele de jur-împrejurul camerei zbârniră; cele două difuzoare bubuiră; cântăreaţa cântă balade populare scoţiene despre nobili care se otrăveau unii pe alţii; Patrice aduse cafeaua, în borcănașe care conţinuseră cândva Marmeladă Keiller's Dundee.

— Le-am adus din Anglia, ni s-au părut așa de frumoase, explică ea.

— Sunt formidabile, se extazie Eudora Naughty.

— Splendide, aprobă Walker politicos.

— Asta înseamnă că nu le poate suferi, spuse Froelich, pentru că știe la ce sunt folosite de obicei.

— A spus că sunt splendide, ce naiba! se enervă Patrice.

— A spus că sunt splendide, răspunse Froelich, dar de unde știi că și crede ceea ce spune?

— Atunci de ce-ar fi spus-o?

— Pentru că e politicos. Englezii sunt politicoși, spunând minciuni. Americanii sunt politicoși spunând adevărul.

— Oh, mai prepară niște băuturi, ceru Patrice.

— Construiește-ne un Martini, zise Bob Naughty. – Dar ce sunt eu aici, fecior în casă?

— Chiar așa, răspunse Patrice.

— *Okay, voi* doi vreţi Martini? Dar tu James?

— Eu aș bea un *scotch,* răspunse Walker.

— Cum îl preferi?

— O, sec. E singura posibilitate de a-l bea.

— Adevărat? se miră Eudora Naughty. Ascultă, Eernie, dă-mi să-ncerc și eu.

— Dacă bei o înghiţitură, o să-ţi scoţi chiloţii, scumpo. Știi cum faci când bei.

— Sigur că așa o să facă, dă-i să bea, zise Bob. Îmi place când e în starea asta.

Froelich se duse la bucătărie și Patrice comentă:

— Astă seară e pornit.

— E un tip grozav, declară Eudora.

— E *„ego”* sută la sută, zise Patrice. Ascultă, domnule Walker, nu te lăsa constrâns în felul acesta. Îi place pur și simplu să conducă tot spectacolul. Fă cum crezi. Socotesc că e o nebunie să te amesteci în planurile astea ale lui. Probabil că are de gând să distrugă toată blestemata asta de universitate.

— Cineva trebuie să se împotrivească din nou acestui jurământ, spuse Bob Naughty. Bernie are dreptate.

— Îl admiri prea mult pe omul ăsta, comentă Patrice.

— E ca o veveriţă, spuse Eudora. Adună nuci.

— Bine, *okay,* replică Bob, dar știe ce face.

— Ei, eu nu știu ce face.

— Fac ceva în băutură, răspunse Froelich din bucătărie. Ştiţi ce cred eu? Cred că domnul Walker vrea să se culce cu nevastă-mea.

— Păi, cine nu vrea? zise Bob Naughty.

— Ce părere ai, borcănelul meu e picant?

— Cred că ești nebun, răspunse Patrice.

Froelich intră cu băutura.

— V-am povestit vreodată de toţi amanţii nevestimi? zise, oferind celor din jur, cu o grijă meticuloasă, paharele.

— Ești beat, Bernie, interveni Patrice. Ești așa de praf că pur și simplu spui enormităţi.

— Da, da, făcu Froelich, și amanţii ăștia lucrează în schimburi și urcă pe burlane în clipa în care ies eu pe ușa aia. O să ajungă să distrugă zidăria.

— Asta-i o minciună sfruntată, protestă Patrice.

— O, n-o credeţi pe ea, credeţi-mă pe mine.

— De ce?

— Pentru că eu sunt mai interesant, răspunse Froelich. Nu ai răspuns la întrebarea domnului Walker, borcănelul meu picant.

— N-am aurit nicio întrebare, spuse Patrice.

— E prea timid ca s-o pună. E englez și asta-nseamnă că e politicos.

— Ar trebui să iei niște lecţii de la el, ripostă Patrioe.

— Ei, răspunde la întrebare, te rog, fetiţo, și lasă șmecheria. Domnul Walker e un animal uman normal și sănătos, cu obișnuitul apendice masculin, și impulsul de; a se culca cu tine a pus stăpânire pe el. De fapt e nebun. Dar nimeni nu poate scăpa de asta, nu-i așa Eudora? Eudora și cu mine o să ne sărutăm în următoarele oâteva minute, așa că vedeţi să susţineţi o conversaţie ca lumea și să nu vă băgaţi nasul.

— Bine, scumpule, făcu Eudora.

— Urechea ta stângă e cea care m-a atras întotdeauna, fetiţo, urmă Froelich. Ia uitaţi-vă la lobul ăsta. E cel mai sexi lob din oraș.

— Sunt bucuros că-l apreciezi, spuse Bob.

— Bob, am făcut un control statistic a! l situaţiei de faţă și cifrele dovedesc că tu ești cam de prisos în menajul ăsta. Așa că de ce nu te duci să mai faci niște cafea?

— Mi-ar place niște cafea. Bob, îl îndemnă Eudora.

— Acum, puștilor, voi doi, ăștia din fundul mașinii, vreţi să fiţi atenţi unu la aitu și să ne lăsaţi pe noi să ne vedem de treabă? spuse Froelich.

Walker se întoarse către Patrice:

— Ei bine, aista-i o petrecere, nu glumă!

— E genul de petrecere preferat al lui Bernie, îi explică ea.

— Și în ce te privește?

— Păi, nu știu, asta-i situaţia.

— De ce nu ieșim să facem o plimbare?

— Să-mi pun niște pantofi ca lumea, răspunse Patrice.

Afară pe stradă era întuneric. Aspersoarele sâsâiau în liniștea înconjurătoare.

— De ce divorţezi? întrebă Patrice.

— O, ne-am intrăânat unul de altul.

— Cum e soţia dumitale?

— O fată drăguţă. Foarte drăguţă. Voinică și

arătoasă.

— Lucrează?

— E infirmieră.

— Face pe infirmiera cu dumneata?

— Da, chiar așa e, spuse Walker. Dar dumneata? Lucrezi?

— Am o slujbă în cadrul universităţii, la recepţie, răspunse Patrice.

— Îţi place?

— O, e destul de nostim. Alerg mult de ici colo.

Trecură pe lângă o casă unde avea loc o petrecere studenţească, judecând după grindina de cutii de bere care zburau pe fereastră, pocnind.

— Pare să fie nostim acolo, spuse Patrice. Ce zici, mergem și noi?

— Nu, hai să ne plimbăm, răspunse Walker. E plăcut aici afară, cu dumneata.

— E plăcut aici afară cu *dumneata,* și pentru mine.

Walker se răsuci astfel incit să fie cu faţa spre Patrice și-i ridică bărbia ca s-o sărute. Patrice își încolăci braţele în jurul lui și zise:

— Ei bine, pa, pa…

— Pa, pa, făcu Walker.

— Ar fi trebuit să-ţi iei haina, spuse ea. O să răcești.

— Nu, mi-e bine.

Patrice îi trecu mina prin păr și spuse:

— Îmi place. Ador părul englezilor, e așa de lung. O să ţi-l taie când o să te duci la frizer. Să nu-i lași. De dragul meu! împotrivește-te!

— Așa am să fac, spuse Walker, sărutând-o din nou.

Era din ce în ce mai absorbit așa incit nu auzi mașina care oprise lângă ei.

— Hei, făcu o voce. Era o mașină a poliţiei cu o lampă roșie ca o bubă pe acoperiș.

— Aveţi treabă cu noi? întrebă Walker.

— Ce se întâmplă aici? spuse poliţistul.

— Ne plimbam puţin, răspunse Walker.

— Unde ţi-e mașina?

— N-am mașină.

— Vino aici și vorbește de unde te pot auzi, continuă poliţistul. De-a ce vă jucaţi, umblând la ora asta din noapte?

— E o noapte plăcută.

— Daa, frumoasă, stele, lună, toate marafeturile obișnuite. Nu-mi place să văd oamenii umblând de colo-colo noaptea. Îmi vine ideea că sunt puși pe rele. Ai vreo legitimaţie? Dar tu, fetico?

— Locuiesc chiar aici, ceva mai sus pe strada asta, răspunse Patrice.

— Oh, zău?

— Chiar acolo, în spate, unde e lumină.

— Bine, scoate legitimaţia.

— Nu văd de ce, răspunse Walker, nu făceam nimic.

— Ascultă, amice, v-am prins făcând nu’ș ce. Așa că ţine-ţi gura sau te arestez pentru conducere în stare de ebrietate.

— Nici măcar n-am mașină.

— Ascultă, amice, dacă te arestez pentru conducere în stare de ebrietate înseamnă că așa e, ai sau n-ai mașină. Unde ţi-e carnetul de identitate?

— N-am.

— Ai haz, spuse poliţistul.

— Sunt doar în vizită aici.

— Așaa, și de unde ai venit. În vizită?

— Anglia.

— Oh, ești din Anglia? Grozăvie mare. Și cu tine ce e, fetico? Ești și tu vro englezoaică?

— Nu, ţi-am spus doar, locuiesc chiar aici pe stradă, mai încolo.

— Cu domiciliu permanent?

— Da.

— Păi, am să-ţi zic ceva, fetico, nu-mi place să-i văd pe cei cu domiciliu permanent oulcându-se cu tipi d-ăștia străini. De ce nu te ţii cu un băiat bun, cu un american? Ce-ai împotriva băieţilor din America?

— Nimic, răspunse Patrice. Omul ăsta e doar un

prieten.

— Mda, am văzut eu ce fel de prieten. Ei, ia să te văd cum intri înapoi acolo unde zici că locuiești. Și, fetico…

— Poftim? făcu Patrice.

— Și fă-ţi de cap cu băieţii din cuprinsul statului, *okay?*

— Nu cred c-ar trebui să vorbești așa, interveni Walker.

— Haide, îi spuse Patrice. Nu-i răspunde obraznic. Dânsul nu e poliţist englez.

— Fetica asta vorbește cu cap, englezule, zise poliţistul. Acum șterge-o! Și tu, englezule.

— Dar n-au dreptul să… începu Walker.

— Scoate-ţi prunele din gură când vorbești cu mine.

— O clipă doar… începu Walker.

— Haide, pentru numele lui Dumnezeu, domnule Walker, insistă Patrice.

— Ar trebui să-mi notez numele ăsta, spuse poliţistul, pen’ că nu prea am ţinere de minte. Dar poate-o să ţin minte. *Okay,* circulaţi. Și nu uitaţi că vă urmăresc cu mașina de-aproape și vreau să te văd intrând în casa aia. Ar fi bine să locuiești acolo, cucoană.

— E ca într-un stat fascist, comentă Walker pe când făcură stânga împrejur și o porniră înapoi.

— Oh, și-a închipuit că suntem studenţi.

— Și așa îi tratează pe studenţi?

— Păi, poliţiștii nu-i prea iubesc pe studenţi. Pentru că le dau mult de furcă. Apoi mai e și povestea cu stupefiantele. I-a făcut și mai colţoși.

— Am de gând să mă plâng.

— R-Șeful poliţiei e mult mai aprig decât tipul ăsta.

— Să stea așa, cu mâna pe pistol, distrându-se pur și simplu pe socoteala noastră. Ce-a însemnat toată istoria asta?

— O, lumea nu prea umblă pe jos în America. Și dumneata vorbești ciudat. El își exercită pur și simplu forţa.

— Semăna cu un călău.

— Păi, chiar avem călăi, spuse Patrice. E o ţară aprigă. De aceea trebuie să fii prudent în privinţa jurământului. Nu cunoşti America.

— Ştiu, dar e o simplă chestiune de principiu.

— Numai că nu e aşa de simplă.

Ajunseră pe verandă; Patrice făcu semn cu mâna spre maşina poliţiei care se întorsese şi înainta foarte încet pe lângă trotuar. Deschise uşa, iar poliţistul acceleră brusc şi maşina se îndepărtă bubuind. Înăuntru, Froelich şi Eudora dispăruseră, iar Bob Naughty zăcea întins pe divan, cât era de lung, fără pantofi, şi cu un pahar de Martini în mână.

Walker îşi găsi paharul şi-l ridică.

— Hai să punem nişte muzică, propuse Patrice. De ce nu te duci să alegi un disc care-ţi place şi să ni-l pui „domnule Walker? Discurile sunt undeva, prin dormitor.

Când intră în dormitor, Walker auzi gâfâieli.

— Căutam un disc, şopti el în întuneric.

— Pa, pa, răspunse Froelich, înşfacă teancul ăla de jos, acolo, lângă uşă.

— Le-am găsit, spuse Walker.

— Pa, pa, făcu Froelich.

Walker se întoarse în *living-room* ca să descopere că şi acolo luminile erau stinse şi se auzeau gâfâieli.

— Am adus discurile, zise.

— Splendid, făcu Bob. Aprinde un chibrit şi pune o placă. O muzică bună pentru amor.

— Ce ziceţi de „Uvertura 1812??

— Dumnezeule, nu. Ce, eşti militarist?

— E şi „Appassionata”, anunţă Walker.

— Ar trebui să stăm de vorbă cu domnul Walker, spuse Patrice.

— Oh, lasă, ai un an întreg să tot stai de vorbă cu domnul Walker.

— Ei, ascultă, e străin într-o ţară străină. Cred că dacă e vorba de strâns în braţe, aş prefera s-o fac cu un străin aflat într-o ţară străină. E mai patetic.

— Oh, Doamne, făcu Bob.

— Unde eşti, domnule Walker? întrebă Patrice.

— Sunt lângă pick-up. Nu știu să-l pornesc.

— Vino încoa.

Walker se deplasă și se împiedică de niște pantofi. Cu mâna nimeri în ghiveciul unei plante decorative și niște spini îl înţepară în palmă. Ultima bucăţică până la divan, o făcu de-a bușilea.

— Hei, hei, făcu Patrice, sărută-mă!

Deodată se întâlniră trei feţe, răsuflând greu una peste alta.

— Hei, binișor, făcu Bob, să rămânem heterosexuali.

Walker găsi faţa Patriciei şi-o sărută.

— Aveţi petreceri d-astea în Anglia? întrebă Bob-Naughty.

— Nu-mi amintesc de niciuna.

— A cui e mâna asta? întrebă Patrice.

— De ce aceste speculaţii privind identitatea? spuse Bob Naughty.

— Vreau să știu ale cui mâini mă atacă.

— Nu ale mele, răspunse Bob.

— Păi, nici ale mele, se apără Walker.

— Ale tale trebuie să fie, decretă Bob, doar dacă n-o fi alt tip aici pe care nu l-am identificat încă.

— Tu ești, Bob, încetează, făcu Patrice. De ce nu prepari niște băuturi?

— James n-a preparat încă nicio băutură.

— Ei bine, am nevoie de el aici.

— Vezi, spuse Walker.

— Poate c-ar fi bine să-i trag una, sugeră Bob.

— Nu, mai bine prepară o băutură, recomandă Patrice.

— Nu vreau nicio afurisită de băutură.

— Ei bine, eu vreau și James vrea. O bere și un *scotch.* Un *scotch* sec, măricel.

— S-o facă cel care e în vârful mormanului, zise Bob. Eu sunt imobilizat, așa că nu pot ieși.

— Atunci o să ne ridicăm cu toţii, hotărî Patrice.

— Oh, Doamne, făcu Bob.

Se ridică și se împletici prin întuneric. îl auziră

deschizând o ușă și vocea lui Froelich spuse:

— Hei, hei!

— Drace, am greșit ușa, se scuză Bob.

Patrice își lipi obrazul de capul lui Walker și spuse:

— Pa, pa!

— Pa, pa, făcu Walker, Patrice, tocmai mă întrebam…

— Ce?

— Mătreaţa se ia?

— Ai mătreaţă?

— Da. Și America pare să o stimuleze.

— Păi, trateaz-o. Am să-ţi dau ceva cu care să te freci pe păr în timpul dușului.

— Asta-i foarte drăguţ din partea dumitale.

— Oh, ai prieteni pe-aici.

— Văd că am, făcu Walker.

Patrice îi apăsă mâna și întrebă:

— N-ai verighetă?

— Bărbaţii nu poartă în Anglia.

— Oh, știam. Asta pentru că sunt atât de corecţi încât nu au nevoie de ele, sau pentru că refuză să fie înlănţuiţi?

— A doua alternativă.

— Oh, bietele femei din Anglia, compătimi Patrice. De ce nu-și apără drepturile?

— Cine vrea ca femeile să-și apere drepturile? întrebă Walker.

— Mă-ntreb dacă ești un om cumsecade.

— Și eu mă-ntreb.

— Poate că ai motive personale.

— Ai o piele foarte netedă, constată Walker.

Clopoţeii din incinta universităţii sunară ora două și Patrice zise:

— IBourbonii s-or fi întrebând ce s-a întâmplat.

— Ar fi mai bine să-i chem și să le explic.

— Grozav, hai să-i chemăm și să le spunem „fâs”, zise Patrice. „Fâs” Harris și încă un „fâs” mare pentru tot restul familiei tale.

— Oh, nu te scula, o rugă Walker.

— Păi nu vrei să-i chemăm?

— Nu, de fapt nu, dacă mă gândesc bine. Stau la ei, știi.

— Știu, e o nebunie, răspunse Patrice.

Ușa de la dormitor se deschise și Bernard Froelich ieși împleticindu-se.

— Pa, pa, făcu. Cum merge?

— Splendid, Bernie, splendid, îl asigură Patrice.

— Eudora vrea să audă tobele bongo, anunţă Bernard. Cred c-o să scoatem noi ceva din ele. Ai bătut vreodată tobe bongo, Jamie?

— Nu, recunoscu Walker.

— S-ar părea că sunt al naibii de multe lucruri pe care nu le-ai făcut niciodată, se miră Bernard.

— Știu, dar învăţ.

— Uite, dă-i tobele, spuse Froelich. Acum fă-le să bubuie, băiete.

Walker așeză tobele pe parchet în faţa lui și începu să bată.

— Nu, nu așa, la naiba, îl opri Froelich. Pune-le între genunchi. Așază-te pe jos. Așa, acum, bate!

Walker începu să bată. Zgomotul îi plăcu și încercă V unele bătăi sincopate.

— Bate, băiete! strigă Froelich.

Walker își lărgi nodul cravatei, își desfăcu partea de sus a cămășii și se apucă din nou de treabă.

— Haide, haide! îl îndemnă Eudora.

Walker se încinse pe măsura ritmului. Transpiraţia îl curgea șiroaie pe corp.

— Scoate-i cămașa, propuse Eudora.

— E ca în *Regele Lear,* încă o dată! ţipă Froelich. Măi, băiete, acum ești ca un negru!

Telefonul sună. Froelich răspunse apoi îi anunţă:

— Sunt vecinii. Vor să cheme poliţia.

— Cheamă-i și tu și spune-le „fâsa, zise Patrice.

— O să ne trezim iar cu mașina aia de razii, spuse Bob Naughty.

Walker se opri din bătut.

— Oh, a fost grozav! îl admiră Patrice.

— De ce nu plecăm de-aici? întrebă Bob.

— Chiar așa, zise Walker. Ar trebui s-o pornesc spre casă.

— Nu, vino, hai să luăm micul dejun undeva. Se crapă de ziuă.

Când ieșiră la mașină, începea să se lumineze. O pasăre cânta într-un pom. Lumina roz, proaspătă, se înălţa peste șesul cu iarbă măruntă și reliefa ondulaţiile dealurilor pe fundalul munţilor. Piscurile abia se ghiceau. Walker se urcă la spate cu Patrice și o ţinu de mână în timp ce străbătură străzile pustii ale orașului.

— Mă simt de parc-am străbate vestul, zise Bob Naughty. Când ajungem la Amarillo Texas?

Găsiră un bufet la marginea orașului și comandară ouă. Lumina strălucitoare a soarelui intra acum pieziș prin ferestre și afară se adunau camioanele de gunoi ale orașului. Ochii lui Walker înotau în ceaţa somnolenţei și începu să picotească deasupra ouălor.

— Te-ai încins zdravăn cu tobele alea, i se adresă Patrice.

— Acum mă simt obosit, răspunse Walker.

— *Okay,* haide, am să te duc înapoi acasă la Bourbon. Unde stă?

— Nu știu, răspunse Walker. Undeva afară din oraș.

Porniră înapoi cu mașina prin lumina proaspătă a dimineţii. Casa Bourbonilor era oblonită și tăcută.

— Mulţumesc, spuse Walker, dându-se jos. Se îndreptă spre casă.

— O s-așteptăm până intri, anunţă Froelich.

Walker încercă ușa din faţă; era încuiată. Era gata să facă cale întoarsă și să plece cu Froelich acasă, când ușa se deschise fără zgomot și doctorul Bourbon, în kimonoul său japonez, se ivi trist pe scară.

— Ședeam pe scaun și te-așteptam, zise. Credeam că n-ai cu ce veni. Așteptam să mă suni.

— Scuzaţi-mă c-am întârziat, făcu Walker.

— Atunci am auzit mașina. O clipă m-am gândit că-s cine știe ce derbedei. Era cât p-aci să te-mpușc.

— Îmi pare bine că n-aţi făcut-o.

— Cel de-afară d-acolo e Bernard Froelich? întrebă Bourbon. Voiam să-l întreb de bara mea.

Dar pe când vorbea, mașina acceleră și se îndepărtă. Walker, urmărind-o, o văzu pe Patrice făcându-i semn cu mâna prin fereastra de la spate. Apoi, duși au fost, și un solemn doctor Bourdon îi făcu loc să intre în casă, vinovatului Walker.

19 – c. 1154

VI

În prima zi a noului semestru, Walker se trezi în patul său din casa familiei Bourbon într-un zumzet, un fel de bâzâit ciudat. Strălucitoarea zi americană pătrundea luminoasă prin perdelele străvezii și adieri înmiresmate aduceau dinspre oraș larma unor chiote, răcnete și urlete. Mai aproape, pe pietrișul de-afară, umbla cineva; pașii se opriră și, brusc, un „la naiba!” clar se suprapuse zgomotului îndepărtat. Era doctorul Bourbon care descoperea încă o dată locul unde Froelich, în pornirea lui impetuoasă, îi sfărâmase bara mașinii. Walker se dădu jos din pat și se îmbrăcă repede. Când ajunse în bucătărie, doctorul Bourbon se afla acolo, luându-și șorţul din cui.

— Auzi zgomotul ăsta? întrebă, făcând semn din cap în direcţia orașului. S-au întors toţi puștii.

— De-aia e atâta tărăboi? întrebă Walker, simţindu-se deodată ca un vechi localnic.

— Îhî, răspunse Bourbon legându-și șorţul; se înscriu la cursuri.

Walker se așeză și Bourbon sparse două ouă într-o tigaie de aramă.

— Deci începe, spuse Walker.

— Îhî, făcu Bourbon. Oh, ia aruncă o privire în ziar. L-am pus acolo. O mică poveste drăguţă despre dumneata, fiule.

Walker luă ziarul, împăturit astfel încât dădea la iveală un articol intitulat: „Tânăr Furios Uită de Furie în Party”. Începea: „Tânăr furios, romancierul James Walker, venit în vizită la Party, din Anglia, pentru a conduce cursul

de creaţie literară la universitatea Benedict Arnold, a declarat miercuri că a încetat să se simtă furios de când se află în acest oraș. «În Party nu e nimic care să te facă să te simţi furios,» a declarat îndesatul Walker, îmbrăcat în *tweed,* reporterului nostru.

Walker lăsă ziarul din mină, literalmente roșu de furie.

— N-am spus așa ceva, strigă.

— Drăguță poveste, făcu Bourbon.

— Consider că e îngrozitor. Mă duc drept la redacţia ziarului să le cer o dezminţire.

— Oh, eu în locul dumitale n-aș face asta, dom1 Walker, spuse Bourbon, surprins. Știi cum se procedează, scriu și ei cum îi taie capul.

— Dar n-are nicio legătură cu ce-am spus eu, stărui Walker.

— Mie mi se pare că se apropie de miezul lucrurilor. Am impresia însă că acum regreţi ce-ai spus.

— Dar n-am spus așa ceva, nu? întrebă Walker.

— Ei, ceva cam în genul ăsta. În orice caz, nu m-aș duce la redacţie, nu m-aș pune rău de la început cu presa.

— Se pare că eu mă pricep foarte bine să mă pun rău cu toţi, spuse Walker.

Doctorul Bourbon, care se purtase rezervat de când așteptase treaz toată noaptea ca Walker să se întoarcă din vizita la Froelich, nu păru dispus să respingă afirmaţia. Soţii Bourbon se arătaseră în continuare drăguţi cu el, incidentul nu fusese pomenit niciodată. Chiar cu o zi înainte, doamna Bourbon îl condusese prin oraș ca să-i arate magazinele de care ar fi putut să aibă nevoie – cel mai bun magazin pentru bărbaţi, Doozy Duds", o spălătorie automată; farmacia Rexall și „The First National Bank", unde un amabil personaj *western,* cu cravată-șnur și favoriţi ca niște cotleţi lipiţi de obraz, îi deschisese contul, îi dăduse un carnet de cecuri pe numele lui, un portofel pentru extrasele de cont și o pușculiță pe care scria: „Banca lui James". La magazinul cu autoservire, pentru a căpăta experienţă în acest gen de cumpărături, îl

condusese prin ușile cu deschidere automată, îi făcuse cunoștinţă cu elefantul în carouri alb cu negru, și primise gratis un balon și o ceașcă cu farfurioară din porţelan veritabil. Chiar și așa, Walker simţi că frumoasa strălucire a relaţiilor lor pălea, că plăcerile găzduirii își pierdeau savoarea că, în definitiv, cel mai bun lucru pe care poate să-l facă un musafir, este să plece. De aceea, în după masa precedentă vizitase, la sugestia lui Froelich, Căminul Internaţional din incinta universităţii, unde i se arătase o cameră cu un mic birou și o lampă încolăcită ca un șarpe, un dulap plin cu umerașe din sârmă și două paturi suprapuse.

— Apropo, îi spuse lui Bourbon, am aranjat cu locuinţa. Mă mut într-o cameră la Căminul Internaţional.

— Bravo, am auzit că e grozav de confortabil. Sigur că-s mai mult străini p-acolo, dar asta n-o să te deranjeze. Indieni și japonezi și alţii. Ai văzut camera?

— Da, e de două persoane, dar mi-au permis s-o folosesc singur. Știţi, o să am spaţiu din belșug, și loc de lucru.

cel mai bun lucru. Buun, noi, dom Walker. Când ai

— Da, ei bine, cred că-i a fost tare plăcut c-ai stat la de gând să te muţi?

— Azi, e bine?

Noi n-avem nevoie de ca

— Oh, când vrei, băiete.

mera de musafiri decât peste câteva zile.

— Vă mulţumesc, spuse Walker, pentru toată bunătatea și ospitalitatea dumneavoastră.

— O plăcere pentru noi, dom Walker, îl asigură Bourbon. Scumpo, dom Walker pleacă azi, se mută la Căminul Internaţional, strigă el în direcţia spaţiului rezervat conversaţiei.

Doamna Bourbon se apropie, cu pisica pe umăr.

— Oh, e drăguţ acolo, zise. O dată pe lună, duminica după masă, servesc ceai englezesc. Mă duc întotdeauna. 11 fac cu din alea, cum se zice? – frunze. Nu cu săculeţe.

Walker își exprimă mulţumirile și dădu mâna. Apoi se

duse în camera sa și-și făcu valizele; doctorul Bourbon urma să-l conducă cu mașina la cămin, în drum spre universitate. Ultimul lucru pe care-l auzi a fost un răcnet: „la revedere, rahat cu ochi”, lansat de Alphonse dip. bazin; ultimul lucru pe care-l văzu a fost faţa ostilă a lui Crispin, coborând dintr-un pom de pe marginea aleii. Apoi părăsi casa familiei Bourbon.

Bourbon îl lăsă în faţa Căminului Internaţional, o clădire mare, albă, cu coloane în stil colonial, la marginea incintei universităţii, unde orașul se întâlnea cu universitatea și se urau reciproc. Un student arab îl conduse sus în cameră.

— Nu uitaţi, vă rog, acesta e un cămin democratic, zise.

Walker își despachetă din nou valizele și-și așeză toate hârtiile și lenjeria în sertare.

Telefonul de pe perete sună. „Su” spuse o voce piţigăiată.

— Poftim? făcu Walker.

— Aici e domnul Su. Bun-venit la Căminul Internaţional. Sunt președintele Comitetului studenţilor străini. Încântat să vă cunosc.

— Și eu, răspunse Walker.

— Ţine-ţi minte, chemaţi-l pe Su când aveţi greutăţi aici. Pentru orice fel de informaţii sau ajutor. Am să vă invit la toate întrunirile. Sunt foarte democratice.

— Mulţumesc, domnule Su, spuse Walker.

După ce puse receptorul în furcă, Walker îl ridică din nou într-o doară, pentru că era prima dată că avea acces liber la acest mijloc de comunicare, şi-o chemă pe Patrice Froelich la biroul de recepţie.

— Bună, zise, e James Walker.

— Bună, ce faci?

— Vreau să-ţi spun că m-am mutat la Căminul Internaţional.

— Bravo, și cum e?

— Foarte demoratic.

— Să-ţi notez numărul.

Walker i-l dădu și Patrice zise:

— Acum poţi să faci ce-ţi place.

— Splendid, atunci, am să te mai chem. Asta-mi place.

— Păi, fă-o, îl încurajă Patrice. Îmi pare bine că te aud, James.

Walker închise telefonul și ascultă clopoţeii, de astă dată mai din apropiere, intonând „Nu contează ce faci, contează cum faci”. Acum ambiţia lui era să găsească singur drumul spre Secţia de engleză, să se așeze în biroul său și să pregătească primul său seminar pentru a doua zi. Își luă harta și teancul de hârtii cu titlul „Orientare pentru „cadre didactice” şi-o porni. În drumul spre ieșirea din Cămin, se uită în camerele de baie. La closete nu erau uși iar pe scaunele din fiecare despărţitură, un șir de asiatici cu piele măslinie ședeau în contemplaţie, cu pantalonii pe vine. „Foarte democratic”, gândi Walker.

Afară, studenţii puseseră stăpânire pe orașul Party. Băieţii treceau pe lângă el în mașini, cu picioarele scoase pe fereastră. Pe acoperișurile înclinate ale clădirilor cu apartamente studenţești și ale căminelor de studente, fete doar în *bikini* își expuneau la soare pielea bronzată și aruncau cu arahide în trecători. Trezeau în Walker dorinţa să aștepte acolo ca să prindă pe vreuna din fete, dacă eventual ar fi căzut. Prin incinta universităţii, fetele se plimbau pe alei, cu caiete sub braţ, purtând șorturi bermuda, cochete, sau fuste strâmte, cu pense sub fese, ca să le scoată în evidenţă. Cu toată harta, lui Walker îi trebui câtva timp ca să descopere construcţia de lemn a secţiei de engleză; într-un punct, traversă un pârâu și se trezi până la glezne în noroi, croindu-și anevoie drum printre niște tufe. În cele din urmă, baraca îi apăru în faţă, zbârnâind de activitate. Înăuntru, studenţi în număr mare treceau în sus și în jos pe coridoare, făcând podelele să salte, și manevrau automatul de coca cola. În cabinetul lui, colegii se aflau instalaţi la birouri, dând consultaţii studenţilor; băieţi și fete ședeau laolaltă cu picioarele întinse, mestecând gumă, discutând despre destinele lor. O

studentă cu insigna unei asociaţii prinsă în vârful sinului stâng, îi spunea lui Froelich, așezat în colţul lui:

— Hei, domnule Froelich. Ai de gând să-mi ceri *să gândesc,* așa cum făcea ultimul meu profesor?

— Salut, James, i se adresă Froelich. Truditorii și-au făcut apariţia.

— Bună dimineaţa, răspunse Walker.

— Ai nevoie de biroul tău? întrebă Froelich. Am lăsat niște notiţe în sertare.

Trase sertarele și le răsturnă cu fundu-n sus pe birou; hârtii, pachete vechi de ţigări, pliculeţe de chibrituri și o sticlă de coca-coca se împrăștiară în jur.

— Tipul care a avut sertarul ăsta anul trecut, s-a răsturnat cu mașina din vârful unui munte, la jumătatea semestrului doi, explică Froelich.

— Trebuie să fii tare ca să supravieţuiești!

Walker se așeză și deschise instrucţiunile pentru prima lecţie, încercând să nu se gândească la precedesorul său. Instrucţiunile spuneau: „Primul seminar. Prezintă-te și rostește-ţi numele literă cu literă; scrie-l și pe tablă. Verifică numele studenţilor. Asigură-te că niciunul din studenţii prezenţi nu aparţine altei grupe…” Continuau în felul acesta, dar Uterele tipărite începură să se estompeze în faţa ochilor și Walker descoperi că se simte într-adevăr foarte înspăimântat. De cealaltă parte a camerei, auzi vocea lui Froelich cu un ton mai ridicat:

— Bineînţeles că ce-ţi spun eu e adevărat, pentru că dacă n-ar fi, nu ţi-aș spune. *Okay,* colegii mei s-ar putea să nu fie de acord cu mine, dar n-au dreptate. Ai încredere!

Tocmai încrederea era cea care-i lipsea lui Walker. America era o societate unde cuvintele „drept” și „nedrept” nu se puteau aphca, din punctul său de vedere. Oricine putea face orice. Și în mijlocul acestui haos se ridicau câteva pedanterii de gramatică. Adevărul, tablele revelaţiei! „întotdeauna trebuie să fie clar cine cui se adresează, cu privire la cine”. Walker făcu câteva însemnări pentru lecţie, deznădăjduit și, puţin mai târziu, Froelich veni la el și-i propuse să meargă împreună la

Clubul corpului didactic să bea o cafea. Holul era plin de profesori, niciunul relaxat, toţi în tensiune. Cei mai mulţi erau tineri proaspăt sosiţi de la New York, și Wisconsin, și Santa Barbara, în mașini cu remorci de tip Hertz. Își închipuiseră că sunt cineva, unici din punct de vedere intelectual și iată că aici erau sute la fel. Stăteau în hol și se priveau cu o curiozitate disperată, văzându-și intelectul, competenţa critică, înalta pregătire literară, calitatea deosebită a spiritului, multiplicate la infinit. Într-un colţ al holului, un bătrânel supraveghea o mașină de făcut cafea; plătiră 5 centi fiecare și-și umplură cestile.

— 11 vezi pe omul acela din spatele automatului? întrebă Froelich. A fost profesor *emeritus.* Face cafele și după aceea se duce în oraș să afle ultimul preţ la mașinile uzate. Nu poate suporta gândul să părăsească universitatea. Se așezară și Froelich remarcă: Pari nefericit.

— Păi, făcu Walker, sunt. iată-mă în America. O societate pluralistă unde nimic nu e interzis. Fiecare își vede de treaba lui iar noi trebuie să-i învăţăm gramatică. Ce poţi să le spui în sprijinul ei? „Gramatica este știinţa care te face să te simţi bine după ce o stăpânești. Și predica noastră de azi este despre răsplata viitoare a unei frumoase vieţi gramaticale. Trăiţi gramatical și toate ușile vi se vor deschide. Patronul o să aprecieze claritatea borderourilor voastre sau a altor genuri de scripte cerute în afaceri”.

— Oh, nu-ţi face griji despre asta, spuse Froelich, așteaptă până mai încolo, în cursul anului. O să te simţi o persoană într-adevăr realizată când o să suni la telefon pe una din studente ca să-i ceri o întâlnire sau altceva și ea îţi va răspunde corect: „Da, chiar dânsa este la telefon”. Aceea e ziua când toate se aranjează.

— Dar oare asta înseamnă să predai? Asta e legătura nimerită între mentor și...?

— Discipoli? întrebă Froelich.

— Porniţi în lume și faceţi ce vreţi, atâta timp cât folosiţi corect substantivele colective, asta trebuie să le

spunem? întrebă Walker.

— Ce altceva?

— Îţi aduci aminte că a existat o dată ceva care se numea morală? Așa ceva are cât de cât vreun amestec?

— Păi, morala, spuse Froelich, ei bine, trebuie să aștepţi și să vezi.

— Știu că n-ar trebui să mă perpelesc atâta. În definitiv, e o adevărată provocare. O ţară larg deschisă. Responsabilitate sau lipsă de responsabilitate – poţi să alegi. Este un magazin cu autoservire morală. Complicaţia e că mă zăpăcește atât de mult, încât nu mă pot hotărî să cumpăr absolut nimic.

— Ai nevoie de sfaturi pentru consumatori, spuse Froelich. Și d-asta mă aflu eu aici.

— Am să-mi amintesc.

— O să te facem noi să alegi cum trebuie, chiar de-ar fi s-alegem noi pentru tine. Haide că aștept încă un cârd de truditori. O să descoperi că biroul nostru e un veritabil centru social.

Ieșiră din holul Clubului corpului didactic și se întoarseră în birou, la secţia de engleză, unde una dintre secretare ridică privirea și le zâmbi.

— Hei, *baby,* i se adresă Froelich, cum poate să stea o fată durdulie ca tine într-o speluncă scârboasă ca asta?

— Nu cred că-i prea nostim ce spuneţi, doctor Froelich, zise fata.

— Oh, continuă Froelich, caut un pachet. Aștept corecturile la cartea mea.

— N-am primit niciun pachet, răspunse secretara.

Ușa dinspre biroul lui Bourbon se deschise și acesta scoase capul afară.

— A, Bernard, ai putea să intri puţin la mine. Aș vrea să te-ntreb o mică chestie…

— Nu suferă amânare, Harris? Am vreo cincisprezece puști care m-așteaptă pentru consultaţii. Am intrat aici doar să-mi iau niște corecturi.

— Bine, făcu Bourbon, resemnat, mai târziu, poate. Mă bucur să aflu că publici, băiete. Singura cale se scapi

din cursa asta de șobolani universitari.

— Ai dreptate, Harris, răspunse Froelich, ieșind grăbit pe ușă.

Walker, oprit în faţa căsuţelor poștale, își găsi în cele din urmă numele. Erau patru scrisori înăuntru. Una de la Elaine, expediată înaintea telegramei. Îi reamintea să-și schimbe indispensabilii, îi anunţa că la Nottingham plouase și-i povestea cum bibliotecarul de la parter suise de două ori la ei ca să desfunde chiuveta din bucătărie. „Doresc din suflet ca aceste nouă luni să treacă mai repede și să se termine, pentru că-mi lipsești”, sfârșea scrisoarea. A doua, din New York, conţinea o fișă de clasor. Pe ea, cu un scris cam neformat, era transcris un citat: „Dementii și tinerii susţin că totul stă în pu tinţa omului. Afirmaţia constituie o mare eroare. Din punct de vedere spiritual, într-adevăr totul e posibil, dar în lumea reală există multe lucruri imposibile. Cavalerul infinitului preface însă aceste imposibilităţi în posibilităţi pe plan spiritual, dar atunci, implicit, renunţă la realizarea lor. Dorinţa care l-ar purta în lumea reală unde s-a lovit de imposibilitatea realizării sălășuiește acum în sine, astfel nu e nici pierdută și nici dată uitării. Kierkegaard, *Teamă și Tremur”.* Dedesubt era scris: Mi-a părut rău că nu ne-am întâlnit la N. Y. Așa că… mai vino. Citită pe peretele toaletei pentru femei într-un bar din Village: „Dacă iubești viaţa, vrednic de dispreţ ţi-e numele”. Cum rămâne cu coordonarea mișcărilor? Julie”. A treia scrisoare, expediată din St. Louis, spunea: „Nu-i așa că e o ţară ciudată? Totuși îmi place. Și poţi câștiga mulţi bani. Ai de gând să călătorești? Eu da, și să nu te miri de loc dacă ai să te trezești cu mine într-o bună zi. Eu pot să-ţi ofer, dacă vii la St. Louis, un fotoliu-pat în *living-room,* totul foarte respectabil. Ești un băiat drăguţ și nu te-am uitat. Gândește-te la mine. Cu drag, Fern-Marrow”. A patra scrisoare spunea: „Dragă prietene! Joia viitoare, seara, la ora 7 p.m. (19.00) dau un mic ospăţ la care dumneata ești oaspetele de onoare. Deoarece ești singurul invitat, sper că nu vei invoca scuza unui «aranjament prealabil». Procedura de a ajunge aici este următoarea: ia de pe

strada principală autobuzul care traversează orașul spre vest și cere să cobori la Mountview. Acolo se află un hidrant de incendiu. De aci, mergi spre nord pe Mountview până la prima intersecţie. Nu poţi să nu remarci casa. Este casa în care spiridușii confecţionează jucării pentru Crăciun. Lângă ușă e o sonerie și pe ea e numele meu. F. Jochum”. Walker citi toate scrisorile cu bunăvoinţă și se simţi liber de tot ce pretindeau de la el. Le vârî în buzunar și se duse să termine pregătirea lecţiei.

A doua zi începeau cursurile. Baraca de lemn ocupată de secţia de engleză era în apropierea aleii principale care străbătea incinta universităţii, așa încât, din birourile lor, membrii catedrei puteau să vadă studentele cu caietele de notiţe în braţe, trecând, cu mersul lor provocător, prin faţa ferestrelor în drumul de la un curs la altul. În zilele frumoase purtau bluze și fuste cochete, foarte strâmte, sau *blue-jeans* răsfrânţi, cu literele grecești ale asociaţiilor de studente pictate în alb de-a latul posteriorului; în zilele umede purtau impermeabile roșii sau albastre sau galbene sau dacă era frig, jachete cu glugă matlasate sau căptușite cu blană. Băieţii purtau pantaloni de doc și cămăși, sau pulovere cu emblema universităţii de-a curmezișul pieptului. Era un spectacol viu și Walker își petrecea o mulţime de timp uitându-se pe furiș, de la ferestrele lui, prin plasele de sârmă contra muștelor, la această paradă din incintă. Avea loc din oră în oră; când suna clopoţelul, podelele bubuiau și sălile de curs se goleau. Membrii catedrei intrau și ieșeau buzna din birourile lor, scoţându-și sau punându-și hainele, mereu la dispoziţia numeroaselor solicitări ale studenţilor. Dacă treceai pe culoare puteai să-i zărești, predând afabil, cu ușa deschisă, și le auzeai vocile cordiale venind dinspre podium. Preparatorii care predau doar seminariile de compoziţie și-și pregăteau de obicei și diplomele de absolvire, stăteau îngrămădiţi câte șase sau opt într-un. birou și puteau fi văzuţi acolo, tot cu ușile deschise, corectând lucrări, pregătind seminarele, scriind romane, fumând sau luându-și uneori masa de prânz. Toţi acești oameni erau pentru

Walker un fel de mentori în comportamentul său universitar, acești oameni ai ideilor abstracte care-l citeau pe Shakespeare dimineaţa și se jucau cu mingea de fotbal pe iarbă, după masa. Părea dificil de înţeles de unde le venea inspiraţia, de ce totuși continuau să fie înţelepţi și poate, numai un fel de optimism intelectual pe care-l percepea în atmosfera Americă, o înclinaţie pentru descoperire și dezvoltare, îl făceau pe Walker să stabilească legătura între toate aceste trăsături diferite ale lor. Nu te convingeau nici ca intelectuali nici ca filistini; amestecau punctele de vedere utilitariste cu cele estetice; erau grosolani unde era de așteptat să fie sensibili și sensibili unde era de așteptat să fie grosolani.

Walker învăţa și de la propriile sale ore de curs. Avea bănuiala că le ţinea ceva mai altfel decât ceilalţi profesori; de exemplu, avea întotdeauna grijă să în chidă ușa. Preda, totodată, într-o atmosferă de mister binevoitor, nesigur de punctele sale de vedere, nesigur de funcţia sa, nesigur până și de faptul dacă vorbele lui sunt înţelese sau nu. Ora de compoziţie era ora cea mai grea pentru el. Era programată de două ori pe săptămînă în clădirea facultăţii de chimie, un local nou, foarte spaţios, care se afla la o depărtare de jumătate de milă de secţia de engleză și-l obliga la o lungă deplasare în timpul căreia, din când în când, se rătăcea cu desăvârșire. Preda orele într-un amfiteatru mare cu o chiuvetă și câteva robinete de gaz pe catedra profesorului. Când se apleca înflăcărat, înainte, intra cu faţa în chiuvetă și, în unele cazuri, când devenea abstract, era înclinat să se joace cu robinetele de gaz și să le deschidă. Seminarul era format în mare parte din fete frumoase, toate cam de optsprezece ani, splendid făcute; stăteau în rândurile din faţă, foarte aproape de el, etalând picioare perfecte și tulburându-l cu parfumuri tari. Băieţii stăteau separat, de cealaltă parte a intervalului și, când și când, aruncau cu ghemotoace de hârtie în fete. Unul din ei, un tânăr mare, solid, cu păr blond tuns perie avea obiceiul să-ţi pună picioarele pe catedra lui Walker. Toţi păreau să-și noteze absolut tot ce spunea. În prima zi le

comunicase cum îl cheamă – notaseră și asta – și scrisese pe tablă numărul biroului său din secţia de engleză.

— Unde e secţia de engleză? întrebase una din fete care, la fel cu celelalte, începuse să tricoteze.

Lui Walker îi era imposibil să răspundă la întrebare și se văzu nevoit să ceară ajutor altora din seminar. Imediat după aceea, altă fată îl întrebă de unde e și un băiat se interesă despre presupusa lipsă de graţie a englezoaicelor, iar Walker se trezi vorbind despre soţia lui, despre relaţiile lui sexuale dinainte de căsătorie și despre felul cum l-au crescut părinţii. De-atunci, lucrurile continuau cam în același fel. Studenţii păreau că-l plac și el îi plăcea pe ei. Adesea avea impresia că înţelegeau doar câteva din cuvintele pe care le spunea, din cauza accentului său, dar se purtau extrem de cordial cu el și-i dădeau o mulţime de amănunte despre sistemul întâlnirilor. Una dintre fete se oferi să-i trico teze un pulover; simţi că, în cazul acesta anume, era extrem de dispus să primească.

Orele cursului de creaţie literară erau mai simple dar îl solicitau în egală măsură. Se întâlneau în sălile de seminar din clădirea secţiei de engleză, într-o atmosferă plăcută, lipsită de formalism. Membrii seminarului ședeau în jurul unei mese dreptunghiulare, fumând și citind ceea ce scriseseră, sau punând întrebări în legătură cu prezentarea manuscriselor și dacă să le trimită în plicuri cu reexpediere la adresant sau nu. Seminarul avansaţilor era cel mai pretenţios pentru că dura două ore și pentru că mulţi dintre cursanţi erau preparatori, colegi cu el, la cursul de compoziţie. Erau combativi și vioi. Printre ei se numărau adepţi extravaganţi ai lui Emerson, purtând șosete albe și dorind să creeze în beletristică întreaga istorie și cunoaștere omenească; erau fete ciudate din Sud, care vorbeau puţin, dar ocazional plăsmuiau intrigi pentru povestiri despre violuri fantastice, care se petreceau în micile proprietăţi ale albilor săraci; era și domnișoara Handlin, fata pe care Walker o cunoscuse în ziua venirii lui în Party, și care ţinea un jurnal, unde își nota viziunile spiritului despre modul de a percepe progresul prin

intermediul halucinaţiilor. Înclinaţia practică, limitată, a gândurilor sale proprii îl făcea pe Walker să se simtă stânjenit pe măsură ce descoperea că studenţii lui sunt, fără excepţie, niște romantici; își scuturau ţigările în cutii vechi de conserve, folosite drept scrumiere în sala seminarului, și întrebau: „Ei bine, domnule Walker, ce e adevărul?” sau „Cum e când mori?” sau „încotro ne îndreptăm în lumea asta a noastră?”

— Ești scriitor, domnule Walker, așa că trebuie să ne spui adevărul pe care nimeni altcineva nu ni-l spune, i se adresă domnișoara Handlin încă de la prima oră.

Walker se eschivă și se înroși.

— Dumneata trebuie să ai o viziune asupra lumii; vorbește-ne despre ea, continuă domnișoara Handlin.

Walker dibui s-o descopere, dar nu ajunse la niciun rezultat. Orele continuau și Walker începea să se îndoiască. Era oare cu adevărat scriitor? Nu era doar pe jumătate scriitor, un om care ajunsese întâmplător să scrie cum la fel de bine ar fi putut să îmbrăţișeze orice altă profesie, un om lipsit de dăruire sau foc lăuntric? Acordase vreodată credit imaginţiei? Riscase ceva, crezuse în vocaţia lui ca într-o forţă? Pe ce căi și în ce mod fusese cucerit de literatură, și cum dădea roade? Seminarul îl stimula și-l presa și bâjbâind o dată cu el aștepta să vadă spiritul lui Walker prinzând aripi. Simţea, totuși, că se află pe drumul cel bun. Provincia și viaţa domestică și căminul pe care-l lăsase în urmă, toate își pierduseră puterea asupra lui. Noaptea stătea în cameră, privea munţii și încerca să pătrundă până la infiniturile imensităţii iraţionale și neetice, care i-ar fi putut da disponibilitatea de spirit după care tânjea, în timp ce studenţii din ţări orientale, îmbrăcaţi în șorturi, jucau un basketbal ritual sub fereastra lui. America părea, văzută prin prisma acestor studenţi, lumea libertăţii și aspiraţiei pe care sperase s-o găsească. Jurnalul domnișoarei Handlin, purtând ca *motto* un citat din Santayana: „De aceea, imaginaţia trebuie să furnizeze religiei și metafizicii acele idei largi, aureolate de pasiune, acele forme suprasensibile

învăluite într-o groază plină de veneraţie, unde doar o minte deosebit de cuprinzătoare și de o extremă vitalitate poate găsi ţeluri înrudite”, dăduse tonul seminarului. Le citea din jurnal viziunile ei, provocate de stimulentul drogurilor, a plăcerilor trupești ocazionale și a contemplării naturii, menţinând seminarul activ în interpretări, și pe Walker însufleţit de speranţa că romantismul nu era, deci, complet epuizat.

În limitele realităţii cotidiene, Walker și sufletele înrudite lui se luptau să înainteze, timp de două ore pe săptămână. Studenţii avansaţi aveau de asemenea un antinomism vesel, și Walker își petrecea seri lungi în camerele lor, ascultând discuri cu Lotte Lenya și ronţăind covrigi, apoi plecau cu mașinile la petreceri afară, în trecătorile munţilor, unde aerul era încărcat de sexualitate și toată lumea bea vin de California. În serile de vineri, când studenţii mișunau prin toate punctele de atracţie accesibile de prin moteluri și baruri, pentru a sărbători seara destinată întâlnirilor, cutreierau cu ma șina prin oraș în căutarea celor care organizau vreo petrecere, trecând pe la absolvenţii căsătoriţi sau membrii mai tineri ai corpului didactic, ca să vadă unde s-a încins cheful. Era o lume de hoinari intelectuali, care dormeau pe canapelele altora, și Walker începu să capete gust și să se dăruiască acestui gen de viaţă. Studenţii avansaţi și membrii mai tineri ai corpului didactic, care-și petrecuseră mulţi ani prin facultăţi, aveau totodată un stil intelectual pe care Walker îl invidia. Posedau o terminologie vastă și în discuţiile despre literatură foloseau cu ușurinţă cuvinte pe care Walker nu le mai auzise până atunci în vocabularul nimănui – mimesis, epistemologie, mitopoetic. Se dedicau unei anumite teme despre care discutau amănunţit – un puternic grup de admiratori ai lui Shelley se aduna laolaltă la Clubul corpului didactic ca să dezbată despre *Epipsychidion* la o ceașcă de cafea Maxwell House – și Walker era izbit de sincera lor pasiune pentru idei. Walker se împăca bine cu toţi, singurele lui întâlniri dificile erau cele cu Hamish Wagner, care începea orice conversaţie cu

el folosind întotdeauna expresia „Hep, hep, bătrâne” și care-l vedea probabil ca pe un englez dintr-o piesă de teatru sau, cu unii dintre profesorii mai vârstnici, care-și petrecuseră mult timp în Europa. Pentru aceștia Walker avusese un anumit stil și rămăseseră profund dezamăgiţi când își lepădase hainele de *tweed* și își cumpărase un costum de bumbac cu dungi albe și albastre, care-l făcea să semene cu o umbrelă de soare. Mulţi studenţi veneau regulat în biroul lui, unde dădea consultaţii sau corecta lucrări, pentru a sta de vorbă ou el. Era o ambianţă propice maturizării.

Într-o seară, la sfârșitul celei de a doua săptămâm a semestrului, doctorul Bourbon a invitat pe toţi membrii catedrei și pe absolvenţi la el acasă, pentru a se cunoaște între ei. Erau vreo două sute cu toţii și parcuseră distanţa până la *casa-ranch* a familiei Bourbon în mașini ticsite. Bourbon și Hamish Wagner, șeful secţiei de compoziţie, așteptau în prag și prindeau în ace, pe reverele invitaţilor, etichete cu numele purtătorului, titlurile și o scurtă listă a publicaţiilor respectivului. Înăuntru, casa în care locuise Walker era de nerecunoscut. Cei două sute de invitaţi o umpleau până la refuz; oamenii se legănau încolo și-ncoace în talazuri. Un specialist în Spenser stătea afară în curtea interioară și oprea lumea să cadă în bazinul de înot, iar un cunoscător al lui Swinburne era plasat lângă grătar ca să-i împiedice să se frigă în proţap. Constatarea că aveau atât de mulţi colegi îi făcea să retrăiască starea de deprimare pe care o simţiseră cu toţii în prima zi; lumea umbla de colo, colo, cu un ochi aplecat ca să citească etichetele de pe revere. Unele femei arătau cam îmbujorate. Walker își făcu rost de un pahar plin și se retrase într-un colţ al camerei cu Cindy Handlin.

— Tocmai am terminat de citit *Muntele vrăjit,* zise domnișoara Handlin.

— Zău, făcu Walker, o carte splendidă.

— Așa-i că-i grozavă? Nu-i așa? aprobă domnișoara Handlin. Nu ţi-a provocat pur și simplu orgasm?

— Păi, ca să-ţi spun drept, nu, răspunse Walker, dar

am s-o mai răsfoiesc o dată.

— Oh, neapărat, îl sfătui domnișoara Handlin.

Din cealaltă parte a camerei, Hamish Wagner ceru liniște și anunţă că doctorul Bourbon intenţiona să vorbească. Toată adunarea se așeză pe jos, turcește, și Bourbon își făcu apariţia prin ferestruica pe unde se serveau mâncărurile din bucătărie, devenită astfel o ciudată dar eficace tribună. Doar capul și umerii îi apăreau, iar mustaţa îi lucea în lumină. Zâmbi și zise:

— În primul rând vreau să spun „salut” la toată lumea, prieteni vechi și noi. Câţiva îi răspunseră cu același cuvânt. Oameni buni, continuă el, în zilele noastre o groază de lume nu-și dă seama cât de importantă e limba engleză. Noi cu toţii știm acest lucru, d-aia sintern aici, predăm cursuri și așa mai departe, dar trebe să-i convingem pe puștanii ăștia de importanţa englezei. Aș vrea să vă gândiţi că peste un an puștanii ăștia o să plece zicând: „Măi băiete, grozav profesor am avut la compoziţie sau literatură universală. Poate că la anu’ o să mă-nscriu la niște cursuri de literatură”. Predaţi-le bine și copii ăștia o să se-ntoarcă şi-o să mai vrea.

Apoi Bourbon continuă definind câteva din axiomele fundamentale ale predării, așa cum o vedea el:

— Evitaţi agresivitatea intelectuală, nu criticaţi niciodată un alt profesor faţă de studenţi, nu fumaţi pe coridoarele clădirilor de lemn. Nu primiţi cadouri în Bani în schimbul favorurilor. Nu e de dorit ca profesorii s-o șteargă pe coasta de vest într-o escapadă de de două săptămâni, fără să aranjeze cu cineva care să-i înlocuiască la ore. Dacă vreun profesor ar fi atacat de un student, sau de mai mulţi din grupa lui, să raporteze decanului de studii, chiar dacă nu a fost rănit. Acum, continuă el, vreau să facem cu toţii cunoștinţă unii cu alţii. Aș vrea să vă ridicaţi în ordine alfabetică și să vă spuneţi numele, titlurile și listele de publicaţii. Cei prezenţi se ridicară pe rând în picioare, conformându-se, pe măsură ce Bourbon le anunţa numele. Când ajunse la Walker, acesta se ridică fâstâcit și-și menţionă diploma.

— Un bun-venit special pentru domnu' Walker din Anglia, zise doamna Bourbon. Este bursierul nostru pentru cursul de creaţie literară și a publicat câteva romane bune. Spune-le titlurile romanelor, domn Walker, ea atunci când vor pleca de-aici să meargă direct să le comande.

Walker enumeră titlurile romanelor lui și fu răsplătit cu un scurt ropot de aplauze.

După aceea, își luă paharul, ieși în curtea interioară și rămase în întuneric, privind în depărtare spre luminile orașului Party, licărind printre copaci. Era un oraș curăţel, mic și prietenos și, după ceremonia de prezentare, Walker se simţea și el un cetăţean, un om de cultură care fusese recunoscut, o spiţă la roata învăţăturii. O dată acceptat, făcea parte din această elită, în noua sa calitate de profesor, își simţea crescând capacitatea de înţelegere a acestor suflete vizionare. Formau un singur trup: materialiști ai gramaticii, dar îndreptându-se spre ţeluri mai înalte. Apoi auzi pe cineva în spatele lui, prin întuneric, bâjbâind printr-un tufiș, și doctorul Bourbon apăru lângă el.

— La naiba, făcu el, ștergându-și fruntea. O să trebe să găsească o casă mai mare dacă și pe viitor catedra noastră continuă să se mărească.

— E foarte multă lume, spuse Walker.

20 – c. 1154

— Vai de capu' meu, făcu Bourbon, mi-au băut toate proviziile. A trebuit să-l trimit pe Crispin în oraș «să mai aducă niște gheaţă. Eh, trebe să mă duc iar înăuntru, dar voiam să-ţi spun ceva. Am scris un memoriu către rector despre povestea aia cu jurământul de credinţă. Azi am primit răspuns. Zice că toţi membrii corpului didactic trebe să-l semneze, conform legii statului. Dar zice că dacă guvernul britanic ţi-ar pretinde să răstorni guvernul Americii, ai fi acoperit de dreptul internaţional. A verificat el.

— Mulţumesc foarte mult, spuse Walker. O să mă mai gândesc. Pare o poziţie echivocă.

— Păăi, făcu Bourbon, se pare că Anglia și Statele

Unite or să se înţeleagă destul de bine până la sfârșitul anului universitar. Ar fi totuna dacă ai semna.

— Am să văd, răspunse Walker.

Se întoarseră înăuntru. Nevestele mai vârstnice de profesori făceau piruete graţioase printre absolvenţi, dar în general sistemul de clasă acţiona destul de rigid. Absolvenţii păreau cam stânjeniţi de formalismul recepţiei, dar se arătară deosebit de încântaţi când Hamish Wagner, după ce vărsă o pungă plină cu gheaţă în castronul de *punch,* se trezi în încurcătură – gheaţa explodă într-o trâmbă înaltă de fum, împrăștiind o pulbere fină de apă peste cei din jur.

— O gheaţă grozav de gazoasă, spuse Bourbon, încercând fără rezultat să împrăștie norul de fum.

— Am luat gheaţă care nu se topește, zise Crispin râzând cu sughiţuri și rezemându-se de perete, d-aia de care se folosește ca să se provoace ploi torenţiale.

Harris Bourbon clătină din cap cu tristeţe, iar absolvenţii își dădură coate, ascunzându-și veselia. Domnișoara Handlin însă, luă cu totul altfel lucrurile.

— Oh, așa-i că a fost extatic? îl întrebă pe Walker. Ai văzut vreodată ceva atât de frumos? Cred că e unul din cele mai frumoase lucruri pe care le-am văzut vreodată. Nu simţi nevoia să te dezbraci la piele?

— Fără îndoială că da, răspunse Walker politicos.

În seara următoare, Walker luă autobuzul care traversa orașul, descoperi unde trebuia să depună banii de bilet și se așează pe o bancă, privind cum orașul Party se desfășura prin faţa ferestrelor, până când șoferul spuse:

— Aici trebuie să coborâţi.

Doctorul Jochum locuia într-o parte a orașului pe care Walker n-o vizitase niciodată și nici nu știuse măcar că există; era formată din case extravagante, de lemn, în stil gotic și constituia o relicvă a zilelor prospere când locuitorii se ocupau cu mineritul, iar Party era un oraș plin de încredere în viitor. Casele se înălţau între pomi, înconjurate de pajiști întinse; se intra în ele pe cale ocolită, printre garduri și poteci, traversând porţiuni cu iarbă.

Casa în care locuia Jochum se remarca prin cupolele în formă de bulb de pe acoperiș, incit semăna cu o versiune în mic a Kremlinului, și prin numeroase uși la toate nivelele, spre care urcau sau coborau șiruri de trepte. Walker găsi ușa nimerită, apoi soneria nimerită. Jochum apăru instantaneu, radios, în șort, cu o cămașă în culori vesele și cu mocasini în picioare.

— Un călduros bun-venit aici, zise. Acum trebuie să urcăm cu grijă scările astea.

11 conduse în sus pe o scară chinuită, cu o balustradă lată, până la o cămăruţă ghemuită sub acoperiș; avea pereţi de lemn, un pat înalt în mijloc și, într-un capăt, sub fereastra din acoperiș, două scaune și o masă de arţar.

— Te rog scoate-ţi haina. Am s-o atârn cu grijă în debara și apoi ia loc, zise Jochum. După aceea am să-ţi ofer mai întâi niște ceai. La ceai ne-am cunoscut prima dată, îţi amintești?

— Da, îmi amintesc, răspunse Walker.

— O clipă, zise Jochum. Mă întorc. Între timp poftim un ziar să citești.

Dar mai înainte ca Walker să fi despăturit ziarul „Trâmbiţa din Party", Jochum se întoarse cu o tavă.

— Ei bine, făcu el, deșertul și-a făcut efectul? Ai găsit caracterul pierdut?

— Cred că sunt pe cale să-l găsesc.

— Cum arată?

— Oh, destul de rău.

— Ei bine, asta e interesant cel puţin. Majoritatea oamenilor constată că n-au absolut niciun caracter. Te rog mănâncă în timp ce stăm de vorbă.

— Mulţumesc.

— Vezi, și eu mănânc. Desigur, caracterul nu e un –concept la modă. Astăzi credem că felul în care ne comportăm se datorește antecedentelor familiale, pentru că perioada istorică este ca atare, pentru că navigăm cu fluxul istoriei sau pentru că ne-a abandonat ca pe niște deviatori reacţionari. Astăzi toate acţiunile noastre sunt în

realitate înfăptuite de bunicii noștri; nu ne asumăm nicio răspundere, ca proprietarii de suporturi pentru umbrele în hoteluri. Așa că, vezi, nimeni nu mai crede într-adevăr în oameni. Oamenii, ei bine, sunt un concept al secolului nouăsprezece. Acum omul este un focar de forţe.

— Simt că acesta e adevărul, spuse Walker. N-am reușit încă să descopăr prea mult din eul meu… așa cum m-aţi prevenit.

— Ah, bine, la ce te aștepţi? Vaporul cel mai bun cu care navighezi se numește Eclectica; te suflă vânturile încolo și-ncoace, la întâmplare. N-ai nicio idee cum să te comporţi, așa că-ţi faci o virtute din capriciu. Asta-i absolut firesc.

— Da, răspunse Walker mâncând un sandvici mare, cu ton. Dar acesta poate fi un mod plăcut de existenţă.

— Oh, da, dar atât de fărâmiţat. Se spune întotdeauna că secolul nouăsprezece a fost epoca comportării fărîmiţate. Individualism. Ori nu e adevărat, așa cum le arăt mereu studenţilor mei. Acelea au fost zilele măreţe ale omenirii; grandiosul carnaval al vieţii. Și de ce? Pentru că fiecare avea, de la vârsta de șase luni, o bucată mare de societate în cap și, ca adult, un vast sistem etic. De aceea a existat Freud; bunul Sigmund a fost cel care cunoștea societatea. Începe aici, în cap, și Jochum se ciocăni tare cu pumnul în căpăţână.

— Sub presiunea faptelor, spuse Walker. Vreau să zic, uite cum merge lumea. Uită-te la această societate a maselor, profund urbanizată și tehnicizată, cu care va trebui să convieţuim, dacă nu încercăm să evităm această posibilitate – așa cum fac eu. Scârboasă viaţă. Acesta e viitorul spre care privește America cu atâta optimism.

Nu pot să nu mă gândesc că Anglia procedează cu înţelepciune simulând în mod politicos că așa ceva nu poate exista cu adevărat.

— Îmi spui că trăim într-o epocă în care învăţăm cum să trăim mai rău. Ei bine, asta îţi demonstrez eu dumitale.

— Dar cum să fii azi om printre oameni?

— Ah, aceasta e întrebarea. Vrei să-ţi dau o etică. Dar

trebuie s-o găsești singur.

— Dar așa cum spuneaţi, pare să existe foarte puţină etică prin preajmă. Spaţiul moral, în vieţile noastre, pare să se diminueze văzând cu ochii.

— Asta așa e. Și de aceea ne avântăm în politică. Etica politicii spune: „doboară-i pe unii; distruge-i pe ceilalţi; declară război; provoacă revoluţii”. Ea alungă etica vieţii personale, a existenţei ca persoană, care spune: „fii bun, respectă-i pe alţii; înfăptuiește lucruri frumoase”. Așa că îmi place căutarea dumitale. Ești un naiv, prietene, şi-o să faci întotdeauna fapte prostești. Dar eu te admir foarte mult. Mai dorești ceai?

— Mulţumesc, spuse Walker, întinzând ceașca. De fapt totul devine din ce în ce mai complicat. Mă simt foarte împovărat în ultima vreme.

— Desigur, de când te-am cunoscut pe vapor te-ai simţit așa. Ei bine, ia să ghicesc. Ești îndrăgostit de cincisprezece femei o dată și acum toate sunt însărcinate și vor să se mărite cu dumneata.

— Cam așa, zise Walker. Dar nu chiar. Încerc să divorţez de nevasta mea.

— Ei bine, fără îndoială că asta e mai stupid decât toate presupunerile mele, dar vreau să cred că trebuie să existe un tipic sens Walker în treaba asta.

— Vreau să fiu sigur că procedez bine, înţelegeţi. – Oh, nu procedezi bine de loc, dar n-are importanţă.

— Nu vreau s-o necăjesc, știţi.

Pipăi în buzunar o scrisoare care sosise în dimineaţa aceea, răspuns la scrisoarea pe care o terminase şi-o trimisese, cerându-i libertatea. Elaine scria: „îmi ceri să-ţi dau libertatea. Dar eu nu am libertatea ta, Jim. Nu-mi amintesc s-o fi văzut vreodată. Cred că trebuie s-o fi luat cu tine – caută bine printre lucruri. Dacă nu e acolo, nu cred c-ai avut-o nici iu vreodată. Poţi să faci ce vrei; cum ai putut, de altfel, întotdeauna. Îmi datorezi unele lucruri, dar în general nu se obișnuiește să le ceri înapoi. Nu, de fapt nu libertatea îţi lipsește, ci iubirea. Cred c-ar trebui s-o cauţi și sunt convinsă c-ai găsit-o. Și dacă nu se află cu tine

acolo, n-ar fi mai nimerit să vii înapoi acasă și s-o cauţi, înainte de a lua o holărâre? Cred că ar fi mult mai bine decât să te întorci la mine peste câţiva ani, spunându-mi că a fost o greșeală îngrozitoare. Și știi bine că ești perfect capabil să faci una ca asta". Walker îi întinse lui Jochum scrisoarea; ca s-o citească, acesta scoase niște ochelari vechi, cu rame metalice.

— Ei bine, ești într-adevăr capabil? întrebă Jochum,; iupă ce o termină.

— Cred că da. Depinde dacă voi găsi ceea ce îmi închipui că tot caut.

Jochum se uită din nou ia scrisoare și zise:

— Mă tem că o să fie greu. Cred că te iubește.

— Oh, da.

— Și dumneata n o iubești?

— Păi, nu știu. Nu sunt sigur ce simţi când iubești, nu sunt sigur ce înseamnă cuvântul.

— Ah, înţeleg, spuse Jochum. Dragostea este o emoţie pe care alţii o încearcă faţă de dumneata.

— Nu, n-am vrut să spun asta. Pur și simplu sensurile lealităţii, în ceea ce mă privește, s-au schimbat. Mintea mea a pornit-o în altă direcţie. Eu mă simt legat acum de niște lucruri pe care ea n> le împărtășește. Mă trage înapoi. Și apoi, într-un fel, eu am depășit acest gen de afecţiune.

— Oh, da, cruzimea scriitorului. Trebuie să-i jertfească pe cei dragi ca să poată scrie mai bine despre iubire. E o poveste foarte veche.

— Da, așa stau lucrurile. M-am maturizat mult aici. Sunt atras spre lucruri de care am fost lipsit mult timp. Cred că sunt pe cale să devin un adevărat scriitor, un adevărat artist. Asta înseamnă să tai niște legături, să te desprinzi de ţărm.

— Vrei să te însori cu alta?

— Nu, ce mă interesează pe mine este divorţul, nu căsătoria. Vreau să mă însor cu universul.

— Ah, aceste vechi căsătorii romantice. Există un necaz cu universul, vezi dumneata, e foarte necredincios.

Cochetează cu toată lumea.

— Dar înţelegeţi ce vreau să spun?

— Nu, răspunse Jochum, nu înţeleg. Cred că eşti nebun de legat.

— Zău? se miră Walker, părând încântat.

— Cu toţii suntem, dar e întotdeauna o lecţie bună să te uiţi atent la victimele care suferă de ideologia dumitale.

— Întotdeauna există victime.

— Oh, știu, eu sunt victimă de când lumea, de aceea sunt un exilat. Acum însă, trebuie să mă retrag în bucătărie și să mă prefac în gospodină. Citește, te rog, ziarul.

Walker luă „Trâmbiţa din Party” și-și găsi din nou numele. „Tânar furios, scriitorul James Walker, din Anglia, în prezent oaspetele universităţii B. A., conferenţiază miercuri 1 decembrie despre *Dilema scriitorului.* Walker, unul dintre romancierii britanici de frunte, sosit de curând în Party găsește că e un oraș cu „oameni întradevăr drăguţi” și a declarat că îl preferă Angliei. Poate că aceasta e dilema domnului Walker”.

— Aţi văzut asta? întrebă Walker intrând furios în bucătărie, cu ziarul îndoit la paragraful respectiv.

— Ah, da, văd că știi cum să fii pe placul presei.

— Astea nu sunt părerile mele.

— Sigur că nu.

— Eu n-am spus nimic din toate astea.

— E pur și simplu ceea ce așteptau ei să audă de la dumneata. Nimeni nu crede, dar e plăcut să crezi că într-o zi s-ar putea ca într-adevăr cineva să spună așa ceva. În ce mă privește, eu aș spune-o și aș spune-o din convingere, dar pe mine nu mă întreabă nimeni niciodată.

— Ai spune-o din convingere?

— Bineînţeles, răspunse Jochum, aruncând niște linte într-o tigaie, sunt un om leal. Acesta e singurul oraș, singura ţară pe care o am. Iubesc orașul acesta mult mai mult decât îl iubesc cetăţenii lui. Eu nu-i văd decât calităţile.

— Am vrut să vă întreb, zise Walker, aţi semnat un

jurământ de credinţă când v-a numit? Ca străin?

— Am semnat un astfel de jurământ, dar eu nu sunt străin.

— N-aţi protestat?

— Am fost încântat să-l semnez. Asta am vrut să spun adineauri. Mă simt foarte atașat de această ţară, de acest oraș.

— Pe mine mă deranjează, spuse Walker.

— Ei da, desigur, ești liberal.

— Și străin.

— Dar am crezut din spusele dumitale că ai eliminat aceste vechi sensuri ale lealităţii. Că ai tăiat legăturile.

— Exact.

— Ah, vrei să fii leal în general. Ei bine, eu vreau să fiu leal în particular.

— Eu vreau să fiu un om leal pe planul ideilor, spuse Walker.

— Sper că nu vei face caz de asta. Sunt mulţi aici, în universitate, care ar fi nespus de bucuroși să te folosească pentru a le sluji scopurile.

— S-ar putea să fie scopuri bune?

— Unele poate da.

— Sunt întotdeauna înclinat să apăr libertatea, pentru că eu însumi o preţuiesc în mod deosebit.

— Din moment ce am venit aici de dragul libertăţii, spuse Jochum, am aceeași înclinaţie. În privinţa aceasta suntem de acord.

— Dar asta n-ar fi o îngrădire în activitatea noastră? Și, în definitiv, ce înseamnă jurământul de credinţă? – nu o limitare a libertăţii?

— În ce fel ţi-ar îngrădi activitatea?

— Păi, cum se poate defini contribuţia la răsturnarea guvernului american? Să presupunem că preaslăvesc în seminar organizarea asistenţei medicale în Marea Britanie? Asta nu înseamnă, într-un sens, că subminez guvernul? Mi s-a spus că există oameni care gândesc că da.

— Niciodată n-am fost de părere că a evita folosirea

abuzivă a unui procedeu înseamnă că trebuie eliminat procedeul; numai abuzul,

— Dar procedeul nu este decât o manifestare a preponderenţei abuzului.

— Ah, acum sunt de acord. Dar o să constaţi că universităţile americane sunt foarte vulnerabile. Cineva i-a definit o dată pe liberali ca fiind genul de oameni care-i îmbrăţișează pe cei ce vor să-i distrugă. Eu cred că o democraţie trebuie apărată într-o lume în care există astfel de distrugători. Dar, te rog, spune-mi de ce vorbim de toate astea într-o seară atât de plăcută?

— Trebuie să iau o hotărâre în legătură cu jurământul, spuse Walker.

— Ei bine, pot să-ţi ofer o soluţie. Eu cred în soluţiile discrete și iată una. Nu semna jurământul – atunci vei avea conștiinţa împăcată – și speră că sistemul de triere a hârtiilor din clădirea administraţiei e atât de complic-at, încât nimeni nu va observa.

— Dar am discutat cu doctorul Bourbon.

— Chiar și așa.

— E o idee, o idee atrăgătoare.

— Doar o sugestie prietenească, spuse Jochum, în timp ce se uita încântat la Walker, ca un părinte binevoitor.

Walker îi întoarse privirea și trase cu nesaţ mirosul puternic de zarzavat ce se răspândea din oala în care amesteca Jochum. Aștepta nerăbdător o masă adevărată, europeană.

Walker își petrecu luna următoare scriindu-și conferinţa despre „Dilema scriitorului”. Dilema lui de scriitor consta în faptul că nu găsea nimic de spus. Într-o zi, pe când lucra la biroul său, târziu spre seară, când restul colegilor cu care îl împărţea plecaseră acasă, fu întrerupt. Doctorul Bourbon îl auzise bătând la mașină și-și vârâse capul înăuntru.

— Salut, băiete, zise el, îndesind fire de tutun în pipă și cercetând încăperea pentru a vedea dacă Walker e singur. Am trecut să te anunţ că rectorul Coolidge dă o mică recepţie înainte de conferinţa dumitale, miercurea

viitoare. Pe la șase. Băuturi și bufet. E o adevărată cinste, băiete.

— Sper c-am să termin s-o scriu la timp, spuse Walker.

— La asta lucrezi? Ei, n-am să mă uit. Vreau să fie o surpriză pentru mine.

— S-ar putea să fie chiar o surpriză, spuse Walker zâmbind.

— Vin o mulţime de oameni importanţi. Rectorul cu soţia; de fapt, probabil cărectorul își va face prezentarea. Adevărată cinste. Apoi, s-ar putea să vină și câţiva funcţionari de stat, în aceeași după masă are loc și o întâlnire sportivă. Presupun că și cadrele didactice vor veni în număr mare. Cred c-ar fi mai bine să te previn, în caz c-aveai de gând să prezinţi o conferinţă mai puţin formală. Mai bine să fie formală. O să vină și presa. Cred c-o să trimită pe careva de la „The Dimity Gazette”. Ăsta-i cel mai mare ziar din statul nostru. Dimity e capitala statului. Eu aș băga niște indigo în plus ca să le poţi da copii după text. Tipii ăștia din presă sunt oameni drăguţi, dar nu toţi pot să stenografieze bine.

— Știu, răspunse Walker gândindu-se la recentele lui experienţe cu presa.

— Aștept cu nerăbdare conferinţa, dom Walker, spuse Bourbon, dând din cap și ieșind.

Walker n-o aștepta. În seara conferinţei, ploua, munţii dispăruseră din vedere; și pomii erau uzi și înmiresmaţi când Walker, în impermeabil, o porni spre reședinţa, sau mai degrabă conacul rectorului, o clădire albă, spaţioasă, în stil colonial, ascunsă în spatele unor copaci, într-un colţ din incinta universităţii. Rectorul Coolidge și soţia, o femeie frumoasă, îmbrăcată într-o rochie de un roșu-aprins, stăteau protocolar, în imediata apropiere a ușii și strângeau mâna celor care intrau. Două studente, cu bluze albe și fuste negre, luau hainele musafirilor – niciuna udă, în afară de a lui Walker – și le atârnau în cuiere, afară pe verandă.

— Mă bucur că te văd, Walk, spuse rectorul, schiţând

un zâmbet, astă-seară ești oaspetele nostru de onoare. Puse o mână pe brațul soției lui – ea stătea de vorbă cu Harris Bourbon, care părea stânjenit, într-un smoching negru cam larg – și-i spuse: Hetty, trebuie să-ți prezint pe oaspetele nostru de onoare.

— Oh, marele om în persoană, zise soția rectorului, întorcându-se. Am auzit atâtea…

— Studenții îl iubesc cu adevărat pe omul acesta, spuse Bourbon. Știi, am vorbit cu domnișoara Handlin, e nebună după dumneata, dom Walker.

Doi studenți, îmbrăcați și ei în cămăși albe și pantaloni negri de flanelă, omul-Martini și omul-Manhattan, se apropiară în același timp purtând tăvile cu băuturile respective. Bourbon îl călăuzi pe Walker într-o cameră mare, elegant mobilată, un interior armonios, realizat de un decorator cu evidente înclinații pentru draperii grele și măști aztece. Acolo, Walker găsi câțiva colegi. Evadne Heilman, voluminoasă și radioasă, o femeie foarte grasă într-o rochie foarte strâmtă; Bernard Froelich într-un costum „Ivy League” de culoare închisă; și Hamish Wagner, cu părul roșu și pornit să spună „Hep, hep”.

— Sunt câțiva oameni noi pe care ar trebui să-i cunoști, zise Bourbon, prezentându-l Selenei May Sugar („face parte din comitetul care te-a adus aici”), unui romancier local, un mustăcios care, fără urmă de îndoială, îl copiase pe Mark Twain („scrie despre vest – începe cu scârțâitul căruțelor cu coviltir și termină cu descoperirea petrolului”), unor reporteri de la Dimity („bastioane ale presei”) și primarului orașului Party, un omuleț spilcuit cu cravată-șnur și un costum ușor, dintr-o stofă cu fir auriu, strălucitor.

— Salutare, domnule, spuse primarul. Suntem întradevăr bucuroși să știm că-ți place la noi. Zău așa!

Walker, care fusese nervos toată săptămâna, acum era de-a dreptul înnebunit. Discursul său, pe care-l ținea sub braț într-un dosar albastru, cumpărat cu zece cenți de la librăria facultății, îi părea o adevărată prostie. Dădu pe gât trei Martini, unul după altul, și discută cu primarul

despre istoria orașului Party.

— Bunicu și bunică-mea au venit încoa, înr-o căruţă cu coviltir. Bunică-mea mai vorbește încă de-asta. Și-aduce aminte c-a venit pân-aici într-un castron acoperit. A început s-o cam lase mintea. O mulţime din orașul ăsta au venit încoa' așa. Pe-aici se mai simte încă mirosul frontierei. Când eram copil, mai treceau pe-aici căutători de aur.

Rectorul îi întrerupse, invitându-l pe Walker să poftească la bufet. La masa lungă, acoperită cu faţă de masă pe care erau aranjate gustările, Walker se trezi lângă Hamish Wagner.

— Hep, hep, bătrâne! făcu Hamish.

— *Hello,* răspunse Walker.

— Ai venit să iei un ceai?

— Da.

— Ce mai face regina Angliei?

— Foarte bine, mulţumesc.

— Știi, spuse Hamish, ultima conferinţă importantă de genul ăsta pe care am avut-o, a fost când a trecut pe aici Auden, adică W. H. Auden. A vorbit cu o pălărie de *tweed* pe cap. A fost strălucit.

— Atunci mă tem că o să fiţi decepţionaţi astă seară.

— Nici vorbă, băiete. Ţine steagu' sus, auzi?

— În ordine, răspunse Walker.

— Știi, Jamie, poate nu-ţi dai seama, mă socotești șeful catedrei de compoziţie de-aici, ceea ce și sunt… dar eu de fapt sunt un cercetător al lui Auden. Doar c-a trebuit să mă las păgubaș. Și iată de ce. Aveam simţământul acela îngrozitor că nici el nu-și analizase poeziile cu atâta minuţiozitate ca mine. Și știi, e o senzaţie uluitoare – simţi că ai pătruns mai adine în mintea altui om decât el însuși.

— V-aţi simţit mai Auden decât el?

— Întocmai. Era exact așa. De aceea… m-am lăsat păgubaș și-am preluat cursul de Compoziţie. Dar n-am pierdut interesul pentru literatura engleză. Iată de ce e grozav că te-avem aici să ne vorbești.

— Înţeleg, spuse Walker.

— N-ai o pălărie de *tweed?* Ei, păcat, o mulţime de puștani se așteaptă să te vadă cu pălărie de *tweed.* Ei bine, hep, hep, bătrâne!

Walker își umplu tava și se așează. Se așează lângă Bernard Froelich, în speranţa unei încurajări.

— Bună, bună, făcu Froelich.

— Această petrecere devine un adevărat eveniment, nu-i așa? întrebă Walker încercând să ţină tava neclintită pe genunchi. Singura decepţie o să fie conferinţa propriu-zisă.

— Oh, ești în siguranţă, ești o autoritate. Ai devenit o autoritate plecând de-acasă. În Anglia sunt cincizeci ca tine; în Party ești singurul în genul acesta. De aceea îţi oferim Martini și salată de cartofi şi-o să venim cu toţii să ne uităm și să vedem cum ești îmbrăcat și și ce formă de cap ai.

— Înţeleg, deci n-o să mă asculte.

— Ba o să-ţi soarbă aiurelile ca pe niște cuvinte pline de înţelepciune, spuse Froelich încurajator. Din cauza asta ai atâta forţă morală pe-aici. Din cauza asta poţi să iei atitudine în problema jurământului de credinţă.

Walker se uită împrejur să vadă dacă îi ascultă cineva dar, deși se aflau în mijlocul adunării, nimeni nu părea să asculte.

— Cred c-am găsit soluţia, spuse Walker. Pur și simplu n-am să semnez, în speranţa că n-o să observe nimeni.

— Un protest discret, spuse Froelich. O cale ocolită în jurul dilemei existenţei. Singurul necaz e că nu ţine.

— De ce nu? întrebă Walker.

— Păi, vrei să-ţi dau un răspuns politic, unul moral sau unul religios? Uite, am să-ţi spun. Nu ţine, pentru că ai devenit o autoritate, așa cum am zis. Asta înseamnă că ești un personaj deosebit de preţuit. Ești o călăuză a sufletelor, o conștiinţă publică. Ai fost desemnat ca atare. Așa că acum trebuie să te ridici dincolo de limitele unei moralităţi discrete. Trebuie să te ridici și să fii remarcat. Trebuie să-ţi afirmi crezurile pentru că lumea vrea să le audă.

— Dar nu vreau ca lumea să le audă, întâmplător eu cred în opţiunile discrete.

— Un scriitor care crede în discreţia alegerii. Discreţie. Știi, credeam c-am înfrânt conceptul ăsta. Depindem unii de alţii; suntem fiinţe sociale; suntem animale politice.

— Eu nu, mie nu mi-a plăcut niciodată Ioana d'Arc; întotdeauna am socotit că sfinţenia e un domeniu prea public. Vreau să fac ceea ce cred că e bine, dar o fac ca să-mi placă *mie.* Nu vreau ca această credinţă să fie exploatată, nu vreau să schimb lumea.

— Vrei să acţionezi fără urmări. Ei bine, nu cred că așa ceva e cu putinţă.

— Oh, m-am descurcat destul de bine până acum și am să încerc în continuare, până când voi fi oprit. Tot ce vreau să mi se scrie pe piatra de mormânt sunt numai trei frumoase cuvinte: „A evitat precizările".

— Presupun că asta e ceea ce se cheamă liberalism în Anglia?

— Într-un fel, da.

— Mie-mi sună mai degrabă a ură de sine, spuse Froelich. Este o inconsecvenţă logică, mai e încă timp să te doboare, James.

— Se poate, dar nu m-a doborât încă.

— Nu crezi în tine însuţi, nu aprobi ceea ce faci, asta e, nu-i așa?

— Eu personal cred, dar nu sunt un om al cauzelor. Nu cred că ceea ce e bine pçntru unul, e bine pentru toţi.

— Îţi urmărești propria salvare dar toţi ceilalţi pot să se ducă dracului, conchise Froelich. Pricep…

— În clipa aceea rectorul se apropie de canapeaua unde ședeau.

— Bun, așa, acum, splendid, i se adresă el lui Walker. Cred c-ar trebui s-o pornim spre Fogle. Am biografia dumitale chiar aici, Walk, și-am să-ţi prezint urări de bun venit și biografia și apoi e rândul dumitale. Ai manuscrisul?

Walker luă manuscrisul și lăsă din mână farfuria cu mâncare neterminată. Simţi un gol în stomac.

— Am să te duc până acolo cu mașina mea, o să ne odihnim puţin după ce ajungem, şi-o să-i lăsăm pe ceilalţi să-și ocupe locurile.

Coolidge îl conduse afară și se urcară amândoi în mașină.

— Am socotit cam o oră pentru discursul dumitale bombă, apoi o pauză de vreo cinci minute ca să lăsăm lumea, care vrea, să se ridice și să circule și apoi, dacă ești dispus să răspunzi, o să-ţi punem câteva întrebări. Am așezat un pahar de apă pe pupitru și nu uita să vorbești în microfon pentru că înregistrăm pe bandă.

Coolidge străbătu incinta universităţii peste care se lăsa întunericul și se opri în dreptul intrării din spate a aulei Fogle. îl conduse pe Walker prin culise și magazia de recuzită și-i arătă unde e toaleta. Apoi veni timpul să înceapă.

Aula Fogle care putea găzdui trei mii de persoane, era formată dintr-o serie de semiluni în amfiteatru cu scaune din pluș verde. Publicul pentru conferinţa lui cuprindea cam opt sute de persoane, strânse laolaltă chiar sub scenă. Pe când Coolidge și Walker se îndreptau spre podium, o orgă intonă sumbru: „Nu mă părăsi, Doamne!”. Orga încetă și cei de pe podium se așezară în spatele unui pupitru mare de orator, de pe care nenumărate microfoane se înălţau ca niște ţepi. Într-o parte a pupitrului se afla un steag american pleoștit. Sub podium, un student stătea ghemuit cu un magnetofon. Jos se vedea publicul în rândurile căruia Walker, deși înspăimântat la maximum, reuși să deslușească trăsăturile lui Bourbon, Froelich, Dr. Jochum și Cindy Handlin. În primul rând se afla primarul din Party, care își procurase, nu se știe cum, un câine alsacian, și ziariștii, inclusiv reporterul de la „Trâmbiţa din Party” pe care Walker îl detesta acum. După o lungă pauză, în timpul căreia Walker și publicul se priviră, rectorul Coolidge se ridică și se îndreptă spre pupitru.

— Doamnelor și domnilor, spuse, în secolul optsprezece, așa mi se pare, exista obiceiul ca oameni de vază, oameni la putere, să folosească serviciile unui

schivnic profesionist. Tipul stătea în zdrenţe într-o peșteră și oferea, ei bine, o pildă vie a virtuţilor vieţii de sihastru. Oamenii bogaţi îl foloseau ca pe un fel de balsam pentru conștiinţele lor. Acești oameni de lume duceau o viaţă practică, înţelegeţi, dar în acest fel își puteau închipui și o altfel de viaţă, dedicată unoi lucruri, nu-i așa, mâi spirituale. Astăzi, doamnelor și domnilor, noi, universităţile din America, suntem noii patroni ai acestor sihaștri. Acum, împreună cu mine pe acest podium, stă.

astă-seară, schivnicul universităţii B. A. pentru anul în curs. îl cheamă James Walker și este un important scriitor englez. Avem un scriitor aici la B. A., așa încât să poată trăi cu noi și noi să-l putem examina și asista la un fel de viaţă mai puţin practică decât cea pe care o ducem în lumea modernă de azi. Cu această credinţă, că latura creatoare a vieţii nu e mai puţin importantă decât cea practică, îi urăm bun venit în incinta acestei universităţi și în această ţară domnului James Walker autor a trei romane, un scriitor cu o reputaţie de loc neglijabilă. Domnul Walker nu este doar un mare scriitor, dar și un mare ame… mare englez. Am să-l rog să ne vorbească acum, despre… hâm… despre „Dilema scriitorului”.

Publicul aplaudă și rectorul deopotrivă. Apoi, în picioare la pupitru, îl chemă cu braţul întins pe Walker lângă el și-i puse ceva în jurul gâtului – o cunună de lauri? Nu, un microfon. Aplauzele se stinséră și Walker se trezi singur.

Se uită în jos la conferinţa sa din mapa albastră. Prima pagină tipărită enunţa clar: „Dilema scriitorului”. După aceea bătea câmpii pe pagini întregi, elaborate la adăpostul izolării. Le privi, apoi se uită la public și, în cele din urmă, se hotărî să se abată de la text. Era o hotărâre determinată de panică și teamă, și știa că o să regrete. O curioasă senzaţie de totală libertate puse stăpânire pe el; simţi că poate spune orice-i place, că nimic n-o să fie ţinut minte, că nu exista nimeni în realitate acolo decât el însuși. Se gândi la adevărata dilemă a scriitorului, adică faptul că trebuie să provii din clasa socială potrivită, să fii în stare

să reziști la băutură, să știi cum să deschei un sutien la spate dintr-o singură mișcare, și să ai curajul necesar de a refuza conferințele la care ai putea fi invitat să vorbești despre dilema ta de scriitor. Dar era prea târziu acum.

— Așa, începu Walker, am fost rugat să vorbesc în seara aceasta despre dilema scriitorului și felul în care mi s-a indicat subiectul dovedește limpede că se ia drept fapt cert că niciun scriitor modern la locul lui nu-și poate permite să apară fără dileme. Nu neg că scriitorii au într-adevăr dileme și că există mai multe dileme ca oricând la dispoziţia lor. Mă uit la dumneavoastră toţi aici în faţa mea, aşezaţi în aceste frumoase scaune verzi, toţi ieşiţi din casele și apartamentele dumneavoastră calde, și nu mă pot abţine să nu vă fiu recunoscător că sunteţi prezenţi, când nu eraţi obligaţi să mă ascultaţi pe mine vorbind despre dilema mea. Mă întreb, eu aș ieși din casă pentru a vă asculta vorbind despre dilemele dumneavoastră? Aș sta oare locului pe un taburet, timpul necesar, ca să ascult dilema dentistului? Sau dilema medicului? Am sentimentul neplăcut că nu aș fi în stare. De ce dilema scriitorului pare să fie atât de interesantă și importantă, nu ţin să-mi frământ mintea. Dar sunt mișcat și recunoscător pentru bunăvoinţa și generozitatea cu care este tratată chestiunea, iată-mă. Pentru prima dată în mai mulţi ani am un costum nou, acesta, cumpărat de universitatea voastră. Am un stilou nou, o curea de ceas din madras, o pereche de șosete noi. Gândirea mea s-a extins. Vederile mele s-au transformat și s-au lărgit. Nu pot să mă plâng. Dilemă? Ce dilemă?

Becul unui bliţ făcu explozie și câinele primarului mârâi. Walker se trezi mai dezorientat ca oricând. Încerca să prindă un fir.

— Dilema scriitorului este astăzi, mi se pare mie, dilema fiecărui om, accentuată de anumite motive evidente, datorită poziţiei sociale a scriitorului și a obligaţiilor pe care i le impune literatura, ca profesie. Astăzi se vorbește despre scriitor ca despre un izolat. Se spune că e dezorientat și nemulţumit. Dar a fost el

vreodată omul adaptat, leal, patriot? A avut vreodată orientare? A fost el oare vreodată, ei da, mulţumit? Literatura, mi se pare mie, a pretins întotdeauna, sau de multă vreme, scriitorilor să se ocupe de problemele comportării și ale vieţii morale. Cred că dacă am o dilemă, atunci nu e aceea de a face faţă cerinţelor etice ale profesiunii, pentru că bineînţeles noi suntem mai dezorientaţi cu privire la viaţa morală ca oricând. Știm prea multe. Știm falsitatea care se află în dosul mărturisirilor noastre de credinţă, vanitatea care se ascunde în spatele poziţiei noastre morale.

21 – C. 1154

Walker se gândi cà vorbise destul acum și se uità la ceas; mai avea încă patruzeci și cinci de minute. Ridică paharul cu apă și văzu chipul lui Jochum, privindu-l pieziș. Walker zâmbi. Descoperi încă ceva de spus despre confuzia lui morală; că nu-l făcea să se deosebească de alţi oameni, că numai pentru că se socotea scriitor simţea cât de cât justificarea de a vorbi despre aceasta. Reperă un ceas pe peretele lateral și-i urmări arătătoarele mișcându-se încet. Observă, în timp ce vorbea, cum se învârteau rolele magnetofonului așezat pe podea, chiar sub podium. Constată că vorbește despre complexitatea responsabilităţilor și atitudinii în lumea modernă, care acum nu mai e naţională ci internaţională.

— Am venit în America, zise, ca să mi se spună că sunt scriitor, ca să mă simt cât de cât scriitor. Și aceasta ridică întrebarea: ce datorăm noi astăzi imaginaţiei? Se cuvine să-i permitem să ne ducă, așa, departe de soţiile și copiii și căminele noastre? S-ar fi cuvenit să fi rămas acasă? Nu știu. Poate că există lucruri pe care ar trebui să le punem mai presus – poate alte responsabilităţi. Dar eu cred așa. Dacă avem de gând să ne arătăm cucernici faţă de idealul liberal al scriitorului, omul dezinteresat, să-l aducem în universităţile noastre și să-l punem să ne vorbească despre dilema lui, atunci trebuie s-o facem fără opreliști. Am venit aici tocmai pentru a nu mă simţi angajat; a fost o ocazie minunată și sunt mândru că mă

aflu aici, cel puţin așa cred. Da, cred că sunt. A fost foarte neleal din partea mea că am venit, zău. Dar am venit ca să fiu leal faţă de calitatea de scriitor. Ceea ce înseamnă să nu fii îngrădit. După cum zic, nu sunt sigur dacă aceasta este o angajare corectă. Dar dacă aţi avut o părere destul de bună pentru a mă chema aici, atunci n-o limitaţi prin nimic, de genul, ei bine, de genul jurământului de credinţă pe care-l am pe biroul din apartamentul meu. Ar fi o greșeală.

Walker nu intenţionase cu adevărat să spună asta și rămase surprins că gura lui formulase luarea de poziţie mai înainte ca inima lui s-o fi făcut. Se opri câteva clipe și atunci observă că în public se produsese oarecare agitaţie. Primarul orașului Party se îndrepta ţanţoș spre ieșire, târându-și câinele după el. Mai multe instantanee cu bliţ se succedară prinzând publicul în obiectiv, nicidecum pe el. Câteva persoane discutau, presa lua note cu furie. O bătrână doamnă părea că lovește pe cineva cu poșeta. Mai mulţi îl urmară pe primar prin intervalul din centrul sălii. Pe scenă, rectorul păru că-și trage scaunul ceva mai departe de dânsul. Walker nu se gândea la nimic altceva decât că trebuia să mai continue încă treizeci de minute; se folosi de pauză ca să se gândească ce să mai spună. Îi veni în minte că argumentul împotriva a ceea ce tocmai spusese ar putea fi argumentul pe care-l folosise Jochum; că particularitatea liberalismului este trădarea societăţii în care liberalismul este îngăduit să existe. Continuă să dezbată acest punct de vedere, subliniind că el însuși nu e periculos pentru nimeni. Își dădea bine seama că există alţii care ar putea fi: că pericolul libertăţii ideilor, posibilitatea angajării sau a dezinteresului literar se află în faptul că dă liberatate egală non-ideilor, frâu liber cauzelor stupide sau afirmărilor stupide. Niciodată n-au existat garanţii că ideile proaste nu vor scoate la iveală unele bune. Dar ideile proaste vin în egală măsură din ambele părţi și au propriile lor variante asupra oprimării. Mai vorbi încă un timp despre aceasta și apoi se făcu ora să încheie. Așa că spuse:

— Ei bine, asta-i dilema mea. Cred că vreau libertate și-am s-o capăt dacă mi-o daţi. De aceea am venit în America. Dilema mea poate să vă placă sau nu. Tot ce vreau să spun e că, într-un fel, e și a dumneavoastră. Sper că a meritat să vă vorbesc despre ea.

Plecă de la pupitru și se așeză.

Publicul păru vag ușurat. Aplaudară din politeţe, afară de unul, doi, care rămaseră neclintiţi. Doar în rândul al doilea se produse o oarecare zarvă. Era Cindy Handlin care se ridicase și-l ovaţiona în picioare.

Cartea a treia

Veneau îndeobște ca să scape – cel mai simplu dintre motive. Să scape de ce? La urma urmei de ei înșiși. De tot. Din acest motiv au venit în America majoritatea oamenilor și continuă să vină. Să scape de tot ceea ce sunt şi au fost.

J

„De acum înainte nu mai ai stăpân”. Toate astea sunt foarte bune dar nu înseamnă libertate.

D. H. LAWRENCE

VII

Când Bernard Froelich era întrebat de ce îmbrăţișase cariera universitară, obișnuia să răspundă:

— Oh, pentru prestigiu, pentru putere.

Era o glumă, dar o glumă pe jumătate adevărată, întotdeauna fusese un om ambiţios. Când se dusese la facultatea de pe coasta estică unde urmase studiile universitare, o facultate care oferea multe cunoștinţe intelectuale dar puţine sociale și unde corpul studenţesc era format din tineri evrei la fel ca el, întreprinzători și nestatornici din punct de vedere social, se văzuse exercitând în viitor una din profesiile cele mai prestigioase; medic sau rabin. Ceva anume – probabil succesul – îl abătuse spre cariera universitară; ceva – probabil ignoranţa – îl mínase departe, până în vest, pentru a preda. O dată ajuns în Party, se simţi fericit că se află în vest; dar privirile lui se îndreptau adesea spre est și, în parte, acesta era motivul pentru care devenise anglofil. Avea o înclinaţie globală pentru englezi; îi plăceau pentru

că nu proveneau din pădure ci dintr-o cultură. Totuși, anglofilia nu-i ocupa spiritul decât într-o oarecare măsură; ori Froelich avea ţeluri mai mari. De aceea, avusese o multitudine de scopuri în vedere când, în ziua aceea de primăvară, așezat lângă Selena May Sugar la ședinţa de desemnare a noului bursier pentru cursul de creaţie literară, propusese numele lui James Walker. Existase gândul serviciului pe care i-l putea aduce pentru cartea pe care o scria. Existase dorinţa de a aduce în sânul catedrei de engleză o bombă ascunsă sau un catalizator, pe cineva care să dezintegreze și să transforme, care să explodeze la ședinţele de catedră sau în sălile de curs și să împrăștie într-un fel atmosfera de plictiseală și înceţoșare răspândită de Bourbon și, astfel el, Froelich, să-și ridice prestigiul și pe cel al cauzei sale. Existase, de asemenea, dorinţa de a aduce în simplitatea de frontieră a orașului Party un suflet înrudit, o părticică din farmecul pe care îl lăsase departe în urmă, în est, un om care să-i poată reaminti zilele frumoase petrecute la Londra, să-i poată reaminti apartamentul din Earl’s Court și focul cu gaz cu un singur element și plimbările pe Petticoat Lane și străduniile nocturne de a cumpăra cartofi după ora șase seara.

Și apoi, mai existase și un impuls în sens invers – un impuls de a face ceva pentru aceeași Anglie. Căci, așezaţi acolo pe insula lor, englezii îi apăruseră ca un popor bine statornicit, un popor care luase drept fixe problemele spirituale și se descurca ușor cu ele, un popor care își avea normele lui de trai și considera scriitorii, sălile de concert, librăriile și bibliotecile ca fiind permanente și eterne – pe scurt, un popor care nu înfrunta viitorul. Iar Froelich dorise să pună la încercare această poziţie, să vadă ce se va întâmpla într-un loc unde problemele spiritului nu puteau fi decât subsidiare.

Membrii catedrei de engleză de la Benedict Arnold făceau impresie în sălile de curs, predând despre Dickens, Dostoïevski sau Blake, înveșmântaţi în costumele lor de *tweed,* fumând pipă și plănuind articole pentru P.M.L.A. Parte din timp, cel puţin, ar fi putut preda tot atât de bine

la Harvard sau Oxford. Dar totul era doar aparenţă. La sfârșit de săptămână, își puneau *blue-jeans* și plecau sus în căsuţele lor din canyon să cureţe zăpada, să pescuiască în pâraie și să taie cu ferăstrăul bușteni pentru sobă. Deveneau profund echivoci, niște oameni care priveau lumea sub două chipuri, omul și masca. Pentru Froelich, prototipul acestui gen era doctorul Bourbon, care după o zi de seminarii, putea fi văzut în curtea din spatele casei, tot cu hainele sale de tweed tip bursier Rhodes, trăgând cu pistolul cu șase gloanţe în sticle goale. Ideea că englezii își poartă tot timpul masca, că nu au, ca să zicem așa, simţul eului, contribuia la justificarea hotărârii lui Froelich. Voia să confrunte un englez cu confuzia americană și să vadă care parte a ecuaţiei se va schimba.

Dezamăgirea pe care o resimţise la sosirea lui Walker, senzaţia pe care o încercase atunci faţă de oboseala morală și emoţională a acestuia, descrescuse în ultimele săptămâni. La început i se păruse că Walker, și nu orașul Party, va fi cel care se va schimba. Era o idee demoralizantă pentru că sperase să se întâmple invers, sperase să-l vadă pe Bourbon plecând capul rușinat și catedra dându-și seama că trebuie să-și îndrepte privirile spre est, acolo de unde venea el însuși. 11 observase cu atenţie pe Walker în decursul acelor săptămâni, pe când treiera și îmblătea, îi analizase toate certitudinile și toate incertitudinile. Simţea că-i oferise acestui om o lume complet nouă și se întreba ce-o să facă. El, Froelich, îl adusese în Party, îi dăruise bucurii și chinuri și probleme. Îi dăduse de lucru, de mineare și era gata să facă și mai multe; hotărî că Walker e făcut din același aluat cu el, și că orice ar dori – căminul, catedra, chiar și soţia – le putea avea. Simţea cum înrudirea lor crește cu fiecare zi. Când Walker înţelesese chestiunea jurământului de credinţă, simţise că, în sfârșit, lumea intelectuală a liberalismului se trezise în Party și când Walker, nedumerit, venise la el înaintea conferinţei, Froelich, radios, numărase firele pe care el le legase. Încercase să urmărească și să dirijeze; să indice drumul și să lase ca drumul să fie găsit. Însuși genul

de liberalism englez susţinut de Walker, o credinţă a necredinţei, îi lăsa lui Froelich impresia unei contrafaceri culturale. Presupunerea cea mai înrădăcinată a acestui liberalism consta, după cum se părea, în faptul că nu trebuie să faci nimic nimănui, pentru că oamenilor și lumii le place să fie așa cum sunt. Liberalismul lui Froelich era militant, așa cum e firesc în America; englezii nu luptaseră vreme atât de îndelungată pentru a-l obţine și ei nu recunoșteau, nici chiar azi, că sorţii le sunt împotrivă, că toate libertăţile, toate mișcările culturale trebuie câștigate prin luptă politică. Walker, izolat de societate și de prefacerile istorice, nu putea vorbi decât din el însuși. Nu lupta pentru un viitor; se atâma doar de un trecut care era destul de comun în propria sa patrie, dar răsuna ca vocea unei fantome aici, departe, pe întinsul preriei. Froelich îndeplinea o funcţie faţă de subiectivismul sublim al lui Walker; el reprezenta, pentru Walker, obiectivismul, istoria, care îl conduceau înainte.

Acum stătea în cel de al treilea rând al aulei Fogle și-l observa pe Walker, pierdut în spatele microfoanelor, agitându-se stânjenit lângă steagul american, faţă-n faţă cu perspectivele tipic englezești pe care le ridica. Șosetele lui englezești ieșeau la iveală de sub manșetele pantalonilor prea scurţi ai costumului său american, din bumbac. Fantoma vorbea, dar mai curând parcă vorbea Hamlet. Nu era genul de declaraţie pe care Froelich s-o fi dorit dac-ar fi fost un om politic în adevăratul înţeles al cuvântului. Dar nu era. Ceea ce simţi, în timp ce cuvintele poticnite ale lui Walker se referiră în sfârșit la jurământul de credinţă, era un sentiment de victorie personală. Cele întâmplate se datorau faptului că izbutise să-i dăruiască lui Walker acel ceva pentru care venise până aici, un moment de adevăr și de confruntare, un moment istoric de maturizare. Era evident că omul se schimbase și se maturizase, ieșise învingător asupra lui însuși, dar se și distrusese. De fapt declaraţia lui Walker era aproape incidentală, preluase o cauză despre care nu știa prea multe, o cauză la care nu putea emite drepturi, o cauză pe

care alţii ar fi putut s-o slujească mai bine. Dar ceea ce conta într-adevăr pentru Froelich era izbânda lui personală; îl legase pe Walker atât de inexorabil de sine, încât spiritele lor nu puteau acum decât să cânte la unison. Cuvintele rostite de Walker îl conţineau pe Froelich. Aceste cuvinte îl separau de Bourbon (care se frământa chinuitor în rândul din faţă); îl separau de rectorul Coolidge (care se uita stăruitor în jos spre ziariști, de parcă ar fi vrut să-i asurzească). Puteau foarte bine să-l despartă de calitatea lui de bursier, pentru că Administraţiei de stat nu avea să-i placă acest mic detaliu al conferinţei. Dar exista o altă calitate de care nu putea să-l despartă, camaraderia cinstită, căldura și bunătatea care-l ţineau legat de Froelich însuși. Iată urmările lecţiei predate.

Pe când publicul, sau cei care mai rămăseseră după plecarea demonstrativă a unora, aplauda politicos,

Froelich se ridică de pe scaunul său și-l ajunse din urmă pe ziaristul de la „Dimity Gazette”, care se îndrepta grăbit spre ieșire, la telefon.

— A fost tare, nu glumă, spuse Froelich.

— Zău? făcu ziaristul cu suspiciune.

— Cel mai remarcabil discurs pe care l-am auzit vreodată în această universitate, răspunse Froelich plin de siguranţă.

— Credeţi c-a fost remarcabil? întrebă ziaristul.

— Ei, nu știu, dar după mine, o să facă vâlvă mare. Scopul fiind ajuns, îl conduse pe ziarist până la ieșire, apoi se întoarse prin sală către culise. Walker și rectorul Coolidge stăteau în semi-întunericul culiselor, dând din cap unul către altul; în jurul lor atârnau frânghiile, prinse de tavan; Walker își ţinea strâns sub braţ mapa albastră.

— Ei, da, bine, Walk, a fost foarte interesant, spunea rectorul Coolidge, dar a fost, cred eu, un fel de trădare a ospitalităţii. E un teren primejdios ăsta pe care ai pășit, știi, Walk. M-au trecut toate nădușelile, nu mă feresc să ţi-o spun.

— Nu cred c-am spus nimic prea exagerat, nu? spuse

Walker.

— Da, uite, eu nu te condamn, Walk, pentru că nu cred că ţi-ai dat seama ce va urma, dar cred c-o să trebuiască să stăm serios de vorbă cu cei din conducerea universităţii ea să-i facem să înţeleagă povestea asta, dacă mâine va izbucni pe prima pagină a ziarelor. Poate-o să reuşim să apari la televiziune ca să dai o dezminţire; există căi ocolite, nu ne dăm încă bătuţi. Dar nu știu ce va fi, trebuie să recunosc. Am văzut oameni ajunși la sapă de lemn după un asemenea incident,

— Nu înţeleg de ce.

— Păi, jurământul ăsta de credinţă e un adevărat măr al discordiei în partea asta a ţării. Îţi spun, Walk, pe vremea când era într-adevăr o problemă la ordinea zilei, o înălţăm sus ca pe un stindard și trăgeam în ea din toate direcţiile, nu te mint, a fost un balamuc întreg de la început până la sfârșit. Rectorul dinaintea mea a primit felicitări călduroase din pricina asta.

— Nu mi-am dat seama că s-au întâmplat atât de multe, spuse Walker.

— Oh, a fost un balamuc întreg, Walk. Acesta-i motivul pentru care am venit la universitatea asta. Am venit aici hotărât să împac toate fracţiunile. Membrii corpului didactic își dădeau demisia, unii pentru că se împotriveau jurământului de credinţă, alţii pentru că socoteau că nu era destul de sever. Am făcut în privinţa asta un adevărat pact ca la Potsdam. I-am strâns pe toţi roșii din universitate, i-am strâns pe toţi cei de dreapta din universitate, i-am așezat în jurul unei mese și le-am zis: „Băieţi, putem să ne facem bucăţele pe chestia asta sau putem să stăm liniștiţi; să cântăm după ureche și s-așteptăm pân’ ce gălăgia se termină”. Am prevăzut ce se va întâmpla. Le-am spus oamenilor acelora, așa le-am spus: „Uite, prieteni, cum stau lucrurile. Acum doi ani toată lumea își făcea griji despre fluorizarea apei. Peste doi ani o sănși facă probleme despre deodoranţii cancerigeni sau despre drepturile civile. Trecem printr-o fază, noi o să rezistăm și eu am să vă spun aici pe loc cum o să rezistăm

acestei faze”. Și pe cuvântul meu, Walk, am rezistat.

În întuneric, Froelich călcă pe ceva, poate un covrig aruncat pe jos, și Coolidge strigă:

— Hei, e cineva acolo în fund. Cine e?

— Eu sunt, răspunse Froelich, făcându-și apariţia.

— Oh, *hello,* făcu Coolidge, și expresia de disperare i se șterse de pe faţă la fel de repede ca o pată dintr-o reclamă comercială la televiziune. Îmi amintesc de figura dumitale, dar numele îmi scapă. Eu sunt Coolidge.

— Eu sunt Froelich, domnule rector.

— La engleză? se interesă Coolidge.

— Da, încuviinţă Froelich.

— Știi, Walk, spuse Coolidge, încercând să scuze felul său de a fi complet distrat, îmi displace să uit numele cuiva. Avem aici un corp profesoral foarte mare, dar mă străduiesc să-i ţin minte pe toţi. Ai fost acolo în sală, doctore Froelich? Cum crezi că a reacţionat publicul?

— Eu cred că foarte bine, spuse Froelich, afară de cei care au plecat. Acelora nu le-a plăcut, dar noi nu ne facem griji din cauza lor, nu-i așa?

— Știi, doctore Froelich, eu cred că trebuie să ne facem, răspunse Coolidge. Avem responsabilităţi civice în această universitate, și trebuie să ne dovedim răspunzători faţă de aceste responsabilităţi.

Atunci se auzi un zgomot făcut de cineva care se împiedica în semi-întuneric printre frânghiile și recuzita risipită, și trupul masiv al lui Harris Bourbon apăru la vedere. Îngrijorarea i se citea pe faţă.

— Cum a decurs toată treaba, Har? întrebă Coolidge.

— Păi, făcu Bourbon, scoţându-și pipa și jucându-se cu firele de tutun care atârnau, a fost o conferinţă frumoasă dar cetăţenii n-au înţeles.

— Ai stat de vorbă cu presa, Har? se interesă Coolidge.

— Nu, toţi au dat buzna afară în mare grabă.

— La naiba, ar fi trebuit să acţionez, spuse Coolidge, dar am s-o fac acum. Am să chem la telefon toţi redactorii pe care-i cunosc. Dezminţirea noastră trebuie dată înainte

ca ei să publice versiunea lor. Nu-ţi fă griji, Walk, aranjez eu asta, dac-o să pot.

Walker tăcea și părea dezorientat; era limpede că maturizarea lui morală nu era încă desăvârșită. O clipă, Froelich simţi că ar fi trebuit să-i pună piedică sau să-l înhaţe de guler pe Coolidge, să facă orice, pentru a-l opri din încercarea lui de mușamalizare, dar Coolidge plecase.

— Cred c-aș fi putut vorbi mult mai bine, le spuse Walker celor doi.

— Ei, dom Walker, tot ce po să zic e, slavă Domnului că n-ai făcut-o, spuse Bourbon.

— Nu prea văd de ce s-a făcut atâta agitaţie pentru o nimica toată, se miră Walker.

— Dee, poate că nu-ţi dai seama, dom Walker, dar asta nu-i doar o chestie de ordin universitar. Când atingi problema asta a jurământului de credinţă într-o adunare publică, calci în domeniul politicii de stat și naţioñale. Una e s-o ridici în ședinţele de catedră sau în drul universităţii și alta s-o ridici aici.

calude

— Nu mi-am închipuit că spun ceva deosebit.

— N-ai spus, interveni Froelich, dar poate că mea o s-o răstălmăcească.

— Dee, cred că n-avem nimic altceva de făcut cât să ne ducem acasă, spuse Bourbon. Vrei să te con- 1 duc cu mașina, dom’ Walker?

— Mulţumesc, răspunse Walker.

— A fost foarte bine, spuse Bourbon. Bună conferinţă. Doar că lumea nu s-a ridicat cu adevărat la nivej Iul la care ai vorbit.

În dimineaţa următoare, Froelich, în halatul său din 1 stofă scoţiană cu carouri Black Walch, ieși pe verandă J aproape o dată cu sosirea factorului care, de pe scute- 1 rul său, azvârlise în direcţia aproximativă a casei exemplarul împachetat al ziarului „Dimity Gazette”. Froelich j îl găsi în crengile pinului în care se prinsese și-l luă în casă. Pe prima pagină se afla fotografia unei bătrâne doamne care, cu destulă energie, îl lovea cu poșeta pe un

bărbat de vârstă mijlocie; alături, era fotografia lui] Walker vorbind de pe podium, cu părul ciufulit și abdomenul neverosimil de voluminos. *Romancier englez condamnă vehement jurământul de credinţă* spunea titi Iul, și relatarea începea: „În faţa unui public indignat. şi a unui rector congestionat, în aula Fogle a universităţii, aseară, tânărul furios britanic, scriitorul James ¡ Walker, și-a condamnat cu furie gazdele pentru că i-au cerut să semneze jurământul de credinţă obligatoriu. Froelich începu să spargă ouăle pentru micul dejun, cu oarecare voioșie.

— S-ar părea că prietenul tău James Walker a cam intrat în bucluc, strigă el către Patrice care zăcea pe pat,; îmbrăcată doar *Moby Dick.*

cu partea de jos a pijamalei, și citea

știm cu toţii cine l-a băgat în bucluc, re

— Cred că marcă Patrice.

termină micul dejun și plecă spre clăengleză, cu mașina proprie, care-i fú

Froelich își direa secţiei desese adusă de la atelierul de reparaţii cu două zile înainte. Când ajunse la ușa biroului său, văzu că îl aștepta un student deosebit de spătos, cu părul tuns perie, care ţinea, cu braţele sale lungi, caietul de notiţe bine potrivit în faţa bifurcaţiei picioarelor. 11 chema Jaboloński și se afla la B. A. în mare măsură datorită faptului că antrenorul de fotbal apelase stăruitor la patriotismul universitar al mentorilor săi; Jaboloński, un cretin din punct die vedere al studiilor, era unul din cei mai buni jucători ai universităţii. Walker, care-l avea student la cursul de compoziţie, întâmpinase unele dificultăţi cu el; în principal, îi intrase în cap că seminarul se compune dintr-o singură oră, doar prima.

— Oh, hm! făcu Jaboloński.

— Cauţi pe cineva? întrebă Froelich, descuind ușa.

— Hm, mormăi Jaboloński, îl căutam pe profesorul meu, individul acela, Walker. Președintele asociaţiei de băieţi din care fac parte a zis că trebe să mă retrag de la cursul lui.

— De ce?

— Oh, hm, nu știu, zice că toţi trebe să ne retragem pentru ceva ce-a zis. Eu nu știu, sunt complet nelămurit, la naiba, ce-i toată chestia asta, de ce ne aflăm aici, de ce a trebuit să mă-nscriu la toate cursurile astea în definitiv?

— Misterele vieţii, domnule Jaboloński, spuse Froelich.

— Asta să fie? făcu Jaboloński cu îndoială.

— Exact, răspunse Froelich.

— Dacă m-oi întoarce, la ce oră îl aşteptaţi să vină p-aici? întrebă Jaboloński.

— Păi, trebuie să sosească pentru un seminar la ora unsprezece, răspunse Froelich.

— Ei, hm, *okay,* o să mă-ntorc când o veni, să văd dacă-i aici, spuse Jaboloński.

Froelich intră în birou și se așeză la masa lui de lucru așteptând clipa sosirii lui Walker. Peste câteva momente ușa se deschise, dar erau Luther Steward și William Van Hart; aveau împreună o cabană în canyon și se întorceau de acolo cu motocicletele.

— L-aţi văzut pe prietenul Walker? se interesă Froelich.

— Nu, răspunse Steward, poate a fost răpit de Societatea de pompe funebre din Party.

— Cred c-a ţinut o conferinţă isteaţă, remartă William Van Hart.

— *Okay,* mintea ascuţită a lui Froelich întreabă *ce* a spus Walker, dar eu sunt un aristotelian din Chicago așa incit întreb *cum* a spus? zise William Van Hart.

— O conferinţă n-ar trebui să spună ceva anume ci doar să fie ţinută, spuse Luther Steward.

Se auzi o bătaie în ușă. „Intră!” spuse Froelich. Ușa se deschise și una dintre studentele din anul întâi ale lui Froelich, o fată înaltă, sigură pe sine, frumoasă, cu bucle care-i cădeau pe umeri și care se numea Willa Anne Papp, intră în încăpere.

— Pot să vă văd o clipă, doctore Froelich? spuse.

— *Okay,* vino încoa și ia loc.

Domnișoara Papp se așeză și spuse:

— Aveţi o mare problemă, domnule Froelich. Adică – Oh, zău, făcu Froelich, și ce te supără? Dureri de stomac? Mâncărimi în urechea mediană?

eu.

— Nu, e vorba de calificativele pe care le-am luat, îmi tot daţi „insuficient” și eu știu că sânt mai capabilă.

— Bine, ia să vedem. Aceasta e ultima dumitale lucrare?

— Da, răspunse domnișoara Papp, o lucrare despre „Shakespeare și sonetul” care începea așa: „Petrarca a stat cu un picior în Evul Mediu în timp ce cu celălalt a devenit părintele Renașterii” fraza fusese subliniată din gros de către Froelich cu creion roșu. Domnișoara Papp își revărsă buclele sub nasul lui și spuse:

— Nu înţeleg de ce-aţi subliniat pasajul ăsta de-aici.

— Bine, hai să ne-aruncăm ochii și să vedem, zise Froelich. Dumneata spui: „Această poezie este aproape, dar nu tocmai, unică” și eu ţi-am recomandat să cercetezi o pagină din Manualul pentru Scriitori. Asta înseamnă iniţialele M.S. Ai căutat pagina?

— N-am știut ce-nseamnă M. S., spuse domnișoara Papp. Cred c-ar trebui să ne spuneţi lucrurile astea.

— V-am spus la a doua oră de seminar, zise Froelich.

— Atunci am lipsit.

— Ei, dacă ai să cauţi pagina din Manual, o să vezi că acolo scrie: „unic” nu are grade de comparaţie.

— Nu văd de ce, în lumea modernă de azi.

— Oh, la naiba, domnișoară Papp, pur și simplu nu e posibil. Un lucru sau e sau nu e.

— Cred că asta e ridicol, spuse domnișoara Papp.

— Păi, e ca și când ai spune, „aproape dar nu tocmai virgină”.

— Și ce-i greșit în asta?

— Sau „aproape dar nu tocmai însărcinată”.

— Și ce-i greșit în asta?

— Păi, cum pot fi aceste situaţii posibile, domnișoară Papp? Spune-mi, *baby.*

— N-aţi prea ieșit în lume, nu? întrebă domnișoara Papp.

— Poate că eu sunt cel care are nevoie de lecţii, zise Froelich.

— Aș face cu plăcere tot ce pot pentru dumneavoastră, se oferi domnișoara Papp.

— Ce părere ai dacă te chem o dată, domnișoară Papp, să stăm mai mult de vorbă despre calificativele astea?

— *Okay,* splendid, făcu domnișoara Papp.

Domnișoara Papp se ridică și Froelich observă că Walker venise.

— O, *hello,* James, cum merge?

— Al dracului, răspunse Walker, așezându-se, am tot primit telefoane.

— Bravo, ce fel de telefoane? Grosolane?

— Da. E o femeie care nu încetează să mă sune și să inventeze noi grosolănii.

— O să le epuizeze curând, îl liniști Froelich. Ia-o binișor. Vreun telefon favorabil?

— Vreo doi studenţi m-au sunat să-mi spună c-a fost cea mai bună conferinţă pe care-au auzit-o vreodată.

— Bravo, merge bine.

— Ei, eu nu cred c-a fost o conferinţă așa de senzaţională.

***22* – c. 1154**

— Nu, a fost un fel de apă de ploaie, dar ai prins momentul potrivit.

— Mie mi-a plăcut, spuse domnișoara Papp. Cred c-a fost aproape, dar nu tocmai senzaţională.

— Ei, dânsu e domnul Walker, i se adresă Froelich. Are un cap aplecat către orientarea generală a secolului nouăsprezece în timp ce cu celălalt devine părintele lumii moderne de azi.

— Bine, vreau doar să știţi că sunt o mulţime de studenţi cărora le-a plăcut, spuse domnișoara Papp. Acum, pa!

După plecarea domnișoarei Papp, Walker se uită în

jos la pantofi și zise:

— Mă-ntreb dacă n-ar trebui să dau un fel de dezminţire, spunând că am susţinut un punct de vedere general, nu că am atacat în special universitatea.

— Nu, spuse Froelich, ţi-ai făcut datoria, cum se zice. Oh, am uitat să-ţi spun. Te-a căutat domnul Jaboloński.

— Ce voia?

— Voia să afle sensul vieţii.

— Ce i-ai spus?

— I-am dat un răspuns. Și da. mai era ceva – președintele asociaţiei din care face parte l-a îndemnat să se retragă din seminarul tău în semn de protest.

— Nu mi-am dat seama cnaan provocat atâta pe turbaţie.

— Oh, nu-nseamnă nimic.

Chiar cu puţin înainte ca Walker să pornească pentru a se întâlni cu grupa sa la seminarul de compoziţie, intră Bourbon. Se opri, ezitând, în pragul ușii și-l preveni pe Walker să se păzească de încurcături; doi dintre studenţii de la cursul lui veniseră la Bourbon să-i ceară ca Walker să fie dat afară, din două motive: unu, pentru că este simpatizant comunist și doi, pentru că oricum tot nu-i înţelegea nimeni accentul. „Nici nu vorbește măcar englezește ca lumea, spusese unul dintre studenţi”. Alţi trei boboci, toţi aspirând să intre în aceeași asociaţie, ceruseră să fie repartizaţi la alt preparator. Le indică numele; unul dintre ei era Jaboloński.

— Și așa nu veneau la seminar, spuse Walker.

— Vor să lipsească în viitor de la seminariile altui preparator, interveni Luther Steward.

— Așaa, dom Walker, făcu Bourbon, privindu-și ghetele, am simţit că trebuie să fiu de acord cu dorinţele lor, mai ales că vreo două grupe au destul de puţini membri. Dar nu trebe să te necăjești.

Walker nu răspunse, își puse impermeabilul cu cordon şi-o porni în expediţia sa prin incinta universităţii. Froelich, al cărui seminar de compoziţie avea loc într-o clădire mai apropiată, aștepta în birou ca să asiste la

întoarcerea lui Walker. Acesta era vizibil într-o stare de deprimare sporită. Reieși că unul dintre studenţi îl întrebase dacă Anglia e o ţară comunistă și, pe la jumătatea seminarului, când se întorsese să scrie ceva la tablă, constatase că cineva scrisese: „Dacă nu-ţi place aici, de ce nu te întorci unde de unde ai venit?” Walker sublimase greșeala gramaticală de repetare a adverbului, acordând în cele din urmă un „insuficient”, dar fără nicio tragere de inimă.

— Unul din marile motto-uri ale democraţiei americane, și dumneata îi acorzi un „Insuficient”, făcu Luther Steward.

— N-are nicio importanţă, spuse Froelich.

Walker, răsucindu-și scaunul pe axul central, observă:

— Cum am să știu când ceva o să aibă importanţă? Când o să fiu lovit cu o bâtă în cap?

— Domol, prietene, ești tot mai crispat, spuse Froelich. Uite ce, cred că cel mai bun lucru pentru liniștea și siguranţa ta ar fi dac-ai veni să stai la mine acasă câteva zile. Nimeni nu trebuie să afle unde ești. Poţi să te ascunzi până când se potolesc lucrurile. Acum abia s-au pornit. În curând vor începe să se pună în mișcare cu adevărat.

La ușă se auzi încă un ciocănit și Froelich se duse să deschidă. Pe coridor se aflau doi din nonconformiștii universităţii, amândoi cu ochelari fumurii, bărbi, pulovere și *blue-jeans.*

— Îl căutăm pe domnul Walker, spuseră, e pe-aici?

— De ce-l căutaţi? întrebă Froelich.

— Am vrut doar să-i strângem mina și să-i spunem că a fost într-adevăr pe linie.

— Și vrem să-l invităm la o petrecere, adăugă celălalt *beatnik.*

— Atunci, poftim înăuntru, făcu Froelich, e aici. Cei doi intrară și se opriră în faţa lui Walker, care stătea cu capul și mai plecat și le dădu pe rând o mână moale.

— Noroc, James, foarte încântat să te cunosc, zise unul din ei. Voiam să-ţi cerem scuze pentru societatea asta bolnavă pe care o avem noi aici și să-ţi mulţumim, știi,

pentru că de fapt ești un sfânt.

— Așa e, întări celălalt. Diseară avem o petrecere la care am dori să vii. Un adevărat circ. O să fie acolo o droaie de băieţi pe linie și toţi vor să te cunoască. Vin și o mulţime de fete, niște porumbiţe o bomboană. Şi-o să ne și drogăm.

— Mulţumesc foarte mult, spuse Walker, dar acum nu mă simt dispus pentru un chef.

— Ba da, du-te, îl îndemnă Froelich. Am să te conduc cu mașina până acolo.

— Nu, răspunse Walker, altă dată.

— *Okay, s-a* făcut, spuse *beatnik-ul,* rămânem înţeleși.

Froelich simţi o dorinţă sinceră de a-l înveseli pe Walker, ca să-și recapete sănătatea morală.

— Ar fi trebuit să te duci, frate dragă, zise. Ascultă-mă pe mine, toţi oamenii adevăraţi de pe-aici caută victime ca tine. Nu poţi scăpa așa ușor; umpli un gol real. Reprezinţi pentru o sumedenie de oameni din universitatea asta adevărul în luptă cu ignoranţa.

— Serios? se miră Walker.

— Da, ești un erou, crede-mă. Păi, sunt o droaie de fete drăguţe, ca domnișoara Papp a mea, înţelegi, care așteaptă cu răsuflarea tăiată să se culce cu cineva care-a fost nedreptăţit. De ani de zile caută un martir ca tine, un om maltratat de societate. Tot ce ai de făcut acum e să profiţi cât ţine. Ce sentiment, hei, Jay? Ce sentiment!

Dar Walker pierduse chiar și plăcerea de a fi o victimă; faţa îi rămase neclintită, în ochi nu-i apăru nicio scânteie.

— E un cerc foarte închis cel pe care puștii aceia erau dispuși să-l deschidă, ca să te lase să intri, îi explică Froelich. Ar trebui să te simţi onorat.

— Mă simt, spuse Walker, dar în același timp mă simt cam epuizat și năucit.

— Bine, de ce nu trecem pe la Căminul Internaţional să-ţi iei lucrurile și să te duc acasă la noi? Ai putea să te odihnești azi după masă.

— Mulţumesc, răspunse Walker. Asta-i probabil o idee foarte bună.

Se ridică și amândoi ieșiră la mașină.

În timp ce mergeau, Walker păstra tăcerea și Froelich se gândea în urmă, la ziua când îl luase pe Walker de la gară și-l adusese pentru prima dată în oraș. Și atunci se arătase posomorât de parcă i-ar fi fost teamă de ceea ce l-ar putea aștepta; era evident ceva caracteristic la el. Viitorul îl îngrijora. Nu era de loc genul de om pasionat, asta era limpede; și nu știa cum să susţină sau să conducă o cauză aflată în curs. Într-un fel, Froelich era dezamăgit; spera că va putea conta mai mult pe Walker ca să-și urmărească ţelurile în următoarele câteva săptămâni care se anunţau agitate. Pe de altă parte, acum, mingea se afla totuși în mâinile lui și el, Froelich, era un om capabil s-o păstreze, o știa prea bine. Cunoștea toate fazele următoare și poate era chiar mai bine dacă Walker, după cum se vedea, părea anesteziat. Totul mergea de minune.

Spuse pe un ton obișnuit de conversaţie, în timp ce treceau cu mașina pe lângă cetele de studenţi care se îndreptau spre restaurantele cu autoservire:

— Știi ce-o să se întâmple acum? O persoană marcantă va cere să fii dat afară.

— Oh, Dumnezeule, nu! făcu Walker.

— Da, dar asta-i splendid. Asta-i cursa. Atunci vom porni cu adevărat la acţiune. Și o să dea de-a binelea de bucluc.

— Cum? întrebă Walker. Aș fi zis că eu voi fi cel care va da de bucluc.

— Vor da de bucluc, pentru că noi vom pune în mișcare toată opinia publică liberală din ţară. Atmosfera e favorabilă. McCartismul e un cuvânt pe care toţi îl urăsc. Să dai afară un englez pentru că a spus ceea ce scriitorii spun cu glas tare, de două sute de ani în tot vestul, asta, zău, înseamnă să mergi prea departe. O să fii în siguranţă, Jay, nu încape nicio îndoială. O să fii pur și simplu o cauză mare pentru un timp. Ioana d’Arc.

Posomorât, Walker își făcu bagajul în timp ce

Froelich îl privea. La un moment dat, telefonul din perete sună. Froelich ridică receptorul și ascultă.

— Vreţi să repetaţi cuvintele doamnă, spuse în cele din urmă, fac un studiu asupra grosolăniilor dialectale și stăpâniţi un material pe care nu cred să-l deţin în fișele mele.

Froelich ascultă un timp.

— A închis, zise. Am să scot receptorul din furcă. N-are niciun rost să trezească toţi studenţii străini din cămin. Acum îmi dau seama ce-ai vrut să spui, Jay; cred c-a fost într-adevăr cumplit.

— Dar de ce fac asta? întrebă Walker.

— Oh, oamenii n-au nimic de ascuns în ţara aceasta. Dacă vreunuia i se înfierbântă mintea, o aduce la cunoștinţă tuturor. Femeia asta e convinsă că ai atacat familia ei și feminitatea ei și americanismul ei; toate sunt legate una de alta. E teama de viitor.

— Cred că și eu sufăr de boala asta.

— *Okay,* atunci nu te atinge de telefon. Asta-i tot? Duseră valizele jos și străbătură orașul Party, până acasă la Froelich.

— Atenţie la aspersoare Jay, spuse Froelich în timp ce coborau din mașină.

În casă, Patrice stătea în *living-room.*

— *Hello* James, îl salută încântată și, venind spre el, îl sărută. Îmi pare rău că n-am fost acolo aseară. De peste tot aud că ai fost grozav.

— N-a fost grozav, interveni Froelich. Nici nu știe măcar ce-a spus.

— Ei, dar eu nu am auzit așa.

— Ai auzit ce-ai vrut să auzi, pentru că-l găsești atrăgător. Dar te rog nu confunda sexul cu scara valorilor, *baby.*

— Întotdeauna le-am confundat, spuse Patrice, cu o singură excepţie – când m-am măritat cu tine.

— Păi, întotdeauna ai făcut confuzii în privinţa asta, răspunse Froelich, lăsând jos bagajele lui Walker, dar acum e momentul să ducem până la capăt această frumoasă

prietenie. Jamie o să stea la noi câteva zile.

— Oh, grozav! exclamă Patrice. Dar de ce?

— I s-au spus grosolănii prin telefon la Căminul Internaţional. Tot orașul s-a pornit de-a binelea contra lui. Și noi nu vrem s-o rupă la fugă înspăimântat și să-nceapă să spună ce nu trebuie.

— Ceea ce nu trebuie, din punctul tău de vedere, ar putea să fie ceea ce trebuie din punctul lui de vedere.

— Ei, pentru moment nu e cazul să ne facem prea multe griji în legătură cu persoana lui, pentru că acum ne preocupă ceva mai important, care se numește politică.

— Oh, Dumnezeule, Bernie, făcu Patrice, ai grijă să nu duci lucrurile prea departe.

— Crezi că nu știu cum să procedez? Știi ce, hai să bem ceva. Voi doi staţi acolo și eu am să pregătesc băuturile. Îmi place să vă aud giugiulindu-vă în timp ce sunt la bucătărie.

Chipul lui Walker păru să se lumineze puţin la această perspectivă și lui Froelich îi reveni buna dispoziţie.

— Fii atent, e un ipocrit, o auzi pe Patrice spunându-i lui Walker pe când scotea cuburile de gheaţă din tăviţă.

— Amândoi sunteţi foarte drăguţi, răspunse Walker.

Froelich întredeschise ușor ferăstruica de serviciu și-i văzu pe Walker și pe Patrice sărutându-se. Autofelicitări reciproce! Victima și mântuitorul victimelor! Omul cel trist care prin tristeţea lui câștigă toate vrturile pentru că poartă povara lumii! Câtă nevoie avem de el și cât de mult face pentru noi! Froelich spionă prin crăpătură și simţi o plăcere deosebit de intensă. Iată un duet în care două spirite, unul englez și unul american, cântau la unison în cele din urmă. Al lui Walker și al lui Froelich. Erau suflete unite, din aceeași substanţă, împărtășeau o singură cauză, le plăcea aceeași femeie, înflăcărarea care-l cuprinse faţă de această înrudire spirituală se răsfrânse în afară, sub forma unui sentiment de speranţă în viitor. Niciodată nu se simţise Froelich atât de aproape de literatură, de cartea lui, de universul literelor la care contribuia. „Și tot ce facem acum e să așteptăm, gândi el, să așteptăm ca lumea

să-l preia pe Walker și să-l contureze, să așteptăm ca părţile să-și definească poziţiile, să așteptăm ca afecţiunile și cauzele să-și croiască drum mai departe, să așteptăm ca rolul de geniu pozitiv al lui Walker să devină istoric. Cine s-ar fi gândit, în ziua aceea a ședinţei pentru desemnarea titularului bursei de creaţie literară, că acele cuvinte bine calculate despre un om pe care Froelich nici nu-l cunoștea măcar, îl vor aduce aici, îl vor așeza pe acest divan ca s-o sărute pe nevasta lui, în timp ce istoria prindea viaţă în jurul său și toată America își definea atitudinea faţă de el? Urmărind prin deschizătură sărutările care continuau, se simţi un om realizat. Fredonând în surdină, cu vocea lui de muncitor agricol: „Trece un om dându-și porecle”, turnă puţin Martini și mult gin *in shaker,* amestecând încet, în mod deliberat, pentru că nu vedea niciun fel de motiv să se grăbească.

În dimineaţa următoare conferinţei sale, Walker, trezindu-se în carnerea lui de la Căminul Internaţional, simţise că vede lumea înconjurătoare mai limpede; o căldură plăcută, veselă, îi străbătea corpul și-i spunea că procedase bine. Recunoscuse simţământul; era o întoarcere la bucuria morală din zilele vieţii de student și boem liberal, când cauzele erau drepte și dreptatea era asigurată. Anii care trecuseră între timp păreau să se fi topit – acei ani de moleșeală morală, când căsătoria și un sentiment al veritabilelor complexităţi ale vieţii îl aduseseră într-o stare de confuzie etică, îl aduseseră în situaţia de a suspecta că și alţii pot avea dreptate tot atât de bine ca și el. Crezurile lui se domoliseră; descoperirea că adevărul pare să deţină o arie mult mai întinsă decât își închipuise în tinereţe, faptul de a-și da seama că propriile sale principii de dreptate nu erau altceva decât un fel de cucernicie și că oricine putea fi cucernic, îl potoliseră pentru un lung și neproductiv răstimp. Atunci de ce, acum, adevărul îl apucase de ceafă, îl zgâlţâise zdravăn, îl determinase să facă o faptă mare și bună? Nu știa, dar strălucirea nevinovăţiei oneste era o posesiune redobândită, cu atât mai mult cu cât era o reînnoire a ceva

ce cunoscuse înainte. Se dădu jos din pat fericit. În faţa ferestrei lui cinta o pasăre străină, ciudată. Era o zi strălucitoare de toamnă târzie cu un soare pieziș; pământul arăta împrospătat și scânteietor după ploaia din timpul nopţii și spiritul lui se însoţea vesel cu toată firea, la unison. Se simţea deplin sănătos; pielea lui palidă i se părea acum bronzată, coordonarea mișcărilor corpului părea realizată, mușchii molateci ai stomacului păreau să se fi întărit. Ideea de a se reînnoi pe sine era exact motivul care îl adusese aici și toate aceste semne erau excelente.

Ar fi trebuit să știe că nu poate dura, că nu durează niciodată. O clipă mai târziu, sună telefonul și se trezi într-o lume de incriminări. Bucuria morală nu e niciodată pură; nu-i mulţumise pe toţi mulţumindu-se pe sine. Ceaţa morală se lăsă din nou; racheta se înălţă; Froelich se ridică și el alături. Își încărcă bagajul în mașină lui Froelich și, din nou, morocănos și zguduit, cu lumea rotindu-se în jurul lui, scăpată de sub control, se lăsă mânat înainte. De la acel punct mai departe, confuzia se accentua. Ciudata legătură cauzală care-l lega de Bernard Froelich era exact ca legătura cu Elaine; și aici existau fire pe care nu-și amintea să le fi legat, dar care erau în mod limpede resimţite din celălalt capăt; aici de asemenea, avea sentimentul că era angajat în ceva unde nu era singurul stăpân. Și scopul final era mult mai puţin clar, implicaţiile legăturii mult mai derutante. Dormi incomod pe divanul din casa Froelich, întrebându-se de ce tocmai el fusese ales în acest scop. Dacă Froelich îl stimula din punct de vedere moral și intelectual, Patrice îl stimula în alt chip. Walker, dorind să înţeleagă și să fie înţeles, cunoștea doar un singur loc adevărat unde să poată găsi așa ceva: lângă o femeie; dar simţea că și această nevoie fusese prevăzută, că făcea parte din tranzacţie. De ce? Walker presupunea că înţelege toleranţa binevoitoare a lui Froelich, ba chiar insistenţa lui ca Walker și Patrice să fie drăgăstoși. În definitiv, el însuși fusese un boem; și încă mai era nelămurit în acest domeniu și, după cum vedea, și

Froelich era un om care depășise astfel de

prejudecăţi morale, un boem și un *„playboy”* el însuși. Toată lumea știa, inclusiv Patrice, probabil, că Froelich se întâlnea cu studentele lui și le ducea să ia masa la „Lucky’s Place”; după aceea, mașina lui putea fi văzută pufăind anevoie afară din oraș, purtându-și povara dublă, și lăsând în urmă o dezbatere morală tipic studenţească: dacă e bine să speri că, prin progrese în domeniul afecţiunii, poţi obţine progrese și în domeniul calificativelor universitare.

Și astfel, Walker, care era doar un boem de provincie, și o știa, se trezi dispus să accepte, cu toate că bâjbâia, varianta cosmopolită. Într-un chip ciudat, tânjea după vechile simplităţi, tânjea să se întoarcă înapoi la căsnicia cu Elaine. Acele simţăminte, simple afecţiuni matrimoniale burgheze, îi reveneau în minte și în simţuri, situându-se din nou în centrul atenţiei. Simţea că această teamă de a merge prea departe fusese cea care pe vapor, la venire, îl îndepărtase de Julie Snowflake, ducându-l spre domnișoara Marrow. Dar aici nu mai exista nicio domnișoară Marrow, și scurtele bileţele amabile pe care i le trimitea din când în când nu-i mai produceau chiar aceeași impresie. Domnișoara Marrow recăzuse în britanism; America, spuneau scrisorile ei, e neobișnuită și bizară și amuzantă. Dar el mersese mai departe, el o îndrăgise. De dimineaţă, la micul dejun, în timp ce soţii Froelich se împungeau unul pe altul deasupra grătarului de floricele și a ouălor havaiene, Walker își dădu seama că Patrice medita la legătura dintre el și Froelich. Totul era tacit. Și Walker mai știa că Froelich îl fascina. Siguranţa lui, simţul pur de orientare, felul său cu adevărat energic de a-l manipula, îl impresionau cum nu se așteptase să fie impresionat în Statele Unite. Era o admiraţie pur intelectuală, o admiraţie faţă de ascuţimea minţii și faţă de voinţa lui. La început, Froelich fusese pentru el doar un pisălog; importunităţile lui morale fuseseră prea insistente, prea intense, prea violente… obsesia unui biograf pentru victima sa. Acum vedea rolul lui Froelich mai creator; era un spirit reformator; nemulţumit din punct de vedere intelectual, de subiectul său, Froelich îl antrena spre ceva mai măreţ.

Poate era din pricină că terminase capitolul despre el și acum voia să-l facă pe Walker să se ridice la înălţimea textului; mai bine să schimbe omul decât să bată din nou la mașină cincizeci de pagini. Chiar dacă acesta era motivul, ei bine, Walker mersese atâta drum tocmai pentru a deveni permeabil la schimbare. Schimbarea era singurul lucru pe care îl dorea, singura sa pretenţie de la lume. Credea în căutare; întotdeauna crezuse; dacă cineva îl putea conduce și îndruma, era liber s-o facă.

Astfel zilele treceau și Walker aștepta ca lucrurile să prindă din nou formă. Și un lucru se putea spune... lumea părea acum să manifeste interes faţă de el. Froelich, aducând corespondenţa lui Walker acasă de la catedră, venea cu provocări și laude și învinuiri din toate părţile. Walker îndrăgi în special o scrisoare; spunea: „Am citit în IV. Y. *Times* ce ai făcut și cred c-a fost pur și simplu grozav. Uită lucrurile pe care ţi le-am spus da? Ești un cavaler al infinitului, ai reușit. Iată o sărutare pe care o ţineam la păstrare. Julie". În cea de a treia zi a ședерii sale la Froelich, apăru ziarul „Trâmbiţa din Party", cuprinzând o relatare ostilă a conferinţei lui Walker („Walker încalcă Legile Ospitalităţii") și un anunţ în versuri care suna așa:

„Ajutor la străini am dat Și răsplata ne-am primit. De ce l-om fi ascultat?

Walker... du-te de unde-ai venit.

Dar la nevoie, americanii leali pot apela la ajutorul Serviciul obștesc de pompe funebre, pentru o înmormântare prietenoasă clasa întâi".

— Ești discutat peste tot, spuse Bob Naughty care venise în vizită cu Eudora, în seara aceea. Se așează pe divan și-și scoase pantofii.

— Nu-l măguliţi, interveni Froelich. Trebuie să-l ţinem în stare de apatie „altfel devine egocentrist. Își închipuie că tot tamtamul ăsta e în legătură cu el.

— Noi am venit de fapt să stăm de vorbă cu voi despre Eudora, spuse Bob Naughty. M-a înșelat și vreau să-ţi cer sfatul, Bernie.

— Adevărul este altul, făcu Eudora, el socotește că

am necinstit căsătoria noastră pentru că m-am culcat cu unul care nu-i pe placul lui.

— Un vânzător de mașini vechi, pentru numele lui Dumnezeu, exclamă Bob Naughty. Probabil că are legături și cu Ku-Klux-Klanul. Pe dracu', n-aș vrea ca fiică-mea să se mărite cu unu ca ăsta.

— E un băiat tare drăguţ, zău, explică Eudora. E nelămurit în legătură cu principiile morale ale profesiunii lui. Cred că l-aș putea ajuta să capete o judecată sănătoasă.

— E o greșeală să le dai unor astfel de oameni chiar și ajutor sexual, spuse Bob.

— Bob, exagerezi, spuse Eudora. Ești pur și simplu gelos și încerci să pari obiectiv legându-te de meseria lui. În orice caz, știi cum se cheamă atitudinea ta? E o nenorocită de prejudecată în sens invers. Ai o atitudine de discriminare împotriva conservatorilor.

— Vino cu mine în bucătărie şi-o să discutăm, spuse Froelich.

După ce ieșiră, Walker i se adresă lui Patrice:

— Pare a fi un punct de vedere etic interesant.

Patrice răspunse:

— Vezi, adevărul este că Eudora e o stricată și ei doi au tot încercat să dea explicaţii raţionale. O să discute despre asta toată noaptea. Știi ce, hai să luăm mașina și să mergem pe muntele Lookout. E un local german acolo sus și putem găsi bere. Nu cred că am chef să aud iar toată povestea asta.

— E-n regulă, splendid! acceptă Walker.

Porniră cu mașina prin întunericul care învăluia câmpia, către munţii care se înălţau în faţa lor. Apoi se lăsă noaptea și din munţi rămase doar o puzderie de luminiţe și dârele legănate ale farurilor de la mașini. Mașina cea veche a lui Froelich începu să urce pantele cu serpentine bruște printre pini. Se simţea mireasma pădurii.

— Povestește-mi despre Bernarul, zise Walker. De ce-mi poartă atâta interes?

— Oh, pe Bernie îl interesează toată lumea. E ca un

părinte pentru toţi oamenii derutaţi din universitate.

Studenţii vin. la el tot timpul cu problemele lor. Îi descoperă, sesizează o criză de la o milă distanţă. Uneori mă satur de-a binelea de toate astea.

— Cu ce se alege?

— Nu știu. Adică se alege cu o adevărată împlinire. E un conducător de suflete, așa își zice chiar el. Cunoști expresia? Cred c-a luat-o de la Jung. Un mântuitor de suflete sau cam așa ceva. Un om care duce spiritul înainte. îl iubesc pe Bernie, e un tip grozav, dar mă și obosește. E așa de egocentrist și așa de... preocupat de bărbaţi, înţelegi ce vreau să spun? Nu vreau să spun că e homosexual, dar cea mai mare plăcere a lui e să facă diverse servicii oamenilor, dintr-un fel de camaraderie. Și adesea, omenirii, în sens abstract. El vede omul ca pe un grup.

Patrice abătu mașina din drum într-un loc de unde puteau privi întinsul câmpiei. Luminile din Party străluceau în depărtare, pe șesul neted; apoi, în mănunchiuri, se vedeau luminile altor orașe din apropiere, situate paralel, dincolo de locul pe care-l cunoștea. Priveliștea îi aminti de imensitatea Americii și de numărul uriaș al așezărilor ei, lucru pe care, locuind în Party, fusese ușor să-l uite.

— Iată ce ţinuturi au străbătut pionierii ca să ajungă aici, explică Patrice. Iată de ce e o regiune aparte.

— Poate că nu e treaba mea să încerc să mă adresez acestei ţări.

— Știi, Jamie, nu trebuie să mergi în direcţia în care merge Bernie. Dacă se va convinge că-l urmezi, va pune stăpânire pe tine.

— Știu.

— Știi ce-ar fi inteligent? Să nu facem dragoste acum, pentru că asta e ceea ce vrea el.

— E greu, spuse Walker.

Patrice se uită afară și zise:

— Știu. Aș vrea să facem. Dar nu pentru el.

— De ce vrea el s-o facem?

— Oh, te vrea pe tine. Vrea să aibă capul tău printre trofeele lui.

— Dar de ce?

— O grămadă de motive. Ești scriitor. Și scriitor englez. Și un om pe care-l admiră și-l invidiază. E mai bine decât să te prindă doar pe hârtie.

— Și dacă am face-o, ăsta ar fi motivul?

— Păi, tu ești cel care ar trebui să știe. Tu ar trebui să judeci singur. Așa incit să nu-i faci jocul, să nu slujești situaţia pe care a creat-o... Walker stătea tăcut. Știi ce, spuse Patrice, am să opresc mașina în parcajul de la Hofbrau și o să bem berea acolo.

— Nenorocirea e că nu știu încă răspunsul, zise Walker.

Mașina parcurse o sută de yarzi și, ieșind iarăși din drum, trase lângă o cabană mare de lemn, cu acoperiș în stil elveţian.

— Cu un pahar de bere în faţă, gândește-te la asta, sugeră Patrice.

Intrară. Cabana Hofbrau avea pereţi din lemn de pin și deasupra meselor ţintuite, capete de elani și cerbi.

— Ei, e balul pompierilor, exclamă Patrice. Vor să cumpere o mașină de stins incendiile; balul e organizat ca să strângă fonduri.

O mică orchestră cânta muzică populară și dansatorii se învârteau în mijlocul parchetului.

— Știi să dansezi dansuri populare? întrebă Patrice.

— Am să-ncerc, răspunse Walker.

— Uită-te puţin la capetele astea de pe pereţi, zise Patrice, și bagă de seamă. Să nu fii unul din ele, auzi?

Dansatorii, oameni de prin partea locului, chiuiau și asudau. Walker plăti intrarea și amândoi trecură pe ringul de dans.

— Așa-i că-i grozav? întrebă Patrice. Fă exact ca mine.

— Oh, la naiba, exclamă Walker enervat pentru că nu reușea. O să mă învârtesc jur-împrejur.

— Bravo, te învârtești divin.

— Întotdeauna a fost specialitatea mea.

În scurt timp, dansul îl slei de puteri și se duseră să se așeze la o masă. Un chelner cu șorţ alb se apropie de ei și comandară de băut.

— Povestește-mi despre soţia ta, îl îndemnă Patrice.

— De ce?

— Mă interesează, d-aia.

— Păi, e un fel de fată voinică. Mă domină și până nu de mult îmi plăcea. Apoi… știi, cum ar putea zice Hemingway, nu mi-a mai plăcut. Doar că nu e adevărat, îmi plăcea, o iubeam, dar voiam să mă liberez de toate astea. Ea nu poate înţelege, așa că e foarte greu s-o conving c-ar trebui să divorţăm. Continuăm să facem schimb de scrisori. Eu spun „libertate” și ea spune „acasă, nevastă, copil”. Nu știu cine o să câștige. Cred că depinde de hotărârea mea dacă rămân aici.

— Și dacă o să ţi se permită să rămâi.

— Da, așa e. Presupun că s-ar putea să-mi retragă viza.

— Păi, Bernie s-a gândit la asta, dar nu crede că lucrurile vor lua astfel de proporţii. Bernie nu vrea așa ceva. Vrea ca totul să ia proporţii doar atât cât să permită puţin mai multă libertate în universităţi. Face ca tine. Când lumea spune „jurământ”, Bernie se simte obligat să spună „libertate”.

— Da, ca mine.

— Dar ce înseamnă cuvântul „libertate” pentru tine?

— Oh, nu ceea ce înseamnă pentru Bernard. Nimic altceva decât să mă aflu într-adevăr în aerul acesta și printre munţii aceștia și să am răgaz să mă gândesc la ce-mi trece prin minte fără să existe ceva care să insiste să i se acorde atenţie.

— Ah, păi ești un pionier, un pionier al anilor patruzeci și nouă, făcu Patrice.

— Un pionier cu probleme de jurământ de credinţă. Cred că asta a fost greșeala mea. Am venit ca să mă simt liber și acum sunt departe de așa ceva. Chiar și cu tine.

— Înţeleg, spuse Patrice, privind în pahar. Ce vrei să

spui cu asta? Că nu te simţi liber faţă de el nici în ceea ce mă privește?

— Că nu mă simt liber faţă de nimic. Nu e vorba doar de Bernie. E vorba de faptul acesta de a fi legat, de a fi îngrădit de jur-împrejur, așa încât să nu am nicio plăcere adevărată. Lumea dă tot timpul buzna. Mi-ar place să cred că afecţiunea adevărată ar fi răspunsul meu. Dar ce fel de răspuns e acesta? N-am niciun mijloc de a șterge cu buretele. Și asta e ceea ce vrem noi, nu-i așa?

— Da, cred că da. Aș vrea să facem dragoste, aș vrea iubire curată, să pot ajunge la asemenea elevaţie.

— Ah, da, și eu aș vrea. Relaţii personale, cum se zicea. Dar ce e personal în relaţii? întotdeauna par să ajungă la o comuniune de învinși. Două victime împărţind patul.

— Ei, cred că asta-i o remarcă frumoasă în felul ei, spuse Patrice. Atunci, ce părere ai despre o comuniune mai modestă? Vreau să spun, hai să dansăm.

— Foarte bine, răspunse Walker și amândoi se ridicară și se epuizară din nou.

— Viaţă simplă, făcu Patrice. Cred că pionierii făceau asta tot timpul. Știu că tuturor ne place să gândim așa. Jumătate din cadrele universitare au mici cabane aici sus, în căutarea vechii inocenţe. Crezi c-o găsesc?

— Nu știu, răspunse Walker. Eu nu cred c-aș putea.

— Poate că asta-i nenorocirea ta. Pur și simplu nu crezi în inocenţă. Cari complicaţiile după tine ca pe o piatră în jurul gâtului. La tine nimic nu e ușor.

Dar e pentru cineva? Admiţând că eu sunt deosebit de greoi în privinţa aceasta.

— Dumnezeule, ești într-adevăr. N-am să uit niciodată cum umblai când ai plecat de lângă poliţistul ăla. Credeam c-o să te sfărâmi în bucăţi. Și Bob Naughty a spus același lucru despre tine la conferinţă. „Credeam că o să i se desprindă capul de restul trupului și că cele două părţi o să înceapă să se certe între ele”. Așa a spus.

— Nu tocmai drăguţ, observă Walker.

— Da, nu tocmai drăguţ. Știi ce, mai comandă o bere

și apoi să mergem.

— Îmi place aici.

— Da, și mie, dar petrecerea e pe sfârșite.

— Câteva ore încă și-aș fi reușit să învăţ acest dans.

— Poate, spuse Patrice, dar cred că e nevoie de o viaţă întreagă.

Afară, când ajunseră la mașină, era răcoare. Un torent de munte se rostogolea mugind lângă han. „Ca o reclamă de ţigări men tolate, „observă Patrice. Se urcară în mașină, se priviră și-și apropiară feţele ca să se sărute.

— Oh, e plăcut, comentă Patrice, pornind motorul. Băgă mașina în viteză și porniră înapoi, cu hurducăieli.

— Știi ce? Am o pană de cauciuc. Trebuie să schimbăm roata. Se dădură din nou jos. Te pricepi? întrebă Patrice.

— N-am făcut niciodată așa ceva.

— Păi, să scoatem sculele din portbagaj și să vedem. Întâi trebuie să dăm la o parte capacul roţii. Walker execută foarte bine această operaţie, dar când veni rândul să desfacă piuliţele nu reuși.

— Oh, lasă-mă pe mine. Tu saltă doar în sus cricul.

— Atenţie, făcu Walker, cade roata!

— Dumnezeule, exclamă Patrice, era cât p-aci să mă omori. Uite, du-te și stai mai încolo și uită-te la peisaj. Am s-o repar eu.

— Nu, spuse Walker, ai să te murdărești.

— Știu c-am să mă murdăresc, Jamie, dar vreau să fac treaba asta eu singură, *okay?*

Walker, a cărui bună dispoziţie pierise, se duse și privi descurajat pârâul, văzând, dar fără să simtă, cât de frumos e.

— E-n regulă, s-a făcut, anunţă Patrice după un timp, hai să mergem.

— Îmi pare rău, se scuză Walker, n-am avut niciodată de-a face cu mașinile.

— Om primitiv! Oh, ai fost de oarecare ajutor. Cum supravieţuiește tribul tău?

— Cine zice că supravieţuiește?

— Dumnezeule, simt nevoia unui duș, spuse Patrice, conducând cu viteză dar cu iscusinţă, la vale, pe drumul de munte. Când ajunseră la șes, i se adresă: Uită-te înapoi, vezi dacă mai poţi zări munţii.

— Oh, Doamne, spuse Walker, m-am transformat într-un stâlp de sare.

Patrice întinse mâna spre el și-i ciufuli părul.

— Reușești să te descurci de bine de rău, nu-i așa? zise. Așa se spune mereu în Anglia: „Oh, știi, am reușit de bine de rău să ne descurcăm”. Ar trebui să ţi se tatueze asta pe piept.

22 – C. 115*

Când ajunseră acasă, nu găsiră pe nimeni.

— Hei-ho, nimeni acasă! De mâncat și de băut și bani n-am de fel… cântă Patrice și apoi zise: Prepară-ţi o băutură. Mă duc să fac un duș.

Walker își prepară o băutură turnând niște whisky într-un pahar. Dușul se opri și peste o clipă Patrice coborî în halatul Black Walch al lui Froelich.

— Tot n-a venit nimeni? Cred c-au ieșit să se plimbe cu mașina lui Bob. E prea ingenios ca să nu fie un plan.

— Același plan? întrebă Walker.

— Cred că da, răspunse Patrice, șovăitoare. Așa. E ceea ce se numește „momentul adevărului11.

— Poate c-ar trebui să plec.

— Există o problemă, totuși. Locuiești aici.

— Oh, făcu Walker, e complicat, nu?

— Da, răspunse Patrice. Știi, aș vrea să nu mă plictisești așa de tare. Am fost teribil de furioasă pe tine în legătură cu pana aceea. Și acum vreau să îndrept balanţa. Întotdeauna se întâmplă așa în Statele Unite. Ori de câte ori vezi doi americani certându-se, poţi să fii sigur că sunt pe cale să se culce unul cu altul. Bernie numește asta adulter verbal. Este un mod de relaţie, între oameni. Ostilitatea este cu mult mai prietenoasă decât indiferenţa totală. Cred că întotdeauna ne examinăm mai întâi emoţiile așa încât să ne găsim justificări că nu suntem nepăsători. Crezi că suntem nepăsători?

— Ei, unul din lucrurile pe care l-am observat în legătură cu America este că totul pare a fi dirijat într-o pâclă aromată de sexualitate. Sunteţi cu mult mai conştienţi de această emoţie, de acest impuls. Orice conversaţie în America pare să fie cu câţiva metri mai aproape de pat decât în Anglia.

— Cred că e adevărat, după câte știu din experienţă, spuse Patrice. Și de ce? De ce credem atât de mult în asta?

— E unul din lucrurile în definitiv, prin actul sexual te apropii oameni, și oamenii contează, nu-i așa?

care mai stau în picioare.

Într-adevăr de sexual extinde logica conversaţiei.

Ei bine, actul

— Da, încuviinţă Patrice, trecându-și mâna prin păr. Ei, ia spune-mi, Jamie, ne extindem logica conversaţiei, sau nu?

Cu aceeași aparenţă de întâmplare absolut accidentală, care intervenea ori de câte ori Walker se afla într-o astfel de situaţie, telefonul sună. Patrice ridică receptorul și ascultă.

— Era Bernie, spuse ea. Rămâne să doarmă la Bob Naughty. A băut prea mult.

— Am crezut că e altceva, am crezut că vine acasă, spuse Walker.

— De ce?

— Oh, așa mi se întâmplă de obicei.

— Ei, făcu Patrice, cred c-ar fi mai bine să-ţi pregătești divanul pentru culcare.

— Foarte bine.

Făcură patul împreună.

— *Okay,* spuse Patrice, ăsta-i patul tău și dincolo e al meu. Am să las ușa deschisă dacă vrei să-mi spui ceva.

Patrice intră în dormitor.

Walker respira greu și se gândea, se gândea la domnișoara Marrow și la felul cum îi rezistase pe vapor, la înclinaţia sa pentru actul moral, pentru actul care reprezintă o evadare din zona întâmplării, a iraţionalului și a istoriei. Apoi străbătu camera și bătu încetișor în ușa

dormitorului.

— Da, am într-adevăr să-ţi spun ceva, începu el.

— Închide ușa și spune-mi.

— Știi, aș vrea să stau aici cu tine, începu Walker.

Trecu șovăitor prin cameră până ajunse lângă oglinda în faţa căreia se afla Patrice; ea întoarse capul și Walker o sărută. Pipăi cu mâna să găsească nodul cordonului de la capot și îl desfăcu; apoi pipăi mai departe în căutarea căldurii de dedesubt.

— Oh, Doamne, Jamie, șopti Patrice. Îţi spun eu, ești chiar un prostănac.

— Nu repeta asta, protestă Walker.

Lângă pat, Patrice îi spuse:

— Dă la o parte pijamaua lui Bernie. Probabil că se află ascuns în ea.

Pe la ora trei dimineaţa, Walker auzi un zgomot. Se strecură încetișor de sub braţul Patriciei întins peste el și se duse în vârful picioarelor în *living-room.* Pe divanul pregătit pentru el, zăcea întins Bernard Froelich, respirând greoi, cu hainele boţite. Capul i se răsuci spre Walker și păru să-l privească.

— *Hello, hello,* murmură el cu o voce cleioasă dar când Walker se uită mai deaproape, văzu că dormea adânc.

Marţea următoare, Froelich îl duse pe Walker cu mașina la universitate ca să-și ţină seminariile. În incinta universităţii, mulţi pomi erau desfrunziţi, campanila se contura acum distinct și mașinile aveau capotele ridicate.

— Mai sunt doar două săptămâni până la vacanţa de Crăciun, observă Froelich. Dacă e să se întâmple ceva, atunci va trebui să se întâmple curând.

Când Walker intră în secretariatul catedrei de engleză să-și ia poșta, secretara ridică ochii și-l anunţă:

— Doctorul Bourbon dorește să te vadă, James. Vrei să te duci la el?

Walker ciocăni la ușa lui Bourbon.

— Intră, strigă acesta.

Ședea la biroul său, fumându-și pipa și când îl văzu pe Walker își lăsă corpul să alunece pe scaun în jos, în

dosul hârtiilor.

— A, dom Walker, te deranjează dacă stăm puţin de vorbă? întrebă el.

— De loc.

— Buun, deci, voiam doar să te ţin la curent cu situaţia provocată de izbucnirea dumitale. Sunt câteva lucruri car s-au întâmplat. Unu din ele e că Administraţia de stat i-a trimis Iu rectoru Coolidge o adresă care zice că ar trebui sau să-ţi pretindă să semnezi jurământul, sau să te concedieze.

— Înţeleg, spuse Walker.

— Aşa că rectoru Coolidge a trimis înapoi o notă care zice că dacă nu semnezi o să refuze să-ţi reînnoiască contractul la sfârşitul acestui an, adică a anului universitar.

— Dar contractul era doar pentru un an universitar, nu-i aşa?

— Ei bine, àsta-i rectoru Coolidge; vede mai departe decât ceilalţi. Aşa că, nu ştim ce-o să se-ntâmple cu asta, dar am să te-anunţ ce se întâmplă, când s-o întâmpla. *Okay,* aşa, celălalt lucru e că consiliu local al Asociaţiei americane a profesorilor universitari, ştii, asta-i un fel de uniune, va discuta problema dumitale vineri la prânz la Clubul corpului didactic. Mi-am închipuit că s-ar putea să vrei să fii acolo. Eşti membru? Nu? Buun, atunci ai vreun prieten pe care l-ai putea trimite acolo?

— Am să mă gândesc la cineva.

— Buun, e o situaţie neplăcută, dom Walker, şi ştii c-aş vrea să nu se fi întâmplat. Dar se pare că universitatea încearcă să aibă grijă de dumneata şi sper că te simţi tare recunoscător. Dar s-ar putea ca lucrurile să meargă mai rău. Suntem sub foc dinafară şi dinăuntru. Dinafară înseamnă presa, locuitorii oraşului, Administraţia de stat. Dinăuntru, hâm, înseamnă toţi studenţii ăştia care-au venit la mine să protesteze şi unii membri ai corpului didactic. Câţiva s-au dus la rector să protesteze împotriva modului indiscret în care te-ai manifestat.

— Zău? întrebă Walker. Cine?

— Păi, se pare că cineva pe care-l cunoști a iniţiat o petiţie.

— Cineva pe care-l cunosc?

— Da, doctorul Jochum.

— Doctorul Jochum? Cel cu care am venit pe vapor?

— Da, exact, dom Walker.

— Nu pot să cred.

— Păi, cinstit să fiu, asta nu m-a mirat pe mine niciun pic. Jochum luptă de mult pentru lealitate. Dar am să-ţi spun ce m-a mirat într-adevăr și cred c-ar trebui să știi asta. Petiţia a ajuns la noi la catedră ieri și am auzit, să știi că la mine n-a ajuns, dar am auzit că era purtată din om în om de domnu' Van Hart.

— Domnul Van Hart din biroul meu?

— Exact. Buun, dom Walker, eu îs imparţial în toată treaba asta și mă aflu într-o situaţie extrem de grea, că te-am numit și te-am lăsat să nu semnezi și-așa mai departe. Dar toate astea înseamnă că și dumneata ești într-o situaţie extrem de grea. Dacă vor fi presiuni prea serioase s-ar putea să fiu obligat să te concediez și ăsta-i adevăru, dom Walker. Noi nu concediem ușor aici, dar dumneata nu ai nici definitivare. Cred c-o să putem să te ţinem până la sfârșitul anului și nu mă feresc să spun c-o să sprijin acest lucru. În ciuda tuturor necazurilor pe care le-am avut întotdeauna cu scriitorii. Universitatea nu l-a uitat pe Elvis Flea.

— Cine e?

— A fost bursieru nostru la cursul de creaţie literară acum doi ani. Zicea că e poet. Problema lui era seducerea femeilor. Povestea e că le seducea pe nevestele profesorilor în ordine alfabetică. L-au băgat la închisoare undeva mai la vest de-aici, și asta n-a mirat pe nimeni. Sunt o mulţime în universitatea noastră care nu mai vor să vadă vreodată un scriitor pe-aici. Așa că… fii prudent, dom Walker.

Walker era atât de tulburat de aceste vești pe când se întorcea în biroul său, încât se izbi zdravăn de răcitorul pentru apă și împrăștie paharele de carton în toate

direcţiile. „Fii prudent!” În birou se afla o singură persoană: Froelich, care întocmea o listă de calificative.

— Bernard, nu mi-ai spus nimic despre o petiţie, zise Walker.

— Nu e indicat să știi chiar totul, spuse Froelich. S-ar putea să te înspăimânţi.

— Nici de ședinţa de vineri.

— La care oricum nu poţi să participi. Și chiar dac-ai putea, eu nu vreau să fii de faţă, băiete!

— Harris zicea că Bill Van Hart a fost cel care-a umblat cu petiţia pe la membrii catedrei noastre.

— Așa e, Bill a umblat cu ea.

— Dar de ce-a făcut asta? Mă surprinde din partea lui Bill…

— Probabil pentru că așa i-am spus eu.

Walker se simţi complet dezorientat.

— Dar de ce-ai făcut asta?

— Nu pot să-ţi răspund, zise Froelich, mâzgălind un insuficient pe o lucrare. Invoc ca scuză amendamentul cinci.

Walker se așeză pe scaunul său și-l făcu să se învârtească potrivit dezorientării sale.

— E ora să te duci la seminar, îl anunţă Froelich, își luă planul de predare și catalogul studenţilor de anul întâi și o porni în aerul rece. Un iz de trădare părea să umple lumea în care se mișcase atât de lipsit de bănuieli. Chiar și pomii și cărările nu mai păreau demne de încredere, iar chipurile studenţilor pe lângă care trecea păreau, într-adevăr, foarte străine. Deși nu avea certitudinea afinităţilor și legăturilor pe care le stabilise și nu le dăduse prea multă atenţie, lipsit fiind de pătrundere faţă de criteriile politice care-i diriguiesc pe cei versaţi în viaţa instituţiilor, Walker simţise că există totuși anumite lucruri stabile – cele umane: că Jochum e prietenul lui, că Froelich de asemenea, că membrii corpului didactic al catedrei de engleză erau, în general, de partea lui. Aflase că numirea lui fusese disputată; dar presupunea că prezenţa și comportamentul său uman puseseră capăt acestei dispute.

Și se mai presupunea că umanul are întâietate asupra politicului; această presupunere era considerată de el ca o regulă esenţială a vieţii. Dar acum se părea că vântul răsturnase peste noapte toate aceste legături și presupuneri. Simţământul de a fi străin și de a fi făcut lucruri pe care un străin n-ar fi trebuit să le facă îl afecta profund, deoarece dezinvoltura vieţii americane îl făcuse să simtă că a fi străin nu e o soluţie. Astfel, stătea la catedră și-și privea studenţii, întrebându-se ce să le predea, perplex în faţa structurii minţilor lor. Dintr-un motiv sau altul, Jaboloński se întorsese.

— Am crezut că te-ai transferat la alt preparator, îi spuse.

— Da, păi, așa a și fost, dar mi s-a părut totul un fel de prostie, așa că, la naiba, m-am întors la dumneata.

Una din fete, cu păr lung blond și ciorapi trei sferturi albi, un tip de scandinavă, întrebă:

— Ești într-adevăr un roșu, domnule Walker?

— Nu, răspunse Walker. Aţi citit tema pentru azi? Tema era *Propunere modestă* de Swift, una dintre pu ţinele lucrări cu oarecari pretenţii din Antologia studenţească. Ce părere aveţi despre această lucrare?

— Eu nu sunt de acord cu ea, spuse fata scandinavă. Nu cred, indiferent în ce împrejurări, că oamenii ar trebui să mănânce copii. Vreau să spun, probabil că există un alt punct de vedere, dar nu cred c-aș fi de acord cu el.

— Acesta e un punct de vedere foarte uman, domnișoară Lindstrom, spuse Walker, dar de ce nu crezi că ar fi posibil ca oamenii să mănânce copii?

Domnișoara Lindstrom se uită la Walker cu ochii ei albaștri strălucitori.

— Sunteţi într-adevăr de partea mâncătorilor de copii, domnule Walker? Sunteţi într-adevăr?

— Nu chiar, răspunse Walker. Dar Swift a fost?

— Cine? întrebă domnișoara Lindstrom.

— Swift, Jonathan Swift, autorul eseului pe care v-am cerut să-l citiţi.

— Păi, cred că trebuie să fi fost, spuse domnișoara

Lindstrom. N-ar fi spus-o dacă n-ar fi fost, nu-i așa?

— Ce părere aveţi?

Walker se uită prin sală. Începu să se simtă puţin cam stânjenit pentru că unii dintre studenţi păreau vizibil ostili; acum purta nu numai povara lui, dar și pe-a lui Swift, deopotrivă. Făcu înconjurul clasei cu privirea și observă, ghemuit în rândul din fund, după un sac ¡mare de rufe scoase de la curăţătorie, un bărbat voinic cu un impermeabil și o pălărie *trilby.* Pălăria nu ascundea în întregime părul roșcat al lui Hamish Wagner. Walker știa că una din îndatoririle lui Wagner era să asiste la seminariile de compoziţie și să verifice competenţa profesorilor. Proaspeţii absolvenţi erau de obicei victimele pe care și le alegea și aceștia povesteau cu lux de amănunte până unde mergea fantezia lui Wagner în efortul de a nu se lăsa identificat, îmbrăcând halate de portar, apărând în șorturi bermuda și tichii de student din anul întâi și altele de acest fel. Ceea ce-l deranja pe Walker era faptul că Wagner se hotărâse să-l asiste tocmai la acest seminar și tocmai în această anumită perioadă; în orice caz, rămăsese cu impresia că doar proaspeţii absolvenţi erau controlaţi în felul acesta.

Walker coborî privirea și observă că, în rândul din faţă, Jaboloński stătea încordat, cu mâna întinsă. La privirea lui Walker, spuse:

— Cred că tipul glumea.

Domnișoara Lindstrom se uită la Jaboloński.

— De ce-ar fi glumit? întrebă ea. De ce-ar fi glumit cu un lucru ca ăsta?

— Păi, hăă, nu știu, da poate că-ncerca să facă ceva în legătură cu foametea aceea și așa mai departe.

— Cum se numește acest procedeu literar? întrebă Walker.

Domnul Jaiboioński își lăsă capul în jos și se scărpină în creștet cu o mână imensă; după o clipă spuse:

— Hăă, ce știu eu, minciună?

— E ironie, spuse domnișoara Hackle, o fată independentă și vioaie, îmbrăcată cu un *dirndl.* Este un

procedeu indirect care sugerează opusul celor afirmate.

— În cazul acesta, da, încuviinţă Walker, simţindu-se acum mai în largul său. Şi de ce-a vrut Swift să-l folosească, ce presupui, domnişoară Hackle?

— Păi, ca să-i facă pe oameni să se scandalizeze şi să spună ceea ce-a spus, chiar adineauri, domnu' Jaboloński de colo, explică domnişoara Hackle.

Domnişoara Lindstrom dădu din cap cu nedumerire.

— Vreţi să spuneţi că nu voia de loc ca oamenii să mănânce copii?

Toţi studenţii din jurul ei începură să spună: „Da" şi „aşa e" şi ea se îmbujoră la faţă.

— Păi, nu înţeleg, continuă fata. Să presupunem că cineva l-ar fi luat în serios şi i-ar fi mâncat. El ar fi fost răspunzător atunci, nu-i aşa? Oricum, nu înţeleg de ce scriitorii ăştia se simt obligaţi să fie aşa de inteligenţi. De ce nu pot spune ceea ce gândesc pe şleau, în loc să meargă pe ocolite zăpăcind lumea?

Domnişoara Hackle urmă:

— Cred că şi-a închipuit că nimeni n-o va face. Cred că şi-a închipuit că oamenii nu pot face ceva atât de îngrozitor.

— În privinţa aceasta nu sunt sigur, răspunse Walker. Nu avea o părere prea bună despre natura umană.

— Vedeţi, spuse domnişoara Lindstrom, eu cred că asta chiar voia să spună. Şi cred că e îngrozitor, domnule Walker, zău că da.

La aceste vorbe, un student elegant, cu aspect de anarhist şi o tunsoare de mohican, capul ras complet, afară de o fâşie îngustă de păr de-a lungul ţestei, şi care în seminariile precedente îşi exprimase o înaltă consideraţie faţă de Walker, se hotărî brusc să protesteze.

— Eu cred, zise, c-ar trebui să mai analizăm încă o dată. Poate că ne aflăm în faţa unui caz real de canibalism, dar noi nu am aprofundat suficient textul. Vreau să spun, o mulţime de rase umane au practicat canibalismul: avem dreptul să condamnăm cazul fără a-i da ascultare?

— Asta-i o nebunie, făcu domnişoara Lindstrom.

— Crezi așa pentru că ai prejudecăţi în această privinţă de la bun început, răspunse studentul cu tunsoare de mohican.

— Nu există nimic sfânt în seminarul acesta, domnule Walker? întrebă domnișoara Lindstrom.

Walker se înroși și se uită stânjenit la Hamish Wagner, dar acesta dispăruse cu totul în spatele sacului de la curăţătorie.

— Swift nu s-a pronunţat în favoarea canibalismului, spuse. El a adoptat o poziţie complexă, intelectuală, pe care am să v-o explic acum.

Walker vorbi un timp și când termină, văzu mâna domnului Jaboloński fluturând în aer. Domnul Jaboloński întrebă de ce tipii ăștia literaţi se simt obligaţi să facă pe deștepţii.

— De ce trebuie să prezinte totul atât de complicat? De ce nu acceptă lucrurile așa cum sunt?

— Ce-a spus John Stuart Mill? întrebă Walker. E mai bine să fii o fiinţă omenească nemulţumită decât un porc mulţumit, mai bine să fii un Socrate nemulţumit decât un prost mulţumit.

— Ei bine, nu pot să-i sufăr pe tipii ăștia care pun întrebări la toate, spuse domnul Jaboloński.

— Ești mulţumit așa cum ești?

— Exact, răspunse Jaboloński. Aș fi nebun dacă n-aș fi. N-am venit la universitate ca să-mi desăvârșesc mintea, domnule Walker, am venit aici ca să, hâi, să mă pre gătesc pentru o slujbă. Asta nu înţelegeţi voi. Mereu vreţi să-mi schimbaţi ideile. Vreţi să ne faceţi să gândim ca voi, ironie și aiureli d-astea. Și ce se întâmplă? Vă băgaţi în bucluc, asta se-ntâmplă.

— Da, spuse domnișoara Lindstrom. Și nu cred că e frumos să-i faceţi porci pe cei care nu sunt de acord cu dumneavoastră.

— N-am vrut să spun… începu Walker. Dar domnișoara Hackle și studentul cu tunsoare de mohican erau profund revoltaţi.

— Domnu’ Walkeiare dreptate, spuse domnișoara

Hackle. Oamenii care refuză să gândească despre ei înșiși sunt într-adevăr porci.

Seminarul se transformase într-un ospiciu. Când clopoţelul sună sfârșitul orei, studenţii ieșiră din sală urlând unii la alţii, iar Walker își vârî caietele sub braţ, istovit și jenat. Hamish Wagner reușise să se strecoare afară din sală în mijlocul unei îmbulzeli de antagoniști și Walker prevăzu cum va suna raportul: „predare subversivă, insulte aduse studenţilor, exprimarea unui punct de vedere echivoc”. Ieși în grabă din clădire și-l văzu pe Wagner umblând pe alee în faţa lui cu pași mari și sacul de la curăţătorie pe umăr, îndreptându-se către catedra de engleză. Îngrijorat, alergă după el.

— *Hello,* Hamish, strigă el.

— Oh, măi, măi, bătrâne! făcu el.

— Te-am văzut la mine în seminar, spuse Walker. Mă tem c-a fost puţin cam haotic. Cred că studenţii sunt probabil tulburaţi din cauza tămbălăului cu conferinţa mea.

— Da, ei, lasă, consider că a fost un seminar bunicel, spuse Hamish. Am câteva critici. Poate că nu vrei să le auzi, dar eu predau de câţiva ani buni și o dată cu experienţa sporită și cu studiul a venit și înţelepciunea…

— Aș vrea să le aud, zise Walker.

— Ei, în ordine, uite cum ar trebui să fie, începu Hamish. Cred că au fost unele puncte slabe în prezentare. Ţi-aș da notă mare pentru conţinutul predării dar pentru alte câteva lucruri ţi-aș da notă mică. Ca de exemplu faptul că stai sau în picioare sau jos. Îmi place să văd că profesorul se agită mult prin sală, că menţine trează atenţia studenţilor. Dumneata ai stat pe colţul catedrei fără să te deplasezi decât o dată când te-ai dus la tablă ca să scrii cuvântul „nutriţie”. Și apoi chiar și acest lucru, folosirea tablei. Îmi place să văd că mijloacele vizuale sunt folosite din plin într-un seminar: tabla, materiale litografiate, aparatul de proiecţie. Știi, secretarele noastre de la catedră îţi vor litografia orice material de predare de care ai nevoie, oricând socotești necesar. Trebuie doar să

anunţi din timp.

— Da, înţeleg, spuse Walker.

— Sper că nu ţi se pare o critică. Ăsta-i rolul meu.

— Așa voi face, Hamish, răspunse Walker.

— Bineînţeles că ai avut dreptate, continuă Hamish. Sunt niște porci. În sensul definit în pasajul acela.

— Oh, nu toţi, protestă Walker, unii dintre ei înţeleg despre ce e vorba – domnișoara Hackle și băiatul cu tunsoarea aceea caraghioasă.

— Da, e-adevărat, spuse Wagner. Nu sunt porci, sunt cretini. Ei... totul a fost foarte interesant.

Urmărindu-l pe Hamish Wagner dispărând în biroul său, Walker își dădu seama că întrevederea mai degrabă 11 întărise; acum era capabil să riposteze. Astfel încât, în loc să se întoarcă în biroul său, intră în cabina telefonică a catedrei de engleză și formă un număr.

— Doctorul Jochum la telefon? întrebă el.

— Cine e acolo, vă rog, se auzi vocea lui Jochum, ţipând în telefon.

— James Walker.

— Ah, prietenul meu, m-am gândit la dumneata. Dar mai întâi am de făcut un reproș. M-a decepţionat conferinţa dumitale.

— Am înţeles c-aţi înaintat un protest rectorului în legătură cu asta.

— Ah, mi-am închipuit eu că nu m-ai chemat doar ca să facem cunoștinţă, cum se zice în America.

— V-aţi închipuit? întrebă Walker.

— Vrei să știi dacă eu am iniţiat protestul acela? Da, dar nu a fost un protest faţă de conferinţa dumitale. Am protestat pentru că rectorul nu a afirmat în public că libertatea în universitate și jurământul de credinţă sunt compatibile.

— Cum e posibil?

— Oh, păi e foarte simplu, fără-ndoială. Știu că nu vei fi de acord pentru că ești liberal și nu poţi să înţelegi ce înseamnă conspiraţia. Nu crezi că aici există mai multă libertate în universităţi decât în alte ţări?

— Da, evident.

— Atunci ce se întâmplă când, în contextul libertăţii în învăţământ, oamenii folosesc această libertate pentru a-și exprima părerea că e necesar, din punct de vedere intelectual, să se creeze o societate în care această libertate să fie abolită?

— Asta e ca și cum ai spune că pe piaţa liberă ideile proaste le înlătură pe cele bune.

— Și nu există dovadă în lume că e adevărat?

— Cred că pe o perioadă scurtă, da.

— Dar pe o perioadă lungă adevărul va învinge. Așa o fi. Dar nu există garanţii. Vezi, ești optimist și trăiești din speranţă. Eu sunt pesimist și trăiesc din experienţă. Ţi-am mai spus toate acestea și înainte. Dumneata ești prietenul meu; nu te atac. Dar am avut o viaţă mai grea decât a dumitale; am învăţat lecţia. Acum e necesar să spun și altora ce am învăţat. Bine înţeles, sper că nu-ţi va produce nicio neplăcere dumitale…

— Nu văd cum.

— Ei, e o situaţie stupidă, curând va fi dată uitării. Atunci ne vom întâlni din nou, sper.

— Da, așa sper și eu.

— Într-o zi ai să înţelegi și dumneata lucrurile acestea.

— Nu prea cred, răspunse Walker. Dar o să ne mai întâlnim. În definitiv, asta înseamnă libertate în universităţi.

— Ei bine, mult noroc și un Crăciun plăcut, îi ură Jochum. Curând va cădea zăpada și vei vedea un alt fel de Party. E așa de minunat aici!

— Sper că n-o să mă dea afară până atunci.

— N-o să te dea, spuse Jochum, sigur că n-o să te dea.

— Am impresia c-o să ningă, spuse Patrice Froelich. Asta înseamnă un Crăciun cu zăpadă, grozav. E

nostim cum ninge de fiecare dată cam pe la începutul vacanţei de Crăciun.

— Da, noi aranjăm asta, așa încât studenţii care se du

Jc spre vest să fie prinși în capcana trecătorilor, spuse Froelich. În felul ăsta rămânem cu câteva locuri, libere pentru semestrul viitor.

Walker ședea pe divan citind primul capitol din romanul scris de Cindy Handlin, *Ochiul eului meu,* pe care-l prezentase spre lectură seminarului de creaţie literară al absolvenţilor; începea așa: „Cine e oricare dintre noi?” și Walker nu izbutea să-l înţeleagă. Era ultima zi de cursuri înaintea vacanţei și Walker urma să se întoarcă a doua zi în camera sa de la Căminul Internaţional. De mai bine de o săptămână nu se mai auzise nicio știre despre scandal, nicio relatare în presă, nicio scrisoare în corespondenţa lui. Ședinţa Asociaţiei americane a profesorilor universitari avusese loc cu o săptămână înainte, dar nimeni, nici Froelich, nici Bourbon nu-i spuseseră o vorbă. Froelich, la insistenţe, răspunsese atât doar: „A mers bine” și întrucât nu i se ceruse să părăsească postul și nici măcar nu se insistase să semneze acel blestemat formular rămas necompletat pe biroul său, nu se mai gândise la chestiunea aceea de loc. Își spunea că, dacă i s-ar cere, era gata să-l semneze; toate foloasele protestului său fuseseră culese, dar niciunul de către el. Doar dacă, poate, existase o minusculă scânteie de mândrie în afirmarea unui principiu? Dacă da, acum savoarea dispăruse; se simţea același de mai înainte, Walker cel rece, iernatic, care nu realizase nimic demn de luat în seamă, cu excepţia atitudinii de veneraţie recentă pe care i-o manifestau studenţii seminarului de creaţie literară, unde i se spunea în mod curent „geniu”. I se părea ciudat, deși nu contradictoriu, că această preţuire se datora nu faptului că scria ca un scriitor, ci pentru că vorbise ca un scriitor. Și aceasta, cel puţin, însemna o realizare, dacă ar fi putut să menţină măcar atât. Poate că a evoluat, deci, dar cum să-și dea seama?

Patrice se duse în bucătărie să facă ceai; instituiseră acest ceremonial englezesc zilnic, de când Walker era oaspetele lor. Nu avea tocmai același gust, iar ritualul expatriatului le provoca mai multă emoţie soţilor

Froelich decât lui Walker, dar era o bună instituţie iama, și Walker își amintea de comentariile lui Jochum despre felul în care acest ritual încetinea ritmul vieţii. Lucru indicat, după ultimele săptămâni.

— Te caută cineva la telefon, Jamie, strigă Patrice din bucătărie.

Walker se miră:

— Pe mine? și ridică receptorul.

— *Hello,* spuse.

— Bună, se auzi o voce.

— Cine e? întrebă Walker.

— Cine e? Nu știi?

— Nu, răspunse Walker.

— Ghicește, continuă vocea.

— Ar fi mai ușor dacă mi-ai spune.

— Dar nu ar fi așa nostim. Îţi dau un indiciu. E o veche prietenă de pe timpuri.

— Nu știam că am vreun prieten vechi, spuse Walker.

— Ai doar prieteni noi?

— Da, răspunse Walker.

— Ei, ia spune-mi ceva. Ai reușit să devii un cavaler al infinitului?

— Domnișoara Snowflake?

— Sigur că da, răspunse domnișoara Snowflake.

— Ce plăcere, exclamă Walker, apoi, fiindcă se afla în America, adăugă: Ce splendid!

— Nu-i grozav? Sunt aici. Am venit. Ce mai faci, puișor?

— Oh, destul de bine. Tu ce mai faci?

— Splendid, într-adevăr, splendid. Și ard de nerăbdare să te văd. Cine e Froelich ăsta la care stai?

— E unul din profesorii catedrei de engleză.

— Drăguţ?

— Păi, da.

— Căsătorit?

— Da.

— Nevasta e drăguţă?

— Da, răspunse Walker. Ascultă, cit timp stai aici?

— Nu știu. Mă îndrept spre vest pentru Crăciun.

— Cu ce-ai venit?

— Am o mașină. Mă reped de colo, colo, peste tot acum. Stau în apartamentul fratelui meu. Cerule, ce neastâmpărat e puștiul ăsta! Dar așa, am ocazia să văd orașul. Cred că-mi place. Pare amuzant. Așa e?

— Da, într-adevăr, răspunse Walker. Ei, trebuie să ne întâlnim.

— *Okay,* fixează. Eu sunt liberă tot timpul.

— Diseară?

— Sper că da, spuse Julie.

— Stai să văd. Walker astupă telefonul cu mâna și îi întrebă pe soţii Froelich: Avem vreun program diseară?

— Suntem invitaţi la decanul French acasă la un bufet rece. Cine e la telefon?

— O cunoștinţă de-a mea de pe vapor.

— O fată?

— Da, răspunse Walker.

— Păi, ia-o și pe ea. Are mașină?

— Da.

— Spune-i să treacă pe-aici să te ia.

— La ce oră?

— Oh, oricând, spuse Froelich, în jurul orei șapte.

— Julie, spuse Walker în telefon, notează-ţi adresa. I-o dictă. Ai scris-o? o întrebă apoi. Poţi să treci peaici pe la șapte să mergem la o petrecere?

— Splendid, făcu Julie, o petrecere a corpului didactic?

— Da.

— Strașnic, exclamă din nou Julie. Întotdeauna mi-a plăcut să vin neinvitată la petrecerile corpului didactic. La șapte, deci. Am să-ţi aduc un buchet de flori.

— Drăguţ din partea ta.

— Bine, o să vedem, spuse domnișoara Snowflake, închizând telefonul.

Froelich întrebă:

— E studentă?

— Da, e la Hillesley.

— Câţi ani are? întrebă Patrice.

— Oh, nu știu, vreo nouăsprezece.

— Și te-ai culcat cu ea pe vapor, la venire? presupuse Froelich.

— Nu, am stat doar de vorbă.

— Aha, făcu Froelich. Și a venit până aici să te vadă?

— Nu, de loc, are un frate la Benedict Arnold, e veterinar.

— Ei, e un pretext bun, spuse Froelich.

Ceva în Walker îl făcea să dorească fierbinte ca aluziile lui Froelich să fie îndreptăţite, ca Julie Snowflake să fi venit până aici anume ca să-l vadă pe el; la ora șapte stătea nerăbdător la fereastră, privind în susul și-n josul străzii.

— Oh, ia uită-te la el, spuse Patrice.

În timp ce ceasul din turnul universităţii suna ora șapte, un Volkswagen negru dădea colţul și trase în faţa casei. Julie coborî, într-un palton de cașmir și cu o pălărie albastră din pai. Walker își luă haina din mers și ieși pe verandă.

— Bună, domnule Walker, strigă Julie de lângă mașină. Coboară încet pe cărare! Vreau să-ţi verific coordonarea mișcărilor.

Walker coborî încet pe cărare, ajunse la ea și o sărută pe frunte.

— Bună, făcu ea. Da, am impresia că ai făcut oarecare progres. Măi băiete, e frig aici, hai să intrăm în mașină.

Se urcară și Julie porni motorul.

— Știi drumul până acolo? întrebă ea.

— Nu, trebuie să ne ţinem după soţii Froelich. Vin și ei imediat. Asta-i mașina lor.

— Asta-i mașină? Am crezut că e un monument istoric. *Okay,* să sperăm c-o să reușească s-ajungă acolo. Hei, domnule Walker, iată-ne din nou împreună.

— Da, răspunse Walker, e grozav.

— O să sărbătorim evenimentul. Întinde mâna la compartimentul pentru mănuși. E o cutie de ţigări de foi

panatella acolo. Ia una. Și aprinde-mi și mie una.

— Fumezi din astea?

— Fumez orice, răspunse Julie. Hei, s-a scris despre dumneata o mulţime în presă. Asta mi-a schimbat cu totul imaginea despre dumneata. Am socotit că e realmente eroic ceea ce-ai făcut. Și aici în vest, pe deasupra. Îmi închipui că n-a lipsit mult să te linșeze.

— Nu, zău că nu, făcu Walker.

— Bine, nu-4 nimic, spuse Julie. Nu poţi obţine chiar totul.

— Nu? întrebă Walker.

— Nu, dar poţi spera, îl consolă Julie. Hei, iată-ne ajunși. Ia uită-te puţin!

Casa decanului French era o construcţie modernă, aproape în întregime din stiolă. Părea să nu fie compusă decât dintr-o singură încăpere, drept în mijloc, în care nu puteai să vezi direct de afară, dar puteai observa că intră lumea.

— Cred că acolo, drept la mijloc, e toaleta, spuse Julie, dacă oamenii care locuiesc într-o asemenea casă folosesc așa ceva.

Camerele de jos erau înţesate de lume și Julie remarcă:

— Asta-i o adevărată plăcere. Am să mă simt ca-n filme. La Hillesley petrecerile corpului didactic sunt cu totul altfel. Am fost la câteva. Se servește ceai și apoi cineva cântă, știi, la lăută.

— Nu cred că petrecerile de la decanul French sunt așa, o asigură Walker.

— Veniţi înăuntru, îi chemă Patrice Froelich, vârându-și capul în mașină. Interzicem bisericuţele.

— *Hello,* făcu Julie. Eu sunt Julie Snowflake de pe coasta de est,

— Întotdeauna am fost de părere că Jamie preferă tineretul.

Walker plecă ochii în jos, stânjenit, și-și scărpină

nasul.

— Haide, ieși de acolo, Jamie, strigă Patrice. Să te punem la adăpost.

Înăuntru, decanul French, un bărbat foarte voinic care purta monoclu și o haină de casă din catifea, le ură bun venit. Decanul French, celibatar, avea reputaţia de a da tonul Vieţii mondene în Party; rolul său principal în viaţă era de a-i prezenta pe toţi tuturor și, când oamenii nu-și puteau aminti unde se mai întâlniseră, obișnuiau să spună: „Ne-am cunoscut la una din petrecerile decanului French”. Avea o casă deschisă, foarte luxoasă, și chiar în timpul zilei, dacă treceai cu mașina prin faţă, puteai vedea lume așezată în saloane, bind Martini, lume rămasă poate după petrecerea din seara precedentă sau care sosise devreme pentru cea din seara aceea.

— Sper că nu vă deranjează că am vénit cu o veche prietenă de-a mea, spuse Walker.

— Nu, mie-mi plac lucrurile astea, răspunse decanul French, luând mina lui Julie și strângându-i-o. Cum de te-ai încurcat cu această ruină acoperită de iederă din ţara insularilor?

— L-am cunoscut vara trecută, când mă întorceam din Ieropa, explică Julie.

— Să te ferești de oamenii pe care i-ai cunoscut în felul ăsta, zise decanul French. Stai mai bine de vorbă cu mine. În orice caz, el e prea străin ca să te poată aprecia.

— Ei, făcu Julie, îmi place tabloul acela abstract. O pictură mare, roșie, în mod evident interiorul unui pintee, acoperea un perete întreg. Am o mare admiraţie pentru arta modernă, pentru că e atât de confuză. Nu înţelege viaţa și îţi comunică acest lucru. Eu sunt exact la fel.

— Hai să-ţi arăt casa, propuse decanul French, și după aceea o să ieșim și-am să-ţi arăt piscina. Ţi-a spus doctorul Froelich c-o să facem baie?

— Oh, nu, ce păcat, pentru că n-am costum de baie.

— N-ai nevoie de costum de baie, o asigură Bernard Froelich.

— Nu zău, doctore Froelich, înotaţi în pielea goală

pe-aici?

— Astă seară nu, spuse decanul French, doaidacă ţii în mod special. N-am obiceiul să stric cheful altora. Dar avem aici un întreg asortiment de costume de baie care se potrivesc oricărui invitat.

Domnișoara Snowflake își răsuci trupul, își lăsă capul într-o parte, își scoase în afară posteriorul și-și trase o mână înăuntrul mânecii.

— Aveţi ceva care să-mi vină bine după accidentul pe care l-am avut? întrebă ea.

371

L

— Cred c-o să ne descurcăm, răspunse amuzat decanul French. Hai să facem înconjurul casei, scumpo!

— Hai să bem ceva, propuse Froelich, conducându-l pe Walker spre barul de care se ocupa Hamish Wagner.

— Hep, hep, bătrâne, ţinte tare! i se adresă acesta lui Walker.

— Se ţine tare astă-seară, zise Froelich. Dă-i niște *scotch*. Își luară băuturile și se îndepărtară agale.

— *Hello,* domnule, salută un absolvent de la sec-I ţia de engleză, venind spre Walker, am avut intenţia să vă întreb – dar mai întâi ar trebui să vă spun cât de mult îmi plac romanele dumneavoastră – aveţi de gând să scrieţi ceva despre noi?

Froelich îl întrebă pe absolvent:

— Cine ești dumneata?

— Sunt Ewart Humminghee, domnule. Fac parte din secţia de engleză.

de

— Te rog, nu-i pune domnului Walker astfel întrebări prostești. Nu e obligat să-ţi răspundă.

— Poate că vrea, făcu Humminghee.

că de

— Eu am grijă de el și-ţi spun că nu vrea. Așa întinde-o. 11 iubesc pe omul acesta și vreau să stau vorbă cu el.

— Scuzaţi, zise Humminghee.

— Întinde-o, repetă Froelich și întorcându-se spre

Walker spuse: Pa, pa!

— Pa, pa, răspunse Walker.

— Spune-mi ceva, începu Froelich. Așa, ce-ai învăţat până acum de când ai venit aici?

— Am să-ţi spun la sfârșitul anului, răspunse Walker.

— Spune-mi acum, ce dracu', insistă Froelich. Ai învăţat ceva?

— Da.

— Ce?

— Păi am învăţat cum să-mi ţin pantalonii fără bretele și cum să manevrez o mașină de spălat băgând monede și…

— Ce-ai *învăţat?* întrebă Froelich apăsat.

— Bine, în regulă, am învăţat că, eh, lucrurile în care credeam nu sunt atât de statornice cum îmi inchi puiam. Am învăţat că literatura are un viitor mai precar decât mă așteptam, că noua lume a tehnologiei este complet de neînţeles pentru mine, că democraţia nu este ceea ce credeam și că există mai multe modalităţi de a fi scriitor.

— Da, zise Froelich, mi-ai dat un răspuns bun. Ești deștept, Jamie. Așa… Ce-ai de gând să faci?

— Să fac? se miră Walker.

— Da, va trebui să te hotărăști, nu-i așa?

— Să hotărăsc ce?

— Dacă o să rămâi aici sau o să pleci, dacă te întorci la domestica și voinica ta nevastă sau te însori cu puștoaica asta pe care a-i adus-o aici astă seară?

— O, nu cred să fie prea multe șanse în privinţa asta.

— Divorţul tău e aranjat?

— Nu, răspunse Walker. Soţiei mele nu-i place ideea.

— Vrei să te însori cu fata asta?

— Nu m-am gândit la așa ceva, fiindcă nici nu-mi trece prin minte că ea ar vrea să se mărite cu mine.

— Păi, hai să aflăm, propuse Froelich. Cum o cheamă?

— Julie Snowflake, răspunse Walker.

Froelich strigă pe deasupra mulţimii:

— Julie Snowflake, vino aici!

— Stai, spuse Walker, nu poţi să faci una ca asta.

— Sigur că pot, replică Froelich, pentru că sunt în America.

— Bună, voi de colo, făcu Julie Snowflake, strecurându-se prin mulţime. Am avut vaga impresie că vreţi să-mi vorbiţi, doctor Froelich.

— Exact, răspunse Froelich. îl vezi pe omul ăsta cu care stau de vorbă, omul acesta minunat? Ei bine, se numește Walker și eu sunt prietenul lui.

— Și eu la fel, făcu Julie. E un tip foarte înzestrat, nu sunteţi de aceeași părere?

— Uite, vreau să te întreb ceva. Vreau să-mi spui pe scurt care sunt exact sentimentele dumitale faţă de el.

— Măi, măi, exclamă Julie, când puneţi o întrebare, o puneţi, nu vă-ncurcaţi, nu-i așa?

— Da.

— Nu e nevoie să răspunzi, interveni Walker. Te I rog, nu răspunde.

— Ba e nevoie să răspundă, stărui Froelich, pentru J că-i pun o întrebare politicoasă și la întrebările politicoase trebuie să răspunzi.

— Ei bine, spuse Julie, dacă vreţi să mergeţi chiar j până la capăt cu treaba asta, cred că domnul Walker, e așa cum spuneţi, un om minunat.

— Cât de minunat?

— Foarte.

— De ce?

— O, pentru că a constituit subiectul lucrării mele semestriale și pentru că a spus aici acele lucruri în legătură cu jurământul și pentru că e atrăgător, nu știu nici eu.

— Îl găsești atrăgător și ca fizic?

— Da, cred că da, răspunse Julie. Dar totodată găsesc că o mulţime de bărbaţi sunt atrăgători din punct de vedere fizic. E uluitor. Te aștepţi să existe doar unul și apoi sunt zeci și zeci care trec așa, încoace și-ncolo.

— Te-ai mărita cu un om ca el?

— Ei, doctore Froelich, nu sunt obligată să răspund

la astfel de întrebări. Mă hotărăsc atunci când sunt întrebată direct de cel care mă cere în căsătorie. Cred că este un mod destul de rezonabil de a vedea lucrurile.

— Te-ai mărita cu un om ca el?

— Aș putea, cred, dacă toate lucrurile ar fi în regulă, ori nu sunt. Domnul Walker știe ce vreau să spun.

— Vrei să spui că e însurat.

— Da, zise Julie. Nu știam dacă v-a spus. Nu spune la toată lumea.

— *Okay,* bine, asta-i tot ce vrem să știm. Întoarce-te la decanul French. Te șoarbe din ochi.

— Nu vreau să plece, protestă Walker. N-am stat aproape de loc de vorbă cu ea până acum.

— Oh, nu te necăji, Walker, mă-ntorc repede, spuse Julie.

— O să se-ntoarcă, îl liniști Froelich. Așaaa, acum ce ai de gând să faci, Jamie?

— Dumnezeu știe, făcu Walker deconcertat.

Julie se întorsese la decanul French care-și trecu braţul în jurul mijlocului ei. Gestul îi aminti lui Walker de doctorul Millingham și de conversaţia de pe vapor, și de florile pe care Elaine i le trimisese și de ultima scrisoare a Elainei pe care o avea în buzunarul de la piept și care-i spunea să nu uite să-și schimbe indispensabilii.

— Nu, Dumnezeu nu știe, răspunse Froelich. Eu știu, dar el nu.

Walker ajunsese, nici el nu știa prea bine cum, să asculte sfaturile lui Froelich, așa încât găsi natural să Întrebe:

— Atunci, ce să fac?

— Păi, ai să te întorci acasă, nu-i așa?

— Da? se miră Walker.

— Da, pentru că ţi-e teamă? Și pentru că dacă ai rămâne, ai ajunge un fel de doamna Bourbon, sau ca nebunul ăla de Jochum? Și pentru că Julie e tânără și influenţată de faptul că ești englez și scriitor? Și pentru că toţi oamenii arată mai bine când se află departe de casă și atunci intră în încurcături?

Aceste cuvinte îl neliniștiră pe Walker fiindcă începuse să se teamă că Froelich îi spune în mod indirect că fusese concediat. Dar ar fi fost prea simplu, ori Walker înţelesese de mult complexitatea mobilurilor lui Froelich. Singura explicaţie satisfăcătoare care-i trecu prin minte era că Froelich încerca să-i spună toate acestea din grijă și afecţiune pentru el; încerca să-l ferească să devină permanentul expatriat pe care Walker îl văzuse exemplificat într-un număr de anglo-americani. Bănuise sentimentul lui Walker pentru Julie Snowflake și îl cuprinsese îngrijorarea. Dacă așa era, observase bine. Sângele rece, calmul, prospeţimea lui Julie, toate găsiseră răsunet în inima lui Walker. Evadne Heilman se apropie și-i întinse o farfurie cu felii de friptură de vacă și salată.

— S-ar zice că dorești ceva de mineare, zise ea. Sunt sigură că ai pierdut din greutate în jurul taliei.

— Datorită vieţii sănătoase pe care o duc, spuse Walker. Să corectezi cincizeci de lucrări pe noapte e un adevărat exerciţiu de gimnastică.

— Știţi că o să trebuiască să înotaţi mai târziu? I întrebă Evadne Heilman, energică și tunătoare.

— Oh, eu nu, răspunse Walker. Nu sunt tipul atletic. I

— Ba da, chiar dumneata.

— Acolo afară, exclamă Walker. E mult prea frig. 1 Temperatura e probabil sub zero. Am să cad mort. J

— Piscina a fost încălzită toată ziua, explică Evadne. Oh, contăm pe dumneata, amice. Pentru onoarea englezilor.

Walker își luă farfuria și se duse în birou. Casa era înţesată de lume, cu toţii într-o stare de euforie intensă, și Walker văzu orașul Party ca pe o vastă colo- 1 nie de nudiști. În cadrul ei, oamenii nu aveau nicio intimitate și niciun defect nu era ascuns. Sexualitatea și prietenia plutea în aerul rece ca polenul verii, și exhibiţionismul propriu sau al altora era etica esenţială prin partea locului. Încăperile erau pline de suflete pradă dorinţelor. Lângă el, un bărbat cu *blazer* roșu „profesor de literatură franceză, mângâia partea stingă a posteriorului unei fete în costum

de baie cenușiu.

— Ce popo, *baby,* ce popo! spunea el.

— Mă urăști, nu-i așa, păpușo, pot să-mi dau seama după privirea ochilor tăi, șoptea alt bărbat de cealaltă, parte a lui Walker; femeia căreia i se adresase, îmbrăcată într-o rochie lungă, neagră, de seară, având un decolteu adine și un corsaj bine ajustat, răspunse.;

— Ești atât de degenerat încât ar trebui să te duci drept afară și să te îneci în piscină. De ce nu te duci? Dă-i drumul, pușiule!

— Poate c-am s-o fac, spuse bărbatul. Femeile mi-au trezit întotdeauna dorința de sinucidere.

Walker observa, asculta, și-și mânca friptura, când Patrice Froelich veni și se așeză lângă el.

— Bună, scumpule. Ce s-a întâmplat cu prietena ta?

— Nu știu, răspunse Walker. E pe-aici pe undeva.

— E cu grăsanul ăla de French, zise Patrice. Fata, i-a căzut într-adevăr cu tronc. Totuși ea se distrează grozav. E o pușcoaică încântătoare.

— Da, nu-i așa?

— Ești îndrăgostit de ea?

— Nu știu, răspunse Walker stânjenit. Îmi place foarte mult.

— Ah, este vechea atracție pentru inocență. Pe care n-o găsim niciodată, nu uita.

— Eh, nu e chiar așa de inocentă, spuse Walker. Cred că doctorul Jochum spunea că rolurile s-au inversat acum. Inocența europeană vânează experiența americană.

— Și asta ai făcut dumneata pe-iaici?

Walker își dădu seama că se afla pe un teren periculos și răspunse:

— Deh, cam așa ceva.

— Ce vrea să-nsemne asta? întrebă Patrice, ținând seama că sunt și eu puțin amestecată.

— Vreau să spun din punct de vedere intelectual; și spiritual. Cum tocmai îmi spunea Bernie adineauri, am învățat o mulțime de lucruri pe-aici.

— Bernie, înseamnă că de la Bernie ai învățat,

preciză Patrice. Totuși vom fi întotdeauna bucuroși să te ajutăm. Lăsă farfuria din mână și adăugă: Vino să ne uităm la piscină.

Ieșiră pe niște uși de sticlă afară, în curtea interioară, în mijlocul căreia se afla enorma piscină a decanului French. Era o seară întunecoasă și singura lumină provenea de la patru torţe cu flăcări strălucitoare, înfipte în gazon, și de la câteva lămpi instalate la marginea piscinei, care luminau apa verde de dedesubt; nori de abur se înălţau de la suprafaţa apei în întuneric.

— Ia vezi cât e de fierbinte, îi spuse Patrice.

— Aoleu, făcu Walker, scufundându-și mână în apă; e fierbinte ca o baie bună.

— O așteptai? întrebă Patrice.

— Vrei să spui, pe Julie? Nu, a fost o mare surpriză.

— Da, pe Julie; Bernie vrea să te vadă însurat chiar acum?

— Nu știu ce vrea. Nu cred că vrea. Cred că vrea să mă-ntorc acasă.

— La soţia ta?

— Da.

— Când?

— Oh, nu știu. Cred că la sfârșitul anului. Dacă mă vor lăsa până atunci.

— Da, spuse Patrice. Îmi dau seama că a te expedia acasă ar fi cel mai bun lucru, după ce i-ai făcut jocul. Vreau să spun că până atunci vei fi făcut tot ce se poate pentru el.

— Ce i-a fost atât de mult pe plac?

— O, felul cum au mers lucrurile săptămâna trecută, când te-a ţinut liniștit lingă mine în timp ce a aranjat toată treaba. D-asta a fost atât de vesel în ultima vreme.

— N-am știut că s-a aranjat.

— Presupun c-o să-ţi spună totul când o să creadă că e momentul. Mă mir că nu ţi-a spus acum. Mă întreb de ce?

— Da, mă mâr și eu.

— Poate că-i e teamă c-o să te tulbure, spuse Patrice.

— Cum, de ce?

— Oh, nu știu. O să te întorci acasă?

— Nu știu, depinde în primul rând dacă voi avea posibilitatea să aleg. În orice caz, eu am să hotărăsc și nu Bernie.

— Sper că da, sper că tot timpul ai hotărât tu.

— Cred că da. Știi, o să-mi fie foarte greu să plec! îmă place mult aici. Ia uită-te puţin ce frumos e. Vezi munţii?

— Da, e frumos, făcu Patrice. Şi-o să-ţi simţim lipsa, Jamie. Eu o să ţi-o simt. Chiar și Bernie. Ţine foarte mult la tine.

Ușa de sticlă se deschise din nou; era Julie Snowflake.

— Mă duc înăuntru, spuse Patrice, dorești să stai de vorbă cu ea.

Într-adevăr, Walker asta dorea.

— Haide, domnule Walker, îi spuse Julie, mergem să-notăm.

— Nu, nu e genul meu, se apără Walker. În orice caz, abia am mâncat.

— Uite ce, domnule Walker, am crezut că te-am învăţat echilibrul și coordonarea mișcărilor. Vreau să te văd drept acolo în bazinul acela, zău, nu glumesc de loc.

— Unde ne schimbăm?

— Chiar în cabinele acestea, răspunse Julie. Sunt costume de baie înăuntru. Uite aici, e o cabină pentru bărbaţi. Eu am să intru alături. Hai să vedem cine iese și cine ajunge primul în apă. *Okay?*

— În regulă, încuviinţă Walker așezându-și paharul cu băutură pe masa din curte.

N-avea niciun pic de chef. Frigul îl făcuse să tremure de pe acum. Trebuia să se dezbrace, să-și ude părul, fără îndoială va răci. Nu era chiar la fel de călit ca membrii acestei societăţi, obișnuită cu viaţa în aer liber. Intră totuși în cabina pentru bărbaţi și-și scoase haina și cămașa. Era un frig crunt. Își descheie vechii săi pantaloni britanici, cu nasturi, și-i lăsă să cadă de-a lungul picioarelor, rămânând așa, în indispensabili.

— În ce stadiu ai ajuns? strigă Julie din cealaltă parte a despărţituri! Eu mi-am pus costumul.

Walker își scoase indispensabilii și își contemplă trupul tremurător, braţele firave și pântecul lipsit de graţie și-și trase repede un slip imprimat cu delfini verzi…

— Haide, îl zori Julie, bătând în ușă.

Walker ieși. Vântul rece al nopţii îl izbi cu putere și-i făcu pielea de găină. Julie care se afla lângă bazin într-un costum de baie roșu, dintr-o singură bucată, puţin cam lăbărţat, îi strigă:

— Intră repede, domnule Walker, e frig.

O privi în timp ce-și legăna braţele în aer și apoi sări cu trupul ei lung, mlădios, în apă.

— Oh, e grozav, spuse ea, ieșind la suprafaţă. E cea mai superbă senzaţie, zău.

Walker, care nu știa să plonjeze, se îndreptă repede spre piscină și se lăsă să alunece în apă, zgâriindu-și spatele de muchea de beton. Apa bazinului era dureros de fierbinte dar părţile corpului care ieșeau la suprafaţă, capul, gâtul și mâinile erau în egală măsură dureros de îngheţate. Mâncarea îi atârna greu în stomac și fesele zgâriate îl usturau.

— Nu-i grozav? întrebă Julie.

— Ba da, răspunse Walker.

— Nu înoţi prea bine, domnule Walker. Nu vrei să ţi se ude părul?

— Oh, nu-mi pasă, răspunse Walker făcând pe grozavul, deși îi păsa.

Așteptările domnișoarei Snowflake în privinţa lui, I și așa mari, păreau să fi crescut. Succesul său în presa I americană îl situase într-o poziţie avantajoasă faţă de ea, dar cu durerea pe care o simţea la picioare și în stomac? se îndoia că ar putea corespunde acestei chipul ei tineresc, dulce, și interesul plin de stăpânită, îl făcea să nu-și dorească altceva poziţii. Însă o curiozitate i decât să în

cerce.

Inotară spre capătul adânc al piscinei; Julie repede I și graţios, Walker încet și lipsit de graţie. Când ajunseră la

capăt, se ţinură de margine și se priviră.

— Oh, domnule Walker, sunt foarte încântată să te I văd, spuse Julie.

— Arăţi foarte drăguţ, răspunse Walker.

— Oh, da, spuse Julie. Costumul ăsta curge pur și 4 simplu de pe mine și mi s-a dus bronzul. Sunt drăguţă foc, ce să zic!

— Lasă-l să cadă de tot, îi ceru Walker, respirând I greu și, avântându-se în apă, o sărută. Pierzând priza, 1 dispăru sub apă. Când ieși afară stropind, Julie zise:

— Vreau să mă săruţi, dar mi-e teamă c-o să te-neci. I Mă-ntreb, ai făcut vreodată dragoste într-un bazin de înot?

— Nu pot spune că da.

— Mă-ntreb cum or fi făcând dragoste puștii sub I duș, dar cred că un bazin de înot e cu totul altceva. (întotdeauna am fost de părere că e ceva sexi să faci j amor în apă, nu?

— Da, răspunse Walker.

— Probabil că ne-am îneca amândoi, continuă Julie. Tocmai la punctul culminant al legăturii, noastre. Ar 1 putea fi amuzant.

— Eu sunt sigur că m-aș îneca.

— Știi de ce? N-ai încredere în apă.

— Nu știu să mă relaxez.

— Exact. Ţii minte, spuse Julie. Ia uită-te la stomacul ăsta al dumitale. Asta nu e o grăsime sănătoasă. Ar trebui să-l vezi pe-al meu.

— Aș vrea.

— Păi, pipăie-l.

Walker îi atinse pântecele; era minunat de tare.

— Ar trebui să faci gimnastică, îl sfătui Julie. Walker își plimbă mina în sus și în jos pe sub partea de sus a costumului ei. Sunt prea mici, spuse ea. Aș. vrea să se mai împlinească. Mari dar fermi, așa îmi plac.

— Mie-mi plac așa cum sunt, o asigură Walker.

— Bună, bună, rosti o voce din întunericul ce domnea în preajma piscinei.

— Oh, prietenul ăla al tău, făcu Julie, retrăgându-se

că o mișcare șerpuită. Știi ceva? Poate că e un tip drăguţ și așa mai departe, dar e pisălog.

— Bernard? Da, cred că da. Cu toate astea e un om cumsecade. N-aș fi aici dacă n-ar fi fost el.

— *Okay,* dar chiar și așa e un pisălog. E genul care acum ne-ar stropi cu apă.

— Atenţie, strigă Froelich și-i împroșcă pe amândoi cu apă rece dintr-un furtun instalat de cealaltă parte a bazinului.

— Hei, doctor Froelich, Dumnezeule, exclamă Julie. Nu fi nesuferit! Ai văzut că a făcut exact cum am bănuit?

— M-am gândit că e nevoie să vă răcoriţi, le zise Froelich.

— Poate că este, răspunse Julie, dar nu în felul acesta.

Bura de apă rece se adăugase senzaţiei" de rău fizic pe care o simţea Walker. Capul începea să i se învârte.

— Hei, fă-ne rost de niște Martini, îi spuse Julie lui Froelich. Adu-ne Martini.

— Vine, vine, făcu Froelich.

— N-ar fi trebuit să-mi pună întrebările acelea, urmă Julie după ce Froelich intră în casă.

— Nu, răspunse Walker.

— Ce-ai zis, totuși, de răspunsuri?

— Mi-au plăcut.

— Ei, e tare greu să răspunzi când eşti pus într-o situaţie atât de delicată, dar cred c-am fost destul de sinceră. Nu crezi c-am jucat tare?

— E-adevărat ce-ai spus?

— Oh, domnule Walker, știi că nu spun decât adevărul. Sunt devotată adevărului, ţi-am spus și pe vapor. E foarte bine așa, știi? Și dacă e vorba de adevăruri, am să-ţi mărturisesc mai multe, domnule Walker. Am venit aici în vest numai ca să te văd. Pe fratele meu, ei bine, pe el pot să-l văd oricând și acasă.

— Pentru mine? se miră Walker. De ce?

— Fiindcă ţi-am văzut fotografia în ziare. Eram furioasă pe tine când ai coborât de pe vapor. Pentru că nu

mi-ai mărturisit că ești însurat. Așa că i-am spus cameristei să-ţi transmită că sunt plecată atunci când m-ai chemat la telefon. Eram chiar acolo, lângă aparat.

— Și adevărul, întrebă Walker, atunci cum rămâne cu adevărul?

— Păi, era adevărat. Teoretic, pentru tine eram plecată. Și după aceea m-am gândit mult. Ţi-am recitit cărţile. Am reflectat: omul acesta e complice cu viaţa dar nu știe cum să trăiască; opera lui conţine însă o aspiraţie reală și pot să-l ajut; și apoi ai făcut gestul acela, te-ai opus jurământului. Te-am admirat; am socotit că ai fost într-adevăr grozav. Mă știi, în general nu mă înnebunesc după scriitori, am văzut atâţia… Dar ce-ai făcut mi-a produs o impresie foarte bună. Nu atât pentru ceea ce ai spus; așa ceva se poate spune tot timpul. Dar pentru că ai spus-o tu, în ciuda îndoielilor tale. Știam că nu ţi-a fost ușor. M-am gândit că ai dat întradevăr dovadă că până la urmă ai să izbutești.

— Și eu am gândit la fel, dar n-a fost chiar așa de simplu.

— Dar ai izbutit. Odată am întrebat-o pe o profesoară de-a mea de la Hillesley, doamna aceea bătrână și caraghioasă care părea atât de înţeleaptă, am întrebat-o: „E posibil să-ţi schimbi caracterul, dacă-ţi dai osteneală? tt Ea a reflectat puţin și a răspuns: „Nu”. N-am vrut s-o cred dar m-am gândit că probabil are dreptate. Dar am înţeles că tu nu ești de aceeași părere. Mi-ai dat speranţe.

— Da, eu nu sunt de aceeași părere.

Julie își întinse picioarele și se lăsă să plutească pe apă.

— Am vrut să văd dacă mai am costumul pe mine, explică ea. Știi, mă-ntrebam, ce intenţionezi să faci în timpul vacanţei de Crăciun?

— Să rămân aici.

— Ai vreun motiv special?

— Nu, din apatie. Nimic afară de o invitaţie la masa de Crăciun.

— Poţi să refuzi?

— Sunt invitat la soţii Froelich.

— Lasă-i baltă, spuse Julie.

— Dar de ce?

— Păi m-am gândit şă-ţi fac eu o invitaţie. Nu eşti obligat s-o accepţi, e una din trăsnăile mele. Vrei să vii cu mine cât mai departe, spre vest?

— Cu tine? exclamă Walker.

— Da, cu mine. Nu mă duc nicăieri anume, nu mă întâlnesc cu nimeni. N-am altă intenţie decât să călătoresc de una singură, ca să-mi cunosc ţara. Şi nu mi-ar strica puţină companie, mai ales dacă e a ta, domnule Walker. Să beneficiez de ochiul scriitorului. Sunt sigură c-ai putea să mă-nveţi semnificaţia tuturor munţilor şi deşerturilor astea, daca-ai vrea.

— Bineînţeles că vreau, spuse Walker apăsat.

— Atunci bate palma, am încheiat un târg.

Walker îşi desprinse o mână de pe margine, alunecând puţin în apă şi îşi strânseră mâinile.

— Cât timp ai vacanţă? întrebă Julie.

— O chenzină.

— Şi ce înseamnă asta?

— Două săptămâni. Aşa se spune în Anglia. Mă simt aşa de încântat că, pentru o clipă, am uitat că sunt în Statele Unite.

— Te credeai acasă cu soţia, nu-i aşa, domnule Walker?

— Nu vorbi aşa.

— Ei bine, *okay,* două săptămâni. Bun, şi eu am tot atâta vacanţă, numai că va trebui să ajung înapoi pe coasta de est. Aşa c-am să te las aici la întoarcere, cu câteva zile înainte, dacă îţi convine aşa.

— Îmi convine.

— Nu ai acceptat doar din politeţe, sper? Fiindcă nici eu n-am fost prea sigură dacă e cazul sau nu să-ţi fac această invitaţie.

Walker, străduindu-se să nu se gândească la Elaine, răspunse:

— Nu m-am hotărât câtuşi de puţin din politeţe. Când

pornim?

— Oh, oricând, spuse Julie. Chiar acum, dacă vrei.

— Au sosit băuturile, anunţă Froelich din spatele lor; luară paharele și începură să bea.

— Oh, ce senzaţie, exclamă Julie. E totul. Ce ne-am putea dori mai mult?

În celălalt capăt, câteva persoane intraseră în apă. Decanul French înota spre ei.

— Ia să te vedem cum înoţi, îi spuse el domnișoarei Snowflake.

— *Okay,* îi dau drumul, anunţă Julie, desprinzându-se de margine și înotând bras spre celălalt capăt.

— E o fată strașnică, constată decanul French, ţinându-se de marginea bazinului, alături de Walker. Cum se face că străinii reușesc întotdeauna să descopere cele mai reușite fete pe care le avem?

Din partea opusă, Julie strigă:

— Hei, ninge!

Și așa era; fulgi mari și moi de zăpadă cădeau liniștit din cerul întunecat de deasupra lor și se topeau în apa bazinului.

Era un spectacol neobișnuit, misterios, și Walker șopti:

— Ce frumos e!

Decanul French zise:

— Așa e, și știi ce facem când ninge? Ieșim din bazinul fierbinte și ne tăvălim prin zăpadă. Sauna. Doar biciuirea nu se obișnuiește. Dar putem s-o aplicăm dacă cineva dorește.

— Încântător, făcu Walker.

— S-ar putea să nu fie cine știe ce de capul universităţii noastre, dar are, zău, distracţiile ei, continuă decanul French.

— Da, când văd cum ninge nu-mi doresc altceva decât să-mi pot petrece toată viaţa aici.

— Sunt foarte bucuros să te aud spunând asta, zise decanul French. Mă bucură că n-a fost necesar să te concediem.

— Oh, nu? făcu Walker profund ușurat. Asta am tot așteptat să aflu.

— Poate că n-ar fi trebuit să-ţi spun, poate că toţi intenţionau să te mai ţină puţin în șah; dar sunt prea beat ca să-mi pese.

— Concluziile ședinţei au fost deci în favoarea mea, spuse Walker.

— Foarte mult, făcu decanul French. Vrei să afli amănunte?

— Foarte mult, răspunse Walker.

— Ei, nu știu de ce-ţi dau atâta atenţie când umbli cu cea mai drăguță fată pe care-am văzut-o de ani de zile, dar *okay.* Mai întâi trebuie să-ţi servesc o porţie de istorie.

— Daţi-i drumul, spuse Walker, sunt dispus să suport chiar și așa ceva.

— Ei, păi totul datează de pe vremea lui McCarthy, când curgea cu concedieri pe-aici. Un tip numit Leonov, care mai e încă la universitate dar a plecat în concediu anul acesta, determina concedierile. Consiliul local al AAUP și-a strâns rândurile, ceva mai târziu, trebuie s-o recunosc și, în mod democratic, au decis să sprijine principiul potrivit căruia profesorii universitari să nu fie siliţi să-și declare apartenenţa politică, prin jurământ sau orice altfel de mijloc și să nu fie concediaţi pe motive strict politice. AAUP de aici a menţinut această linie de atunci încoace și am exercitat al dracului de multe presiuni asupra administraţiei universităţii, în diverse perioade, pentru ca să renunţe la prestarea jurământului faţă de stat. Ultimul rector, care era un tip moale dar foarte bine intenţionat, a consimţit în cele din urmă, dar s-a văzut prins între corpul profesoral și consiliul

de conducere al universităţii, care până la urmă i-a venit de hac și el și-a dat demisia, a plecat.

— Înţeleg.

— Apoi a venit Coolidge. Bineînţeles, el a încercat să cânte pe toate strunele dar important e că n-a conce-l diat niciodată pe nimeni pentru nelealitate, știi pe ce ¡ drum

prudent merge.

— Da, spuse Walker, știu foarte bine acum.

— Așa că vezi c-ai sosit la sfârșitul unei adevărate e bătălii. Acum, după discursul dumitale nebunesc, care I întâmplător a fost destul de inofensiv, fracţiunea Leonov. a început să se agite din nou. Un om pe care-l cheamă Jochum, a prezentat o petiţie cerând universităţii să se i pronunţe în favoarea jurământului.

— Cum de-a ajuns Jochum să se asocieze cu astfel de oameni? întrebă Walker.

— Oh, e prieten cu Leonov. Jochum n-ar face rău nici unei muște, dar e codiţa lui Leonov. Astfel, priete –, nul nostru Bernie s-a ridicat la ședinţă și i-a acuzat pe semnatarii memoriului că prejudiciază poziţia AAUP. Jochum a încercat să-l combată, dar fapt e că adunarea l-a sprijinit pe Bernie. Atunci Bernie a propus să se înainteze universităţii un contra-memoriu unde adunarea să se declare împotriva jurământului. Evident, așa ceva nu e posibil din cauză că universitatea este de stat, dar Bernie a făcut propunerea ca o luare de poziţie, pentru a respinge petiţia lui Jochum. Așa că am aprobat. Apoi a început un scandal mare. Coolidge s-a întâlnit luni cu Jochum și cu Bernie și a dezaprobat primul memoriu; atunci Bernie și l-a retras pe-al lui. Apoi Jochum și-a dat demisia și asta e.

— Jochum și-a dat demisia?

— Da, și-a dat demisia, și a părăsit postul.

— Dar îi plăcea aici.

— N-avea de ales, se afla într-o situaţie dificilă, explică decanul French. O să-și găsească probabil un post în altă parte.

— Dar asta-i îngrozitor. Eu rămân, și el pleacă.

— Mai îngrozitor e pentru el decât pentru dumneata, constată decanul French, cufundându-se în apă și înotând spre Julie.

Walker rămase acolo atârnat de margine, cu capul afară din apă, acoperit de zăpadă. Vârtejul fulgilor pătrundea în bazin. Povestea care tocmai i se spusese îl umplea de groază. Întotdeauna avusese o înclinaţie și o

adâncă consideraţie pentru patetic, pentru oamenii triști ai acestei lumi care, datorită lipsei de energie, sau de farmec, sau de tact, sau datorită împrejurărilor potrivnice, dădeau greș în tot ce întreprindeau. Prietenul său doctorul Jochum, ca și domnișoara Marrow, ca și Patrice poate, aparţineau acestei categorii. Jochum, care fusese alungat din patria sa, Jochum care hoinărise fără naţionalitate, Jochum care fusese primit ici și colo pentru scurt timp și apoi din nou azvârlit pe drumuri, Jochum care atât de des îi spusese lui Walker: „Cerșetorii nu-și pot permite să aleagă”, scăpase din mână siguranţa și fericirea pe care doar de curând le găsise. Contribuţia sa fusese neînsemnată, dar avusese un rol; datorită lipsei sale de discernământ, datorită ignoranţei sale politice, datorită înţelegerii greșite a vieţii, îl deposedase pe Jochum de ceea ce reușise să dobândească cu atâta efort. Implicaţiile erau prea minore ca să fi avut vreo importanţă. Și de-a dreptul deprimant era faptul că rolul său personal fusese atât de vag, încât nu putea ști de unde să înceapă pentru a lua măsuri. Apoi, în timp ce-și ridică ochii în sus spre fulgii de zăpadă, ceva și mai întunecat îi încolţi în minte: „iată de ce-am fost adus aici, iată ce-am fost pus să fac, asta-i tot ce însemn eu!” Acesta a fost ţelul lui Froelich, de aceea fusese propus, de aceea primise scrisoarea acasă la Nottingham, de aceea a ţinut conferinţa, de aceea s-a culcat cu Patrice, de aceea n-a aflat nimic de la Froelich despre ședinţă). Existau totuși unele goluri inexplicabile în povestea aceasta; la urma urmei, de unde provenea siguranţa că el se va comporta așa cum. se comportase, că va fi atât de docil de la început până la sfârșit? într-un acces de furie, se cufundă în apă și se îndepărtă înot spre cealaltă parte; voia să părăsească orașul Party, s-o ia pe Julie Snowflake și să plece. Înaintă cât putu de repede prin apă și deodată simţi întâmplându-se ceva neplăcut; costumul său de baie, mult prea larg, îi alunecase de-a lungul picioarelor și-i ţintuia gleznele. Începu să se scufunde. În jurul piscinei se afla lume în picioare: își ridică faţa spre ei îngrozit. îl auzi pe Froelich, pe margine,

spunând:

— În ziua când a sosit la Party nu voia să-și scoată nici măcar afurisita lui de cravată.

Apoi se scufundă în apă.

Își reveni în simţiri când cineva îl trăgea la suprafaţă; era Bernard Froelich, care sărise complet îmbrăcat în apă. Walker atinse fundul cu picioarele și rămase ţeapăn, sufocat, cu dureri în stomac. Se uită în jos, observând că părţile intime sunt expuse vederii, se aplecă și-și trase costumul.

— Mulţumesc, îi spuse lui Froelich.

— Gata-gata să te pierdem, Jamie. Haide, cred c-ai face mai bine să ieși din apă.

— Ești teafăr, domnule Walker? întrebă Julie.

— Noroc că era în partea mai puţin adâncă, spuse Froelich. A înghiţit aproape jumătate de bazin.

— Adu-l înăuntru, zise decanul French. O să-i dăm niște coniac.

Walker se lăsă dus în casă, tremurând în aerul rece. Acum stomacul îl durea cumplit, iar frigul îi sleia ultimele puteri, dar durerea cea mai adâncă se datora jenei profunde, pricinuită de expunerea părţilor sale intime. Froelich îl așeză pe un scaun de pânză și-i scutură tichia de zăpadă de pe cap. De partea cealaltă a ferestrelor, zăpada se învolbura în luminile piscinei. Froelich stătea aplecat asupra lui, grijuliu, atent, dar dedesubtul emoţiei sincere se ascundea altceva. Walker știa. Nu mai avea nimicsă-i spună.

— Bea asta, domnule Walker, îl îmbie Julie, tot în costumul ei de baie roșu, cu un pahar de coniac în mână. Își trecu braţul în jurul umerilor lui.

— Știi, i se adresă Walker, vreau să te rog ceva. Hai să mergem, chiar acum! Hai să plecăm de-aici! Mi-a fost de-ajuns.

Îi vorbea încet la ureche, ca Froelich să nu-l poată auzi.

— Ar trebui să te odihnești puţin, spuse Julie.

— Nu, vreau să plec. Poţi să-mi aduci hainele?

— *Okay,* spuse Julie. Am să ţi le-aduc.

— Trebuie să te păzești, Jamie, zise Froelich. Ești o posesiune preţioasă. Nu vrem să mori cit ești aici, la noi.

— N-am să mor, răspunse Walker.

— Bine, bravo! făcu Froelich.

Walker își luă hainele pe care i le adusese Julie și se duse în baie. Tuși, scuipă în chiuvetă apa înghiţită, apoi se simţi ceva mai bine. Când ieși din baie, Julie era îmbrăcată și ţinea cheile mașinii în mână.

— Îl duc acasă, anunţă ea.

— Să merg și eu? întrebă Froelich.

— Nu, răspunse Walker. Mă simt bine acum. După ce se urcară în mașină, Walker îi ceru: – Hai să plecăm din orașul ăsta chiar acum.

— Să mergem spre vest? întrebă Julie.

— Da.

— Trebuie să-mi iau bagajul.

— Și eu trebuie să mi-l iau. Lasă-mă acasă la Froelich și-am să fiu gata când te întorci.

— *Okay,* făcu Julie.

O dată ajuns în casa goală a lui Froelich, Walker începu să-și împacheteze grăbit valizele. Era aproximativ trei și jumătate și tocmai se lumina. O pasăre cânta pe undeva. De teamă că soţii Froelich s-ar fi putut întoarce chiar atunci acasă, ieși pe fereastră, ca un bărbat prins în flagrant delict de adulter, și se ascunse cu valize cu tot în tufișurile care-l pudrară cu zăpadă. Partea de la orizont a cerului era roz ca și albul munţilor care căpătase aceeași nuanţă. Șesul întins era alb, dar ninsoarea încetase. O mașină în viteză străbătu strada. Apoi, imediat, Volkswagenul negru dădu încet colţul și se opri.

— Pune-ţi valizele pe bancheta din spate, îi spuse Julie. Portbagajul e plin cu lucrurile mele.

Walker își așeză cele două valize și mașina de scris în spate și el se urcă în faţă.

— Am plecat, făcu Julie. Spre vest, la drum! învingem sau murim!

Walker rămase treaz doar câţ mașina se puse în

mișcare, apoi, sleit, adormi numaidecât.

VIII

Când se trezi, soarele se înălţase pe cer, trimiţându-și razele piezișe prin geamul din spate al mașinii. Se aflau sus, pe coama dealurilor. Piscurile înalte, care păruseră atât de apropiate de pe câmpia din jurul orașului Party, se retrăgeau acum din faţa lor, desfășurându-și culmile albe în toate direcţiile. Și aici, zăpada proaspătă acoperea drumul, stâncile și pinii.

— Bună, făcu Julie, ţinând strâns volanul în timp ce mașina aluneca pe drum, în făgașuri vechi. Te-ai trezit? E o zi minunată.

— Cât e ceasul? întrebă Walker.

— Oh, aproximativ opt. Trebuie să ne oprim în curând să luăm micul dejun. Şi-o să cumpărăm câte ceva de mineare pentru că am la spate o sobiţă de camping și putem să ne pregătim singuri masa. Te pricepi la gătit, domnule Walker?

— Nu prea cred.

— E frig bine afară. N-aș vrea să fiu în pielea unei maimuţe.

— S-ar părea că a căzut multă zăpadă pe-aici.

— Știu. Nu m-am gândit la asta. Cum a nins de curând dacă plugul n-a ajuns încă să cureţe zăpada s-ar putea să rămânem blocaţi. Așa ceva se poate întâmpla la munte. Ca expediţia aceea, Donner. Mi se pare că peaici a fost, pe-undeva în vest, în Sierra, i-a surprins iarna și-au fost nevoiţi să se mănânce unii pe alţii ca să supravieţuiască, sau mă rog, ca unii din ei să supravieţuiască. Întrebarea e, dacă ne înzăpezim, care-l mănâncă pe care?

— Tu mă mănânci pe mine, răspunse Walker.

— Eh, iar începi să fii politicos și englez; de ce?

Hai să fim raţionali. Care e cel mai folositor dintre noi doi?

— Ești mai tânără decât mine, și ești frumoasă.

— Dar tu ai publicat multe cărţi și-ai să mai publici și altele dacă supravieţuiești. Nu, tu mă mănânci pe mine.

— Ba tu pe mine.

— Uite ce, mai bine să pun radioul și să vedem care sunt previziunile meteorologice pentru regiunea asta, nu ești de părere?

— Ba sunt, spuse Walker.

Julie întoarse butonul și auzi un crainic de la un post de radio local anunţând un program matinal de colinde pentru cei ce vor muri pe șosele înaintea Crăciunului.

— Sfinte Dumnezeule, făcu Julie și, apăsând din nou pe buton, dădu peste un cântec popular din vest în care un *cowboy* nostalgic cânta despre căţelul lui. Un al treilea post transmitea o reclamă pentru nutreţ de cai.

— Nutreţ de cai să mănânci tu, făcu Julie închizând radioul. Nu uita, tu mă mănânci pe mine. Ai sforăit în somn.

— Trebuie să fi fost obosit, explică Walker.

— Era cât pe-aci să te-neci, ţi-aduci aminte? Ţi-am cântat cântece de leagăn în timp ce dormeai.

— S-auzim unul pe trezie, spuse Walker.

— *Okay,* răspunse Julie și cântă:

„Dormi copilaș, dormi, nu plânge! Mămica s-a născut pentru a muri.

Toate necazurile mele, Doamne, curând vor pieri” – 11 știi? întrebă Julie.

— Da, răspunse Walker și cântă mai departe:

„Dacă viaţa pe bani s-ar cumpăra, Doar cei bogaţi în viaţă ar fi.

Iar cei săraci cu toţii ar muri.

Toate necazurile, Doamne, curând vor pieri”.

— *Okay,* acum amândoi o dată, spuse Julie, tare și clar:

„Doar din trei file am făcut o carte;

Pe fiecare filă scrie „Libertate”.

Necazurile mele, Doamne, vor pieri curând, toate”.

— Bravo, spuse Julie. În Anglia ce faceţi în mașină? în afară de dragoste? Noi, p-aici, avem o întreagă știinţă a

mersului cu mașina.

— Stăm și ne uităm pe fereastră.

— Cei care stau la perete, aminti Julie. Noi cântăm întotdeauna. Știi vreun cântec englezesc? Cântecele noastre populare nu provin iniţial din ale voastre?

— Cunoști cântecul *„Ilkley Moor Baht At?*

— Nu, răspunse Julie, chicotind.

— Bine, am să ţi-l cânt.

1-1 cântă și după aceea îi cântă „Oh, Sir Jasper” și „Trei bătrâne doamne încuiate într-un closet”. Walker se simţea deosebit de bine.

La un bufet de la marginea drumului se opriră să ia micul dejun. Omul care mătura intrarea purta o pălărie *stetson* și spuse privindu-i bănuitoi:

— Salut, străinilor, bun venit.

— Bună, făcu Julie. Trebuie să răspunzi „bună” îi spuse ea lui Walker, suntem în vest aici, omule.

Se așezară la bar și se uitară primprejur la anunţurile de pe pereţi cu „Nu dormiţi în local” și o reclamă pentru foarfeci de unghii. Julie luă lista și întrebă:

— Ai de gând să iei micul dejun special? Sub ce formă îţi plac ouăle?

— Nu-mi amintesc.

— Oh, trebuie să fii înfipt cu bucătarii ăștia de „minuturi”. Sunt foarte urâcioși. Cere două ouă care te privesc, adică ochiuri.

— Două ouă care te privesc, comandă Walker.

— Nu doriţi micul dejun special? întrebă chelneriţa.

— Două ouă care te privesc, repetă Walker.

— Așa, ai vorbit tăios, acum te respectă, constată Julie, punându-și ochelarii de soare. Nu suport să mă uit la ochiuri cu ochiul liber.

— Zău, nu încape nicio îndoială că mă simt întradevăr în străinătate prin locurile astea.

— Smântână la ouă? întrebă chelneriţa.

— Sigur, trântește-o peste ele, făcu Walker.

— Măi băiete, măi băiete, exclamă Julie, în curând o să candidezi la postul de președinte. Când se întoarseră la

mașină, spuse, încrucișându-și braţele peste piept: Oh, frigul ăsta e plăcut; curând o s-ajungem la piscurile înalte. Peste puţin o să sosim la Cumpăna Apelor. O dată ce ai trecut de acest punct, ești cu adevărat în vest.

Cam o oră mai târziu, văzură indicatoarele Cumpenei; Julie opri mașina și Walker coborî și-și făcu nevoile pe creastă, sperând să umfle deodată și apele Atlanticului și ale Pacificului. Își continuara drumul peste platou până la al doilea lanţ de creste. La o cotitură bruscă, mașina derapă de-a curmezișul drumului apoi se răsuci din nou cu botul înainte, chiar la marginea unei prăpăstii adânci.

— Aoleu! făcu Julie, te-ai speriat?

— Nu, răspunse Walker.

— Bravo, spuse Julie, eu da.

În jurul lor, piscurile se regrupau iarăși și iarăși pe măsură ce-și continuau drumul. Trecură prin orașe de mineri cu exploatări lăsate în paragină, la marginea șoselei, și peste un ţinut înalt de pășuni pentru vite. De jur-împrejur se înălţau munţii.

— O să ne oprim în primul loc potrivit și-am să pregătesc ceva de mineare, spuse Julie pe la amiază, când soarele lumina din plin trecătorile.

Găsiră un loc de picnic, adânc îngropat în zăpadă; Walker desfăcu una din măsuţele de picnic și scoase sobiţa de camping din portbagajul Volkswagenului. În haina ei de cașmir și cu pălăria de paie, Julie deschise conservele și desfăcu pachetele.

— Am să prepar niște supă și crenvurști cu fasole, îţi convine?

— Da, răspunse Walker. Se așezară pe scara mașinii ca să mănânce, privind cum zăpada proaspătă se scutura din pini.

— Zărești vreun urs prin preajmă? întrebă Julie.

— Sunt urși pe-aici? se miră Walker.

— Sigur, explică Julie, ies din rezervaţii și trăiesc un răstimp în sălbăticie.

— Mi se pare că ducem o viaţă plină de riscuri,

remarcă Walker.

— Da, întări Julie, mai ales dacă mă ocup eu de gătit. Acum avem doar câteva brioșe Hortess. Am să fierb și niște cafea. Trebuie s-o fac în aceeași oală în care-am încălzit fasolea.

— Bine, zise Walker.

— Cum a fost? întrebă Julie după aceea. Sunt o bucătăreasă bună?

— Excelentă, răspunse Walker.

— Îmi place să gătesc pentru tine.

— Totuși, cafeaua avea un ușor gust de fasole.

— Se numește caféle, glumi Julie, e o specialitate a casei. *Okay,* hai să strângem și s-o pornim din nou. Vreau s-ajungem la Salt Lake City mâine la o oră oarecare.

Munţii Stâncoși îi însoţeau necontenit în timp ce înaintau mereu mai departe, în cursul după-amiezii. Soarele începu să coboare din nou, trimiţându-și din plin razele în parbrizul mașinii. Apoi, în faţa lor, brusc, se așternu iarăși șesul.

— Acesta a fost visul pionierilor, spuse Julie. Gândește-te la mormonii aceia care ieșind din trecători au dat peste această câmpie. Știi ce-au spus? „Asta e locul!”. Descoperiseră Valea fericirii, tărâmul pe care Dumnezeu li-l hărăzise. De fapt, arată exact ca oricare altă câmpie, dar cred că munţii aceia o fac să pară deosebită.

— Dificultăţile sunt înainte, spuse Walker. Totuși, e frumos. Dar în legătură cu America mă impresionează felul în care toţi au văzut-o ca pe un peisaj creat de mâna lui Dumnezeu. Fiecare călătorie era un mit.

— Cred că mai avem încă ceva din acest simţământ, spuse Julie. Asta e motivul pentru care socotim atât de grozave călătoriile în Europa. Domnule Walker, cască bine ochii după vreo cabană la marginea șoselei, una ieftină. Cred că aproximativ cam asta e capacitatea mea de a conduce într-o zi. Trebuie să hotărâm. O să împărţi m o singură căsuţă?

Walker răspunse:

— Așa mi-ar plăcea.

— Bine, atunci trebuie să ne înscriem ca soţ și soţie. Cunoști legea Mann? Este o ilegalitate să transporţi o fată peste hotarul statului, în scopuri imorale. De aceea o mulţime de inși fac asta doar așa, pentru a-și crea senzaţii în plus.

După un timp, descoperiră la marginea drumului, între pini, câteva căsuţe de lemn vopsite în alb, bătute de vânturi. Mai erau doar două mașini acolo și un anunţ vestea, dătător de speranţe: „Camere libere”.

— Am să bag mașina aici, spuse Julie, urcând cu mașina în derapaj pe panta înzăpezită. Ascultă, nu cumva ai la tine o verighetă, nu?

— Nu, n-am.

— Nu ţi-a trecut niciodată prin minte c-ai să ai norocul ăsta, hâm? Cum se face că nu porţi verighetă?

— În Anglia nu se obișnuiește.

— Nici femeile?

— Oh, ba da, femeile poartă.

— Aveţi o lege pentru femei și alta pentru bărbaţi. *Okay,* asta e, o să trebuiască să-mi pun mănușile. Poate c-ar trebui să-mi leg o bucăţică de sfoară în jurul degetului să apară o ridicătură sub mănușă. Cel puţin bine c-avem bagaje.

— Cum facem cu cărţile de vizită? întrebă Walker pe când se opriră în faţa primei căsuţe pe care scria „Birou”.

— O să trebuiască să scoatem valizele din mașină când nu se uită omul. Acum, du-te înăuntru și află care e tariful. Apoi vino și spune-mi și mie.

— N-ar fi mai indicat să te duci tu? întrebă Walker. Știi mai bine cum stau lucrurile.

— La naiba, răspunse Julie. Eu conduc mașina, eu gătesc, tu interesează-te de preţuri, domnule Walker.

Walker intră și sună la soneria de pe birou. Un bătrânel în haine de doc ieși dintr-o cameră din fund și spuse:

— Salut, străine.

au o șase.

Julie

— Bună, răspunse Walker și întrebă dacă cameră cu două paturi pentru o noapte.

— Cred că da, spuse bătrânelul. Numărul

— Cât costă?

— Patru dolari, perechea, răspunse omul.

— Mulţumesc, zise Walker. Se duse afară la și-i comunică.

— *Okay,* acum cere s-o vezi, spuse Julie.

Walker se duse din nou înăuntru și ceru să i se arate căsuţa. Bătrânelul luă o cheie din cui și-l conduse afară, prin zăpadă.

— N-avem sufragerie aici dar sunt mașini de gătit în căsuţe. Există un magazin cam la o milă mai încolo, pe șosea. Automat de coca-cola, colo-șa, în birou. Oaspeţii trebe să iasă la zece pentru curăţenia de dimineaţă.

Omul descuie ușa căsuţei; avea un pat dublu cu tăblii din lemn de arţar, o mașină de gătit veche, într-un colţ, și o micuţă cameră de baie și toaletă în spate.

— Da, e în ordine, constată Walker și se întoarseră în birou unde semnă în registru, scriind: Domnul și doamna Caliban, Tempest, N. Y.

— În ordine, domnule Caliban, zise bătrânelul, puteţi trage mașina chiar acolo în faţă.

Walker se întoarse la mașină.

— Somn ușor, doamnă Caliban, spuse bătrânelul, de pe scară.

Julie trase mașina și se îndreptă spre căsuţă.

— Ce-i cu povestea asta cu Caliban? întrebă Julie.

— Așa ne cheamă, explică Walker. Scoaseră bagajele și le duseră înăuntru.

— Avem duș? se interesă Julie.

— Nu știu, răspunse Walker.

— Nu te-ai uitat? întotdeauna să verifici dacă există duș. Da, este. E jegos și spart, dar, generalizând. se poate folosi cuvântul „duș”.

Walker se apropie de Julie, îi ridică faţa şi-o sărută.

— Bună, îl salută Julie.

— Bună, răspunse Walker.

— Eh, nu e chiar apartamentul lunii de miere de la Waldorf-Astoria, dar cel puţin patul are arcuri bune, spuse Julie. Cred că va face cinste ocaziei.

— Bravo, spuse Walker, sărutând-o din nou.

— E cam frig, totuși.

— O să ne încălzim unul pe altul.

— Știu asta, puișor.

Walker se așeză pe pat și o chemă:

— Vino și stai jos.

— Nu așa de repede, supraomule, întâi să pregătesc ceva de mineare. Apoi o să probăm arcurile.

Scoase câteva conserve și le deschise.

— Oh, și am o mică întrebare pe care trebuie să ţi-o pun, urmă ea. Această mică întrebare este despre situaţia ta matrimonială. Cred că te-ai întrebat de ce te-am lăsat baltă în ultima seară pe vapor. Ei bine, prietenul tău Millingham mi-a spus că ești însurat. Deci, cum stau lucrurile? Să auzim toată povestea, domnule Walker, puișor.

— Păi, e adevărat, bineînţeles.

— Da, asta am priceput. Așadar, ce ai să-mi oferi?

— Încerc să divorţez de ea.

— Ce înseamnă cuvântul „încerc”, în cazul de faţă?

— Ea nu vrea să divorţeze.

— De ce nu? Ești atât de atrăgător încât mi-aș fi închipuit că orice fată ar dori să divorţeze de tine.

— Cred că ţine la mine și socotește că mă port prostește. Soţia mea e genul clasic de englezoaică. Consideră că o căsătorie e pentru totdeauna.

— Avem iarăși fasole, anunţă Julie. Oh, și tu nu ești de aceeași părere?

— Păi, cinstit să fiu, nu știu. În general, englezii fac haz de necaz. Englezii s-au simţit întotdeauna legaţi de căsniciile lor, fiindcă nu consideră căsătoria o instituţie menită să asigure realizarea fericirii. Dacă nu furnizează plăcere reală, cel puţin oferă siguranţă și garanţie.

— Vrei să spui că soţiile engleze nu sunt bune la pat?

— Aș zice că nu depun chiar atâta efort în acest

domeniu al existenţei. Americanii trăiesc cu mult mai mult prin relaţiile sexuale, pretind mai mult de la acest gen de relaţii.

— Și tu nu?

— Ah, eu, făcu Walker. Asta-i altă poveste. Vino-ncoa și-am să-ţi arăt.

— Mai întâi mănâncă-ţi fasolea, îl îndemnă Julie.

După ce mâncară, Julie intră în baie și făcu un duș. Walker stătea întins pe pat ascultând apa curgând șiroaie. Somnul, de care se lipsise cu o noapte înainte, se lupta cu dorinţa lui de a o îmbrăţișa pe Julie. „Nu trebuie să adormi, 11 își spuse, „nu trebuie să adormi; acesta e cel mai grozav lucru care ţi s-a întâmplat vreodată”. Și cu cât se gândea mai mult, cu atât îi părea că așa este. Afecţiunea și dragostea pe care i le nutrea aveau rădăcini mai adânci decât oricare alt sentiment de care-și putea aminti. Calmul ei, și stilul, și puritatea liniilor, însăși structura trupului și sufletului ei, îi plăceau mai mult, decât la orice altă femeie pe care o cunoscuse. Chiar în timp ce făcea duș. Îi simţea lipsa. Se duse, ciocăni în ușa din placaj și întrebă:

— Pot să intru?

— *Okay,* puișor, răspunse Julie.

Walker admiră puritatea goliciunii ei sub apa șiroindă, fiecare linie frumoasă, bine conturată, mândră de a întregi armonia acestui trup, și inima începu să-i bată nebunește. Julie răsuci dușul și-l stropi cu apă din creștet până-n tălpi.

— Oh, Doamne! făcu Walker, respirând anevoie.

— O să trebuiască să te dezbraci acum, nu-i așa, puișor?

Walker lăsă hainele ude să-i alunece pe pardoseală și rămase acolo gol, nesigur, stânjenit.

— O, bietul de tine, spuse Julie, n-a fost frumos din partea mea. Îmi pare rău.

— Eh? întrebă Julie Snowflake, ceva mai târziu.

— Eh! răspunse Walker.

— Și cum a fost? întrebă Julie.

— Îţi admir energia, răspunse Walker, dar n-am știut că pardoseala băilor e atât de incomodă.

— Da, este; hai să ne ducem dincolo. Am un pachet de ţigări pe undeva. Julie găsi ţigările, puse două în gură și le aprinse o dată, întinzându-i una lui Walker. Apoi adăugă: Te superi dacă-ţi fac oarecare critică în domeniul „Echilibrului și Coordonării mișcărilor”?

— Cred că nu, răspunse Walker. Dar sunt destul de sensibil.

— Atâta doar că nu ești încă o persoană complet relaxată, și eu mă simt răspunzătoare, știi?

— Nu mă pricep să mă relaxez.

— Nu.

— Crezi c-aș putea reuși mai bine?

— Cred că s-ar putea mai bine.

— O, gemu Walker.

— Ah, nu mă plâng. Dumnezeule, suntem amândoi într-adevăr dărâmaţi. Dar soţia ta ce părere are?

— Nu s-a arătat niciodată nemulţumită.

— Ei, după cum știi, eu sunt o mare adeptă a criticii, și a standardurilor. Ca de exemplu cravatele acelea pe care le porţi. Nu se mai poartă cravate late. De ce nu-ţi cumperi niște cravate americane?

— Credeam că ale mele sunt corecte.

— Ai putea să arăţi mult mai îngrijit, ai un aspect neglijent. Presupun că e stilul englezesc, nu?

— Îmi place să cred că adaug o notă de neglijenţă proprie, spuse Walker.

— Când o s-ajungem la San Francisco, am să te duc la un magazin pentru bărbaţi și-am să-ţi cumpăr niște haine ca lumea, *okay?*

— Da, bine, făcu Walker.

Ceva mai târziu, pe când stăteau întinși în pat, privind prin perdelele de muselină la lună, sus, deasupra crestelor, Walker întrebă:

— Îţi aduci aminte de doctorul Jochum, de pe vapor?

— Da, mi-aduc. îl vezi des? Aveam de gând să-l chem la telefon dac-aș fi stat mai mult în Party.

— Pleacă, și-a dat demisia.

— De ce? Credeam că-i place aici.

— Din cauza mea.

— A ta? se miră Julie.

— Mi-ai povestit că a fost și la Hillesley. De acolo de ce-a plecat?

— Cred că datorită faptului că nu i-au dat posibilitatea să predea ce voia el. În principal au fost cursurile. Și, bineînţeles, nu i-au dat definitivarea pe post. A fost cam ca în *Pnin,* ai citit romanul ăsta? E splendid.

— Nu, dar vreau să-l citesc, răspunse Walker.

— A apărut și în ediţie ieftină. Dar ce s-a întâmplat la Benedict Arnold? Ce amestec ai avut în treaba asta?

— Ei, știi că îl simpatizam și îl simpatizez pe doctorul Jochum. Dar a intervenit conferinţa despre care ai citit. Jochum s-a amestecat într-o acţiune de protest, nu contra mea propriu-zis, ci împotriva faptului că universitatea m-a sprijinit, și de aceea a intrat în conflict cu rectorul.

— E un om minunat, spuse Julie. Are o grămadă de idei ciudate, e atât de deziluzionat, dar dacă ceea ce i s-a întâmplat lui în viaţă mi s-ar fi întâmplat mie și eu aș fi avut probabil astfel de idei.

— Știu, și eu sunt la fel. Toată povestea asta mă deprimă îngrozitor.

— Dar ai fost nevoit să faci ce-ai făcut, nu-i așa, puișor?

— Cred că da. Adevărul e că n-ar fi trebuit să mă situez în postură de erou. Am vrut să merg o dată cu roata istoriei. Și-ar fi trebuit să las istoria în pace, să mă las păgubaș. Asta-i adevărul. Sunt devotat oamenilor. Miturile istoriei, aceste crezuri noi, sunt toate mituri ale deposedării. Să iei ceva de la cineva și să dai altcuiva. Dar eu sunt pentru oameni, oamenii să-și păstreze ceea ce s-au luptat să obţină. Nu sunt de părere că putem renunţa la ceea ce există pentru ceea ce aifi posibil să existe. Asta-i ideea mea de liberalism; bunăvoinţă faţă de ceea ce este, faţă de cei care există acum.

— Nu cred că ai dreptate, puișor, spuse Julie. Nu este

oare un adevăr de necontestat al omenirii că, orice-am face, întotdeauna trebuie să existe și un aspect dureros? Pentru că tu ești în partea aceea a patului, și eu sunt în astălaltă. Noi toţi acaparăm spaţiu, iar prin spaţiul pe care-l ocupăm, trebuie întotdeauna să deposedăm pe un altul. Tu nu vrei să ocupi spaţiu de loc. Răspunsul tău la problema parcării ar fi că o mașină, în clipa când se oprește, trebuie să dispară. Dar, vezi, așa ceva nu se-ntâmplă. Nu poţi trăi fără a pricinui rău altuia.

— Dar dragostea? întrebă Walker. Ceea ce trăim noi acum?

— Crezi că în dragoste nu există durere? Ai impresia că situaţia noastră e pură? Eu sunt aici, soţia ta, nu. Aș zice că deposedarea s-a petrecut aici, chiar acum. Nu există căsuţe izolate în munţi. Firele ne trag înapoi. Nu oprești Europa de a mai exista în momentul când traversezi oceanul. O încăpere plină de lume nu-și încetează existenţa în clipa în care o părăsești tu.

— Plecarea înlătură cel puţin complicaţiile provocate de prezenţa ta. Oamenii sunt daţi repede uitării.

— Acesta e motivul pentru care am plecat așa de grăbiţi aseară din Party? Măi, măi, domnule Walker, ești un om ciudat. Ai vrea să fii o umbră. Și nu poţi.

— Nu pot? se miră Walker, privind în sus spre tavan.

— Și nici eu nu sunt o umbră, spuse Julie. Sunt aici, și să nu uiţi asta.

— Nu pot să uit, răspunse Walker. Nu pot câtuși de puţin.

— Atunci, cunoaște-mă; fă un efort în direcţia mea. Dă-mi gândurile tale.

— Dar asta și vreau, spuse Walker. Asta e ceea ce intenţionez.

— O, nu. Habar n-ai ce simţi. Habar n-ai ce simţi pentru soţia ta. îl ai pe Jochum atârnat de gât. Dacă te-aș lăsa, ai umple camera asta cu oameni. Dar n-am să te las, spuse Julie, nu, n-am să te las.

A doua zi își continuară drumul spre Salt Lake City, unde străzile principale sunt late cât să întoarcă în ele o

căruţă cu cai; își petrec ură noaptea într-un hotel din centrul orașului și a doua zi dimineaţă vizitară Tabernacolul și alte curiozităţi din trecutul mormonilor. Apoi plecară mai departe, trecând pe lângă lac, străbătură șesurile de sare și apoi deșertul Nevada, până la Reno, unde se opriră la un motel din afara orașului. Vizitară locurile de atracţie pentru turiști și cazinourile. În ziua următoare, urcară, pătrunzând în munţii Sierra, trecură pe lângă lacul Tahoe cu apele sale de un albastru închis, și după masă târziu ajunseră la oceanul Pacific, la nord de San Francisco. Valurile oceanului se spărgeau de plajă, iar Walker privi din vest spre est. Era cel mai îndepărtat punct pe care-l atinsese; a merge înainte însemna, de fapt, a merge înapoi. Apele oceanului erau cenușii și frământate; Walker se frământa împreună cu ele. Își petrecură noaptea în niște căsuţe de pe coastă, iar a doua zi se îndreptară spre sud, prin Muir Woods,

20 – C, 1154

Tinde copacii preistorici sequoia, cu lemn roșu, se înălţau până sus la cer, și trecură apoi peste podul Golden Gate în San Francisco.

Julie avea niște prietene care studiau la universitatea Berkeley. Așa că după ce parcară mașina în centru: și Julie îi cumpără de la un magazin bărbătesc, de lângă Union Square, două cravate, două cămăși de purtat pe dinafară, din doc, și o haină din madras, porniră mai departe cu mașina, peste complicate treceri de nivel suspendate, și traversară lungul Bay Bridge, pe lângă Treasure Island, până în incinta universităţii Berkeley. Prietenele Juliei plecaseră, dar lăsaseră cheile apartamentului; Walker puse în funcţiune instalaţia de încălzire și cără gunoiul afară, în timp ce Julie puse la punct căminul lor temporar.

— E un loc grozav, remarcă ea. Cred că e orașul unde există cea mai mare libertate din tot cuprinsul Statelor Unite.

Campanila universităţii California, de pe deal, bătea orele în tonuri mai joase decât cea de la Benedict Arnold. Făcură cumpărături la magazinele cu autoservire, refăcând

stocul de provizii consumate la mesele de picnic din munţi și de prin lungile întinderi de deșert, care-l înspăimântaseră pe Walker cu singurătatea și pustietatea lor. Dar aici se aflau din nou oameni, și seara se întoarseră cu mașina înapoi la San Francisco, să mănânce la un restaurant chinezesc și să asculte muzică de jazz.

— Ar trebui să trăim aici, spuse Julie. Nu e grozav?

Dar Walker, atras de oraș, se simţea și mai atras de neîntrerupta mișcare din ultimele zile; a face pauză, chiar și numai două nopţi, cum plănuiseră, însemna să încetinească ritmul. Orașul, răsfirat pe dealurile sale, încununa golful și, când ajunseră înapoi la Berkeley, se opriră și admirară panorama, cu luminile scânteind, cu apele golfului sclipind. Vapoarele brăzdau apele portului iar circulaţia pe poduri nu se întrerupea niciodată.

Întorși în apartament, în timp ce Julie aranja divanul, Walker își încercă haina din madras. Culorile ei, albastru, roșu și galben, îl transformau într-un arlechin. Oglinda îl înfăţișa ca pe un străin.

— Cred că poate o să te salvăm până la urmă, îi spuse Julie când se învârti ţanţoș în faţa ei.

Walker se gândi la zilele petrecute prin deșert și la priveliștea Pacificului și la mulţimile de oameni din San Francisco în preajma Crăciunului, unde Moși Crăciun! sunau clopoţei pe străzi, și-și dădu seama că se întâmplă ceva. Julie se dezbrăcă, făcu un duș, se băgă în pat și parcurse din nou scrisorile pe care le ridicase de la post-restant în San Francisco. Dar pentru Walker comunicaţiile cu ce lăsase în urmă, încetaseră. Scrisorile lui se îngrămădeau în Party, unde nu lăsase niciun fel de indicaţii. Felicitări de Crăciun soseau probabil cu duiumul, dar el nu le va vedea; poate că nu le va vedea niciodată, pentru că acum nu putea crede c-o să se mai întoarcă vreodată în Party. Misiunea lui acolo luase sfârșit. Era adeptul singurătăţii și al iubirii. Depășise politica și lucrătura fracţiunilor, ajunsese la orașul ideal, cu o populaţie în număr de doi, cu o reședinţă mobilă. Julie ridică privirea – purta ochelari la citit – și-l scrută prin

lentile.

— Aș vrea să fie al nostru apartamentul ăsta, zise. De ce să nu trăim în felul acesta? Cred c-am putea.

— Poate c-am putea, spuse Walker.

— Oricum, am putea rămâne aici pentru restul vacanţei. Puștoaicele se întorc abia peste zece zile. Sau am putea continua drumul, să vedem Los Angeles și să coborâm în Mexic. Ce preferi?

— Ce preferi tu?

— Oh, eu nu-s pretenţioasă. Am ajuns sau n-am ajuns încă?

Walker se gândi o clipă, apoi răspunse:

— Nu, cred că ar trebui să mai parcurgem încă o bucată.

A doua zi încărcară bagajele în mașină și porniră pe drumul de coastă, în jos spre Carmel. Vizitaseră clădirea fostei vame spaniole din Monterey și acum, aici, vechea biserică misionară. Își reţinuseră o cameră la un hotel aproape de ocean și, după ce mâncară în sufrageria hotelului, ieșiră să se plimbe spre faleză prin întuneric. Traversară terenul de golf care se întindea pe culmea falezei și, pe când treceau, aspersoarele începură să funcţioneze, împroșcând apa în întuneric. Pulberea fină se împrăștia în aer și se văzură nevoiţi să-și dibuie drumul cu grijă prin trâmbele înalte de apă.

— Parc-am umbla pe un câmp minat, spuse Julie. Apa răpăia pe crengile copacilor suflaţi de vânt. Apoi, din nou, dădură ochii de oceanul, care se spărgea la picioarele lor. Se vedeau lumini departe, în golf.

— Știi ce e? întrebă Julie.

— Ce anume? întrebă Walker.

— Ziua de azi, răspunse Julie. E ajunul Crăciunului. Cum îl sărbătoriţi când nu sunteţi acasă? Poate c-ar trebui să ne facem un pom în mașină.

— Am putea împodobi unul din pinii aceștia, zise Walker.

— Da, răspunse Julie. Am să-mi atârn brăţara de el. E o simplă brăţară cumpărată la „Woolworth”. Toate fetele la

Hillesley au brăţări „Woolworth”. Este un protest împotriva etalării în public a bogăţiilor.

După ce Julie își atârnă brăţara în pom, merseră mai departe, de-a lungul falezei. Pulberea de apă ceţoasă de pe terenul de golf îi împroșca în continuare și o dată, Walker se apropie prea tare de una dintre ţâșnitori și intră la apă, așa cum intrase mereu de când se afla în America.

— Ascultă, făcu Julie. Mi s-a părut că aud o focă lătrând.

Jos, sub faleză, se auzeau într-adevăr zgomote.

— Știi, continuă Julie, când se întorseseră la hotel și Walker își schimbase hainele, cred că acesta e unul dintre cele mai frumoase ajunuri de Crăciun pe care le-am petrecut vreodată. Ar trebui să ne-ntoarcem la anu’ să vedem dacă brăţara mai e tot acolo.

În dimineaţa zilei de Crăciun, porniră devreme, îndreptându-se spre sud. Coasta își pierdu faleza și crestele și se transformă într-un șes plat cu plăji nisipoase, înainte de a ajunge la Los Angeles, pătrunseră în regiunea petroliferă unde se înălţau sonde și aerul era încărcat de fum înecăcios. Ocoliră cea mai mare parte a orașului Los Angeles.

— E cel mai nesuferit oraș din lume, spuse Julie.

Le trebui aproape o oră ca să-l străbată în viteză și să ajungă în cealaltă parte. Se opriră o dată ca să cumpere cadouri de Crăciun; Julie ceru un magnetofon de buzunar, Walker luă niște tobe bongo. După masă, descoperiră în sudul orașului un motel situat pe coastă și, înainte de a lua cina de Crăciun într-o sufragerie împodobită, făcură prima loi baie în ocean. În ziua următoare, porniră din nou devreme și se îndreptară spre graniţă. Până la ora unsprezece trecuseră prin San Diego, traversând podul plutitor și ajunseseră la punctul de control. Walker își făcea griji în legătură cu viza sa, dar funcţionarii americani de la serviciul de imigraţie se declarară de acord să-l primească înapoi la întoarcere. De cealaltă parte a graniţei, îi asaltară vânzători ambulanţi care ţineau la vedere servicii de ceai, vaci din lut ars, pături colorate.

— Cumpăraţi un cadou pentru vecinii dumneavoastră, *„señores,* strigau ei pe geamul mașinii.

Julie se opri casă contracteze o asigurare de o zi pentru mașină la biroul situat imediat după punctul de control mexican, apoi merseră mai departe spre Tijuana. Măgărușii vărgaţi, cu siguranţă vopsiţi, stăteau pe străzi făcând reclamă prăvăliilor cu amintiri. Aceste dughene se înșirau în tot lungul străzilor principale, iar vânzătorii mexicani stăteau în prag strigând spre mașină. Când se opriră, îi înconjurară o mulţime de băieţași. Aveau feţe oachește și expresii fixe și-l făceau pe Walker să se simtă nervos. Mexicul crea o stare de totală nesiguranţă. Străzile erau prost marcate iar pe bordura trotuarelor ședeau oameni înfășuraţi în șaluri. Intrară într-una din prăvălii, garnisită cu pături, olărie și broderii. Julie alese o pătură și Walker întrebă preţul. Răspunsul dat de vânzător era de-a dreptul absurd.

— E prea mult, protestă Julie.

— Oferă și mătăluţă ceva, spuse omul. Ești fată frumoasă, ţi-o las mai ieftin.

— Nu, fixează dumneata un preţ, zise Julie. Omul reduse preţul la jumătate. Pot s-o cumpăr mai ieftin ceva mai încolo, spuse Julie.

— Abia v-aţi dat jos din mașină, zise omul, asta-i prima prăvălie în care intraţi.

— Da, dar știu că pot s-o iau mai ieftin, răspunse Julie.

— *Okay,* făcu omul și scăzu preţul cu încă jumătate. Walker plăti și ieșiră cu pătura.

— A fost distractiv, zise Julie.

— Detest genul ăsta de tocmeală.

— Asta din cauză că ţi-e teamă să pierzi, explică I Julie. Se opriră în faţa altei prăvălii care avea un aviz I anunţând: „Puteţi cumpăra o bucată de vacă la preţuri moderate”. Un băiat ieși și le oferi o altă pătură; le ceru mai puţin decât plătise Walker.

— Vezi, făcu el.

— Ce-mi pasă? zise Julie. Mi-a făcut plăcere să I

cumpăr pătura.

— Hello, scumpo, i se adresară doi tineri mexicani,; oprindu-se și privind-o pe Julie cu o plăcere vădită. Bun venit în Mexic.

— Mulţumesc.

Cei doi râseră şi-o măsurară de sus până jos, admirând-o în șortul ei bermuda și sveterul cochet.

— Vrei să te plimbi cu noi? o invită unul din ei.

— Nu, am cu cine să mă plimb, răspunse Julie.

— Oh, bărbatul ăsta? părăsește-l, spuse tânărul.

— 11 iubesc, răspunse Julie.

— Oh, *okay,* fă atunci dragoste cu el. La revedere, scumpo.

— La revedere, *gracias,* spuse Julie,

Walker dădu cu piciorul într-un ghemotoc de iarbă de pe trotuar și zise:

— Hai să plecăm de-aici!

— De ce? se miră Julie.

— Nu-mi place. Totul în orașul ăsta păcătos îmi dă o stare de neliniște. Felul în care se holbează cu toţii; și oamenii ăștia care vor să-ţi vândă mereu câte ceva.

— Sunt oameni de treabă, deschiși.

— Sunt într-adevăr deschiși, spuse Walker. Vor banii mei și trupul tău. Au pus totul foarte bine la cale.

O firmă deasupra unui birou anunţa: „Căsătorie și divorţ”.

— Scurt și cuprinzător, observă Walker.

— Oh, nu mai bodogăni atâta.

— Iartă-mă.

— Nu, eu îmi cer scuze pentru ce-am spus, dar haide, puișor, ia partea bună a lucrurilor.

Un băieţaș mexican ședea în pragul unei uși; Julie se opri și-l fotografie.

— Un bănuţ, un bănuţ, cerși băiatul.

— Dă-i un ban, ceru Julie.

— În regulă, răspunse Walker resemnat, întinzând moneda.

— Haide să găsim un loc unde să mâncăm, propuse

Julie.

Singurul loc pe care-l găsiră imediat fu o cafenea goală și murdară cu o firmă pe care scria „Bun venit *turistas”.* Singurul fel de mineare mexican pe care Julie îl știa era *chile con came* și comandară două porţii. Era picant și acrișor.

— Hai să pornim mai departe pe una din șosele, propuse Julie. Poate că în afara orașului nu e așa de turistic.

Se întoarseră la mașină și se urcară. Își croiră drum prin oraș și continuară pe o șosea proastă care ducea afară, pe lângă un mare stadion. Pământul era cultivat sărăcăcios, drumul greu și cu făgașuri. Walker ședea alături de Julie, dezamăgit. În cele din urmă, Julie opri mașina.

— Am impresia că te-ai hotărit de-a binelea să nu-ţi placă aici, nu-i așa? întrebă ea.

— Îmi pare rău, dar n-am încotro. Mă face să mă simt abătut și nervos și în nesiguranţă. Mi se pare pur și simplu un loc ostil. Nu mă atrage în niciun fel.

— Ţi-ai dorit să vii aici.

— Știu, și-acum vreau să plec. Am greșit, am ajuns prea departe.

— *Okay,* am să fac cale întoarsă. Pomi mașina şi-o întoarse pe drumul prost, brăzdat de șanţuri.

— Știi, zise ea, conducând înapoi spre Tijuana. Mexicul e o ţară de basm pentru o mulţime de americani. Vin aici în căutarea adevărului, înţelegi. Dar poate că adevăratul Mexic e mult mai încolo. Partea asta pare cam tristă. Hei, auzi ceva?

— Ce?

— Mi s-a părut c-am auzit un fel de zăngănit în mașină. Asita chiar c-ar pune capacul, o pană la motor.

Ajunseră din nou la Tijuana; și acolo, în mijlocul unei intersecţii pe strada principală, mașina se opri.

— Nu mai intră în viteză, spuse Julie. Bănuiesc că s-a întâmplat ceva la transmisie.

— Oh, Doamne, nu! gemu Walker.

Un poliţist începu să facă semne spre mașină.

— Haide, spuse Julie, trebuie să împingem. Oh, măi băiete, tocmai mi-am amintit ceva. Un prieten de-al meu a avut o pană de cauciuc aici și l-au băgat la închisoare două săptămâni pentru un motiv oarecare.

Se dădură jos; Walker împingea mașina din spate iar Julie împingea de cadrul ușii din faţă, ţinând și volanul. O grămadă de oameni mergeau pe lângă ei, la marginea trotuarului, și fluierau la vederea șortului și picioarelor goale ale Juli ei.

— Nu da importanţă, împinge! strigă Julie.

Mulţimea rise și bătu din palme.

— Garaj, garaj îi întrebă Julie, *Service?*

Mulţimea rise iarăși; unii făcură semn înainte. În timp ce se desfășura această scenă, Walker, descurajat, trudea mai departe la spate, împingând din. răsputeri. Continuară așa până la următoarea intersecţie, însoţiţi de mulţime, până ce văzură un garaj la un colţ. Julie îndreptă mașina intr-acolo și se opriră. Walker se așează pe bara din spate și încercă să-și recapete suflul. Muștele aterizau pe faţa lui asudată. Mexicanul de la staţia de benzină veni în sfârșit la ei.

— Pană de motor, spuse Julie.

Omul părea că nu știe englezește; se duse înăuntru și se întoarse cu un alt mexican plin de ulei și cu o mustaţă stufoasă.

— Cred că e transmisia, explică Julie.

— Nu pot repara, spuse omul.

— Oh, Doamne, exclamă Walker de pe bara lui, cuprins de disperare.

— Dar cum se poate repara? Poate cineva în Tijuana s-o repare?

— Nu, răspunse omul.

— Nu vrei să te uiţi puţin?

Omul aduse niște unelte și se uită sub mașină și la motor.

— Ajută-mă să vorbesc cu ei, domnule Walker, spuse Julie, venind în spate.

— Lartă-mă, zise Walker, ridicându-se și observând cu groază că Julie avea ochii plini de lacrimi. Eram sleit.

— Puteţi sta jos, îi pofti omul, făcându-le semn cu mâna spre garaj. Se afla acolo un Ford vechi în reparaţie, cu motorul demontat; intrară și se așezară pe bancheta din spate.

— N-am mai avut niciodată o pană de motor, spuse J ulie.

— Eu n-am avut niciodată mașină.

— Și tocmai aici, reluă Julie. De ce nu s-a putut întâmpla de cealaltă parte a graniţei? E doar la câteva mile.

Mecanicul cu mustaţă se întoarse la ei după un timp și zise:

— Plătiţi mulţi bani, trimit băiat la San Diego pentru piesă. Singur mijloc de reparaţie.

— Foarte bine, încuviinţă Julie. Sunt de acord.

— Arătaţi banii, spuse omul. Julie scoase portofelul din geantă și-i arătă o hârtie de o sută de dolari.

— *Okay,* trimit băiat, spuse omul.

— Cât o să dureze? întrebă Walker.

— Oh, trei ore pentru piesă. Plătiţi supliment, lucrez noaptea. Poate repar până la miezul nopţii.

— Să facem așa? întrebă Julie.

— Ar fi mai ieftin decât să luăm o cameră la hotel aici. Și nu cred că mi-ar place.

— *Okay,* încuviinţă Julie.

Stăteau în mașină și urmăreau cum viaţa din Tijuana se potolea treptat. Soarele asfinţi și întunericul cuprinse strada. Mecanicul plecase.

— Ce zi! spuse Walker. Julie nu răspunse nimic. Ești supărată? o întrebă.

Julie, rezemată de spătarul banchetei, privind în sus la capota jupuită a Fordului, aprobă din cap.

— Pe mine?

— Printre altele, da.

— De ce?

— Ghicește. Nu cred că am prea mult chef să vorbesc

despre asta.

— Înţeleg, făcu Walker.

Își lăsă și el capul pe spate. După un timp, își așeză mina pe genunchiul ei. Julie o lăsă acolo. Palma sa rece nu găsi contact și, după un timp, şi-o retrase.

— Îmi pare rău dacă te-am dezamăgit, zise.

— M-ai dezamăgit, domnule Walker, m-ai dezamăgit.

— Dar nu știu prea bine ce-am făcut.

— Oh, bine, dacă nu știi…

Walker se dădu jos din mașină și se duse pină la Volkswagenul stricat. Găsi câteva brioșe, sobiţa şi un borcan de nesscafé. Puse sobiţa în funcţiune, într-un colţ al garajului murdar, și pregăti două cești de cafea. Le duse în Ford.

— Are gust de ulei, spuse Julie.

— Se cheamă culei.

— De unde-ai luat apa?

— E un robinet în colţ.

— *Okay,* o să murim de febră tifoidă. Cui îi pasă?

— Vrei să-ţi pregătesc ceva de mineare? Avem o conservă de fasole.

— Nu cred că pot să suport fasole în momentul ăsta. Oh, domnule Walker, știi ce-ai făut? Te-ai dat bătut. Ai pierdut stilul. Te-ai lăsat doborât. Eram doi la număr și dumneata te-ai purtat ca și când ai fi fost doar unul singur.

— Da, răspunse Walker.

— Mi-am închipuit c-ai crescut, mi-am închipuit că te-am salvat. Dar nu. M-ai lăsat pe mine să vorbesc peste tot. Ai călătorit sub aripa mea. Ai întors capul când am avut nevoie de puţin ajutor. Credeam că o s-o iei la picior şi-o să fugi peste graniţă, probabil însă te-ai gândit că e prea departe.

— Nici nu mi-a trecut prin minte, spuse Walker.

— Tehnologia te înspăimântă, pe oamenii simpli îi urăști. Îmi faci impresia unui laș.

— Ești nedreaptă.

— Ei, oricum, continuă Julie, vine o vreme când o fată are nevoie de un bărbat și pentru alte scopuri decât cel

care se pare că te interesează cel mai mult.

— Ești nedreaptă.

— Oh, știu. Dar încerc să-ţi spun ceva. Încerc să-ţi spun că nu mă mai impresionezi așa de tare. Socotesc că ești un om care abandonează. Socotesc că nu rămâi neclintit pe poziţie. Ceea ce oferi nu durează.

— Socotesc că și asta e nedrept.

— Am să-ţi spun ceva, domnule Walker. Te iubesc. M-aș mărita cu tine dacă m-ai cere, chiar aici, chiar acum. Dar ceea ce știu despre tine e că n-ai s-o faci.

— De ce n-am s-o fac?

— O, ad să găsești un motiv, spuse Julie. Dar poţi să dovedești că n-am dreptate.

— De ce are căsătoria atâta importanţă pentru tine?

— Probabil pentru că e vorba de tine. Probabil pentru că vreau să știu cât de departe merge într-adevăr credinţa ta în singurul lucru bun, care ziceai că e dragostea. Pentru că mă-ntreb ce înseamnă asta, când o spui.

— Oh, făcu Walker. Cum să pierzi prieteni și să îndepărtezi oamenii, asta-i cartea pe care-ar trebui s-o scriu.

— Presupun c-o s-o sorii. Ei, o fi vreun closet pe-aici pe undeva?

— Cred că e cam așa ceva în curtea din faţă. Nu l-aș prea recomanda.

— Păi, n-ai recomanda nimic de pe-aici, nu-i așa?

După ce Julie plecă, Walker rămase pe banca din spate a Fordului și-și rezemă capul pe genunchi. Ziua deprimantă și soarele îi dăduseră dureri de cap. Nu reușea să găsească acces la sentimentele care păreau zăvorite înlăuntrul său. Predispoziţia lui pentru suferinţă nu-l mínase spre altceva decât spre singurătate. Își dorea să izbucnească, să se angajeze, să-i spună „da” Juliei, dar tot ce găsea era emoţia disperării. Acum nu mai exista strop de voinţă într-însul; avusese, dar ultima regretabilă zi a călătoriei i-o spulberase. îl dezamăgise pe Walker de el însuși; pusese sub semnul întrebării, în decursul ultimei săptămâni, toate cele petrecute în jurul și înlăuntrul său.

Orașul mohorât, primitiv, cu aspect sărăcăcios, corupt, învins și lipsit de sens era un loc de unde trebuia să scape cât mai repede cu putinţă. Haosul care domnea și vulgaritatea locului îl trimitea iarăși cu gândul înapoi la Anglia. Și lumina orbitoare a orașului și întrebările crude pe care i le punea îl goliseră de simţire. Chiar și legătura cu Julie nu era la adăpost de amestecul din afară, și astăzi se înfăptuise această imixtiune. Din Fordul stricat, privi la construcţia șubredă de lemn a garajului și auzi, din exterior, câinii înfometaţi lătrând pe străzile dosnice ale orașului. Julie se întoarse poticnindu-se în pragul garajului. Walker se întinse peste bancheta din faţă în căutarea luminilor din mașină, răsucind la repezeală butoanele de pe bord. Dar nimic nu funcţiona.

— Cred că mi-am scrântit afurisita asta de gleznă, spuse ea.

Walker se dădu jos și-și dibui drumul spre ușă prin întuneric, pe o dușumea plină de pete de ulei și piese auto. Julie se sprijinea de ușă, ţinându-se de gleznă.

— Ce altceva ar mai fi nevoie să se-ntâmple în locul ăsta?

— Te doare? Poţi să pui piciorul în pământ?

— Pot s-ajung până la mașină dacă-mi oferi umărul să mă sprijin, răspunse ea.

— Mai stai puţin, nu e cumva vreo lampă în mașina ta? Mă duc s-o iau.

— O lanternă? Da.

Slujindu-se de lanternă, își găsiră drumul până la Ford. Julie își scoase pantoful; glezna era umflată și Walker o întrebă:

— Crezi că n-ar fi cazul să caut un doctor?

— La naiba, n-o să spună altceva decât că trebuie să mă duc la San Diego pentru un bandaj. Nu, o să facem, pur și simplu, faţă situaţiei până la capăt. Cât e ceasul?

— Aproape opt, răspunse Walker, îndreptând raza lanternei asupra ceasului său.

— Băiatul acela ar fi trebuit să se întoarcă până acum, remarcă Julie.

O oră mai târziu, îi auziră motocicleta oprindu-se afară. Apoi îl auziră plecând iarăși.

— Se duce să-l aducă pe mecanic, își dădu Walker cu părerea.

— Până nu văd, nu cred.

— Cum merge cu piciorul?

— E umflat ca un butuc. Sper c-am să pot conduce când o să-mi repare ăștia afurisita aia de mașină. Oh, de ce nu știi să conduci, domnule Walker?

— Habar n-am, răspunse Walker. Se pare că în general sunt lipsit de îndemânare.

— O nu, puișor, n-am vrut să spun asta. Îmi pare rău, zău că da, domnule Walker, de toate câte ţi le-am spus. Dar trebuie să recunoști că pur și simplu nu o scoatem la capăt, tu și cu mine. A fost o experienţă grozavă și eu am să te iubesc întotdeauna și n-am să te uit niciodată, dar cred că totul e greșit. Ce părere ai? Drept și cinstit? Slăvind adevărul, fiind sincer?

— Nu știu, răspunse Walker. Cred că ţi-ai făcut iluzii în privinţa mea sau ai ajuns, într-un fel sau altul, să aștepţi prea mult de la mine, și am să continui să fiu o dezamăgire pentru tine.

— Dar faţă de mine? Care-ţi sunt sentimentele faţă de mine? Asta-i ceva ce nu spui niciodată.

— Ei, făcu Walker, sunt mândru să fiu cu tine și îmi placi foarte mult, ești mai frumoasă și mai umană decât oricare altă fiinţă pe care am cunoscut-o vreodată. Nu pot folosi cuvântul „iubire” pentru că sensul lui mi-a fost denaturat, dar dintre toate ambiţiile mele, a mă afla în compania ta prezintă cea mai mare importanţă.

— Dar pentru cât timp?

— Ei, asta nu mai știu. Când survin celelalte aspecte ale vieţii, când viaţa începe să exercite presiuni, atunci sunt pierdut. Ca azi.

— Vrei să spui deci că eu aș fi o idilă?

— Cred că da.

— Bun, ce-o să se întâmple după ce plecăm de-aici?

— Nu știu, răspunse Walker, dar cred c-am să mă

întorc acasă.

— În Anglia?

— Da.

— La soţia ta?

— Da.

— Nici nu mai treci prin Party?

— Nu, în caz că pot să-mi aranjez plecarea.

— Da, ei bine, ar fi trebuit să-mi închipui, spuse Julie.

— Nu cred, fiindcă nici eu n-am știut până acum.

— Cred că eu am știut, am știut de când te-am cunoscut pe vapor. Și felul în care te-ai purtat cu fata aceea amărâtă și caraghioasă. Cum o chema?

— Domnișoara Marrow.

— Exact, așa o chema, își aminti Julie. Părul ăla roșu și rochiile alea caraghioase care atârnau pe ea. Era genul tău.

— Era o fată drăguță, spuse Walker.

— O, sunt convinsă, și nu ţi-a cerut absolut nimic. Și asta-i ce-ţi place. Ești un om pasiv; n-ai nici urmă de voinţă în tine. Nu poţi suporta întrebările. Ești intelectual dar întrebările te înfioară, nu-i așa?

— Încerc să suport întrebările.

— Da, ai vrea, puișor, dar problema e că ești prea cumsecade. Cari în spate prea multe griji. La orice pas sunt gata-gata să te răstoarne. Totul te așteaptă, dar trebuie să cauţi, tu însă te oprești în drum și apoi spui că lumea nu mai oferă oamenilor ceea ce le oferea odinioară. Eu nu cred asta. Eu cred că poţi avea orice, cu condiţia să te simţi liber. Dar dumitale, domnule Walker, ţi se pare doar că ești liber, de fapt ești dependent. Din pricina acelor încoronări și schimbări de gardă. Te-au prins în laţ și nu poţi să te eliberezi.

— Nu sunt un cavaler al infinitului?

— Nu, domnule, răspunse Julie, ești mai degrabă un cavaler al finitului. Cred că și asta e ceva, altfel n-am fi avut această săptămână grozavă. Dar aici se termină, cred eu; nu-i așa?

— Niciun viitor?

— Ei, viitorul e ceva ce nu se vede dar în care poţi crede. Mie-mi lipsește acest crez, domnule Walker. Nu e nicio speranţă în ce te privește.

— Da, și mie îmi lipsește.

— Hei, făcu Julie, uite, vine mecanicul. Nu peste mult timp o să plecăm de-aici. Din nou la drum, puișor.

— Da, spuse Walker, din nou la drum.

Înapoi, înapoi, înapoi. Șoseaua scrâșnea sub roţi, deșertul monoton și dezolant al vestului se perinda prin faţa ochilor, iar Walker, în haina lui frapantă din madras, trist și tăcut, se uita, de sus, dintr-un autocar greyhound, afară prin fereasta prevăzută cu apărătoare verde, contra soarelui. Locuinţe indiene cu acoperișuri din tablă ondulată și carton asfaltat păreau mici movile în nisipul deșertului. Departe, la orizont, se zăreau munţi roșii cu aspect sălbatic. Fâșia subţire a drumului șerpuia peste nisip, marcată de șiragul stâlpilor de telegraf. Îndreptându-se în cealaltă direcţie, îndreptându-se spre vest, treceau mașini cu saci pentru apă, din pânză cauciucată, atârnaţi la aripi. Walker își rezemă capul de perna scaunului înalt și aţipi, cu gândurile departe. Înapoi, înapoi la familie, înapoi la aranjamentul sigur unde libertatea este ţinută în frâu de obligaţii, unde focul arde întreţinut de cărbunele conjugal, unde fetiţa se joacă veșnic cu un urs *panda* pe covorul din faţa căminului.

„Am fost plecat prea departe, pentru prea mult timp”, îi scrisese el Elainei în bileţelul care fusese tot ce avusese timp să scrie în cursul opririi de la Flagstaff… Am vrut să fiu liber, dar tu ai avut dreptate; nu există condiţii care să te facă să te simţi cu adevărat liber. Am să mă-ntorc acasă ca Tom Jones, ca să devin moșierul cel bun și sper c-ai să mă primești”.

Dar întorcându-se acasă pentru a fi bunul moșier, nu putea uita zilele petrecute pe drum. Cu sentimentul siguranţei prezent acum în inima lui, ocrotit de ferestrele cu apărătoare verde și de șoferul autocarului Greyhound – „sigur, demn de încredere, politicos” spunea inscripţia de deasupra capului său – Walker se ducea spre casă ca la

tăiere. Eul acela voluntar, hoinar, care-l alimentase în aceste ultime luni, murea acum de foame înlăuntrul său, din lipsă de hrană. Iar Walker era mâhnit, foarte mâhnit, pentru că acum știa că e cu mult mai plăicut să fii omul celălalt. Își pipăi buzunarul unde se afla biletul de vapor; o agenţie de voiaj din San Fran

gí

cisco reușise să-i procure biletul cu șapte luni înainte de termen. După cinci zile de mers, zi și noapte, călătoria spre est avansase îndeajuns; avea doar o singură după-masă de stat în New York înainte de a se îmbarca. America nu mai însemna decât ceea ce lăsase în urmă: pe Jochum gata să plece din Party cu amărăciune, pe Julie la San Francisco întinsă în patul apartamentului de împrumut, spunând:

— Nu vreau să-mi scrii nicio scrisoare, domnule Walker. Te-am învăţat cum să te stăpânești și asta ar fi o dovadă contrarie.

Walker rupsese toate aceste legături fiindcă nu le înţelesese, și zăceau acum ca niște resturi sfărâmate de stânci; o parte a călătoriei sale inutile, care începuse atât de bine și păruse să ducă atât de departe. Despre această călătorie. Walker nu avea nicio mitologie; refuza să atribuie faptelor o ordine, un plan. Ţara pe care o traversa nu mai avea niciun sens, și era încântat; acum făcea o anti-călătorie, o călătorie lipsită de noimă. Se dormea atât pe lumină cât și pe întuneric; uneori autocarul se oprea brusc la ora două dimineaţa, când toate scaunele tip avion erau lăsate pe spate și toată lumea moţăia, iar șoferul anunţa, la microfon, o oprire de o oră pentru masă. Pasagerii coborau împleticindu-se, cu ochii cârpiţi de somnul doar pe jumătate terminat și intrau în han unde unii comandau cina, iar alţii micul dejun, bucătarilor locali care până atunci jucaseră poker, în așteptarea invaziei. Mâncau repede, cumpărau cărţi poștale și batoane de ciocolată și reveneau la autocar. Era ca o-călătorie aeriană, pe sol; contactul cu lumea se făcea numai ocazional, unde se întâmpla să fie orașe sau toalete, și acest contact cu

civilizaţia dura doar câteva minute. Mai erau și alte aspecte ilogice; uneori celelalte autobuze, mergând în convoi, apăreau ba înaintea lor, ba în urma lor, fără să se fi produs vrea depășire vizibilă. Uneori, după o oprire, autocarul se răsucea cu 180° și o pornea în direcţia din care venise. Walker accepta totul ca pe un fapt aparţinând unor planuri de călătorie întocmite de alţii; încetase să mai caute vreun sens, dar nu sensul era ceea ce căuta el. Toate călătoriile sunt, într-un anumit fel, fortuite, dar noi suntem cei care ne dăruim

lor și astfel le găsim o noimă. Walker nu dăruia nimic altceva decât prezenţa lui. Din când în când, trebuia să numere zilele și opririle ca să-și dea seama unde se găsește și cit drum parcursese. Azi era întâi ianuarie, ziua când reîncepeau cursurile în Party, era ziua când toată lumea va afla că-și lăsase cursul neterminat, că refuzase să se întoarcă.

Doar întâmplător se uita cum alunecă pe lângă el deșertul arid. Suliţele cactușilor se înălţau din nisipul roșu. Autobuzul depăși un camion hodorogit, încărcat cu vechituri și indieni. O firmă lângă o colibă anunţa: „Covoare Navajo”. Apoi văzu ceva curios: un obiect mare, rotund, trecând pe lângă autobuz și dispărând în faţă. Peste o clipă, șoferul luă microfonul și anunţă:

— Salut pe toată lumea. Mă uit tocmai prin parbriz și văd una din roţile mele cum trece pe lângă noi și se pierde în tufele de salvie. Nu-i cazul să vă speriaţi, s-a desprins de pe undeva din spate și mai sunt destule peacolo, dar o să trebuiască să trag autocarul afară din șosea și să aduc oaia rătăcită la locul ei. Scuze pentru întârziere. Ah, fiţi atenţi, cetăţeni, soarele ăsta din deșert e cam fierbinte, așa că, dacă vreţi să coborâţi nu staţi cu capul descoperit că faceţi insolaţie.

Autocarul trase la marginea șoselei și se opri; șoferul deschise ușa, ţinând pârghia în mână, coborî și dispăru în deșert. Câţiva pasageri se dădură jos, punându-și batiste pe cap și rămaseră de vorbă, lângă ușă. După un timp,

șoferul se întoarse rostogolind roata.

— Tuu! tuu, făcu el apropiindu-se de grup, sunt un tren. Tu, tuu!

Arșiţa încingea autocarul staţionat. Walker încercă să adoarmă în scaunul său, dar pârjolul de deasupra era prea cumplit. După vreo jumătate de oră, șoferul apăru și se opri în intervalul dintre scaune, cu faţa spre pasageri. Era un om din vest, corpolent și mai vârstnic, cu uniformă cenușie și șapca dată pe spate.

— Am necazuri cu roata asta afurisită, cetăţeni, și cred c-o să trebuiască s-aștept să treacă celălalt autobuz ca să anunţe la garaj, zise. Dar, mi-e grijă pentru dumneavoastră. oameni buni, să nu faceţi insolaţie aici, așa că trebuie să vă rog, pentru binele dumneavoastră, să

27 – c. 1154

ccborâţi și să vă întindeţi sub autobuz, la adăpost de soare. Altfel nu-mi pot lua răspunderea pentru toţi.

Pasagerii mormăiră, apoi coborâră unul câte unul. Se vârâră, pe rând, sub autocar, la umbră, lungiţi, cu feţele aproape lipite de măruntaiele autobuzului. Râdeau cu poftă și cineva trecu din mină în mână o sticlă de coca-cola. Nu păreau indispuși, dar Walker, cu haina lui de arlechin, lungit pe nisip, transpira din belșug și, în sinea lui, începu să divagheze. Deșerturile îl înspăimântau, locurile unde se întâmplă accidente sunt locuri cu ghinion. Se văzu din nou sub zodia neșansei. Se gândi la șerpi cu clopoţei și la terminarea rezervei de apă; asemenea dezastre, probabil știri oarecare scrise cu litere mărunte, în această ţară mare, unde avioanele cad mereu din văzduh și accidentele de mașină sunt atât de obișnuite încât posturile de radio transmit, prematur, colinde de Crăciun pentru viitoarele victime. Se gândi la nopţi reci petrecute în deșert și la coioţi. Ascultă zăngănitul disperat pe care-l făcea șoferul în timp ce lucra la roată. Aceasta era întrebarea pe care şi-o punea aici în mijlocul deșertului. De ce acum, când mergea pe o cale greșită – eșec pe care îl recunoștea – era împiedicat să înainteze, chiar și în această nouă direcţie? Deșertul ii răspundea cu

cuvintele lui Jochum: „aici ești un nimic, lumea este nepăsătoare”. Deșertul și New Yorkul spuneau același lucru sub alte forme: „nimeni nu te bagă în seamă, asta-i tot ce ai reușit să faci; nici nu exiști”.

Apoi, treptat, un alt gând tulburător îi încolţi în minte: timpul trecea. Calea de scăpare se închidea. Avea doar opt ceasuri la dispoziţie între ora de sosire a autocarului Greyhound în New York și ora când trebuia să fie prezent pe cheiul West Side de unde urma să plece vaporul. Dacă vaporul ar fi plecat fără el, Walker rămînea cu foarte puţini bani. Puteau să treacă săptămâni înainte de a avea șansa să găsească loc pe alt vapor. Așa că New Yorkul, acel deșert urban, îl va înghiţi așa cum era gata să-l înghită și la venire. Va găsi adăpost într-un hotel ieftin, fără vreun venit, fără cale de ieșire, neprimit de Anglia, nedorit de America. Va hoinări prin oraș, privind, fără speranţă, prin geam, la plăcintele cu afine din bufetele expres „Horn și Hardhart”. Se va învârti încoace și încolo, încoace și încolo, într-un cerc american tot mai strâmt, într-o singurătate perpetuă, fără posibilitatea de a-și relua poistul său din Party, fără posibilitatea de a ajunge înapoi acasă la nevastă. Fără, îndoială, își va pierde minţile; nu va mai avea niciun punct de sprijin. Devenind până la urmă bufon și jucărie în ghearele soartei, stăpânit de ghinion, își va pierde până și ultima speranţă. Avea de fapt viziunea unei lipse de viziune. Acesta era principiul care-i guverna viaţa și costa în felul în care lumea înconjurătoare găsea cu cale să-l dezamăgească. Groaza puse stăpânire pe el. Jochum îi spusese: „întrebi mereu universul: Cum s-ar cuveni să trăiesc? Dar el nu-ţi poate răspunde”. Julie îi spusese: „Ești un om pasiv. Nu există urmă de voinţă în tine.11 Dar universul îi răspunsese; Walker se lăsase în voia Parcelor care dirijează călătoriile și ele, zâne ale nenorocului și nu ale norocului, îi preschimbaseră călătoriile într-un nonsens. Walker așteptase soluţiile de la univers și acesta îi spusese minciuni; dar și minciunile sunt un răspuns. De unde știuse totuși că-l poate trata ca pe o jucărie? Cum știuse că e atât de slab? Când oare, muza

umorului, al cărei prieten literar încercase atât de des să fie, va revărsa în sfârșit asupra lui renumita ei bunăvoinţă?

— E gata, anunţă șoferul.

Autocarul ajunse la Albuquerkue cu trei ore întârziere și fu scos din circulaţie. Înlocuitorul era un autocar Greyhound mai ponosit, mai vechi, cu o expresie lipsită de încredere întipărită pe bot, ca și când i se pretindea mai mult decât putea să dea. Hamalii transportară geamantanele și le rânduiră în portbagajul de sub autocarul de schimb; Walker urmări atent până își văzu cele două valize, mașina de scris și tobele bongo, așezate în sinranţă. Noul șofer era un om mai amărât, mai vârstnic, copleșit de sarcina absurdă de a ajunge totuși la timp. Și pe măsură ce orele se scurgeau și autobuzul grăbea mai departe, tăind centrul Americii, timpul rămânea tot mai în urmă. Walker ședea pe locul său, încordat la maximum. Urmărea cum vestul mijlociu se desfășura dincolo de ferestre: grâne și porcine. Apoi pătrunseră în ţinutul mai accidentat, mai variat, al statelor din est, în sus, spre New York. Marile aglomeraţii urbane își făcură apariţia; staţiile de ajustare deveniră mai elegante; ceilalţi pasageri, care se schimbau din când în când, păreau mai puţin prietenoși. Lumea înconjurătoare îi dădea din nou vechea senzaţie de rău pe care o simţise la New York. În spatele lui, doi tineri care băuseră dintr-o sticlă, începură să se bată așa, așezaţi pe scaune; șoferul opri autobuzul.

— Ori încetaţi, ori vă dau jos, spuse el, nu mă mișc până nu vă hotărâţi!

„Of, dă-i înainte dă-i înainte!” striga Walker în sinea lui. În timpul nopţii, un soldat îi adormi pe umăr și spre dimineaţă vomită între picioarele lui; Walker nu închise ochii o clipă. Urmări cum se ivește lumina rece, crudă, de iarnă, peste peisajul urban brăzdat de sârme de înaltă tensiune și fremătând de trafic. Ochii i se închideau de somn și tremura de frig. După cinci ore de drum, Filadelfia se ivi în sfârșit; Walker compară ceasul său cu cel al staţiei de ajustare și se întoarse la autobuz și mai descurajat. Ușa

se închise fâșâind pe pârghia acţionată de compresor și porniră iar la drum, cu noi pasageri care-și despătureau comics-urile și cărţile în ediţii de buzunar, cumpărate de la chioșcurile strălucitoare ale noului garaj al companiei de autobuze din Filadelfia, își croiră drum prin zăpada de pe autostrăzi, sub un cer plumburiu, străbătând industria pe jumătate părăsită a orașului New Jersey, până când, în sfârșit, după amiază târziu, New York-ul se înfăţișă privirii, cu zgârie-norii săi estompaţi pe cerul noros, întunecat.

O dată ieșiţi din tunelul spre Manhattan, se treziră pe străzi cu zăpadă murdară, înţesate de vehicule. Lăzile pline de gunoi se revărsau în rigole. Pe unul din bulevarde se executa o vastă lucrare de refacere a drumului; strada, săpată pe jumătatea lăţimii sale, pentru reparaţii, era înconjurată cu bariere – SĂPĂM PENTRU UN NEW YORK ÎN CONTINUĂ DEZVOLTARE. Autocarul înainta în salturi scurte și trecu mai bine de o oră până să ajungă în centrul orașului.

— Aici ne-am blocat de-a binelea, făcu șoferul. Azi e grevă la Penn Railroad și d-aia sunt atâtea vehicule oprite pe străzi.

În sfârșit ajunseră la punctul terminus. Walker se apropie de ușa autocarului ca să coboare cât mai repede; dar fu nevoit să aștepte până ce hamalii descuiară compartimentul pentru bagaje și-i descărcară averea. Valize, mașină de scris, tobe bongo. Le luă în braţe și o rupse la fugă prin aglomeraţia gării terminus. Ajuns la ușă, dădu cu ochii de ceasul instalat deasupra. Ar fi trebuit să fie pe vapor de cinci minute.

Ceea ce-i mai rămase atunci, era disperare și mâhnire și înfrângere. Se simţi ca un naufragiat; nu mai exista salvare. Ieși din gară și se opri pe strada rece, cu bagajele atârnate de el, în timp ce pe trotuar, de-a lungul garajului de autobuze, vagabonzii New York-ului îl urmăreau cu bunăvoinţă – categorie dezonorantă a umanităţii, versiune meschină a omului – gata să-l absoarbă ca pe unul de-al lor. Înainte ca autocarul să oprească, Walker își numărase banii; patruzeci și cinci de

dolari era toată averea lui lumească, cât despre averea spirituală, nu exista de fel.

Un taxi galben trase la bordură și șoferul deschise ușa.

— Încotro șefule? strigă el către Walker.

O speranţă bizară îi dădu ghes; se urcă cu bagajele și-i indică șoferului numărul cheiului.

— Durează cel puţin o oră în aglomeraţia asta, spuse șoferul.

— Nu există nicio posibilitate de a ajunge acolo mai repede? Vaporul meu trebuie să plece cam acum.

Spunând vorbele acestea, Walker își închipuia vasul ieșind din port, pe lângă Battery și Statuia Libertăţii, în apele calme ale oceanului, și vedea steagurile cu „Bun venit pe vas” fâlfâind în barul unde urma să aibă loc balul de împrietenire.

— Mda, făcu șoferul, dacă-ţi cumperi un helicopter, șefule. Altfel îţi trebuie cel puţin o oră.

— O oră, îl îngână Walker.

— Vrei să mergi sau ba? întrebă șoferul.

— Da, merg, hotărî Walker. Mă las în mâinile soartei.

— Mda, de ce nu? zise șoferul.

— Ar trebui să vezi cum arată soarta mea, spuse Walker.

— Uită-te la soarta oricui, îl consolă șoferul. Eu, de exemplu, ar fi trebuit să urmez la facultate. Cursuri comerciale. Acum sunt șofer pe un taxi hârbuit.

Walker transpira pe banca rece din spate, personificarea călătorului ghinionist.

— Un singur automobil în plus și insula asta încremenește, știi? zise șoferul, înaintând puţin câte puţin prin blocaj.

— Trăim la marginea haosului, aici.

Se deplasau încet pe străzi ou case de închiriat, apoi trecură pe lângă abator. Se opriră din nou, așteptând să traverseze autostrada paralelă cu râul. Căutând cu înfrigurare de-a lungul cheiurilor, unde stăteau ancorate vapoarele, Walker își văzu vaporul încă în radă.

Ajunseră la chei și Walker sări din mașină. Înșfăcă valizele, mașina de scris, tobele bongo.

— Vreau să mă urc pe vaporul acela, strigă Walker către un docher, în timp ce plătea șoferului.

— Nicio șansă, răspunse docherul cu ostilitate, au ridicat pasarela.

Walker își înhăţă toate bagajele și se năpusti spre intrare.

— Okay, șefule, făcu docherul, brusc transformat; comportarea lui era cu totul alta decât ultima oară când Walker fusese acolo – hai să ne-ncercăm norocul! Apucă cele două valize și fugi cu ele pe scară în sus. Walker îl urma, bălăbănindu-se, cu haina sa de arlechin, cu mașina de scris într-o mână și tobele în cealaltă.

Funcţionarii de la biroul de imigraţie stăteau de vorbă în jurul unei mese, dar unul își ridică privirea la Walker și-i luă actele.

— Plecaţi așa repede? întrebă el. Viza expiră abia peste șase luni.

— Trebuie să mă duc acasă, explică Walker.

O sirenă se auzi șuierând pe vapor. Gras, moale, redevenit același, Walker alergă de-a lungul cheiului pe soândurile de lemn care-i săltau sub picioare. Cu tot frigul iernii și în ciuda brizei care sufla puternic dinspre Hudson, transpiraţia îi curgea șiroaie pe carnea pu havă în care era întemniţat. Se ruga șansei: „Pentru o dată, măcar o dată, fii îndurătoare!” Apoi simţi vechea senzaţie obișnuită la el: îi curgea nasul; era începutul unei răceli. Pentru prima oară în viaţă, trecuse o jumătate de iarnă fără să facă un guturai; clima americană îi priise categoric. Era bronzat, starea sănătăţii lui era mai bună, mătreaţa părea că dispăruse. Dar ajungea doar să te gândești la Anglia și te și înmuia o răceală. Nu era timp de oprire, își afundă mâna în buzunar în timp ce alerga și scoase la iveală o batistă cam murdară. „Aho, aho, aho!” se auzi ecoul din clădirea înaltă, goală. Și, deodată, încrederea îl copleși și știu cu siguranţă că va ajunge acasă.

Pasarela era ridicată, dar la capătul docului, o scăriţă

din metal și frânghie ducea sus pe flancul înalt al vasului. Docherul ajunse primul.

— Cineva vrea să urce pe punte. Pasager prins în blocajul circulaţiei, urlă el!

Walker băgă mâna în buzunar și pipăi ultimii patruzeci de dolari. Doi *stewarzi* apărură în capătul scăriţei și coborâră spre el. Walker scoase banii și-i împărţi: douăzeci docherului, zece pentru fiecare *steward.* Ii luară valizele și mașina de scris, Walker ţinea strâns tobele – tot ceea ce ducea acasă. Se uită în sus la urcușul abrupt. Atunci, de deasupra lui, auzi un strigăt. Peste balustradă, sus, în aer, flutura o eșarfă străvezie.

— *Hello,* domnule Urechimari! ţipă o voce.

Walker gemu, strănută, și-și concentră atenţia asupra scăriţei.

Epilog

Ședinţa comisiei convocată pentru a desemna un bursier la cursul de creaţie literară, pentru anul viitor, avu loc în clădirea administraţiei, în timpul prânzului, într-o zi către sfârșitul lunii martie. Când sosiră, una din numeroasele secretare ale rectorului Coolidge instala magnetofonul.

— Poftiţi, poftiţi, zise ea, și vorbiţi clar.

În jurul mesei de consiliu lucioase, luară loc mai mulţi membri ai catedrei de engleză; era și decanul French, era și Selena May Sugar de la educaţia fizică, își desfăcură pe masă gustările de prânz și priviră pe fereastră la zăpada de afară. Primăvara nu dădea încă niciun semn; orașul Party și incinta universităţii Benedict Arnold erau încă prinse în gheaţă. Ceasul cu clopoţei începu să bată ora unu și pe ultima bătaie rectorul Coolidge își făcu apariţia. Se așează în capul mesei și chemă adunarea la ordine, cu cheia lui specială Phi Beta Kappa.

— *Okay,* zise. Ei bine, această ședinţă urmează să discute despre bursa cursului de creaţie literară pentru anul viitor, la această universitate. Am primit mai multe motivări pentru lipsă și alte absenţe. Doctorul Wink e plecat în concediu; mi-a trimis o carte poștală din Perugia

și dorește să aflaţi cu toţii că se simte grozav de bine și că italienii se dau în vânt după *„buşiness administration*". Cred că e o cinste pentru noi toţi. Harris, ei bine, Harris nu se simte prea bine acum și și-a dat seama că nu poate face faţă. De obicei îl avem pe scriitorul din anul în curs prezent aici, dar anul acesta, cred că unii dintre dumneavoastră, çei mai mulţi, știu că cel pe care l-am adus, a fost chemat pe neașteptate, în mijlocul ultimului semestru și, ca să fiu sincer, n-am mai auzit o vorbă de la el de atunci încoace. Poate aţi vrea să știţi că și-a ridicat salariul numai până în ziua când a părăsit această universitate. Acum, doar un mic detaliu înainte de a-i da cuvântul șefului catedrei de engleză. Spun mereu asta, dar nu uitaţi că, dacă nu vorbiţi dar și tare în acest magnetofon, Alison, acolo jos în fosă, n-are s-audă niciun singur cuvinţel. Ei, *okay,* așa, dau cuvântul noului șef al catedrei de engleză. *Okay*, Bern?

— Bine, mulţumesc, rectore, spuse Bernard Froelich. Se cuvine să încep prin a spune ce rău îmi pare că Harris nu-i de faţă. După cum știţi, Harris a făcut al naibii de mult pentru această bursă destinată cursului de creaţie literară și, într-un fel, e greu să nu asociezi bursa cu persoana lui. El a ridicat-o de fapt la ceea ce este în prezent.

Froelich vorbea degajat, la largul lui; rolul de șef îi venea bine și-i venise din ziua în care fusese ales de către membrii catedrei, după ce Harris Bourbon demisionase.

— Fără îndoială, continuă Froelich, bursa a însemnat atât de mult pentru el încât, după cum cred că majoritatea dumneavoastră știţi, a fost cauza pentru care și-a dat demisia. Sunt de părere că nu trebuie să uităm asta în abordarea acestei chestiuni.

— Ei, da, așa e, Bern, aprobă rectorul Coolidge. A fost o chestiune extrem de neplăcută, dar Harris a ieșit foarte bine. El are principiile lui morale și le-a rămas fidel, și eu sunt întotdeauna impresionat de un om care-și cunoaște etica sa proprie. Știm cu toţii că Harris a făcut oarecum o gafă neluând destule informaţii de la bun început și lăsându-l pe scriitorul nostru de anul trecut să

iasă din făgaș, dar cred că asta dovedește ce spirit deschis și liberal a fost Harris întotdeauna și mai este încă. Sper.

— Ei, evident, cu toţii am interpretat situaţia în mod diferit, spuse Froelich. Dar nu e decât un motiv în plus ca să fim deosebit de prudenţi în numirea pe care o vom face anul acesta. Adică, în cazul în care vrem să facem o numire. Pentru că-mi amintesc că anul trecut Harris – cât aș vrea să fie de faţă – Harris a ridicat problema dacă bursa trebuie să continue, dacă are o contribuţie destul de justificată pentru universitate. Cred că o să vreţi cu toţii să discutăm despre asta mai ales când o să vă spun că am avut unele dificultăţi în tentativele pentru anul viitor.

— Am impresia că anul trecut susţineai sus și tare necesitatea acestei burse, doctore Froelich, observă Selena May Sugar.

— Ei da, așa e, Selena, recunoscu Froelich, dar rămân la punctul meu de vedere că o bursă de felul acesteia poate să existe numai acolo unde scriitorul în chestiune nu e supus presiunilor. Dar, după cum știm cu toţii, și o deplângem cu toţii, un scriitor la această universitate este încă supus presiunilor. Acesta e motivul pentru care domnul Walker nu se află aici, pe scaunul acela.

— Oh, eu nu cred că poţi să spui așa ceva, Bern, obiectă rectorul Coolidge. Consider că toată lumea trebuie să admită că dacă domnul Walker ar fi vrut să rămână în această universitate, ar fi putut s-o facă. Nu, nu găsesc că universitatea noastră are vreo vină în cele întâmplate domnului Walker.

— Da, bine, e un punct de vedere discutabil și am să renunţ la el, zise Froelich, acum că a fost înregistrat pe bandă. Dar vreau să fac o propunere adunării. Nu știu dacă e un lucru posibil în condiţiile impuse de utilizarea acestui fond, dar aș vrea să propun, și trebuie să recunoaștem cu toţii faptul că bursele de creaţie literară au dat rezultate mai puţin decât reușite, ca să investim banii într-o publicaţie literară trimestrială, editată de membrii catedrei de engleză din această universitate.

După ce și-a aruncat bomba, Froelich se rezemă de spătarul scaunului. Se simţea încântat de sine și sincer impresionat de felul cum dirijase lucrurile.

— Parcă știam că lucrezi la o carte, Bernard? întrebă Selena May Sugar.

Froelich, un om neobișnuit să roșească, roși ușor. Cartea lui de critică fusese până acum refuzată de patru editori, fapt necunoscut de membrii secţiei de engleză, și acum că ajunsese la poziţia la care de mult râvnise să ajungă, nu i se mai părea necesar să navigheze în apele tulburi ale editării. Intenţionase să publice cu scopul de a deveni ceea ee era acum. Conducând o revistă, puteai să-ţi plasezi capitolele ca articole, puteai susţine cauze. Revistele nu o rupeau la fugă, ca tipii de genul lui Walker; revistele nu se culcau cu nevasta ta, revistele nu se temeau de lucrurile pe care le spuseseră și de consecinţele declaraţiilor lor. Discuţia continuă în lumina scăzută a lunii martie, Froelich intervenind când și când. Rectorul Coolidge atrase atenţia că donatorul fondului fiind încă în viaţă putea fi consultat.

— De fapt, replică Froelich, i-am făcut o vizită acum două săptămâni, și n-ar avea nicio obiecţiune, dacă aceasta ar simplifica lucrurile cât de cât.

— Cred că n-ar fi trebuit să faci așa ceva, Bern, spuse rectorul Coolidge.

— Știu cât ești de ocupat, domnule rector, explică Froelich. M-am gândit că dacă urmează să discutăm chestiunea la ședinţă, ar fi mai bine să sondez terenul.

— Ei, e un strop de adevăr în ce-ai spus, Bern, încuviinţă Coolidge. În regulă, hai să așternem asta pe prerie și să vedem dacă coioţii o înhaţă.

Froelich se uită de jur-împrejurul mesei și-și dădu seama că succesul era asigurat. Se uită la scaunul gol și se simţi cuprins de o dorinţă: dorinţa ca James Walker să stea pe scaunul acela și să vadă această realizare. Se gândea adesea la Walker. Știa că părăsise orașul, furișându-se în noapte, convins că unicul motiv al invitării sale în Party nu fusese decât acela de a asigura prezentul succes. Plecase

socotindu-se o marionetă și socotindu-l pe el, Bernard Froelich, păpușarul întregului spectacol. Cam asta spunea în esenţă scrisoarea lui criptică, scrisă din San Francisco, prin care-și dădea demisia: „M-ai făcut să distrug un om”. Chiar dacă până la un punct, imaginea lui Walker asupra situaţiei era corectă, iniţial Froelich n-o văzuse niciodată în această lumină. Avusese ideea unei colaborării ideale – a scriitorului și a criticului, a englezului liberal și a americanului liberal; a doi oameni de bună credinţă și cu bune intenţii. Era adevărat, lumea îi favoriza pe cei care au scopuri precise în viaţă și, din acest punct de vedere, Froelich mersese înainte iar Walker, ei da, mersese înapoi. Și asta pentru că Walker era pesimismul subiectiv iar el, Froelieh, istoria obiectivă, o roată în mișcare. Și în această privinţă, tot din afecţiune și stimă, încercase să-i fie mentor, să-i demonstreze lui Walker că a trăi cu credinţa, lipsită de stimulent din punct de vedere etic, că lumea e bună și nevinovată și că toţi oamenii pot fi acceptaţi și iubiţi fără preferinţă, era un lucru greșit, că trebuiau create relaţii mai adânci. Walker, încrezător în relaţii personale și un actor extrem de prost al rolului în care credea, nu reușise niciodată; n-ar fi putut reuși niciodată chiar și fără Froelich. Froelich încercase să-i arate adevărata faţă a iubirii, cu Patrice, cu Julie; „nu există idile fără implicaţii” – încercase el să-i sugereze. „Fără durere”, spusese Walker. Dar Walker nu-și luase zborul fără să lase în urmă, din cauza sa, o durere sau două. Se gândi la Patrice și la acea uniune complexă a trei spirite împletite, la acel grup care depășise sfera iubirii; existau dureri pentru Patrice și pentru Froelich, deopotrivă, în acea abandonare. Dar cei care-și asumă riscuri trebuie să se aștepte la așa ceva; și Walker era de fapt cel care-și luase zborul intact, înfășurat în propria sa boccea. Și dacă lumea se refăcuse în urma lui, înălţându-i pe unii, coborându-i pe alţii, atunci acesta era mecanismul lumii, mecanismul prin care progresează sau se transformă. Nu există nedreptăţi anume ci, pur și simplu, acelea ale progresului și ale soartei omenești. Aceasta era lecţia pe care Froelich i-o

pregătise, dar discipolul fugise, chiulise; Froelich era șef de catedră și rectorul îi accepta acum propunerea dar, ca o ființă omenească ce era, nu reușea să-și abată gândul de la Walker. În fond, îi ducea foarte, foarte mult dorul.

CUPRINS
Notă asupra romanului
5
Nota autorului
7
Prolog
9
Cartea întâi
29
Cartea a doua
181
Cartea a treia
325
Epilog
424

Cereţi în librarii
KOROLENKO
OPERE ALESE
(2 volume leyiile. 11110 pn (lei 30)
Zn *cuprins:*
Vol. 1 Voi. 2
O FIINŢĂ CIUDATĂ UCIGAȘUL
VISUL LUI MAKAR OMUL DIN SAHALIN ÎN SOCIETATE
PROASTĂ
VUIA PĂDUREA FEODOR PRIBEAGUL MUZICANTUL ORB LEGENDA LUI FLOR RÂUL JUCĂUȘ AT-DAVAN
PARADOX
FĂRĂ GRAI
ZAIMCA MARUSIEI O CLIPĂ
LUMINI
GERUL
CEVA CE NU TE ÎNGROZEȘTE

ISTORIA CONTEMPORANULUI MEU (FRAGMENTE)
SCHIŢE DIN PAVLOVO
CASA NR. 13
CAZUL MULTAN

Tiparul executat la: întreprinderea Poligrafică „Informaţia”.

coli tipar: 27, Comanda 1154

» întrecere în ce privește măiestria de *cowboy.*

2 Templu sumerian în formă de piramidă alcătuită dl* terase.